

עֵדֶן הַיְלָדִים.

סֵפֶר מִקְרָא לִילְדִים וּלְיִלְדוֹת.

עם תרגום המלים בארבע לשונות: רוסית, אשכנזית,
צרפתית ואנגלית.

מאת

ישראל חיים מביוב.

הוצאת „תושיה“.

מהדורא שניה, מוגהת ומתוקנת.

ווארשא.

ברפוס האהים שולדבערג, דויקא № 1
שנת תרנ"ו לפ"ק

Эйденъ Гайелодимъ

т. е.

Дѣтскій рай.

Христоматія для дѣтей.

Съ вожабулами на четырехъ языкахъ: русскомъ, нѣмецкомъ,
французскомъ и англійскомъ.

Составилъ И. Тавьевъ.

Издание „ТУШІА“.

Второе издание.

ВАРШАВА.

Въ Типографіи Братьевъ Шульдбергъ, Дикая № 1.

1896.

Дозволено Цензурою.
Варшава, 30 Апрѣля 1896 г.

Kinderwonne.

Hebräisches Lesebuch für Kinder.

Nebst Übersetzung der Vocabeln in 4 Sprachen:
Russisch, Deutsch, Französisch und Englisch.

Von **I. Tawjew.**

Les Délices des Enfants.

Chrestomathie hébreu à l'usage des enfants.

Avec traduction des mots en 4 langues: russe,
allemande, française et anglaise.

Par **I. Tawjew.**

The Delight of the Children.

A hebrew chrestomathy for the use of children.

With translation of the vocables in 4 languages:
russian, german, french and english.

By **I. Tawjew.**

לילדי היקרים

אָלגאָוויצחק

מנחת שלוחה

מאת אביהם

תמחבר *

הקדמה.

מעת אשר החלו משכילי עמנו ללמוד אל דרכי הגוים המתקנות, נגה אור גם על דרכי הוראתנו האכלות והאפלות. השיטה העתיקה, להחל את הוראת שפ"ע לתינוקות מאַ חרית ה ולא מראשית ה, נדחת אחור לאט לאט, ומקומה ירשו שיטות חדשות ושונות, אשר אף כי עודן רחוקות מן המטרה הנכספה, בכל־זאת עלינו לשבחן על רצונן הטוב: כי כלן מתאמצות ללכת „בדרך הטבע“, להחל דבר מראשיתו ולא מאחריתו. ואם לפנינו אָמרו: אין טוב לילדים כי אם להנות ולצפצף בלי־חשך, מראשית ילדותם ועד ימי נעוריהם, בספרי הקדש, וסוף דעת הלשון לבא; — הנה כיום יאָמר: אין טוב לילדים כי אם ללמוד ראשונה את הלשון העברית, למען יבינו אח"כ את הכתוב בספרי הקדש.

וכיצד מלמדים את הלשון העברית, בדרך הטבע? על השאלה הזאת יענו רבים בלי ישוב הדעת: „פשוט, כמו שמלמדים את הילדים שפה אחרת!“ אך באמת אין התשובה הזאת נכחה כלל. כי שפה אחרת הודומה בתנאים לשפת עבר אין מורים כלל לתינוקות. ילדינו לומדים אמנם, מלבד שפת המדינה שהיא שפת־ביתם או למצער לשון־בית־ספרם ומוריהם, לפעמים גם שפות זרות, אחת או שתיים, בביתם, מפני מורה או אומנת (כי כידוע אין מורים בבתי ספר לילדים, אלא שפת המדינה לבד); אבל גם

השפה הזרה שהילד לומד, לא תושם לפניו כשפה מתה, כלשון הספר או כלשון שבכתב לבד, כי אם כלשון מדברת: המורים ולפעמים גם התורים ישיחו עם הילדים בשפה החדשה, ופדגוגים נבונים מעמידים את הוראת שפה חדשה (כלו' נכריה) לילדים, אך על השיחה לבד, וסוף "הדקדוק" לבא בלב הילד. ובכן הלא נקל להבין כי אין כל "צד השוה" בין הוראת השפות האלה לתינוקות, ובין הוראת שפ"ע לילדינו: כי שפ"ע היא לא רק לשון נכריה וחדשה לילדינו, כי גם שפה מתה אשר לא הוריהם ולא מוריהם ולא חבריהם ידברו בה. ואם רשאים אנחנו להקיש על הוראת שפ"ע מהוראת לשון אחרת, אז עלינו לשוות לנגדנו שפה מתה אחרת, לשון לא מדברת. — אבל דא עקא כי שפה מתה אחרת אין מורים כלל לילדים (כי כידוע מתחילים הילדים ללמוד את הלשונות "העתיקות", בשנים שאינם עוד ילדים, בעת אשר בנינו ע"פ רוב כבר שנו ופרשו מלה"ק). ומאן נביא ראייה?

ואחרי אשר גם התורים גם המורים אינם חפצים ואינם יכולים ואולי גם אינם רשאים, להנהיג בביתם, או בבית-ספרם, את "הדבור העברי"; ואחרי אשר איננו חפצים ואיננו יכולים ובודאי איננו רשאים לאחר את הוראת שפ"ע לבנינו עד עת צאתם מילדותם, — לכן אין לכהד כי למוד לה"ק קשה מאד מאד לילדינו הרכים. ואנו אין לנו כי אם להתחכם ולחבל תחבולות במה להקל את הוראתה, ובמה להצמיד אליה גם את לב הבנים וגם את לב האבות, "הנאורים" לכל תקע נפשם ממנה בראותם את העבודה הקשה. והנה מעט רנחה תביא לנו טבע לה"ק בעצמה: כי לאשרנו דל מאד אוצר שרשיה (לפי ערך יתר הלשונות), ועוד זאת כי גזרתה ובנינה, צורתה וכל משפטי "דקדוקה" נכונים ומוצקים,

ברורים ומדויקים עד להפליא; ובדבר הזה קלה היא ללמד וללמוד יותר מהשפות „העתיקות“ האחרות, אשר אין מספר לשרשיהן ולהרכבותיהם ולהרכבות הרכבותיהם, ואשר כמעט אין „כלל“ „ובנין אב“ בהמון חקות דקדוקן הפתלתל והמעקל. וגם הסגנון העברי ואפילו הסגנון המליצי והמרום אשר בחזיונות הנביאים נקל עשרת מונים מן הסגנון המושגע והאכזרי אשר יצר העם האכזרי, עם רומא, אפילו בציוור הספורי. — כל אלה הם הנחות ורנחות המצטרפות לחשבון גדול בהוראת לשון מתה לילדים רכים. אבל סוף סוף הגה לשון זרה היא להם, לשון שאין לה כל דמיון וכל אחוה עם הלשון המדברת בפיהם. על כן אין די לנו אם נפלא ארחות הוראתה על פי הדרך הכבושה למורי לשונות אחרות, כי עלינו לעשות יתרה ולספות קולא על קולא ולתקן תקונים חדשים, בעמק העיון, אם רוצים אנחנו בתושבת ילדינו, אם רוצים אנחנו כי יעשו בנינו תושיה באמת ובתמים, ולא תושיה המתשת כחם והמקררת אתבתם לשפה הזרה.

מוכן מאליו הוא כי בדברי כדברים האלה, עיני ולבי ביחוד אל ילדים מבתי-אבות מתקנים, אל ילדים אמתים, אשר הוריהם שומרים ודואנים לילדותם לבל ידעך נרה בלא עת; ילדים אשר הוריהם מוקירים עתם, ואשר „תלמודים העברים“ אינם ראשית למודיהם ואחרית השכלתם וחנוכם. כי לילדים „העתיקים“, לילדים אשר בערים הנדחות והחשכות, להם אין לנו לדאג כלל. גם בלי מסלות חדשות, בלי רנחות והנחות ובלי כל תקונים, ידעו לכבט את ספרי הקדש בכתבם ובלשונם, עוד בטרם ילבשו את מכנסיהם הראשונים. כי התנ”ך „והסדור“, ולהכדיל המקל והרצועה, עודם בעצם תקפם ב„בתי החנוך“ של הילדים האלה, וכאז כן עתה עודם

עושים "פעולתם" ומביאים אל המטרה הנכספה, באין מעצור. ילדות אין להם וזמן יש להם עד בלי די: אם לא היה לבקי בתנ"ך בחמש שנים, ישב או ימתח על הספסל עוד חמש שנים; "ובהרחבת זמן" כזו אי אפשר שלא יעש התלמיד תושיה אפילו אם הוא בער כחמור, עצל ואטי כחמט, וקשהד ערף כפרד. לילדים כאלה אין לנו גם להתחכם במה לחבב עליהם את "הלמוד העברי"; הם יודעים כי נולדו לעמל, לעמלה של תורה. ואף גם זאת, כי הוריהם ומוריהם משתדלים להמציא להם גם "חליפות", לבל יתקפם השממון בלמוד התנ"ך "והסדור" גרידא, כי על כן הם משיבים נפשם מעת לעת במעט "לקח-טוב", מעט "משניות", מעט "חיי-אדם", ועוד זנים ומינא תרגימא כאלה המשעשעים את התנוקות, עד אשר יגמול שכלם (כלו' עד שנת השבע והשמונה) ופרשו אַרבות ידיהם לשחות בים התלמוד, ולא תשבע עינם מראות ואזנם משמוע.

אבל דואג אני לילדים המתקנים, אשר מספרם הולך ורב בעז"ה; הילדים האלה גם הם ילדי ישראל הם, ואם החלו הוריהם למנוע מהם את הלמודים העברים, וביחוד למוד שפ"ע — הנה "מורינו" ופרגונינו הכשירו את הנזק הזה. אבות הילדים האלה אינם הפצים לבזבז את ילדות הבנים, את כחם ואת כחם, בלמודים מוקדמים. אבות ילדים כאלה אוהבים את הסדרים ואת ההדרגה המתונה, וביחוד הם משתדלים לָעוֹת את ילדיהם דבר-למודם, והם נזהרים להוציאם מעולמם הקטן אף כפשע. לכן אין לתמה אם האבות האלה קצים מפני דרכי ההוראה אשר בישראל, ובעברתם הקשה הם גוזרים כלית על למוד שפ"ע בבתיהם. לכן עלינו להראותם כי גם למוד שפ"ע (שהוא היסוד לכל החנוך העברי, וביחוד

המפתח היחידי לגן העדן אשר בתורת ישראל) אפשר להעניק לילד מבלי הוציאו מעולמו ומבלי הלאותו. אל הילדים והאבות האלה מחויבים כל „פרדגונינו“ לכוון את מעשיהם ב„שיטותיהם“ וב„ספרי המודיהם“, אז יהיו מעשיהם לברכה ולתועלת — אך אם ישוו הפרדגונים לנגדם רק את הילדים „העתיקים“ אז יעמלו לשוא וילדו לבהלה.

והיה כי נשים עינינו על ה„שיטות החדשות“ אשר יצרו פרדגונינו להרביץ תורת לשון עבר בישראל, ונוכחנו על נקלה כי אין בהן אף אחת הערכה לרוח ילדים אמתים, והמתאמצת באמת להקל ולחבב לילדים את הלמוד הזה. ולולי דמסתפינא הוה אמינא כי כל „ספרי הלמוד“ החדשים נועדו לילדים שכבר למדו את התנ"ך, ולא לילדים מתחילים באמת. למראה עיני דומים כל ספרי הלמוד החדשים כמלואים ללמודי „החדר“, הממלאים את הפנימות שב„השכלת“ נער היוצא מן „החדר“, — אבל לא כראשית למודים לתינוק שעוד לא ידע עד מה בשפת-עבר. להביא ראיה למשפטי הראשון ולהצדיק את השערתי האחרונה בנוגע לשיטות החדשות המורות את תורת הלשון — לא פה המקום, כי לא על ספרי הלמוד בכלל לאני חפץ לדבר בתקדמתי זו, כי אם על „ספרי המקרא“ שהם עיקר גדול ונכבד בהוראת שפ"ע לתינוקות בדרך קלה.

והנה בטוח אני כי לו נשאלו המחברים הנכבדים בעצמם, למי יעדו את כריסמו ומטיותיהם: הילדים מתחילים אשר כל „השכלתם העברית“ מצמצמת בידיעת כללי הדקדוק היותר נחוצים, אם לנערים שכבר עברו כל מדורי „החדר“? והיה אם אנשי אמת הם — וחזקה על „פרדגונים“ כי ירחקו מדבר שקר — וענו ויאמרו: „לילדים אשר אמרת לא שמנו לב כלל!“ ואולם אם גם יקשו המחברים הנכבדים את ערפם, ובכח הפלפול

יתאמצו להוכיח כי ספריהם עולים יפה גם לילדים אשר אמרתי, אז די לנו להורות באצבע רק על חסרון אחד בספרי־מקראיהם, חסרון פירוש המלים — וברצון או באונס יחרישו ולא ישובו לעמוד על דעתם. כי הנשמע כדבר הזר הזה, לשים לפני ילדים מתחילים, כריסטומטיה כתובה בלשון זרה, בלשון לא מדברת, ותרנום המלין אין בצדה? הן ספר כזה כספר חחתום הוא להם! הראיתם, רבותי, מימיכם כריסטומטיה אשכנזית לרוסים או רוסית לאשכנזים בלי פירוש המלין? ואם ככה עושים בלשונות חיות, המדברות אם מעט ואם הרבה בפי המורים והתלמידים ולפעמים גם בבית הנער, עאכ"ו ללשון מתה?! ואם ככה עושים לנערים (כי כריסטומטיות בשפה זרה לבני עם אחר, חֲבְרו לנערים ולא לילדים) עאכ"ו לילדים מתחילים!

אך מלבד החסרון העקרי הזה, אשר הוא לבדו ישפוק לשים לאל את תועלת כריסטומטיותנו לילדים מתחילים, הנה עוד חסרונות רבים וגדולים מעידים עדות נאמנה כי לא לילדים הם „ספרי מקראינו“. הנה, למשל, הם גנון: עינינו הרואות כי אפילו בכריסטומטיות הכתובות בלשון הילד, למשל כריסטומטיה רוסית לילדי רוסיא, ואשכנזית לאשכנזים וכו', מתאמצים המחברים לחקל את הסגנון ולהסיר מעליו כל מחלצות המליצה „ולפשט“ עד תכלית הפשיטות; ואעפ"י שבלשון־חיה אין הניבים המליציים קשים כל כך לילד, לפי שהוא שומע אותם לפעמים באזניו גם מפי האנשים אשר סביבותיו (כי סגנון הדבור של אנשים משכילים איננו פשוט מסגנון ספרותי נבחר), בכ"ז מתרחקים מחברי ספרים לילדים, מכל ניב ומכמא שאיננו שגור בפי כל וביחוד בפי הקטנים, ובכן הלא יודה כל נבון־דבר כי בכריסטומטיה עברית, הערוכה לילדים שאינם מדברים בשפה זו ושאינם

יודעים גם את הכתוב בה בלי פירוש המלות, — כי בכריסטומטיה עברית נטל על המחבר להשמר ולהזהר בזהירות יתרה לבלתי הלאות את הילד „במליצות" שאין אדם (ואף כי תנוק) מבין לָרָעָם אלא ע"י קפנדריא ארוכה ויגיעת-מֶח רבה. ועד כמה לא שמרו מחברי כריסטומטיותינו את החק הפשוט והמובן הזה, — זאת ידע כל איש אשר נסה לשים לפני ילד מתחיל, את אחת מכריסטומטיותינו הנבחרות (כי על הנרועות לא אדבר כלל).

ותֵּן כֵּן כריסטומטיותינו גם הוא צועק ככרוכיא: לא לילדינו אני! גם הנבחרים שבספרי-מקראינו שנערכו במתכונת כריסטומטיות לועזיות לילדים, גם הם אינם מכוונים לרוח ילדים אמיתיים. מספּלספּים ו„מתחקרים" הם יותר מדי, מוכיחים ו„מגידים" הם יותר מדי, וביחוד הם מגלים לתינוקות את מנהגי בני אדם המקלקלים — קודם שהגיע זמן להתגלות זו. למשל, יש אשר הספור או המשל הוא מקרא-נעים מאד לילדים, אך בְּהִנְסָף עליהם ה„מוסר והנמשל", ובהצמד אליהם המון פתגמים ומְחַקְרִים, כדי להבין לתינוק, כביכול את ה„פלוסופיא" של הענין ואת התועלת היוצאת ממנו ל„חכמת החיים" — והיו ההוספות האלה לא רק למותר כי גם למחסור, למורת-רוח הילד או לבלבול דעתו. בהקריאנו את הילדים משלים ושיחות חיות ועופות, על פי הממשלים המפורסמים, נטל עלינו לְמוֹל אותם ולַיֵּב את „מוסרם", מלבד אם ה„מוסר" נִזְנֶה בְּחַיֵּי הילדים ממש. יקראו הילדים את הספורים הנעימים ואת המשלים המשעשעים, ונניח להם לערוך לנפשם את ה„מוסר" לפי טעמם ולפי בינתם הם: ואם ח"ו יוציאו להם „מוסר" שלא ככונת הממשל, לא יחרב העולם בשביל כך; ואם, רחמנא יצילנו, לא יוציאו להם כל „מוסר", כי אם פשוט יתענגו על

המעשה היפה ועל השיחות המבדחות, ותו לא מידי—גם אז חלילה לנו לחשדם ברע־לב או בטמטום המֶח; כי על כן ילדים קטנים הם, ואשרי הילדים שלא הזקינו בילדותם ושלא „חדדו“ את שכלם „במחקר ופלוסופיא“. — ומחברי כְּרִיסְטוֹמַטְיוֹתֵינו שאינם נשמרים בדבר הזה, ואל כל ספור ומשל קטן יקשרו זנב־מוסר ארוך ומחרוזת ארוכה של פתגמין עמוקים מ„חכמת־החיים העליונה“, — אומרים לכל כי כל מה שטרחו לא טרחו לתינוקות, אלא לילדים הגדולים...

אמנם כל החסרונות אשר מנתי ב„ספרי־מקראינו“, אינם חסרונות אלא ביחס המצטרף: כלומר, אם נניח כי הספרים ההם קִבְּרוּ לילדים ממש ולמתחילים ממש. אבל אם נעקור מלבנו את ההנחה הכוזבת הזאת, אם נוציא את הִכְרִיסְטוֹמַטְיוֹת מרשות הילדים המתחילים, ונביאן לרשות הנערים, או לרשות הילדים ה„עתיקים“, — אז יתפכו כל החסרונות האלה ליתרונות הראוים לשבח. כי לנערים או לילדים שהזקינו, ובכלל לקטנים שחונכו עפ״י השיטה העתיקה המתחלת בלמוד התנ״ך, — בודאי אין צורך בפירוש המלין, בודאי יש צורך במגנון ספרותי נבחר וגם מקלסל מעט, ובודאי אפשר להעניקם גם מעט „פלוסופיא ומחקר“ ולהבינם את „חכמת החיים“. אמנם אפשר הדבר כי בהכניסנו את כְּרִיסְטוֹמַטְיוֹתֵינו אל הרשות הזאת, אז אולי נמצא בהן מגרעות אחרות — אבל הדבר הזה איננו נוגע לי. כי באמת אין כונתי לכבד את ספרי בקלון אחרים — חלילה לי ממנהג מגונה כזה! אדרבא כל כונתי להוכיח, כי ספרי זה איננו בא להתחרות עם ספרי המקרא המצויים בספרותנו, כי כְּרִיסְטוֹמַטְיוֹתֵי זאת איננה צרה הבאה לצרור את רעיונותיה ולדחוק רגליהן ב„חדרים“ או בבתי הספר. כי אינהו בידים ואנא

בדידי: ספרי המקרא שקדמו לספרי, נועדו אך לנערים או למין ילדים שבשלו קודם זמנם עקב דרכי ההוראה העתיקים; וספרי זה, זמתי אף עשיתי לתועלת ילדים ממש ולמתחילים ממש: כלומר לילדים הלומדים שפ"ע ב"דרך הטבע", מתחילים בראשי יסודות הדקדוק, ומסכינים לאט לאט עם הלשון הזרת להם ע"י קריאה מסדרת וערוכה לרוחם בכל: גם בסגנון וגם בתכן.

ואחרי אשר התנערתי מאבק לשון הרע, ואחרי תרחיקי ממני לזות שפתים ועקימת ההטם, לכל יאמרו "פדגוגינו" כי ירדתי ח"ו לאומנתם, ולכל יאמרו התורים והמורים כי הכנסתי תבן לעפריים, — אחרי הבטיחי כי ספר-מקראי זה איננו נכנס כלל לרשות כריסטומטיותינו המצויות, הנני להראות את הדרך אשר בָּרַתִּי לִי בהבור הספר, ואת הסמנים המבדילים אותו מכל ספרי המקרא, ואת התחבלות אשר תבלתי לעשותו לספר מקרא לילדים ממש ולמתחילים ממש.

אנכי שויתי לנגדי ילדים וילדות, אשר אחרי החלם ללמוד את ראשית תורת לשון-עבר מעל אחד ספרי הלמוד המצוים, הם צריכים לשנן את למודם ולהעשיר את אוצר מליהם, ובכלל להתרגל בקריאה ולהסבין עם סגנון הלשון ושמושה, בטרם יוכלו ללמוד את ספרי הקדש. ואת המטרה הזאת יוכלו הילדים להשיג, בדרך קלה, ע"י קריאה מסדרת. מוכן מאליו כי ספר המקרא הנתן לילדים כאלה, צריך להיות קל בסגנונו מאד, וביחוד עליו להשתדל לשעשע את נפש קוראיו הקטנים, בתתו לפניהם ענינים הקרובים ללבם והמלכבים אותם, — אך לכל לראש אָסור לכריסטומטיה כזאת לבא לפני התנוקות בלי פרוש-המלים מפרט ומדויק. לכן זה אשר עשיתי לספרי זה:

(א) תבן הספר הזה הוא קבוצה נבחרת ממיטב ספרות הילדים שבכל לשונות אירופה. ובדעתי כי ילדים מתקנים וגם ילדים פשוטים, בקיאים עפ"י רוב בתבן הענינים שבכריסטומטיות הלועזיות הרגילות, עוד במרם יחלו, ללמוד את שפ"ע; ובדעתי כי דרך התינוקות לחפש חדשות בספר מקרא חדש, ולא לחזור על הישנות; ובדעתי כי בראות ילד מתקן כי ספר-מקראו העברי שונה אך את הדברים אשר קרא בכריסטומטיותו הלועזית, או אשר שמע בע"פ מפי אומנתו והוריו, והיה לו ספר-מקראו העברי לטרח וגם לזרא: — לכן לא חסתי על עמלי ואקח לעזרתי כמאה ספרים (לא כריסטומטיות הנהוגות בבתה"ס) מאת הסופרים והסופרות המהללים והמומחים שבספרות הילדות בשפת רוסיא, אשכנז, צרפת ובריטניא, ואבזר מתוכם את שמנם ואת סלתם, ואערכם ואתבלם לרוח ילדי-ישראל. הסופרים הם כרובם ספורי שעשעים, המבדחים את לב הילד והמלמדים אותו באותה שעה מוסר ומדות טובות, נמוס ודרך-ארץ. רובם לקוחים מחיי הילדים בעצמם, ובמקצע זה הלכתי בעקבות הסופרים וחסופרות הצרפתים והאנגלים, היודעים את נפש הילד מאין כמחם, והמפליאים לעשות בהוקרם המשובב נפש ובחן סגנונם הפשוט והמלבב עד מאד. מלבד הסופרים מחיי הילדים יש בספרי משלים וספורים רבים מחיי הבהמה, תחיה, והעוף, וגם מן הצמחים והדוממים. בספורים האלה יתאר בדרך ספורי מלבב ומבדה מאד, ארחות חיי תחיות והעופות, טבע הצמחים וכו' (בעקבות אנדרסן וסופרים צרפתים המצוינים במקצוע זה). ספורי-בדים (מארכען) במובנם הרגיל לא אספתי אל ספרי, כי אינני רואה כל נחיצות וכל תועלת לפטם את מוח הילד ודמיונו במכשפים ובשרים וביתר תבלי השוא, אבל

יש בספרי בדותות ממין היפה (בעקבות סופרי הילדות המהוללים שבאנגליה), והבדותות האלה מצוינות בהומרן וגם במוסרן, ומזיקים וקוסמים לא ישרצו בהן. — מאגדות חז"ל לקחתי רק מעט מזער, יען אשר לפענ"ד אין „שיחותיהם" ו„שמועותיהם" מכוונות לרוח הילדים, כי אם לכל היותר לרוח גערים. — גם ענינים מקוריים אשר יצרתי בעצמי לרוח הילדים ימצאו בספרי אם גם במספר לא גדול: כי נזכח נזכחתי אשר סופרי אות"ע שהזקינו בפרדגוניותם משכילים לעשות ממנו, עקב אשר אנהנו עוד מרם נדע מה היא ילדות אמתית ומה הם ילדים טבעיים.

מלבד כונתי העקרית להועיל בספרי זה לילדים המתחילים ללמוד שפ"ע ולהקל להם את הלמוד ואת קנין אוצר שרשיה, בדרך משעשע ומלבב, — הנה עוד כונה אחרת נחתני בחבור הזה: הפץ אני לעזור מעט להשיב את הילדות לבני ישראל, אשר נכחדה מקרבנו (מסכות חזוניות ופנימיות) זה מאות בשנים, ועדיין לא שבה אלינו. הפץ אני לעזור מעט לשמור על ילדינו שלא יזקינו בטרם בא מועד, שלא „יתחדדו" וית„חרפו" בלי עת, שלא „יתמרמו" בטרם מועד, ובכלל שלא יהיו לאנשים בטרם יגיע זמנם. הפץ אני לעזור מעט להעיר ולעורר את לבם ואת רוחם (געמיטה בל"א), ולא רק לפרנס את שכלם ואת מוחם. — לפיכך נזהר נזהרתי לבלתי הכנס בספר לא רק כל ענין כי גם כל מבטא וכל רעיון העלול להוציא את הקורא הקטן מעולם ילדותו אף כפשע; ומה מאד שמתי לבי לדבר הזה, זה יגלה לעיני ההורים והמורים בכל דף ודף.

ואולם יחד עם זה התעמלתי להכניס בלב התינוקות גם

את האהבה והכבוד לתורתם ולמולדתם. לכן ערכתי לפניהם את „תולדות ישראל” בשמונה פרקים, למן אברהם אבינו עד היום הזה, כמובן לפי רוח הילדים ובינתם (בדבר הזה השתמשתי בספרי החכם יעקב, אך כמובן בשנויים גדולים, גם בסגנון וגם בהצעת הדברים). ובכלל, בכל מקום הכושר השתדלתי לחבב את קדשי אומתנו על התינוקות. מבלי הוציאם בכל זאת מעולם ילדותם.

שירים נתתי לקוראי הקטנים בסוף הספר. כי אחרי אשר ספרי נועד לילדים מתחילים באמת, הנה אי-אפשר להם להבין בראשית למודם את לשון השירים, אשר בכל אופן הנה המורה ונפתלה משפת הפרוזה. ובכלל אין מתחילים גם הגדולים להתרגל בקריאת לשון זרה, בעזרת שירים, ואף כי הילדים, ואף כי לשון עבר אשר לא רק זרה היא לילדינו כי גם מתה היא. — לפיכך ראיתי לי לחוב לחשוך את מקרא השירים לסוף הספר, אחרי אשר כבר עברו הילדים דרך כל הספר, ואוצר מליהם מלא וגדוש, ורוח הלשון וסמניה המיוחדים כבר ידועים להם. — שירים בָּרְתִי מספרי משוררינו המפורסמים. את משלי יל"ג מצאתי כשר לתנוקות יותר מכל ספרי המשלים השיריים שבלה"ק, יען כי סגנונו קל ומדויק עד להפליא. ואולם את ה„מוסר” אשר בראש המשלים או בסופם, קצתי וזנבתי, מפני הטעם האמור למעלה. וגם לפעמים רחוקות הוכרחתי להשמיט גם מגוף השירים שורות אחדות הנשגבות סבינת הילד, או היכולות להוציאו מילדותו. ויש אשר כתבתי במקומן שורות אחרות, וגם יש אשר מטעמים שונים עשיתי שנויים קטנים במקומות אחרים.

(ב) וזו צורת הספר: בראש כל ספור, משל וכו' ערכתי

את המלים השייכות לו ואתרגמן רוסי, אשכנזית¹, צרפתית ואנגלית, למען יהי הספר לכלי הפץ לכל ילדי ישראל בארצותיהם ולשונותיהם. התרגומים ברוסית ואשכנזית עומדים בראש אצל המלים העבריות, והתרגומים בצרפתית ואנגלית עומדים למטה מהם מסמנים במספרים: ראשונה (משמאל הדרך) יבא התרגום הצרפתי, ואחרי קו כזה — יבא התרגום האנגלי באותיות קורסיף, להקל על התלמיד. ואולם יש אשר תרגום המלה העברית דומה בכתב גם בצרפתית גם באנגלית, אז העמדתי רק תרגום אחד, אף כי מכבא המלה שונה בצרפתית מאשר באנגלית. למשל: „מתנה“ = Present בשתי הלשונות, אעפ"י שהצרפתי מכבא את המלה פרעזאן, והאנגלי „פריונט“ וכדומה.

תרגום המלים מרויך בכל האפשר, והמלה העברית אשר לה תורות שונות, מתרגמת לפי תוראתה באותו הענין, ובהשנות המלה ההיא במקום אחר בתוראתה האחרת, תתרגם שם בתוראתה החדשה (מלבד אם התורות השונות נרדפות הן, ויחוסן נקל להבין גם לילד. למשל: יד = האגד, מאכט, וכדומה). ואולם המלה שכבר תרגמה לא תוסיף להתרגם עוד. אפס, כי למען הקל לילדים, העלולים לשכחה, תדפסתי בסוף הספר, עפ"י א"ב, את כל המלים אשר באו בו, ורשמתי בצד כל מלה את הדרך אשר ימצא בו פתרון המלה. — בכל שם נגזר העמדתי בצדו גם את שרשו. למשל: מערכה (ערך), ועפ"י רוב רשמתי בצדו גם את דרך נמיתם עם הכנוים (למשל: ילד [ילדי. ילדים, ילדי] — ובפעלים „החמורים“

¹ את התרגום האשכנזי כתבתי באותיות עבריות, למען יקל שמושו גם

למדברים ו'רגוניות.

רשמתי ג"כ את נטיתם, ביחוד בפעלים מנורת פ"י, למען דעת הילד הינמו כמשפט "ירד", או "ירא". ועוד כללי דקדוק קצרים להעיר את הילד על משנתו ולהזכיר לו את אשר אולי כבר שכח, בכלל התאמצתי ככל האפשר לבלי הוגיע את מוח תקוראים הקטנים ולבלי השען על "הריפותם", ותמיד השתדלתי "לותר משלי" ולעשות להם "הנחות" רבות.

(ג) שפת הספר היא קלה, פשוטה ומדויקת. מליצות מסלמות, ניבים נשגבים ועקימת-כתובים — אין בספרי. הסגנון הוא הסגנון הטבעי, כאשר ידברו הבריות, ועפ"י רוב כאשר ידברו הילדים בעצמם, אך לא כאשר ידבר ישעיהו הנביא ואיוב עם רעיו. המאמרים קצרים, אין כל פרידה מפותלה וסבוכה, ואם רק ישנן הילד את חמלים אשר בראש הענין, והלך לבטח בקראותו, מבלי הִקְש בשנונו, ומבלי הצטרך ליגיעת מוח למען הבן את צירוף המלים.

הלשון היא שפת עבר ברורה, אך במקום הנצרך (כלומר ב"דליכא") לא נמנעתי להשתמש במלים מן המשנה והתלמודי¹). גם יש אשר השתמשתי במלה תלמודית במקום אשר סופרינו "הצחים" מוצאים ספקם במלה תנכ"ית "בדרך השאלה" אף אם באמת אין לה דבר כלל עם המושג הנצרך. ולפי שכונתי לתרנם את המלים העבריות בהוראתן האמתית שבתנ"ך, למען יוכלו הילדים אחרי השלימם לקרא בספרי, לעבור אל ספה"ק ולהבין מליצותיהם לאשורן, — לכן נותרתי לבלי בלבול את מוח התנוקות ב"פירושים מושאלים" כאלה, אשר באמת הם עקימת הכתובים ועוות הפשט. לכן ידע נא "המבקר הנכבד" מראש, כי במצאו בספרי מלים

¹ המלים שאין מוצאן מספרי הקדש מסמנות בכוכב כזה *.

תלמודיות אשר לכאורה לא נצרכתי להן כלל, עליו לזון אותי לכף זכות, כי מסתמא לא עשיתי זאת בלי ישוב הדעת, ויטרח נא לעיין בתנ"ך גופא או בספרי-המלים המצוינים, וראה כי המלה שמשתמשים בה סופרינו "הצחים" אינה מתאמת כלל להוראתה האמתית בספה"ק. וזה ענין נכבד.

בספרי יבאו כמעט כל שרשי שפת עבר, באופן שהילד אשר כלה לקרא את ספרי יבין על נקלה לקרא בספרי הקדש.

(ד) הסדר אשר בספרי הוא הסדר הטבעי: ראשונה יבאו ענינים קצרים וקלים בתכנם ובסגנונם; ובהדרגה מתונה יעברו התינוקות אל ענינים יתר גדולים, הכתובים בלשון יתר נבחרה, ולאט לאט אסכינם גם עם ה"מליצות" הקלות שבתנ"ך ועם הניבים המיוחדים ללה"ק¹). —הספורים הארוכים, הלכתי לפרקים קצרים, ולפני כל פרק הצבתי את המלים השייכות לו ותרגומן, ולכשנצרך גם דקדוקן — הכל לבלי הלאות את הילד הרך.

(ה) בהיות הספר נועד לילדים מתחילים, לכן אי אפשר היה להדפיסו בלתי-מנוקד. אפס כי גם לנקדו כליל לא חפצתי, יען אשר נזכחתי כי הילדים הרגילים רק במקרא מנקד לא ידעו לפצות פה בהנתן לפניהם שורה עברית לא מנקדת. ואני אוכה כי הקוראים הקטנים יסכינו לאט לאט לקרא עברית גם בלי נקדות, כנהוג בספרתנו. לכן זאת עשיתי: נקדתי את המלים למחצה לשליש ולרביע, לבלי הוגיע את מוח הילד וגם לבלי "פנקו" באין צרך. באופן כזה יסכין הילד לאט לאט עם

¹ כשיבא "גיב מליצי" אבאר אותן בחצאי לבנה בלשון פשוטה כדי להקל לילד.

צורת המלים גם בעמדה לפני פשוטות וערומות בלי נקודות. הדרך אשר בחרתי לי ב"נקוד הקטוע" הזה, הוא דרך טבעי ונכון, כאשר יוכחו כל התורים והמורים בקראם בפנים הספר. ביחוד מספיק נקוד חלקי כזה אחרי אשר המלים שלפני פרקי הקריאה מנקדות כלן, ובשנן הילד את המלים ההן ממילא זוכר הוא את נקודן. דגושים לא הצנתי כלל בפרקי הקריאה מלבד דגושים קלים באותיות בכפ"ת, בבואן מנקודות לכל יטעה הילד בקריאתו.

(ו) מצאתי לנכון לתת בראש הספר, בקצור, דוגמאות מדיני נטיות השמות עם הכנויים, והיה הלוח הזה לתועלת גם למורים וגם לתלמידים. כי נטיות השמות קשה על הילדים יותר מנטיעות הפעלים, כאשר הנקוד לובש צורה חדשה כמעט בכל סוגי השמות השונים. לכן נתתי מכל "סוג" דוגמא אחת, אשר לפיה ינמו רוב שמות הסוג הזה. ואולם נטיות השמות היוצאים מן הכלל, רשמתי "בפירוש המלים" אשר בראש כל ספור וכו'.

מובן מאליו כי גם תילד המתחיל, הקרב אל ספרי, יודע מספר מלים עבריות אם מעט ואם הרבה. אך בכל זאת לא נמנעתי מתרגם את כל המלים. אולם מלות המספר, הגוף, החבור, היחס, השמוש וכו', וכל המלים השייכות לדקדוק הלשון לא תרגמתי. כי הן חזקה על ילד שלמד ראשית למודי הדקדוק, שהוא יודע פתרון המלים: אני, אתה, הוא וכו', אחד, שנים וכו', גם, שם, עם וכו', לא, בלתי וכו' — כי אם גם את זאת לא ידע, אזי לא למד כל דקדוק, ואיך יקרא בכריסמוסמיה?

ואני תקוה כי ספרי, שהוא הנסיון הראשון לתת לילדים מתחילים ספר מקרא תראוי להם, יביא ברכה מרובה גם

לילדי ישראל וגם למוריהם. כי גם מאלה נם מאלה יגל עבודה קשה, ויקל גם את הלמוד גם את ההוראה. ומי יודע? אולי יצלה הספר הזה להשיב לב בנים ואבות אל שפ"ע. כי יש אבות רבים בקרב נאורינו המונעים את למוד שפ"ע מבניהם, לא מרע-ללב, כי אם יען אשר בחלה נפשם, בדרכי ההוראה" העתיקים והמקוקלים באמת. והיה כי יראו ספר מקרא השם לו את השיטה המבעית לקו, או אז אולי יוכחו כי גם למוד שפ"ע איננו נורא ואיום עד מאד, כאשר הסכינו לחשוב עפ"י השיטה העתיקה. וגם הילדים בראותם את כל הרנחות וכל התנחות שנעשו להם, ובראותם מה נעימים מה משעשעים ומה חדשים הם הענינים הבאים בספר-מקרא עברי, יצמדו באהבה אל שפת קדשנו, כי אם לגדולים נקנתה התורה רק בדרך עצב, ביסורים ובענויים, הנה לקטנים אין דבר הלמוד נשרש בלכם אלא בדרך שעשועים, בבדיחת הדעת ו"בקולות" רכות.

המחבר.

נְטִית הַשְּׁמוֹת.

ט

- (1) עב. — עָבִי, עֶבֶדְךָ. — עָבִים, עָבִי — עָבִי וכו'
- (2) דג. דג — דָּגִי וכו'. — דָּגִים, דָּגִי — דָּגִי.
- (3) ים. ים — יָמִי וכו'. — יָמִים, יָמִי — יָמִי.

ט :

- (1) מֶדֶן — מְדָנִי. — מְדָנִים, מְדָנִי — מְדָנִי.
- (2) כְּתָב — כְּתָבִי. — כְּתָבִים, כְּתָבִי — כְּתָבִי.

ט :—

- (1) מִשְׁפָּט. מִשְׁפָּט — מִשְׁפָּטִי. — מִשְׁפָּטִים, מִשְׁפָּטִי — מִשְׁפָּטִי.
- (2) חֲרָצֶן, חֲרָצֶן — חֲרָצֶנִי. חֲרָצֶנִים, חֲרָצֶנִי — חֲרָצֶנִי.

ט ט

- (1) חֲרֵשׁ. חֲרֵשׁ — חֲרָשִׁי. — חֲרָשִׁים, חֲרָשִׁי — חֲרָשִׁי.
- (2) דָּבָר. דָּבָר — דְּבָרִי. — דְּבָרִים, דְּבָרִי — דְּבָרִי.
- (3) נָהָר. נָהָר — נְהָרִי. — נְהָרִים, נְהָרִי — נְהָרִי.
- (4) גָּמַל. גָּמַל — גָּמְלִי. — גָּמְלִים, גָּמְלִי — גָּמְלִי.

ט ט :

- (1) בְּרָכָה. בְּרָכָה — בְּרָכָתִי. — בְּרָכוֹת, בְּרָכוֹת — בְּרָכוֹתִי.
- (2) דָּאגָה. דָּאגָה — דָּאגָתִי. — דָּאגוֹת, דָּאגוֹת — דָּאגוֹתִי.
- (3) עֲנָלָה. עֲנָלָה — עֲנָלָתִי. — עֲנָלוֹת, עֲנָלוֹת — עֲנָלוֹתִי.

ט ..

- (1) הִיכָל. הִיכָל — הִיכְלִי. — הִיכָלִים, הִיכְלִי — הִיכְלִי.
- (2) שַׁעַר. שַׁעַר — שַׁעְרִי. — שַׁעְרוֹת, שַׁעְרוֹת — שַׁעְרוֹתִי.

..

- (1) עֵד — עָדִי. — עָדִים, עָדִי — עָדִי.
- (2) עֵת — עָתִי. — עָתִים, עָתִי — עָתִי.

.. ז

(1) שָׁכַן. שָׁכַן - שָׁכַן. שָׁכַן, שָׁכַן - שָׁכַן.

(2) חָצַר. חָצַר - חָצַר. חָצַר, חָצַר - חָצַר.

.. .

אֱלֹם - אֱלֹמִי (אֱלֹמָה, אֱלֹמָם). - אֱלֹמִים, אֱלֹמִי - אֱלֹמִי.

. :

(1) מָעִיל - מָעִילִי. - מָעִילִים, מָעִילִי - מָעִילִי.

(2) צָבִי - צָבִי (צָבִיָּה, צָבִיָּם). - צָבִיִּים, צָבִיִּי - צָבִיִּי.

(3) חָצִי - חָצִי. - חָצִיִּים, חָצִיִּי - חָצִיִּי.

(4) חָלִי - חָלִי. - חָלִיִּים, חָלִיִּי - חָלִיִּי.

. ז

(1) נָדִיב. נָדִיב - נָדִיבִי. - נָדִיבִים, נָדִיבִי - נָדִיבִי.

(2) שָׁרִיג - שָׁרִיגִי. - שָׁרִיגִים, שָׁרִיגִי - שָׁרִיגִי.

(3) עָנִי, עָנִי - עָנִי. - עָנִיִּים, עָנִיִּי - עָנִיִּי.

. -

(1) יָיִת. יָיִת - יָיִתִי. - יָיִתִּים, יָיִתִּי - יָיִתִּי.

(2) תִּישׁ. תִּישׁ - תִּישִׁי. - תִּישִׁים, תִּישִׁי - תִּישִׁי.

.

(1) תָּף - תָּפִי. - תָּפִים, תָּפִי - תָּפִי.

(2) דּוֹר - דּוֹרִי. - דּוֹרִים, דּוֹרִי - דּוֹרִי.

. ז , ו

קָדוּשׁ. קָדוּשׁ - קָדוּשִׁי. - קָדוּשִׁים, קָדוּשִׁי - קָדוּשִׁי.

אָדָם, אָדָם - אָדָמִי (אָדָמָם). - אָדָמִים, אָדָמִי - אָדָמִי.

-

(1) פָּד - פָּדִי. - פָּדִים, פָּדִי - פָּדִי.

(2) סָף - סָפִי - סָפִים, סָפִי - סָפִי.

- יו -

נָתַח - נָתַחִי. - נָתַחִים, נָתַחִי - נָתַחִי.

רָמַח - רָמַחִי. - רָמַחִים, רָמַחִי - רָמַחִי.

- יו -

נָעַר - נָעַרִי. - נָעַרִים, נָעַרִי - נָעַרִי.

- יו -

(1) פָּתַח, פָּתַחִי. - פָּתַחִים, פָּתַחִי - פָּתַחִי.

(2) יָרַח - יָרַחִי. - יָרַחִים, יָרַחִי - יָרַחִי.

- יו -

(1) סָפַר - סָפַרִי. - סָפַרִים, סָפַרִי - סָפַרִי.

(2) עָדַר - עָדַרִי. - עָדַרִים, עָדַרִי - עָדַרִי.

- יו -

(1) בָּשָׂם - בָּשָׂמִי. בָּשָׂמִים, בָּשָׂמִי - בָּשָׂמִי.

(2) חָלַד - חָלַדִי. - חָלַדִים, חָלַדִי - חָלַדִי.

- יו -

(1) פָּשַׁב - פָּשַׁבִי. - פָּשַׁבִים, פָּשַׁבִי - פָּשַׁבִי.

(2) יָלַד - יָלַדִי. - יָלַדִים, יָלַדִי - יָלַדִי.

(3) נָכַד. נָכַדִי - נָכַדִים, נָכַדִי - נָכַדִי.

1.

נַעַר חָכָם .

Мальчикъ	קנאבֿע	1 נַעַר .
Умный	קלוג	2 חָכָם .
Прохаживать- ся	שפאציערען געהן , אומהערנגעהן	3 הִתְהַלֵּךְ .
Лѣсъ	וואַלד	4 יַעַר .
Вдругъ	פלאַצליך	5 פְּתָאִם .
Вѣтъ	צווייג	6 עֵנָף (עֲנָפִים , עֲנָפִי)
Совѣтовать	ראטמהען	7 יַעֲזִין (איִעֲזִין) .
Дерево	בוים	8 יַעֲזִין .
Земля (свѣтъ)	ערדע (לאַנד , וועלט)	9 אָרֶץ , גִּי .
Дождь	רעגען	10 גֶּשֶׁם , מָטָר .
Начинать	אַנפֿאַנגען	11 הִחֵל (חָלַל) .
Покровъ, зонтикъ	שומץ , שירם	12 מִחְסָה .
Сидѣть, са- диться	זיטצען , זיך זעמזען	13 יָשָׁב , שָׁבַת (אַשָׁב) .
Сказать	זאגען	14 אָמַר אמרה .
Нисходить, ниспадать	הינאַבשטייגען , הינאַבפֿליעסען	15 יָרַד , רָדַת אִרְחָה .

Pyka

16 יד יְדִי, יָדִים, יָרִי, נִי. האגד

1) Garçon.—*Boy*. 2) sensé, sage.—*wise, intelligent*. 3) aller, se promener.—*to walk (about)*. 4) Forêt.—*Forrest*. 5) soudain.—*suddenly*. 6) Branche.—*Branch*. 7) conseiller.—*to counsel*. 8) Arbre.—*Tree*. 9) Terre (Pays).—*Earth*. 10) Pluie.—*Rain*. 11) commencer.—*to commence*. 12) Protection (Parapluie). — *Protection (Umbrella)*. 13) s'asseoir.—*to sit*. 14) Main.—*Hand*. 15) dire. — *to say*. 16) descendre. — *to descend*.

שני נערים התהלכו ביער, פתאם החל גשם לרדת ארצה,
ומחסה ממטר אין בידי הנערים. — הקב, נשב תחת ענפי העץ
הזה, יעץ האחד. — אבל, אמר השני, הלא עוד מעט ירד המטר
גם בעד ענפי העץ. — אז נשב תחת עץ אחר, אמר היועץ.
החכם. —

2.

עוד נער חכם.

Здоровье,	נעונדהייט, בעפֿינדען	1 שלום.
миръ	(פֿריעדען)	
Сестра	שוועסטער	2 אחות (אחות, אָחיות).
Дитя	קינד	3 ילד, ילדה.
Восклицать,	אויסרופֿען, (רופֿען)	4 קרא
звать		
Спрашивать	פֿראגן	5 שאל את.
Другъ	פֿריינד	6 רע.
Мѣсяцъ	מאָנאַט	7 חדש חדשי, חדשים.

Отвѣчать	אנטוואַרטען	8 ענה .
Далекій	ווייט	9 רחוק .

1) Santé (Paix).—*Health (Peace)*. 2) Soeur.—*Sister*. 3) Enfant.—*Child*. 4) crier (appeler).—*to cry (to call)*. 5) demander.—*to ask*. 6) Ami.—*Friend*. 7) Mois.—*Month*, 8) répondre.—*to answer*. 9) loin.—*far*.

— מה שלום אחותך הילדה? שאל נער אחר את רעהו.
 זה ששה ירחים אשר החלה ללכת, ענה הלו. "א" קרא השואל:
 אם כן, הנך עתה רחוקה מכם מאד!—

3.

מי הים .

Вода	וואסער	1 מים (מי)
Море	מעער	2 ים .
Учитель	לעהרער	3 מורה .
Селёдка	הערינג	4 דג-מלוח .
Ученикъ	שילער	5 תלמיד .
Маленькій	קליין	6 קטן (קטנה, קטנים) .
Солёный	ואלציג	7 מלוח .
Обитать	וואנהען	8 שכן .

1) Eau.—*Water*. 2) Mer.—*Sea*. 3) Maître.—*Teacher*. 4) Hareng.—*Herring*. 5) Écolier.—*Pupil*. 6) petit.—*little*. 7) Salé.—*Salted*. 8) habiter.—*to dwell*.

מורה אחר שאל את תלמידיו הקטנים : מדוע מי הים מלוחים
הם? ויען ילד קטן ויאמר : יען כי דגים-מלוחים הרבה ישכנו שם.

4.

הקִשָּׁת וְהַשְׁמָשׁ.

Солнце	וְאֶנְנֶה	1 שְׁמֶשׁ, וְיָנִי.
Сіять	עֲרַגְלָאֲנֶנֶה	2 הוֹפִיעַ (יַפֵּעַ).
Видѣть	וְעִהֵן	3 רָאָה.
Прекрасный	שֶׁאֵן	4 יָפָה.
Слушать	הֶאָרֶען	5 שָׁמַעַ.
Возгордиться	שִׁמְאָלִין וְעֵרְדֵּן	6 הִתְנַאֲחָה.
Облако	וּוֹאֲלֶקֶע	7 עָנָן, עָבִי.
Хвалиться	זִיךְ רִיהֲמֵעַן	8 הִתְפָּאָר.
Знать	וּויססֵעַן, (קִעֲנֵנֵעַן)	9 יָדַעַ, יָדַעַת יָדַעַ.
Скрывать	פֶּעֶרְבֵּעֲרֵנֵעַן	10 הִסְתִּיר.
Исчезать	פֶּעֶרְשׁוּוִינֵדֵעַן	11 הִפְתִּיחַ.
Радуга, (лукъ)	רַעֲנַעֲנִבְאָנֵעַן, (בִּאָנֵעַן)	12 קִשָּׁת.
Небо	הִימִמֵּעַל	13 שָׁמַיִם (שְׁמַיִי).
Наслаждаться	זִיךְ עֲרַגְמַצֵּעַן	14 הִתְעַנֵּג.
Цвѣтъ	פֶּאֲרֵבֵעַ	15 צָבַע (צִבְעִים, צִבְעִי).
Хвала	לֶאֱב	16 תְּהִלָּה.
Презирать	פֶּעֶרְאֲכֵמֵעַן	17 בִּזּוּ (בִּזּוּת).
Черный	שׁוּאֲרֵן	18 שָׁחֹר.

Гордый	שמאָלץ	19 גָּאָה .
Дать	געבען	20 נָתַן , תַּת (אָתן) .
Лучь	שטראַהל	21 קֶרֶן (קֶרְנִים) , נ' .
Великолепие	פּראַכַּמ	22 הֶדְר .

1) Soleil.—Sun. 2) luire.—to shine. 3) voir.—to see. 4) beau.—beautiful. 5) écouter.—to hear. 6) devenir orgueilleux.—to grow proud. 7) Nue.—Cloud. 8) se vanter.—to glory. 9) savoir (connaître).—to know, be acquainted. 10) cacher.—to conceal. 11) disparaître.—disappear. 12) Arc-en ciel (arc).—Rain-bow (Bow). 13) Ciel—Heaven. 14) se délecter.—to delight. 15) Couleur.—Colour. 16) Louange. — Praise. 17) mépriser. — to despise. 18) noir. — black. 19) fier.—proud. 20) donner.—to give. 21) Rayon.—Ray, 22) Magnificence.

אחרי הגשם הופיעה הקשת על פני השמים. כל רואיה התענגו על הֶדְר צבעיה, ותשמע הקשת את תהלתה, וחתנאה מאד. בראשונה בזה לְעֻנִים השחורים, ואחר התפארה כי יפה היא גם מהשמש. שמעה השמש את דברי הקשת הגאים, ותאמר: אבל הידעת מי־יָמִי נתנו לך צבעי־הֶדְרֶךָ? — או הסתירה השמש את קרניה מאחרי העבים, וכרגע נכחדה הקשת ואיננה.

5.

הַעוֹר הַזֶּהִיר .

Слѣпой	בלינד	1 עוֹר .
Улица	שטראַסע	2 רְחוֹב .
Простирать, стоняться	אויסשטרעקען ; אויסווייכען	3 נָטַח .

Факелъ	פֿאקעל	לִפִּיד . 4
Глазъ	אויגע	עין (עינים, עיני) . 5
Носить, (поднять)	טראגען (אויפהעבען)	נשא , שאת . 6
Дорога	וועג	דֶרֶךְ . 7
Запинаться	שטרויכלען	פֿשֶׁל . 8
Осторожный	פֿארויכטיג	זֶהיר . 9
Ночь	נאַכט	לַיִל , לַיְלָה , יָ . 10
Темнота	פֿינסטערניס	חֹשֶׁךְ , חֹשְׁכָה , חֹשְׁכֻת . 11
Встрѣчать	בעגענגען	פֿגשׁ . 12
Свѣтъ	ליכט	אור . 13
Освѣщать	לייכטען	האָר (אור) . 14
Проходить	פֿאַראיבערגעהען	עבר . 15
Беречь, охра- нять	היטען , בעוואהרען	שָׁמַר . 16

1) aveugle.—blind. 2) Rue.—Street. 3) tendre; faire place.—to extend, go aside. 4) Torche.—Torch. 5) Oeil.—Eye. 6) porter. (élever).—to bear (raise). 7) Voie.—Way. 8) heurter.—to strick. 9) précautionné — cautious. 10) Nuit.—Night. 11) Obscurité.—Darkness. 12) rencontrer.—to meet. 13) Lumière.—Light. 14) éclairer.—to light. 15) passer.—to pass. 16) garder.—to preserve.

איש ענר הלך בחשבת הלילה ברחוב , ובידו הנטויה נשא לפיד לפניו , ויפגשוהו נער וישאלהו : למה לך הלפיד הזה , אם עיניך אינן רואות את אורו ? — ויענהו הענר לאמר : אינני נושא את הלפיד לְהאיר לי הדרך , כי אם למען יראוני האנשים העוברים ברחוב ונמנו מפני ולא אכש ל בהם , וגם ישמרני מכל מקשול .

6.

הַשְׁמוֹת.

Сотворить	ערשאַפֿען	1 בָּרָא, יָצַר.
Показать	צייגן	2 הִרְאָה.
Проводить	פֿאַראַיבערפֿיהרען	3 הֵעִבֵּר.
Звѣрь	טהיער	4 חַיָּה.
Имя	נאָמען	5 שֵׁם.
Левъ	אַרְיֵה, אַרְיֵי אֲרָיִים, לאָווע	6 אֲרִיֹת.
Подобать	נעציעמען	7 יָאָה.
Ангелъ	ענגעל	8 מַלְאָךְ.
Просить	ביטטן	9 בִּקֵּשׁ.
Скотъ	פֿיעה	10 בְּהֵמָה.
Птицы (птица)	פֿאַגעל (פֿאַגעל)	11 עוֹף.
Быкъ	אָכס	12 שׁוֹר.
Орелъ	אַדלער	13 נֶשֶׁר.
Государь	הערר	14 אֲדוֹן.

1) créer.—*to create*. 2) montrer.—*to show*. 3) faire passer.—*to lead past*. 4) Bête.—*Beast*. 5) Nom.—*Name*. 6) Lion. 7) convenir.—*to become*. 8) Ange.—*Angel*. 9) prier.—*to demand*. 10) Bétail.—*Cattle*. 11) Oiseau(x).—*Bird(s)*. 12) Boeuf.—*Ox*. 13) Aigle.—*Eagle*. 14) Seigneur.—*Sire (Mr.)*.

יְהי כַּאֲשֶׁר בָּרָא ה' אֶת הָאָדָם, וַיִּשְׁאַלֻּהוּ הַמַּלְאָכִים: מָה

הַיָּצוֹר הַזֶּה אֲשֶׁר יִצְרֶה? – הַיָּצוֹר הַזֶּה חֶכֶם מְכֹסֵּם, עֵנָה ה' – הַיָּצוֹר
נֹא אֶת חֲכָמָתוֹ, בְּקִשּׁוֹ הַמְּלָאכִים. וַיַּעֲבֹר ה' עַל פְּנֵיהֶם אֶת כָּל הַחַיָּה
וְהַבְּהֵמָה וְהָעוֹף, וַיֹּאמֶר: קָרָא שֵׁם לַיָּצוֹרִים הָאֵלֶּה. וְלֹא יָדְעוּ הַמְּלָאכִים
לְקַרֵּא לָהֶם שְׁמוֹת. אוֹ קָרָא ה' אֶל הָאָדָם וַיֹּאמֶר: מָה הַשֵּׁם אֲשֶׁר
תִּקְרָא לְבְּהֵמַת הָאָרֶץ וְלָעוֹף הַשָּׁמַיִם? וַיַּעַן הָאָדָם וַיֹּאמֶר: לֹזֶה אֶקְרָא
שׁוֹר, לֹזֶה – אֲרִיָּה, לֹזֶה – נָשִׁיר; וְעוֹד בְּאֵלֶּה. – וּמָה הַשֵּׁם אֲשֶׁר תִּקְרָא
לָךְ? שְׂאֵלְהוּ ה'. – וַיַּעַן: לִי יֵאָהֵב לְהִקְרָא אֶדָם כִּי נִבְרָאתִי מֵהָאֲדָמָה. –
עֲתָה אֶמְרֶנָּה לִי, מָה הַשֵּׁם אֲשֶׁר תִּקְרָא לִי? שְׂאֵלְהוּ ה' עוֹד. –
וַיַּעַן הָאָדָם: לָךְ יֵאָהֵב לְהִקְרָא אֶדָנִי, כִּי אַתָּה אֲדוֹן הַכָּל. – אוֹ אִמֹר
ה' אֶל הַמְּלָאכִים: הִקְרַאתֶם מָה חֶכֶם הָאָדָם אֲשֶׁר בְּרָאתִי? לָכֵן אֶל
מִבּוֹז לוֹ עוֹד וְאֶל תְּתַנְּאוּ עָלָיו!

7.

הַיָּלְדִים וְהַיָּרֵחַ.

Луна	מָאָנֵד	1 יָרֵחַ.
Заходить, прийти	אונטערנעמען, קאָממען	2 בּוֹא.
Играть	שפּיעלען	3 הַשְׂתַּעֲשֵׂעַ, שְׂחָק.
Спѣшить	איילען	4 מְהֵרָה, הִחֵשׁ (חִישׁ).
Прибавляться	גראַס ווערדען, צוגעהמען	5 גָּדֵל.
Сдѣлать	מַתּוֹן	6 עָשָׂה.
Благость, любезность	ליעבליכקייט, נִימְעֵה	7 נֵעֵם.

Быть тронуту	געריהרט ווערדען	8	הַפְּמָר .
Напрягаться	זיך אַנשטרענגען	9	הַתְּאַמֵּץ .
Стоять	שטעהען	10	עָמַד .
Благодарность	דאַנק	11	תּוֹדָה .
Безпокоиться, заботиться	זאָרגען , זיך בעאונרוהיגען	12	דָּאָג .
Мѣшкать	פֿערוויילען	13	אַחַר .
Поле	פֿעלד	14	שָׂדֶה .
Забыть	פֿערגעססען	15	שָׁכַח .
Возвращаться	צוריקקעהרען	16	שׁוּב .
Восходить	אױפֿשטײַגען	17	עָלָה .
Испугаться	ערשרעקען	18	הִפְתִּיל .
Ласковость, любовь	פֿריינדליכקייט , ליעבע	19	יְדִידוּת , נִי .
Жалость	מיטלייד	20	רַחֲמִים .
Сила	קראַפֿט	21	כֹּחַ .
Дверь	טוּר	22	פֶּתַח .
Дорогой, любимый	טהייער , ליעב	23	יָקָר .
Жилище	וואָהנונג	24	מִשְׁכָּן .
Бѣгать	לױפֿען	25	רוץ .
Закрывать	בעדעקען	26	כִּסֶּה .
Бояться	פֿירכֿטען	27	חָרַד .
Плакать	וויינען	28	בָּכָה .
Найти	פֿינדען	29	מָצָא .

Вечеръ	אבענד	30 ערב .
Производить	הערפֿאַרבריינגען	31 הָפֶק (פּוֹק) .
Укрѣпляться	וויך שטאַרקען	32 הַתְּעוֹדֵד .
Ясный	קלאַר, העלל	33 בְּהִיר .
Нога	פֿוס	34 רֶגֶל (רַגְלִים), נִי .
Обращаться	זיך ווענדען	35 פִּגַּח .
Комната	ציממער	36 חֶדֶר .
Мать	מוטטער	37 אִם .

- 1) Lune. — *Moon*. 2) coucher, venir. — *to undergo, come*.
 3) jouer. — *to play*. 4) hâter. — *to speed*. 5) devenir grand. — *to grow great*. 6) faire. — *to make, do*. 7) Bonté, Amabilité. — *Goodness, Amiability*. 8) être touché. — *to be affected*. 9) se tenir debout. — *to stand*. 10) s'efforcer. — *to make efforts*. 11) Remerciement. — *Thank*. 12) se soucier, inquiéter. — *to care, be troubled*. 13) tarder. — *to loiter*. 14) Champ. — *Field*. 15) oublier. — *to forget*. 16) retourner. — *to return*. 17) monter. — *to mount*. 18) s'effrayer. — *to take fright*. 19) Amour, Tendresse. — *Love; Kindness*. 20) Pitié. — *Pity*. 21) Force. 22) Porte. — *Door*. 23) cher. — *dear*. 24) Demeure. — *Dwelling*. 25) courrir. — *to run*. 26) couvrir. — *to cover*. 27) pleurer. — *to weep*. 28) trouver. — *to find*. 29) avoir peur. — *to fear*. 30) Soir. — *Evening*. 31) produire. — *to produce*. 32) se fortifier. — *to strengthen*. 33) clair. — *clear*. 34) Pied. — *Foot*. 35) se tourner. — *to return*. 36) chambre. — *Room*. 37) Mère. — *Mother*.

השמש כבר באה, והחשך הולך וגָּבַל. כל הילדים אשר
 השתעשעו בחוץ, כבר מהרו ללכת הביתה. רק שני ילדים אחרו
 מאד להשתעשע על פני השרה, ובשחקם שָׁכְחוּ כי עליהם לָשׁוּב
 הביתה, במרם יבא הלילה. ויהי בראות הילדים כי הלילה כבר בָּסָה

בחשך את כל הארץ, ויִתְּרדוּ מאד וַיִּחְלוּ לִבְפוֹת, כי ביתם היה רחוק מֵהשְׂדֵה, ולא יָכלוּ לִמְצֹא הַדֶּרֶךְ בְּחֹשֶׁכֶת הַלַּיְלָה. פֶּתֶאם ראו אור גדול מֵאחֲרֵי עֲצִי-הַיַּעַר: זֶה הָיָה הַיָּרֵחַ, אֲשֶׁר הוֹפִיעַ עַל פְּנֵי הַשָּׁמַיִם. וּבְרֹאוֹת הַיָּרֵחַ אֵת הַיִּלְדִּים, וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם: עֲרֹב טוֹב עֲלֵיכֶם, יְלָדִי, מֵה אַתֶּם עוֹשִׂים עֵתָה בְּחֹשֶׁךְ עַל פְּנֵי הַשְּׂדֵה? – בְּרֹאוֹנוּהָ נִבְהָלוּ הַיִּלְדִּים מֵאֵד, אֵךְ בְּרֹאוֹתָם כִּי פְנֵי הַיָּרֵחַ מִפִּיקִים נֶעֱם וַיִּדְרֹת, הַתְּעוֹדְדוּ וַיַּעֲנוּ לֵאמֹר: אָהָה! הִנֵּה אַחֲרָנוּ לְשֹׁחַק בְּשֵׂדֵה, וְעֵתָה לֹא נוֹכַל לִמְצֹא אֵת הַדֶּרֶךְ לְבֵית אֲבוֹתֵינוּ, כִּי חֹשֶׁךְ בַּחוּץ. וַיִּכְּפוּ מֵאֵד, עַד כִּי נִכְמְרוּ רַחֲמֵי הַיָּרֵחַ עֲלֵיהֶם, וַיֹּאמֶר: אִם יוֹדְעִים אַתֶּם אֵת בֵּית אֲבוֹתֵיכֶם, הִנְנִי לְהָאִיר לָכֶם מַעֵט וּמִצָּאתֶם אֵת הַדֶּרֶךְ. וַיַּעַשׂ הַיָּרֵחַ כְּאֲשֶׁר אָמַר, וַיֵּלֶךְ לִפְנֵיהֶם, וַיָּאָר לֵהֶם אֵת הַדֶּרֶךְ כְּמוֹ בָּיוֹם בַּהֵיר. וְהַיִּלְדִּים הִתְאַמְּצוּ וַיִּרְצוּ בְּכָל-כֹּחַ רַגְלֵיהֶם הַקְּטָנוֹת, וַיִּמְצְאוּ אֵת הַדֶּרֶךְ. וּבְעֶמְדָם לִפְנֵי פֶתַח מִשְׁכָּנָם, פָּנוּ אֶל הַיָּרֵחַ וַיֹּאמְרוּ: תוֹרָה לָךְ, יָרֵחַ יָקָר, כִּי הֵאִירוֹת לָנוּ בְּטוֹבָךְ הַגְּדוֹל. וְהַיָּרֵחַ עֲנָה: אֵין דְּבַר, יְלָדִי! עֵתָה הִתִּישׁוּ לָבֹא הַחֲדָרָה, כִּי כִּבְר דָּאָגָה לָכֶם אֲמַכֶּם. –

8.

הַמִּתְפָּאֵר.

Солдаты	וְאֵלְדָאִם	1 אִישׁ-צָבָא.
Храбрость	מוֹמֵה	2 אִמְץ.
Развалившийся	הִיגַעַשְׁמֵרַעֲקָם	3 סָרוּחַ.
Тихо, тайно	לִיזוּעַ, הַיִּמְלִיךְ	4 לֵט (לֵאשׁ).
Ножны	שַׁיִידַע	5 תַּעַר.
Глупецъ	מֵהָאָר	6 כְּסִיל.

Армія, войско	ארמעע, העער	7 צבא .
Разсказать	ערצאָהלען	8 ספר .
Трава	גראַס	9 געשט .
Вынимать	הערויסציהען	10 הוציא (יצא) .
Отрубить	אַבהויען	11 קציץ נקצתי ; אָקץ .
Отрѣзать	אַבשניידען	12 פֿרֶת (פֿרֶטֶי) .
Медвѣдь	באַר	13 דב .
Лежать	ליענען	14 שָׁכַב .
Приближаться	זיך נאָהערן	15 קָרַב .
Мечъ	שווערט	16 חֶרֶב, נ' .
Лапа, ла- донь	מאַטצע (האָהלע האַנד)	17 פֶּה, נ' .
Думать	דענקען	18 חשב .

1) Soldat. — *Soldier*. 2) Courage. 3) étendu. — *stretched*.
 4) bas, secrètement. — *still, secretly*. 5) Fourreau. — *Sheath*. 6) Sot. —
Stupid fellow. 7) Armée. — *Army*. 8) raconter. — *to relate*.
 9) Herbe. — *Grass*. 10) tirer. — *to take out*. 11) abattre. — *to cut away*.
 12) couper. — *to cut away*. 13) Ours. — *Bear*. 14) être couché. —
to lie. 15) s'approcher. — *to approach*. 16) Glaive. — *Sword*. 17) Patte
 (Paume de main). — *Paw (Palm of the hand)*. 18) penser. — *to think*.

איש צבא התפאר לפני יָעוּי בכחו הגדול ובאמץ לבו, וַיִּסְפֵּר
 להם בדברים האלה : באחד הלילות הלכתי בדרך, וַאֲנִי וְהִנֵּה חיה
 גְּדוֹלָה וְשַׁחוּרָה, שׁוֹכֶבֶת פְּרוּחָה עַל עֵשֶׂב הַשָּׂדֶה. וַאֲקֵרֵב אֵלֶיהָ בְּלֵט,
 וְהִנֵּה הִיא דֹב. אֵךְ אֲנִי לֹא נִבְהַלְתִּי מִפָּנָיו, וַאֲנִי אֶת מַרְבִּי

סמעה, נאקץ את פו בין-רגע נאָשוב לדרכי. — הוי, כסיל! קרא
אחד השומעים, למה זה לא קרבך את ראשו ראשונה? — גם אני
חשבתי לעשות קזאת, ענה המתפאר, אבל ראשו כבר נכרת כטרם
באתי אליו. —

9.

הילך הרחום.

Умилосердиться	זיך ערבאַרמען	1 רחם, תָּמול.
Бабочка	שמעטטערלינג	2 צִפְּרֵת.
Говорить	שפרעכען	3 דַּבֵּר.
Удерживать, пре- пятствовать	אַבהאַלטען, פֿערוועהרען	4 הִנִּיאַ (נוא).
Порхать	הערוםפֿלאַטטערן	5 עוֹפֵף (פ').
Знакъ	צייכען	6 אוֹת.
Умерщвлять	טאָדמען	7 הָמַת.
Окно	פֿענסטער	8 חֲלוֹן.
Желать, хотѣть	ווינשען, וואָללען	9 חָפֵץ.

1) s'apitoyer.—to pity. 2) Papillon.—Butterfly. 3) dire, parler.—to say, talk. 4) retenir, empêcher.—to restrain, impede. 5) voltiger.—to flutter. 6) Signe.—Token. 7) tuer.—to kill. 8) Fenêtre.—Window. 9) désirer, vouloir.—to wish, will.

—אָמי, קרא יואל הקטן, הִנִּיאַ-נא את אחותי מִהִמִּית את הצִפְּרֵת
היפּה, הַמְעוֹפֶפֶת על פני החלון.

—טוב דברת, בני היקר, אמרה האם בידידות, הנני רואה כי חומל אתה גם על יצור קטן; אות הוא כי לב טוב לך, והיית לאיש טוב.

—לא, אמי! ענה הילד, אבל חפץ אני להמית את הצפרת בְּיָדִי.—

10.

יְדִידֵי הַקָּטָן גָּד וְדְבָרֵי־חֲכָמָתוֹ.

Тётка	טאָנטע	1 הוֹדָה.
Другъ	פֿריינד	2 יְדִיד.
Надѣяться	האַפֿען	3 קוֹה.
Читать	לעזען	4 קֶרָא.
Взять	נעהמען	5 לָקַח (אַקח, קח).
Приказаніе	בעפֿעהל	6 פֿקֶדָה, מִצְוָה.
Разъ	מאַל	7 פֿעַם, נִי.
Годъ	יאהר	8 עֶשְׂנָה (שָׁנִים).
Возрасть	אַלטער	9 גִּיל.
Любить	ליעבען	10 אָהב.
Сласти	זיסיקייטען	11 מִמָּתְקִים.
Противорѣчить, чваниться,	ווידערשפרעכען, זיך ביזטען לאַססען	12 סִרְבָּ*.
Вчера	געסטערן	13 אָתְמול.
Посѣщать	בעזוכען	14 בִּיקֵר.
Множество	מענגע	15 הַמּוֹן.
Дѣло	מחאט	16 מַעֲשֶׂה.

Искривлять	פֿערקריממען	17 עֵוָה .
Кушать	עססען	18 אָכל .

- 1) Tante. — Aunt. 2) Ami. — Friend. 3) espérer. — to hope.
 4) lire. — to read. 5) prendre. — to take. 6) Ordre. — Command.
 7) Fois. — Time. 8) An. — Year. 9) Age. 10) aimer. — to love.
 11) Douceurs. — Sweet things. 12) contredire; se faire prier. — to contradict.
 13) Hier. — Yesterday. 14) visiter. — to visit. 15) Multitude.
 16) Acte. — Deed. 17) tordre. — to crook. 18) manger. — to eat.

ידידי הקטן גד, הוא ילד בן חמש שנים. יפה וְנעים הוא ככל הילדים אשר בְּגִילוֹ, נאבותיו אוהבים אותו מאד, כאשר יאהבו כל האבות את ילדיהם. אנכי רֵעַ לאביו, וּבִבְקָרִי בבית־אביו, אוהב אני לְהִשְׁתַּעֲשֹׁעַ עִם הילד הנעים, ואני מְתַעַנֵּג מאד גם על עיניו הגדולות והשחורות, גם על דבריו. והנני לְסַפֵּר גם לכם, קוֹרְאֵי הקטנים, דברים אֲחָדִים מִהֶמוֹן מעשיו, וְאַקְוָה כי גם אתם תִּתְעַנְּנוּ עליהם:

פעם אחת בְּלִקְתָּ גד לִבְקֹר את דָּוִד רֵעֵהוּ, וְתֹאמַר לוֹ אִמּוֹ: הנה נִתְּנָה לְךָ דוֹדְתְךָ אֶתְמוֹל הֶמוֹן־מִמְתָּקִים, קח אֶתְךָ אֲחֵרִים מֵהֶם, וְנִתְּתָם לְדָוִד. — גֵּד עוֹה פִּנּוּי בְּשִׁמְעוֹ אֶת הַפְּקוּדָה הַזֹּאת, כִּי כָל אֲשֶׁר לוֹ נָתַן לְרֵעֵהוּ, רַק לֹא מִמְתָּקִים הָאֲהוּבִים לוֹ מִכָּל. אֵךְ הֵן מִצֹּט הָאֵם הִיא וְאֵין לְסַרֵּב — וּבְכֵן עֲשֵׂה יִצְחָק כֹּאשֶׁר אָוָה. לַעַת עֵרֵב שֵׁב גַּד הַבֵּיתָה. וְתִשְׁאַלְהוּ אִמּוֹ: הֵנִמְתָּ לְדָוִד אֶת הַמִּמְתָּקִים? הִשְׁמַח דָּוִד עֲלֵיהֶם מֵאֹד? — כֵּן, עֲנֵה גַד, נִתְּתִים לוֹ, וְאַחֲרֵיכֵן לְקַחְתִּים מִיָּהוּ וְאֶכְלָם.

(המשך).

Лавка	בודע	1 חנות (תניות), ג'.
Купить	קויפען	2 קנה .
Послать	שיקען	3 שְׁלַח .
Ровъ	גראבען	4 תַּעֲלָה .
Таять	צערשמעלצען	5 הַמָּס קָמַס :
Прыгать	שפרינגען	6 קָפֵץ .
Суша	טראָקנעם לאַנד	7 יִבֶּשֶׁה .
Измучение	ערשטויגען	8 תַּמְחֹון .
Сохрани Богъ!	בעהיטע !	9 חֲלִילָה !
Промокать	נאַסס ווערען	10 רָטַב .
Смѣяться	לאַכען	11 צָחַק (שָׁחַק) .
Сахаръ	צוקער	12 נֶפֶת .
Радоваться	זיך פֿרייען	13 שִׂמְחָה .
Услаждать	פֿערזיסען	14 הַמִּתֵּק .
Падать	פֿאַללען	15 נָפַל (אָפַל) .
Горькое	ביטטערעם	16 מַמְרוֹרִים (מָר) .
Сокровище	שאַטין	17 אוֹצָר .
Искать	זוכען	18 בִּקֵּשׁ .
Обманывать	בעטריגען	19 בָּגַד .
Обяженный	בעשאַטט , בעלידינט	20 גִּבְלָם .
Высасывать	אויסוויגען	21 מָצֵץ .

Простота, (אונשוולד), (невинность)	אינפאלט, (אונשוולד)	22 תם, תמָה.
Деньги, (серебро)	נעלד, (זילבער)	23 כסף.
Радость	פריידע	24 שמחה, ששון.
Исчезать	פערשווינדען	25 העלם.
Пища	שפיזע	26 מאכל (אכל).
Оставлять	פערלאסען	27 עזב.
Спасать	רעטען	28 הציל (נצל).
Лазить	קלעטערן	29 תפש (טפס).
Никогда	ניעמאלס	30 מעולם לא.
Гнѣвъ	צאָרן	31 קצף.
Подозрѣніе	פערדאכט	32 חשד.
Удержаться	זיך איינהאלטען	33 התאפק.
Годиться	טויגען	34 צלח.

1) Boutique.—*Shop*. 2) acheter.—*to buy*. 3) envoyer.—*to send*. 4) Fossé.—*Pit*. 5) se fondre.—*to melt*. 6) sauter.—*to jump*. 7) Terre ferme.—*dry land*. 8) Étonnement.—*Astonishment*. 9) Dieu préserve!—*beware!* 10) être mouillé.—*to get wet*. 11) sourire.—*to smile*. 12) Sucre.—*Sugar*. 13) se réjouir.—*to rejoice*. 14) adoucir.—*to make sweet*. 15) tomber.—*to fall*. 16) Amertume.—*Bitterness*. 17) Trésor.—*Treasure*. 18) chercher.—*to seek*. 19) tromper.—*to deceive*. 20) offensé.—*offended*. 21) sucer.—*to suck out*. 22) Naiveté (Innocence).—*Simplicity (Innocence)*. 23) Argent.—*Money (Silver)*. 24) Joie.—*Joy*. 25) disparaître.—*to disappear*. 26) Aliment. 27) quitter.—*to forsake*. 28) sauver.—*to save*. 29) grimper.—*to climb*. 30) jamais.—*never*. 31) Colère.—*Anger*. 32) Soupçon.—*Suspicion*. 33) se retenir.—*to abstain*. 34) être bon à.—*to suit*.

פעם אחרת אמרה לו אמו: לך בני אל החנות, וקנה לי מעט נפת, – הילד שש מאר על המצוה הזאת, ויקח את הכסף מיד אמו ויגלה כרגע. – גר שמח תמיד בצות לו אמו ללכת לקנות דבר בחנות; אך ביותר גדל ששוננו בהשלחו לקנות נפת, כי ילד חכם כמהו ידע אשר הנפת ממתיק המאכלים, וממתקים אהב מאד, כאשר ראיתם.

גר קנה את הנפת ונרץ בשמחה הביתה. ויהי בעברו על פני תעלה קטנה, ותבשלנה רגליו, והנפת נפלה במי התעלה. הוי, מה אעשה עתה? חשב גר בלבו, הן אם אעזוב את הנפת במים, ונמסה. ואז לא תתן לי אמי ממתקים, כי אם ממרורים; ובכן עלי להציל את הנפת, ויעבור עלי מה! – ובאמץ לב קפץ אל התעלה, ויוצא את אוצרו היקר, ויתפש ויעל אל היבשה.

ואם גר בראותה כי בנה מאחר מעשהו מאד, ותלך לבקשו בחוץ. ומה גדל תמהונה במצאה אותו יושב אצל התעלה ואוכל את הנפת! מעולם לא עלה על לבה, כי גר יבגר בה ככה! – אבל, גר! קראה בקצף, הנך אוכל את הנפת אשר קנית לי! – חלילה לי מעשות כזאת! ענה גר גבלם מאד על החשד הזה; הדבר היה כן: בלכתי מהחנות נפלה הנפת במים ותרטב ולכן הנני מוצץ את המים מקרבה. – האם לא יכלה להתאפק מצחוק על תמט הילד; ואולם הנפת לא צלחה עוד ללל.

(סוף)

Испытать, עקזמינירען, עקזאמינירען
экзаменовать

1 נסה.

День

מאנ

2 יום ימים

Ѣхать, путеше- ствовать	רייזען, פֿאַררען	3 נסע (אָפּסע).
Курица	הוהן	4 תְּרִנְגֵּלֶת*.
Пѣтухъ	האַהן	5 תְּרִנְגֵּל*.
Веселый	מונטער	6 עָלוּ.
Подумать, на- внимать	אויפֿמערקען, נאָכדענקען	7 הִתְבּוֹנֵן.
Понимать	פֿערשטעהען	8 הָבֵן (בִּין).
Деревня	דאָרף	9 בְּפָר.
Новый	ניי	10 חֲדָשׁ.
Жеребенокъ	פֿיללען	11 סִיח*.
Гребешокъ	האַהנענקאָם	12 בְּרִבְּלֶת*.
Стоймя	אויפֿרעכט	13 קוּמְמִיּוֹת.
Гусь	גאַנס	14 אָגוּ* (אָוּוֹת)
Городъ	שטאָדט	15 עִיר (עִירִים).
Учиться	לערנען	16 לָמַד.
Учить	לעהרען	17 לִמֵּד.
Коза	ציעגע	18 עֵז, נִי.
Красный	ראָטה	19 אָדָם (אָדָמָהִים).
Успѣхъ	פֿאַרשרייטט	20 תּוֹשִׁיָּה.
Время	צייט	21 זְמַן, עֵת.

1) essayer (examiner).—*to try, examine.* 2) Jour.—*Day.* 3) voyager.—*to travel.* 4) Poule.—*Hen.* 5) Coq.—*Cock.* 6) gai.—*cheerful.* 7) être attentif. — *to be attentive.* 8) entendre. — *to understand.*

9) Village. 10) Nouveau. — *new*. 11) Poulain. — *Foal*. 12) Crête. — *Crest*. 13) droit. — *upright*. 14) Oie. — *Goose*. 15) Ville. — *Town*. 16) apprendre. — *to learn*. 17) enseigner. — *to teach*. 18) chèvre. — *Goat*. 19) rouge. — *red*. 20) Progrès. — *Progress*. 21) Temps. — *Time*.

ימים אחרים אחרי הדברים האלה, נסעה אמו אל אחותה היושבת בכפר לבקרה, נתקח גם את גד אֶתָהּ. ואת היתה הפעם הראשונה אשר יצא גד מעירו הגדולה. ואתם הלא ידעתם כי בכפר יש המון דברים אשר פחדשים הם לבן עיר גדולה. לכן התאמצה אִם גִּד להראותו וללמדו לדעת את כל הדברים אשר לא ראו עיניו בעירם הגדולה. — ראה נא, בני, אמרה, הנה עו; ושם סיח קמן ועלו; ואלה הן תרנגלות; וזה הגדול העומד קומטיות בתוכן ומתנאה בפרבולתו האדמה, זה תרנגל, ועוד כאלה.

והילד ראה ויתבונן, וילמד לדעת המון בהמות ועופות, ותשמח אמו מאד על התושנה אשר הוא עושה בלמוד הזה. או חפצה לנסותו ולראות המבין הוא דבר מתוך דבר? ותאמר אליו: הלא תראה, בני, את האווזות הקטנות והנעימות האלה? עתה התבונן נא לדעת מי היא אִם האווזות האלה? — גִּד חשב, חשב זמן רב, ואחר אמר: הֵעוּ!

11.

יוסף והמלאכים.

Щипать	צופפֶען (רופפֶען)	1 מָרַט.
Единый	איינציג	2 יָחִיד.
Уединённый	איינזאַם	3 בּוֹדֶד.

Свойство, обы- чай	ארט, נעוואנהייט	4 דרך, משפט.
Кольно	קניע	5 ברך (ברבים, ברפי)ני.
По	נאך, געמאס	6 על-פי, לפי.
Товарищъ	קאמערעד	7 חבר.
Собака	הונד	8 פלב.
Локать	לעקען	9 לקק.
Книга	בוך	10 ספר.
Осторожность	פארויכט	11 זהירות*.
Имѣніе	גוט	12 נחלה.
Кусать	בייסען	13 נשך (אשך).
Святой	הייליג	14 קדש.
Верхъ	האָהע	15 מעלה, מעל.

1) pincer (plumer). — to pinch (pluck). 2) unique. — only one.
3) isolé.—solitary. 4) Coutume.—Custom 5) Genou.—Knee. 6) se-
lon.—as. 7) Camarade.—Colleague. 8) chien.—Dog. 9) lecher.—to
lick. 10) Livre.—Book. 11) Précaution.—Caution. 12) Domaine.—
Property. 13) mordre.—to bite. 14) saint.—holy. 15) le haut.—above.

יוסף הוא ילד קטן. יחיד לאבותיו, אין לו אח ואחות. גם
חברים אין לו, כי אבותיו יושבים על נחלתם הבודדה, רחוק
מהעיר ומהכפר. לכן השתעשע יוסף רק עם פלבים קטנים;
ונחבריו אלה שחקו אתו על-פי דרךם: לקקוהו וגם מרטהו
ונשכוהו לפעמים. ניהי היום בשבתו על ברפי אביו ובספר לו
אביו ספורים מספרי הקדש כאשר אהב, נישאל פתאם את אביו:

מה שם בשמים ממעל? — וינענהו אביו: שם בשמים יש מלאכים רבים מאד, ובעלות ילד השמימה ישחקו וישתעשעו אהו.
והילד אשר ידע רק את משפט הכלבים בשחקם, שאל בזהירות: אבל הן המלאכים לא ישכנו?

12.

איך למד הדוב לתפש.

Милость, благо- склонность	הולד, גנאדע	1 חסד.
Доверять	פערטרויען	2 בטיח.
Избавляться	ויך בעפרייען	3 החליץ.
Растерзать	צעררייסען, אויף- פרעססען	4 טרף.
Возымѣть желаніе	גוסט האבען	5 התאווה.
Легкій	לייכט	6 קל.
Вонзять	איינשלאנגען = שטאסען	7 תקע.
Спокойно	זיכער, רוהיג	8 בטיח.
Вершина	וויפפעל	9 צמרת.
Недостатокъ	מאנגעל, פעהלער	10 חסרון (חסר).
Мыловаръ	שמעלצער, זיעדער	11 מתוך (המקד, נתק).
Кошка	קאטצע	12 חתול*.
Ворчать	ברוממען	13 קמה.
Старый	אלט	14 זקן.
Любовь	ליעבע	15 אהבה.

Искусство, умѣіе	קונסט, דאס קאָנען	יכלת (יכלתי, יכל).	16
Открывать	אָפֿענען	פֿתח.	17
Кора	רינדע (שאלע)	קלפֿה*.	18
Скоро	שנעלל	חיש.	19
Расши- рять	אויסאיינאַנדער שפּעררען	פֿשק.	20
Должно	מאָן מוס, עס איזט נאָמהיג	צִרִיך.	21
Мыло	זייפֿע	בִּרִית.	22
Молодой	יונג	צִעִיר.	23
Угрюмый	מיריש	זיגער.	24
Раздумывать	זיך בעדענקען	הִתְעַשֵּׂת.	25
Сильный	שטאַרק	עז.	26
Работа, дѣло	אַרבייט, מהאַט	מְלָאכָה.	27
Коготь, ноготь	קראַללע, נאָגעל	צִפֶּרֶן.	28
Подниматься	זיך ערהעבען	הִתְנַשֵּׂא.	29
Трещать, дро- жать	ערבעבען, קראַלען	רַעַשׁ.	30
Ярость	וואַוט	זַעַף.	31
Намочить	איינווייכען	שָׂרָה.	32
Водить	פֿיהרען	הוֹלֵךְ (הלוך).	33

1) Faveur. Bienveillance. — *Favour, Affability.* 2) confier. — *to trust.* 3) se débarrasser de.—*to free one's self.* 4) déchirer (manger).—*to lacerate.* 5) désirer.—*to desire.* 6) facile.—*easy.* 7) enfoncer.—*to stick.* 8) sûr, tranquille.—*sure.* 9) Sommet.—*Top.*

10) Manque.—*Deficiency*. 11) Savonnier.—*Soap-boiler*. 12) Chat.—*Cat*. 13) grogner.—*to grumble*. 14) vieux.—*old*. 15) Amour.—*Love*. 16) Habileté; Savoir faire.—*Skill*. 17) ouvrir.—*to open*. 18) Ecorce.—*Bark*. 19) vite.—*quik*. 20) étendre.—*to dilate*. 21) il faut.—*he owes*. 22) Savon.—*Soap*. 23) jeune.—*young*. 24) morose. 25) se raviser.—*to bethink*. 16) fort.—*strong*. 27) Travail.—*Work*. 28) Griffe, Ongle.—*Claw. Nail*. 29) s'élever.—*to arise*. 30) craquer; trembler.—*to crack, tremble*. 31) Fureur.—*Rage*. 32) imbiber.—*to soak*. 33) mener. conduire.—*to conduct, lead*.

הדב נמה חסרו אל חתול צעיר. ונתהלך אתו כפאח,
כרע. אבל הקתול לא במח הרבה בידידות רעו ההומה והוועף
ויאמר בלבו: הנהירות היא אם הקכמה! אַתאַמץ-נא להחליץ מהוקן
הזה, פן יתעשת באחד הימים ומרפני באהבתו תעזה.

ויהי היום ויאמר אדיו הדב: מתאוה אני למפס על העצים
כמוך; למדני-נא את יכלתך זו!

המלאכה הזאת קלה עד מאד, ענה הקתול, אין לך כי אם
לפתוח את צפרניך, ולתקעם בקלפת העץ, ואז תתנשא למעלה
לבמח כהולך על הארץ.

ויעש הקתול לעיני הדב בדבר אשר אמר, ויעל חיש קל
עד צמרת העץ. ונשב ויקפוץ ארצה. — והרב פתח ויפשק את
צפרניו ויתקעם בקלפה בכל פחו, עד אשר רעש העץ; אך
לא יכל לעלות. — לא אוכל, אמר בועף: למדני את יכלתך, ואם
אין אכל אותך!

—עתה יודע אני את החסרון, ענה החתול; צריך לשירות מעט
את צפרניך. — ויולך את הרב אל מתיך-בית.

(ח מ ש ך) .

Щурить глазами	בלינצען , צווינקען	1 קָרִין .
Оканчивать	בעענדען	2 פֶּלֶה .
Полный	פֶּאַלל	3 מָלֵא .
Соизволять	בעליעבען	4 הוּאַל (אַל) .
Задъ	הינטען	5 אַחור .
Ускользнуть, спас- тись	ענטלויפֿען , זיך רעטטען	6 הַמָּלֵט .
Половина	האַלפֿטע	7 מֶחֶצֶה (חֶצֶה) , חֶצִי .
Грѣхъ	זינדע	8 עָוֹן .
Нерадивый, лѣ- нивый	נאַכלאַסיג , פֿוּיל- לני	9 נָרְפָה (רַפָּה) .
Хитрость	ליסט	10 עֲרֻמָּה .
Убѣжать	פֶּאַרטלויפֿען	11 בָּרוּחַ .
Кипящій	וועדענד	12 רוֹתֵחַ (רֹתֵחַ) .
Уважаемый	געעהרמט	13 גִּבּוֹר , גִּבּוֹר (גִּבּוֹרָה) .
Насилие, напоръ	געוואַלט	14 חֲזָקָה .
Голосъ	שטיממע	15 קוֹל .
Невинный	אונשולדיג	16 תָּם .
Обманывать	בעטריגען	17 רַמָּה .
Ловкій	געשיקט	18 מְהִיר (מָהֵר) .
Смягчать	ווייך מאַכֶּען	19 הֶרֶךְ (רַךְ) , רֵךְ .

Котель	קעססעל	20 פֿרוּר .
Класть	לעגען	21 שִׁים .
Толкать	שטאָסען	22 הָרֶף .
Сжигать, обварить	פֿערבריהען , פֿערברענגען	23 פֿוּה .
Вой	געהייל	24 יִלֵּל , יִלֵּל .
Чистый, невин- ный	ריין , אונשולדיג	25 נָקִי .
Болѣть	שמערצען	26 פֿאַב .
Желание	וואונש	27 חֶפֶץ .

1) elignoter. — *to winkle*. 2) finir. — *to end*. 3) plein. — *full*. 4) daigner. — *to daign*. 5) derrière. — *back*. 6) Moitié. — *Half*. 7) se sauver. — *to save one's self*. 8) Pêché. — *Sin*. 9) paresseux; négligent. — *carelles; idle*. 10) Ruse. — *Cunning*. 11) s'enfuir. — *to flee*. 12) bouillonnant. — *boiling*. 13) honoré. — *honoured*. 14) Violence. — *Force*. 15) Voix. — *Voice*. 16) innocent. 17) tromper. — *to deceive*. 18) adroit. — *alert*. 19) ramollir. — *to mollify*. 20) Chaudron. — *Copper*. 21) mettre. — *to lie*. 22) pousser. — *to push*. 23) échauder. — *to scald*. 24) Gémissement. — *Howl*. 25) pur, innocent. — *pure, innocent*. 26) faire-mal. — *to pain*. 27) Désir. — *Wish*.

— ויבאו אל מתיך־הפֿרית .

— אַדוני המתיך היקר ! אמר הַחַתּוּל וַיִּקְרוֹץ אֵלָיו בְּעֵינָיו

בְּעֶרְמָה , הִרְדָּנָא מַעֵט אֶת צִפְרֵנִי הָאָדוֹן הַדָּב , לַמַּעַן יוּבַל לַטַּפָּס . —
וּבְכַלּוֹתוֹ לְדַבֵּר מֵהָר לְבָרוּחַ מַשֵּׁם .

בכל לבבי אעשה חֶפֶץְךָ ! אמר המתיך אל הדב , וַיִּרְאֶהוּ

פֿרוּר גָּדוֹל הַמְּלֵא בְּרִית רַחֲמַת : הוּאֵל נָא , אַדוֹנִי הַדָּב , וְשִׁים

בפרור הזה את כפותיך הפְּבֹדוֹת! – ויעש הדב כדבריו, וְהַמְתִּיךְ
הרף אותו בְּחֻזְקָה מְאֹחֲזִיר, באֲמָרוֹ לָבוֹת את הַחִיָּה הָרָעָה. אֵךְ
הדב נמלט מֵהַפְּרֹר, וַיֵּרֶץ בְּקוֹל יֵלֵל וּנְכֻנָּה לְמַחְצָה, אל החתול.
והָלֹךְ הֶעָמִיד פָּנָיו בָּתָם וּבְגָקִי מַעֲזֵן.

– מדוע רְמִיתָנִי ככה? קרא הדב, וַיֵּלֶךְ את כְּפוֹתָיו הַכּוֹאֲבוֹת.
ויען החתול: מה אעשה לך, ואתה נרפה ובלתי־מהיר בְּמַעֲשֶׂיךָ.
הן עליך היה לְשָׁרוֹת את צִפְרָנִיךְ בפרור זמן רב! אֵךְ בְּכֹל זאת
הנה רָבְכוּ.

(ה ט ש ד)

Завтрашній день	מָאָרְגַּעֲדֶר טָאָג	1 מָחָר, מִחְרָת.
Кожа, (шкура)	הוֹיט, (פֶּעֶלֶל)	2 עוֹר.
Способъ	מִיטְטֵעַל	3 תְּחֻבָּלָה (חבל).
Тиски	שְׂרױב־שְׂמָאָק	4 מִכְּבֵּשׁ*.
Машина	מֵאֲשִׁינֵעַ	5 מְכוּנָה.
Короткій	קוֹרֵץ	6 קָצֵר.
Изнутри	פֶּאָן דֶּער אֵינְגֶּערן זײַטע	7 מִפְּנִימָה (פנים).
Мастеръ	מִיִּסְטֶער	8 חָרֵשׁ.
Мигать глазами	ווינקען	9 רָזֵם.
Вертѣть	דִּרְעָהֶען	10 הָסֵב (סבב).
Удлинять, протя- гивать	פֶּעֶרלֶאָנְגֶּערן, אױס־דֶּעהֶנען	11 שְׁרַעַ, מְתַחַ, הָאָרֶךְ.
Жесткій	הָאַרט	12 קָשָׁה.
Столяръ, плотникъ	מישְׁלֶער (ציממערמאַן)	13 חֶרֶש־עֲצִים.

Тѣснить	דריקקען	14 הָעֵק (עיק).
Винтъ	שרויבע	15 גָּלִיל .
Летѣть	פֿליענען	16 עוֹף .
Ревѣть	בריללען	17 שָׁאג .
Топоръ	אקסט , בייל	18 בָּרָדִם .
Камень	שטיין	19 אָבֶן (אָבִנים, אָבֵנִי) ג' .
Вырвать	אויסרייסען	20 עָקֵר .
Жаль	לייד	21 צַר .
Искра	פֿונקע	22 נִיצוּץ — וַת' .
Сила	שטאַרקע	23 עֹצֶם .
Неистовствовать	ראָזען	24 הִתְהוֹלֵל .
Мостовая, (דיעלע) полъ	פֿלאַסטער	25 רִצְפָּה .
Всецѣло	גאַנצליך	26 כָּלִיל .
Лицемеръ	הייכלער	27 חֲנֹף .
Кричать	שרייען	28 צָעַק .
Боль	שמערץ	29 מְכָאב .
Разбить	צערשמעטערן	30 נָפֵץ .
Сосать	זייגען	31 יָנַק (אינק) .
Растерзать	צערשינדען	32 פֶּשַׁח .
Острый	שארף	33 חָדֵד .

1) Demain.—*morrow*. 2) Peau (Cuir).—*Skin*. 3) Moyen.—*Means*.
4) Etai.—*Vice*. 5) Machine. 6) court.—*short*. 7) de dedans.—*from within*. 8) Maitre.—*Master*. 9) clignoter.—*to wink*. 10) tourner.—*to whirl*.

11) prolonger.—*to lengthen*. 12) dur.—*hard*. 13) Menuisier.—*to cry*. 14) serrer.—*to squeeze*. 15) Vis.—*Screw*. 16) voler.—*to fly*. 17) mugir.—*to bellow*. 18) Hache.—*Axe*. 19) Pierre.—*Stone*. 20) Arracher.—*to draw*. 21) c'est dommage.—*It is a pity*. 22) Etincelle.—*Spark*. 23) Force.—*Strength*. 24) rager.—*to rage*. 25) Pavé.—*Pavement*. 26) totalement.—*wholly*. 27) Hypocrite. 28) crier.—*to cry*. 29) Douleur.—*Pain*. 30) briser.—*to break*. 31) sucer.—*to suck*. 32) dilacérer.—*to lacerate*. 33) aigu.—*sharp*.

ביום המחרת נסה הרב עוד הפעם לטפס על העץ ולא יכל; ויאמר אל החתול: למדני את יכלתך, ואם אין אכל אותך! המלאכה הזאת קלה עד מאד, ענה החתול, ואולם צפרניך עודם קצרים, ועליך לשרע אותם יותר, כאשר אני מראה אותך בזה. — והחתול נסה את צפרניו, עד אשר נראה עודם מפנימה. אך הרב לא יכל לעשות כן, כי צפרניו היו קשים. — לזאת יש תחבולה, אמר החתול: הנני לבקש מאת חרש-עצים לשים את צפרניך במכבש, למען ימתחו מעט. נילכו אל חרש העצים. — שלום עליך, אדוני החרש! אמר החתול וירוזם לו בעיניו: הנה ירדי הדב חפץ להאריך מעט את צפרניו. העק-נא עליהם מעט במכבש. — וכבלותו לדבר מהר לברוח משם.

— בכל לבי! אמר החרש, ויקרב את המכבש: אנא, אדוני הרב, הואילה נא לשים את פפותיך הנכבדות במכונה הזאת. ויעש הרב כדבריו. והחרש הסב את הגליל בכל כחו, עד כי עפו ניצוצות מעיני הרב ויצעק וישאג מעצמת מכאביו. אז

לקח החרש קרדם בידו ויאמר לְהִמִּיתוּ. אבל הדב קפץ בְּמַתְהוּלָּל, יחד עם המכבש, בעד החלון החוצה. וַיִּנְפֹּץ את המכבש אל אַבְנֵי הַרְצָפָה, וירץ בקול יללה הִיעֶרָה. ובבאו אל החתול, הַעֲמִיד הלו את פניו כְּתָם וּכְנָקִי מֵעוֹן, ויקרא: ומה? התוכל עתה למפס? —

—רע לי מאד! הִמָּה הדוב וַיִּינֶק את כפותיו: צַפְרֵי נָעֲקְרוּ כליל ועורם נִפְשַׁח.

—צר לי עליך מאד, ענה החתול הֶחָנָף, בִּנְרָאָה הִיָּה המכבש חר מעט. אבל צַפְרֵינִיךְ הִשְׁתָּרְעוּ בְּכָל זֹאת!

(סוף)

Грубый	רָאָה, גִּרָאָב	1 גַּם* .
Устроить	אִינְרִיכְטֵעַן	2 עָרָךְ .
Ждать	וואַרטען	3 חִבָּה .
Надобность	בעדירפֿניסם	4 צִרְךָ .
Внизъ	אונטען	5 מִטָּה .
Бросать	ווערפֿען	6 הַשְׁלִיךְ .
Помощь	הילפֿע	7 עֲזָרָה .
Быть легкимъ	לִיכְט ויין	8 קָלִיל (אָקל) .
Веревка	שטריק	9 חֶבֶל .
Отпускать	לָאָס לאַסען	10 הַרְפֵּה .
Спокойствие, довѣріе	צופֿערזיכְט	11 בְּמַחָה .
Глупый	איינפֿאַלטיג	12 פֹּתָה .

Петля	שלינגע	13 עִנְיָהָ.
Задуть	ערווירגען	14 חֶנֶק.
Уговорить	איבעררעדען	15 פֶּתַח.
Тянуть	ציעהען	16 מָשֶׁךְ.

1) gros, rude.—*coarse, rude.* 2) arranger.—*to arrange.* 3) attendre.—*to wait.* 4) Besoin.—*Want.* 5) en bas.—*down.* 6) jeter.—*to throw.* 7) Aide.—*Aid.* 8) être facile.—*to be facile.* 9) Corde.—*Rope, Cord.* 10) lâcher.—*to relax.* 11) Confiance.—*Trust.* 12) sot.—*stupid.* 13) Noeud.—*Noose.* 14) étouffer.—*to stifle.* 15) persuader.—*to persuade.* 16) tirer.—*to draw.*

ביום המחרת נסה הדב עוד הפעם לְטַפֵּס על העץ ולא יכל; ויאמר אל החתול: למדני את יָבִלְתֶּךָ ואם אֵין אִכֹּל אותך. אין לך עוד צורך בְּעֹזֶרֶת האנשים, ענה החתול, כי צפרניך ערוכים עתה יָפָה לְטַפֵּס. ואולם אני יַעֲזֹר אותך ללמוד ראשונה לטפס ממעלה לְמַטָּה, או תִּקַּל לך המלאכה. חָכָה מעט, אני אַעֲלֶה על העץ, והשלכתי לך חֵבֶל לְהַעֲלוֹתְךָ בו. והיה בהיותך בְּחֻצֵי העץ, ונתת לי אות וְאַרְפָּה מהחבל; או תטפס ממעלה לְמַטָּה; והמלאכה הזאת קלה עד מאד.

הדב הפותה נִפְתָּה לְדַבְרֵי הַיּוֹעֵץ הַחֲנָן; והחתול עלה על עֲנַף העץ וַיִּשְׁלַךְ את החבל, והדב שם את ראשו בְּבִטְחָה בְּעֵינָיו. — עתה מְשַׁבְּנִי לַמַּעֲלָה! קרא, והחתול מִשָּׁךְ. — הִרְפָּה, אוי־הִרְפָּה! חֲפֵץ הדב לקרא, אבל לא יכל עוד, כי החבל חֶנֶק אותו. או נִחְלַץ החתול מִרְעוֹ הַחֹמָה והוֹעֵץ.

13.

שְׁנֵי הָאָחִים .

Старшій	אַלטערער	1 בְּכוֹר .
Пасти	וויידען	2 רָעָה .
Оставаться	צוּרִיקבלייבען	3 הִשָּׁאָר .
Порція	פּאָרציאָן	4 אֶרְחָה .
Пастбище	וויידעפלאץ	5 מְרָעָה .
Рухлый	צערבראָכליך , מאַרש	6 רָעוּעַ* .
Опасности	געפֿאָהרען	7 חֲתָחָתִים .
Клёцка (шаръ)	קנאָדעל (קוגעל)	8 בֶּהוֹר .
Наполнять	פֿאַלל מאַכען	9 מִלֵּא .
Надемѣхаться	שפּאַטמען	10 לָעֵץ (לִי) .
Поперемѣнно	אַבוועכסעלנד	11 חֲלִיפּוֹת .
Мясникъ	פֿליישער	12 טָבַח .
Варить (кипятить)	קאָכען , וויערען	13 זוֹד , בִּישָׁל .
Наготовлять	בערייטען	14 הֵכִין (פֿון) .
Мостъ	בריקע	15 גָּשָׁר , מַעְבְּרָה .
Отверстie	לאָךְ	16 חוֹר .
Поправлять	אויסבעססערן	17 תַּקֵּן .
Тѣсто	טייג	18 בָּצֵק .
Капуста	קאָהל	19 כְּרוֹב* .
Стадо	העערדע	20 עֶדֶר .

Мелкій скотъ	קליינפֿיעה	21 צאן, נ'.
Богатый	רייך	22 עשיר.
Похлёбка	(געקאכטעם) געריכט	23 נזיד.
Мѣсто	אָרט	24 מקום.
Старый	אלט	25 ישן.
Скважина	ריטצע, שפאלט	26 סדק*.
Затыкать	פֿערשטאָפֿען	27 סכר.
Тѣсный, узкій	ענג, שמאל	28 צר.
Мысль	געדאנקען, איינפֿאלל	29 מחשבה, מזומה.
Поститься	פֿאסטען	30 צום.
Подрядъ	נאכאיינאנדער	31 רצופים*.
Рядъ	רייזע	32 שורה.
Опять дѣлать	ווייעדער עמוואס טהון	33 הוסיף (יסף).
Сторона	ווייטע	34 צד.
Мудрить	קליגעלן	35 התחכם.
Страшиться	זיך אנגסטיגען, בע-	36 פחד.
	זארגט ווין	

1) ainé.—*eldest*. 2) faire paitre.—*to pasture*. 3) rester.—*to remain*. 4) Portion.—*Ration*. 5) Pâturage.—*Pasture-ground*. 6) caduc.—*decayed*. 7) Perils.—*Dangers*. 8) Boule.—*Ball*. 9) remplir.—*to fill*. 10) railler.—*to ridicule*. 11) tour à tour.—*by turns*. 12) Boucher.—*Butcher*. 13) bouillir.—*to boil*. 14) préparer.—*to prepare*. 15) Pont.—*Bridge*. 16) Trou.—*Hole*. 17) réparer.—*to repair*. 18) Pâte.—*Dough*. 19) Chou.—*Cabbage*. 20) Troupeau.—*Herd*. 21) Moutons. Betail.—*Sheep, Cattle*. 22) riche.—*rich*. 23) Potage.—*Broth*. 24) Lieu.—*Place*. 25) vieux.—*old*. 26) Fente.—*Slit*. 27) boucher.—*to stop up*. 28) étroit.—*narrow*. 29) Pensée; Idée.—*Thought*.

30) jeûner.—*to fast*. 31) successivement.—*successive*. 32) Rangée.—*Row*. 33) continuer.—*to continue*. 34) Coté.—*Side*. 35) subtiliser.—*to subtilize*. 36) craindre.—*to fear*.

בַּאֲחַת הָעָרִים הָיוּ שְׁנֵי אָחִים : הַבְּכוֹר כָּסִיל וְהַצֶּעִיר חֲכָם .
הֵם רָעוּ חֲלִיפוֹת , אִישׁ יוֹמוֹ , אֶת עֶדֶר הַצֹּאן אֲשֶׁר לְמִבְּחַ עֲשִׂיר ,
בַּיּוֹם אֲשֶׁר רָעָה הָאֶחָד גִּשְׁאֵר הַשְּׁנִי בְּבֵית , וַיִּזְד נֹוִיד לְשִׁנְיָהֶם ,
וַיִּנָּשֵׂא אֶת הָאֵבֶל לַמָּקוֹם הַמָּרְעָה , וַיֹּאכְלוּ שָׁם שְׁנֵיהֶם אֶת אֶרְחָתָם ;
כִּכָּה יַעֲשׂוּ כָל הַיָּמִים .

וַיְהִי הַיּוֹם וְהָאֶחָד הִחֲכַם רָעָה אֶת הַצֹּאן , וְהַכָּסִיל הִכִּין אֶת
הָאֵבֶל ; וַיִּנָּשֵׂא אֶת הַנּוֹיֵד אֶל הַשְּׂדֵה . עַל דְּרָכּוֹ בָּא אֶל גִּשְׁרֵי יִשָּׁן
וַיִּרְעוּעַ הָעוֹבֵר עַל פְּנֵי תְּעֵלָה קִטְנָה . וַיִּרְא הַכָּסִיל אֶת הַחֹרִים
וְהַסְּדָקִים אֲשֶׁר בְּגִשְׁרֵי , וַיֹּאמֶר בְּלָבוֹ : הַמַּעֲבָרָה הַזֹּאת מְלֵאָה
חֲתָתִים , הִבֵּה אֶתְקַנָּה , פֶּן יִפֹּל בַּעֲדָה אָדָם אוֹ צֹאן הַמִּימָה . —
וַיַּחַל לַתֵּקֵן . וַיִּסְפֹּר אֶת הַחֹרִים בְּכַדְרֵי הַבִּצֵּק , וְאֶת הַסְּדָקִים
הַצָּרִים מְלֵא בַּכְּרוֹב . אוֹ עָבַר עַל הַגִּשְׁרֵי בְּלֵב בְּטוֹחַ , וּבִכְאוֹ
הַשְּׂדֵה וַיִּשְׁאַלְהוּ אֶחָיו : אֵיךְ אֶבְלָנוּ ? נִיצַחַק הַכָּסִיל וַיַּעַן : אֵבֶל אֵין
אֵתִי , אֵבֶל מַחֲשָׁבָה מְחַבֵּמָה הִיתָה בְּלָבִי : הִנֵּה תִקְנֵתִי אֶת הַגִּשְׁרֵי
לַמַּעַן יוֹכַל עֲמוּד ; אֶת בְּדֹרֵי הַבִּצֵּק שְׁמֵתִי בַּחֲרוּרִי וְאֶת הַכְּרוֹב
בַּסְּדָקִיו . עֵתָה נִלְךְ עָלָיו לַבְּטָח וְלֹא נִפּוֹל בַּעֲדוֹ אֲנַחְנוּ וְצִאֲנָנוּ .

—אָבֵן אִישׁ־מְזֻמּוֹת אַתָּה , אֲחִי ! לָעַג לּוֹ הָאֶחָד הַחֲכָם ; וּבִכַּל
זֹאת יִשְׁמַח לְבִי כִּי עָלֶיךָ מַחַר לָרְעוֹת אֶת הָעֶדֶר וְעָלִי לַהֲכִין אֶת
אֶבְלָנוּ . לּוֹלִי כֵן כִּי עֵתָה צִמְנוּ שְׁנֵי יָמִים רְצוּפִים . אֵבֶל זֹאת אָמַר
לָךְ : בְּרַעוּתְךָ מַחַר אֶת הַצֹּאן , אֵל נָא תוֹסִיף עוֹד לַהֲתַחֲכֵם עַל
פִּי בְּרִכֵּךְ . אֵין לָךְ רֶק לִרְאוֹת כִּי תִשְׁכַּבְנָה הַצֹּאן שְׂדוֹת , שְׂדוֹת ,
אִשָּׁה בְּצַד אַחֻתָּה . אִם כֹּה תַעֲשֶׂה אֶבְטָח וְלֹא אֶפְחַד . — כֵּן אָעֲשֶׂה ,
עֵנָה הַכָּסִיל .

(המשך).

Не хотѣть	ניכט וואללען	מאן . 1
Указать, учить	צייגען, לעהרען	הורות (ירה) . 2
Порядокъ, рядъ	אָרדנונג, רייע	סדר . 3
Спокойствіе	רוהע	מנוחה (נוח) . 4
Пропадать	פֿערלאָרען געהן (וויין)	אבד . 5
Ночевать	נאַכטיגען	לון . 6
Крупа	גרופען	גרש . 7
Прогниѣваться	צירגען	קצף . 8
Палка	שטעקען	מטה . 9
Горшокъ	מאָפּף	סיר . 10
Нравиться	געפֿאללען	יֵשֶׁר (בעיניי) . 11
Полный, совершенный	גאַנץ, פֿאַללשטאַנדיג	שלים . 12
Тусклый, мрачный	פֿינסטער	אַפֿל . 13
Торопиться	אַנגסטליך פֿליעהען	חפֿז (הקפֿה) . 14
Прекословить, быть строптивымъ	וויעדערשפענסטיג ויין	מרה (הקרה) . 15
Бить	שלאגען	תִּכָּה (נכה) . 16
Удивляться	זיך וואונדערן	התפֿלא . 17
Сдвигаться	זיך ריהרען	מוש . 18
Вставать, подниматься	אויפֿשטעהען, זיך אויפֿהעבען	קום . 19
Супъ	זופּע	מֶרֶק . 20

21 הָשִׁיב (שוב). צוריקבריינגען
קעהרען = Возвращать

1) ne vouloir. — *not will.* 2) indiquer, instruire. — *to indicate, teach.* 3) Ordre. — *Order.* 4) Tranquillité. — *Quiet.* 5) être perdu. — *to be lost.* 6) passer la nuit. — *to pass the night.* 7) Gruau. — *Groats.* 8) se fâcher. — *to become angry.* 9) Bâton. — *Stick.* 10) Pot. 11) plaire. — *to please.* 12) plein, entier. — *full, whole.* 13) obscur. — *dark.* 14) se hâter. — *to hurry.* 15) désobéir. — *disobey.* 16) battre. — *to beat.* 17) s'étonner. — *to be astonished.* 18) se mouvoir. — *to move.* 19) se lever, relever. — *to rise.* 20) Soupe. — *Soup.* 21) rendre. — *to return.*

וַיְהִי מִמָּחֳרַת וַהֲחֹכֶם נִשְׁאָר בְּבֵית לִבְשָׁל אֶת הַנּוֹד, וְהַכְּסִיל
רָעָה אֶת הַצֶּאֱן. וְלֹא שָׁמְעוּ הַצֶּאֱן לְקוֹלוֹ וַיִּמָּאֲנוּ לְשָׁכֵב שׁוּרֹת
שׁוּרֹת, כֹּאֲשֶׁר צִוָּה. וַיִּקְצוּף הַכְּסִיל מְאֹד וַיִּקְרָא: הֲנִנִי אֲלֵיכֶם,
מִמָּרִים! הֲנִנִי לְהַזְרוֹתְכֶם לַעֲשׂוֹת כְּחֻפְצִי! — וַיִּקַּח מִטָּה בִּידוֹ וַיַּךְ
אֶת הַצֶּאֱן וַיִּמִּיתֵם עַד אֶחָד; וְאַחֲרַיִם הִשְׁכִּיבֵם בְּסֹדֶר, שׁוּרֹת, שׁוּרֹת.
אִזּוֹ בָּא הָאִחַ הַחֹכֶם, וְסִיר הַנּוֹד בִּידוֹ. וַיִּתְּפֵלֵא בְּרֹאוֹתוֹ אֶת
הַצֶּאֱן שׁוֹכְבִים בְּמִנּוּחָה, בְּסֹדֶר יָפָה, וַיִּקְרָא: הֶאֱחָ, הִנֵּה סֹדֶר
כֹּאֲשֶׁר אֶהְבֵּתִי!

— הַיֵּשֶׁר הַדָּבָר בְּעֵינֶיךָ? אָמַר הַכְּסִיל שְׂמֵחַ בְּנַפְשׁוֹ, אִמְנֵם
בְּרֵאשׁוֹנָה מָרוּ אוֹתִי מְאֹד וַיִּמָּאֲנוּ לִשְׁמוֹעַ בְּקוֹלִי, אִזּוֹ הִתְחַכְּמֵתִי
וַאֲךָ אוֹתָם וַאֲמִיתָם; וְעַתָּה לֹא יִמּוּשׁוּ מִמְּקוֹמָם!
— אֵי שְׂמִים! צָעַק הָאִחַ הַחֹכֶם, מַה זֹּאת עֲשִׂית! הִנֵּה עַתָּה
אֶבְרְנוּ, אֶבְרְנוּ!

— אֵל תֹּאמַר כֹּזֵאת! עֲנֵה הַכְּסִיל בְּמִנּוּחָה שְׁלֵמָה: אֲנַחְנוּ
אֶבְרְנוּ? אֵיךְ נֶאֱבַד? הֵן כָּל מוֹצְאָנוּ יֹשִׁיבֵנו הַבֵּיתָה!
— כְּסִיל בְּכִסְיָאִים! צָעַק הַשֵּׁנִי בְּקֶצֶף: הֵן הִמָּכַח יִמִּיתֵנו כֹּאֲשֶׁר
הִמָּכַח אֶתָּה אֶת צֵאֲנוּ. עַתָּה קוֹם וְנִבְרַח מִזֶּה כְּרָגַע! — וַיִּשְׂאוּ אֶת
רַגְלֵיהֶם וַיִּרְצוּ כָּל יַכְלָתָם, וַיָּבֹאוּ בִיעָר אֶפֶל, וַיַּעֲלֻ עַל עֵץ לָלוֹן

שם. וגם את סיר הנזיר, מרק וגרש, לקחו אתם למעלה, וישבו לאכל, כי בְּהֶחָפוּם לברוח לא אכלו בשרה.

(סוף).

Грабитель	רייבער	1 שוּדָד.
Дѣлиться	זיך טהיילען	2 הִתְחַלֵּק.
Капать, сочиться	טרייפֿעלן, רינגען	3 נָטַף.
Трепетать	ציטטערן, בעבען	4 רָעַד.
Барабанъ	פויקע	5 תֶּף.
Торопливость,	איילע, איבער-	6 חֲפִזּוֹן.
Тревога	שמירצונג	
Выборъ	וואַהל	7 בְּחִירָה.
Часъ	שמונדע	8 שְׁעָה*.
Тяжесть	דיא שווערע	9 כֶּבֶד.
Длина, разстояніе	שטרעקע	10 כְּבֶרֶת-אָרֶץ.
Мѣшокъ	זאק	11 שֵׁק.
Добыча	רויב	12 שָׁלָל.
Сыпаться градомъ	האָגעלן	13 בָּרַד.
Держать	פֿעסטהאלטען	14 תָּחַזַק.
Страшный	פֿורכטבאַר	15 נוֹרָא (ירא).
Избирать, [פֿאַרצײהען]	וואַהלען	16 בָּחַר.
предпочитать		
Перестать	אויפֿהאַרען	17 חָדַל.
Опорожняться	זיך אויסלעערען	18 הִזְרֵק (ריק).
Ноша, бремя	לאַסט	19 מִשָּׁא.

Условливаться	אבמאכען	20 התנה .
Орѣхъ	נוס	21 אָנז .
Клониться, пошат- нуться	זיך נייגען, בעוועגען	22 גמח .
Градъ	האגעל	23 בָּרָד .
Потопъ	זינטפלומה	24 מַבּוּל .
Убѣгать	פאַרטלויפֿען	25 נוס .
Право	רעכט	26 מִשְׁפָּט (שְׁפֹט) .
Конецъ, истечение	ענדע, פֿערלויף	27 קֵץ , סוֹף .
Утомляться	ערמידען	28 יָגַע (אַיגע) .
Выдерживать	אױסהאַלטען	29 עָצָר (כַּחַ) .
Совѣтъ	ראַמח	30 עֲצָה (יָעִץ) .

1) Voleur.—Robber. 2) partager.—to share. 3) dégoutter.—
te drop. 4) trembler.—to tremulate. 5) Tambour.—Drum. 6) Pré-
cipitation. — Precipitance. 7) Choix. — Choice. 8) Heure. — Hour.
9) Poids.—Weight. 10) Distance. 11) Sac.—Bag. 12) Proie.—Prey.
13) grêler.—to hail. 14) tenir.—to hold. 15) effroyable.—awful.
16) choisir.—to choose. 17) cesser. — to cease. 18) se vider.—to be-
come empty. 19) Faix. — Load. 20) convenir de. — to stipulate
21) Noix.—Nut. 22) incliner, vaciller.—to incline, totter. 23) Grêle.—
Hail. 24) Déluge. 25) s'enfuir.—to fly. 26) Droit.—Right. 27) Fin,
expiration.—End. 28) se fatiguer.—to harrass. 29) soutenir.—to
hold out. 30) Conseil.—Counsel.

אך הִחֲלוּ האחים לאכל את אֶרְחָתם, שם על העץ, והנה
באו שני שורדים וישבו תחת העץ. השורדים הָבִיאוּ אתם שָׁלֵל,
שני שקים מִלֵּאִים; בִּשְׁק האחד היו אָנְזִים, וּבִשְׁנֵי — כֶּסֶף; וַיַּחֲלוּ
להתחלק את שָׁלֵלם. פתאם גָּמַח סיר הנויד הַצָּדָה, שם על העץ;

וַיֹּאמֶר הַשׁוֹדֵר הָאֶחָד אֶל רֵעֵהוּ: רֵאֵה, הִנֵּה נָמֹךְ וַיִּמָּךְ! עוֹדֵנוּ מְדַבֵּר וְהִנֵּה נָפֵל גָּרֵשׁ מִהֶסִיר, וַיִּקְרָא הַשׁוֹדֵר הַשֵּׁנִי: רֵאֵה, הִנֵּה יִבְרָךְ הַבָּרֵךְ. – וְשְׁנֵי הָאֲחִים הַיּוֹשְׁבִים עַל הָעֵץ חָרְדוּ וַיִּרְעְדוּ מְאֹד, וְלֹא הָיָה בָהֶם כֹּחַ לְהַחְזִיק אֶת הַסִּיר עַל הָעֵנָף, וַיִּפֹּל הַסִּיר וְכָל מָלְאוֹ אָרְצָה. «אֵתָה הִי, הִנֵּה מִבּוֹל יוֹרֵד עַל הָאָרֶץ! הַשָּׁמַיִם נוֹפְלִים עַל רְאִשֵׁינוּ! הִנֵּה גַם תֵּף נוֹרָא! חִישׁ, נִמְלֵט מִזֶּה! כֵּן צַעֲקוּ הַשׁוֹדֵדִים הַנִּבְהָלִים, וַיִּנּוֹסוּ בְּחִפְזוֹן בְּמַתְהוּלָּלִים, וַיַּעֲזֹבוּ אֶת שְׁנֵי הַשָּׂקִים תַּחַת הָעֵץ.

וְשְׁנֵי הָאֲחִים יָרְדוּ מִהָעֵץ, וַיִּמְצְאוּ אֶת הַשָּׂקִים. וַיֹּאמֶר הַחֹכֵם אֶל הַכְּסִיל: הִנֵּה שְׁנֵי שָׂקִים, הָאֶחָד קָמֵן וְכוֹ דְּבָרִים קָשִׁים, וְהַשֵּׁנִי גָדוֹל וְמָלֵא אֲגוּזִים. עֵתָה בְּחַר־לָךְ אֶת הַשֶּׁק אֲשֶׁר תַּחְפֵּץ, כִּי אֵתָה הַבְּכוֹר וְלָךְ מִשְׁפַּט הַבְּחִירָה.

– אֲנִי הַבְּכוֹר! עֲנֵה הַכְּסִיל: לִכֵּן לִי הַשֶּׁק הַמָּלֵא אֲגוּזִים. כִּי הָאֲגוּזִים טוֹבִים לְמֵאֲכָל, וְהַדְּבָר הַקָּשֶׁה אֲשֶׁר בַּשֶּׁק הַקָּמֵן לֹא יִצְלַח לֵאכֹלָה.

וַיִּקְחוּ אִישׁ שָׁקוֹ וַיֵּלְכוּ יַחַד. הַכְּסִיל לֹא חָדַל לֵאכּוֹל אֶת הָאֲגוּזִים מִשָּׁקוֹ, בְּכָל הַדֶּרֶךְ, גַּם נָתַן שְׁנַיִם שְׁלֹשָׁה לְאֲחִיו, עַד כִּי מִקֵּץ שְׁעוֹת אַחְדוֹת הִזְבֵּק הַשֶּׁק כָּלִיל. וְאוֹלָם הַחֹכֵם יָנַע תַּחַת כֹּבֵד מִשָּׂאוֹ, וְלִסּוֹף לֹא עֲצָר כֹּחַ לִשְׁאֲתוֹ. אִזּוֹ אָמַר אֶל אֲחִיו: עֵתָה הַיּוֹכֵל אֵתָה לִשְׁאֲת אֶת שְׁקֵי כְּבֶרֶת־אֶרֶץ קַטְנָה, כִּי כִּבְר יִנְעָתִי מְאֹד. לֹא! כּוֹאֵת לֹא הִתְנַיֵּנוּ! עֲנֵה הַכְּסִיל: הֵן גַּם אֵתָה לֹא נִשְׁאֲתָ אֶתִּי אֶת שְׁקִי. וְאֲנִכִּי נָתַתִּי לָךְ אֲגוּזִים וְאֵתָה לֹא נָתַתְתָּ לִּי מֵאוֹמָה. אִם חָפֵץ אֵתָה לְהַקְלֵל מִמִּשְׁאָךְ, הִבֵּה נִחְלָק אֶת־הַדְּבָר הַקָּשֶׁה, תְּחִיּוֹ לִי וְחִיּוֹ לָךְ, אִזּוֹ יִקַּל לִשְׁנֵינוּ.

בְּרֵאשׁוֹנָה מָאֵן הַחֹכֵם לַעֲשׂוֹת כְּעֶצֶת אֲחִיו, וַיֵּנֶם לְהוֹסִיף לִשְׁאֲת אֶת מִשְׁאוֹ לְבָדּוֹ. אֵךְ בְּרֵאוֹתוֹ כִּי קָשַׁל כָּחוֹ מְאֹד, וְעוֹד מְעַט יָפֵל תַּחְתּיו, וַיִּשְׁמַע לְדְבָרֵי אֲחִיו וַיִּתְחַלֵּק אֶת הַכֶּסֶף. אִזּוֹ

קנו להם צאן , וַיִּרְעוּ אֶת עֲדֵרֵיהֶם חֲלִיפֹת , וַיַּעֲשׂוּ כְּמִשְׁפָּטָם הָרִאשׁוֹן .

הנכם רואים , ילדים חכמים , כי גם בלב כסיל , תבא לפעמים מחשבה מְחַכֶּמָה .

14.

הַנִּיצוּץ הַקָּטָן אֲשֶׁר אָמַר לְהִיּוֹת לְכֹכֵב .

Душа	זעעלע	1 נַפֶּשׁ .
Широкий, надменный	ברייט , האַכְמוּטֵהיג	2 רָחֵב .
Молиться	פֿלעהען	3 הִתְחַנֵּן .
Приключаться, слу-
чаться	צושטאַסען , מרעפֿען	4 קָרָה .
Быть бодрымъ	מוטֵהיג זיין	5 אָמִץ .
Скука	לאַנגוויילע	6 עִמּוּמִין .
Звѣзда	שטערן	7 כֹּכֵב .
Длинный	לאַנג	8 אָרֶךְ , אָרְכָּה .
Уголь	קאָהלע	9 גִּחְלֵת (נְחָלִים) , גִּי .
Удовлетворяться	זיך בענגיגען , צופֿריעדען זיין	10 הִסְתַּפֵּק .
Спать	שלאפֿען	11 יָשָׁן .
Просторъ	דיא ווייטע	12 מְרָחֵב (רחב) .
Миръ	וועלט	13 עוֹלָם .
Несчастн. случай	אונגליקספֿאַלל	14 אָסוֹן .

Отвращаться	ויד עקעלן, איבער- דריססיג ווין	15 קוין .
Труба дымовая	שארנסטיין	16 אָרָבָה .
Высота	האָהע	17 מָרוֹם (רום) .
Высоко возлетать	האָך פליענען	18 הַגִּבָּה עוֹף .
Вздыхать	ווייפצען	19 הָאָנֵחַ .
Судьба, жребий	לאָזאָס, שיקואל	20 גוֹרָל .
Пепель	אַשע	21 אָפֶר .
Помнить	עראינגערן	22 זָכֹר .
Очагъ, (Кухня)	העערד, פליטע	23 כִּירִים .
Холодный	קאַלט	24 קָר .
Успѣвать, (על)האָבען	נעלינגען, ערפאלג	25 צֶלַח, הַצְלִיחַ .
имѣть успѣхъ		
Томиться	פערשמאַכטען	26 דָּאָב .
Сіяť	גלאַנצען	27 נוֹצֵץ, הַתְנוּסִים .
Быть труднымъ	צו שווער ווין	28 הַבְּצֵר .
Погасать	ערלאָשען	29 קָבָה .
Досаждаться	טרויריג ווין	30 הָעֵצִב .
Молодость, молодежь	יוגענד	31 נַעֲוָרִים (בְּנֵי ה').
Теплый	וואַרם	32 חָם .

1) Ame.—*Soul*. 2) large, altier.—*broad, haughty*. 3) supplier.—*to supplicate*. 4) arriver.—*to occur*. 5) avoir courage.—*to take courage*. 6) Ennui.—*Tedium*. 7) Etoile.—*Star*. 8) long. 9) Charbon.—*Coal*. 10) se contenter.—*to be satisfied*. 11) dormir.—*to sleep*. 12) vaste espace.—*Room*. 13) Monde.—*World*. 14) Malheur.—*Misfortune*.

15) se dégoûter. — *to repugn.* 16) Tuyau de cheminée. — *Funnel.* 17) Altitude. 18) voler haut. — *to fly highly.* 19) soupirer. — *to sigh.* 20) Sort. — *Destiny, Lot.* 21) Cendre. — *Ashes.* 22) souvenir. — *to remember.* 23) Foyer. — *Hearth.* 24) froid. — *cold.* 25) réussir. — *to thrive.* 26) se chagriner. — *to grieve.* 27) luire. — *to shine.* 28) être trop difficile. — *to be too difficile.* 29) s'éteindre. — *to go but.* 30) s'attrister. — *to sorrow.* 31) Jeunesse. — *Youth; Young people.* 32) chaud. — *warm.*

היה הנה ניצוץ קטן ורחב-נפש, וימאן לשבת על הפירים
ויהפץ לצאת למרחב ולהתנשא למעלה, למעלה. — אנה, בני, אל
תעובני! התחננה אמו הנחלת: דע כי העולם קר ורע, ואם תצא
למרחב וקרה אסון.

— לא, לא! מי אשר לא יאמץ לא יצליח! ענה הניצוץ הקטן:
הנני להתהלך בארץ, נפשי קצה לשבת בפירים, לא אחפוף לראב
בשממון. שלום לך, אמי, שלום לכם, אחי! — והניצוץ עף החוצה
דרך הארבה, וירא והנה ממעל לארבה ינוצץ ככב בשמים.

— מי אתה? הגם אתה ניצוץ כמני? ואיזה הדרך עלית למרום?
שאל הניצוץ הקטן בתמהון: הראני נא את הדרך ועליתי גם אני
אליך.

— אנכי ככב! אמר הפכב במנוחה ויסע לדרכו.

ככב? דבר הניצוץ לנפשו: הן לא גדול הוא ממני, ומדוע
יבצר ממני לעלות למרום ולהתנוסס כמזה? הן כבר עברתי בשלום
דרך הארבה הארפה והאפלה. — והניצוץ הקטן הגביה עוף, מעלה,
מעלה, עד אשר-קבה.

ובעת ההיא שכבה אם הניצוץ נעצבה על הכירים, וימאנח
ותאמר: לו הנינו בני הנעורים להסתפק בגורלם, ולא התאוו ללכת
בגדולות! לו נשאר בני בבית כי עתה הארץ עוד ימים!

ואולם הניצוצות האחרים ישנו במנוחה באפר הקסם, ולא זכרו עוד את אחיהם אשר התאוו להיות לכֶּבֶד, ואשר קָבַה בלא-עת.

15.

הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה בִּילְדוּתוֹ.

Царь	קֶאֱנִיג	1 מֶלֶךְ, מְלִכָּה.
Упрямый	האַרמאָקִיג, אֵיגנענזיג	2 קִשְׁיָה-עֲרָף.
Различный	פֶּערשיעדען	3 שׁוֹנָה.
Начальникъ	בעפֿעהתלסחאבער, אָבערהערר	4 שׂר.
Позволять	ערלױבען	5 הִרְשִׁיעַ.
Приближаться	העראַנקאָממען	6 הִגִּיעַ (קָנַע).
Громъ	דאָננער	7 רָעם.
Младенчество	קינדהייט	8 יְלָדוּת.
Упрямство	אֵיגנענזיגן	9 קִשְׁיָה (קִשְׁיָה).
Трудъ	מִיהַע	10 עָמַל.
Герой	העלד	11 גִּבּוֹר.
Отважиться	וואַגען	12 עֲרֹב-לֵב.
Покровъ, скатерть	דעקע	13 מִכְסָּה (קֶסֶה).
Сильный, могучій	שטאַרק, מאַכטיג	14 חֲזָק.
Пророкъ	פּראָפֿעט	15 נָבִיא.
Затылокъ	נאָקען	16 עֲרָף.

Устранять	אַבשאַפֿען	17 הָסֵר (סור).
Напрасно, (ложный)	פֿערגעבענס (פֿאַלש)	18 שָׁוָא (לִשְׁוֹא).
Славить, хвалить	לְהַמְעֵן, לְאַבְעֵן	19 הָלֵל.
Соглашаться	אַינווִיליגֵנען	20 הֵאָוֶת, נ'.
Гремѣть	זאָגנערן	21 הָרִיעַם.
Ухо	אָהר	22 אָזן (אָזְנִים), ג'.

1) Roi.—*King*. 2) entêté.—*obstinate*. 3) different. 4) Chef.—*Chief*. 5) permettre. — *to permit*. 6) arriver. — *to arrive*. 7) Tonnerre.—*Thunder*. 8) Enfance.—*childhood*. 9) Entêtement.—*Obstinacy*. 10) Peine. — *Pain*. 11) Héros.—*Hero*. 12) oser.—*to dare*. 13) Couverture.—*Cover*. 14) fort.—*robust, strong*. 15) Prophète.—*Prophet*. 16) Nuque.—*Occiput*. 17) écarter.—*to remove*. 18) envain.—*vainly*. 19) louer.—*to praise*. 20) consentir.—*to consent*. 21) tonner.—*to thunder*. 22) Oreille.—*Ear*.

שְׁלֹמֹה בֶן דָּוִד מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל, הָיָה חָכָם מְכֹל הָאָדָם; בֶּן יִסְכָּרוֹ סִפְרֵי הַקֹּדֶשׁ. וְאוֹלָם בִּימֵי יְלֻדּוֹתָיו הָיָה כָּבֹל הַיְלָדִים אֲשֶׁר פָּגְלִיו; יָפָה, נָעִים, חָכָם, עֲלִיו, וּלְפַעֲמִים גַּם קָשָׁה עֵרֶף. — פַּעַם אַחַת, בְּהִיּוֹתוֹ כְּבֵן חָמֵשׁ שָׁנִים, עָלָה עָלָיו לִבּוֹ לִבְלֹתִי אֶכּוֹל רַק אֶת הַמֶּאֱכָל אֲשֶׁר יִבָּחֵר הוּא; וְעַל כָּל מֶאֱכָל אֲשֶׁר שָׁמוּ לִפְנָיו, אָמַר: לֹא אֶכֹּל אֶת זֹאת! — אָמוּ בֶת־שֹׁבֵעַ וּמוֹרָהוּ נָתַן הַנְּבִיא הַתַּחֲכֵמוֹ לְהִסָּר קִשְׁיוֹ זֶה בַּתַּחֲבֻלֹת שׁוֹנוֹת, אֵךְ כָּל עֲמָלָם הָיָה לְשׁוֹא.

וַיּוֹאֵב הָיָה שֶׁר־צָבָא לְמֶלֶךְ דָּוִד, וְהוּא גְבוּר מְהֻלָּל, וְקוֹלּוֹ כְּקוֹל הָאֶרֶץ. וַיֹּאמֶר יוֹאֵב אֶל הַמֶּלֶךְ: הִרְשִׁינִינָא לְנִסּוֹת אֶת בְּנֵי בֵּילָד קָשָׁה הָעֵרֶף; אֶקְוֶה כִּי לְקוֹלִי יִשְׁמַע, כִּי עוֹד לֹא עָרַב אִישׁ אֶת לְבֹו לְסָרֵב לִי. — וַהֲאֹת הַמֶּלֶךְ לַעֲצָתוֹ, וּבִלְבָבָהּ חֲשָׁבָה כִּי גַם הוּא לֹא יַעֲלִית.

ויהי כהניע עת האכל לבן המלך, וישכב הגבור הזקן תחת השלחן, והמכסה הארץ והרחב הסרוח על רגלי השלחן, הסתירו מעין רואה. אז שמו לפני שלמה את ארחתו, ובטרם עוד ראה את המאכל, ויקרא כפעם בפעם: לא אכל את זאת!

—אָכל כרגע, ואם אין...! הרעים פתאם באזניו קול חזק ונורא, כקול הרעם. הילד שלמה נבהל מאד, בחשבו כי קול משמים הוא, וימהר ויאכל את אשר שמו לפניו: ומהיום ההוא לא הוסיף עוד לאמר: לא אכל את זאת! —

16.

אהבת־אם.

Вспыхнуть	אויסברעכען	1 פֿרִיץ.
Хижина	היטטע	2 סִכָּה.
Пламя	פֿלאמע	3 לֶהָבָה (להִבֵּת).
Собрание	פֿערזאמלונג	4 קָהָל.
Жечь	פֿערברענען	5 שָׂרֵף.
Простирать (ломать руки)	אויסברייטען, רינגען	6 פֿרֵשׁ.
Хотѣть, соглашаться	וואָללען, איינווילליגען	7 אָבָה (אִבָּה).
Забѣта	זאָרגע	8 דָאָגָה (דאגת).
Волосъ	האַר	9 שְׂעָרָה (שֵׁעַר).
Крыша	דאָך	10 גַּג.
Горѣть	ברענען	11 בָּעַר.
Огонь	פֿייער	12 אֵשׁ, נֵר.

Ужась, смущение	בעשמירצונג ,	13 בְּחֶלֶה.
	שרעקען	
Кричать	שרייען	14 צָרַח .
Несчастный	אונגליקליך	15 אֶמְלָל .
Бояться	פֿירכטען	16 יָרָא (אירא) .
Тишина	די שטיללע	17 דִּמְמָה (דִּמְמַת) .
Одежда	קלייד	18 עֲלֵמָה (שְׂמֻלָּה) בִּגְד .
Обнимать	אומאַרמען	19 חִבֵּק .
Развалина	טריממער, שוטהויען	20 מִפְּלָה (מִפְּלָה) .
Стучать	פּאַצֵען , קלאַפֿען	21 דִּפֵּק .
Пожарь	פֿייערסברונסט	22 בִּיעָרָה .
Вѣтеръ, (воздухъ)	ווינד , (לופט)	23 רוּחַ , ווִינ .
Охватывать	ערפֿאַססען, אומפֿאַסען	24 אָחַז .
Горькій,	ביטטער , ביטטערליך	25 מָר .
(горько)		
Постель, ложе	לאַגער , בעטט	26 מִשְׁכָּב (שָׁכַב) .
Страхъ	אַנגסט	27 פֶּחַד .
Смерть	דער טאָד	28 מָוֶת , ו' .
Опалиться	פֿערוענגען	29 חָרַר , חָרָה .
Мышка (рука)	דער אַרם	30 זָרוּע , ווִינ .
Готовъ	בערייט	31 נָכוֹן (נ' בּוֹן) .

1) éclater.—to burst out. 2) Chaumière.—Cottage. 3) Flamme.—Flame. 4) Assemblée.—Assembly. 5) brûler.—to burn. 6) tendre.—to extend. 7) vouloir; consentir.—to will, consent. 8) Souci.—Care. 9) Cheveu.—Hair. 10) Toit.—Roof. 11) brûler.—to burn. 12) Feu.—

Fire. 13) Terreur; Confusion.—*Terror; Agitation.* 14) crier.—*to cry.* 15) malheureux.—*unfortunate.* 16) appréhender.—*to fear.* 17) Calme.—*Stillness.* 18) Vêtement.—*Dress.* 19) embrasser.—*to embrace.* 20) Ruine.—*Ruin.* 21) frapper.—*to knock.* 22) Incendie.—*Conflagration.* 23) Vent.—*Wind.* 24) saisir.—*to seize.* 25) amer.—*bitter.* 26) Lit.—*Bed.* 27) Frayeur.—*Dread.* 28) Mort.—*Death.* 29) brûler.—*to singe.* 30) Bras.—*Arm.* 31) prêt.—*ready.*

בְּחִצֵי הַלֵּילָה פָּרְצָה בְּעֶרְהָ בְּכַפֵּר. סָבָה קָמְנָה בַּעֲרָה בָּאֵשׁ,
וְהָרוּחַ הַגָּדוֹל אֶת הַלֵּהָבָה עַד כִּי אָדָּמָה פָּנֵי הַשָּׁמַיִם. כָּל אֲנָשֵׁי הַכֹּפֶר
קָמוּ בְּבִהְלָה מִמֶּשְׁכֵּבָם וַיִּמָּהְרוּ אֶל מְקוֹם הַבַּעֲרָה. כָּל־סָם אָמְצוּ כָחַם
לְכָבוֹת אֶת הָאֵשׁ, אֲךָ כָּל עַמְלָם הָיָה לְשׂוֹא! הַלֵּהָבָה אַחֲזָה בְּכָל
הַבֵּית, וְהָאֵשׁ כָּבַד הַנִּיעָה אֶל הַגֵּן.

פִּתְאֹם נִשְׁמַע מִתּוֹךְ הַקֹּהֶל קוֹל אִשָּׁה מֵר צוֹרֶחֶת: יִלְדִּי! יִלְדִּי!
הִנֵּהוּ שׁוֹכֵב בְּסֻכָּה, וְשֶׁרֶף יִשְׂרָף! — וְהָאֵם הָאֲמֻלָּה פָּרְשָׁה בִּידֶיהָ
בְּמִשְׁתַּלְּלָהּ, וְתַפֵּל אֲרָצָה לְהִנָּעִים. אֲךָ בְּכָל הַקֹּהֶל לֹא הָיָה אִישׁ,
אֲשֶׁר עָרַב לְבֹו לְבֹא בְּבֵית הַבּוֹעֵר. אוֹ נִשְׁמַע קוֹל אוֹמֵר: מָה־רָאוּ
לְחַרֵּשׁ הָעֵצִים, הוּא אֲמִיץ־לֵב וְלֹא יִירָא מִפְּנֵי הָאֵשׁ. — כֵּן, כֵּן, קָרָאוּ
עוֹד קוֹלוֹת: קָרָאוּ לוֹ וַיָּבֹא! חֵישׁ מָה־ר! אִיו? אִי־הוּ?

אֲבָל הָאֵם, בְּפִחְדָּהּ הַגָּדוֹל, לֹא אָבְתָה לְחִכּוֹת עַד בּוֹא הַחֶרֶשׁ
הָאֲמִיץ, וּבְרָאוּתָהּ כִּי מְכַל הַקֹּהֶל אֵין אִישׁ חָשׁ לְעִוְרַת יִלְדָּהּ,
וְתִאֲמֵץ אֶת לְבָהּ, וְתִתְנַפֵּל אֶל תּוֹךְ הַסֻּכָּה הַבּוֹעֶרֶת. — דּוֹמִית־מוֹת
פָּרוּשָׁה עַל כָּל הַקֹּהֶל. כָּל הָעֵינַיִם גִּטּוּיּוֹת אֶל פֶּתַח הַסֻּכָּה, וְכָל
הַלֵּכְבוֹת דָּפְקוּ בַּחֲזָקָה.

וְהָנָה — מְהֻלָּל גֵּשֶׁם ה'! — הָאֵם הַבְּחֻמְנִיָּה שָׁבָה. אֲמָנָם שְׁלֵמוֹתֶיהָ
נִחְרָו, אֲמָנָם שַׁעֲרוֹת רֹאשָׁהּ נָכוּוּ בָּאֵשׁ, אֲבָל אֶת יִלְדָּהּ הִצִּילָה. הִיא
נָשְׂאָה אוֹתָהּ חֲבוּק בְּזִרְעוֹתֶיהָ. וְאֲךָ יָצָא יָצָאָה מִפֶּתַח הַסֻּכָּה הַחוּצָה,

וישמע קול רעש גדול: הגג נפל תחתיו וינפץ, וכל הסכה היתה
למפלה.

אז בא הקרש, נכון לקחיש עורה לקלד. —

17.

יז מלך.

Война, сражение	קריעג, שלאכט	1 מלחמה (לחם).
Вздить верхомъ	רייטען	2 רכב.
Бедро	לענדע, היפּטע	3 ירך: ירכי ירכי (ירכים).
Гроза	געוויטטער	4 שואה, סערה.
Благодѣтельный,	בראָמם,	5 תמיד.
богобоязненный	טונענדראכט	
Конь	פּערד	6 סוס.
Коньё	שפּיעם	7 תנית, נ.
Молнія	בליטץ	8 ברק.
Родители	עלטערן	9 הורים.
Надѣвать	אנציעהן, אנקליידען	10 לבש.
Слуга	דיענער	11 עבד.
Разбивать	צערשמעטערן	12 פוצין (פ).

1) Guerre.—War. 2) aller à cheval.—to ride. 3) Cuisse.—Hip.
4) Orage.—Thunder-storm. 5) pieux.—pious. 6) cheval.—Horse.
7) Lance. 8) Éclair.—Lightning. 9) Parents. 10) mettre (Vête-
ments).—to put on (clothes). 11) Valet.—Servant. 12) Briser.—
to break.

דוד מלך ישראל היה לא רק מלך גבור ואיש מלחמה, כי גם איש חסיד וירא-אלהים מאד, כאשר ספרו לכם לבטח הנריכם ומוריכם. ויהי היום וירכב המלך דוד על סוסו ביער, והוא לבוש בגדי-הקר, חרבו על ירכו, ונחנית ארכה בידו, ונחמן שקריו ועבדיו רוכבים אחריו. פתאם באה שואה נוראה, ויהי רעמים ובקקים; והברק הכה בעץ, לפני המלך, ונפוצצוהו. סוס המלך גבהל מאד מקול הרעש, ונפל על בקריו, והמלך השלף ארצה. וימהרו אליו כל שריו ועבדיו ויקראו: אדונינו מלכנו, הן לא קרה כל אסון? – והמלך החסיד קם ויעמוד על רגליו וישא ידו למרום, ויאמר: למה תקראו לי אדון ומלך? השוכן שם במרום הוא אדונינו הוא מלכנו, והוא עבר על פני בסערה, ובחסרו הגדול הצילני מרעה –

18.

הילד הירא את הרעם.

Вредить	שארען	1 הרע, הניק.
Здание	נעביידע	2 בגין (בנה).
Потрясать	ערשיטטערן	3 הרעש.
Страусъ	פאגעל שמרוים	4 בתיענה.
Шумъ	לארם	5 שאון.
Лѣто	ואממער	6 קיץ.
Занавѣсъ	פארהאנג	7 יריעה.
Охотникъ	יאגער	8 ציד.
Лоно, пазуха	שאאם, בווען	9 חיק.
Возжигать	אנצינדען	10 הצית, (יצת).

Рыдать, выть	וועהקלאנען	11 הילל (ילל) .
Постель	בעטט	12 מטה .
Преслѣдовать	פערפאלגען	13 רדף .
Кустарникъ	נעביש	14 סבך, סבך .
Непрестанно	אונאויפהארליך	15 בליחשך .
Успокаиваться	זיך בערווינען	16 השקט .
Опасный	געפארהרליך	17 מסכן* .
Посмѣяніе	געלאכטער, שפאטט	18 לעג. שחק (צחק) .
Посмотрѣть	בליקען	19 הבט (נבט) .
Особенно	בעזאנדערס	20 ביחוד* .
Вѣрить	גלויבען	21 האמן .
Внимательный	אויפמערקזאם	22 קשב, קשבת .
Благодарить	דאנקען	23 הודות .
Скрытое мѣсто	פערשטעק	24 מחבא .
Стрѣлять	שליידערן, שיעסען	25 רבב (אוב) .
Лгать	ליגען	26 כזב .
Предшествовать, дѣлать прежде	פאראנגעהען, פריהער טהן	27 קדם .
Поученіе	לעתה	28 תורה .

1) nuire. — to injure. 2) Edifice. 3) ébranler. — to shake.
4) Autruche.—Ostrich. 5) Bruit.—Noise. 6) Été.—Summor. 7) Rideau.—Curtain. 8) Chasseur.—Hunter. 9) Sein.—Lap. 10) Allumer.—to inflame. 11) sangloter.—to sob. 12) Lit.—Bed. 13) pour suivre.—tu poursuit. 14) Buisson.—Bush. 15) sans cesse.—without cessation. 16) se calmer.—to grow calm. 17) périlleux.—dangerous. 18) Moguerie.—Mockery. 19) regarder.—to look.

20) surtout.—*peculiarly*. 21) croire.—*to believe*. 22) attentif.—*attentive*. 23) remercier.—*to thank*. 24) Cachette.—*Closet*. 25) tirer.—*to shoot*. 26) mentir.—*to lie*. 27) précéder.—*to precede*. 28) Leçon; Instruction.—*Lesson; Instruction*.

יש ילדים רבים, אשר בבא שואה ופחדו, לא מהברק היכל להיוק באשו, כי אם מהרעם, אשר לא יוכל לעשות כל רע: כי הרעם הוא רק קול שאון גדול אשר אמנם איננו נעים לאזן, אבל מעולם לא המית איש ולא הצית כל בנין.

גם ידירי הקטן אחיטוב היה פאחד הילדים האלה, ויירא מאד מפני הרעם. פעם אחת ביום קיץ חם, קמה סערה נוראה, ויהי קולות (רעמים) וברקים רבים. ואחיטוב רץ בבית הנה ונהה, ויבך וייליל מר. ובכל פעם אשר הרעיש הרעם את האויר ואת הבית, נשא אחיטוב את קולו ויצעק, ונסתתר מאחרי יריעות החלון ומתחת למטה, וייליל שם בקול מר. ניעש בזאת פמשפט פת היענה, אשר עליה יאמר, כי בראותה ציידים רודפים אחריה, תשים ראשה בסבך-עץ, בחשבה כי אם לא תראה היא את רודפיה, או לא יראוה גם הם.

ואבי-אחיטוב שמע בבכות בנו, ויקרא לו ממחבאו, וינקחהו ויושיבהו על ברכיו ליד החלון. ויבקשהו אביו להביט בלי-חשך אל השמים, וביחוד אל העב אשר ירכ הברק ממנו. אחיטוב עשה כאשר צוה, כי בשבתו חבוק בזרועות אביו, גדל בטרחנו (בטרחון-בטרחה) יותר. בעוד רגע קצר בעיניו, כי קרן הברק ירדה מהעב ארצה, אבל לא צעק. אף כאשר הרעים הרעם אחרי הברק, או צעק בקול מר ונסתתר ראשו בפיך אביו.

—בני היקר, אמר לו האב: השקט ואל תפחד מהרעם אשר לא יוכל להרע מאומה. האמן לי, בני, הן אתה יודע כי אנכי לא אכזב לך, לכן האמן לי, בני, כי אחרי אשר גשמעה אוננו

את קול הרעם, או אין עוד כל רעה לנגדנו. הנה ראית כי בראשונה יבא הברק ואחריו הרעם. ואמנם הברק הוא מִסְכֵּן מאד, והוא יכול לעשות לנו רעה, לולי ה' השומר אותנו והמְצִילֵנו מכל רע. לכן אם בא לאונך קול הרעם, שָׁמַח בלבך, כי זה אות אשר הצילה ה' מהברק.

אחישוב שמע לדברי אביו באון קשבת, ויתבונן וירא והנה אמנם הברק קודם לבא ואחריו יבא הרעם, אשר אותו ירא כבה. ויִפְלֹם כי חָרַד מקול רעש אשר לא יעשה מאומה. ומהיום ההוא לא הקפיד עוד מאחרי היריעות ומתחת למטה, בְּהַרְעִישׁ הרעם את הרוח, ולא היה עוד לשחוק וּלְלַעַג לֶאֱחָיו וְלֵאחֻתּוֹ. ובכל לבו הודה לֶאֱבָיו על התורה אשר הִנְיָהּ. –

19.

הַעֲנָנִים עַל פְּנֵי הַשָּׁמַיִם.

Голубь	טויבע	1 יוֹנָה (יוֹנִים).
Собирать, клевать	אויפֿפֿיקען, זאממעלן	2 לָקֵט.
Лазурь, синева	דיא בלויע	3 תְּכֵלֶת.
Быть полезнымъ	נימצליך זיין	4 הוֹעֵל יֵעַל.
Изнемогать	פֿערשמאַכטען (אַהגמעכטיג ווערדען)	5 הִתְעַלֵּף.
Растение	געוואַכס, פֿלאַנצען	6 צִמָּח (צִמְחָה, צִמְחִים).
Напоить, орошать	טראַנקען, בעוואַסערן	7 הִשְׁקָה, הִרְיָה.
Всасывать	שלירפֿען	8 שָׁאָה.

Наклонять, сгибать	ניעדערבייגען	שָׁחָה, שָׁחַח.	9
Ростъ, вышина	האָהע, וואוכס	קוּמָה.	10
Оборачивать	אומקעהרען	הָפֵךְ.	11
Плодъ	פֿרוכט	פֶּרִי, (פֶּרִי, פִּרְיֹת).	12
Зерно	זאאטקאָרן	פֶּרֶדָה.	13
Объяснять	ערקלאָרען	בִּיָּאֵר.	14
Портить, извращать	פֿערדערבען, ענטשטעללען	חֲשִׁיחַת.	15
Необходимый	נאָטהווענדיג	נְחוּץ.	16
Пить	טרינקען	שָׁתָה.	17
Молоко	מילך	חֶלֶב (חֶלֶב, חֶלְבִּי).	18
Ротъ	מונד	פֶּה (פִּי, פִּיּוֹת).	19
Освѣжать	ערקוויקען	שׁוֹבֵב נֶפֶשׁ.	20
Сосудъ	געשירר	כֶּלִי (כֶּלִי, כֵּלִים).	21
Свѣжій	פֿריש	רֶעֶנָן.	22
Молиться	בעטען	הִתְפַּלֵּל.	23
Вянуть	פֿערוועלקען	נָבֵל.	24
Отказать, лишать	פֿערווייגען, ענטציעהען	מָנַע.	25
Сѣрый	גרױא	אָמִין.	25
Бѣлый	ווייס	לָבָן.	27
Видъ, ликъ	אױסזעהן, געשטאלט	מֶרְאָה.	28
Сіять	שיינען, גלאַנצען	זָרַח.	29
Жажущій	דורסטײַג	צָמָא.	30

Листъ	בלאַטט	31 עָלָה (עלה).
Корень	וואורצל	32 עֶשְׂרֵשׁ עֶשְׂרֵשׁ, עֶשְׂרֵשׁ.
Наливать	בעניעסען	33 יִצֵּק.
Засыхать	פערטרעקען, פערדאָרען	34 יָבֵשׁ.
Возставлять	אויפֿריכטען	35 זָקָה.
Хлебъ, рожь	נעטריידע, ראָנגען	36 דָּגָן.
Цвѣтъ	בלומע	37 פֶּרַח.

1) Pigeon 2) becqueter; cueillir.—to pick, gather. 3) Azur.—Sky-blue. 4) être utile.—to be useful. 5) s'évanouir.—to swoon. 6) Plante.—Plant. 7) abreuver; arroser.—to water. 8) absorber.—to absorb. 9) incliner; plier.—to bend, decline. 10) Taille; Hauteur.—Size; Stature. 11) tourner.—to turn. 12) Fruit. 13) Grain. 14) expliquer.—to explain. 15) gâter; déformer.—to spoil; distort. 16) indispensable. 17) boire.—to drink. 18) Lait.—Milk. 19) Bouche.—Mouth. 20) rafraichir.—to freshen. 21) Vase. 22) frais.—fresh. 23) prier Dieu.—to pray to God. 24) se flétrir.—to wither. 25) refuser; priver.—to refuse; deprive. 26) gris.—grey. 27) blanc.—white. 28) Figure, Air. 29) luire.—to shine. 30) altéré.—thirsty. 31) Feuille.—Leaf. 32) Racine.—Root. 33) verser.—to pour. 34) se dessécher.—to wither. 35) relever.—to set up. 36) Blé; Seigle.—Corn; Rye 37) Fleur.—Flower.

באַחד ימי הקיץ החמים, ישב יונתן הקטן בתוך העשב בנן,
לרגלי אמו, ויתן אכל ליונים אשר עפו אליו ללקט את הפקדות
מכף ידו.

—אמי! אמר פתאום: מה הם הדברים האַמְצִים, הַלְבָּנים
והאַדְמָדמים (אָדום מעט), העוברים על ראשי, שם במרום?
—אלה הָעֲנָנים, בני היקר! ענתה האם.

— עננים? לא אדע מה זאת. אנא אמי, בִּאָרִי לי מה הם העננים ולמה יעמדו בשמים? הן העננים האלה יִכְסּוּ את הַדֶּר תכלת השמים, וְיַשְׁחִיתוּ את מִרְאֵם היפה.

— העננים הם דברים נְחוּצִים ומועילים מאד, אמרה האם, ולולי הם אזי לא ירד הגשם על הארץ.

— אבל למה לנו הגשם, אמי? הן בורות השמש תתענג נפשי יותר מאשר בְּרִדַת הגשם.

— הלא תתאווה לשתות בהיותך צמא? והאם לא תתעלף בְּמַנְעֵי מִמֶּךָ מים לְצִמְאֻךָ? שאלה האם.

— לבטח אתעלף, ענה יונתן: הוי, מכאב קשה הוא הַצִּמְאָה.

— אבל גם הַצִּמְחִים צמאים למים, וגם הם יתעלפו כמוך, לולי הַרְוֵם ה' בְּמַמְרַת העננים, מעת לעת. כאשר אֶשְׁקֶךָ אני חלב או מים לצמאך.

— היש פה לצמחים? הוסיף יונתן לשאל: אנכי לא יכלתי לשתות בלי פה. — ותען האם ותאמר: לצמחים יש המון פיות, יונתן בני. ואולם בעינינו לא נוכל לראותם, כי קטנים הם מאד. הצמחים שותים את מי הממטר בְּעֵלֵיהֶם, ועוד יותר בשרשיהם, הערוכים לְמִץ ולנֶמָא, לָהּ וְהִבָּא מִן הכירים כלי מלא מים, ואראך איך ישתה וישובב נפשו הצמח הזה אשר הִשֵּׁח ראשו מצמא.

יונתן מָהַר אל הכירים, וַיֵּשֶׁב וכידו כלי מלא מים. הָאֵם יצקה את המים על הצמח אשר נָבֵל חציו, ואשר יָבֵשׁ מִחֵם קרני השמש. ואך עברו רגעים אחדים, וירא והנה זקף הצמח את קומתו ויעמוד רענן ועלז.

על זאת שמח יונתן שמחה גדולה. ואמו אמרה לו: הנך רואה איפוא כי גם הצמח יכל לשתות כמוך, בני היקר. וה' טוב לָפֶל ורחמיו על כל מעשיו, ואיננו חפץ בהתעלף האדמה וכל אשר עליה, ולכן ברא את העננים, המורידים גשם להשקות את האדמה.

ועתה העוד תקצוף על העננים המכסים לפעמים את הדר תבלת השמים?

—חלילה לי מקצוף עליהם! הבטיח יונתן: נהפוך הוא, הנני מורה לה' על אשר ברא בחסדו את העננים. כי מראה האדמה היה קשחת מאד, לו התעלפו ונבלו כל הצמחים והפרחים אשר עליה. —ומאין נקח את אֶבְלָנוּ, אם לא יהיה עוד דגן ופרי בארץ? הוסיפה האם לשאל: ואם לא יהי עוד עשב בשדה, מה נתן לבהמתנו לאכל? —

יונתן שמח מאד על חסדי ה', ומהיום ההוא הוקיר יקר מאד את העננים. ויש אשר, ביום חם מאד, יתפלל בלאט: אנה ה', שלח נא שנים שלשה עננים, לבל יתעלפו בצמא כל הצמחים המועילים, וכל הפרחים היפים האלה. —

20.

הקרא העצל.

Кукушка	קוקוק	1 קרא.
Гнѣздо	נעסט	2 קן (קני, קוץ).
Высиживать яйца	בריטען	3 דגדג.
Питать	ערנאָהרען	4 פֿלפֿל.
Схватить	ווענגנעהמען, ראפֿפֿען	5 חטף.
Класть	הינלעגען	6 הניח (נוח).
Тайно	היימליך	7 חָרָשׁ.
Чужой, (странный)	פֿרעמד, (זאָנדערבאַר)	8 זר.
Воспитать	ערציעהען	9 גידל.
Кусокъ	שטיק, ביסמען	10 גתח.

Яйцо	איי	11 פֿיצה (פֿיצים) .
[Птица]; воробей	[פֿאָגעל] שפּערלינג	12 צפּור .
Вылуплять	שפּאלטען, אָפּפּלען	13 פֿקע .
Жизнь	דאָס לעבען	14 חַיִּים .
Птенецъ	קינדליין (יונגע פֿאָגעל)	15 אָפּרִיחַ .
Жирный	פּעטט	16 שָׁמֵן (פֿ) .
Лечить, исцѣлять	היילען, אויסקורירען	17 רָפָא (פֿ) .
Пробуждаться	ערוואַכען	18 הִקִּיץ (קוץ) .
Голодать	הונגריג זיין	19 רָעב .
Полетъ	פּלוג	20 יָעָף .
Раскрывать	אויפֿשפּעררען (אָפּפּלען)	21 פֿצֹה .
Сдѣлаться	פּויל זיין (וועררען)	22 הִעָצֵל .
	(быть) לֵבְנִיבִימַת, לֵבְנִיתִּי	
Самъ	ועלכסמ	23 בִּעָצָם (פֿעצִים) .
Сонъ	שלאָף	24 שָׁנָה (שָׁנָה, שָׁנָה) .
Насѣкомое, гусеница	אינזעקט, רוֹיפֶע	25 רֶמֶשׁ .
Клювь	שנאָכעל	26 חֲרָטִים .
Заяцъ	האַזע	27 אֲרֻנָּבֶת .
Лѣвь	פּוילעהייט	28 עָצְלָה, עָצְלוּת .
Утро	מאָרגען (פֿריה)	29 בֹּקֶר .
Порожній, пустой	לעער	30 רֵיק (רֵיק) .
Ловить, поймать	פּאָנגען	31 לָכַד, צוּד .

Утѣшаться	וויך טראַסטען	32 התנחם.
Тяжесть, бремя	לאַסט, מיהע	33 מָרַח.

1) Coucou.—Cuckoo. 2) Nid.—Nest. 3) couver.—to hatch.
 4) nourrir.—to nourish 5) enlever; ravir.—to take away, ravish.
 6) poser.—to lay. 7) secrètement.—secretly. 8) étranger; singulier.—strange, foreign. 9) élever.—to educate. 10) Morceau.—Bit.
 11) Oeuf.—Egg. 12) Moineau (Oiseau).—Sparrow (Bird). 13) fendre (sortir de la Coque).—to cleave, to break one's shell. 14) Vie.—Life. 15) jeune oiseau.—young bird. 16) gras.—fat. 17) guérir.—to heal. 18) s'éveiller.—to awake. 19) avoir faim.—to hunger.
 20) Vol.—Flight. 21) ouvrir.—to open. 22) être paresseux.—to be lazy. 23) même.—self. 24) Sommeil.—Sleep. 25) Insecte.—
 26) Bec.—Beak. 27) Lièvre.—Hare. 28) Paresse.—Laziness.
 29) Matin.—Morning. 30) vide.—empty. 31) saisir; capturer.—to catch, seize. 32) se consoler.—to console one's self. 33) Fardeau.—Burden.

הקרא הניח את ביצתו, חרש, בקן-הצפרים, בְּדִרְכוֹ תמיד.
 ואשת הצפור לא ידעה כי ביצה זרה היא, ותרגר גם אותה יחד עם
 ביציה, ומקץ הימים נבקעה הביצה, וקרא קמן יצא מקרבה. אם
 הצפרים חשבה גם אותו כבן לה, ותכלכלהו ותגדלהו יחד עם
 בניה. — והקרא הקמן ראה חיים טובים בקן-הצפרים, ויחמף
 כל נתח טוב מפי האפרחים, ויגדל וישמן ויעצל מאד. ועצלתו
 גדלה מאד, וישב כל היום בחבק ידיים (מבלי עשות דבר), ויעצל
 גם למוש ממקומו. ובעוד אשר בני הצפור כבר למדו לעוף, וכבר
 יצאו יום יום ללקט ולבקש אכל לנפשם, ישב הקרא תחתיו, ויחכה
 עד אשר פאכלהו האם.

—הנני לרפאך מעצלותך, חשבה הצפור הזקנה. ותיעץ בלבה
 לעזבו יום אחד לנפשו, למען ילמד לכלכל את נפשו בעצמו.

בבקר אחד, כאשר הקיץ הקרא משנתו, ויפן ויבט סביבותיו, וירא והנה הקן ריק ובלעדו אין איש איתו. לשוא חכה כי יביאו לו את ארחת-הבקר כפעם בפעם; איש לא בא להאכילו. – וירעב הקרא מאד. וישא עיניו וירא והנה על גנף העץ אשר לזכח קנו, שוכב רמש יפה ושמן. לו חפץ הקרא כי עתה לכד את הרמש ביעף אחד, אבל גם יעף אחד היה עליו לטרח; ויבחר לרעב ולחכות עד אשר יושם הרמש בחרטמו.

לבטח יבא איש לעזרתו, התנחם הקרא. ואף אמנם עוד מעט והנה צפור עף על פני הקן, והקרא כבר פצה את חרטמו, בקותו כי הצפור ימחר לשים את הרמש אל תוכו, אבל הצפור עף אל עץ אחר, ולא שם לבו אל הקעצל. – בעוד רגע ראה הקרא והנה כלב עובר מתחת לקנו, והוא רודף אחרי ארנבת; אך גם הכלב לא הביא לו את הרמש אל פיו, ועל כן קצף עליו הקרא מאד. ויקרא לו: כלב גם!

(המשך).

Бѣлка	אייכה־אָרנבֿען	1 סנאִי.
Потрудиться	זיך בעמיהען	2 מַרְחֵ.
Госпожа	העררין, מאדאם	3 גִּבְרִית (גִּבְדִּיה).
Мясо, тѣло	פלייש, לייב	4 בָּשָׂר.
Щелкать, разломать	קנאקען, צערברעכען	5 פִּצֵח.
Ругать	שימפפֿען	6 חָרַף.
Корова	קוה	7 פָּרָה.
Третьяго дня	פֿאַרנעסטערן	8 שְׁלִשִּׁים.
Удовольствие	פֿערנאָגנען	9 תַּעֲנוּג, עֲנֹג.

Объѣдать	אכפרעססען	10 לַחֲךְ .
Обремененный, до- родный	בעלאסמעט, [בעלייבט]	11 מִסָּבֵל .
Ласточка	שוואלבע	12 דִּירֹר .
Лѣвая рука (налѣво)	לינקע האַנד (לינקס)	13 שְׁמאַל .
Полоса, пятно	שטרייפֿען	14 חֶבְרַבְרָה .
Возымѣть желаніе	בעגעהרען	15 חֶשֶׁק .
Ломать, утолять	צערברעכען, שטיללען	16 שָׁבֵר .
Зеленый	גרין	17 יֶרוֹק .
Ринуться	הערפֿאללען אויף	18 עוּט .
Понуждать	צווינגען	19 אָכֵף (על) .
Убѣждаться	וויך איבערצייגען	20 הִוָּבַח .
Пестрый	נעפֿלעקט	21 פֶּרֶד .
Поглощать	פֿערשלינגען	22 פֶּלַע .
Голодъ	הונגער	23 רָעָב, רָעָבִין (רָעָבִין) .
Опира́ться, полагаться	וויך שטימצען, פֿערלאַסען	24 הִשָּׁעֵן .

- 1) Ecureuil.—*Squirrel*. 2) se donner la peine.—*to take pain*.
 3) Dame.—*Lady*. 4) Chair; Viande.—*Flesh; Meat*. 5) casser.—*to crack, break*. 6) injurier.—*to abuse*. 7) Vache.—*Cow*. 8) avant-hier.—*before yesterday*. 9) Plaisir.—*Pleasure*. 10) manger autour.—*to cat round*. 11) surchargé; corpulent.—*burdend; corpulent*.
 12) Hirondelle.—*Swallow*. 13) gauche.—*left*. 14) Raie.—*Stripe*.
 15) désirer.—*to desire*. 16) casser; appaiser.—*to break, allay*.
 17) vert.—*green*. 18) se lancer.—*to rush*. 19) forcer.—*to compel*.

20) se convaincre.—to be convinced. 21) bariolé.—*diapred*. 22) engloutir.—to swallow up. 23) Faim.—*Hunger*. 24) s'appuyer.—to lean, rely on.

או ראה והנה שני סנאים עליונים יושבים ומצחקים על צמרת העץ ומפצחים בתענוג את אגוזיהם. ויקרא הקרא אליהם להחיש ולהביא לו את הרמש, כי רעב הוא ועוד לא אכל את ארחת הבקר. אבל הסנאים שחקו עליו, לענו לו, וזיעצוהו למרח וללכת לקחת בעצמו את הרמש, ויקצף הקרא עליהם מאד ויחרפם: סנאים רעים!

ותבא פרה ותעמוד ללחוך במנוחה את העשב לרגלי העץ. —אנא, גברתי הסרה! קרא אליה: מפסי נא על העץ העומד לנגדך, והביאי נא לי את הרמש מהענף ואכלתיו, כי עצל הנני לקחתו בעצמי. —אבל הפרה לא יכלה להתאפק מצחוק על מחשבתו הזרה, כי מסבלת-בשר פמוה תמפס על עץ לצוד רמשים בעד קרא אשר לא ידעה מתמול שלשם (= מעולם)!

בראות הקרא כי איש לא יאבה להאכילו, ויאמר בלבו: יבא אני, כי הפעם יהיה עלי למרח בעצמי. אך ברגע הזה עף דרור לפני תקן, ויאמר הקרא לנסות לבקש עזרתו. אדון נכבד! קרא אליו: תן נא לי את הרמש אשר שם על הענף, כי עצלותי לא תתנני לקחתו בעצמי. —והדרור עף אל הקרא וישאלהו בחפזון: איה הרמש?

—שם לשמאלך, רמש ירוק יפה, ברוד בחברברות אדמות. —הנני רואה, הנני רואה, קרא הדרור, ונעט אל הרמש —ויבלעהו. ואחר אמר אל הקרא: אם חשקת לאכול רמשים ירוקים אדמדמים, עוף ולכדם בעצמך. —ויעף לו. עתה חנק הרעב מאד על קנאנו העצל, והרמש השמן

שָׁבָהּ הִיא קְרוֹב לַפִּי, גַּם הוּא אֵינָנו עוֹד. אִם אָבָהּ עָלָיו הָרֶעִב
לַעֲזוֹב אֶת הַקֶּן, וּלְצֵאת לִבְקֵשׁ לוֹ אֶכֶל. וְעַד מָהֳרָה מֵצֵא אֶת
אֲשֶׁר חָפֵץ, וַיִּשְׂבֹּר רַעֲבוֹנוֹ. אִם נֹכַח כִּי אֵךְ טוֹב לְיִצְוֹר לְהַעֲזֹר בְּכָחוֹ
וּבִקְלָתוֹ, וְלֹא לְהִשָּׁעֵן עַל חֲסִדֵי אֲחֵרִים.

21.

הַכָּבֶשׁ הַמַּעִיר.

Наказаніе	שְׁמַרְאָפֶּע	1 מוֹסֵר.
Ягненокъ	לֶאֱמִם	2 כָּבֶשׂ (בָּשָׂב).
Свидѣтельствоваыъ	בַּעֲצִיגֶען	3 הָעֵד (עוֹד), עֵנָה.
Быть прилежнымъ	פִּלִּיסיג זיין	4 שָׁקֵד עַל.
Легкомысленный	לֵייִמְזִינִיעֵר	5 פּוֹחִז.
Катать, взваливать	וואָלֶצֶן	6 גָּלָל.
Ложь	ליגֶע	7 שָׁקֵר.
Причинять	פֶּעראורזאַכֶּען	8 הָסִב (סִבֵּב).
Вѣрный	טריי	9 נְאֻמָּן (אֱמֵן).
Предполагать	פֶּערמוּמֶהען	10 שָׁעֵר (בִּנְפֹשׁ).
Движеніе	בַּעוועגונג	11 תְּנוּעָה (נוֹע).
Четверть	פֶּיערֶטעל	12 רָבַע.
Скамейка	באַנק	13 סִפֵּסִיל*.
Дверь	טוּר	14 דֶּלֶת (דֶּלֶתִים, דֶּלֶתוֹת).
Удивляться	זיך וואונדערן	15 תָּמַחַ.
Заикаться	שטאַממעלן	16 עֵלָג.

Рыдать	שלוכצען	17 הַתִּיפֵּחַ .
Правда	וואַהרהייט	18 אֱמֶת , נ' .
Опоздание	פערשפּאַטונג	19 אַחור .
Шея	האלז	20 צוואר .
Невинность, добро- дѣтель	אונשולדיג , טונגענד	21 צָדֵק , צִדְקָה .
Поведение	בעטראַגען	22 מְנַהֵג .
Уголь	ווינקעל	23 פֶּנֶה .
Школа	שולע	24 בֵּית־הַסֵּפֶר .
Тяжелый	שווער	25 כָּבֵד .
Порогъ	שוועללע	26 מַפְתָּן .
Предлогъ	פאַרוואַנד	27 תִּיאָנָה .
Честь	עהרע	28 כְּבוֹד .
Блуждать	איררען	29 תָּעָה .
Срокъ	בעשטיממטע צייט	30 מוֹעֵד .
Огорчение	הערצלייך (פערדרוס)	31 מַתְּרוּחַ .
Возбуждать	עררעגען	32 הָעִיר (עור) .
Чудо	וואונדער	33 פֶּלֶא .

1) Pnnition.—*Punishment*. 2) Agneau.—*Lamb*. 3) témoigner.—*to testify*. 4) s'appliquer.—*to apply*. 5) Étourdi.—*giddy*. 6) rouler.—*to roll*. 7) Mensonge.—*Lie*. 8) causer.—*to cause*. 9) fidèle.—*faithful*. 10) se douter.—*to suppose*. 11) Mouvement.—*Motion*. 12) Quart.—*Quarter*. 13) Banc.—*Bench*. 14) Porte.—*Door*. 15) s'étonner.—*to be astonished*. 16) bégayer.—*to stutter*. 17) sangloter.—*to sob*. 18) Vérité.—*Truth*. 19) Refard.—*Delay*. 20) Cou.—*Neck*. 21) Innocence, Vertue.—*Virtue*. 22) Conduite.—*Behaviour*.

23) Angle; Coin.—*Corner*. 24) Ecole.—*School*. 25) lourd; difficile.—*heavy*. 26) Seuil.—*Threshold*. 27) Prétexte.— 28) Honneur.—*Honor*. 29) errer.—*to err*. 30) Terme.—*Date*. 31) chagrin.—*Grief*. 32) exciter.—*to excite*. 33) Prodige.—*Wonder*.

כל התלמידים יושבים כבר על ספסליהם בבית הספר, זה בִּחְצֵי שעה, ושוקדים על מלאכתם; רק דָּוִד הקטן עוד לא בא. והנה נִפְתָּחָה הדלת ודוד הקטן נראה עומד בַּפֶּתַח. — אכן, עון קָבֵר הוא לֵאחֹר לְבֹא לבית הספר כחצי שעה, לכן אין לְתַמָּה כי לא ערב הַיֶּלֶד את לבו לעבור את מַפְתָּן הבית, ויעמוד תחתיו בַּפֶּתַח, תָּרֵד וְשֹׁחַ עֵינָיו. המורה הִבִּיט אליו בפנים זועפים, וִירוֹם לוֹ לְבֹא, וַיֹּאמֶר: ראו נא את האדון הקטן הזה! הנה לְבַטַּח נַעֲצֹל לָקוֹם מִמַּטָּתוֹ, וַיִּחַכֶּה עַד אֲשֶׁר יָבֹאוּ לִקְרֹא לוֹ. מדוע אַחֲרֵת לְבֹא, פוּחוּ קֶטֶן? —

— אנכי, אני. — עֲלֵג דָּוִד בְּקוֹל בּוֹכִים: אֲנִי-הִקְבֵּשׁ-חֶפְצֵי מֵאֵד לְבֹא לְמוֹעֵד — אֲבָל הִכְבֵּשׁ רֵץ אַחֲרֵי-הֵם, הֵם וַיִּבְּךְ הִילָד— ואנכי הִשְׁבֹּתִיו אֶל בֵּיתֵנוּ-הֵם-וְהוּא מֵאֵן לְעִמּוֹד עַל מְקוֹמוֹ-הֵם, הֵם (כֵּן בָּכָה הִילָד בְּלִי-חֶשֶׁק).

— מה? הִכְבֵּשׁ לֹא נִתְּנָךְ לִלְכֹּת לְבֵית הַסֵּפֶר? קָשָׁה לִי לְהֵאמִין דְּבַר-פֶּלֶא כֹּה, יִרְדִּי! דְּבַר הִכְבֵּשׁ אֵךְ תִּאָּנֶה הִיא, הֵאָף אֵין זֹאת? לָכֵן זֹאת אַעֲשֶׂה לָךְ: עִמּוֹד תַּעֲמֹד בַּפֶּנֶה, רִבַּע שְׁעָה, וְהִיא לָךְ לְמוֹסַר לְבַל תּוֹסִיף עוֹד לְאַחֵר הַמוֹעֵד, וּלְבַל תִּגַּל עוֹד עֲוֹנְךָ עַל רֹאשׁ כִּבֵּשׁ נָקִי.

דָּוִד הִתְנַפֵּחַ וַיִּבְּךְ מֵה. הוּא הִיָּה נֶעַר קֶטֶן הַשּׁוֹמֵר אֶת כְּבוֹדוֹ מֵאֵד, וּמַעֲוֹלָם לֹא הוֹצִיא מִפִּיו דְּבַר-שָׁקֶר. וְגַם דְּבַר הִכְבֵּשׁ הִיָּה סִפּוּר אָמֶת: כִּי בִלְכַתּוֹ לְבֵית הַסֵּפֶר רֵץ אַחֲרָיו קִבְּשׁוּ הָאָהוּב, וְכֹאשֶׁר יָרָא דוֹד פֶּן יִתְּעָה הִכְבֵּשׁ וְרֹא יִמְצֵא אֶת דְּרָכּוֹ, הוֹלִיכֵהוּ אֶל בֵּיתוֹ; וְרַק הַדְּבַר הַזֶּה הִסֵּב בְּאַחֲזָרוֹ. וְאוֹלָם הַמּוֹרָה לֹא אָבָה

להאמין לרבר פלא כזה, ולכן היה על דוד לעמוד בפנה לעיני כל חבריו. לב הילד חשב להשגר מעצב וכל מה.

אך עוד לא עמד חמשה רגעים, והנה קול צאן עולה באזניו, וכנגע בא כבשו הנאמן החדרה, ונמהר וירץ אל דוד וילק את פניו ואת צנארו באהבה. וכמו שער הכבש בנפשו כי הסב מן-הרוח לאדונו הקטן, כי על כן חש לעזרתו לענות צדקתו בו.

בא הכבש העיר תנועה גדולה בקרב התלמידים, וגם המורה התפלא על הדבר. — צא מפנתך, דוד, אמר המורה: בקשך בא להעיד על צדקתך. עתה נוכחתי כי לא כובת לי, וצר לי מאד כי הכלמתיך בחשד-שוא. — דוד יצא בשמחה מן הפנה, ונשמח כי שב לו כבודו, וילך וישב על מקומו. והכבש הלך אחריו כמו חפץ לעזור בלמודיו, המורה הרשה להיות הכבש בבית הספר עד פלות הלמודים. והכבש עמד כל העת במנוחה, מאחרי אדונו הקטן, ומנהגו בבית הספר ישר בעיני המורה ממנהג רב תלמידיו. —

22.

תורת הילדה.

Цѣловать	קיססען	1 נשק.
Приличный	אנגעמעססען, שיקליך	2 ראוי.
Раздѣлить, прорѣзать	מתיילען, (דורכשניידען)	3 חצה.
Игрушки	שפיל זאכען	4 שששעים (צעצעים).
Горячка	פיעבער	5 קדחת.
Счастье	גליק	6 אשר (אשרי).

Быть пріятнымъ (сладкимъ)	אנגענעהם (זיס) זיין	7 עָרֵב .
Издѣваться надъ	שפאס מאַכען	8 תִּתֵּל .
Узелъ, букетъ	בינדעל , שטרוים	9 צָרוּר .
Пробираться тайкомъ	וועגשליי- כען	10 הַתְּנַגֵּב .
Отвѣтъ	אנטווארט	11 מַעֲנָה .
Лепешка, пирогъ	קוכען	12 עֲגָה .
Заболѣть	ערקראנקען	13 חָלָה .
Прислушаться	האָרען , געהאָרען	14 הַקָּשֵׁב .
Апетитъ	אפעטיט , עסלוסט	15 הָאָבוֹן* .
Дозволено	ערלויבט	16 מִתָּר .
День рожденья	געבורטסטאָג	17 יוֹם־הַלֵּלֶּדֶת .
Лугъ	וועיעז	18 פֶּר .
Плестъ	פֿלעכטען	19 קָלַע .
Полдень	מיטטאָג	20 צָהָרִים .
Врачъ	ארצט	21 רֵפֵּא .
Яблоко	אפֿפֿעל	22 תַּפּוּחַ .
Болѣзнь	קראנקהייט	23 מַחְלָה , חָלִי (חֲלִי).
Приближаться	נאָהערן	24 נָגַשׁ .
Вѣсть	נאָכריכט	25 בְּשׁוּרָה .
Зала	זאַל	26 אוֹלָם .
Возможно	מאָגליך	27 אָפֿשָׁר* .
Срывать, сорвать	פֿפֿליקען	28 קִטֵּף .

Холмъ

היגעל

29 גִּבְעָה .

Даръ

נעשענק

30 מִנְחָה , מִתָּנָה .

1) baiser.—to kiss. 2) convenable.—becoming. 3) partager (couper).—to divide (Cut). 4) Fièvre.—Fever. 5) Jouets.—Play-things. 6) Fortune.— 7) être agréable (doux).—to be agreeable (sweet). 8) se moquer de.—to laugh at. 9) Paquet; Bouquet.—Bundle; Nosegay. 10) glisser.—to slip. 11) Réponse.—Answer. 12) Gâteau.—Cake. 13) tomber malade.—to fall ill. 14) écouter (obéir).—to hearken, obey. 15) Appétit.— 16) permis.—permitted. 17) Jour de naissance.—Birthday. 18) Pré.—Meadow. 19) tresser.—to tress. 20) Midi —Noon. 21) Médecin.—Physician. 22) Pomme.—Apple. 23) Maladie.—Illness. 24) s'approcher.—to approach. 25) Nouvelle.—News. 26) Salle.—Hall. 27) possible.— 28) cueillir.—to pluck. 29) Colline.—Hill. 30) Présent.—

אָמָנון וְתָמָר הָיוּ אֶחָ וְאָחוֹת . הֵם אָהָבוּ זֶה אֶת זֶה בְּכָל לֵב , כִּרְאוֹי לִילְדִים טוֹבִים . בְּמוֹעֵד אֶחָד שָׁכְבוּ לִישָׁן וּבַעַת אַחַת קָמוּ מִמְּשָׁכְבָם . יָחִידוֹ אָכְלוּ , יָחִידוֹ שָׁתוּ , יָחִידוֹ שָׁחֲקוּ . אֵל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר הָלַךְ הוּא הִלְכָה גַם הִיא , וְגַם הִקְטִינָה בְּעִגּוֹת וְגַם הִקְטִין בְּמַפְּוּחִים אֲשֶׁר נָתַן לָהֶם חָצוֹ בֵּין שְׁנֵיהֶם .

וַיְהִי הַיּוֹם וַיַּחַל אֲמָנון , וּמִחֲלָתוֹ כָּבְדָה מָאֵד , וַיִּשְׁכְּבֻהוּ בְּמִטָּה . וַתַּעֲצֵב אָחוֹתוֹ מָאֵד , וַתִּשָּׁב אֶל הַשְּׁלַחַן וַתִּבְכֶּה , וַתִּמָּאֵן לְהִתְנַחֵם . וְלֹא אָבְתָה לְשַׁחֵק בִּשְׁעִשׂוּעִיהָ , וְלֹא אָבְתָה לִלְכַּת הַנְּגִנָה , כִּי אָחִיהָ אֵין אֵתָה . עֶשֶׂר פַּעֲמִים בְּיוֹם שָׁאַלָה אֶת אִמָּהּ : הָעוֹד לֹא נִקְרָא אֲמָנון , וּמָתִי יִבָּרַךְ מִמָּשְׁתּוֹ ? — וְהִרְוָא צָוָה לְבִלִי תַת אֶת הַיֹּלְדָה כּבּוֹא בַחֲדָר אָחִיהָ הַחֹלָה . אֲבָל הִלֵּא תִרְשִׁינִי , אָמִי , לָבֹא עַד פֶּתַח הַחֲדָר וְלִהְקָשִׁיב מֵעַם , הָאֵף אֵין זֹאת ? אִמָּרָה הִקְטִינָה לְאִמָּה .

—זאת תוכלי לעשות, ענתה האם: רק אל תדברי אִתּוֹ ואל תקראי לו. — או נגשה הילדה משעה לשעה אֶל תֵּדָר החולה, וַתַּעֲמֹד לפני הפתח, וַתִּט אֶזְנוֹ וַתִּקְשֶׁב; וּשְׂמִיחָתָה נִדְלָה מֵאֵד בְּבֹא לֵאוּנָה דִּבֵּר אִשֶּׁר יֵצֵא מִפִּי אִמּוֹן.

המחלה אָרְכָה שְׁמוֹנֶת יָמִים, וּבְעֵינֵי הַיִּלְדָּה הָיוּ הַיָּמִים פְּחָדְשִׁים. בְּיוֹם הַשְּׁמִינִי אָמְרָה הַיִּלְדָּה לְאִמָּהּ: אֲמִי, הֲלֹא נִתְפַּלֵּל הַיּוֹם בְּעֶרֶב לֵאלֹהִים וְנִבְקָשֶׁהוּ בְּכָל לִבֵּנוּ כִּי יִמָּהֵר נָא לְרַפָּא אֶת אִמּוֹן וּלְהַקְיִמָּהוּ מִחֲלָיו. — זֹאת נֶעֱשָׂה, אָמְרָה הָאֵם, וְאֲנִי אֲבֹא אֶל מִשְׁתַּךְ בְּעֶרֶב.

וכֹּאשֶׁר שִׁכְבָּה תִּמְרָה עַל מִטָּתָה בְּעֶרֶב, וַתֵּבֵא אִמָּהּ אֵלֶיהָ וַתִּתְפַּלֵּלָנָה יַחְדָּו בְּכָל לֵבב. — מִמָּחֳרַת הַיּוֹם הַהוּא הֻקַּל (=קָלָה) לְנֶעֱר, הַקְּדַחַת רִפְתָּה (=הִרְפָּתָה) מִמֶּנּוּ, וְגַם הַתְּאֵבֹן שָׁב אֵלָיו. מִה שֶּׁמַּח לֵב תִּמְרָה בְּשִׁמְעָה אֶת הַבְּשׂוּרָה הַטּוֹבָה הַזֹּאת! וְעוֹד נִדָּל אֶשְׁרָה בְּאִמּוֹר לֵה אִמָּה: הַיּוֹם מָתָר לֵאמֹנוֹן לָרֵד מִמִּטָּתוֹ, וּמֵחֵר יֵצֵא מִחֲדָרוֹ וְיִיכַל לְהַשְׁתַּעֲשֵׁעַ אִתָּךְ. — וּבֹבֵא אִמּוֹן בְּיוֹם הַמָּחֳרַת אֶל אוֹלָם הַבַּיִת, וַתִּרְצֵן תִּמְרָה לְקִרְאָתוֹ בְּזִרְעוֹת פְּתוּחוֹת, וַתִּחְבְּקֶהוּ וַתִּשְׁקֶהוּ בְּאַהֲבָה וּבְשִׁשּׁוֹן כְּמוֹ לֹא רָאָתָה אוֹתוֹ זֶה עֶשֶׂר שָׁנִים.

—אֲמִי, אָמְרָה אַחֲרֵי שְׁעוֹת אַחֲדוֹת: הֵן הִ' הוּא אִשֶּׁר רִפָּא אֶת אִמּוֹן מִמִּחֲלָתוֹ, הֲאֵף אֵין זֹאת?

—כֵּן הוּא, בְּתִי, עָנְתָה הָאֵם: רַק יֵד ה' עָשְׂתָה זֹאת, כִּי הוּא רֹפֵא כָּל בָּשָׂר —

אֶ— לוֹ יָדַעְתִּי בְּמָה אוֹכַל לַעֲשׂוֹת עֲנֵג לֵה, עַל אִשֶּׁר תִּקִּים אֶת אַחִי מִמִּחֲלָתוֹ!

—הִנֵּי טוֹבָה וּמִקְשִׁיבָה, בְּתִי, זֹאת הִיא תוֹדַת הַיִּלְדִּים לֵאלֹהִים, וְהַתּוֹדָה הַזֹּאת תֵּעָרֵב לוֹ מֵאֵד.

בְּיוֹם הַשְּׁנִי בִּבְקָרָה, נִגְשָׁה תִּמְרָה אֶל אִמָּהּ וַתִּמְשֹׁךְ אוֹתָהּ אֶל פְּנֵת הַחֹדֶר, וַתֹּאמֶר קָרָשׁ: אֲמִי, הֲנִי לְשֹׁאֲלֶךְ דִּבֵּר.

—מה תחפצי לדעת, בתי?—

—אולי תדעי מתי יום הולדת ה' ? —. האם צחקה מעט לשמע השאלה הורה הזאת, ותאמר: בתי היקרה, לה' אלהינו אין יום-הולדת כאשר לנו בני האדם, כי מעולם לא היה ה' ילד קטן. — אבל תמר לא הסתפקה במענה הזה, ותענה מעט את פניה, כאומרת לבכות, ותאמר: אין זאת כי תמאני להגיד לי הדבר. הן אי-אפשר הדבר כי אין לו יום-הולדת!

או הלכה תמר בלאט אל הכירים, ותשאל את המבשלת מתי יום-הולדת את ה' ? — והמבשלת אמרה להתל בנערה הקטנה, ותען: מחר הוא היום.

תמר האמינה לדבריה, ותשמח מאד כי כה קרוב היום ההוא. ותמהר ותצא אל הפר הקרוב, ותקטף המון פרחים יפים, ותקלעם לצרור קטן, ככל אשר יכלו ידיה הקטנות לעשות. — אבל אנה תניח את צרור הפרחים? זאת היתה שאלה חדשה. ותלך תמר אל המבשלת ותשאל עצמה מפיה. — והמבשלת ענתה בצחוק: הניחי את הצרור, היום בערב, על הגבעה הקטנה אשר מאחרי ביתנו, ומחר בבקר ימצאהו ה' לבטח.

הקטנה האמינה גם לדברים האלה, וכאשר רד (=יָרַד) היום, ותתנגב תמר מן הבית, ותצא דרך הגן, ותעל על ראש הגבעה הקטנה, ותנח את צרור הפרחים על אבן גדולה, ותאמר: ה' אלהים! הנה הבאתי לך צרור-פרחים קטן ליום הולדת אותך, להודות לך על אשר רפאת את אחי היקר ממחליו.

וממחרת היום ההוא, בעלות תמר בצִהָרִים על הגבעה, ותרא והנה הצרור אֵין. לא נודע הדבר איככה נעלם הצרור, הלקחתה המבשלת, אם איש אחר אשר עבר על פני הגבעה לקחה. ואולם תמר בתקתה האמינה באמת כי לקח ה' את מנחתה

הקטנה. ועל זה שמח לבה ימים רבים, עד אשר גדלה והתנבח
לדעת כי אין לאלהים יום-הולדת. —

23.

הַעֲשִׂיר וְהַבְּרִיא.

Усталый	מידע	1 עֵיִף.
Кусокъ (хлѣба)	שטיק, ביססען (בראד)	2 פֶּת.
Достигать, доставать	ערייכען, פֶּרמאָנען	3 הַשִּׁג (נשג).
Вино	וויין	4 יַין.
Мѣнять	טוישען	5 תָּמַר (מור) בֶּ-.
Сухой	טראָקען	6 חָרֵב.
Голень	שענקעל (ביין)	7 שׁוֹק.
Бѣдный	אָרם	8 עֲנִי.
Гостиница	הערבערנע	9 מָלֹן (לון).
Хлѣбъ	בראָד	10 לֶחֶם.
Карета	קאלעשע	11 מְרֻכָּה (רכב).
Зависть	נייד	12 קִנְאָה.
Костыль (опора)	קריקע (שטימצע)	13 מְשַׁעֲנֶת (משענות).
Водить	פִּיהרען	14 הוֹבִיל (יבל).
Здоровый	געזונד	15 בְּרִיא.
Тѣло	קאָרפּער	16 גּוּף.
Заходить	איינקעהרען	17 סוֹר אֵל.

Стаканъ (чаша)	גלאס, (בעכער)	18 כוס, נ'.
Жаркое	געבראָטענעס	19 צלי.
Помыселъ	געדאנקען	20 גע.
Парализованный, (сухой)	געלאָהמט, (טראָקען)	21 יבש.
Быть правымъ	רעכט האבען	22 צדק.
Богатство, состояніе	פערמעגען, רייכטהום	23 הון.
Недостатокъ тѣла	געברעכען (פעהלער)	24 מום.

- 1) fatigué.—*tired* 2) Morceau.—*Bit*. 3) atteindre.—*to attain*.
 4) Vin.—*Wine*. 5) changer.—*to change*. 6) sec.—*dry*. 7) Jambe.—*Leg*. 8) pauvre.—*poor*. 9) Hôtel.—*Inn*. 10) Pain.—*Bread*.
 11) Carrosse.—*Coach*. 12) Envie.—*Envy*. 13) Béquille. Appui.—*Crutch. Support*. 14) mener.—*to lead*. 15) sain.—*sound*. 16) Corps—*Body*. 17) passer, entrer.—*to come, go in*. 18) Verre (Coupe).—*Glass (Cup)*. 19) Rôti.—*Roast*. 20) Pensée.—*Thought*. 21) paralysé (sec).—*paralysed (dry)*. 22) avoir raison.—*to be righty*.
 23) Richesse, Fortune.—*Riches, Wealth*. 24) Défaut, Vice.—*Defect*.

ראובן הלך ברגליו מכפרו אל העיר. עיף וזעף בא העירה
 וינסר אל מלון, ויקח לו פת לחם שחור וכוס חלב, וישב לאכול.
 לבו זעף מאד כי עליו ללכת ברגליו, וכי אין ידו משנת לשבור
 רעבונו במאכל טוב מזה. — בעוד רגעים אחדים עמדה לפני המלון
 מרכבה יפה, ובה ישב איש עשיר, האיש צוה להביא לו צלי
 ויין אל מרפכתו ושם אכל. ויבט ראובן אל האיש בנקמה, ויאמר
 בלבו: מה מאשר (אשר) האיש הזה! — העשיר הבין לרעו ויאמר
 אליו: התאבה להמיר בי? — אבה ואבה! ענה ראובן מבלי חשוב

הרבה: יָרַד נא האדון מִמְּרֻכְּבוֹתָיו, וַיֵּתֶן לִי אֶת כָּל אֲשֶׁר לוֹ. וְאֲנִי אֲתֵּן לוֹ אֶת כָּל אֲשֶׁר לִי.

או צוה העשיר לְעִבְדֵּי לְהוֹצִיאוֹ מִהִמְרֻכְּבוֹתָיו. אֵלֶּה אֱלֹהִים, מִה נּוֹרָא מִרְאֵהוּ! רַגְלָיו יִבְשׁוּת, וְהוּא נִשְׁעֵן עַל שְׁנֵי עִבְדָּיו, כִּי לֹא יִכָּל לַעֲמֹד רִנֵּעַ בְּלִי מִשְׁעָנוֹתָיו. – וּמָה? שָׁאַל אֶת רֹאבוֹן: הָעוֹד יֵשׁ אֶת נַפְשֶׁךָ לְהַמִּיר בִּי?

– הַלִּילָה לִי מִזֹּאת! קֵרָא רֹאבוֹן גְּבֹהֶל לְמִרְאָה עֵינָיו: רַגְלֵי וְקִדְרוֹת בְּעֵינָיו מִאֲלָף מִשְׁעָנוֹת, טוֹב לִי לֵאכּוֹל פֶּת חֲרֻבָּה וּלְהִיּוֹת אֲדוֹן לְנַפְשִׁי, מִאֲכּוֹל צִלִּי וְנֵזֶן וּלְהִיּוֹת מוֹכֵל בְּיַדֵּי אֲחֵרִים כִּילָד קֶטָן. ה' יִשְׁמְרֵנִי! – וְיִכְבְּלוֹתוֹ לְדַבֵּר וְיִקַּם וְיִלָּךְ לוֹ.

וְהָעֵשִׂיר קֵרָא אַחֲרָיו: צִדְקוֹ דְּבִרְיָךְ. לוֹ נָתַתְּ לִי אֶת שְׁוֹקֶיךָ הַבְּרִיאִים, כִּי עָתָה נִתְּנִי לְךָ בְּשִׂמְחָה אֶת מִרְבְּבוֹתַי, אֶת סוּסֵי וְאֶת כָּל הַחַיִּים. אֲבָל טוֹב אִישׁ עֲנִי וְשָׁלֵם בְּגוֹפוֹ, מֵאִישׁ אוֹצְרוֹת וּמוֹס בּוֹ! –

24.

רִיב הַחֶרֶף עִם הָאָבִיב.

Споръ, (спорить)	שְׁטֵרִיט	1 רִיב .
	[שְׁטֵרִיטען]	
Время года	יֶאֱהָרֶעסצייט	2 תְּקוּפָה .
Осень	הַעֲרַבְסַט	3 בְּצִיר .
Очередь	רִייהע	4 תוֹר .
Кончатся	עֵנְדֵען	5 תִּמָּם (פֶּס, פֶּמו) .
Осилить, (мочь)	בִּיִּיקאַממען (קאַנגען)	6 יָכַל .
Хлопья(снѣга)	דיִננע שְׁנַעֲעֶלְאָקען	7 כֶּפֶר .

Престолъ, стулъ	שטוהל, טהראן	8 פֿסטא, פֿסטא(ות)ני.
Борода	בארט	9 זָקן.
Властвовать	העררשען	10 מָשֵׁל.
Зима	ווינטער	11 חֶרֶף.
Досадовать	פֿערררעסען	12 חָרָה ל-.
Свѣтъ	שנעע	13 שְׁלֵג.
Совершенно, окончательно	פֿאַללשטאַנדיג, גאַנצליך	14 פֿלָה.
Дуть, вѣять	וועהען, בלאזען	15 נָשֵׁב, הָשֵׁב.
Жаловаться	זיך בעקלאגען	16 הִתְאָוֵן.
Повозка (санки)	וואגען, (שליטמען)	17 עֲגָלָה (עֲגֵלָה).
Мятедь (взрывъ)	געשטאָבער	18 גִּפְץ.
Весна	פֿרייהלינג	19 אָבִיב.
Часть	טהייל	20 חֶלֶק.
Владычество	העררשאַפֿט, (רייך)	21 מְמִשָּׁלָה (ממשלָה)
(государство)		—שְׁלָחַי.
Мягкій, изнѣженный	ווייך, צארט	22 רֶךָ.
Прогонять	פֿעריאגען	23 גָּרֵשׁ.
Оцѣпенѣть	ערשטאַרען, (שטאַר)	24 סָמַר.
	(זיין)	
Оправдаться	זיך פֿערטהיידיגען, רעכטפֿערטיגען	25 הִצְטַדֵּק (צדק).
Сильный	שטאַרק, מאַכטיג	26 אֲדִיר.

1) Querelle (se quereller).—Quarrel (to quarrel. 2) Saison.—

Season. 3) Automne. — *Harvest.* 4) Tour.—*Turn.* 5) finir.—*to end.* 6) vaincre (pouvoir).—*to overcome (can).* 7) Flocons de neige.—*Flakes of snow.* 8) Chaise, Trône.—*Throne, Chair.* 9) Barbe.—*Beard.* 10) régner.—*to reign.* 11) Hiver.—*Winter.* 12) dépiter.—*to vex.* 13) Neige.—*Snow.* 14) définitivement.—*definitively.* 15) souffler.—*to blow.* 16) se plaindre.—*to complain.* 17) Voiture (Traineau). — *Carriage (Sledge).* 18) Tourbillon de neige.—*Snow-Storm.* 19) Printemps.—*Spring.* 20) Partie.—*Part.* 21) Domination (Empire). 22) mou, tendre.—*soft, tender.* 23) chasser.—*to dispel.* 24) s'engourdir.—*to be numb.* 25) se justifier.—*to justify one's self.* 26) fort.—*strong.*

יִבְרָא אֱלֹהִים אֶת אַרְבַּע תְּקוּפוֹת הַשָּׁנָה וַיֹּאמֶר אֵלָיוּן : צֹא
וּמַשְׁלֹ בָאָרֶץ אִישׁ אַחֲרֵי רַעְהוּ ; אֶתָּה הָאֲבִיב רֵאשׁוֹנָה , אַחֲרִיךָ יִבָּא
תְּקִין , אַחֲרָיו הַבְּצִיר , וְלֵאחֲרֹנָה הַחֹרֶף . — וַיְהִי כֵן . וַיִּתְחַלְקוּ אֶת
שָׁנִים עֶשֶׂר תְּדַשִּׁי הַשָּׁנָה לֵאדְרֵבָּעָה חֳלָקִים , שְׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים , שְׁלֹשָׁה
חֳדָשִׁים לֵאחֲדֹ . וַיִּתְחַלֵּךְ הָאֲבִיב שְׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים עַל פְּנֵי הָאָרֶץ וְאַחֲרָיו
תְּקִין שְׁלֹשָׁת חֳדָשִׁים וְאַחֲרָיו הַבְּצִיר שְׁלֹשָׁת חֳדָשִׁים . וַיְהִי כֹאשֶׁר בָּא
תֵּר הַחֹרֶף , וַיִּתֵּר לוֹ כִּי עָלִיו לְמַשֵּׁל בִּאֲחֲרֹנָה , וַיֹּאמֶר בְּלִבּוֹ : אִם עָלִי
לֵהוּיֹת הָאֲחֲרוֹן , אֲאָרִיךְ נָא אֶת יָמַי מִמְּשַׁלְתִּי עַל הָאֲדָמָה , יוֹתֵר מִמֶּחֱבֵרִי !
וַיְהִי כֹאשֶׁר תָּמוּ שְׁלֹשָׁת חֳדָשָׁיו , וַיָּבֹא הָאֲבִיב וַיֹּאמֶר : צֹא
לֶךְ מִזֶּה , כִּי עָתָה הִגַּעַ זְמָנִי . אֲבָל הַחֹרֶף עָנָהוּ : לֶךְ וּשׁוּב בַּעֲד
חֹדֶשׁ יָמִים . וְכֹאשֶׁר מָאֵן הָאֲבִיב לֵלְכֹת , וַיִּשְׁלַח עָלָיו הַחֹרֶף גִּפְעַן
שֶׁלֹג , וַיִּירָא הָאֲבִיב וַיִּמָּהַר לְהִקְלֹט עַל נַפְשׁוֹ . וְהַחֹרֶף צָחַק וַיֹּאמֶר
בְּלִבּוֹ : לִנְעַר תֵּרֶךְ הַזֶּה יָכֹל אוֹכֵל וְכֹלֵה אֶנְרֶשְׁהוּ !

וְכֹאשֶׁר בָּא הָאֲבִיב בַּעֲד חֹדֶשׁ יָמִים , וַיֹּאמֶר לוֹ הַחֹרֶף עוֹד
הַפַּעַם : לֶךְ וּשׁוּב בַּעֲד חֹדֶשׁ יָמִים . אֶךְ הָאֲבִיב מָאֵן לִשְׁמוֹעַ בְּקוֹלוֹ .
אִזְ הִשְׁלִיךְ (שֶׁלַג) עָלָיו הַחֹרֶף כְּפָר כְּאָפֵר , וַיִּשָּׁב בְּפָנָיו רוּחַ סַעֲרָה
קָרָה , עַד אִשֶּׁר סָמַר הָאֲבִיב מְקוֹ .

ולא יכל עוד האביב להתאפק, ויָקָם וילך אל כסא־אלהים.
 ויתאונן לפניו על החרף. ויִקְרָא אלהים אל החרף ויאמר לו: מה
 תעשה עוד בארץ, וכבר עברו שלשת חרשיך? – ולא ידע החרף
 בַּמָּה להצטרך, וַיֹּהֶם אל תוך יָקְנו הָלָבֵן לאמר: בני האדם לא
 יתנוני לְעֹזְבִי, כי חֲפָצִים הם לנסוע עוד בַּעֲגַלַת החרף. –
 שָׁקַר הַדָּבָר, ענה אלהים: בני האדם כבר קָצוּ בך, וְאִדִּיר
 חֲפָצִים לַהֲחָלֵץ מִמֶּךָ; וּבִכֵּן פָּהַר וַעֲלֵה מִן הָאָרֶץ!

(המשך).

Разсѣкать	צַעֲרֵה־אֶקֶן	1 גָּזַר .
Ручей	בֹּאֵךְ	2 נָחַל (נְחָלִים) .
Плавать	שוויסמען	3 שָׁחָה .
Кустъ	שטרויך	4 שִׁיחַ .
Сметать	צוואַממענפֿענען	5 טאַמֵּא .
Тонкій	דין	6 דָּק .
Выглянуть	הערפֿאַרגוקען	7 הָצִיץ (צוץ) .
Вещь	זאַכֶּע, גענענשטאַנד	8 חֲפֵץ .
Цвѣтокъ	בליטהע	9 צִיץ .
Собственность	אייגענטום	10 אֲחֻזָּה .
Затыкать, (затворять)	פֿערשטאַפֿפֿען, פֿער- שליעסען	11 אָמַם .
Лёдъ, [морозъ]	אייו [פֿראָסט]	12 קָרָח .
Озеро	דער זעע	13 אָגֶם (אָגִמִים, אָגִמִי) .
Сосулька	באַנדלען (אייזאַפֿפֿען)	14 פֿתִּיל .
Связывать	צוואַממענבינדען	15 צָלַר .

Куча	הויפּען	16 צָבֵר .
Желтый	געלב	17 צָהָב .
Шафранъ	זאָפֿראַן	18 פֿאַרפֿאַס .*
Цвѣсти	בליהען	19 הִנִּיחַ .
Проходить (исчезать)	וועגנעהן, (פֿערשווינדען)	20 חָלַף .
Глубокий	טייעף	21 עֵמֶק .
Мириться	זיך פֿערגלייכען	22 הִתְפַּשֵּׁר .*
Рѣка	פֿלוֹם	23 נָחַר (נָהָרִים—וֶת), וְ.
Кусокъ	שטיק	24 קֶזֶר .
Вѣшать	האַנגען, (הענגען)	25 תָּלַה .
Метла	בעזען	26 מְטַאֵמָא .
Стебель	שטענגעל, האַלם	27 גִּבְעֹל .
Синий	בלוי	28 כָּחוֹל .*
Копать	גראבען	29 חָפַר .
Открывать	ענמדעקען	30 גָּלַה .
Раста	וואַכסען	31 צָמַח .
Спорить	שטרייטען, דיספּוטירען	32 הִתְוַכַּח (יכח) .
Нетерпѣніе	אונגעדולד	33 קֶצֶר-רוּחַ .

1) Couper en morceaux. — *to cut up*. 2) Ruisseau. — *Brook*.
 3) nager. — *to swim*. 4) Buisson. — *Bush*. 5) balayer. — *to sweep*.
 6) fin. — *thin*. 7) regarder dehors. — *to look out*. 8) Chose. — *Matter*.
 9) Fleur. — *Blossom*. 10) Propriété. — *Property*. 11) boucher. —
to stop up. 12) Glace, Gelée. — *Ice, Frost*. 13) Lac. — *Lake*. 14) gla-
 çon. — *Ice*. 15) lier. — *to tie together*. 16) Tas. — *Heap*. 17) jau-

ne.—yellow. 18) Safran.—*Saffron*. 19) fleurir.—*to flower*. 20) passer.—*to elapse*. 21) profond.—*deep*. 22) se réconcilier.—*to be reconciled*. 23) Rivière.—*River*. 24) Pièce.— 25) pendre; suspendre.—*to hang, suspend*. 26) Balai.—*Besom*. 27) Tige.—*Stalk*. 28) bleu.—*blue*. 29) creuser.—*to dig*. 30) découvrir.—*to discover*. 31) croître.—*to grow*. 32) disputer.—*to dispute*. 33) s'impatisier.—*to be impatient*.

וירא החרף כי דבר־אלהים הוא, אשר אין להשיב, ויקח קרדם גדול ויגזור את הקרח אשר על פני הנְהָרוֹת, הנְחָלִים וְהָאֲנָמִים, לְגִזְרִים; וַיִּשַׁח הַקֶּרֶחַ אֶל הַיָּם וַיַּעֲלֶם שָׁם. ואחרי כן קָצַץ אֶת פְּתִיל־הַקֶּרֶחַ הַתְּלוּיִם בַּעֲנַפֵּי הָעֵצִים וְהַשִּׁיחִים, וַיִּצֹר אוֹתָם בַּצִּרוֹר גָּדוֹל. ויקח מַטְאֵמָא גָדוֹל וַיַּטְאֵמָא אֶת כָּל הַשִּׁלֵּג, צָבָר גָּדוֹל. ויהי בַּטְאֵמָא אֶת הַשִּׁלֵּג וירא והנה ראשי גְּבֻעוּלִים דְּקִים, לְכָנִים, צְהוּבִים וּכְחוּלִים, מְצִיצִים מִן הָאֲדָמָה; אֵלֶּה הֵיוּ רֹאשֵׁי פְרָחֵי הַפְּרָכָם, וירא החרף כי פְּרָחִים הֵם, וַיַּחֲפֹר בָּאֲדָמָה לְהוֹצִיאם וּלְקַחְתָּם אִתּוֹ. אֲבָל הָאֲבִיב רָאָה זֹאת מִרְחוֹק, וַיִּרָץ אֵלָיו וַיֹּאחֲזֵ בִזְרוּעוֹתָיו וַיֹּאמֶר: מָה אַתָּה עוֹשֶׂה?

—הֲנִי צוֹרֵר אֶת חֲפְצֵי, כֹּאשֶׁר עֲיִינְךָ רֹאוֹת, עֲנֵהוּ הַחֲרָף.
—מָתָּה לָךְ לְצַד אֶת חֲפְצֶיךָ, עֲנֵה הָאֲבִיב, אֵךְ לַפְּרָחִים הָאֵלֶּה אֶל תִּשְׁלַח יָדְךָ, כִּי לִי הֵמָּה. הַאִינְךָ רֹאֶה כִּי עוֹד לֹא הִנְצוּ, וְגַם עָלִים עוֹד אֵין לָהֶם? הֵם קִדְמוּ לְהוֹצִיא רֹאשָׁם מִן הָאֲדָמָה, כִּי קָצְרָה רוּחַם לַחֲכוֹת עַד עֲלוֹתְךָ מִן הָאָרֶץ.

וַיִּשָּׁב הַחֲרָף אֶת יָדוֹ מִהַפְּרָחִים, וַיִּלֶךְ לַטְאֵמָא אֶת יִתְרֵי הַשִּׁלֵּג. — וּפְתָאם גָּגְלוּ לַעֲיִנֵּי הַמֶּן עֲלִים וּפְרָחִים יִבְקָרְקִים (= יִרְוֹק מַעַט) הָעוּלִים מִתּוֹךְ הָאֲדָמָה. וַיִּשְׁמַח הַחֲרָף מְאֹד וַיַּחֲפֹר בַּעֲפָר לְהוֹצִיא אֶת הַפְּרָחִים וּלְקַחְתָּם אִתּוֹ. וַיִּגַּשׁ אֵלָיו שְׁנֵית הָאֲבִיב וַיֹּאחֲזֵ בִזְרוּעוֹתָיו וַיֹּאמֶר: מָה זֶה תַּעֲשֶׂה? אֶל תִּשְׁלַח יָדְךָ אֶל פְּרָחֵי:

וַיִּקְצֹף הַחֹרֶף מֵאֵד וַיִּקְרָא : הִנֵּה מְשַׁכְּתִי יָדַי מִפְּרָחַי הַפְּרָכִים ,
אֵף כִּי בְּמִשְׁפָּט גַּם הֵם לִי הֵמָּה ; וְאוֹלָם הַפְּרָחִים הָאֵלֶּה לֹא אֶתֵּן
לָךְ , וַיַּעֲבֹר עָלַי מָה !

—אֲבֵל , עֲנֵה הָאֲבִיב : הַאִינְךָ רוֹאֵה כִּי הָעֵלִים וְהַצִּיצִים כִּבְר־
יְרוּקִים הֵם ? הֵן בָּנִי הַכְּבוֹרִים הֵם אֲשֶׁר נִמְתְּרוּ לְהוֹצִיא רֹאשָׁם מִן
הָאֲדָמָה בְּטָרֵם חֲלָפָה .

—לֹא אֶבֶה וְלֹא אֲשַׁמֵּעַ לָךְ , עֲנֵה הַחֹרֶף : וְאִם גַּם אֲנֹכִי אֵינִי
מוֹצִיא כָל יְרוֹק מִן הָאֶרֶץ , הִנֵּה הַפְּרָחִים הָאֵלֶּה לִי הֵם , כִּי הֵם
צִמְחוּ מִמַּחַת לְמִכְסֵּה הַשִּׁלָּג , וּבַחֲדָשִׁי הִנָּצוּ ; וְלִכֵּן אֶחְזָתִי הֵם . —
וּבִדְבָרָם הַעֲמִיק לַחֲפֹר בַּעֲפֹר וַיּוֹצֵא אֶת הַפְּרָחִים בְּחֹזֶקָה .

אֲבֵל הָאֲבִיב מֵאֵן עוֹד לָתֶתֶם לוֹ וַיּוֹסֶף לָרִיב וּלְהִתְנוּחַ אֹתוֹ .
אֵךְ הַחֹרֶף אָטָם אֹזְנוֹ מִשְׁמוֹעַ וַיַּעֲמֹד עַל דַּעְתּוֹ . וּבִרְאוֹתָם כִּי לֹא
יֻכְלוּ לְהִתְפַּשֵּׁר הִלְכוּ אֶל כֶּסֶף אֱלֹהִים וַיִּגִּישׁוּ אֶת מִשְׁפָּטָם (=רִיבָם)
לִפְנֵיו .

(ס וף) .

Уступить	נִצָּלְנָעֲבֵעַן	1 וַתֵּר* .
Поступать безумно	אֹנֶפְעֵרְנִינֶפ־ טִיג טַחֹן	2 הַסִּבֵּל .
Гнѣвить, дразнить	אָרְגַּעֵרֵן	3 הַכֵּעַס , הַרָעַם .
Конецъ, край	עֲנֹדַע , רֵאֲנֵד	4 קֶצֶה (קֶצֶה) .
Глупость	דֹּמְמַהִיט	5 אֲוִלָּת .
Чаша (цвѣточная)	קַעֲלֵךְ	6 גְּבִיעַ .
Звонъ	גַּעֲלִיט	7 צִלְצִל .
Ссориться	וִיךְ צִאֲנִקֵּעַן	8 הִתְקוּמִט , הִנָּצִה .
Бороться	קֶאֶמְפֵּפֵּעַן	9 הִלָּחַם .

Сѣверъ	נאָרדען	10 צפון .
Созрѣвать	רייף ווערען	11 פֿשל .
Красить	פֿאַרבען	12 צבֿע .
Брызгать	שפּריטצען	13 הִזֶּה (נוה) .
Кисть	פינוזעל	14 מַצְבֵּעַ* .
Благоволить, быть , пріятнымъ	גערן האַבען , אָנגענעהם זיין	15 רָצוּה .
Удовлетворять	בעפֿרייעדיגען	16 רָצוּה .
Сходствовать, рав- няться	אַהנליך , גלייך זיין	17 דָּמָה .
Разгораться	הערפֿאַרברעכען	18 הִתְנַלֵּע .
Посредничество, примиреніе	אויסגלייך , פֿערמיטלעלונג	19 פֿשָׁרָה* .
Медленно	לאַנגזאַם	20 אַט (לֵאט , לֵאטִי) .
Приговоръ	אורטהייל	21 מִשְׁפָּט .
Трава, зелень	גראַס , גרינעס	22 דִּשָּׂא .
Рѣшать	ענטשיידען	23 חָרֵץ .
Блѣдный	בלאָס	24 חֹר .
Капля	טראָפֿען	25 נִטְף .
Сажать	איינפֿלאַנצען	26 שָׁתַל , נָטַע .
Звонокъ	גלאַקען (גלאַקע)	27 פֿעמֹן .
Возвѣщать	פֿערקינדען	28 בִּשֹּׁר .
Рѣшиться, вознамѣ- риться	בעשליעסען	29 נָמַד .
Возставаъ	וויך ענטגעגענשטעללען	30 הִתְקוּמָם (קום) .

Ропотъ	דאס מוררען	31 תלונה (ליו).
Жить	לעבען	32 חיה.

1) céder.—to cede. 2) agir sottement.—to act foolishly. 3) courroucer, irriter.—to provoke, make angry. 4) Bout.—End. 5) Sottise.—Stupidity. 6) Coupe.—Cup. 7) Son.—Ring. 8) se quereller.—to quarrel. 9) combattre.—to fight. 10) Nord.—North. 11) mûrir.—to ripen. 12) teindre.—to dye. 13) éclabousser.—to splash. 14) Pineau.—hair pencil. 15) avoir bienveillance (être agréable).—to be favourable (agreeable). 16) satisfaire.—to satisfy. 17) ressembler, éгалer.—to resemble, equal. 18) éclater.—to burst out. 19) Médiation.— 20) lentement.—slowly. 21) Arrêt.—Judgment. 22) Herbe.—Grass. 23) décider.—to decide. 24) pâle.— 25) Goutte.—Drop. 26) planter.—to plant. 27) Clochette.—Bell. 28) anoncer.—to announce. 29) résoudre.—to resolve. 30) s'opposer.—to oppose. 31) Murmure.—Grumble. 32) vivre.—to live.

אחרי אשר שמע ה' את דברי שניהם, ובראותו כי אין מהם מנוח, אמר: אמנם קשה הוא דבר ריבכם; לחורף הצדקה, כי הפרחים צמחו והגצו מתחת לשלג, ובכן פרחי החורף הם. ואולם גם אתה האביב צדקת בדברך, כי הן לא דרך החורף הוא להצמיח כל ירוק ואף כי פרחים. ואמנם הקפלת עשו (=לעשות) כי הקשלת אותם במרם מועד. לכן זה משפטכם אשר חרצתי: למען תת לכל אחד מכם חלק בפרחים האלה, יקח לו האביב את הגבעולים והעלים, והציצים יהיו לחורף.

וניקח החורף את הציצים הירוקים, ויחזיקם בידו הקרה עד אשר תלבינו (=נהיו לבנים) בשלג. והאביב צבע בירק-קדשא את העלים אשר מראם היה בראשונה חור וצחוב. ולמען תרעם את החורף הנה בקצה-מצבעו נטפים ירוקים אחדים גם על הציצים.

ואחרי כן שבו וישתלו את הפרחים בעפר האדמה. וינעצו (יעץ) יחדו על אדות השם אשר יתנו לפרחים האלה. ויאמר החורף אני יועץ לקרא להם "פרחי-שלג" אחרי אשר צמחו והנעצו מתחת לשלג.

אָנֹלֶת הִיא! עֵנָה הָאֵבִיב: הֵן הַשֵּׁם הַזֶּה יִזְכֹּר לְכָל אֶךְ אֶת הַחֹרֶף, וְאַתָּה יוֹדֵעַ כִּי גַם לִי חֵלֶק בַּפְּרָחִים הָאֵלֶּה, וְגַם לִי הַצִּדְקָה לְקִרְאָם בְּשֵׁם הָרָצוֹי לִי. וּבִכֵּן אֲנִי קוֹרֵא לָהֶם "פְּעֻמוֹנֵי-אֵבִיב", כִּי גְבִיעֵיהֶם רוֹמִים לְפֻעֻמוֹנִים; וְהָיוּ לִי הַפְּרָחִים הָאֵלֶּה לְפֻעֻמוֹנִים, הַמְּבַשְּׂרִים אֶת מוֹעֵד בּוֹאֵי בָאָרֶץ.

אבל החורף לא אָבָה ולא שָׁמַע לִשְׁם הַזֶּה, וַיֹּאמֶר כִּי אֶךְ לִהְיוֹת לוֹ וּלְהַבְעִימוֹ בְּחֹר הָאֵבִיב בְּשֵׁם הַזֶּה, כִּמוֹ יִבְשְׂרוּ הַפְּרָחִים בְּצִלְצֹל-שִׂמְחָה אֶת צֵאת הַחֹרֶף וְאֶת בּוֹא הָאֵבִיב. וּכְאִשֶּׁר הִתְנַלַּע בִּנְיָהֶם עוֹד הַפֶּעַם רִיב גָּדוֹל, גָּמְרוּ לְהִבִּיאַ גַּם אֶת הַדָּבָר הַזֶּה לִפְנֵי אֱלֹהִים.

וכשמוע ה' את דברי-ריבם, אָמַר: אַחֲרֵי אֲשֶׁר יֵשׁ לָכֶם חֵלֶק כַּחֲלָק בַּפְּרָח הַזֶּה, לָכֵן יֵשׁ לְשִׁנִּיכֶם גַּם הַצִּדְקָה לְקָרֵא לוֹ שֵׁם. וְאוֹלָם הֲלֹא תִבְנוּ כִּי אֵי-אֲפֹשֶׁר לְקָרֵא שְׁמֵי שְׁנֵי לְפָרַח אֶחָד. לָכֵן זֹאת אַעֲשֶׂה: הַנְּנִי לֹקַח מִן הַשֵּׁם אֲשֶׁר קָרֵא לוֹ הָאֵבִיב, אֶת "הַפְּעֻמוֹנִים", וּמִן הַשֵּׁם אֲשֶׁר קָרֵא לוֹ הַחֹרֶף, אֶת "הַשֵּׁלֶג", וְהָיָה שֵׁם הַפְּרָח הַזֶּה "פְּעֻמוֹנֵי-שֵׁלֶג". אוֹ יִבַּע כָּל אִישׁ כִּי הַפְּרָח הַזֶּה לְשִׁנִּיכֶם הוּא. וְעַתָּה לָכוּ לִשְׁלוֹם, וְאַל תוֹסִיפוּ לָרִיב וּלְהִתְקוֹמֵט. הַפְּשָׁרָה הַזֹּאת יִשְׁפָּרָה גַּם בְּעֵינֵי הַחֹרֶף, גַּם בְּעֵינֵי הָאֵבִיב; נִילְכוּ לְדִרְכֵּם שִׂמְחִים וּמְרוֹצִים. — וְאוֹלָם אֶת מִצְוַת ה'. אֲשֶׁר צִוָּם לְחַיּוֹת בְּשִׁלּוֹם, לֹא שִׁמְרוּ. כִּי הִכָּל יוֹדְעִים אֲשֶׁר בְּכָל שָׁנָה וּשְׁנָה עוֹדִים רָבִים וְנָצִים אִישׁ בְּרַעְהוֹ. הַחֹרֶף אֹמֵר תָּמִיד לְהֵאָרִיךְ יָמֵי מַמְשִׁלְתוֹ, וְהָאֵבִיב יִתְקוֹמֵם לוֹ, וְאוֹ יִלְחֲמוּ אִישׁ בְּאֲחִיו מִלְחָמָה אָרְפָּה. זֶה בֹּא בְּנִפְצֵי-שֵׁלֶג, וְזֶה—בְּמִשְׁרוֹת-עָז; זֶה בְּמִסְעֵרוֹת-צִפּוֹן,

וזה ברוחות חמים ; זה בקר חזק , וזה בקרני-שמש מקיטות (=הקט)
ממם). עד אשר יוכח החורף כי נבצרה ממנו להחזיק מעמד , אז
יצר את תפציו ונלך לו לאמו ובתלונה ; ופעמים רבות עוד יסב
ראשו אל האדמה , כמו קשה לו לענקה בידי האביב .

25.

איך בא פרח הו ביער.

- 1 פרח-ו . Ландышъ (גלאקשען) מאיבלימבען
- 2 הר (הרים). Гора בערג
- 3 ענף. Вѣтвистый צווייגפאלל (בעלויבט)
- 4 ריח. Запахъ, благоуханіе דופט , וואָהלגערוד
- 5 דלית (דליות), נ'. Вѣть צווייג
- 6 מושב (ישב). Мѣстожителство וואָהנפלאטן
- 7 עמק. Долина טהאל
- 8 צל. Тѣнь שאטמען
- 9 בשם, בשם. Бальзамъ, благовоніе געוויירן , באלזאם
- 10 שיר. Пѣть, пѣснь זינגען , [געזאנג] , ליעד
- 11 חמד , אנה. Желать ווינשען , בענערען
- 12 בצה , ביץ. Болото זומפ
- 13 תפארת. Украшеніе, блескъ גלאנץ , שמוק
- 14 בעס , בעש. Огорченіе, досада פערדרום , גראם

Пестрина (ткань)	בונטהייט , (געוועב)	15 רֶקְמָה .
В дышать	איינאַטהמען	16 שְׁאָף .
Слеза	טהראָנען	17 דִּמְעָה/דִּמְעוֹת .
Касаться, дотроги- ваться	ריהרען , אנפֿאססען	18 נָגַע .
Улетѣть, удаляться	ענטווייכען , ענטפֿליהען	19 נָדַד .
Сонмъ, толпа	צוג , שטאַר	20 מִסְנָה .
Обыскивать	זוכען , וויהלען	21 חָפֵשׁ .
Пустѣть, унывать	אַדע , לאנג- ווייליג זיין	22 שָׁמַם .
Согрѣваться	זיך ערוואָרמען	23 הִתְחַמֵּם .
Отдѣляться, разлучаться	זיך טרענגען	24 הִפָּרַד .
Встрѣчать	עמפֿאנגען , (ענטגעגען- קאָממען)	25 קָדַם (פֿגִּי) .
Открывать	אָפֿפֿנען	26 פָּקַח .
Гость	גאַסט	27 אֹרֵחַ .
Жилище	וואָהנונג	28 מָעוֹן .
Утѣшать	טראָסטען	29 נָחַם .
Печаль, скорбь	טרויער , קוממער	30 יָגוֹן .
Товарищество	געזעלשאַפֿט	31 חֶבְרָה .
Муха	פֿליענע	32 זָבוב .
Прятать	פֿערשטעקען	33 צָפַן .

- 1) Muguet.—*May-lily*. 2) Montagne.—*Mountain*. 3) Rameux.—*ramous*. 4) Odeur.—*Odour*. 5) Branche.—*Branch*. 6) Domicile.—*Dwelling*. 7) Vallée.—*Dale*. 8) Ombre.—*Shadow*. 9) Parfum (Baume).—*Perfume, Balsam*. 10) Chanter, chant.—*Song, to sing*. 11) Désirer.—*to desire*. 12) Marais.—*Marsh*. 13) Ornement, Splendeur.—*Adornment, Splendour*. 14) Chagrin.—*Sorrow*. 15) Bariole (Tissue).—*Medley, (Web)*. 16) respirer.—*to breathe*. 17) Larme.—*Tear*. 18) toucher; concerner.—*to touch, concern*. 19) s'envoler, s'échapper.—*to fly away, escape*. 20) Foule, Troupe.—*Crowd*. 21) chercher, fouiller.—*to seek, search*. 22) devenir désert, ennuyant.—*to grow desert, tedious*. 23) se réchauffer.—*to warm*. 24) se séparer.—*to part*. 25) accueillir.—*to receive*. 26) ouvrir.—*to open*. 27) Hôte.—*Guest*. 28) Demeure.—*Dwelling*. 29) consoler.—*to console*. 30) Société.—*Society*. 32) Mouche.—*Fly*. 33) cacher.—*to hide*.

וַיְהִי כִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הַפְּרָחִים, וַיִּשְׂאֵל אֶת כָּל פֶּרֶחַ וּפְרַח
אִיזוֹ מָקוֹם אָנֹה לְמוֹשֵׁב לוֹ. וְהָיָה הַמָּקוֹם אֲשֶׁר בָּחַר הַפֶּרֶחַ בּוֹ,
וַיִּשְׂאֵהוּ מִלֹּאךְ-ה' שְׂמָהּ וַיִּנְטְעֵהוּ בּוֹ, וַיִּצְמַח שָׁם הַפֶּרֶחַ עַד הַיּוֹם
הַזֶּה. — וַיִּבְחָרוּ לָהֶם הַפְּרָחִים מְקוֹמוֹת שׁוֹנִים: אֵלֶּה חָמְדוּ לַשַּׁבָּת
עַל הָהָרִים, וְאֵלֶּה — בְּעֵמֶקִים; אֵלֶּה בְּאֲדָמָה חֲרֻבָּה, וְאֵלֶּה בְּאֲדָמַת-
בְּצָה. אֵךְ רָכְם שָׂמוּ מִשְׁכָּנָם בְּשָׂדוֹת וּבְכָרִים, וְאוֹלָם בִּיעָר לֹא
אָבוּ לַשַּׁבָּת, בְּגַלֵּל הָעֵצִים הַגְּבוּהִים וְהָעֲנָפִים הַמִּסְתִּירִים מִנְּגֵדָם אֶת
אוֹר הַשֶּׁמֶשׁ הַמְתוֹק. לָכֵן לֹא הָיָה לִיעָר בְּלָתִי אִם פְּרָחִים מְעֻמִּים;
כִּי דַּךְ אֵלֶּה אֲשֶׁר מִצְאוֹ חֶפֶץ (= צִיָּר) בְּצֹל, הֵמָּה הִלְכוּ הַיַּעְרָה.

וַיְהִי כֹאֲשֶׁר הוֹפִיעַ הָאֲבִיב הָרֹאשׁוֹן בָּאָרֶץ, וְכָל צִמְחֵי הַשָּׂדֶה
וְהַכְּרִים הִתְנוֹסְסוּ בַתְּפֹאֶרֶת-צִבְיָהֶם, וְהַפְּרָחִים נָתְנוּ רִיחַ-בְּשָׂמִים
בְּכָל הָאוֹיֵר. וַיִּתְעַצֵּב הַיַּעַר אֶל לְבוֹ מֵאֵד, וַיִּמְלֵא קִנְאָה וְכַעַס; כִּי
עַל אֲדָמָתוֹ צִמְחוּ רַק פְּרָחִים אֲשֶׁר אֵין לָהֶם רִיחַ. וַיִּתְאוּנוּ הַיַּעַר
וַיֹּאמֶר: מַה יוֹעִיל לִי כִּי שָׁבוּ אֵלַי הַצִּפְרִים, וּבְדִלְיוֹתַי יִשְׁרִי? הֵן
לִרְנָעִים יַעֲזוּבוּנִי, וַיַּעֲזוּפוּ אֶל הַפְּרָחִים אֲשֶׁר בְּשָׂדוֹת וּבְכָרִים, לְהִתְעַנֵּג

על רַק־מַת-צַבְעִיהֶם וּלְשֹׂאף רִיחָם הַטּוֹב; וְלֹא יֵאָרְכוּ הַיָּמִים וַיֵּצְאוּ מִמֶּנִּי כָּלָה, וְלֹא יָשׁוּבוּ עוֹד אֵלַי, וְהָיִיתִי רֵיק וְשׁוֹמֵם. אֲךָ לֹא הָיוּ גַם לִי פִרְחִים נִחְמָדִים נֹתֵנֵי-רִיחַ, אוֹי גְּדֹלָה הַשְּׂמֵחָה בְּמַעֲוִי, וְחַיִּים וְהִנּוּעָה מְלֹאוֹנִי תָמִיד.

וַיֵּשֶׂא הַיָּעַר אֶת קוֹלוֹ וַיִּקְרָא לְפִרְחִים אֲשֶׁר בַּשְּׂדוֹת וּבַכְּרִים, לֵאמֹר: עֲשׂוּ נָא עִמָּדִי חֶסֶד, יְלָדֵי הַיִּקְרִים, וַיָּבֹאוּ נָא אַחֲרֵיהֶם מִכֶּם לִשְׁבַת בְּקִרְבִּי, לְמַעַן אֵיפֹה (=אֵיפֹה, יִפֹּה) גַּם אֲנִי בְּשָׁלָל (=בְּהֶמוֹן) צִבְעִי, וְלַמַּעַן אֶתֵּן גַּם אֲנִי רִיחִי הַטּוֹב בְּכָל הָאָוִיר. כִּי אִם אֲנִי יֵצְאוּ מִמֶּנִּי כָל הַצִּפְרִים לִלְכַת אֶל הַשְּׂדוֹת וְאֶל הַכְּרִים, וְאֲנִי אֶהְיֶה נֶעֱזָב וְרֵיק. —

וּבְדִבְרֵהוּ אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה, בָּכָה הַיָּעַר בְּכִי גָדוֹל, וַיִּפְּלוּ נִטְפֵי-דָמָעוֹתָיו בְּגִבְעֵי הַפִּרְחִים, וַתִּפֹּל דָּמָעָה אַחַת גַּם בְּגִבְעֵי-פֶרֶח הָהוּא. וַיִּבְקְרוּ רַחֲמֵי הַפֶּרֶחַ הַקָּטָן עַל הַיָּעַר הַבּוֹכָה, וַיֹּאמֶר אֶל הַפִּרְחִים הָעוֹמְדִים מִסְבִּיב לוֹ: נִנְחֵם-נָא אֶת הַיָּעַר מִיִּגּוֹנוֹ, וְנִבְּוֹא לִשְׁבַת בְּקִרְבּוֹ. לְבִי אוֹמֵר לִי כִּי גַם בַּיָּעַר נִמְצָא מוֹשֵׁב טוֹב. אֲמַנִּם צָר שֵׁם הַמָּקוֹם מַעַט, בְּגִלְלַת הָעֵצִים הַרְבִּים, וְגַם לֹא תָמִיד נוֹכַל לְהַתְחַמֵּם שֵׁם לְאוֹר הַשֶּׁמֶשׁ; אֲבָל קוֹל-יִלְלָתוֹ נִגָּע עַד לְבִי, וְחַפֵּץ אֲנִי לְנַחֲמָהוּ. מִי נָמִי בְּהוֹלֵכִים אֹתִי הַיָּעָרָה?

כֹּה דִּבֶּר פֶּרֶח-הָהוּא אֲשֶׁר צָמַח אוֹ עַד כִּר בְּרִחָב (=רִחָב). וְאֲמַנִּם רַב אָחִיו לֹא הִתְאוּוֹ עַד מְאֹד לִלְכַת לַחֲיוֹת בַּיָּעַר הָאֶפֶל, אֲךָ מֵאַהֲבָתָם שְׂאָהֲבוּ אֶת פֶּרֶח הָהוּא לֹא יָכְלוּ לְמַנוּעַ מִמֶּנּוּ דָּבָר; כִּי בִּאֲהָבָה וּבִידִידוּת הִתְהַלֵּךְ הַפֶּרֶחַ תָּמִיד עִם כָּל אָחִיו, וַיִּקְשֵׁשׁ (קָשָׁה) לָהֶם לְהַפְרֵד מִמֶּכְבָּרְתּוֹ הַנְּעִימָה.

לְכֵן, כֹּאֲשֶׁר הוֹצִיא הַפֶּרֶחַ אֶת רִגְלָיו הַקִּטְנוֹת וְהַדְּקוֹת, אַחַת אַחֶר אַחַת, מֵאַדְמַת הַכֵּר, לִלְכַת הַיָּעָרָה, וַיִּקְוּוּ גַם רַבִּים מִחֲבֵרָיו, וַיִּלְכוּ אִתּוֹ יַחַד.

וְהַיָּעַר קָרָם פָּנָי אֶרְחִיו בַּשְּׂמֵחָה וּבִידִידוּת, וְעוֹד מַעַט הִתְנוּסַם

גם הוא בתפארת צבעיו, עד כי לא היתה לו עוד תואנה לקנא (קנאה) בשדות ובכרים, והצפרים לא עזבוהו עוד, וגם אלה אשר כבר נדרו ממנו, שבו אליו ועמם מחנה כבד (=רב): זבובים, צפורות והמון רמשים שונים. — והיער פרש את ענפיו על פרח הזו ויסתירו מעין אדם, לכל תנע בו יד לקטפו; כי ירא פן יקח (לקח) ממנו הפרח הנחמד עם ריח-בשמו, ויצא ממנו כל הדרו. לכן מי האיש החפץ למצא פרחי-זו, עליו לפקח עיניו היטב, ולחפש חפש מחפש (=לחפש הרבה); כי היער יצפן את הפרח וישמר עליו, לאות תודה על החסד אשר עשה לו. —

26.

האָכּר הַחֶכֶם.

Наказывать	בעשטראַפֿען	1 יסר, יסר.
Мужикъ	לאנדמאן, בויער	2 אָכּר.
Разсвѣтъ	מאָרנענראָטהע	3 שחר.
Смущенье, замѣ- шательство	פֿעררווירונג, פֿערלענענהייט	4 מְבוּכָה.
На угадѣ	אויף'ס געראַטהעוואָל	5 בְּמִנְחָשׁ.
Гадать	ראַטהען, ערראַטהען	6 נִחֵשׁ.
Ловушка	פֿאַללע	7 מוֹקֵשׁ (יקש).
Воровать	שטעהלען	8 גָּנַב.
Рынокъ	מאַרקט	9 שוק.
Ошибаться	ויך איררען	10 שָׁגָה, טָעָה.
Правый (правая сторона)	רעכטע (זייטע)	11 יְמִינִי (ימין).

Рукоплескать	קלאַטשען	12 מָחָא (כף) .
Продавать	פֿערקויפֿען	13 מָכַר .
Конюшня	פֿעֶרדעשטאַל	14 אָרָה .
Узда	צוים	15 רָסֶן .
Воровство	דיעבשטאַהל	16 נָגְבָה .
Вовсе не	נאָר נישט	17 כִּלְלָ* .
Поймать	ערגרייפֿען, פֿאַנגען	18 תָּפֵשׁ .

1) Punir.—to punish. 2) Paysán.—Peasant. 3) Aube.—Dawn.
 4) Confusion. 5) au hasard. — by guess. 6) deviner. — to guess.
 7) Trappe.—Trap. 8) voler.—to steal. 9) Marché.—Market. 10) se tromper.—to mistake. 11) droit.—right. 12) battre des mains.—to clap (Hands). 13) vendre.—to sell. 14) Ecurie.—Stable. 15) Bride.—Bridle. 16) Vol.—Theft. 17) mullement.—not at all. 18) saisir.—to catch.

סוס האָכר נגנב כלילה מתוך הארורה. ויקם האכר משנתו
 פעלות השחר ויבא אל הארורה, וירא והנה הסוס אין, ויתעצב
 מאד. אך מה יכל לעשות? הן אכר בלי סוס, נוֹרָא עוֹד מִלֵּד
 בלי צעצועים; ובכן קם וילך אל העיר הקרובה, לקנות לו סוס
 אחר. ויהי בבאו אל שוק הסוסים, וירא והנה סוסו הנגנב עומד
 בין יתר הסוסים, ויתפש בִּרְסָנוּ, ויקרא: הסוס הזה לי הוא!
 אתמול כלילה נגנב מאֲרֹתִי! — אבל האיש המוכר את הסוס ענהו
 בנחת (נחת=מנוחה): שְׁגִיתָ, יְדִידִי; את הסוס הזה קניתי זה שנה
 תְּמִימָה (תָּמִים=שָׁלֵם). יכל להיות כי הוא דומה לְסוֹסךָ, ולכן
 טעית לחשב כי סוסך הוא.

או מהר האכר וישם את כפות ידיו על עיני הסוס ויקרא: אם

הסוס הזה לך הוא משפך הימים, הנדה איפא באיו עין הוא עור ? -

השאלה הזאת הביאה את האיש במבוכה ; כי באמת היה הוא הנגב (=הגונב), ועוד לא היה לו זמן להתבונן הישב בנגבתו. ואולם למען ענות דבר אָמר פֿמןחש : הוא עור בעינו השמאלית. - לא גחשת הישב, ענה האָכר : הסוס איננו עור בעינו השמאלית. - הנה נבשלתי בדברי, קרא האיש : חפצתי לאמר בעינו הימנית. - אז הסיר האכר את ידיו מעל עיני הסוס, ניקרא : עתה נודע הדבר, כי הנך נגב ודובר שקר.

הביטו וראו, הסוס איננו עור כלל, ורק למען שית (שים) לו מוקש שאלתי את השאלה. - האנשים אשר עמדו מסביב צחקו וימחאו כף, ויקראו : נתפשת, נתפשת ! אז הושב הסוס לאָכר, והנגב נוסר קשה על צונו. -

27.

שני הקרדמים.

Край, берегъ, (губа)	ראנד,	1	שפה.
אופער (ליפּפּע)			
Прямой, честный	געראדע, עהרליך	2	ישר.
Дно, [поль]	באָדען, גרונד	3	קרקע.
Благосклонность	וואָהלגעאַללען,	4	חן.
(прелестъ)	(אנמוטה)		
Обманъ	בעטרוג	5	מָרָמָה (רִמָּה).
Намѣреніе	אָבזיכט, פֿאַרוואַטן	6	צִדִּיקָה.
Упасть съ руки	ענטלייטען	7	השמיט.

Золото	גאָלד	8 זָהָב .
Желѣзо	אייזען	9 בִּרְזֶל .
Награждать	פֿערנעלטען, בעלאָהנען	10 נָמַל .
Хитрецъ, обманщикъ	ליסטיג, שפיטצבווע	11 נוֹכֵל .
Крыло	פֿליגעל	12 פֿנֵה (פֿנֶפֿיסִיֹות), גי .
Потерян. вещь, потеря	פֿערלוסט	13 אָבֶדָה .
Молитва, моленіе	נעבעט	14 תְּפִלָּה .
Бѣдствіе, бѣдность	ארמוטה, עלענד	15 עֲנִי (עָנִי) .
Награда, плата	לאָהן, בעלאָהנונג	16 שָׁכָר, נָמַל .
Негодяй, нечести-	ניכטסווירדיג, גייערטראַכטיג	17 בִּלְיַעַל .
вѣй		
Печальный	טרויריג	18 אָבֵל .

1) Bord (Lèvre).—*Shore (Lip)*. 2) droit, probe.—*right, honest*. 3) Fond (Plancher).—*Ground (Floor)*. 4) Bienveillance, (Charme).—*Affability (Charm)*. 5) Fraude. — *Cheat*. 6) Dessein. — *Design*. 7) tomber de main.—*to fall (from Hand)*. 8) Or.—*Gold*. 9) Fer.—*Iron*. 10) récompenser.—*to reward*. 11) trompeur, rusé.—*cheat, crafty*. 12) Aile. — *Wing*. 13) Perte. — *Loss*. 14) Prière.—*Prayer*. 15) Pauvreté.—*Poorness*. 16) Récompense; Salaire.—*Reward, Hire*. 17) Méchant.—*Bad*. 18) triste.—*sad*.

חרש־עצים עשה מלאכתו על שְׁפַת הַנָּהָר, וַיִּשְׁמַט קֶרֶסוּ
מִיָּדוֹ וַיִּפֹּל הַמִּיטָה. וַיִּתְּפַלל הַחֹרֶשׁ אֶל ה' וַיֹּאמֶר: אֲנִי ה', צו
(=צוה) לַנָּהָר וַיֵּשֶׁב לִי אֶת אֲבִדָתִי, כִּי עָנִי אֲנִי, וְאִין יָדִי מִשְׁגָּת

לקנות לי קרדם אחר. — תפלת העני נשמעה, וכרגע עלה מלאך ה' מן הנהר, ובידו קרדם-זהב, ויאמר אל החרש: הוזה הוא קרדמך?

אבל החרש העני היה איש ישר וצדיק, וימאן לקחת את אשר לא לו, ויאמר אל המלאך: לא, אדוני, הקרדם הזה לא לי הוא. — וירד המלאך שנית אל קרקע הנהר, ובעוד רגע שב וקרדם-כסף בידו, ויאמר אל החרש: הוזה הוא קרדמך? — גם הקרדם הזה לא לי הוא, ענה התמים (=תם).

והמלאך שב עוד הפעם המימה, ויעל ויבא קרדם-כרול. — הוא הקרדם אשר אָבד לו: קרא החרש בשמחה, בראותו את קרדמו. — אז אמר אליו מלאך ה': יען אשר ישר לבך, וכעֲנִיךָ עודך מחויק בְּתַמְתֶּךָ, לכן מַצֵּאת חן בעיני ה', וכצדקתך יִגְמֹלְךָ: קח את כל שלשת הקרדמים מִדִּי, והיו שִׁכְר לְיִשְׂרָאֵל. — ויודה החרש לה' על חסדו הגדול, ויקח את שלשת הקרדמים, וילך לביתו שִׂמְחָה וטוֹב־לֵב.

עד מהרה נודע דְּבַר הַפֶּלֶא הוזה בכל העיר. ואחר מֵאֲנָשִׁי הַמְּקוֹם, איש מְרֵמָה, אמר בלבו: הִבֵּה, אָנֹסָה גַם אֲנִי אֶת ה', וְאֶרְאֶה הַיַּעַשׂ ה' גַּם עִמָּדִי חֶסֶד כָּכָל אֲשֶׁר עָשָׂה לְחֹרֵשׁ הָעִנִּי. — וַיִּקֶּם וַיֵּלֶךְ אֶל הַנְּהַר וַיִּשְׁלַךְ אֶת קַרְדָּמוֹ הַמִּימָה, וַיַּצַּעַק אֶל ה' כִּי יִרְחַמֵּהוּ וַיֵּשֶׁב לוֹ אֶת אֲבִדָתוֹ. כָּרְגַע הוֹפִיעַ מֵלֶאךֶ ה' וּבִידוֹ קִרְדָּם זָהָב, וַיֹּאמֶר אֶל הָאִישׁ: הוזה הוא קרדמך? — כן, כן, שְׁלִי הוּא, שְׁלִי הוּא! קרא הנוכל בשמחה, וישלח ידו לקחתו. אבל המלאך הִדָּף אוֹתוֹ מִפָּנָיו, וַיִּקְרָא בַקֶּצֶף: הוּא. בְּלִיעֵל! הִתְאֲמַר לִרְמוֹת אֶת ה', אֶת בּוֹרְאָהּ, אֲשֶׁר לֵב כָּל אָדָם גָּלוּי לְפָנָיו? עֵתָה תִּסְכְּרָה רָעֶתְךָ, וְגַם קַרְדָּמְךָ אֲשֶׁר הִשְׁלַכְתָּ בַּצִּדִּיהַ אֶל הַנְּהַר, לֹא יוֹשֵׁב לָךְ. — כֹּה דְּבַר הַמֵּלָאךְ, וַיִּפְרֹשׁ בְּגָפָיו וַיַּעַף. וְהַנוּכָל שָׁב לְבֵיתוֹ אֲבֵל וּנְכָלִים וּבְלִי קִרְדָּם.

28.

הזאב הָרָחוּם .

Клясться	שוואַרען	1 הַשָּׁבַע .
Волкъ	וואָלף	2 זאָב .
Работать, (служить)	אַרבייטען , (דיענען)	3 עבֹד .
Край, конец	ראַנד , ענדע	4 פֶּאָה .
Любопытство	נייגירדע	5 תְּשׁוּקָה .
Гнѣвъ, ярость	צאַרן , וואוטה	6 חֶמָה .
Палка	שטאַק	7 מִקָּל (מקלות) , ו' .
Ринуться на, нападать	אַנשטיר- מען	8 הַשְׁתָּעֵר (שער) .
Жать, косить	מאַהען	9 קָצֵר .
Серпъ, коса	וויכעל , זענזע	10 מִגָּל , חֶרְמֶשׁ .
Сторона (противополо- жная) (געגענאיבער ליגענדע)	זייטע ,	11 יַעֲבֹר .
Успокаивать	בערווינען	12 תְּרַנֵּעַ .
Проклинать	פֿלוצען , פֿערפֿלוצען	13 אָרֵר .
Быть направлену	געריכטעט זיין	14 הוּעֵד (יעד) .
Кость, (тѣло)	קנאַכען (לייב)	15 עֶצֶם , עֲצָמִים (זוט) , נ' .
Малютка, ребенок	קליינעם קינד	16 עוֹלָל , עוֹלִיל ,
Колыбель, кровать	ווינענע , בעט	17 עֲרִישָׁה , עֶרֶשׁ .
Качать	שויקעלן , בעוועגען	18 תְּנִינֵעַ (נוע) .

Лежать	ליעגען, קויערן	19 רבץ.
Убийца	מאָרדער	20 רוצח.
Лить, изливать	ניעסען, אויסניעסען	21 שפּף.
Врагъ	פּיינד	22 אויב.
Привыкать	געוואָהנט ווין, געוואָה- נען	23 הסבין.

1) jurer.—to swear. 2) Loup.—Wolf. 3) travailler. (servir).—to labour. (serve) 4) Bord.—End. 5) Curiosité.—Curiosity. 6) Courroux.—Wrath. 7) Bâton.—Stick. 8) fondre sur.—to fall on. 9) faucher.—to mow. 10) Faux.—Scythe. 11) Côté.—Side. 12) calmer.—to quiet. 13) maudire — to curse. 14) être dirigé. — to be directed. 15) Os.—Bone. 16) Petit enfant.—a little one. 17) Lit; Berceau.—Bed, Cradle. 18) balancer, agiter. — to shake, swing. 19) être couché.—to lie. 20) Meurtrier. — Murder. 21) verser; épancher. — to pour. 22) Ennemi. — Foe. 23) être accoutumé, s'accoutumer.—to be habituated.

ויהי היום וּמָלַךְ אִשָּׁה אַחַת מִנְּשֵׁי הָאֲבִירִים לְקַצֹּר אֶת רִנָּתָהּ
בְּשֹׂרָה הַנִּשְׁעָן אֶל הָיֶעַר, וְאֵת עוֹלָלָהּ לְקַחָהּ אֹתָהּ וּמִשְׁכְּבִיהָ בְּעִרְשֻׁתָּהּ
בְּמָקוֹם אֲשֶׁר הִחְלָה לַעֲבֹד עֲבוֹדָתָה (יִמְלֹאכְתָּה). וְהָיָה כֹּאשֶׁר יִצְעַק
הַיֶּלֶד, וְהִנִּיחָה אִמּוֹ אֶת הָרִמָּשָׁה עַל הָאָרֶץ, וּבָאָה וְהִנִּיעָה אֶת
הָעִרִישָׁה, עַד אֲשֶׁר שָׁקַט הַיֶּלֶד וַיֵּישָׁן.

אבל ככל אשר הוסיפה לקצור כן רחקה האשה מעל בנה,
עד כי בעוד שעה עמדה לפאת השדה, מעבר השני.

וּנָאב אֶחָד אֲשֶׁר רִבֵּץ בְּמַחְבְּאוֹ בִּיעַר, הַתְּבוֹנֵן בְּתִשּׁוּקָה גְּדוּלָּה,
כִּבְּאֵי הָאֵם בְּפֶעַם בְּפֶעַם לְהִנִּיעַ אֶת עִרְשֶׁת־כִּנּוּ. — פֶּתֹאֵם הָקִיץ
הָעוֹלָל מִשְׁנָתוֹ וַיִּחַל לִבְבוֹת וּלְקַרֵּא לִאִמּוֹ. אֲבָל בְּפֶעַם הַזֹּאת לֹא
הִגִּיעַ קוֹלוֹ אֶל אוֹן הָאֵם הַרְחֵמְנָהּ, כִּי כִּבְר הִרְחִיקָה לִלְכַּת בְּקִצְרָהּ.

וַיִּרְחַם הוּאֵב עַל הַיֶּלֶד הַצּוֹעֵק, וַיִּגְמַר בִּלְבּוֹ לְמַלֵּא הַפֶּעַם אֶת מְקוֹם הָאֵם וּלְעִשּׂוֹת כְּמִשְׁפָּטָה לְמַעַן הִרְגִיעַ אֶת הָעוֹלָל. וַיִּקְרַב בְּלֹאט אֶל הָעֵרִישָׁה וַיִּנָּיעַ אוֹתָהּ בְּכַנְלּוֹ. – וְהָאֲפָרִים הַקּוֹצְרִים בְּשָׂדֵה הַקְּרוֹב, אֵךְ רָאָה רָאוּ אֶת הוּאֵב אֲצֵל הָעֵרִישָׁה, וַיִּצְעְקוּ צָעָקָה גְדוֹלָה. הֲנֵנוּ אֱלֹדִי, רֹצֵחַ אָרֹר! קְרָאוּ: לֹא גִמַּם לֶךְ לְמָרוֹף אֶת הַיֶּלֶד הַרֵךְ! וַיִּרְצוּ אֵלָיו בְּחֶמְטָה שְׂפּוֹכָה, בְּמַגְלּוֹתֵיהֶם וּבְמַקְלּוֹתֵיהֶם.

וְהוּאֵב אָמַר בִּלְבּוֹ: עַל מָה זֶה יִרְצוּ וַיִּצְעְקוּ כִּכֵּה הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה? אֹה הָאֵם אֱלִי פָנִיהֶם מוֹעֲדוֹת? – וַיִּפֶּן הוּאֵב כֵּה וְכֵה לְרֹאוֹת אוֹלֵי יֵשׁ אוֹיֵב אַחֵר, אֲשֶׁר אַחֲרָיו יִרְדְּפוּ הָאֲפָרִים בְּוִעָקָה (צָעָקָה) וּבִקְצָף גְּדוֹל כּוֹה. אֵךְ כִּרְאוֹתוֹ כִּי אֵין גָּם, וּכְרֹאוֹתוֹ כִּי כָל הַקֶּהֱל הוֹלֵךְ וּמִשְׁתַּעֵר עָלָיו, הִבִּין כִּי בָשָׁלוּ (בְּגִלְלוּ) כָּל הַסֵּעַר הַזֶּה. וַיִּשָּׂא אֶת רַגְלָיו וַיִּמָּהַר לְהִמָּלֵט אֶל הָיַעַר. וּכְאֲשֶׁר בָּא לְמִנוּחָתוֹ אָמַר: אֲרֹר הוּאֵב אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה טוֹבָה לְבְנֵי אָדָם! הִנֵּה נִפְשֵׁי הַטּוֹבָה אֵינָהּ לְהִרְגִיעַ יֶלֶד בּוֹכָה, וְזֶה הַגְּמוּל אֲשֶׁר הִשִּׁיבוּ לִי בְּעַד מַחֲשַׁבְתִּי הַטּוֹבָה! לָכֵן גִּשְׁבַּעְתִּי, כִּי כָל הַיָּמִים אֲשֶׁר יִהְיֶה עוֹרִי עַל עֲצָמוֹתַי לֹא אֵיטִיב עוֹד לְאִישׁ.

וְאַתֶּם, יְלָדֵי הַחֲכָמִים, הֲלֹא יָדַעְתֶּם לְמָה קָרָה כְּדָבָר הַזֶּה אֶת זֶאֱבָנוּ? כִּי מִי שֶׁהִסְכִּין לַעֲשׂוֹת רַק רַע כָּל יְמָיו, לֹא יִזְמִינוּ בּוֹ גַּם אִם יֵאָבֵד לַעֲשׂוֹת טוֹב פֶּעַם אַחַת

29.

הַגִּרְשׁ.

Гречиха	בּוֹכּוֹוִיִּצְעַן	1 גִּרְשׁ.
Животъ	בּוֹיךְ	2 בְּטֵן (בְּמִגֵּי), ג'.
Ячмень	גַּעַרְסֻטַע	3 שְׁעָרָה (שְׁעָרִים).
Колосъ	אָהֲרַע	4 שִׁבְלֵת (שִׁבְלִים), ג'.

Высокомѣrie	דער שטאַלץ	5 גאַנץ, גאַן.
Красивый, прiятный	שאַן, אנגע- נעהם	6 גאַנץ.
Знакомецъ	בעקאַנטער	7 מַכָּר (מַכָּרָה).
Сгибать	ביעגען [קריכען]	8 פֿאַלן.
Хлѣбъ на корнѣ	געטריידע אין האַלמען שטעהענד	9 קָמָה (קום).
Скромность, [кро- тость]	בעשיידענהייט [זאַנעטמוטה]	10 עֲנָוָה (עֲנֻת).
Предостерегать	וואַרנען	11 הַזְהִיר.
Прощать	פֿערצייען	12 סָלַח.
Ива	וויידע, וויידענבױם	13 עֶרֶב (עֶרֶבִים).
Пшеница	ווייצען	14 חֶמֶת (חֲמִים).
Жито	געטריידע	15 פֶּר.
Стягивать	צוזאַמענציעהען	16 פֶּנֶן.
Раздирать, расто- ргать	צעררייסען, אויפֿרייסען	17 קָרַע.
Потрясаться	ויך שיטטעלן	18 הִתְנוּדָה.
Духъ, душа	געמיטה, גייסט	19 רוּחַ.

1) Blé-noir.—*Buck-wheat*. 2) Ventre.—*Belly*. 3) Orge.—*Barley*. 4) Epi.—*Ear (of corn)*. 5) Orgueil.—*Pride*. 6) beau, agréable.—*beautiful, agreeable*. 7) Connaissance.—*Acquaintance*. 8) plier.—*to bend*. 9) Blé (en épis).—*Corn (in ears)*. 10) Modestie, Douceur.—*Modesty, Kindness*. 11) prevenir.—*to warn*. 12) pardonner.—*pardon*. 13) Osier.—*Willow*. 14) Froment.—*Wheat*. 15) Blé.—*Corn*. 16) clore, resserer.—*to close*. 17) déchirer.—*to tear*. 18) se secouer.—*to shake one's self*. 19) Esprit, Humeur.—*Spirit, Temper*.

הנני לספר לכם את הדבר אשר שמעתי מפי צפור אחד ממקרי, והצפור שמעוהו מפי עץ הערב. — הערב הזה הוא עץ גדול, זקן ונשוא-פנים (נבבד), אך מרוב ימים נשחת מראו: בפתנו נבקעה, ועשבים יעלו מתוכה; קומתו כפופה, ודליותיו נוסות לארץ, וסרוחות עליו כשערות ארוכות וירוקות.

מסביב לעץ הזקן הזה השתבצו (שרע) שדמות (ישדות) בר: דגן, חמא ושערה. הקמה כבר בשלה, והשבלים מלאות ומסבילות, וככל אשר יבבד (בבד) סבלן (סבל-משא), כן תוספנה לכף ראשן בענות-רוח. — ואולם בשדה אחר צמח הגרש; והגרש לא השח ראשו ביותר השבלים, כי אם זקף קומתו בגאווה ובגדל-לבב: גם אני עשיר בשבלי הדגן, אמר אל הערב העומד ממולו: ויפה אני מהם שבעתים (שבע פעמים, פעמים רבות), כי פרחי נאונים כציצי התפוח (עץ התפוח), הגד נא, הראית מזמיה (בימי חיה) צמח יפה ממני, אתה ערב זקן! — ועץ הערב הגיע ראשו. באומר: אמנם ראיתי! , אך הגרש זקף את קומתו עוד ביותר גאון, ויאמר: עץ זקן ובסיל! הנה כבר עלו עשבים מבטנה! —

והנה קמה רוח סערה, ותבא שאה נוראה. כל פרחי השדה כפנו עליהם וישחו ראשם בעבור הסער עליהם, רק הגרש עמד קוממיות. הפך כמונו! קראו אליו הפרחים והשבלים: פן יבא הרוח ויפוצצה בבנפיו. אך הגרש ענה בגאווה: אנכי לא אשח ראשי מפני כל! — בפון פרחיה וכף עליה! הוהירו גם הערב הזקן: אל תשא עיניך מן הארץ, כי בקרע הפרק את העננים גקל לראות מה שנעשה בשמים, וזאת לא יסלח ה' גם לבני האדם ואף כי לנו! — כי על כן אשא עיני להביט בשמים! התפאר הגרש; וישא ראשו למעלה — ויהי קולות ובקקים, וכל הארץ כמו בערה באש. ואחרי אשר עברה השאה, עמדו כל הפרחים וכל הצמחים,

שְׂמֵחִים וְרַעְנָנִים בְּאֹיֶר הַבְּהִיר וְהַשּׁוֹקֵט. וְאוֹלָם הַגֶּרֶשׁ נִהַפֶּה לַנִּחָלָה שְׁחוּרָה, כִּי הִכְהוּ הַבָּרֶק וְיָמָת.

וְהָעֶרֶב הוֹקֵן הַתְּנוּדָד, וְנִמְפִּים גְּדוֹלִים נִפְלוּ מֵעָלְיוֹ הִירוֹקִים, וַיְהִיו כְּרֻמָּעוֹת. וַיִּשְׁאַלְהוּ הַצִּפְרִים: לָמָּה תִּכְבֶּה, וְקֵן? רָאָה, הִנֵּה נִרְחָה וְהַשֶּׁמֶשׁ, וְחַיִּים רַעְנָנִים בָּאוּ בַּעוֹלָם. — אִזּוֹ סֵפֶר הָעֶרֶב לְצִפְרִים אֶת דְּבַר הַגֶּרֶשׁ; וּבְעֶרֶב סִפְרוּ לִי זֹאת הַצִּפְרִים, בְּשֹׁאֲלֵי מוֹהֵם סִפּוֹר בְּעֶדְכֶם, וְיָלְדִים חֲכָמִים. —

30.

הַעֲכָבֶר וְהָעֵנָה.

Жить, обитать	וּוֹאֲהֲנֵן	1 גוֹר.
Мышь	מוֹיז	2 עֲכָבֶר.
Зубъ	צֹאֲהֵן	3 שֵׁן (שֵׁנִים).
Запирать	פֶּעֶרֶשְׁלִיעֵסֶען	4 סָגֵר.
Подстерегать	לוֹיַעֲרֵן	5 אָרֵב.
Худой, бѣдный	מֵאֲנַעַר, אָרֵם	6 דָּל.
Сало, [жиръ]	מֵאֲלַג, [פֶּעֶטֶט]	7 חֵלֶב.
Дѣлать мелкіе шаги	טְרִיפֶפֶעֶלֵן	8 טָפַף.
Хромать	הִינְקֵעֵן	9 פָּסַח, צִלַּע.
Шкафъ	שְׂרָאָנֶק	10 אָרֹן.
Ловушка, (сѣть)	פֶּאֲלֵלַע (נַעֲטִיץ)	11 פֶּח.
Мельница	מִיַּהֲלַע	12 רִחִים.
Воспитать	עֲרִצִּיעֵהֶען	13 אָמֵן.
Сыръ	קֶאָזַע	14 גְּבִינָה.

Прятаться	ויד פערשטעקקען	15 הַחֲבֵא .
Столъ	טיש	16 שֻׁלְחָן (נוח), ו' .
Баловать, изнѣживать	פערצערטעלן, פערציעהען	17 פִּינֵק .
Дубъ	אייכע	18 אֵלֹן (אלה) .
Хитрый	ליסטיג, שלזיא	19 עָרוּם .
Худѣтъ	מאָנער ווערדען	20 כָּחַשׁ .
Свѣча	ליכט	21 נֵר (נוח), ו' .
Маленьк. монета	קליינע מינצע	22 אֲנוּרָה .
Блюдо	שיססעל	23 קָעֶרָה .

1) habiter. — *to lodge*. 2) Souris.—*Mouse*. 3) Dent. — *Tooth*. 4) serrer, enfermer.—*to shut, close*. 5) guetter.—*to watch*. 6) pauvre, maigre.—*meagre, poor*. 7) Suif, Graisse.—*Tallow, Grease*. 8) piétiner.—*to go slowly*. 9) boiter.—*to go lame*. 10) Armoire.—*Cupboard*. 11) Trappe.—*Trap*, 12) Moulin.—*Mill*. 13) élever.—*to educate*. 14) Fromage.—*Cheese*. 15) se cacher.—*to hide one's self*. 16) Table.— 17) dorloter.—*to fondle*. 18) chêne.—*Oak*. 19) rusé.—*crafty*. 20) maigrir.—*emaciate*. 21) chandelle.—*Candle*. 22) petite monnaie.—*little coin*. 23) Plat.—*Dish*.

היה היה עכבר קטן, והעכבר הקטן היה שמן מאד, כי הוא נר בחור חנות ממתיקים אשר לאשה זקנה ובעניה. שם האשה יוכבד; היא היתה זקנה ופסחה, אבל כל אנשי עירה הקטנה אהבוה, כי היתה טובת־לב, שמחה ונעימה. ימים רבים חי (יהיה) העכבר חיים טובים בחנות יוכבד, ויפנק נפשו בעגות; אבל בבקר אחד נזכרה יוכבד כי העכבר משלם שניו בעגותיה, אז קנתה לה ארון־אלונים חזק ותסגור בו את כל ממתיקיה. בתחלה (בראשונה) נסתה ללכוד

את העכבר בפח, אבל העכבר היה ערום מאד ויבן להזהר (להיות זהיר) מפח וממוקש, וגם מצפירני החתול אשר ארב לו ימים רבים, כי עכברנו חי בילדותו עת ארכה, בבית־רחים בין המון עכברים, ושם שמעו אוניו ספורים רבים על אדות החתולים ומזמותיהם הרעות, וישמר וזהר. — היום אשר הובא הארון אל החנות היה יום רע, יום אפל לעכברנו, ומן היום ההוא הלך גל, ובשרו פחש מאד. כי איך יכל עכבר האמון על עגות וממתקים, להסתפק בגרות חלב ובגבינה? —

וליוכבר מקרה קמנה ושמה רחל. ולה דוד זקן אשר אהבה מאד, ומעת לעת נתן לה אנורה. ורחל היתה בת ארבע שנים, נאבותיה לא הורוה מה לעשות באנורות, ולכן מדי הנתן לה האנורה, נפלך הלוך נספוף אל חנות־יוכבר לקנות לה עגה. ורחל היתה ילדה אדמונית (אדם), עליוזה ואוהבת צחוק. והיה בבואה אל החנות, ודפקה על השלחן והניחה עליו את אנורתה, ואחר מהרה לברוח ומחבא. ככה תעשה כל הימים, עד כי הסכינה יוכבר את דרכה זה, והיה בראותה את האנורה על השלחן, וידעה למי היא, ולקחה אותה ושמה אותה בקערה אשר בקצה השלחן, והניחה במקום האנורה את המיכה בענותיה, ומהרה וצלעה אל חדר־מעונה. ואז תצא רחל ממחבאה מלאה ענג כי הצליח לה שחקה, ונשאה את שללה בשמחה הביתה.

(סוף)

Задняя часть (бедро)	הינטערע	1 ירך, ירכה.
זייטע (היפּטע)		
Шаркать	שאררען	2 מלל (ברגל).
Отборное, лучшее	אויסגעװלט	3 מבחר (בחר).
	בעסטעס	

Желание, вожделение	בעגירדע ,	תאווה (אנה) .	4
	געליסט		
Повторять	וועדערהאלען	שנה .	5
Очки	בריללע	משקפים* .	6
Считать	צאהלען	ספר , מנה .	7
Разинуть	אויפשעררען	פצה .	8
Остатки	איבערבלייבעל	שריד .	9
Обтирать	אבווישען	מחה .	10
Сверлить, царапать	(באהרען) ,	נקר .	11
(клевать) (פיקען)	קראטצען ,		
Небо	גוימען	חך (תפי) .	12
Очищать	רייניגען	נקה .	13
Спутаться, смущаться	פערווירט	הבוך (גבוה) .	14
	זיין , (פערלעגען זיין)		
Опираться, прислоняться	שטימטצען ,	סמך .	15
	לעהנען		
Вёрный	ריכטיג	נכון , נכונה .	16
Глядеть	הינזעהען , בליקען	השקף .	17
Плохой, слабый	שלעכט , שוואך	גרוע* .	18
Хвостъ	שווייף	זנב .	19
Щедриться	פרייגיביג זיין	התנדב .	20
Сгрызть	צערנאגען	פרסם .	21
Опытъ	פערזוך	נסיון* (נסה) .	22
Считать, исчислять	רעכנען	חשב .	23
Счесть, расчесть	רעכנונג	חשבון .	24

Лобъ	שמירן	25 מִצַּח (מִצְחָה).
Недоставать	פעהלען	26 חָסֵר.
Замѳкъ	שלאַם	27 מִנְעוּל (נְעוּל).
Дивный, чудесный	וואונדערבאר	28 נִפְלָא.

1) Côté arrière, (Hanche). — *Back-side (Hip)*. 2) faire bruit avec les pieds.—*to scrap (with feet)* 3) Meilleur.—*Best*. 4) Désir.—*Desire*. 5) répéter. — *to repeat*. 6) Lunettes. — *Spectacles* 7) compter. — *to count*. 8) écarquiller. — *to open wide*. 9) Reste.—*Remaining*. 10) essuyer.—*to wipe over*. 11) égratigner.—*to scratch*. 12) Palais (de la bouche).—*Palate*. 13) nettoyer.—*to clean*. 14) s'embarasser.—*to be confounded*. 15) appuyer.—*to lean*. 16) juste.—*exact*. 17) regarder. — *to look upon*. 18) Mauvais, faible. — *bad, feeble*. 19) Queue.— *Tail*. 20) être généreux. — *to be generous*. 21) ronger. —*to gnaw off*. 22) Essai(y).— 23) calculer. — *to number*. 24) Compte.—*Account*. 25) Front.— 26) manquer. — *to be in want*. 27) Serrure. —*Lock*. 28) merveilleux.—*marvellous*.

ויהי היום וַתבא רחל אל החנות, וַתַּעַשׂ בְּמִשְׁפָּטָה; וַהֲעֵכֶבֶר רַבִּין בְּיָרְכָמִי הַחֲנוּת, וַיֵּרָא אֶת הַנַּעֲשָׂה, וַיִּשְׂמַח מְאֹד, וַיִּמָּח דְּמָעוֹתָיו בְּזִנְבוֹ הַקָּמֶן וַיֹּאמֶר: אֵי שָׂמִים! הִנֵּה מַחְבֵּלָה נִפְלְאָה! עֵתָה יִדְעֵתִי אִיזָה הַדֶּרֶךְ מִבֵּאֵנָה הָעֲנֹת! הִבֵּה, אָעֲשֶׂה גַם אֲנִי בִּילְדָה הַזֹּאת, וְנִרְאָה הַיִּצְלַח הַדָּבָר גַּם לִי. — וַיִּמְהַר וַיַּעַל עַל הַשְּׁלָחַן, וַיַּחֲפֹשׂ וַיִּנְקֹר וַיִּנְיַע וַיִּמָּל בְּרַגְלָיו, עַד אֲשֶׁר צִלַּח לַהּצִּיאַ אֲנוּרָה מִן הַקֶּצֶרָה, וַיִּנִּיחַ אֶת הָאֲנוּרָה עַל הַשְּׁלָחַן, וַיִּדְפֹּק בְּזִנְבוֹ עַל הַשְּׁלָחַן שְׁלֹשׁ פַּעֲמִים, וְאַחֵר קָשׁ לַהֲקַבֵּא בַּחֲזוֹר, בַּפֶּנֶת הַבַּיִת: — וַיִּזְכֹּר הַזִּקְנָה צִלְעָה עוֹד הַפֶּעַם מִחֲדָרָה אֶל חֲנוּתָהּ, וּבִרְאוּתָהּ אֶת הָאֲנוּרָה עַל הַשְּׁלָחַן, אָמְרָה: מַה? עוֹד הַפֶּעַם, רַחֵל? הַיּוֹם הַתְּנַדֵּב הַדּוֹד הַזֶּה בְּיַד רַחֲבָה, הָאֵף אֵין זֹאת? — וְאוֹ הַנִּיחָה אֲנִי יִפֶּה עַל הַשְּׁלָחַן.

ותאמר: הא לך (יהנה לך) ממבחר עגותי. ואולם דעי, בתי, כי לא טוב לאכול הרבה מהממתקים האלה; אף כי לא לטובתי הוא לאמר לך כדבר הזה. — ותשב הזקנה לחדרה והעכבר עם אל השלל בקצרות.

— לא טוב לאכול! אמר: הנה! מה רבו הקסילים בעולם! הנה מאכל-תאוה אשר לא בא אל פי ימים רבים. — וכן נאָה עֲרָבָה העגה לחפו מאד, כי בעת קצרה מאד בִּרְסָמָה קָלָה, ועוד לִקַּק את השלחן; ואחר מֵאֵמָא את השלחן ויִנְקָהוּ בִּזְנוּבוֹ. ובראותו כי הִנְסִיוֹן הראשון הצליח בידו, וישָׁנָה אותו יום יום, עד אשר שָׁמַן בְּמִקְדָם (בְּמֵאָז) וישַׁעֲרֵעוּרוּ זָרַח וינוציץ יפה, בְּרָאוּי לַעֲכָבְרִים נכבדים. ויוכבד הזקנה נְבוּכָה בכל עֶרֶב, בְּמִצָּאָה כי חֲסָרָה בַקְעֶרְתָהּ אֲנוּרָה לַיּוֹם, מִבְּסָף־מִבְּרָה (יִבְעַד אשר מְכָרָה). יוכבד היתה מְחַשֶּׁבֶת גְּרֻעָה, זאת ידעה בעצמה, על כן בשבתה לְחַשֵּׁב את בִּסְפָה מְחַתָּה את מְשַׁקְפִּיה היטב, וּתְסַמּוֹךְ מְצָחָהּ על ידה, וּתְסַפֵּר וּתְמַנֶּה את הַכֶּסֶף עֲשִׂירִים פַּעֲמִים, עד כי יִנְעָה בעבודה הזאת, וּתֵאָנֵחַ ותאמר: ואת לי כי הִתְעַצְלָתִי בְּיִלְדוּתִי לַלְמוּד לְחַשֵּׁב בְּבֵית־הַסֵּפֶר! בטוחה אני כי חֲשֹׁבֹן הַכֶּסֶף גָּבוֹן וְצָדִיק, רק אני אינני יודעת לִסְפּוֹר כְּרָאוּי. פֹּה חָלְפוּ יָמִים רַבִּים. פַּעַם אַחַת פָּגְשָׁה הַזִּקְנָה אֶת רַחֵל בְּרַחוּב, ותאמר לה: שְׁמָעִי, רַחֵל, דוֹרֵךְ הַזֶּקֶן מְפַנֵּק אוֹתְךָ עַד מָאֵד: שְׁתֵּי עֲגוֹת לַיּוֹם הֵן הַרְבֵּה הַרְבֵּה מָאֵד לְיִלְדָה קִטְנָה כַּמוֹךְ. —

וּתְפַצֶּה רַחֵל אֶת עֵינֶיהָ הַשְּׁחֹרֹת וּתֹאמַר בְּתַמְהוֹן: רַחֵל לֹא שְׁתֵּי עֲגוֹת — מְעוֹלָם לֹא — הָאֵם אוֹמֶרֶת שְׁתֵּי עֲגוֹת מְבִיאֹת מַחֲלָה עַל רַחֵל. —

או נְבוּכָה יוכבד עוד יותר, ותשם כף ידה על מִצְחָהּ, וּתְחַשׁוּב, וּתְחַשׁוּב, ולא ידעה מה. ולסוף אמרה: אם כן אֵין גְּבוּנָה בְּדָבָר, רַחֵל. לְכִי נָא אֵתִי אֶל חֲנוּתִי, וְאֶרְבִּי לְאִישׁ הַקִּוְנָה אֶת הָעֵגָה הַשְּׁנִיָּה. אֵת הַנֶּף קִטְנָה, וְלֹא יִבְצֹר מִמֶּךָ לְהַסְתֵּר בְּאִשֶּׁר

תחפצי, ואולם אנכי מסבֿלת־בשר ובלתי מְהִירָה, ולא אוכל לְהִתְחַבֵּא.

נִתְּבֵא רחל אל החנות ונִתְּבֵא תחת אחד השקים, לָאֵרוֹב לְנוֹכַל. – והעכבר היה רָעֵב מאד ביום ההוא, ונתקצר רוחו לְחַפּוֹת עד אשר נִתְּבֵא רחל, וַיִּמָּהַר וַיִּטְפֵּס על השלחן, ויעש כְּמִשְׁפָּמוֹ. וַתֵּצֵא הִזְקֵנָה מִחֲדָרָה וַתִּגַּח את הָעֵגָה על השלחן, וַתֵּשֶׁב הֲחֲדָרָה, וַתִּשְׁקֹף בער חור הַמִּנְעוּל. ועד מהרה רָאֵתָה בְּאֹכֹל העכבר את הָעֵגָה עד בִּלְתִּי הַשְׁאִיר שְׁרִיד. – בְּתַחֲלָה קִצְפָה הִזְקֵנָה מאד בְּהִנָּדַע לָהּ מִרְמַת העכבר, אֲךְ בעוד רַנֵּעַ נִתְּנָה בַצְחוֹק קוֹלָהּ, וְגַם רחל שָׁחָקָה מאד.

ויוכבד אמרה: אכן מְהִיר וְעָרוֹם אַתָּה, עֵכֶבְרִי, וְלֶךְ יָאֵה לֵאכֹל עֲגוֹת כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ.

וכן עָשְׂתָה, יום יום מֵצֵא העכבר את עֲגָתוֹ על השלחן, אחרי דְּפָקוֹ בּוֹנָבוֹ שֶׁלֹּשׁ פַּעֲמִים, כֹּאשֶׁר הִסְכִּין לַעֲשׂוֹת זֶה יָמִים רַבִּים. –

31.

יִצְחָק וְהָעֵגָה.

Подножие	שַׁעֲמַעַל	1 הָדוֹם.
Ръзвость	ווִילְדֵהִיט, אונגָרִט	2 מְשׁוֹבָּה.
Требовать, желать	פֶּאָדֶרֶן, פֶּעֶרֶלְאָנְגֶּען	3 דָּרֵשׁ.
Принимать	עִמְפֶּאָנְגֶּען	4 קִבֵּל.
Печь	בֶּאָקֶען	5 אָפֶה.
Оставаться	נֶאָכְבִּלִיבֶען	6 הִתְהַר (יתר).

Таращить глаза	גלֶצטען , אנגלֶצטען	7 לָטַש .
Чаша, чашка	טאָססע	8 סִפֵּל .
Печь	אָפֶען	9 תִּנּוּר .
Дѣяніе, поступокъ	טהאט , האנדלונג	10 מַעֲלָל .
Узнавать, уразумѣть	אָנערקענ- נען , ערקעננען , איינוועהען	11 הֵבֵר (נִבֵּר) .
Быть благоугодно	רעכט זיין	12 כָּשֵׁר .
Служанка	דינסטמאָדכען	13 שִׁפְחָה (שִׁפְחוֹת) .
Карманъ	טאָשע	14 צִלְחַת .
Дурный, гадкій	האָסליך	15 מְנוּנָה* .
Высокій, громкій	האָך , לויט	16 רָם .
Замерзнуть	ערפֿריערען	17 קָפֵא .
Заниматься	בעשאָפֿטיגען	18 הִתְעַסֵּק .
Думать, воображать	מיינען , זיך איינבילדען	19 דַּמָּה .
Провожать	בעגלייטען	20 לֵוֶה .
Отрѣзать	אויפֿשניידען , אַבברעכֶען	21 כָּצַע .
Просить (молиться)	ביטטען , (בעטען)	22 הִתְפַּלֵּר .
Выговаривать	שעלטען (פֿערווייז	23 גָּעַר .
(упрекать)	ערטהיילען) צוריקהאלטען	24 כָּלֵא .

1) Marchepied. — *Foot-stool*. 2) mauvaise conduite. — *bad behaviour*. 3) exiger, désirer. — *to claim, wish*. 4) accueillir. — *to receive*.

5) cuire.—to bake. 6) rester.—to remain. 7) écarquiller(yeux).—to stare. 8) Tasse.—Cup. 9) Poêle.—Oven. 10) Action.—Behaviour. 11) reconnaître, comprendre.—to recognise, conceive. 12) trouver bon.—to be pleased. 13) Servante.—Servant-maid. 14) Poche.—Pocket. 15) vilain.—ugly. 16) haut, fort.—high, loud. 17) geler.—to freeze. 18) s'occuper.—to occupy. 19) penser, croire.—to mean, imagine. 20) accompagner.—to accompany. 21) couper.—to cut. 22) prier.—to pray. 23) réprimander.—to reprimand. 24) retenir.—to retain.

באחד ימי החרף ישב יצחק הקטן על הדום-רגלים מאחרי התנור. פניו היו וועפים ודמעות נראו בעיניו. הוא התאונן כי ידיו ורגליו קפואות מקר, אבל באמת לא הקר הסב ביוגו, כי אם משובתו ורע מעלליו, כאשר תוכחו מרד. — אחותו נעמה ישבה אל השלחן ותאכל את ארחת-הבקר: ארחתה היתה תמיד רק חלב ופת-לחם; ואולם היום מונחת (הונח, שכב) גם פת-ענה על קערתה. — ארחת יצחק עמדה גם היא על השלחן, אבל הוא מאן לאכלה, כי לו לא נתנה אמו פת-ענה. הנכם משערים אל-נכון (לבטח) כי בזאת חפצה אמו ליסרה? ובאמת כן הוא.

יצחק היה הצעיר מכל בני הבית, וכלם אהבוהו מאד. והוא חשב כי על אבותיו ועל כל בני הבית להתעסק אף אתו. עשרים פעמים ביום רץ אל אמו, וישאלה: אמי, התאהבני? הנהגך כלך שלי? — והאם ענתהו תמיד: אכן אהב אהבך בהיותך טוב ומקשיב לקולי. — אך במענה הזה לא הסתפק יצחק, וישנה את דברו: הנהגך כלך שלי? ואז תאמר האם: איך אוכל להיות כלי שלך, יצחק? הן גם אחיך ואחותך דורשים אהבתי; והיה אם תדרוש אחותך נעמה כי אהיה כלי שלה, וכי לא אשים לב לך כלל, הייטב הדבר בעיניך?

אבל יצחק לא אבה להכיר את צדקת דברי אמו; וזה יהי

לכם לאות כי היה ילד מפונק מעט, ויִדְמָה בנפשו כי הפל נִבְרָא אך למענו.

ביום הקודם לספורנו התכוננה (התכונן-היה נכון) אמו לִקְבֹּל בביתה את אחת מְרֵעוֹתֶיהָ, אשר הבטיחה לִבְקָרָהּ. הדבר הזה לא פָּשַׁר לפני יצחק, כי ידע אשר האורח יִסֵּב את לב אמו מנגדו, כשָׁעָה או שְׁתַּיִם, ולא תוכל לְהִתְעַסֵּק אִתּוֹ, כאשר הסכינה לעשות בשבתה לבדה. – אז אמרה לו נעמה: הֲרָגַע נָא, יצחק; אולי תביא לָנוּ רְעוּת-אִמְנוּ דבר קוֹה קִמְשָׁפָּה תמיד. – יצחק שמר את הדבר בלבו, וישמח מאד. גם באה מחשבה בלבו, כי אִמּוֹ, תִּשְׁלַח אֶל-נִכּוֹן, לִקְנוֹת עֵגֶה לְכַבּוֹד אִירְחָהּ; וַיִּבְקֹשׁ את אמו לָתֵת לוֹ לָלוֹת את הַשְּׁפָחָה בִּלְכֹתָהּ אֶל הָאוּפָה לִקְנוֹת עֵגֶה. אִמּוֹ נֹאמְתָה לוֹ, בְּחִשְׁבָּהּ כִּי עֵתָהּ לֹא יוֹסִיף עוֹד לְדְרוֹשׁ מִמֶּנָּה דָּבָר. אבל בשובו הביתה עִם הָעֵגֶה, בָּקַשׁ כִּי יִפֶּן לוֹ כְּרָגַע פֶּת מִן הָעֵגֶה. – לֹא אוֹכַל לִכְצַע עֵתָהּ את הָעֵגֶה, עֲנִתָהּ הָאֵם: אֵךְ אִם יוֹתֵר מִמֶּנָּה מַעֵט, אֶחָלֵק מִתּוֹר את הַנוֹתֵר בֵּינָךְ וּבֵין אַחִיךָ וְאֲחֹתֶךָ.

כאשר באה רְעִיטָת-אִמּוֹ, רִץ יצחק לִקְרֹאתָהּ, וַיִּשֶׂם את ידו בְּצִלְחַת שְׁמִלְתָּהּ, וַיִּשְׁאַל: הֲהִבָּאת לִי דָבָר מָה? – לֹא, יֵלֵךְ יֶקֶד! עֲנִתָהּ הָאִשָּׁה שׁוֹבֵת הַלֵּב: הַיּוֹם לֹא הִבָּאתִי לָךְ מְאוּמָה, כִּי שָׁכַחְתִּי. וְאוּלַם בְּבֹאִי בַּפֶּעַם הַשְּׁנִיָּה זָכַר אֶזְכְּרֶךָ, וְהִבָּאתִי לָךְ דָּבָר לְבַטֵּחַ.

הָאֵם קִצְפָה מְאֹד בְּרֹאוֹתָהּ את מְשׁוֹבֵת בָּנָהּ, וְתֹאמַר לְשַׁלְּחוּ מִן הַחֹדֶר. אֲבָל רְעוּתָהּ הִעֲתִירָה בְּעֵדוֹ, וַתִּרְשָׁהוּ אִמּוֹ לְהִשָּׁאֵר בַּחֹדֶר, אִם רַק יֵשֵׁב בַּמִּנְחָה. וְאִם אִמְנֵם יֵשֵׁב עַל מְקוֹמוֹ שֶׁנִּקֵּט וְלֹא הָקִים כָּל שְׂאוֹן; אֲבָל לְטַשׁ עֵינָיו לְאִשָּׁה וַיִּבֹט בָּהּ בְּלִי חֶשֶׁךְ, מִה שְׂאִינֵנוּ נָאֶה כָּלֵל. כֵּן דֶּרֶךְ יִלְדִים רַבִּים לְלַטֹּשׁ עֵינֵיהֶם בְּלִי חֶשֶׁךְ עַל שְׂאִינֵם סְבִירִים הַיָּסֵב; וְזֶה מְנַהֵג מְנֻנָּה מְאֹד. גַּם יִצְחָק עָשָׂה כֹּזֶאת פַּעֲמִים רַבּוֹת כְּבּוֹא אֹרֶחַ לְבָקֶר בְּבֵית אֲבוֹתָיו, וְעַל זֶה נִגְעֶרָה בּוֹ אִמּוֹ תָּמִיד.

כאשר שְׁתַּתָּה האשה סָפַל קֶאֱפֶע שְׁנִי, וְתָקַח עוד פֶּתֶעֱנָה בִּידָה, לא יכל יִצְחָק לְהִתְאַפֵּק, וַיֹּאמֶר בְּקוֹל רֹם: אִמִּי, הִנֵּה הָאִשָּׁה אוֹכֶלֶת אֶת כָּל הָעֵנָה, וְלֹנּוּ לֹא תוֹתִיר מֵאוֹמָה! אוֹ לֹא יִכְלֶה עוד הָאִם לְכֹלֵא אֶת פַּעֲשָׁה, וְתוֹצֵא אֶת יִצְחָק מִן הַחֹדֶר וּפַעֲמִידָהּ מֵאַחֲרֵי הַפֶּתַח.

(ח ס ש ך).

- 1 זְכוּתִי. רַעֲכַט, פּרָאו, תְּרֵבּוּבָנִיֶּה, אַנְשְׁפֶּרֶז
- 2 חֶשֶׁךְ. אוֹיֶפֶכֶע וואַהרען (שפּאַרען) סְבֵרֵגָטִי
- 3 חֶקֶק. צִיִּיכְנֶען רִיסוֹבָטִי
- 4 גָּלְיוֹן, גִּירָא. פּאַפִּיעַר בּוּמָגָה
- 5 תְּבִנִית־מֹות, צֶלֶם. גַּעֲשְׂמַאֲלֵט, בִּילֵד אֹבְרַזֵּב, פּרִיזְבּוֹדִיט, פּרִיזְבּוֹדִיט
- 6 הוֹלֵד "לֵד". גַּעֲבֹאָרען, הַעֲרַפֶּאָר בֶּרִינְנֶען
- 7 מַל. רוֹסָה, מַתוֹי
- 8 תֵּאָר. צִיר. מַאַלֶּען, (כַּעֲצִיִּיכְנֶען) אֹכֶרִיבָטִי (אֹכֶרִיבָטִי) פִּיסָטִי
- 9 חֶרֶץ. פִּלִּיסִינִי, גַּעֲשִׂיקֵט ווִינִי, בּוֹיט פּרִילֶזְנִימֵט, אִיסְכּוּסִימֵט
- 10 הִתְנַהֵּג. ווִיד אוֹיֶפֶכֶע־רֵעֶן, בַּעֲמֵרֵאנֶען, בֵּסִיבֵּי
- 11 רֶגֶן. זִינְנֶען פֶּטֵבִי
- 12 מִין. אַרֵט, גַּאטִטוֹנִג רוֹדֵב, בִּידֵב
- 13 צִיּוֹר*, תִּמוּנָה. בִּילֵד, גַּעֲמֹאָלֶדע קַרְטִינָה
- 14 זְכוּכִית, שְׂמִישָׁה. גִּלאָז, שִׁיבֵּע סְטֵקֶלו
- 15 הִבְלִנְ שְׂמָה (נִשְׁמָה). הוֹיֵד, אַטֵהֶעם אֶדְיָחָנִי, דּוּחֵב

Сырой, мокрый	פייכט, נאם	16 לח.
Овдовѣлый, вдова	וויטווער, וויטווע	17 אלמן, אלמנה.
Позволение	ערלויבניס	18 רשיון.
Дворъ	האף	19 חצר, ו"נ.
Болѣть, страдать	שמערצען, קראנקען	20 דוה.
Господствовать	העררשען	21 שרר.
Палець	פינגער	22 אצבע (רעות), נ'.
Подражать	נאכאחמען	23 חקה*.
Сплетаться	זיך פערשלינגען	24 השתרג (שרג).
Топить	הייצען	25 השק.
Зеркало	שפיעגעל	26 ראי.
Искусственный (не естествен.)	קינסטליך (ניכט נאטירליך)	27 מלאכותי*.
Меньше	וועניגער, גערינגער	28 פחות*.

1) Droit.—*Right*. 2) réserver.—*to keep*. 3) dessiner.—*to draw*. 4) Papier.—*Paper*. 5) Forme.—*Image*. 6) engendrer, produire.—*to engender, produce*. 7) Rosée.—*Thaw*. 8) peindre.—*to paint*. 9) être habile, appliqué.—*to be skillful, applicated*. 10) se conduire.—*to behave*. 11) chanter.—*to sing*. 12) Genre, Espèce.—*Kind, Species*. 13) Tableau.—*Picture*. 14) Verre, Vitre.—*Glass, Pane*. 15) Haine, Souffle.—*Breath(ing)*. 16) humide.—*damp, humid*. 17) Veuf.—*Widow*. 18) Permission.— 19) Cour.—*Court*. 20) dominer.—*to dominate*. 20) faire mal.—*to pain*. 22) Doigt.—*Finger*. 23) imiter.—*to imitate*. 24) s'entrelacer.—*to interweave*. 25) chauffer.—*to heat*. 26) Miroir.—*Mirror*. 27) artificiel.—*artificial*. 28) moins.—*less*.

אחרי אשר הלך האורח, הובא יצחק החדרה, ופראוֹ אמו פת־ענה גדולה אשר נשארה על השלחן, ותאמר: הנך רואה, כי רְעוּתִי לא אכלה את כל העֶגֶה; עוד נותר ממנה פת גדולה. אבל לך אין חלק בְּנוֹתֵר, כי אתה בְּמִשְׁוֹבֶתְךָ אִבְדָּתְךָ וְכוּתְךָ עליו, ולי לִי־סֹרֶךְ על רֵעַ דְּרִיכְךָ, למען תִּלְמַד לִהְתְּנֶה בְּרָאוּי בַּפֶּעַם אַחֶרֶת. יצחק בכה וַיִּתְחַנֵּן וַיִּבְכֶּחַ וַיִּשְׁבַּע לְהִיטִיב מֵעַלְלָיו, אך כל זה לא הועיל לו; העֶגֶה נִחְלָקָה בין אחיו ובין אחותו, ונעמה חִשְׁבָה את חֲלָקָה לַיּוֹם הַמַּחֲרֵת לְאַרְחֵת הַבֶּקֶר.

יצחק הלך לִישֵׁן בְּבִכּוֹ, ובֶּבֶקֶר קם מִמִּשְׁכְּבוֹ בִּבְכּוֹ: כי ראשונה דָּוָה לָבוֹעַ עַל הָעֶגֶה אֲשֶׁר לֹא נִתְּנָה לוֹ, והשנית, צַר לוֹ כִּי הָעֶצִיב אֶת אִמּוֹ בְּמִשְׁוֹבָתוֹ. אבל בְּכִיוֹ לֹא תִקֵּן אֶת הַמִּקְצוֹת (אֲשֶׁר עָוָה; עֲוֹנוֹ). — עֵתָה הִנֵּה יֹדַעְתָּם לְמָה יָשָׁב מֵאַחֲרֵי הַמִּנּוֹר, נִעְצָב וְזוֹעֵף.

ובשבתו כֹּה מֵאַחֲרֵי הַתְּנוּרָה, באה אמו הביתה. היא רָאָתָהוּ אֲבָל לֹא פָנָתָה אֵלָיו. כי לָכֵם לִדְעוֹת אֲשֶׁר יִלְד בּוֹכָה אֵינְנוּ מִרְאָה נְחָמֵד וְנָעִים. — וַיִּצְחָק יֵצֵא מִפִּנֵּתוֹ וַיִּרֶץ לִקְרֹאת אִמּוֹ, וַיִּשְׁאַל: הִנֵּי־נָא, אִמִּי, לְמָה בָּרָא ה' אֶת הַחֹרֶף? בְּקִיץ בְּהֶחֱם הַשֶּׁמֶשׁ אֶת הָאָרֶץ, בְּצִמּוֹת הַפְּרָחִים, בְּבִשּׁוּל כָּל פְּרִי עֵץ, בְּרֵץ (יִבְרֵץ) יָחִיד כָּל עוֹף הַשָּׁמַיִם, אוֹ יִשְׁמַח כָּל לֵב, וְכָל פֶּה יוֹדֶה לַה' עַל חֲסָדּוֹ. אֲבָל בַּחֹרֶף אֵין עַל מָה לִּשְׂמוּחַ וּלְהִתְעַנֵּג: בַּחוּץ יָשׁוּר קָרָה קֶשֶׁה, וְגַם בַּחֲדָר תִּקְפָּאנָה הָאֲצָבָעוֹת מִקָּרָח.

— כֹּאֲשֶׁר תִּגְדַּל, בְּנִי, עֲנֵתָה הָאֵם, אוֹ תִּכּוּחַ כִּי גַם הַחֹרֶף מְבִיא לָנוּ תַעֲנוּגִים, לֹא פָחוֹת מֵהַקִּיץ; אֵךְ תַעֲנוּגֵי הַחֹרֶף מִמֵּין אֲחֵר הֵם, וְנָחוּץ לַעֲשׂוֹת דָּבָר לְמַעַן הַשִּׁיגֵם. יִלְדִים שׁוֹקֵדִים, מְרַבִּים לְלַמּוֹד (לִיּוֹמֵדִים הַרְבֵּה) בַּחֹרֶף, יַעֲזוּ כִּי בַחֹרֶף לֹא יִשְׁמַעְשְׁעוּ בַחוּץ, לֹא יִקְטְפוּ פְּרָחִים וְלֹא יִשְׁמְעוּ רִנַּת (הִנָּה) שִׁיר הַצִּפְרִים.

ונעמה יִשְׁבָּה אֶל הַחֲלוֹן וַיִּשְׁקֹף עַל פְּנֵי חוּץ; וַתִּקְרָא לִיצְחָק וַתֹּאמֶר לוֹ: רֹאֵה נָא אֶת הַנֶּעֱר שֶׁמַּעֲוֵן הַשּׁוֹכֵן מִמּוֹלָנִי, מָה יִשְׁקֹךְ

על מלאכתו בחקו! כפי הנראה הנהו מְסַמְּקָה על הגליון את פבנית הפרחים אשר הָעֵלָה הָקָר על חלונות מְשֻׁקְנוֹ. עוד אתמול אמר לי: בחרגנו קר מאד וְקָפֹאֹן (יִקְרָח) החלונות וְמָס רק לְמַחְצָה, אבל זה יִכְשֵׁר לָפָנִי, כי על פני זכוכיות חלונותינו יִשְׁתַּרְגְּנוּ פרחים נְחַמְדִּים, ואותם אָבָה לְחַק על הגליון.

— אבל איזה הדרך יבאו פרחים על הַשְּׂמֻשׁוֹת? שאל יצחק.

— אתמול היו פרחים כאלה גם על שְׂמֻשׁוֹת־חלונותינו, ענתה האם, רק אתה לא רָאִיתָם, כי כמעט שֶׁהִשְׁיִקוּ הַתְּנוּרָה וְיִמְסוּ הַפְּרָחִים. יצחק הִקְשִׁיב רב קָשָׁב, הוא הָדַל לִבְכוֹת, וַיִּבְקֹשׁ אֵךְ לִדְעַת מַה דָּבַר פְּרָחֵי־הַקָּפֹאֹן בְּחִלּוֹנוֹת. או בְּאֶרֶץ לוֹ אִמּוֹ את הַדָּבָר לֵאמֹר: בְּהִיּוֹת הָאוֹיֵר בְּחוּץ קָר מִן הָאוֹיֵר אֲשֶׁר בְּחֹדֶר, או יָכֹסוּ פְנֵי הַזְּכּוּכִית בְּהֶבֶל, כֹּאשֶׁר רֹאִית אֶל־נֶכּוֹן פַּעַמִּים רַבּוֹת. וְכֵן יִכְסּוּ פְנֵי הָרָאִי בַּהֶבֶל, בְּנִשְׁבָּה בּוֹ, יַעַן כִּי הַנִּשְׁמָה לָחָה הִיא. וְלַחֹת מַעַט הִתְמַצָּא תְּמִיד בְּאוֹיֵר הַחֹדֶר, וְהַלְחָת הַזֹּאת תּוֹלִיד נְטָפִי טַל עַל פְּנֵי הַשְּׂמֻשׁוֹת, וְהִיא כֹּאשֶׁר יִחוּק הָקָר וְקָפֹאוּ הַנְּטָפִים הָאֵלֶּה, וְלַפַּעַמִּים יִזְלְדוּ מֵהֶם צִיּוּרִים יָפִים מֵאֹד, אֲשֶׁר לֹא יוּכַל אִישׁ לַעֲשׂוֹת בְּדַמּוּתָם וּבְצִלָּמָם.

— אָמִי, תִּגְּנִי נָא לִי לִלְכַת אֶל שְׂמַעוֹן, אָמַר יִצְחָק, חַפֵּץ אֲנִי לִרְאוֹת אֶת הַצִּיּוּרִים אֲשֶׁר תִּתָּר.

— תִּגְּנִי גַם לִי לִלְכַת, בְּקִשָּׁה נַעֲמָה, הִנְנִי לִתֵּת לְשְׂמַעוֹן הַחֶרֶץ פֶּת מַעְגָּתִי. — הָאֵם נִתְּנָה לָהֶם הַרְשִׁיזוֹן, וַיִּלְכוּ הַיִּלְדִּים אֶל מִשְׁכַּן אָס־שְׂמַעוֹן, אֲשֶׁר גְּרָה בְּבֵית קָמֶן בְּחֹצֶר הַהוּא. הִיא הִיתָה אֶלְמָנָה עֲנִיָּה, וְהִתְמַצָּא לַחֲמָה בְּחִפְּץ בְּפִיָּה (בִּידִיָּה הַחֶרֶצוֹת) בַּעֲשׂוֹתָהּ פְּרָחִים מִלֵּאכּוֹתִיִּים, וּבְחֻקָּה תְּמוּנוֹת; כִּי גַם הִיא חֻקְקָה יָפָה. וּבָנָה שְׂמַעוֹן. הִיָּה כְּכֵן עֶשֶׂר שָׁנִים, וּכְבֵּר הִיָּה לְעֹזֶר (עֲזָרָה) לֵאמֹר גַּם בְּמִלָּאכַת הַפְּרָחִים גַּם בְּחֻקֵּי הַצִּיּוּרִים.

(סוף).

Виноград. кисть	טרויבענשטראנג	אָשפּל (אשפלות ו'.	1
Сѣдина, сивость	נרייענאלטער	שייבה.	2
Зарабатывать	פערדיענען	השפּיר (שכר).	3
Обращать вниманіе	בעאכטען,
בעריקזיכטיגען	שעה (אל).	4
Защищать	בעשיטצען	הגן (גן).	5
Ель	טאננע	ברוש.	6
Одежда (бѣлье)	קלייד (וואָשע)	מד.	7
Свистать	פפייפען	שרק.	8
Сыпать	שטרייען	זרק, פיר.	9
Разумѣть	קלוג מאכען עטוואס	השגל.	10
Благо-
творительный базаръ	וואָהלטהאָטיגקייטס-באָזאַר	שוק-צדקה.	11
Украшеніе	פערציערונג	פּאַר.	12
Жолобъ	רינגע	מִרְזָב*.	13
Тѣсно другъ у друга	ענג אן
איינאנדער	צפּופּים*.	14
Украшать	שמיקען	פּאַר.	15

1) Grappe.—Bunch. 2) Vieillesse, cheveux gris. — Oldness, grey hairs. 3) gagner.—to earn, gain. 4) prêter attention.—to give attention. 5) protéger. — to protect. 6) Sapin. — Fir. 7) Habit (Linge).—Dress (Linnen-clothes). 8) siffler. — to whistle. 9) répandre. — to strew. 10) comprendre. — to understand. 11) Bazar. 12) Ornement.—Adornment. 13) Gouttière.—Gutter. 14) serré.—straitend. 15) orner.—to adorn.

בבא יצחק ונעמה בְּחֶדֶר הָאֵלֶמְנָה, יֵשֵׁב שִׁמְעוֹן אֶל הַשְּׁלֹחַן וַיִּחַק עַל הַגְּלִיּוֹן אֶת תְּמוֹנַת הַפְּרָחִים אֲשֶׁר בְּשִׁמְשׁוֹת; וַיִּרְאֵם אֶת הַצִּיּוּרִים הַיָּפִים, אֲשֶׁר לֵהֶם דְּמוּת אֲשָׁכְלוֹת, בְּרוֹשִׁים קִטְנִים, עָלִים וְכִכָּבִים. – מָה תַּעֲשֶׂה בְּצִיּוּרֵי הָאֵלֶה? שְׁאַלְתָּהוּ נַעֲמָה.

– אֲנִי מְתָאֵר צִיּוּרִים לִמְעַן שׁוֹק־הַצֶּדֶקָה, אֲשֶׁר יִמְכְּרוּ שֵׁם מְלָאכֹת־יָד שׁוֹנוֹת לְטוֹבַת הָעֲנִיִּים. רְאוּ, הִנֵּה חֲקַתִּי עַל גְּלִיּוֹן אֶת הַחֶרֶף בְּדִמּוּת אִישׁ־שִׁיבָה אֲשֶׁר וָקֵנָה הָאֶרֶץ יוֹרֵד עַל מַדְיוֹ. וְהַפְּאִרִים אֲשֶׁר עַל שֹׁפֵת הַגְּלִיּוֹן מִסְבִּיב, עֲשׂוֹנִים עַל־פִּי צִיּוּרֵי הַשִּׁמְשׁוֹת אֲשֶׁר צִיַּר הָאֶדֶן הַחֶרֶף בְּעֶצֶם יָדוֹ.

יצחק ונעמה הִתְפַּלְאוּ עַל יָפִי הַמְּלֹאכָה. וַיִּצְחַק אָמַר: לֵמָּה לֵךְ לָתֵת זֹאת לְעֲנִיִּים? הֵן אַתָּה בְּעֶצְמָךְ עָנִי: –
– אֲמַנָּם לֹא שָׁמֵן חֲלָקֵנוּ, עֲנָה שִׁמְעוֹן: אֲבָל יֵשׁ עֲנִיִּים הַרְלִים עוֹד מִמֶּנּוּ, אֲשֶׁר אֵינָם מְשִׁיקִים כָּלֵל אֶת חֶדְרָם, וְאֲשֶׁר תִּקְרָה לֹא וַיִּבֶד לְעוֹלָם מִזִּכְרוֹתֵיהֶם.

– אִם כֵּן יֵשׁ לָהֶם תְּמִיד פְּרָחִים נְחֻמְדִּים עַל פְּנֵי שִׁמְשׁוֹתֵיהֶם, הָאֵף אֵין זֹאת? שָׁאל יִצְחָק.

– אֲמַנָּם כֵּן. אֲבָל אֵף כִּי יָפִים הַפְּרָחִים מְאֹד, בְּכָל זֹאת קִשָּׁה הַקֶּר לְיוֹשְׁבֵי הַחֶדֶר; לָכֵן תִּפְצִיעַ אֲנַחְנוּ לְנֶדֶב (הַתְּנַדָּב) דְּבִרְמָה לְטוֹבַת הָעֲנִיִּים, לִמְעַן תִּשָּׂג יָדָם לְקִנּוּת עֲצִים לְהַשִּׁיק; וּבִיחּוֹד לְאֵלֶה הַזִּקְנִים אֲשֶׁר כָּשָׁל פָּחַם לְעִבּוֹד עֲבוּדָה וּלְהַשְׁתַּכֵּר כֶּסֶף בְּעֵמֶל יְדֵיהֶם.

נַעֲמָה נָתַנָּה לְשִׁמְעוֹן אֶת הָעֲנָה אֲשֶׁר הִבִּיאה אֵתָּה. רַק פֶּת קִטְנָה הוֹתִירָה לָהּ; הִיא קִנְתָּה כִּי אָמַה תִּרְשָׁה לָהּ לָתֵת אֶת הַפֶּת לְיִצְחָק, כֹּאֲשֶׁר יִיטִיב דְּרָכּוֹ.

שִׁמְעוֹן הוֹדָה לָהּ עַל הַמִּתְנָה; וּבִצְאָתָם מִהַחֶדֶר אָמַר לָהֶם: הִנְנִי הוֹלֵךְ עִמָּכֶם, כִּי עַתָּה לִי לְהַאֲכִיל אֶת הַצִּפְּרִים. – וַיִּקַּח פֶּת־לֶחֶם בִּידּוֹ, וַיִּרְדּוּ שְׁלֹשָׁתָם אֶל הַחֶצֶר. וַיִּשְׂרַק שִׁמְעוֹן בְּשִׁפְתָיו, וּכְרַגָּע עִמּוֹ אֲלֵיו הַצִּפְרִים מִמְּרֹנֵב הַגֶּגֶז, וְהֵם שִׁמְחִים וְטוֹבִילֵלִב, כִּמוֹ לֹא שָׁעוּ

אל החרף וְקָרְתּוּ. - ראו נא, אמר שמעון, מה שמחים הם על פְּתוּתִי (פת) הלחם אשר וְרָקְתִּי לַפְּנִיָּהֶם. ועוד מעט, בְּהִתִּיָּסם לאכל, וְשָׁבוּ וְעָלוּ אל מושבם אשר על מרוב הגג, ושם יֵשְׁבוּ צָפוּפִים, וְיִחַמוּ איש את רעהו. הצפרים חֲיִים תמיד בְּחִבְרָה, והאחד יִגַּן על חברו מפני הקר.

יצחק התפלא על חֲכָמַת הצפרים הַעֲלִיּוֹם, אשר יִשְׁפִּילוּ לעשות ממנו; תחת אשר הוא יושב בְּפִנָּה ובוכה, כי יוֹעַף לְבוֹ ואצבעותיו קופאות. - גם אנחנו נֵשֵׁב נא יחדו בחרף, וְנִהְיָה עליונים שוקדים וחרוצים, אמר אל אחותו: אם תַּעֲזֹרֵנִי לְלִמּוֹד את האֱלֹף־בֵּית וגם תִּשְׁחָקֵי מעט אִתִּי, אז לא תֵּאָרֵךְ לִי העת, אז לא אֶקְפֵּא עוד בְּקֶרֶךְ, ואז אֲשַׁמַּח בְּתֵאֵר החרף דמות פְּרָחִים וכִּכְבָּים על השמשות. -

וכן היה. הילדים ישבו יחדו; וילמדו ויִשְׁתַּעֲשְׂעוּ יחדו; וישכח כי שם בחוץ יִפְזֹר החרף את קֶרְחוֹ ואת כְּפּוּרוֹ על פני החלונות, מבלי לִפְאָרֶם בפרחים וְצִיצִים. וְהָאֵם הביטה אליהם ותאמר: היום נִתְּתָם שְׂמֵחָה בלבי. כן תהיו כל הימים!

ואולם פת העגה, אשר קִשְׂכָה גַעֲמָה ליצחק, לא נִתְּנָה לוֹ עַקֵּב (יען) אשר השחית דרכו לפני רַעִית־אִמּוֹ. -

32.

התבנית הנוראה.

Углубление, размышление	עֶרֶךְ - טיעוֹנוֹנִי, זִינְנֵן	1 הַגּוֹת.
Трусливый	צִאֲנָה־אֶמֶט, פִּינֵנֶן	2 רֶךְ־לִבִּי.
Шумъ	נֶעֱרִישׁ	3 תִּשְׁאָה (שאה).
Страшный	פִּיר־כְּמַעֲרָלִיךְ	4 אִים (אִימָה).

Крюкъ	האַקען	5 קרם .
Щека	וואַנגע	6 לחי (לחי , לחיים) :
Коробка	שאַכטעל , פּוטערבאָקס	7 נרתיק* .
Собираться съ силами	זיך שטאַרקען	8 הבלג .
Членъ	גליעד	9 אַמבר* .
Смѣшной	לאַכערליך	10 נלעג .
Плащъ, епанча	מאַנטעל	11 אַפּערט (אדורט) .
Разумъ, проницательность	פֿערשטאַנד , איינזיכט	12 בינה .
Молчать	שווייגען	13 החרש , חרש .
Шагъ	שריט	14 צעד .
Мыть (ся), купаться	וואַשען , באַדען	15 רחץ .
Столбъ, консоль	וויילע , קאָנסאָלע	16 עמוד .
Ослѣпление	בלענדונג	17 סנוורים .
Строить	בויען	18 פּנה .
Известь, гипсъ	קאלק , גיפּס	19 גיר .

1) Approfondissement. — Deepning. 2) poltron. — cowardley.
 3) Bruit.—Noise. 4) terrible. 5) Croc.—Hook. 6) Joue.—Cheek.
 7) Carton.—Box. 8) vainere.—to vanquish 9) Membre.—Member.
 10) ridicule. — ridicullous. 11) Manteau.—Mantle. 12) Bon sens.—
 Reason. 13) se taire.—to be silent. 14) Pas.—Pace. 15) laver,
 baigner.—to wash, bathe. 16) Colonne, Console.—Column, Consol.
 17) Aveuglement.—Blindness. 18) bâtir.—to build. 19) Chaux,
 Gypse.—Lime, Gypsum.

היום יום-עֵנן. השמש לא הִצִיץ אף פעם אחת מִבְּעַד לְמַפְלָשִׁי (יִמְפְּרָשִׁי, מִכְסָה) הָעֵצִים הַשְּׁחוּרִים; וְהַגֶּשֶׁם לֹא חָדַל אֶף רָגַע. הָרָחוֹב הָצַר בֵּינָם מְאֹד, וְדוֹמֵית-עֵצִים שׁוֹרֶרֶת בּוֹ. וְאוֹלָם בְּחֹדֶר הַיְלָדִים, שֵׁם בְּפִית אֲשֶׁר בְּקֶצֶה הָרָחוֹב, שִׂמְחָה וְעִנְיָ: יְהוּדָה וְדִינָה, אֶחָד וְאַחוֹת, יוֹשְׁבִים אוֹ שׁוֹכְבִים עַל שִׁלְחָנָם, וּמְשַׁתְּעִשְׂעִים בְּצַעֲצוּעֵיהֶם, בְּשִׁקְיָהּ (שִׁקָּה) וּבְהִנּוּת רַבָּה, מִבְּלִי שִׁים לֵב כָּלֵל אֶל הָעֵת הַעֲצוּבָה. יְהוּדָה בָּנָה עֵיר גְּדוֹלָה עַל פְּנֵי הַשְּׁלָחַן, וְעוֹד לוֹ אֵךְ לְהַעֲמִיד בְּרָחוֹבוֹתֶיהָ אֶת הַשּׁוֹמְרִים בְּלִילוֹת: אֵךְ אוֹ זָכָר, כִּי אֶת הַנִּרְתִּיק עִם הַשּׁוֹמְרִים בְּלִילוֹת הֵנִיחַ בְּבֶקֶר בְּחֹדֶר אַחֵר. וַיֹּאמֶר אֶל אַחוֹתָיו: הֲתִלְכִּי לְהִבִּיא אֶת הַנִּרְתִּיק? – דִּינָה הִחְרִישָׁה: – שְׂכַחְתִּי כִּי הֵנָּה רַבַּת-לֵבָב, וַיִּרְאָה אֶת לֵלֶכֶת בְּחֹדְרִים רִיקִים; הִשְׁאֲרִי אִיפָא פֹה, וְאֵנִי אֶלֶךְ וְאָבִיא, דִּבֶּר יְהוּדָה.

– לֹא, הֵנִי הוֹלֶכֶת! קִרְאָה דִּינָה, וְתִמְהַר אֶל הַפֶּתַח. –
אִמְנָם רַבַּת-לֵב הִיתָה, וְלֹא בִנְפִשׁ-תִּפְּצָה הִלְכָה דֶּרֶךְ חֹדְרִים רִיקִים;
אֲבָל גַּם לַעֲג אַחִיָּה לֹא נָעַם לָהּ, לִכֵּן אִמְרָה לְהִרְאוֹתָיו הַיּוֹם מָה
אֶמְיֵץ לָבָה.

הִיא פִּתְחָה אֶת הַדֶּלֶת וַתֵּבֵא בְּאוֹלָם הָאֲרוֹךְ. לָבָה דָּפַק מַעַט
בְּצַעֲדָהּ בְּחֹדֶר הַשּׁוֹקֵט הַזֶּה, וְלִמְעַן הַבִּלֵּג עַל פִּתְחָהּ הִרְחִיבָה צַעֲדֶיהָ
וַתִּרָץ. וְהִנֵּה בָאָה אֶל הַחֹדֶר, אֲשֶׁר הֵנִיחַ יְהוּדָה שָׁם אֶת הַנִּרְתִּיק.
וַתִּפְתַּח אֶת הַדֶּלֶת – וַתַּצַּעַק צַעֲקָה גְּדוֹלָה. שָׁם בְּפִנֵּה עֲמֻדַת תְּבִנִית
נִזְרָאָה! דִּינָה כִּסְתָה פְּנֵיהָ בַּכַּפּוֹת-יָדֶיהָ, וְלֹא שָׁאַפָה רוּחַ מִפְּחָד,
וְהִנֵּה קוֹל הַשְּׁאָה הוֹלֵךְ וְקֹרֵב אֵלֶיהָ. הִבֵּא תֵבֵא הַתְּבִנִית אֵלֶיהָ
לְתַפְּשָׁה? – דִּינָה הִצִּיצָה מִבְּעַד לְאַצְבָּעוֹתֶיהָ: וְהִנֵּה, בְּאִמְת, שְׁתֵּי
זְרוּעוֹת אֲרוֹכוֹת פְּרוּשׁוֹת לִקְרֹאתָהּ! אוֹ צַעֲקָה שְׁנִית בְּקוֹל גְּדוֹל וּמָר,
אֵךְ לֹא מְשָׁה מִמְּקוֹמָהּ, כִּי הִפְחָד הוֹבִישׁ (יִבֵּשׁ) כָּל אֲבָרֶיהָ.

וְהִנֵּה בָא לְאוֹנָה קוֹל יְהוּדָה. אוֹ נִחְלָצָה מִבְּלִהוּתֶיהָ (בְּלָהָהּ,
בְּהִלָּהָ), וַתִּרָץ לִקְרֹאת אַחִיהָ, וַתִּפֹּל עַל צְאָרָיו וַתִּתְנַפֵּחַ. – יְהוּדָה

נבהל מאד, וַיִּתְּאֵמֶן לַהֲרִיֵּעַ אֶת רוּחַ אַחוֹתוֹ. מִקֵּץ רַגְעִים אַחֲדִים שָׁבָה נִפְשָׁה לַמִּנוּחָתָהּ, וַתִּגַּד לְאַחִיהָ אֶת דְּבַר פִּחְדָּהּ. יְהוּדָה הָחֵל לַצְחֹק בְּקוֹל לִשְׁמַע הַדְּבַר, אֲךָ בְּהִבִּיטוֹ בְּפָנֵי אַחוֹתוֹ הִרוּחָצַת בְּרַמְעוֹת, עָצַר בַּצְחֹקוֹ, וַיֹּאמֶר לָהּ בְּנַעֲיֹמוֹת: בּוֹאִי, אַחוֹתִי, וְנָשִׂים עֵינֵינוּ בַּמִּנוּחָה עַל הַמְּרָאָה הָאֵיִם. — בַּעֲמַל רַב הַצְלִיחַ לְהַטּוֹת אֶת לֵב אַחוֹתוֹ לְשׁוּב אֶל הַמָּקוֹם הַנּוֹרָא. אֲךָ כַּמַּעֲט שַׁעֲמָדוֹ רָגְלִיהָ עַל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר נִבְהַלָה כָּכָה בַּתְּחִלָּה, — וַצְחֹק אֲדִיר פָּרַץ מִפִּי שְׁנֵיהֶם. וְאַמֵּן נִלְעַג מֵאֵד הָיָה מְרָאָה הַתְּבִנִית הַאֲיוֹמָה: רֹאש־גִּיד עָמַד עַל הָעָמּוֹד, וְעַל קָרִם הָעָמּוֹד תָּלְתָה הָאֲדָרֶת הָאֲרָבָה אֲשֶׁר לֹאֵמָּס; הַחֲלוֹן הָיָה פָּתוּחַ, וְהָרוּחַ הִנִּיעַ אֶת הָאֲדָרֶת לִקְרֹאת הִילָדִים.

דִּינָה נִכְלָמָה מֵאֵד בְּרֹאוּתָהּ כִּי גַם הַפֶּעַם הִכָּה אוֹתָהּ הַפֶּחַד בַּסְּגוּרִים, וַיִּסְתֵּר בִּינְתָהּ. אוֹ נִמְרָה בִּלְבָבָהּ לְבִלִּי שׁוּב עוֹד לְכַסְּלָהּ (אֲנָלֶת), וּלְבִלִּי תַת עוֹד לְפִחְד־שְׂוֹא לְמִשְׁלָהּ. — וַיהוּדָה לֹא לָעָג לָהּ הַפֶּעַם, וּבִשְׂבוּם לִשְׁעִשׂוּעֵיהֶם הָרָאָה לָהּ יִדּוּת וְנַעֲיֹמוֹת, עַד כִּי בַּעֲדֵי רַגְעִים אַחֲדִים לֹא נִפְּרוּ עוֹד אוֹתוֹת־דַּמְעָה עַל לְחִיָּהּ. —

33.

הִילָדָה הַזֹּנֶתֶת סֶדֶר.

Пренебрегать,
оставить	פֶּעֶרְנֵאֵלֶאסִינֵעַן,
פֶּעֶרְלֵאסְסֵעַן	1 זֶנֶח .
Оставлять,
разбрасывать	פֶּעֶרְלֵאסְסֵעַן,
צַעֲרִשְׁמִרִיעַן	2 נִמֵּש .
Няня	קִינְדֶּער ווערמֶערִין	3 אִמָּנֶת .
Кукла	פּוֹפּפֶּע	4 צַעֲצוּעָה* .
Осквернять,
замарать	פֶּעֶרְאוּנִירִינִינֵעַן,
בַּעֲשִׁמוּמִצֵּעַן	5 גָּאֵל .

Грязь, (глина)	קאָטא, (לעהם)	6 מיט.
Выговоръ, наказаніе	טאָרעל, (שטראַפֿע)	7 תוכחת (יכח).
Канунъ, (ночь)	אַבענד פֿאַרהער, (נאַכט)	8 אָמֶש.
Поставить	הינשטעללען	9 הֵצַג (יצג).
Рано	פֿריה, (פֿריה אויפֿשטעקן)	10 הַשָּׁכֶם.
Слѣдъ, (пята)	שפור, (פֿערוע)	11 עֶקֶב (רִיסוֹת).
Нужда, горе	לייד, נאָטא	12 צָרָה.
Гулять	שפּאַציערען	13 שוּחַ.
Шептать	פֿליסטרען	14 לָחֵשׁ.
Обирать кого	אויספֿלינדערען	15 נָצַל.
Урядникъ, чиновникъ	בעאַממער פּאָליציסט	16 שֹׁמֵר.

1) négliger, abandonner.—to neglect, abandon. 2) abandonner, disperser.—to abandon, disperse. 3) Bonne.—Nurse. 4) Poupée.—Doll. 5) souiller, tacher.—to dirty, soil. 6) Boue (Glaise).—Mire (Loam). 7) Reprimande (Punition) — Reprimand (Punishment). 8) Veille.—Eve. 9) mettre.—to put. 10) tôt.—early. 11) Trace, Talon.—Track, Heel. 12) Malheur, Chagrin.—Ill-luck, Sorrow. 13) promener.—to take a walk. 14) chachotter.—to whisper. 15) dépouiller.—to spoil. 16) Policier.—an Orderly.

— רחל, אם תוסיפי עוד לנמוש את פְּלִי שעשועיה על פני
הגן, וְבֵא נָנָב וּלְקָחָם, כֵּן אַמְרָה דְּבוּרָה הֹזְקֵנָה, אִמְנָת רחל,
בִּהְיָאָה אֶת כָּלִי הַשְּׁעִשׁוּעִים מִן הַגֶּן אֶל הַחֹדֶר; וְרֵאִינָא, הִנֵּה

שְׁמֵלֶת-צַעְצּוּעוֹתָהּ רְמוּזָה וְנִשְׁחָתָה מִטֵּל הָעֶרֶב, וְגַם הָעִנְלָה הַקְּטָנָה נִגְאָלָה בְּטִיט.

אך רחל לא שָׁעָתָה אֶל תּוֹכַחַת אִמָּנָתָה, וְעוֹד קָצָפָה עָלֶיהָ כִּי רָא תִּחְדָּל לְיִסְרָהּ תְּמִיד בְּאִמְרֵי (אִמְרֵי-דָבָר) פִּיהָ. — וְאִבִּי רַחֵל, אֲשֶׁר יֹשֵׁב בְּחֹדֶר הַנְּשָׁעָן אֶל חֹדֶר הַיְּלָדִים, שָׁמַע אֶת הַדְּבָר, וַיֹּאמֶר בְּלִבּוֹ: הֲנִי לְרַפָּא אֶת בְּתִי מְמֻשּׁוּבָתָהּ, וְלִלְמַדָּה אֶהְבֶּת-סְדָרִים.

יָמִים אַחֲדִים אַחֲרֵי כֵן, הִתְחַלֵּךְ אִבִּי רַחֵל בְּבִקְרֵי הַשָּׁבָע, בְּגֶן אֲשֶׁר מֵאֲחֵרֵי בֵּיתוֹ, וַיֵּרָא וְהִנֵּה שְׁתֵּי צַעְצּוּעוֹת רַחֵל וְעִנְלָתָה הַקְּטָנָה מְשֻׁלְכּוֹת עַל פְּנֵי הַדָּשָׁא. וַיִּקַּח אֶת הַצַּעְצּוּעִים וַיָּבִיֵּאם הַבֵּיתָה, וַיִּסְגְּרֵם בְּאַרְוֶן; וַיִּלְחֹשׁ דְּבַר בְּאוֹנֵי הָאֲמִנָּת הַזֹּקְנָה, וַיִּלֶּךְ לְמַעֲשָׂהּ. — וְרַחֵל קָמָה מִמִּשְׁכְּבָהּ, וְאַחֲרֵי שְׁתוּקָה קָפְעָה, אָמְרָה אֶל אִמָּנָתָה: דְּבוּרָה, אֵיךְ עִנְלָתִי? חֲפָצָה אֲנִי לְהוֹבִיל אֶת צַעְצּוּעוֹתַי לְשׁוֹם; וְאִיהָ צַעְצּוּעוֹתַי? קִרְאָה בְּקוֹל מְצוּהָ, כִּי כֵן הַסְּכִינָה עִם אִמָּנָתָה אֲשֶׁר פָּגְקָה אוֹתָהּ מֵאִד.

— גַּם אֲנִי לֹא אָדַע, עֲנָתָה הַזֹּקְנָה; אִיפֹא נִמְשָׁקֶנָּה אָמֵשׁ? בְּחֹדֶר לֹא רִאִיתִין. — וַתִּבְהַל רַחֵל, וַתִּמְהַר וַתִּרְץ הִנֵּה, וַתִּבְקֹשׁ וַתַּחַפֵּשׁ, אֲךָ עֲקֻבוֹת הַשַּׁעֲשׁוּעִים לֹא גִרְאוּ. וַתִּמְהַר וַתֵּשֶׁב הַבֵּיתָה, וְגַם אַרְוֶן הַשַּׁעֲשׁוּעִים רִיק! — אִזּוֹ אִמְרָה אֵלֶיהָ הָאֲמִנָּת: רְאֵי נָא, יִלְדָה, הִנֵּה הַעֲדוּתִי (הַעֲדוּתִי-הַזֶּה) בֶּךָ, לְשִׁמּוֹר וְלִסְדֹּר אֶת פְּלִיךָ, וְאַתָּה לֹא תִקְשַׁב לְקוֹלִי, וְהִנֵּה הַפֶּעַם בָּא גִנְבִּי, וַיִּנְצֹלְךָ וַיִּצְיֵגְךָ רִיקָה. —

וַתִּבֶּךְ רַחֵל וַתִּלְלִל מֵאִד. אִזּוֹ בָּא אֲבִיהָ, וַתִּסְפֹּר לוֹ כֵּתוֹ אֶת צָרָתָה. וַיֹּאמֶר הָאִב: הֲנִי לְבָקֵשׁ אֶת הַשׁוֹמֵר, אוֹלֵי יִתְפֹּשׁ אֶת הַגִּנְבִּי וְלִקַּח מִמֶּנּוּ אֶת כָּלִי הַמְּדֻתָּה (חֲמֹד). אֲבָל תִּבְטְחִינִי כִּי מֵהַיּוֹם הַזֶּה תֵּאֲחָבֵי סְדָרִים, וְלֹא תִטְשֵׁי עוֹד אֶת חֲפָצֶיךָ עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה. — רַחֵל הִבְטִיחָהּ בְּקוֹל בְּכִים. וְאַף אִמָּנָה מִמַּחֲרַת הַיּוֹם הַהוּא בְּבִקְרֵי, עוֹד בְּטֶרֶם תִּקּוֹם רַחֵל מְשֻׁנָּתָהּ, וְהַשׁוֹמֵר מִצָּא אֶת הַגִּנְבִּי וַיִּשָּׁב אֶת הַגִּנְבָּה לְחֹדֶר רַחֵל.

מהיום הזה לא נָקְחָה עוד רַחֵל אֶת בָּלְיָהּ , וְלֹא נִשְׁשָׁתָם עוֹד
עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה .

34.

שְׁנֵי הַכָּלִים .

Весёлость	מונטערקייט	1 עֲלִיצוֹת .
Лаять	בעללען , אַנבעללען	2 נָבַח .
Пища	שפייוע	3 מְזוֹן .
Кладовая	שפייועקאמטער	4 מְזוּהָ .
Доска	ברעט	5 דֶּף* .
Масло (коровье)	בוטטער	6 חֶמֶאָה .
Мерзость, нечестіе	שאַנדטהאַט , פֿערברעכען	7 נִבְלָה .
Валяться	זיך וואַלצען	8 הִתְנַוֵּל , הִתְבּוֹסֵם .
Кувшинъ	קרוג	9 כֵּד , ג' .
Варенье	איינגעמאַכטעס	10 מְרֻקָּחַת (רקח) .
Прилипать (привязываться къ)	אַנקלעבען , (זיך אַנהאַנגען)	11 דָּבַק .
Грѣшить	זינדיגען	12 חָטָא .
Дребезги , (капли)	טרימטער , טראָפֿפֿען	13 רְסִיסִים .
Ограда, заборъ	צוין	14 גֶּדֶר , ג' .
Обманъ, измѣна	פֿעראונטרייאונג , בעטרוג	15 מַעַל .
Распускать (волосы)	צערװיהלען	16 פָּרַע .

Побѣда

זיענ

17 נצחון .

Вывѣдывать, אויסקונדשאַפֿטען ,

18 תור .

странствовать אומהערוואַנדערן

- 1) Gaité. — *Liveliness*. 2) aboyer. — *to bark*. 3) Aliment.
 4) Garde - manger. — *Pantry*. 5) Planche. — *Plank*. 6) Beurre. —
Butter. 7) Infamie. — *Infamy*. 8) se rouler. — *to roll*. 9) Cruche. —
Pitcher. 10) Confitures. — *Conserves*. 11) coller, s'attacher. — *to cleave*,
adhere. 12) pécher. — *to sin*. 13) Eclats, (Gouttes). — *Shatters*,
(Drops). 14) Enclos. — *Partition of boards*. 15) Fraude, Perfidie. —
Treachery, Cheat. 16) dissoudre. — *to loose*. 17) Victoire. — *Victory*.
 18) explorer. — *to explore*.

נבחי ונשכי היו שני כלבים קטנים, נאדוגם אהבם מאד, כי
 שמח שמחוהו תמיד בעליצותם ובחכמתם. רק בעיני המבשלת לא
 מצאו חן, כי היא ראתה בהם עון כבד: זו אהבתם העזה למנוה,
 אבל בכל פעם אשר באה המבשלת להתאונן באוני האדון על
 הכלבים, בִּהָעֵלֶם פתאם נתחצלי או כל דבר משירידי האַרְחָה,
 ולא שעה האדון אל דבריה, ויאמר: אין זאת כי הִתְחַל עשה את
 הנבלה הזאת! — הִתְחַל! אמרה המבשלת בקצף: הִתּוּלִי לא
 יגנב דבר! רק שני הנוכלים האלה, נבחי ונשכי הם עושי הרעה. —
 אך האדון לא האמין לדבר, ולא נתן לנגע לרעה בשני יקיריו
 יקיר-יקר; אהוב).

ויהי היום ושני הכלבים התנגבו בפעם בפעם אל המנוה,
 והנה האַח, ראָתָה עינם! נחצלי גדול מונח בקערה! — לי הוא!
 אמר נבחי וישם את פּוֹ על הנתח. — לא, פָּלוֹ שלי הוא! קרא
 נשכי אשר אַחֵר לבוא בִּחְצֵי הָרָנֶע: הן לולא הוֹרְעֵתִיךְ הדבר, כי
 עתה לא עלה על לבך ללכת לתור היום במנוה. ואמנם נבלה
 היא, כי היה עם לבך דבר-בליעל לבא הַלּוֹם בְּלָעֲדִי!

— אבל סוף סוף (יבבל זאת) הן אני באתי ראשונה, ענה נבחי ולכן לי הוא הצלי.

— לא נכון הדבר! אמר נשכי: נתחלקנא את הנתח; אני נותן לך החצי. — אך נבחי נבח לו בבוז, לאמר: אֲחֻזִּי וְצִדְקָתִי! ואין את נפשי לְנוֹתֵר מִשְׁלִי מאומה. וכרגע אֲשַׁלַּח שְׁנֵי בְּבֶשֶׂר הַנְּחָמָד הַזֶּה.

אך כמעט החל נבחי לאכל ויקפוץ גם נשכי על הדף, וישלח שְׁנֵיו גם הוא בַּנְּתַח. ואתם הלא תבינו, כי נבחי לא הִרְפָּה מִהֶבֶשֶׁר— נִתְחַל מִלַּחֲמָה בְּבֶדֶה. ויתגוללו הכלבים על אֲרוֹן הַמּוֹזֵן, ויתבוססו בקערת החמאה, ויִהָפְּכוּ את כד הַחֶלֶב, וישליכו ארצה סירות מִלֵּאִים מִרְבַּחַת עד אשר נִפְצוּ לְרִסְסִים.

ובסערת המלחמה באה המבשלת אל המִזְוֶה! — כרגע קראה אל הארון, והארון בא גם הוא. ושני החוטאים הוֹרִידוּ לֵארוֹץ ראשם, ויִגְשׁוּ אל אֲדוֹנָם בְּשַׁעֲרוֹתֵיהֶם הַפְּרוּעוֹת וְהַמְדְּבָקוֹת (הַמְתְּדַבְּקוֹת).

— גם את הסירות שִׁבְרוּ, גם את הַחֶלֶב שִׁפְּכוּ, וגם את החמאה השחיתו! קראה השפחה: אין בַּכִּלְבִּים האלה לָרַע!

ונבחי ונשכי נוסרו קשה, ונתח הצלי נפן לַחֲתוּל. — כשעה אחרי זאת, ישבו שני הגנבים הַנִּתְפָּשִׁים, בְּחֹצֵר, דוֹמְמִים (דָּמָם יִתְרַשׁ) וְעִצּוּבִים, ולמעלה מהם, על הַגֶּבֶר, ישב הַחֲתוּל בְּבִטְחָה, ויִלָּק את פִּפּוֹתָיו בַּתַּעֲנוּג וּבְאֻת־נִצְחוֹן. — אז נֶאֱנַח נבחי ויאמר: לולי הַתְּקוּמָטִנּוּ, אזי לא נודע הדבר לאיש, וְאֲדוֹנֵנוּ הִיָּה אוֹמֵר כַּפֵּעַם כַּפֵּעַם: לא אָמִין לך, מִבְּשַׁלַּת, אין זאת כי יד הַחֲתוּל בְּמַעַל הוּא! —

35.

רופא נפלא.

Обезьяна	אפפא	1 קוף.
Опухоль, нарывъ	געשוויר	2 שאַת.
Лишаться надежды, отчаиваться	אויפגעבען, פערצווייפלען	3 האַאַש (יאש).
Убранный	אויסגעפוצט	4 קרוך.
Забавлять	אמיוירען, ערגאַטצען	5 שעשע.
Горло	קעחלע	6 גרון.
Гардеробная	קליידערצימער	7 קלֶהָה.
Кланяться	זיך פֿערנייגען, ביקען	8 הַשְׁתַּחֲוֶה (שחוט).
Проказъ, шутка	שטרייך, שפּאַס	9 תַּעֲלֹל.
Звукъ	אין לויט	10 קֶה.
Шляпа	הוט	11 מִנְבֶּעָה.
Важность	פאָרנעמהייט, וויכטיגקייט	12 חֲשִׁיבוּת*.

1) Singe.—*Ape*. 2) Abscès.—*Abcess*. 3) renoncer, désespérer.—*to renonce, despair*. 4) ajusté.—*dressed*. 5) amuser.—*to amuse*. 6) Gosier.—*Throat*. 7) Vestiaire.—*Ward-robe*. 8) saluer.—*to make a bow*. 9) Farce. 10) Son.—*Sound*. 11) Chapeau.—*Hat*. 12) Gravité.—*Importance*.

לאיש אחד היה קוף, אשר שעשע נפשו לפעמים בתעלוליו המעוררים (מְעִירִים) צחוק. ויהי היום ויחל האיש, כי צמחה שאַת בגרונו, עד כי לא יכל לבלע דבר ולחוציא קנה מִפּיו. והרופאים

כבר נאָשן מַחיוּ. — פּעם אחת קָרה מְקַרָּה כי כל אנשי הבית יֵצְאוּ החוצה, ולא נותר בבית בלתי אם החולה והקוף. או התנב הקוף, קרש, אל המלחמה, ויקח את מִגְפַּעַת־אֲדוֹנוֹ ויִשְׁמָקָהּ על ראשו, ואת אֲדָרְתוֹ לבש על גּוֹ (גו=גוף), ואת מְקָלוֹ לקח בידו. הָדַד בלבוש הזה בא אל חֲבֵר־הַמַּטּוֹת, אשר שכב החולה שָׁם. ויִשְׁתַּחוּ הקוף לאֲדוֹנוֹ פעמים אחדות, ואחר הַתְּהַלֵּךְ בחדר הנה וְהֵנָּה בְּחִשְׁבֹּת גדולה: מעלולי הקוף האלה היו נִלְעָגִים בָּכָה, עד כי לא יכל החולה להתאפק מצחוק, וְלִמְרוֹת בָּאָבוֹ הַנּוֹרָא בְּגִרוֹנוֹ, צָחַק בכל פה. או הַתְּבַקְעָה הַשָּׂאת בְּגִרוֹנוֹ, ובעוד ימים אחדים נִקְרָא הָאִישׁ בָּלִיל.

36.

תַּחֲבֻלַּת עָרוֹם.

Отдыхать	וִיךְ עֲרֵה־אֲלָעֵן	1 הַנֶּפֶשׁ.
Прислуживать	בַּעֲדִיעֵנֵן	2 שָׁרֵת.
Овесъ	הַאֲפֵער	3 שִׁבְלַת־שׁוּעַל.

1) se reposer. — to repose. 2) servir.—to attend. 3) Avoine.—Oats.

איש אחד נָסַע בְּדֶרֶךְ בְּיוֹם־חֹרֶף קָר. לִפְנוֹת־עֶרֶב קָר אל מְלוֹן לְהִנָּפֵשׁ מֵעַט, וּלְהִתְחַם את גּוֹ אשר סָמַר מְקָר. אך בבוא בְּמְלוֹן רָאָה וְהֵנָּה הַמּוֹן נוֹסְעִים אשר קָדְמוּ לָבֹא, יוֹשְׁבִים צְפוּפִים מְסֻבִּים לַתֵּנוֹר, ולוֹ אֵין עוֹד מְקוֹם לִשְׁבֹּת וּלְהִתְחַם את בְּשָׂרוֹ. — או הַתְּחַכֵּם הָאִישׁ לְהִשְׁיֹג לוֹ מְקוֹם אצל הַתֵּנוֹר, בַּתְּחֻבַּלַּת־עֲרֻמָּה. נִפְּן אל מְשַׁבֵּת הַמְלוֹן וַיֹּאמֶר בְּקוֹל רָם: צֵא וּתֵן לִסּוּסֵי עֲגוֹת! —

— אל־נכון חפצת לאמר: שבלת־שועל, ענה המשרת. — אני יודע את אשר אני אומר! קרא האיש בקצף: לא שבלת־שועל כי אם ענות תתן לסוסי! —

וַיֵּצֵא הַמִּשְׁרֵת. גַּם כָּל הָאֲנָשִׁים קָמוּ מִמוֹשָׁבָם, וַיַּעֲזֹבוּ אֶת מְקוֹמָם אֲצֵל הַתְּנוּרָה, וַיֵּצְאוּ לִרְאוֹת אֶת הַסּוֹם הַנִּפְלֵא הָאוֹכֵל עֲגוּת. — אִזּוֹ יָשָׁב הָאִישׁ אֶל הַתְּנוּרָה וַיַּחֲלֵל לְהִתְחַמֵּם. בַּעוֹד רַגְעִים אַחֲרָיו שָׁב הַמִּשְׁרֵת עִם קֶהֱל הַנוֹסְעִים, וַיֹּאמֶר: אֲדוֹנִי, סוֹסְךָ מֵאֵן לֹאכֹל אֶת הָעֲגוּת.

— מִיֵּב מֵאֵד, עֲנָה הָאִישׁ בַּמְנוּחָה: אִם כֵּן שִׁים לִפְנֵי שְׂבִלַת־שׁוּעַל, וְאֵת הָעֲגוּת תֵּן לִי! —

37.

הַחֲתוּל וְהַסָּנְאִי.

Пища, добыча	שְׂפִיזוּעַ, רוֹיֵב	1 מֶרֶץ.
Пустота, тщетно	נִיכָמָם, פֶּעֲרָגֶעֱכֶעֱנָם (לַעֲרַע)	2 תְּהוּ.
Ядро	קֶעֶרֶן	3 חֶרֶץ.
Языкъ	צוֹנָנֶע, שְׂפִרָאָכֶע	4 לָשׁוֹן.
Нижній	אוֹנְטֶערֶסְטֶער	5 תַּחְתּוֹן.
Быть высокимъ, непостижимымъ	אוֹנְטֶעֱגֶרִי־פֶלִיךְ וַיִּין, צוֹ הָאָךְ	6 הַשָּׁגֵב.
Учить, воспитать	אוֹנְטֶערֶרִי־כֶּ, טֶען, עֲרִיצִיעֲהֶען	7 חֲנֹךְ.
Окрестность, площадь	אוֹמְגֶעֱגֶנְדֶּה, פֶּלֶאָטִין	8 כְּפָר.
Способность, талантъ	פֶּאָהִיגֶקִיט, טאַלֶענט	9 כְּשָׁרוֹן.

1) Nourriture, Proie. — *Nourishment, Prey.* 2) Vide, en vain. — *Emptiness, vainly.* 3) Noyau. — *Kernel.* 4) Langue. — *Tongue, Language.* 5) inférieur. — *inferior.* 6) être haut, incompréhensible. — *to be high, incomprehensible.* 7) instruire, élever. — *to teach, educate.* 8) Environs, Place. 9) Capacité. — *Capacity, Talent.*

לאחת החתולים מתו כל בניה, ועל זה דנה לכה מאד. גם כל הילדים, אשר נרה בביתם החתול, התאבלו (אבל) מאד על צרת החתול. — ויהי היום ויבא הצייד מן היער סנאי קטן וצעיר לזמים מאד, אשר עוד לא יכל לראות בעיניו, ועוד לא יכל לאכל ולשתות לבדו. ויתנו הילדים את הסנאי לחתול, והיא היניקה (ינק) אותו ותלקקוהו כמו היה בנה. בקרת הלילה החמקה אותו, ובראותה מרחוק כלב אשר יכל להרע לילד, סמרה את שערות עורה ותקפוץ בחריראף (חריראף, קצף) לקראתו, עד הכריחה אותו מפניה. וכאשר גדל הסנאי הוליכתו החתול האם לשוח, ותראהו את כל אשר בבית, ותלמדוהו לצוד עכברים. בתחלה הניחה לפניו עכבר מת, ותורהו איך לתפשו. אחרי כן הביאה עכבר מת למחצה, אשר יכל עוד לרוץ מעט; ותלמד את הסנאי לרדוף אחריו ולהשיגו. ולאחרונה הביאה עכבר חי ושלם, ותתנהו לנוס מעט ואחר תפשה בו. כל אלה היה על הסנאי לעשות גם הוא כמוה, למען יוכל למצא טרפו לימים הבאים, ולמען יוכל לחיות בלי עזרת האם.

אבל הסנאי לא היה תלמיד מקשיב וחרוץ. הוא לא אבה לאכל עכברים ולצודם. גם את לשון החתולים מאן ללמוד; והיה בקרא אליו החתול "מיו" וענה הוא בלשון הסנאים "מורר". — רבות עמלה החתול לחנכו עלפי דרכה, אך כל עמלה עלה בתהו! אז התעצבה החתול מאד, וכל היום דברה לנפשה בנזון: מה יהי גורל הבן המסרה הזה? איך ימצא טרפו בחיים? —

ותצא החתול אל הגן אשר מאחרי הבית, והסנאי מקפץ אחריה, ויבאו עד לפני עץ־האגוז, אשר מתחתיו שכנו העכברים בחור. ויהי כראות הסנאי את העץ היפה ויטפס כרנע-ויעל עליו, וישב על אחד הענפים הפתוחים, ויבט אל החתול. — גם החתול יודעת לטפס לצרקה; וכבר עלתה פעמים רבות על העץ הזה לצוד צפרים. ובכן קפצה ותטפס גם היא על העץ. אך כמעט הניעה אל הסנאי, והלז מהר לקפץ מענף אל ענף, עד אשר הגיע אל צמרת העץ. משם השקיף על פני הכפר, ויקח אגוז התלוי בענף, ויפצחו ויאכל את חרצו, ואת הקליפה זרק על ראש החתול. — הדבר הזה נשגב מבינת החתול: איככה יכל בנה לקפץ על הענפים, לפצח אגוזים ולאכל את חרצניהם! —

מהיום ההוא חיו שניהם בשלום, בגן. כל אחד התענג על פי דרכו, וכל אחד בלבל נפשו על־פי דרכו. החתול צד עכברים ויאכלם, והסנאי התנועע (ננע) על הענפים ויאכל אגוזים. לאיש ואיש נתן ה' בשרונות שונים בארץ, ועל כל אחד להיות רק על פי דרכו. ולכן אמר המלך הקב"ה שלמה: חנוף לנער על־פי דרכו!

38.

ערך הכסף.

Тошій	מאנער	1 רזה.
Оцѣнка, достоинство	ווערט, שוואַמזונג	2 ערך (ערף).
Бичъ (розга)	פייטשע (רומהע)	3 שוט.
Цѣпочка	קעטמע	4 שרשרה (שרשרת).
По крайней мѣрѣ	וועניגסטענס	5 למצער.

Сжалиться,	ויד ערבארמען,	6 חנן .
одарить	מילדמהאמיג זיין	
Быть поражаему,	ערשיטמערט	7 הפעם, הרעש .
растроганнымъ	זיין	
Литься	רינגען, פליעססען	8 נזל .
Талеръ	טהאלער	9 שקל .
Сосѣдъ	נאכבאר	10 שכן .
Ключъ	שליססעל	11 מפתח (פתח) .
Бесѣдовать	ויד אונטערהאלטען,	12 שיח .
	בעשפרעכען	
Быть довольнымъ	גענוג זיין	13 שפך .
Волнение	אויפרענונג	14 המון .
Радость	פריידע	15 גיל .
Сѣдло	זאטטעל	16 בר .
Часы	אונד	17 שעון* .
Цѣна	פרייז	18 מחיר .
Надежда	האפנונג	19 תוחלת (יחל) :
Недѣля	וואכע	20 שבוע .
Чувство	געפיהל	21 רגש .

1) maigre. — lean. 2) Valeur. — Valour. 3) Fouet (Verge). — Whip (Rod). 4) Chaine. — Chain. 5) au moins. — at least. 6) avoir pitié. — to pity. 7) s'émouvoir. — to be affected 8) couler. — to flow. 9) Ecu. — Dollar. 10) Voisin. — Neighbour. 11) Clef. — Key. 12) s'entretenir. — to converse. 13) suffire. — to suffice. 14) Agitation. — 15) Joie. — Joy. 16) Selle. — Saddle 17) Montre; Horloge. — Watch; Clock. 18) Prix. — Prize. 19) Espérance. — Hope. 20) Semaine. — Week. — 21) Sentiment. — Feeling.

יעקב ולאה היו ילדים חכמים, אבל ערך הכסף טרם ידעו עוד (=לא ידעו); כי מעולם לא גתן כסף בידם. ובאמת כן ראוי להיות; כי מה לילדים ולכסף? הן אבותיהם יודעים את כל מחסוריהם (מחסר=מה שחסר), ונותנים להם כל צרכיהם בפתם. ויהי היום ויבקר בביתם אחד מקרובי הוריהם, אשר בא מדרך רחוקה, וישב אתם ימים אחדים. והאיש עשיר מאד; ולפני הפירו מהם נתן לילדים שקל, שקל כסף, ויאמר אליהם: קנו בכסף הזה את הטוב בעיניכם,

שמחת הילדים גדלה מאד, כי זאת הפעם הראשונה אשר גתן כסף בידם. אז אמר יעקב לאחותו: הידעת, לאה, את אשר אעשה בכספי? אני אקנה לי סוס גדול ויפה, עם פר, רסן ושוט, בסוס אשר שנגנו רוכב עליו.

— ואני, אמרה לאה ופגט בענג אל שקלה: אני אקנה לי שעון זהב עם שרשרת ומפתח יפה, ככל אשר נתן אבינו לאמנו ביום הפורים. שעון כזה האומר בליחשך: פקפק, הוא נחמד ונעים עד מאד; האף אין זאת?

— כן, כן, נחמד ונעים! אבל גם סוסי ייף עד מאד; האף אין זאת אחות? ואם לא יבך לבך, אז אפתגך לרפב עליו לפעמים.

— אה, לבי אמיץ פלכך, יעקב! ויען כי טוב לכך לתת לי לרפב על סוסך, לכן ארשה לך גם אני לשאת את שעוני בצלחתך, לפעמים, רק השמר והזהר לבלתי השקרו! —

— חלילה לי משקרו! הבטיח יעקב. — וילכו הילדים אל הוריהם להודיעם את אשר יעצו (גמרו) לקנות בכספם. אבל מה מאד נעצבו הילדים אל לבם, באמור האב ליעקב, כי מחיר סוס כחפצו הוא למצער מאה שסל, ובאמור האם ללאה כי לשעון כחפצה יחסרו גם לה עוד תשעים ותשעה שקלים! — אז

יצאו הילדים את חדר אבותיהם בפנים זועפים, וילכו הגנה לשית
בתולתם הנכונה. השקל האחד אשר בידם לא נחשב עוד
בעיניהם למאומה, ויבואו (בזה=בזו) ולא הביטו עוד אליו.

ובעמדם בפתח הגן, ובעבור על פניהם אשה עניה ותורת-
פנים, ומבט בהם במתחננת ובאומרת: חנוני נא, חנוני, ילדים
טובים! – הילדים הביטו איש בפני אחותו, ולבם נרעש מאד. או
פתח יעקב את דלת הגן, ובהראותו את שקלו אמר אל העניה:
כמה לחם תוכלי לקנות בכסף הזה, אשה עניה?

– אה, לחם רב מאד, אשר ישפוק לי ולשני ילדי הרעבים
לשבוע תמים; קראה האשה ועיניה נוצצו למראה השקל ביד
יעקב.

– הא לך השקל! אמר יעקב, קחיהו וקני לך לחם, לך
ולילדיך הרעבים. – הא לך עוד כסף, אמרה גם לאה ונתת לאשה
את שקלה.

האשה עמדה נפעמה מהמון לב ומשמחה. שני רסיסי דמע,
דמעות גיל, נזלו על לחייה הרוות. היא חפצה להורות למיטיביה
הקטנים, אבל קולה נחבא בהמון רגשותיה. – גם הילדים בכו
עמה, מפלי הדעת למה; מה מתוקות הן הקמעות האלה!
או ידעו הילדים את ערך הכסף!

39.

היזנים הענות.

Примѣръ, посло- вица, басня	ביישפיעל, פאבעל, שפריכווארט	1 מִשָּׁל.
Ворковать	ניררען	2 הִגָּה.
Перо	פֶּערער (ב. פֶּאָגעל)	3 נוֹצָה.

Давить	צערדריקען	4 מָעָה.
Взглянуть	שויען	5 שׁוּר.
Ссора, брань	שמרייט, צאנק	6 מָדוֹן (מְדָנִים).
Наказывать	בעשטראַפֿען	7 עֲנִשׁ.
Образецъ, (чудо)	מוסטער, (וואונדער)	8 מוֹפֵת.
Тѣснить, тискать	דריקען, קווע-טשען	9 לָחֵץ.
Полировать, лощить	פּאָלירען, (אַבשייערן)	10 מָרַק.
Растоптать	צערטרעטען	11 רָמַם.
Волноваться,	עררעגט,	12 רָנַז.
безпокоиться	אונרוהיג זיין	
Гнѣвъ, (носъ)	צאָרן, (נאַזע)	13 אָף.
Обезчестить	ענטווערען, ענטווייהען	14 חָלַל.
Шевелиться,	זיך בעוועגען,	15 נִזַּע, זָנַע.
двигаться	ריהרען	
Семейство	פאַמיליע	16 מִשְׁפָּחָה.
Стѣна	וואנד	17 קִיר.
Сглаживать	גלאַטטען	18 הַחֲלִיק.
Часть, подаяніе	נאכע, פאַרציאָן	19 מָנָה.
Мигъ, знакъ	ווינק, צייכען	20 רָמִז׃.
Горохъ	ערבסען	21 קמָנִיּוֹת׃.
Рѣзвый, непослушный	אונארטיג	22 שׁוֹבָב.

1) Exemple; Proverbe; Fable. 2) roucouler.—to soo. 3) Plume.
 4) écraser. — to bruise. 5) regarder. — to look upon. 6) Querelle.—

Quarrell. 7) punir. — *to punish.* 8) Modèle (Merveille). — *Model (Marvel).* 9) presser. — *to squeeze.* 10) polir, plisser. — *to gloss, polish.* 11) fouler. — *to tread.* 12) s'inquiéter, s'agiter. — *to fret.* 13) Colère (Nez). — *Wrath, (Nose).* 14) déshonorer. — *to dishonour.* 15) se remuer. — *to stir.* 16) Famille. — *Family.* 17) Mur. — *Wall.* 18) polir; unir. — *to smoothe, polish.* 19) Donation. — *Portion.* 20) Signe. — *Sign.* 21) Pois. — *Peas.* 22) méchant. — *of bad behaviour.*

— הלא תכלמנה, אחיותי! אמרה יונה קמנה לשתי אחיותיה הצעירות קמנה, אשר נקרו בחרטמיהן אשה את אחותה, בחמה עזה: הלא תכלמנה! למצער, חשכנה את ריבן עד אשר יעברו האנשים העומדים פה מתחת לקננו. הן אותנו הציגו בני האדם למשל ולמופת בענותנו, ואמר יאמרו: עניים וטובים ביונים! ועתה, אם תוספנה לריב ולהתנקר ככה, לא יאמין עוד איש לענותנו, וכבוד משפחתנו יסור מעלינו.

— יאמרו בני-האדם מה שיאמרו! הגתה אחת הנלקמות: למה לאחותי מקום רחב כזה? ולמה תלחצני אל הקיר? הן לא אוכל עוד לנוע ולזוע, ונוצותי אשר מכתי וקחלקתי בכפר, הן ממשכות ומעוכבות ונרמסות עתה. — ובדברה הכתה בחרטמה את אחותה, אשר השיבה לה גם היא קנה יפה.

קרנע הזה עברו שני ילדים על פני העץ אשר עליו קננו (קנן = עשה קן; שכן) היונים. — קרו-קרו-קרו, הגתה היונה הבכירה בנעימות, למען תסב את לב הילדים מאחרי קדני אחיותיה הצעירות.

— האח, מה יפו ומה נעמו היונים האלה! אמר אחד הילדים. — ומה כך קולן, ענה השני: בטוח אני, כי הן לא תריבנה לעולם.

— לבטח לא! ענה הראשון: אבל שוררנא, מדוע תרבינה

בקנן? מה זאת?

היונה הבכירה אשר שמעה את כל דברי הילדים, התאמצה לשוא להבין בְּרָמִים את אחיותיה הנצות לחלל מְדַנִּים. שתי הנלחמות לא שעו אליה ותוספנה לזכות ולנָקֶר אשה את אחותה: וכאשר צר להן המקום בָּקֵן, יצאו ממנה, וּפְעֵרְכָנָה את מלחמתן בְּמֶרְחֵב, באויר. — הילדים נֶעֱצְבוּ מֵאֵד בראותם את העופות הנעימים האלה, נלחמים באֵף ובקֶצֶף גדול. גם נוצות אחדות מִפְּנֵי הַיּוֹנִים הנצות, נִמְרְטוּ בַּמִּלְחָמָה וַתִּפְלְנָה לרגלי הילדים; וקול היונה הבכירה ההוֹנָה בְּעֵנוֹה, נֶחֱבֵא בקול הקרֹן של אחיותיה הצעירות.

אז שבו אֲבוֹת הַיּוֹנִים הביתה, נִיּוֹכִיחוּ (==דָּבָר תּוֹכַחַת) את בניהם וַיִּגְעְרוּ בָם. וַיֹּאמֶר האב: הוֹאֵת עֲנֹתְכֶם הַמְּהֻלָּלָה בפי בני האדם?

— ולו ראית, אבי, מה שָׁחֲקוּ עֲלֵינוּ הצפרים, ומה לָּעֲנוּ לנו! אמרה הבכירה: „עתה יַעֲבִירוּ הצפרים את הַשְּׂמוּעָה (==בְּשׂוּרָה) לכל עוֹף השמים, כי רִיב וּמִדְּנִים בָּקֵנָנוּ! — והיונה הבכירה, אשר היתה עָנוּה באמת, הִחֲלָה לבכות.

— צָאִינָה כְּרֵנֶע מִחֶקֶן, בְּנוֹת שׁוֹבָבוֹת, וְהִחֲלִקְנָה את נוצותיכן! אמרה האם: ולמען עֲנֹשְׁכֶן לא אֶתְנַכֵּן ללכת אל שְׂדֵה הקמניות, שָׁבוּעַ תָּמִיד! ועוד אוֹסִיף לִיסְרֹכֵן, כי חֲלַלְתִּין את שֵׁם מְשֻׁפָּחַתְנוּ. הנה שני הילדים אשר ראו את דְּבַר רִיבְכֵן, בָּכוּ עַל מְשׁוֹבָחָתְכֶן, וַיֹּאמְרוּ: עתה הנה נִוכַּחְנוּ כי גם הַיּוֹנִים אֵינָן מְזוֹבוֹת מכל עוֹף השמים, ואנחנו אמרנו כי אוֹתָן נָתַן ה' לנו לְמוֹפֵת בַּעֲנֹתָן וּבְאַהֲבָתָן את השלום! —

כן מתנהגים במשפחת הַיּוֹנִים. — הנכם רואים איפא, ילדים חֲכָמִים, כי מֵרָאָה עֵינֵינוּ יִמְעָה אותנו. לכן אֵךְ מִזֵּב לילדים להיות את אשר עליהם להיות, ולְכַל לַכְמוֹת אִישׁ.

40.

המכתב .

Письмо	בריעף	מכתב . 1
Вѣнокъ	קראנץ	זר . 2
Слабый	שוואך	רפה . 3
Писать	שרייבען	פכתב . 4
Черта, линия	שטריך	קו . 5
Ученость, образованіе	בילדונג, געלעהרוואמקייט	השכלה* . 6
Плясать, прыгать	טאנצען, שפרינגען	פזז, רקד . 7
Состязаться, соревновать	וועטטאייפערן	התחרה . 8
Водиться, подвигаться	ויד פארטבעווענען	התנהל . 9
Буква	בוכשטאבע	אות (אותיות), נ" . 10
Круглый	רונד	עגול . 11
Пятно	קלעקס (פלעק)	פּתם . 12
Собирать	זאממעלן, פערזאממעלן	אַסם . 13
Изумляться	שטוינען	שמים . 14
Слогъ	וילבע	הברה* . 15
Тетрадь	העפּט	מחברת . 16
Ползать	קריעכען	זחל . 17
Чернила	טינאטע	דיין . 18

Почта	פאסט	19 דוואַר*.
Чернильница	טינענשאס	20 קאסט .
Назначать	בעשטימען	21 יעד .
Обвязывать (сбдлать)	אומבוינדען (זאממעלן)	22 קבש .
Прядочный	אנשטאנדיג	23 קאנאן* .
Дальше	ווייטער	24 קלאָזא .
Ящикъ, комодъ	קאסטען, קאמאדע	25 אָרגז .
Число, количество	צאהל	26 קאסטער (קפד) .

1) Lettre.—*Letter*. 2) Guirlande.—*Wreath*. 3) faible.—*weak*. 4) écrire.—*to write*. 5) Trait, Ligne.—*Stroke, Line*. 6) Culture, Erudition.—*Cultivation*. 7) danser, sauter.—*to dance, jump*. 8) rivaliser.—*to rival*. 9) avancer.—*to advance*. 10) Lettre (abc.).—*Letter (abc.)*. 11) rond.—*round*. 12) Tache.—*Spot*. 13) assembler, rassembler.—*to gather, assemble*. 14) s'étonner.—*to be astonished*. 15) Syllabe.—*Syllable*. 16) Cahier.—*Quire*. 17) ramper.—*to crawl*. 18) Encre.—*Ink*. 19) Poste. 20) Encrier.—*Ink-stand*. 21) fixer.—*to designate*. 22) bander (seller).—*to tie round (saddle)*. 23) honnête.—*honest*. 24) plus loin.—*more far*. 26) Coffre, Comode.—*Chest, Drawers*. 26) Nombre.—*Number*.

צפורה קטנה אהבה את השחק והשעשועים יותר מן הילמודים. באות-נפש (=במאנה) פונה ותרקד בנ. כרפה אחרי הצפורות, שמה אפה הקטן בגביע כל פרח לשאף ריחו, אספה את הפרי, ותקלע גרים מפרחי השדה. ולוא יראתי להבלימה, כי עתה הודעתים, כי פעם אחת ראוה רוכבת על מקל ארוך, במקום (=תחת) סוס, בהתחרותה עם אחיה הקטן בן חמש שנים.

אשר רכב גם הוא על סוסו. וצפורה היתה אז-שמעו ושמעו! -
בת שמונה שנים! -

ובכן הנכם רואים כי בשחוק הגדילה לעשות. ואולם
בלמודים היתה רפה וגם נרפה מאד. בקריאה עוד התנהלה
בבבדות (בבד), עוד קראה רק הקורות נפירות, למשל: ב-ית,
של-מה, וכאלה. ואתם הלא ידעתם, כי הילד אשר עודנו עומד
בקריאת הקורות נפירות, עודנו רחוק מהלך (הלך=דרך) רב מן
ההשכלה.

עתה החלה ללמוד לכתוב; כי הן בת שמונה שנים היא,
וכבר הגיע זמן לדעת את המלאכה המועילה והנחוצה הזאת. -
אבל, אי שמים! מה נורא היה מראה אותיותיה אשר כתבה
במחברתה! לא, לא אותיות הן כי אם צבור קנים וענולים הזוחלים
זה על זה! אך תחת זה, היתה מהירה מאד לברא בכתבה,
פתמים מכל המינים: עגולים וארוכים, רחבים וצרים. והאיש
אשר הביט אל אצבעותיה הקטנות, יכל לחשב כי גערה מלמדת
ומשפלת היא מאין כמוה: כי כמעט חצי הדיו אשר בקסת רבב
באצבעותיה; ויש אשר גם בשלמותה רבב מאוס (מאומה) מהשפלתה
הגדולה. כי לפעמים היו גם הן בירות בדיו. - אמה קצפה
בצדק על בטה העצלה והשובבה, ולפעמים קרובות יסרתה קשה,
אך כל זה היה ללא הועיל.

ולצפורה דודה בעיר יפו, אשר בארץ הקדושה. ויהי היום
זיבא משם, עלידי הדואר, גרתיק גדול ובבד, חבוש היטב
בחבל; ויחד עם הגרתיק בא גם מכתב על שם צפורה, לאות
כי לה נועד המשלוח (הדבר הנשלח). - עתה ראי את אשר
תעשי! אמרה האם ותקח את הגרתיק ותסגרהו באנגזה: הנה
דודמך הטובה משערת כי כבר פרעי קרא וכתוב, ולכן כתבה
מכתב אליך; ובגרתיק יש, לבטח, מתנות יפות בערך; אבל

למען ענשך על עצלותך, לא תקבלי את החפצים הצפונים
בנרתיק, עד אשר תלמדי קרא וכתוב בנכון, ועד אשר תוכלי
לקרא בעצמך את המכתב אשר שלחה לך דודתך.

צפורה בכתה ותתחנן ותבקש להיטיב מעלליה
מהיום ההוא והלאה. אך כל זה לא הועיל לה, וכאשר אמרה
האם כן עשתה: את המכתב עם הנרתיק סגרה בארזזה עד העת
אשר יערה.

מאד מאד גדל יגון צפורה, כי נפשה חשקה מאד לדעת
ולראות את המתנות היפות אשר שלחה לה דודתה. אך מה
יכלה לעשות? אין לה עצה אחרת כי אם לעשות בדבר אמה. —
ותחל צפורה לשקוד על למודיה. בתחלה קבר עליה מאד לשים
לב אל הלמוד, ובכתבה ובקראה היתה נפשה פוזה, כי לבה
הלך אז אחרי הגן, אחרי אחיה הקטן ואחרי השעשועים. אך אז
עלה על לבה זכרון המכתב והנרתיק, ותתאמץ ומצליח. עוד לא
עבר רבע שנה, וצפורה ידעה לקרא נכונה, ובעבור חצי שנה
כבר כתבה כתב הגון, ומספר הפתמים הלך הלוך וחסור. עתה
נתנה לה אמה את המכתב, וצפורה קראה אותו על נקלה (=קל).
אז נתן לה גם הנרתיק, ומה גדול ששונה בפתחה אותו ובמצאה
בו המון כלי שעשועים נחמדים אשר לא ראתה כמוהם עד היום!
מהיום ההוא מצאה צפורה חפץ בלמודים, ולשמחת הוריה
היתה מעתה שוקדה וחרוצה עד מאד. —

41.

בֵּית הָאֶחָוָה.

Улетать	פֶּאָרט־פֿליענען	1 פֶּרֶחַ.
Единство (братство)	אייניגקייט	2 אֶחָוָה.
	(ברידערשאַפֿט)	

Разсыпать	אויסשטרייען (צער- שטרייען)	3 זרה .
Свободный	פֿריי	4 חפְּשִׁי .
Довольный	צופֿריעדען	5 שְׂבֵע־צוֹן .
Олень	הירש	6 צָבִי (צָבִים) .
Мохъ	מאָאָם	7 אָזוּב .
Трупъ	לייכנאם , מאָם	8 פֿגֶר .
Ступать, ставить ногу	טרעטען	9 דֶרֶךְ .
Ворона	ראבע	10 עֶרֶב .
Вѣтви	צווייג , לויב	11 עֶפְאִים .
Сильно просить	שטאַרק ביטטען	12 פֿאַר .
Черепаша	שילדקראָטע	13 צָב .
Тучный, сочный	פֿעטט , זאָפֿטיג	14 דֶשֶׁן .
Разрывать, растоптать	צעררייסען	15 גִּתָּק .
Отступать назадъ	צוריקטרעטען	16 הִפּג (אַחור) .
Скопище, община	שאַאַר, געמיינדע	17 יַעֲדָה .
Сѣть	נעטץ	18 רֶשֶׁת (רֶשֶׁתִּים) , ג' .
ЗаклЮчить союзъ	איינען בונד שליעסען	19 כָּרַת כְּבִרִית .
Тосковать по, томиться желаниємъ (פעגערהען)	זיך זעהנען	20 הִכָּסֶם .
Быть спокойнымъ, безза- ботнымъ	רוהיג , זאָרגלאָס זיין	21 שָׁלוֹ , שָׁלוּה .
Ясный, чистый	קלאַר	22 נָדָךְ .

Окутывать,	אום היללען,	23 לום, הָלַט.
завертывать	איינוויקעלן	
Издѣваться	איינען צום בעסטען	24 התעַלל.
надъ	האַבען	

1) s'envoler.—to fly away. 2) Union. Fraternité (y). 3) dissiper, répandre.—to strew. 4) libre.—free. 5) content. 6) Cerf.—Deer. 7) Mousse.—Moss. 8) Cadavre.—Corpsé. 9) marcher.—to step. 10) Corbeau.—Raven. 11) Rameau.—Twig. 12) prier fortement.—to pray strongly 13) Tortue.—Tortoise. 14) gras, succulent.—fat. 15) déchirer.—to tear. 16) reculer.—to retire. 17) Attroupement (Commune).—Crowd (Commune). 18) Filet.—Net. 19) faire une confédération.—to conclude a confederation. 20) désirer ardemment.—to desire, languish. 21) être tranquille, insouciant.—to be quiet, careless. 22) clair, pur.—clear, pure. 23) envelopper.—to wrap up. 24) se moquer.—to jeer.

הַעֲרֹב יֵשֵׁב עַל אֶחָד עֲצֵי הָיֶעַר, וַיַּחֲשׂוּב מַחֲשָׁבוֹת רַבּוֹת.
וְהָיָה בֹא הַצֶּדֶד צִפְרִים, וַיִּפְרֹשׁ רִשְׁתּוֹ עַל הָאָרֶץ, וַיֵּזֶר בָּהּ פְּרָדוֹת
וַיֵּלֶךְ לוֹ. אֵךְ הָעוֹרֵב הַחֲכָם לֹא יָרָא מֵהֲרִשֵׁת וַיִּסְתֵּר בֵּין הָעֵפְאִים. —
אִזּ בָּאָה עֲבֹדַת יוֹגֵי־יֶעַר וַתִּבְרָאִינָה אֶת פְּרָדוֹת הַשְּׁעוּרִים וַתַּעֲוִטְנָה אֶל
הַשֵּׁלֶל, וַתֹּאכְלֶנָה בְּכָל פֶּה. אֲבָל עַד מֵהֲרָה נִלְכְּדוּ בְּרִשְׁתּוֹ, וְלִמְרוֹת
כָּל עֵמֶלֶם לֹא יָכְלוּ לְצַאת מִמֶּנָּה. וַתֹּאמֶר הַיּוֹנָה הֹקֵנָה אֶל הַצִּעִירוֹת:
אֵךְ לִשׁוֹא נֶאֱמַץ פָּחַנּוּ לְצַאת מִן הַבְּרִשְׁתּוֹ, וְהִיא (=וְזוֹה) לֹא תִצְלַח.
הִבֵּה, נִנְסָה נָא לְהִתְנַשֵּׂא לְמַעַלָּה כְּלָנוּ יַחַד, אוֹלִי נִצְלִיחַ אוֹ
לְהִתְעוֹפֵף עִם הַרִשְׁתּוֹ. — וְהַעֲשִׂינָה הַיּוֹנִים פְּעֻצַּת הֹקֵנָה, וַתִּתְנַשֵּׂאנָה
יַחַד, וַתַּעַל גַּם הַרִשְׁתּוֹ עִמָּהֶן.

וְהָעוֹרֵב רָאָה מַה גְּדוֹל פֶּחַ הָאֲחוּהָ, וַיַּעֲף גַּם הוּא אַחֲרֵיהֶן.
וְהַיּוֹנִים הִרְחִיקוּ לַעֲוֹף, עַד אֲשֶׁר עֲיָפוּ מְאֹד, כִּי כָבֵד עֲלֵיהֶם מִשָּׂא
הַרִשְׁתּוֹ; וַתִּבְרַדְנָה לָנוּחַ וּלְהִנָּפֵשׁ בִּשְׂדֵה־פְּרִי, וַתִּתְעַצְנָה אֵיךְ לְהִתְקַלֵּץ

מן הרשת. ותאמר האחת: הנה זה ימים רבים פָּרַתִּי ברית־בעות
(ידידות) עם עכבר היושב בְּקֶרֶבֶת המקום הזה. אֶקְרָאָנוּ וְיָבֵא
לְכַסֵּם את רשתנו. ותקרא בקול גדול, ויבא העכבר מחורו,
ויכרסם עד מהרה את הַחֲבָלִים, וַתִּצְאָנָה הַיּוֹנִים לַחֲפָשִׁי, וַתּוֹדִינָה
לְעַכְבֵּר, וַתַּעֲפִינָה לֵהֶן שִׁמְחוֹת וְעֲלִיזוֹת. – והעורב ראה זאת ויאמר:
אֵכֶן, רַעֲנָמָן אוֹצֵר יָקָר הוּא! וַיֵּשֶׁב בְּקֶרֶבֶת חוֹר העכבר, ויקרא
לוֹ לְבָא לְכוֹת אתו ברית־אֶחָה. אבל כראות העכבר את העורב,
וַיִּנָּס מִפָּנָיו וַיִּתְחַבֵּא בְּחוֹרוֹ.

–למה תִּבְרַח מִפָּנָי? קרא העורב אחריו, האם לא תֵּאֱבֹה
להיות לי לְרֵעַ? – ויען העכבר מִן הַחוֹר: לא, לא, אֶחָה כּוֹאֵת
לא תִּתְּבֵן (תִּתְּבֵן=הִיָּה נָכוֹן, צֶדֶק), כִּי לא יעברו ימים אחדים,
וְהַתְּעוֹרְרָה (עור) בְּךָ תִּאֲנֹתְךָ לְבָשָׂרִי, וַיִּמְרָפְתֵּנִי כְּאַחַד הָעַכְבָּרִים.
אבל העורב פָּצַר בּוֹ מְאֹד, וַיְדַבְּרִים מְחֻקָּמִים הוֹצִיא מִלֵּב
הָעַכְבֵּר את הַפֶּחַד אֲשֶׁר הוּא מִפְּחָד, עַד אֲשֶׁר נִגְעַתָּר (הִעָמַר=
הָאוֹת) לוֹ הָעַכְבֵּר; וַיִּכְרְתוּ בְרִית וַיֵּשְׁבוּ יַחְדוֹ בְּלִי חֶשֶׁד, וַיְהִי
שְׂבִיעִי־רָצוֹן. רק העורב נִכְסֵף נִכְסֵף אֶל מְקוֹמוֹ הָרָאוּשׁוֹן, כִּי יֵרָא
את הַצִּידִים הָעוֹבְרִים בְּשָׂדֶה. לָכֵן אָמַר אֶל הָעַכְבֵּר בְּאַחַד הָעֶרְבִים:
אִם כָּשֶׁר הַדְּבַר לַפִּנִּיךְ, יִדִּידִי, נִסֶּע נָא מִזֶּה, כִּי הַמָּקוֹם הַזֶּה
אֵינָנוּ מְקוֹם־סֶתֶר (נִסְתָּר) כִּתְּפִצִּי. לָךְ אֲתִי וְאֶבִּיאָךְ אֶל מוֹשֵׁב נְחָמֵד
אֲשֶׁר שֵׁם יְגוֹר אוֹהֵבִי הַנָּאֵמָן, הֵצֵב, וַיִּגְוֹר אִתּוֹ יַחְדוֹ.

וַיֵּשֶׁב הַדְּבַר בְּעֵינֵי הָעַכְבֵּר; כִּי גַם הוּא לֹא שָׁלוֹ בַּמָּקוֹם
מוֹשָׁבוֹ, כִּי רָאָה חֲתוּל מִתְהַלֵּךְ לַפְעָמִים בְּשָׂדֶה לְאַרְוֵב לוֹ. –
וַיֵּאָחוּז הָעוֹרֵב בַּחֲרָטְמוֹ בְּזִנְבֵי הָעַכְבֵּר, וַיִּשְׁאַחֵהוּ בְּמִרוֹם, אֶל הַמָּקוֹם
אֲשֶׁר אָמַר, וַיּוֹשֶׁב אֶת הָעַכְבֵּר תַּחַת הָעֵץ, וַיִּקְרָא לָצֵב. וַהֲצֵב בָּא
מִן הַנַּחַל, וַיִּשְׁמַח מְאֹד כִּי שָׁב אֵלָיו שְׂכָנּוֹ וְכִי הֵבִיא אִתּוֹ עוֹד רֵעַ
חָדָשׁ. וַיַּחֲפֹר לוֹ הָעַכְבֵּר חוֹר, וַיֵּשְׁבוּ שְׁלֹשָׁתָם יַחְדוֹ בְּשָׁלוֹם
וּבְרַעוּת.

ויהי היום וישבו וידברו וישיחו על אדות העולם ועל מקבי חיהם הרכים, והנה צבי רץ לקראתם, ויעמוד על יד הנחל, ויפן פה וכה. אז נם הצב למעונו בנחל, והעכבר הספתר בחורו. והעורב פרש כנפיו, ויעף במקום, וישקף לראות אם לא ירדוף ציד אחרי הצבי. ובראותו כי אין רודף, ירד ארצה ויאמר אל הצבי: אל תירא, אדוני, כי פה לא יקרך אסון; במקום הזה עוד לא דרקה רגל ציד. אם טוב בעיניך, שים משקנך במקום הזה: פה בקרבת הנחל יצמח עשב דשן, ומי הנחל מים חיים ונעבדים. – וכדברו קרא לעכבר ולצב. וגם הם דברו על לב הצבי לגור אתם. והצבי השקיף על פני הכפר, וירא והנה העשב דשן, והמים זפים, והמקום מקום סתר, ויואל לשבת שם. ויעש לו הצבי מקום משכב מעפאים ואזוב, וישב בידידות ובשלום עם שלשת שכניו.

ויהי ערב והצבי לא שב למשכנו. ונתעצבו רעיו מאד, ויאמרו: אין זאת כי קרהו אסון. וימהר העורב ויעף לבקש את רעו, וירא והנה הצבי נלכד בפח, וישב העורב אל חבריו ויודיעם את השמועה הרעה. ויאמר העכבר: קחני ושא אותי אל המקום אשר שם נלכד, ונאנק את הרשת. וימהר העורב וישאנהו אתו, ויחל העכבר לכרסם את הרשת. אז בא גם הצב לראות את הנעשה. ויגער בו רעיו על באו הלום, והעורב אמר: איך תמלט נפשך בבא הציד? הנה אני אעופה, הצבי קל ברגליו לנום, והעכבר יסתתר בחורו, ואתה מה תעשה? הן מתנהל אתה בכבודות ולא תוכל להמלט. – עוד העורב מדבר, והציד הולך וכא לראות מה נלכד ברשתו. ובראותו מרחוק את הצבי פרשת, וישמח מאד. אך במרם יגש, וכבר נתקפה הרשת, והצבי רץ אל הסף, העורב פרח לו, העכבר התחבא בחור, רק הצב עמד תחתיו וכל עצמותיו קערו מפחד. ויחר לציד מאד כי אבד

מָרְפוּ ; ולְבָלִי שׁוּב הַבֵּיתָה בִּידִים בִּיקוּת , לִקַּח אֶת הַצֵּב , וַיִּלֶּט אוֹתוֹ
בְּרֶשֶׁת הַקְרוּעָה , וַיִּלֶּךְ לוֹ . אֲבָל הֶעֱכֹבֵר רָאָה אֶת הַנַּעֲשָׂה , וַיִּמְהַר
וַיִּקְרָא לַרְעִי , וַיַּתִּיעֶצּוּ אִיךְ לַהֲצִיל אֶת הַצֵּבִי וַיֹּאמֶר הוֹעֵרֵב :
אֲנִי יוֹעֵץ כִּי יִשְׁכַּב הַצֵּבִי כְּמֵת עַל הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר יֵלֶךְ עָלָיו הַצִּיד ,
וְאֲנִי אֶרֶד עַל הַצֵּבִי כְּדָדָת עַל הַפָּגֵר . וְהִיָּה בְּרֹאוֹת הַצִּיד כּוֹאֵת ,
וְהַנִּיחַ אֶל־נִכּוֹן , אֶת הַרְשֵׁת מִידּוֹ , וְהֵלֶךְ לְתַפּוֹשׁ אֶת הַצֵּבִי . אִם
יִקְפּוֹץ הַצֵּבִי וַיִּרְוֹץ הֵנָּה וְהֵנָּה , כִּמוֹ תִּבְּאֵב לוֹ בְּנָלוֹ , וּבְקִרְבּוֹ אֵלָיו
הַצִּיד וְנָסוּג אַחֹר ; וְכֹה יִתְעַלֵּל בְּצִיד פַּעֲמִים רַבּוֹת , עַד אֲשֶׁר
יִצְלִיחַ הֶעֱכֹבֵר לְנַמֵּק אֶת הַרְשֵׁת , וְעַד אֲשֶׁר יִסְתַּמֵּר הַצֵּב בֵּין
הַשִּׂיחִים , וְאִזּוֹ נִמְהָר כֻּלָּנוּ לְהַמְלִט ,

וַיַּעֲשׂוּ בְּדַבָּר הָעוֹרֵב , וַעֲרָמָתָם הַצְּלִיחָה . — וְכֵן הִצִּילוּ אִישׁ
אֶת רֵעֵהוּ בְּאַחֲזָתָם וּבְאַהֲבָתָם הַנֶּאֱמָנָה . —

42.

הַרְצָעֵן הָעֲנִי .

Сапожникъ	שוֹהַמְאָכֶר	1	בְּרָצֵעַן . \
Поднимать	אֹיִפֶּתְעֵבֶעַן	2	הָרִם .
Объявление	אַנְצִיִּינֶע , אִינוֹעֶרֶאָמ	3	מוֹדֶעָה יְהֵע .
Портной	שְׁנִיִּידֶר	4	חָיִט .
Ярусъ, этажъ	שְׁמַאָקוֹוֶערֶק , עֲטָאָשׁ	5	יָצִיעָה וּ"נ .
Мѣшать	שְׁמַאָרֶעַן	6	הִפְרִיעַ .
Кошелекъ	בֵּייטֶעל	7	כֵּיס .
Пыль	שְׁמׁוּיֵב	8	אַבָּק .
Кружка	קְאֻנְנֶע	9	פֶּךְ .

Мячикъ	באלל (צ. שפיעלען)	10 פֿדור .
Печатать	דרוקען	11 הַרְפֵּס* (רפס) .
Ремесленникъ,	האַנדווערקער ,	12 אָפּן (אויפן) .
(художникъ)	(קינסטלער)	
Старый (не новый)	אלט (ניכט ני)	13 יָשָׁן .
Исследовать,	אונטערוועזען ,	14 פֿדק .
проверять	בעפרייפֿען	
Прервать	אונטערברעכען	15 הַפְּסֵק* .
Крыльцо, (ступень)	טרעפּפּע	16 מִדְרָגָה .
	(שטופּע)	
Солома	שטרעק	17 תֵּבֶן .
Терпѣть, выносить	דולדען ,	18 פֿלֵגל .
	ערטראגען	
Катиться	ראָללען (ויד)	19 הִתְגַּלְגֵּל .
Газета	צייטונג	20 מִכְתָּב-עֵתִיכֶתוֹן* .
Торговецъ	האַנדעלסמאַן	21 סוֹחֵר .
Сапогъ [обувь]	שוה , שטיעפּעל	22 נַעַל .
Хозяйство	ווירטהשאַפּט	23 מִשְׁק .
Заплатить, (награ-	בעצאהלען ,	24 עֲלִים .
дить)	(בעלאָהנען)	
Крутой	שטייל	25 תָּלוּל .
Густой	דיק	26 עָב .
Постоянный	בעשטאַנדיג	27 קְבוּעָה* .

1) Cordonnier.—*Shoemaker*. 2) lever.—*to raise*. 3) Annonce.—*Advertisement*. 4) Tailleur.—*Tailor*. 5) Etage.—*Story*. 6) déran-
ger.—*to impede*. 7) Bourse.—*Purse*. 8) Poussière.—*Dust*. 9) Pint.—

Tancard. 10) Balle.—*Ball.* 11) imprimer.—*to print.* 12) Artisan (*Artiste*). 13) vieux (*pas neuf*).—*old (not new).* 14) vérifier, rechercher.—*to examine, investigate.* 15) interrompre.—*to interrupt.* 16) Escalier (*Marche*).—*Perron (Step).* 17) Paille.—*Straw.* 18) souffrir, tolérer.—*to tolerate, endure.* 19) rouler.—*to roll.* 20) Gazette. 21) Marchand.—*Merchant.* 22) Soulier.—*Shoe.* 23) Ménage.—*Household.* 24) payer (*recompenser*).—*to pay (reward).* 25) escarpé.—*steep.* 26) épais.—*thick.* 27) fixe.—*steadfast.*

יואל הקטן שחק בַּבְּדוּר עם אחותו הקטנה בַּחֲדָר־אִמּוֹ;
נִישָׁמַט הַכְּדוּר מִיָּדוֹ, וַיִּתְּגַלְּגַל תַּחַת הַשִּׁלְחָן. וְכַאֲשֶׁר הֵשִׁחַ יוֹאֵל אֶת
רֹאשׁוֹ לְהַרְיֵמוֹ מֵהָאָרֶץ, וַיִּרְא וְהִנֵּה דַעַל הַקֶּרֶקַע גָּלִיּוֹן גִּדָּפָם.
וַיִּקַּח אֶת הַגָּלִיּוֹן בִּידוֹ, וְהִנֵּה הוּא עֲלֵה מִכְתַּב־עֵתִי, וְבוֹ גִּדְּפָסוּ
מוֹדְעוֹת שׁוֹנוֹת מֵאֵת סוֹחְרִים וְאַמְנִים. יוֹאֵל רָאָה גַם צִיּוּרִים אֲצֵל
הַמּוֹדְעוֹת, וּבִיחּוּד לָקַחָהּ לְבוֹ תְּמוּנַת נֶעֱר קָטָן לְבוּשׁ בְּגָדִים יָפִים:
כִּי כֹזֶאֱת יִדְּפִיסוּ הַחֲמִשִּׁים בַּמּוֹדְעוֹתֵיהֶם, לְמַעַן מְשׁוֹךְ אֲלֵיהֶן אֶת לֵב
הַקּוֹרְאִים, לְמַעַן יִבְּאוּ לִקְנוֹת בַּחֲנוּתָם. הַצִּיּוּרִים מְשַׁכְּנוּ אֶת לֵב יוֹאֵל,
וַיִּתֵּן אֶת הַכְּדוּר לְאֹחוֹתָיו, וַיֵּשֶׁב עַל הָדוֹם, וַיַּחַל לִקְרֹא בְּגָלִיּוֹן. וְהִנֵּה
לִנְגַּד עֵינָיו מוֹדְעָה קְצֵרָה, לֵאמֹר: רָצְעֵן עֲנִי מִבִּקֵּשׁ אֲנָשִׁים רַחֲמָנִים
לַחַת לֹו עֲבוּדָה. — אִמִּי, קְרֹא יוֹאֵל בַּחֲפֹזוֹן, רְאֵי הִנֵּה בְּגָלִיּוֹן הִזֵּה
כְּתוּב כִּי רָצְעֵן עֲנִי מִבִּקֵּשׁ עֲבוּדָה, וְאַתָּה הִלָּא אִמְרַת תְּמִיד כִּי
רָצְעֵנִי הַקֶּבֶנֶע אֵינְנוּ חֹפֵץ לְתִקֵּן אֶת נַעֲלֵינוּ הַיְּשָׁנִים; וּבִכֵּן הִלָּא
נוֹכַל לְתַתָּם לָרָצְעֵן הָעֲנִי הַזֶּה לְתִקְנָם? הֵן הוּא מִבִּקֵּשׁ נַעֲלִים לְתִקֵּן
מֵאֵת אֲנָשִׁים רַחֲמָנִים, וְהֵן אֲנַחְנוּ הִנְנוּ אֲנָשִׁים רַחֲמָנִים, הֲאֵפֹא אֵין
זֹאת, תִּמְרָ? אָמַר בַּפְּנוֹתָיו אֶל אֹחוֹתָיו. — בְּיָדָאִי! עֲנַתָּה תִּמְרָ הַקֵּטְנָה.
אֲנִי רַחֲמָנִיָּה, וְגַם צַעֲצוּעֹתִי רַחֲמָנִיָּה, וְלֹה אָבֵד שְׁלֹשׁוֹם נַעַל אַחֵר,
וְהִרְצֵעֵן יוֹכַל לַעֲשׂוֹת לָהּ נַעַל חָדָשׁ. וְאֲנִי הָעֵמֶדְרִית אֶת נַעֲלִי עַל
הַתְּנֹור וַיִּקְוֶה, וְגַם אוֹתָם יוֹכַל הִרְצֵעֵן הָעֲנִי הַזֶּה לְתִקֵּן. אָה, הִנְנִי
לְהִרְאוֹתוֹ מֵה רַחֲמָנִיָּה אֲנִי! וְמֵה מְאֹד תִּגְדֹּל אוֹ שְׂמַחְתּוֹ, הֲאֵפֹא

אין זאת, יואל? — כן, ענה יואל, הוא ישמח מאד; אנחנו נמן לו את נעליה ואת נעלי ואת נעל-צעצועתך, ואת כל הנעלים הישנים, אם תרשנו אמנו לעשות כן. ויואל רץ אל אמו ויאמר: הגידי נא, אמי, המתרשני ללכת אל הרצען העני בשובי מבית הספר? הן משקנו לא רחוק מביתנו, כי כן כתוב בגליון: רחוב העורות, מספר 8 ביציע הרביעי. —

והאם היתה עסקה (עסק, התעסק) או לבדוק את חשבונות המשק, ולא הסתה און לשמע את כל דברי בנה, ותען בנפש פזורה: אם רק לא תשיחו בקול שאון כזה, אתן לכם רשיון ללכת אל הרצען, רק אל תוסיפו להפריעני ממעשי.

— אנא אמי, אמר יואל, רק עוד אחת אשאלה: תספר לי לשלם לרצען העני בך?

— לא! תפסיקה אותו תמר הקטנה, צעצועתי תשלם בעצמה, כי יש לה כיס-כסף קטן, וממנו יקח כל הכסף הדרוש למלבושה (לבוש).

— אבל הן הצעצועה לא תוכל לעלות אל היציע הרביעי, לשלם את מחיר געלה, ולכן לי לעשות זאת בעדה; אמר יואל. — ותמר כבר ענתה פניה לבכות, ואולם האם אשר חפצה לשבת עתה במנוחה, אמרה: יואל יקרא את הרצען אלי, ואז תתנו לו את כל נעליכם הקרועים, ואחר תשלמו לו בעצמכם.

הילדים רצו (רצוה) את העצה הזאת, ויואל החל לצר את ספריו, כי היום נכסף נכסף ללכת לבית הספר, למען יעלה, בשובו מבית הספר, אל מעון הרצען העני, אשר על זה שמח מאד. — בשובי הביתה אספר לך הכל, אמר לאחותו, וימהר ויצא את הבית.

מעולם לא ארכו לו השעות בבית הספר, כאשר כיום ההוא. אך לסוף גלו הלמודים, ויואל רץ אל הבית אשר גור בו הרצען.

ניעל על המדרגה. הוי, מה אַיִמטה היא המדרגה הזאת! מה אַפֿלֶה ומה תִּלְוֶלֶה היא! אך יואל עלה בה, וַיִּמְצֵא את פתח המעון. וידפוק בַּדֶּלֶת וַיָּבֵא הַתְּדֵרָה.

והחדר צר מאד ורק חֵלֶק אחד בו, ולפני החלון הוה יִשָּׁב האיש על שלחן, וַיִּתֵּקֶן נעל גדול וַיִּשֶׁן, וכלי מְלֹאכְתּוֹ פְּזוּרִים סְבִיבוֹ. מעולם לא היה יואל בחדר דל כזה; בחדרי בית הוריו עמדו הַמֶּוֹן בָּלִים וְחִפְצִים, אשר לא היו דרושים לאיש, וְהַשְׂפָּחָה הַתְּאוֹנָנָה תמיד כי עליה לָנֻקוֹת הַמֶּוֹן שלחנות וכסאות אשר אין בהם כל מוֹעִיל; הן כל אלה עומדים פה רק לִמְעַן יִכְסֶּם האבק, אמרה תמיד בְּתִלְוָנָה. — ואולם פה בחדר הרצען, אין כל בלתי אם כסא אחד, מְטָה. עם שֶׁק מְלֵא תֵּבֶן וּמִכְסֵּה עֵב, וְאַרְגָּנָה אשר עליו עמדו כוסות אחדים וּפָה שָׁבוֹר לְבִשָּׁל בו קֶפֶס. — מה יֹאמֶר אֲבִי, לוֹ רָאָה את הַפֶּךְ הַזֶּה, חָשַׁב יואל בִּלְבוֹ, הן הוא לא יוכל לְלַבֵּל בָּלִים שָׁבוּרִים.

או הִסֵּב הרצען את ראשו אל יואל, וַיִּשְׁאַל: מה תַּחֲפִץ, נער קטן? במה אוכל לְשַׁרְתָּהּ? — ולב יואל מְלֵא רַחֲמִים לִמְרֹאָה הַמְּטָה הַרְעוּעָה וְהַפֶּךְ הַשָּׁבוֹר, לכן דָּבַר אֶל הַרְצֵעַן בִּידִידוֹת, וַיֹּאמֶר: רצען טוֹב, אֲמִי מִבְּקִשְׁתְּךָ, כי תבא אלינו לִתְקֵן את נְעָלִי ואת נְעָלֵי תִמְרֵי אַחֲוִיתִי. גם לְצַעֲצוּעַת אַחֲוִיתִי אָבִד נֶעַל, ואתה תַּעֲשֶׂה לָּהּ נֶעַל חָדָשׁ. — והרצען קרא אל אִשְׁתּוֹ אשר יִשְׁבָּה בַּחֲדָר הַשְּׁנִי, וַיֹּאמֶר: הַשְּׂמַעַת, וְלָפָה? עָלִי לִלְכֹּת אל אִם הַנֶּעַר הַזֶּה. הַתִּקְנַת את בְּגָדִי? כי אם אֵין לא אוכל לְצַאת הַחוּצָה. — והאִשָּׁה עָנְתָה: לוֹלִי כָּאֲבוֹ לִי אֲצַבְעוֹתַי כי עָתָה כִּבְר פְּלִיתִי מִלֹּאכְתִּי בְּבִגְדֶךָ. אבל כְּעוֹד שְׁעָה תוֹכַל לְלָבְשׁוֹ.

(סוף)

1	שָׁחָה.	פֿערבלייבען, פֿערוויילען	Пробывать
2	בְּלוּב.	קאַפֿיג, פֿאַגעלבויער	Клѣтка

Залогъ	פּאָלד	3 עבֹוט .
Представить	זיך פֿאַרשטעללען	4 שׂוה .
Софа	זאָפּאַ	5 ספּה .
Выкупать	לאַסקויפֿען , איינלאָזען	6 פֿדה .
Свѣтѣлка	באָדענקאממער	7 עֶלֶה .
Брать въ заемъ	לייַהען (פֿאַן)	8 לֹוה .
Запрягать	אַנשפּאַנגען	9 רתם .
Ослёнокъ	יונגער עוועל	10 עיר .
Паръ	ראַמפּף	11 קיטור .
Проводить, истратить	פֿערבריינגען , פֿערברויכען	12 בִּלָּה .
Возликовать,(трубить)	זיכלצען , (בלאָזען)	13 תִּרְעָה .
Забывчивость	פֿערגעסליכקייט	14 שִׁכְחָה .
Накармливать (животн.)	פֿיט- טערן (טהיערע)	15 אָבֵם .
Свистокъ	פּפֿייפֿע	16 תִּלִּיל .
Ясно, выразительно,	אויסדריקליך , דייטליך , בעשטימט	17 מִפְּרָשׁ .
Хозяинъ, владѣлецъ ,	בעזיטצער , הערר , (עהעמאַן) (עוגר)	18 בַּעַל .
Легкомысліе	לייכטזיגן	19 פִּחְזוּת .
Путь, дорога (ад. ж. д.)	באַהן (היער אייגענבאַהן)	20 מִסְלָה (סלל) .
Пѣздъ(путешествіе)	צוג, (רייזע)	21 מִסָּע (נסע) .
Испугать	ערשרעקען	22 בִּגֶּת .

נעוויין, פאַרטהייל **23 פֿצע.** **Нажива, выгода**

24 מַיִד*. **Тотчас** **ואָפֿאַרט**

1) demeurer.—to sojourn. 2) Cage. 3) Gage.—Pledge. 4) se figurer.—to imagine. 5) Sofa. 6) racheter, dégager. — to redeem. buy back. 7) Mansarde. 8) emprunter. — to borrow. 9) atteler.—to put to. 10) Anon.—Ass-foal. 11) Vapeur.—Steam. 12) passer, consumer.—to pass, consume. 13) être joyeux (jouer de trompette).—to exult (trumpet). 14) Oubli.—Forgetfulness. 15) donner à manger.—to feed. 16) Sifflet.—Whistle. 17) exprès.—clearly. 18) Propriétaire (Mari).—Owner (Husband). 19) Etourderie.—Giddiness. 20) Chemin (de fer).—Road (Railroad). 21) Train (Voyage). 22) effrayer.—to frighten. 23) Profit. 24) à l'instant.—directly.

יואל יצא מן החרר הצר. הוא לא יכל לִשְׁהוֹת שם יותר, כי מראה עיניו הִעֲצִיבו מאד. רק דבר אחד מצא חן בעיניו: זה כלוב צפור התלוי לפני החלון, ואשר הצפור היושב בו רָגַן ממוֹבֵּל לב. — הנער מָהַר הביתה, ויספר לאחותו את כל אשר ראה. — שְׁוִי בְלִבְךָ, תמר! אמר יואל, הנה פֶּךְ-קֶסֶע שָׁבוֹר עומד שם על הארנו!

— מה מגונה הדבר! אמרה הקמנה: מדוע לא יקנה לו האיש פך אחר? — הִיקֵּנָה דבר בלי כסף? ענה הנער: ולו אין כסף, דל הוא מאד, והוא נָר בחרר אשר מֵרָאֵהוּ בחרר הָעֵלִיָּה שֶׁשָּׁם תּוֹכִישׁ (יבש) אמנו את הַמֵּדִים. — האין לו סֶפֶה ושלחן הכתיבה? שאלה תמר. — לא! ענה יואל: רק שלחן אחד יש לו, ועליו הוא יושב ועושה מְלֹאכְתּוֹ. — על זה צָחקה תמר מאד: איש גדול יושב על השלחן! מה נִלְעַג הדבר הזה!

עוֹדֶם מְדַבְּרִים ויבא הרצען החדרה. וחילדים מָהְרוּ וַיִּחַפְּשׁוּ וַיֵּאֱסְפוּ את כל הנעלים הישנים אשר נמצאו בבית, וכל אלה נָתְנוּ לְרֹצֵעַן לְתִקּוֹן. ואם יואל שאלה את הרצען לְמַעֲשָׂהוּ, ויאמר האיש:

בשנה הזאת רע לי מאד, כי פעמים רבות תחסר לי עבודה, וגם בקצאי עבודה לא יִשְׁלַם לי תמיד, כי האנשים העניים אשר להם אָעֵבֹד, חסְר־כֶּסֶף גם הם.

—אמי, אמר יואל, חפץ אני לשלם לרצען בעד נעלי, עוד היום, במרם יתקנם. — מראש לא אֶקַח כסף מידך, ענה הרצען, אבל מחר לעת הצהרים אָשִׁיב את הנעלים, ואז אֶדְרוֹשׁ הכסף. כי בַּדַּעֲתִי אשר אָשַׁמְכֶם מאומה מִכֶּם לְיוֹתִי מִשְׁכָּנִי חָצִי השקל, והיא לקחה ממני בַּעֲבוּט את צַפְרִי, זה תַּעֲנוּגִי הַיָּחִיד בביתי. ואם לא אָשִׁיב לה הכסף מחר עד הצהרים, לא תשיב לי את צפרי; כן אמרה לי מִפְּרֶשׁ.

—בא מחר בשעה השתים עשרה, למועד שובי מבית-הספר, ואז אֲשַׁלֵּם לך מיד, אמר יואל. הרצען הוֹדָה להם וילך לו. והאם אמרה לבנה: עתה רֵאָה לשמר הַכֶּטְחָתָךְ (=את אשר הַכֶּטְחָתָהּ), כי עליה נִשְׁעָן האיש. לכן שוב מיד פְּכָלוֹת הַלְמוּדִים, ואל תשחק בחוץ כאשר הסכנת לעשות.

ביום המחרת בלכת יואל לבית הספר, נִמְר בלבו לשוב הביתה למועד הָאָמוֹר, בלי אחור; ואת חצי השקל שֶׁם בָּכִיסוּ, לַפְדוֹת בו את צפור הרצען.

בשובו מבית הספר לעת הצהרים, ראה ברחוב עגלה רְתוּמָה לַעִיר קָטָן. נערים שובבים רבים נִקְהָלוּ (=נֶאֱסַפוּ) על הָעִיר, ויצחקו עליו וַיִּשְׁתַּעֲשְׁעוּ אֹתוֹ; והעיר טוב הֵלֵךְ רָצָה את מעשיהם. השחוק הזה מצא חן מאד בעיני יואל, וַיַּעֲמֹד לֵאבֹס את העיר מִפֶּת הַלַּחַם אשר נִשְׁאָרָה בַּצִּלְחָתוֹ מֵאַרְחַת הַפֶּקֶר. רִבְעֵ שָׁעָה עָבַר בַּשְּׁחֹק הזה; אז זכר יואל כי הִבְטִיחַ לָאָמוֹ לְבִלִי שֶׁחֵק הַיּוֹם בְּרָחוּב, וַיִּשָּׂא רַגְלָיו וַיִּרֶץ הַבֵּיתָה לְבֵל יֵאָחַר הַמוֹעֵד. וַיְהִי בַעֲבֹרָו עַל פְּנֵי גֶן, וַיִּרָא וְהִנֵּה שְׁנַיִם מִתְּבָרְזֵי מִשְׁחָקִים בְּגֶן, וְהָאֶחָד קָרָא אֵלָיו: רֵאָה נָא, יוּאֵל, עֵתָה תָבֹא עֲגֹלַת הַקִּישוֹר!—וַעֲגֹלַת הַקִּישוֹר הִיא הַנֶּעֶר הַשֵּׁנִי, אֲשֶׁר תִּקַּע

(=שרק) בְּחִלּוֹל יַעֲשֶׂה אֶת כָּל הָאוֹתוֹת בְּנֶהוֹג לַעֲת צֹאת מִקֶּסֶע עַל מִסְלַת-הַבְּרוּל; וְהוּא בַּעֲצָמוֹ הִיָּה עֲגֻלַּת הַקִּימור, וַיִּסָּב בִּגֵּן בְּמִרוּצָה (רוץ) מְהִירָה. — הַשְּׁחוֹק הַזֶּה יָשָׁר מֵאֵד בַּעֲיֵנִי יוּאֵל, כִּי חָדָשׁ הִיָּה לוֹ; מַעֲוֹלָם לֹא הִיָּה הוּא לַעֲגֻלַּת קִימור. וּבִכֵּן נִסָּה גַם הוּא לַעֲשׂוֹת בְּרִיעָהוּ, וַיִּשְׁרוֹק בְּשִׁפְתָיו, וַיִּרֶץ אַחֲרֵי רַעְהוּ, וַיִּקְרָא: עֵתָה הִנֵּה שְׁתֵּי עֲגֻלוֹת-קִימור. — בַּשְּׁחוֹק הַזֶּה בָּלָה יוּאֵל זְמַן לֹא-מַעֲט, אֶךְ לִסּוֹף נִפְרַד מִרַעְיוֹ וַיִּרֶץ בַּחֲפוּזוֹן הַבֵּיתָה.

בְּבֵית סְפָרָה לֹא אַחֲזָתוּ, כִּי הִרְצִיעַן הָעֵנִי הָשִׁיב אֶת הַנַּעֲלִים אֲשֶׁר נָתַנוּ לוֹ לַתְּקוּן, זֶה כִּשְׁעָה, וַיִּדְרֹשׁ אֶת מִשְׁכָּנָתוֹ (מִשְׁכָּנָת = שָׁכָר), וְכִי הָיָא, תָּמַר, שְׁלֵמָה לֹא עָשָׂר אַגּוּרוֹת בַּעַד נַעַל צַעֲצָעָתָהּ, אֶךְ יוֹתֵר לֹא הִיָּה לָהּ, וְגַם הָאֵם לֹא הִיתָה בְּבֵיתָה. — וְתוֹסֵף תָּמַר וְתֹאמֶר בְּתוֹגָהּ (=יָגוֹן): הָאִישׁ אָמַר כִּי עֵתָה לֹא יוֹשֵׁב לוֹ צִפְרוֹ, כִּי שְׁכָנָתוֹ אִשָּׁה קָשָׁה, וּמִפְּרָשׁ אָמְרָה כִּי אִם לֹא יִבִּיא לָהּ הַכֶּסֶף לְמוֹעֵד אֲשֶׁר אָמַר, לֹא תִשָּׁב לוֹ אֶת הַצִּפּוֹר; וְעֵתָה לְבַטַּח כִּבֵּר מִכְרָה אֶת הַצִּפּוֹר.

יוּאֵל נִבְעֵת מֵאֵד לִשְׁמַע הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה, וַיִּקְצוֹף עַל נַפְשׁוֹ כִּי לֹא שָׁמַר אֶת הַבְּטָחָתוֹ. — אִזּוֹ שָׁבָה הָאֵם הַבֵּיתָה, וַיּוּאֵל הִגִּיד לָהּ אֶת צִרְת־נַפְשׁוֹ.

— רַע הַדְּבָר מֵאֵד, אָמְרָה הָאֵם, כִּי אִם גַּם תִּבִּיא עֵתָה אֶת הַכֶּסֶף אֶל הַרְצִיעַן, הִנֵּה בְּיָדַי כִּבֵּר אַחֲרַת הַמוֹעֵד, וְלֹא יוּכַל עוֹד לַפְּרוֹת אֶת צִפְרוֹ. לָכֵן עָלִי לִלְכֹּת אִתְּךָ, אוּלַי אֶצְלִיחַ אֲנִי לַפְּתוֹת אֶת שְׁכָנָתוֹ לְהַשִּׁיב לוֹ אֶת עֲבוּמוֹ. — יוּאֵל הוֹדָה לֵאמֹו עַל חֲסֵדָהּ, וַיִּלְכוּ שְׁנֵיהֶם אֶל הַרְצִיעַן, וּבִבְאֵם אֵלָיו סֵפֶר לָהֶם, כִּי כִבֵּר בָּקֵשׁ אֶת שְׁכָנָתוֹ לַחֲכוֹת עוֹד בְּשִׁעָה, וְגַם חִפֵּץ לַתֵּת לָהּ אֶת עֶשֶׂר הָאַגּוּרוֹת אֲשֶׁר קָבַל מִתָּמַר, אֶךְ שְׁכָנָתוֹ אָטְמָה אוֹנִיָּה מְשֻׁמוּעַ, וְתִמָּאן וְתֹאמֶר כִּי הַצִּפּוֹר לָהּ הוּא עֵתָה בְּמִשְׁפָּט. — וַיִּתְּעֵב יוּאֵל

מאד לשמע הדבר, ובראות אמו את עצבונו אמרה: הבה, נלכה אל האשה, אולי תעתר לבקשתי.

השקנה מאנה בתחלה לשמוע לדברי אס-יואל, אך כאשר אמרה לה לשלם שקל כסף, במחיר הצפור, נפתה לב האשה אל הבצע, ותשב את הצפור. אז הביא יואל את הצפור לבקעליו. והרצען שמח עליו מאד, וגם הצפור הריע בגיל בכלובו.

—הפעם תקנתי את מעותך, אמרה האם ליואל: אבל לא תמיד נוכל לתקן את אשר נענה בשכחה ובפחזות.

43.

מסעי בן-הצפור.

Ворохъ, куча	הויפען, געטריידע-הויפען	1 ערמה.
Фуфайка	ברוסטלאטין	2 חשן.
Шагъ, [нога]	שריטט, [פוס]	3 פּעם.
Житница	געטריידעשפייכער	4 אָם.
Дерзкій	פֿרעך	5 חצופ*, עז-פֿנים.
Соловей	נאכמינאלל	6 זמיר.
Насыщаются	זאטט ווערדען	7 שבע.
Кормиться	ויך ערנאָהרען	8 התפרנס*.
Аистъ	שטאָרד	9 חסידה.
Сюртукъ	ראק	10 מעיל.
Пѣвецъ	זאָנגער	11 מְשׁוֹרֵר, מְזַמֵּר.
Свѣтъ (вселенная)	וועלט (וועלט-אלל)	12 תבל.

Честность	עהרליכקייט	13 אָמוּנָה .
Скитаться , (двигаться)	וויך אומהערטרייבען , (בעוועגען)	14 נָנַע .
Смотрѣть съ удивле- ніемъ	אָנשמוי- נען	15 הַשְׁתָּאָה (שאָה) .
Карликъ	צווערנ	16 גַּמָּד .
Дерзости	פֿרעכהייט (ען)	17 גּוּזָה , הַצֶּפֶה .
Возбраняють, препят- ствовать	פֿערוועת- רען , פֿערווייזען	18 פִֿתָּה בִּי .
Проколоть	שטעכען , ערשטעכען	19 דָּקָר .
Привязываться	וויך אָנשליעססען אָנהאַנגען	20 הַצֶּמֶד .
Вздروгнуть	ערשרעקען , ערציטטערן	21 הַתְּחַלְחֵל .
Клясть	פֿלוצען	22 קָלֵל .

1) Tas.—*Heap*. 2) Camisole.—*Under- Waistcoat*. 3) Pas (Pied).—*Pace (Foot)*. 4) Grenier.—*Granary*. 5) Insolent. 6) Rossignol.—*Nightingale*. 7) se rassasier.—*to be sated*. 8) se nourrir.—*to sub- sist*. 9) Cigogne.—*Stork*. 10) Robe. 11) Chanteur.—*Singer*. 12) Monde (Univers).—*World (Universe)*. 13) Probité.—*Probity*. 14) vagabon- der.—*to stroll*. 15) regarder avec étonnement.—*to look with asto- nishment*. 16) Nain.—*Dwarf*. 17) Insolence. 18) réprimander, pro- hibit.—*to reprimand, prohibit*. 19) percer, piquer.—*to prick, pierce*. 20) s'attacher.—*to attach one's self*. 21) trembler.—*to tremble*. 22) maudire.—*to curse*.

הַצֶּפֶה הוּקָן הַקִּיץ זֶה עֵתָה מְשַׁנָּתוֹ . עוֹרְנוּ מִשְׁתַּבֵּרֵי בַתְּעוֹנוֹ
עַל מִשְׁפָּכוֹ בִּקְנֵי הַחֶם , וְלָבוֹ עוֹרְנוּ שִׂמְחָה עַל הַחֲמִים הַיּוֹפִת אֲשֶׁר
נָגַב אֶמֶשׁ מִעֲרַמַּת הָאֶפֶר , — וְהִנֵּה בְנוֹ הַצֵּעִיר , עֶרְוֹךְ פִּיּוּצָא לְדֶרֶךְ

רחוקה, קפץ הקנה, ויאמר אל אביו בלשון-חצוף, כמשפט בני-צפור: זקן!! עתה הנני הולך לראות את העולם הגדול! הנה החסידה ארוכת הרגלים וארוכת החרטום, כבר הלכה אתמול למסעיה; גם הדרור הגאה הלבוש תמיד בנדישנות: מעיל שחור וחשן לבן, נכון גם הוא לצאת מזה; גם משוררנו הנכבד, האדון הזמיר, המתגורר (גור) שם על יד הנחל, כבר נדד הלך לו – ומה לי עוד פה בכפר השומם? ובכן הנני שם גם אני לדרך פנמי (=הנני יוצא קנס), והנני הולך להתבונן בארצות-הכל. שלום לך, זקן! אולי עוד אשוב אליך, אחרי אשר תשבענה עיני לראות את כל חמדת התבל (חמדה=הדר).

–הנך חפץ לצאת למרחבי-תבל? אמר הצפור הוקן בתמהון ובנחת, ונקרוץ בעיניו לבנו האמיץ... אך תספיל לעשות, חצוף קטן! מה לך ולעולם הגדול? לא לנו, צפרים, לעוף בקמרתקים (=ארצות רחוקות). לנו לשבת בכפר עם האכרים, ועליהם לכלכל אותנו. פה במקום מושבנו, הכל גלוי וידוע לנו: כל הגנים, כל העצים וכל האקמים; פה נמצא תמיד אכל לנפשנו. ואם גם יצפן האכר את הקר במסתרים (=מקום נסתר), משם נחפשהו ונמצאהו. אבל שם על ארץ רבה (=גדולה), מי יודע מה יקבנו שם? שב במקומך והתפרנס באמונה! זאת התורה לצפרים מאז מעולם; ולכן לא יעזבו את מקום מולדתם, (מולדת=מקום שבו נולד איש), ולא יתאוו לנוע על ארץ רבה.

–דענא, וקן יקר, כי לא בימים הראשונים הימים האלה! ענה בן-הצפור עזות: ואנחנו הצפרים הצעירים, חקמים הגנו ממך ומכל רעיד הזקנים הנצמדים לקנם. אנכי והצפרים אשר פגילי חפצים לראות את העולם ולשמוח ולהתענג בחיינו, ופה בכפר ימיתני השקמון. – ובן הצפור פריש את כנפיו ונעף, ונפצח ופצח =הריע) רנה מטוב-לב.

ביום הראשון נָעַם לוֹ הַמַּסַּע עַד מֵאָד, מָרַף לֹא חָסַר לוֹ
בְּכָל הַדֶּרֶךְ, וְעֵינָיו רָאוּ הַמִּזְוֵנוֹת וְנִפְלְאוֹת, אֲשֶׁר הִשְׁתָּאָה
לָהֶם עַד מֵאָד. וַיְהִי מֵאֲשֶׁר בַּעֲיֵנָיו, כִּי חָפְשִׁי הוּא לִנְפִשׁוֹ לַעֲשׂוֹת
כְּטוֹב בַּעֲיֵנָיו מִבְּלִי אֲשֶׁר פָּקַח בּוֹ אִישׁ.

לְפָנוֹת־עֶרֶב בָּא צִפְרָנוּ בִיעֵר גָּדוֹל, וַיֹּאמֶר לָלוֹן שֵׁם. אֵךְ
כַּמַּעַט שָׁבַח לֹא מָקוֹם לְמִשְׁכָּב, וְהִנֵּה קָה־לְעוֹרְבִים בָּאוּ, וַיִּצְרְחוּ
בְּקוֹל נֹרָא, עַד כִּי הִתְחַלֵּחַל בֶּן־הַצִּפּוֹר הַקָּטָן וַיִּירָא מֵאָד. — מַה
לָךְ פֹּה, נָמַד אָמוֹץ ? אָמַר עוֹרֵב וְקָן אֶל צִפְרָנוּ הֶחָרָד: הַמָּקוֹם
הַזֶּה לָנוּ הוּא, וְלָךְ אֵין כָּל חֵלֶק וְכָל גְּבֻלָּה בּוֹ. מִהָר וְלָךְ מוֹה,
פֶּן יִרְעֶה לָךְ !

נִבְהַל וְנִבְעַת פָּרַח לוֹ צִפְרָנוּ, וְלֹא קָמָה בּוֹ עוֹד רוּחַ (=אָמִץ)
לְתוֹר לוֹ מָקוֹם לִישׁוֹן בִּיעֵר הַמִּסְכָּן הַזֶּה.

— לֹא נִשְׁאַרְתִּי בְּבֵיתִי, בְּקִנִּי הָחֵם ! אָמַר הַצִּפּוֹר הַנוֹסֵעַ
בַּעֲצָבוֹן: מַה טוֹב וְמַה נָּעִים שֵׁם בְּמַעוֹן־אֲבִי ! אֲכֵן הִסְכַּלְתִּי לַעֲשׂוֹת
כִּי נִדְרַתִּי מִקִּנִּי.

עָצוּב וּבִנְפֶשׁ־מֵרָה הוֹסִיף צִפְרָנוּ לַעֲוֹף הָלֵאָה, הַלֵּאָה, עַד
אֲשֶׁר בָּא אֶל אַחַד הַכִּפְרִים, שֵׁם מִצָּא לוֹ מְנוּחָ (=מָקוֹם־מְנוּחָה)
תַּחַת גַּב־סֶכֶה, וַיִּשְׁכַּב וַיִּישָׁן. וַיְהִי מִמַּחֲרַת, אֵךְ קָם מִמִּשְׁכָּבוֹ,
וְהִנֵּה הַמִּזְוֵנוֹת צִפְרִים בָּאוּ, וַיִּצְעֲקוּ צַעֲקָה גְדוֹלָה: הוּי, הוּי, נִכְרִי
(=זָר) בָּא, נִכְרִי בָא; מַה לוֹ פֹּה ? הִנֵּה הוּא בָא לֵאכֹל אֶת
פָּרְדוֹתֵינוּ, נִרְשׁוּהוּ מוֹה ! לֹא נִחְפוֹץ כִּי יִשְׁכְּבוּ זָרִים בְּתוֹכֵנוּ ! נִשׁ
הָלֵאָה ! פֶּן נִדְקָרְךָ בְּחַרְטָמִינוּ. — וַיִּבְהַל הַצִּפּוֹר מֵאָד, וַיִּמְהַר וַיָּנֵם
מִפְּנֵיהֶם; וְהַצִּפְרִים הוֹסִיפוּ עוֹד לִקְלָלוֹ וּלְחַרְפוֹ עַד אֲשֶׁר נָעִלְם
מֵעֵינֵיהֶם.

(סוף).

Дворецъ

פאלאסט

1 היכל

Слабый

שוואך

2 חלש

Барахтаться	צאפפעלן	3 פֿרַכֶּם .
Дрожать	ציטטערן	4 רָחַף .
Плѣнникъ	געפֿאנגענער	5 אָסיר .
Стыдиться	שאַמען	6 בּוֹשׁ (בושתי-בוש) .
Крикъ, карканіе	געשריי, געקראַכֶּן	7 צוֹחֶה (צוֹחֶה-צוֹחֶה) .
Подниматься въ высоту	וויך ערהעבען אין ד. הָאָהע	8 הִמָּרִיא .
Обхватывать, связывать	פֿער- שליעסען , אומשליעסען	9 אָמַר .
Взыскивать, наказывать	געדענ- קען , שטראַפֶּן , צור פֿערצאָנטוואָר- טונג ציעהען	10 פֿקֵד .
Скамкивать	צערקוועטשען , (איינ- שרומפֿפֿען לאסען	11 קמַט .
Чирикание	דאָס פיפסען	12 צִפְצוּף .
Привѣтствовать,, благодарить	זענגען , גריסען , (דאנקען)	13 פֿרֵד .
Хлопать	קלאפפערן	14 פֿשֶׁשׁ* .
Прятать	פֿערשטעקען	15 טָמֵן .
Кулакъ	פֿויסט	16 אָגְרוֹף .
Ощупывать	בעפֿיהלען , בעטאָס- טען	17 מֶשֶׁשׁ , מוֹשׁ .
Сумерки, (темнота)- רונג , (דונקעלהייט)	אַבענדאָמע-	18 נֶשֶׁף .
Притѣснять, изнурять	פלאַגען , בעדריקען	19 עָנָה .

1) Château.—*Palace*. 2) faible.—*feeble*. 3) se débattre.—*to wrestle*. 4) trembler.—*to tremble*. 5) Prisonnier.—*Captive*. 6) avoir honte.—*to be ashamed*. 7) Cri, Croassement.—*Cri, Croaking*. 8) s'élever en haut.—*to arise in the height*. 9) étendre.—*to envelope*. 10) punir; demander compte.—*to call to account*. 11) chiffonner.—*to crumple*. 12) Pialement.—*Pipe*. 13) bénir; saluer (remercier).—*to bless; greet (thank)*. 14) claquer.—*to clap*. 15) cacher.—*to hide*. 16) Poing.—*Fist*. 17) tâter.—*to feel*. 18) Crépuscule. 19) accabler vexer.—*to exhaust, oppress*.

והצפור האמלל עף הלאה, הלאה, והוא רעב ונעצב. והנה עדה חסידות עוברת על פניו. ובתוך החסידות הכיר גם את החסידה בת-כפרו, והוא ידע אותה היטב, כי קן מולדתו היה קרוב מאד לקן החסידה, ויום יום התפלא פגבריה הגדולה הנאה הזאת. ויהי בראות צפרנו כי ירדו החסידות לנוח על אחד הגנות, ונעף גם הוא אליהן, ויגש אל החסידה מכרתו, ויאמר בחצפה: שלום לך, נברתי החסידה, הגם את פה? —

החסידה הביטה על הצפור הקטן בתמהון, ופען ותאמר: מי אתה, גמד אמוץ ועז-פנים? מה לך אלי?

—האם לא תפריני עוד, גברתי החסידה? שאל בן-הצפור נכלם: הלא בני כפר אחד אנחנו, שכנים קרובים, כי בית אבותי עומד קרוב להיכלך, ויום יום פגשנו איש את רעהו. האם לא תדעיני?

—האוכל לדעת את כל הצפרים הצופים אשר במקום מגורי? (מגור, מגורים=משכן; מן גור), ענתה החסידה בקאון: רבים הם הצפרים הפוחזים והתריקים, אשר הפריעוני ממעשי בצוחתם! הגידה, מה תשאל ממני?

—נכסף נכספתי לראות את העולם הגדול, ענה בן-הצפור:

עשי איפאָ חסד עמדי, וקחיני אתך במסעך, עקב אשר שכנים
ובני כפר אחד אנחנו. ובאביב נשוב יחדו הביתה.

והחסידה בשקשקה בִּבְנִיָּה, ונתחזק ותאמר: מה זה עלה על
לבי, חצוף קטן? איך תוכל לנסע עמדי ואתה קטן וחלש עד
מאד? שב במקומך והתפרנס באמונה —

— בדברים האלה דבר לי גם אבי, ענה בן הצפור בשקשה רפה.
— אם כן שמע בקולו, כי דבריו צדקו מאד. ועתה שלום
לך, והחישא לשוב לביתך, אמרה החסידה ונתמריא למרום,
ובעוד רגע נעלמה מעיני הצפור, אשר נשאר על מקומו עצוב
ונכלם.

רגעים אחדים עמד עוד הצפור על הגג, ולבו מלא מחשבות
יגון. ויהי כאשר חנק עליו הרעב, ויפן כזה וירא והנה חור
קטן בקיר הבית, ויאמר להתגנב בעד החור אל תוך הבית,
לחפש שם פִּרְדוֹת, כאשר הסבין לעשות בבתי האכרים אשר
בכפרו. אבל, הוי, צרה! כמעט שעבר דרך החור, וילכד בפח
אשר טמן שם האכר. לשוא התאמץ צפרנו להחליץ מן הפח, כי
ככל אשר הוסיף לפרכם ברגליו, כן הוסיף הפח לאמור עליו פיו.
או החל הצפור לצעק מר ולקרא לעזרה. וישמע האכר, ויקרב אל
הרשת בצחוק, ויתפוש את הצפור באגרופו הקשה, עד אשר
כמעט התפרדו (נפרדו) כל עצמות הצפור הרך. — המצאתיך,
חצוף קטן, גונב בר? קרא האכר: עתה אשלם לך כמעשיך,
ואפקוד עליך את כל חטאתיך! (חטאת=עון).

כל עצמות הצפור רחפו מפחד, אך לא ערב את לבו לפצות
חרטמו. — ויהי כאשר ראו ילדי האכר את הצפור בכף אביהם,
ויקראו: אבינו, אבינו, מן לנו את הצפור, ושמנוהו בכלוב ושמח
אוחנו בשיריו.

— אך זה הוא מזמר משפיל! אמר האכר בצחוק: לא, בני!

שיריו לא יתנו ענג לנפשכם; לא מִזְמֵר הוא, כי אם נָגַב. לכן מות יומָת!

בְּשִׁמוֹעַ הַצִּפּוֹר אֶת דְּבָרֵי הָאֵכֶר, תָּרַד תְּרָדָה גְּדוֹלָה, וְחִנּוּת־מָוֶת בְּסִתָּהּ אֶת פָּנָיו. וְלֹא עָרַב לָבוּ לְהִנִּיעַ אֶכֶר. וְאוֹלָם הַיִּלְדִּים לֹא נָחוּ וְלֹא שָׁקְטוּ. וַיִּפְצְרוּ בְּאֲבִיהֶם מֵאֵד, עַד אֲשֶׁר נָעֹתֵר לָהֶם וַיִּתֵּן לָהֶם אֶת הַצִּפּוֹר, בְּאָמְרוֹ: רַק הִשְׁמָרוּ וְהִזָּהָרוּ פֶּן יִמְלֹט הַנוֹבֵל הַקָּמֶן מִיָּדְכֶם, כִּי עוֹד לִי לְעִנְשׁוֹ עַל חֲטָאתוֹ.

הַיִּלְדִּים הִתְעַנְּנוּ מֵאֵד עַל אֲסִירָם הַקָּמֶן, וְכָל אֶחָד וְאֶחָד לָקַחְהוּ בִּידוֹ לְמִשְׁשָׁהוּ וּלְהַתְּכוֹנֵן בּוֹ. וַיְהִי כֹאֲשֶׁר לָקַחְהוּ צָעִיר־הַיִּלְדִּים בִּידָיו הַקָּמֶנוֹת, וַיִּצְלַח לַצִּפּוֹר הַמַּעֲוֵךְ לְהִתְעוֹפֵף מִיָּדוֹ. לִשׁוֹא נָסוּ הַיִּלְדִּים לְרֹדֵף אַחֲרָיו וּלְהַשִּׁיגוֹ; צַפְרָנוּ מָהֵר לְהַקְלִיט עַל נַפְשׁוֹ.

עוֹד צְרוּת רַבּוֹת בָּאוּ עַל הַנוֹסֵעַ הַקָּמֶן, אֵךְ מִקֵּץ הַיָּמִים שָׁב לְבֵיתוֹ. אֲמִיץ וְנֶאֱחָה הָיָה בְּצֵאתוֹ לְדַרְכּוֹ; וְרַעֲב, נִכְלָם וְקִמּוּם הָיָה בְּשׁוּבוֹ לְבֵיתוֹ בְּנִשְׁאֵף בְּעָרֵב. וְכִי בּוֹשׁ לִבָּא לְמִקּוֹם־מְנוּרָיו לְאוֹד יוֹם, פֶּן יִרְאוּהוּ הַצִּפְרִים הָאֲחֵרִים, וְלַעֲנוּ לוֹ וּשְׁחָקוּ עֲלָיו. — בְּצַפְצוֹף־תָּרֵשׁ וּבְעֵנֹה רַבָּה בָּרַךְ אֶת אֲבוֹתָיו בְּשׁוּבוֹ עֵתָה לְקָנָם, תַּחַת אֲשֶׁר בִּהְפָּרְדוּ מֵהֶם דָּבָר עֲזוּת וּבְשִׁפְת־נָאוֹן.

—הֲאֵתָה זֶה, בְּנִי? אָמַר הַצִּפּוֹר הַזֶּה בְּלֵעַנִי. הָאֵם כִּבֵּר בְּלִית מִסָּעִיד? אָמַנְם רֹאֶה אֲנִי בְךָ כִּי עֲנִיתִּי מֵאֵד בְּדֶרֶךְ. וְאוֹלָם אֲנִי מֵרֹאשִׁית כּוֹאֵת יָדַעְתִּי: לַצִּפּוֹר הַזֶּה וְלֹאֲכֵר הַגּוֹן אֵךְ טוֹב לִשְׁבֹּת בְּמִקּוֹמָם, וְאַל לָהֶם לָנוֹעַ בְּעוֹלָם. עֵתָה הִגֵּד לִי, הָעוֹד תִּתְּאוֹן נַפְשְׁךָ לְנוֹסֵעַ לְמִרְחָקִים?

—לֹא, לֹא! עֵנָה הַבֵּן בְּשִׁפְהָ רַפָּה: שֵׁם בְּעוֹלָם הַגְּדוֹל נִזְרָא מֵאֵד. אֵין טוֹב מִשְׁבֹּת בְּבֵית; לֹא אָעֻזֵּב עוֹד אֶת מִקּוֹמִי. —בְּדֶרֶךְ כֵּן הוּא, אָמַר הַזֶּה בְּבִינָה יִמְרָה: לֹא כִּדְרוֹר

ובחסידה הצפור . ומסעך יהיה לך למוסר , לבל יתאמרו (=יתפארו)
עוד הצפרים הקטנים כי חכמים הם מאבותיהם .

44.

גם זה למזבח .

Бабушка	גראסמוטטער	1 אים־זקנה .
Рѣзкій, сильный (строгий)	העפטיג, שמרענג	2 נמרץ .
Внукъ	ענקעל	3 נכד (נכדי) .
Чувствовать	פיהלען	4 חוש .
Быть усталымъ	מאטט זיין	5 עשש .
Остановка	דאס נאכלאסען , אויפהארען	6 פונק .
Колесо	ראד	7 אוֹפֶן .
Качаніе	דאס שיטעלן	8 מְנוּד (ניד) .
Замышлять, вознамѣряться	בעאכויכטיגען , דענקען	9 זמם .
Верхній, вышній	אָבערסטער , האָכסט	10 עֲלִיזִין (עלה) .
Раскаяніе	רייע	11 חֲרָמָה* .
Нетерпѣливое желаніе	זעהנוזכט	12 פִּלְזִין־עֵינִים .
Отрека́ться	פֿערציכטען	13 מְחַל־עַל (הואש מן) .
Утѣжить	פלאַטטען, אויפֿפלאַטטען	14 גִּיחִין* .
Перевязка	פֿערבאַנד , אומשלאַג	15 חתול .
Огорчить	בעטריבען	16 הוגזות (יגה) .

Утѣшеніе	טראַסטונג	17 תַּנְחוּם רִים־וּת, נחם.
Растекать (ся), обливаться	צערפֿליעסען, אויפֿלאָזען	18 מוג .
Кормъ	פֿוטטער	19 מִסְפּוֹא .
Разумъ	פֿערשטאַנד	20 שִׁכֶּל .
Несправедливость	אונרעכט	21 עוֹל, עוֹלָה .
Сравнивать	פֿערגלייכען	22 הַמִּשָּׁל (משל) .
Праздникъ	פֿייערטאָג	23 חג .
Взволнованный	אויפֿגערעגט	24 גִּבְרֵשׁ .
Кучеръ, извозчикъ	קוטשער, (פוהרמאַנן)	25 רָכֵב, עֲגֻלּוֹן .
Стенаніе	דאָס שטאַהנען	26 אֲנָקָה .
Пылать, горѣть	גליהען, [ברעננען]	27 לָהֵט .
Носить, терпѣть	טראָגען, [דולדען], ליידען	28 סָבַל .
Топотъ	שטאַמפֿען, ראַססעלן	29 שִׁעֲמָה .
Выдавать, отдать	איבערליעפֿערן, איבערגעבֿען	30 מָסַר .
Лютый	גרויזאַם	31 אֲבָזַר, אֲבָזִיר .
Провидѣніе	פֿאַרזעהונג	32 הַשְׁגָּחָה .
Ранить	פֿערוואונדען	33 פָּצַע .
Сглушить	טהאַריכט, דום זיין	34 הָנֵאֵל (יאל) .

1) Grand'mère.—Grand-mother. 2) vir. (sévère).—forcible (severe). 3) Grand-fils.—Grand-son. 4) sentir,—to feel. 5) être fatigué.—to be wearied. 6) Relâchement.—Diminution. 7) Roue.—Wheel. 8) Hochement, secouement. —Shaking. 9) avoir l'intention.—to in-

tent. 10) superieur.—superior. 11) Repentir.—Regret. 12) Envie.—Desire. 13) renoncer.—to renounce. 14) repasser.—to iron. 15) Bandage. — Cataplasme. 16) affliger. — to chagrin. 17) Consolation. 18) fondre.—to melt. 19) fourrage.—Fodder. 20) Raison.—Reason. 21) Injustice. 22) comparer.—to compare. 23) Fete. — Holiday. 24) agité.—agitated. 25) Cocher; Voiturier. — Coachman; Carrier. 26) Gémissement.—Groaning. 27) flamber. — to flame. 28) porter, tolerer. —to bear, tolerate. 29) Trépignement.—Stumping. 30) remettre.—to deliver. 31) cruel. 32) Providence. 33) blesser.—to wound. 34) être sot,—to be foolish.

ההורים גמרו לנסע לחג השבועות אל האם הזקנה; ועל זאת שמחו מאד שני הילדים, ראובן ורחל. פִּיחוד חכה ראובן בכליון-עינים אל המסע הזה, ויהי נגרש עד מאד. ולכן הוכיחה אותו אמו לאמר: תִּשְׁקֹתֶךָ תַּעֲזֶה וְהִנֵּמְרָצָה לא טובה בעיני. מי יודע אולי יִקְרָה מִקְרָה אֲשֶׁר יִכָּזֵב תּוֹחֲלֶתְךָ, ואז הן יִקָּשׁ לך מאד למחול על תַּאֲוֶתְךָ, בהיותך נגרש ככה.

—אָבֵל מַה־זֶּה יוּכַל לַעֲצֹרֵנוּ מִמַּסְעֵנוּ? אמר ראובן, ודמעות עלו בעיניו.

—עוד לא יָאֲדַע גם אני, ענתה האם: אבל מי זה יִדַּע מִרָאשׁ את אשר יֵלֵד יוֹם־מָחָר? הן בִּיד ה' הוא לְהָשִׁיב את מַחֲשַׁבּוֹתֵינוּ פֶּתְפֻצּוֹ. וּבָבֶר אמר תִּמְלֹךְ הַחֶכֶם שְׁלֹמֹה: לִב־אָדָם יִחְשַׁב דְּרָכֹו וְה' יִבִּין צֵדָדֹו. —

בין פה וכה הובן הכל אל המסע. והאם הזקנה אשר ישבה בכפר לא רחוק מהעיר, הודיעה את הילדים במכתב, כי נכונה היא לקראת בואם, וכי תשלח את מִרְפַּבְתָּה היפת, עם תִּרְכֵּב הָזֶקֶן, להביא אליה את בניה ונכדיה.

והנה הגיע הערב לפני יום המסע: הילדים פוזו ויִּבְרְקוּ מִשְׁמַחַת־נֶפֶשׁ, ולבם רֶפֶק מְגִיל, כְּמִשְׁפָּט ילדים לפני מסע נעים.

השפחה הביאה את הבגדים המגנצים ומניחם יחד בחדר, למען יהי הכל נכון בבקר. — אבל אָהֶה! בחצי הלילה געוֹרָה פתאם רחל הקטנה בבכי ואָנָה. היא חשה כְּאֵב נמרץ בגרונה, ועוד בלילה נקרא אליה הרופא; ובבקר בִּירוּחַ השמש הנעים בחדר הילדים, שכבה רחל על מטתה בַּחֲתוּל על צִנּוּרָה, ופניה להטו מְקַרְחָת.

ראובן קפץ מִמִּטָּתוֹ בְּבִקְלָה; הוא לא ידע את כל אשר נַעֲשֶׂה בלילה, ובראותו את השמש המאירה בחדרו, נִבְּעַת מִפֶּחַד פֶּן אֶחָר את מועד המסע. אבל מה זאת? הנה האם עומדת לפני השלחן, והיא תוֹרֶת-פָּנִים עד מאד, ועיניה עֲשֵׁשׁוּ, והיא עושה חֲתוּל לִצְנֹאֵר רחל.

— אמי! קרא ראובן בַּחֲרָדָה גדולה: האם לא נִסֵּעַ? —
— לא, בני היקר, לא נוכל לנסע; אחותך חֲלָתָה מִחֲלָה קשה מאד, כאשר עיניך רואות. והן אנכי אמרתי לך מראש, כי לא טוב להתאווֹת דבר בַּחֲשֶׁק (=תשוקה) נמרץ, פֶּן יִכְבֹּד אחרי כן לִמְחוּל על התשוקה אם לא תבא.
התוחלת הנכובה הוֹנְתָה מאד את נפש הילד, וַיִּתְנַפֵּל על מטתו, וַיִּתְנַפֵּחַ בקול רם, עד כי הִקְצִיחַ רחל וַתִּחַלֵּל לִהְיוֹנֵק יִהְיֶמֶיֶע אָנָה) מֵר.

— רם, ילד שובב! אמרה האם לבנה: הנך מפריע את שְׁנַת אחותך החולה; והן גם היא הִתְחַסֵּר נפשה עתה את עֲנֵג המסע, ועוד לה גם לסבול מכאבים קשים בַּחֲלָיָה. —

אבל ראובן לא חדל להתיפח; וַתּוֹצִיאוֹהוּ אִמּוֹ מִחֲדָר הילדים וַתְּבִיאוֹהוּ אֶל האולם. אך הדברים אשר ראה בְּאוֹלָם לא הוֹעִילוּ כֹּלֹל לַתּוֹת פּוֹנָה לִבְכּוֹ: השפחה עֲסָקָה שֵׁם לִקְחַת את בגדי הילדים הַעֲרוּכִים לַמַּסֵּעַ, ולשוב להניחם בָּאֲרוֹן; גם פָּתַחַת את בִּיס־הַמַּסֵּעַ אשר מְלָאָה האם אֶמֶשׁ, וַתּוֹצֵא מִמֶּנּוּ את כל הַחֲפָצִים.

ולמראה המעשה הזה עוד נָדַל יְנוּן-ראובן, וכל פְּנֵחוֹמוֹת השפּחָה עלו בְּהָדוֹ. מי יודע? אוֹלֵי גַם זֶה לְמוֹבָה, אַמְרָה השפּחָה.

וּבְרַגַע הוּזָה נִשְׁמַע בַּחוּץ קוֹל שְׁעִמְת־סוּסִים וְרַעַשׁ אוֹפָנִים; וְהַמְרַכְבָּה עֲמָדָה לִפְנֵי פֶתַח הַבַּיִת, וְהַרְכָּב הוֹקֵן יָרֵד מְמוֹשְׁבוֹ, נִישְׁקָף בְּעַד הַחֲלוֹנוֹת, וְלִנְגֵד עֵינָיו נִרְאוּ פְנֵי יֶלֶד מְתֻמָּוֶגֶג בְּדַמְעוֹת, יֶלֶד הַלְבוּשׁ לְמַחְצָה. לֹא! לֹא כֵן מְתֻכּוֹנָנִים לְמַסַּע! אִמֵּר הַרְכָּב בִּלְבוֹ. — לְמִרְאָה הַמְרַכְבָּה יָרְדוּ דַמְעוֹת רְאוּבֵן מֵאֵין הַפּוֹנוֹת (פּוֹנוֹה). וְהָאֵם בְּתַבָּה בַּחֲפוּזִין מִכְתָּב קֶטֶן אֶל הַיְקָנָה, וְהַמְכַתֵּב נִמְסָר אֶל הַרְכָּב אֲשֶׁר הִנִּיחוֹ בְּצִלְחָתוֹ בְּמִנּוֹד־רֹאשׁ. בְּדָבָר הוּזָה עוֹד לֹא קָרָהוּ! הוּא נָתַן מַסְפּוֹא לְסוּסָיו בְּמִנּוֹד־רֹאשׁ, וַיֹּאכֵל אֶת הָאֲרָחָה אֲשֶׁר הוֹבֵאָה לוֹ מִהַבִּית, בְּמִנּוֹד רֹאשׁ-וְאַחֲרַיִם מְשֶׁה הַעֲנָלָה מִמְקוֹמָהּ, וַתִּשָּׁב רִיקָה כְּמוֹ שְׂבָאָה.

וְרְאוּבֵן רֹאָה אֶת כָּל זֹאת, וְעֵינָיו יוֹרְדוֹת (יְבוֹכוֹת) מֵאֵין הַפּוֹנוֹת. הִבְבָּה עַל מַחֲלַת אַחוֹתָיו, אוֹ עַל דֹּאגַת אִמּוֹ? לֹא! הוּא בָכָה רַק עַל תּוֹחֲלָתוֹ הַנִּכְבָּזָה, רַק עַל הָעֲנָג אֲשֶׁר יִחְסֹר מִנִּפְשׁוֹ. חַג הַשְּׁבָעוֹת עָבַר בְּדָמָמָה וּבִלִּי נַחַת (עֲנָג). רַחֵל סָבְלָה הַרְבֵּה מִמַּחֲלָתָהּ, וְרְאוּבֵן לֹא יָכַל לְהַבְלִיג עַל פְּעֻשׁוֹ. וּבִלְבוֹ הַפּוֹתָה הִתְעַנֵּר (עִיר) רָגַשׁ כַּעַס עַל אַחוֹתָיו הַקִּטְנָה, אֲשֶׁר בְּמַחֲלָתָהּ שָׂבָאָה לֹא בְּזִמְנָהּ, מְנַעָה מִמֶּנּוּ אֶת עֲנָג הַמַּסַּע.

אַחֲרֵי יָמִים אַחֲרִים רָפְתָה מַחֲלַת רַחֵל, וְהָאֵם יִצְאָה לָשׁוּחַ עִם בְּנֵה הַקֶּטֶן, אֲשֶׁר יֹשֵׁב כָּל הָעֵת בְּבֵית. עַל דֶּרֶכָם רָאתָה הָאֵם רֶמֶשׁ קֶטָן מְתַנְהֵל עַל פְּנֵי הָרְחוּב, וַתִּשָּׁח וַתִּקַּח אֶת הַרְמֵשׁ בְּיָדָהּ, וַתִּנְיִיחֵהוּ עַל עֲלֵה־שִׁיחַ. — לְמָה עָשִׂית כֹּזָאת, אִמִּי? שָׂאל רְאוּבֵן.

— לְמָה? עֲנָתָה הָאֵם: יַעַן כִּי לֹלִי הָרִימוּתִּי מֵהָאָרֶץ כִּי עָתָה הִיָּה לְמִרְמָס (רִמְס) לְרַגְלֵי הָעוֹבְרִים בְּדֶרֶךְ הַזֶּה. אֲנִכִּי הִצַּלְתִּי מִמָּוֶת: בְּמִוָּחָה אֲנִי, כִּי בַתְּפָשִׁי בּוֹ וּבְשִׂאתִי אוֹתוֹ בְּיָדִי, לֹא הִיָּה לוֹ הַדְּבָר

לְרִצּוֹן רָצוֹה. וְלֹא יָכַל הַרְמֵשׁ לַחֲשׂוֹב מַחֲשָׁבוֹת, כִּי עֵתָּה חָשַׁב
כַּדְּבָרִים הָאֵלֶּה: מַה רָעָה, וּמַה אֲכַזְרִיָּה הִיא הַיָּד הַגְּדוֹלָה וְהַזֶּרֶה,
אֲשֶׁר הִפְרִיעַתָּנִי מְלָכֶת עַל הַדֶּרֶךְ הַיְּפָה הַזֶּה, וּמִהֶתְחַכֵּם לְאוֹר הַשֶּׁמֶשׁ!
מַה רָעָה הִיא כִּי תִפְשֶׁתָּנִי וְתִשְׁלִיכֵנִי אֶל הַמָּקוֹם הַזֶּה אֲשֶׁר לֹא יֵשֶׁר
בְּעֵינַי כָּלֹל! מַה אֲכַזְרִי הוּא לְהִנְיָא אוֹתִי מִתַּעֲנוּגֵי אֲשֶׁר וְמִתִּי!

רֵאוּבֵן הִבִּישׁ אֶל אִמּוֹ בְּתַמְהוּן. וְהָאֵם שָׁאַלְתָּהּ: וּמַה תַּחֲשׂוֹב
אֹתָהּ, בְּנִי? הֲאִין מִדְּחַשְׁבוֹת הַרְמֵשׁ הַזֶּה פְּתִיזוֹת? וְהָאִינוּ שׁוֹכְחִי-
חֶסֶד לִי, לְמַצִּילָתָהּ מִמָּוֶת?

— כֵּן, כֵּן! קָרָא רֵאוּבֵן. וְהָאֵם הוֹסִיפָה וְתָאמַר: אֲבָל הָאֵם
אִינוּ גַם אֲנַחְנוּ, בְּנֵי הָאָדָם, כְּסִילִים וְשׁוֹכְחֵי-חֶסֶד לְיָד הַיּוֹתֵר גְּדוֹלָה
וְהַיּוֹתֵר חֲכָמָה, לֵיד ה', אֲשֶׁר לַפְּעָמִים תַּעֲצָרְנוּ מִתַּעֲנוּגִים אֲשֶׁר
וְנִמְנֹ, יַעֲזֹב כִּי הִיא יוֹדַעַת אֲשֶׁר רָעָה תְּבֹאֲנָנוּ בָּהֶם?

פָּנֵי רֵאוּבֵן אָדָמוּ. תְּלֹנְתוֹ וּכְעָשׂוֹ עָלָיו עֵתָּה עַל
לְבוֹ. הָאֵם אֵלֵי מְנַעְדִּים דְּמָרִיךְ? שְׂאֵל בְּמִבּוֹכָה.

— אֵלֶיךָ וּלְכָל הָאֲנָשִׁים הַמִּתְאַוֲּנִים עַל הַשְּׁנַחַת אֱלֹהִים —

— אֲבָל מַה יָכָל לִקְרוֹת אוֹתָנוּ עַל מִסְּעָנוּ הַיְּפָה הַהוּא? —

— לֹא אָדָע, בְּנִי, עֲנֵתָה הָאֵם: אֲבָל בְּמוֹחָה אֲנִי כִּי כָל מַעֲשֵׂי

ה' לְמוֹכְתָנוּ הֵם. אֲנַחְנוּ בְּשִׁבְלָנוּ הִרְפָּה לֹא נוֹכַל לְהַשִּׁיג וּלְהַבִּין אֶת

מַחֲשָׁבוֹת הַהִשְׁנַחַח הָעֲלִיוֹנָה, הַגְּדֹלוֹת לָנוּ בְּקִשּׁוֹת. אוֹלֵי חֶפֶץ ה' רַק

לְהִרְאוֹתָךְ כִּי אֵין לָנוּ לְהִתְאוֹוֹת דְּבַר בְּתֵאוּהָ עֲזוּהָ, וְכִי לָנוּ לְחִסְפִּין

בִּילְדוּתָנוּ לְכָלֵא אֶת רוּחָנוּ.

רֵאוּבֵן הִחֵל לַחֲשׂוֹב מַחֲשָׁבוֹת; הוּא רָאָה כִּי עָשָׂה עָוֹל, וּבְכֵל

זֹאת לֹא יָכַל לְהֵאמִין לְדַבְרֵי אִמּוֹ.

בְּשׁוּבוֹם הַבֵּיתָה מִצֵּאוּ מִכְּתַב מֵאֵת הָאֵם הַזֹּקֵנָה. וְתַפְתַּח

הָאֵם אֶת הַמִּכְתָּב וְתִקְרָא בּוֹ, וְאַחֵר אָמְרָה לְבָנֶיהָ: רֵאוּ נָא, בְּנֵי, מַה

טוֹבִים מַעֲשֵׂי ה'. מִחֲלַת-דָּחַל, אֲשֶׁר מְנַעַתָנוּ מִמִּסְעָנוּ, הִצִּילָתָנוּ

מִמָּסוֹן יוֹתֵר גְּדוֹל. הִנֵּה אֲמִי פוֹתֶבֶת לִי, כִּי הִמְרַכְכָּהּ, בְּשׁוּבָהּ עַל

דרכה, נבשלה באבן גדולת, ומהפך על פניה ונתשבר. תרכב הזקן נפל ממושבו, ופצע פצעים קשים. עתה הנקחו מה גפלאים דרכי ה' אשר הציל אותנו מצרה גדולה!

הילדים שמעו וישתוממו (שמים). ומעיני ראובן נולו דמעות, דמעות-חרטה, על אשר התאונן על מעשי ה'! הן לו נסעו אז במרכבה, אזי גפצעו כלם, ואולי גם מתו! — האם לא צדקתי, בהמשילי אותך ואת כל האנשים המתאוננים על השנחת ה', כאשר קצרה בנותם מהשיגה, אל הרמש הפותה? שאלה האם.

— צדקת, צדקת, אמי היקרה, עתה רואה אני מה נואלתי! קרא ראובן.

— ועתה, רחל בתי היקרה, אמרה האם באהבה: מהרי להתרפא מחליה, או נסע עוד אל האם הזקנה. עד העת ההיא ירפא, לבטח, גם הרפב הזקן, וגם המרכבה תרפא משברה. —

45.

ספורי הירוד הזקן.

ספור ראשון.

Дорога,	וועג,	1 ארח, וינ.
[обыкновеніе]	[געוואנהייט]	
Дуть	בלאזען, אויפבלאזען	2 נפח.
Упираться	זיך שטרייבען	3 התעצם*.
Тайна	געהיימנים	4 סוד.
Раздѣвать,	אויסציעהען	5 פשט.
Поступать беззаконно,	פרעפלען, פארעפלען	6 הרשע.
самовольничать		

Кривой	קרומם	7 עקלקל, עקלתון.
Ласкать	איינשמייעלן	8 חַבֵּב.
Помогать (спасать)	העלפען, (רעטמען)	9 הוֹשִׁיעַ (ישע).
Кудри	לאָקע	10 קוֹצָה.
Запрещать, (связывать)	פֿערביעטמען, (בינדען)	11 אָסר (אָסר).
Отрицать, утаивать	פֿערלייגען, פֿערהעהלען	12 פֿיחד.
Употреблять	נעברויך מאַכען פֿאָן	13 העצור ב-.
Труба	טראָמפעטע	14 חֲצֹצֶרֶת חֲצֹצֶרֶת.
Брыкаться, (пренебрегать)	אויסשלאַגען, (פֿערשמאַהען)	15 בָּעט.
Лошакъ	מוילעזעל	16 פֿֿרד (פֿרד).
Завивать	קרייזעלן	17 סִלְמֵל*.
Ссужать кого	לייטהווייע נעבען	18 הֶשָּׂאל.
Всё равно	נאנץ ענאל!	19 אַחַת.

1) Voie, (Coutume). — Way (Custom). 2) Souffler; gonfler. — to blow, swell. 3) résister, se débatter. — to resist. 4) Secret. 5) déshabiller. — to undress. 6) agir méchamment. — to act badly. 7) tortue. — crooked. 8) caresser. — to caress. 9) aider (sauver). — to help (save). 10) Boucle. — Curls. 11) prohiber (lier). — to prohibit (tie). 12) nier, receler. — to abnegatet secrete. 13) employer. — to use. 14) Trompette. — Trumpet. 15) regimber, (mépriser). — to kick (contemn). 16) Mulet. — Mule. 17) boucler. — to curl. 18) prêter. — to lend. 19) tout égal! — all equal.

בהיותי נער קטן, אמר אלי אבי באחד הימים: אינני אוהב את הנערים הערומים מאד במעשיהם, והחולכים ארחות עקלקלות

(=לא בדרך הישר והטוב) למען השג חפצם. — ומדוע אמר לי אבי כדברים האלה? שמעו ואספר לכם.

פעם אחת הוליכני אבי אל בית רעו, אשר לו נער קטן הצעיר ממני לָיִמים. לנער הקטן ההוא היה חֲצִצְרָה יפה, אשר השמיעה קול גדול בְּתִקְוֶה איש בה. אבי ישב לְשִׁיחַ עם רעו, ואותי שלחו עם הילד להשתעשע בגן. וְתָבֵל נַפְשִׁי (פֶּלֶה נפש =הקסם) לתקוע בְּחִצְרָתוֹ, כִּי נִדְמָה לִי שְׁאֲנִי אֶפְלִיא לעשות (=אעשה נִפְלְאוֹת) בְּתִקְעִי בה. ואמר אל הילד: יְדִידָהּ, תִּן־נָא לִי את חֲצִצְרָתְךָ; אֲנִי תָנָה, וְאֲנִי אֲשִׁיבְנָה לְךָ בעוד רגע.

— לא אוֹכֶה ולא אֶמֶן! עֲנֵה הָלוּ.

— אם כן הנך ילד רע! —

— אחת היא לי! עֲנֵה הוּא; וכמו להכעיסני החל לתקוע בה בכל פֶּחוֹ, וּלְחִייוֹ הִתְנַפְּחוּ מאד; ורק כאשר רָפָה כחו חדל לתקוע. — אֲנִי תָנָה לִי רֵגַע, רק עד הַנֶּפֶשׁ, אמרתי לו בקול מְחַבֵּב. והוא עֲנָה: לא אתן! לי היא! —

— ידעתי כִּי לְךָ היא, וגם אֶבְטִיחַ לְהַשִּׁיבָנָה לְךָ בְּרִישׁךָ אותה מִיָּדִי. הֲלֹא תִתֵּן לִי, הֲאֵפֶה אֵין זֹאת? — אֵךְ הוּא עֲנָה: לא! לא אֶכֶה!

— עֲתָה נִרְאָה! קראתי, וְאֶתְנַפֵּל עָלָיו, וְאֶחַטֵּף אֶת הַחֲצִצְרָה מִיָּדוֹ לַמְּרוֹת קוֹל צַעֲקָתוֹ, לַמְּרוֹת בְּעִימּוֹת רִגְלָיו, וְלַמְּרוֹת הִתְעַצְמוֹתוֹ הַנוֹאֶשֶׁה. אוֹ נִשָּׂא הִילֵד רִגְלָיו וִירֵץ הַבֵּיתָה בְּקוֹל מֵרֹחַ. — בָּרָגַע הוֹפִיעַ אָבִי בִּגֹן, וַיִּשְׁאַלֵּנִי: מָה זֹאת?

— הוּא לָקַח מִמֶּנִּי אֶת חֲצִצְרָתִי, הִתְנַפַּח יִדְרִיהָ.

— מִדּוּעַ לְקַחְתָּהּ מִמֶּנִּי? שְׁאַלְנִי אָבִי בְּקוֹל גְּמִרָן. — יֵעַן אֲשֶׁר

מֵאֵן לְתַקֶּה לִי בְּרִצּוֹן, עֲנִיתִי.

— לוֹ הִיתָה הַצִּדְקָה לְמֵאֵן, וְאֵתָה הַרְשָׁעַת לַעֲשׂוֹת בְּמַחֲתָךְ

אוֹתָהּ מִיָּדוֹ בְּחֻזָּקָה.

— אבל אבי...

— אל תוסף דבר עוד, אמר אבי: שמע-נא, הנה אתה אומר אלי תמיד כי תחפץ להיות לאיש, לכן דע לך, כי איש, איש הגון, לא געזר בגבורתו (=בכחו) להרע לחלשים ממנו. נהפוך הוא, הוא געזר בגבורתו להושיע לחלשים.

עברו שני חדשים. ויהי היום ותבא אחת מרעיות אמי לבקרה, ותבא אתה שני בניה, ילד וילדה. הילדה היתה טובת-לב מאד, אך הילד היה קשה-ערף פפפר. על דרכה אל ביתנו, קנתה לו אמו עגלה קטנה על ארבעה אופנים, ובכל עת שבתה אתנו, חבק הילד את העגלה אל לבו, ולא נתן לאיש לנגע בה. אז הולכתי את הילד הגנה, ואבינהו לדעת כי העגלות בעלות ארבעה אופנים נעשו להתגלגל על פני הגן, ולא להיותן נשואות על לב ילדים קטנים. ובראות הילד את עגלתו סובבת על אופניה על פני הארץ, ויגל (גיל=שמח) מאד ויריע תרועת שמחה. ויען כי אנכי גליתי לו את הסוד הנכבד הזה, מה לעשות בעגלה, לכן דמיתי לנכון כי עליו לשלם לי תודה, ולהרשני למשוך גם אני את עגלתו. — אך הילד מאן לתתה לי, ובכל אשר הוספתי להתחנן אליו, כן הוסיף הוא לקרא: לא, לא, לא, גש הלאה!

אז באה תחבלת-ערמה בלבי. שבתתי החדרה ואקח את סנפצת אחותי הקטנה ואת אדרתה, ואשוב הגנה ואמר אל הילד: הן קנצות ראשך המסלסלות דומות לקנצות ילדה יפה. ויצחק הילד. ואנכי הוספתי ואמר: הנני לחבש על ראשך את מקנצת אחותך הקטנה, ואז תדמה עוד יותר לילדה נעימה. — הילד לא סרב, ואעש כדבריו. ואמר עוד: ואם תהי אדרת-אחותך עליך, אז תיף עוד יותר, ודמית בכל לילדה נחמדה. הילד נתן לי לעשות כדבריו. ובצעדו לביש בגדי אחותו,

קרא בעליצות: הָאֵח, עתה הנני ילדה קטנה! — אז אמרתי לו: הנך יודע כי ילדות קטנות אינן מושכות בעגלה, כי כָּבֵד הדבר מהן, ובכן ילדה נעימה, הנני לי למשוך את עגלתך, כי אנכי הנני נער, ולנער יָאָה להיות עֶגְלוֹן.

הילד נָבוֹךְ, וּמְבִלִי דָּבָר דָּבָר, שָׁם את חֵבֶל העגלה בידי. אז התלוצתי לרוץ וְלִסֵּב בְּמַהִירוֹת (מהר). אך מְרוֹצָתִי לא אָרְכָה עַת רַבָּה. כִּמְעַט צָעַדְתִּי עֲשָׂרִים צָעָדִים. והנה הַיֶּלֶד-הַיְלֵדָה החל לצעק בקול גדול, בקול נער, וכרגע הופיע אבי נכח החלון. — יונתן! קרא אלי אבי בקול נמרץ. וְאַחֲדֵל מְרוֹצָתִי.

—הָשֵׁב לַיֶּלֶד את עגלתו כרגע! אמר אבי — אבל, אבי, ענית, הן לא לְקַחְתִּיהָ מִידּוֹ בְּחֻזָּה.

—אין לך לבאר לי את הדבר; כי אנכי ראיתי הכל בעיני. אתה נְעוּרָה בְּתַמַּת הילד וּבְאַוְלָתוֹ לְמוֹכָתְךָ. הַפֶּעַם לא עשית בכחך, כי אם בְּעֶרְמַתְךָ. ואולם הָעֶרְמָה גם היא, בְּחֻזָּה, איננה רְאוּיָה לַאִישׁ הַגּוֹן. אינני אוהב את הנערים הקטנים הָעֶרְוִמִּים כְּמַעֲשֵׂיהֶם מֵאֹד, וְהַחֹלְכִים בְּדֶרֶךְ עֲקָלְתוֹן לְמַעַן הַשֵּׁג תַּפְצֵם. הַבְּנָה (בין) לְרַעִי?

—בְּנָתִי, אביו אמרתי וְאַשְׁב את העגלה לַיֶּלֶד, וְאַפְשִׁיטֶהוּ את בְּגָדֵי אֲחוּתוֹ. אבל... אמרתי. — אבל מה? שאל אבי.

—אבל, אבי, אם אֲסוּר לַאִישׁ לְהַעֲזֹר לא בכחו ולא בְּעֶרְמָתוֹ, מה אַעֲשֶׂה אִיפָא אם לא יֵאָבֵה נער קטן לְהַשְׁאִילֵנִי את עֶגְלָתוֹ? —
—אז עליך למחול על העגלה ולְהַשְׁמַעֲשֶׂע בְּחֶפֶץ אֲחֵר, ענה אבי. — הדבר הזה לא עלה על לבי. ולא אֶכְחָד, כי בְּתַחֲלָה לא יִשְׂרָה הָעֲצָה הזאת בעיני, יַעַן כי בְּהַתְּאוּיָתִי לְדָבָר, הִסְכַּנְתִּי לְהַתְּאֵמֶן לְהַשִּׁיגוֹ כֵּבֶל הַתַּחְבָּלוֹת. אך מִקֵּץ הַיָּמִים נִזְכַּחְתִּי כי מִטֹּבָה עֲצַת-אֲבִי. וְאַמְנֵם יֵשׁ דְּבָרִים רַבִּים בְּחַיִּים, אֲשֶׁר נוֹכַל לְמַחֹל עֲלֵיהֶם, מִבְּלִי אֲשֶׁר נָמוֹת בְּחֶסֶד לָנוּ. —

46.

הגִּרְגִּרִים הַיָּקָרִים.

Ягода	בעערע	1 גִּרְגֵר .
Исцѣленіе, исправленіе	היילונג, בעסערונג	2 אַרוֹכָה .
Прогулка	שפאציערגאנג	3 טיול* .
Здоровье	געזונדהייט	4 בְּרִיאוֹת .
Возрастать, усиливаться	צונעהמען, שטאַרקען	5 גָּבַר .
Отлагать, (толкать)	אויףשיעבען, (שטאַסען)	6 דָּחָה .
Корзина, корзиночка	קאַרב, קאַרבֿכען	7 סַל, סְלֵסֶל* .
Собирать, скоплять	זאממעלן, צוזאממען- טראַגען	8 אָגַר (אַאַגור) .
Сдѣлать здоровымъ	געזונד מאַכען	9 הַחֲלִים .

1) Baie.—Berry. 2) Guérison. Healing. 3) Promenade.—Walking. 4) Santé.—Health. 5) renforcer., augmenter.—to strengthen, increase. 6) différer (pousser).—to defer (jostle). 7) Corbeille.—Basket. 8) ramasser, amasser.—to gather, amass. 9) faire sain, fortifier.—to make sound, comfort.

הרופא אָסא הלך לשוח שעות אחדות בכל יום ויום. ביחוד אהב להתהלך ביער, כי אמר: אין טוב לבריות מאויר היער!—וידי היום בבאו היערה, ויפגע (פגע ב־פגע) פֿנערה ענייה, שושנה שמה, אשר נשאה בידה סלסל מלא גִּרְגִּי־אֶדְמָה נאים לְמֵרָאָה.

ניחמוד הרופא את הנרגרים היפים והאדמים, ויאמר אל הנערה
בידידות: מכרינא לי, בתי, את הנרגרים האלה. — לא! לא אמכרם
לך! ענתה שושנה.

— ואם ארבה במחירים מאד, התאכזי? —

גם אז לא אאתנם לך; כי הנרגרים יקרים בעיני מאד, ומאד
ששיתי כי הצלחתי למצא נרגרים נחמדים קאלה.

— אך אם אתן לך במחירים שקל כסף הלא תאותי? האף
אין זאת? הוסיף הרופא לשאל. אף הנערה ענתה: לא, בעד כל
הון לא אאתנם!

— אך מדוע זה לא תמכרם? אדמה כי בני-עניים כמוך
שלמים מאד למכר בכסף את הנרגרים אשר אגרו ביער.

— בפעם אחרת מברתים לך גם אני בחפץ-לב. אך הפעם
לא אוכל, כי אחי הקטן חולה עתה, חולה מאד, ואמי כבר
קבתה אמש בראותה כי מחלתו נקבה. ואולם היום בבקר נכסף
אחי פתאם לנרגרי-אדמה. אז מהרתי היערה ואגור למענו מלא-
סלסלי. עתה הלא תבין, אדוני, כי לא אוכל למכרם. מי
יודע? אולי יעלו לו הנרגרים האלה ארוכה, או למצער יקלו
מעט ממכאביו.

— אם כן הדבר, ענה הרופא: חלילה לי לקנותם מידך! אבל
הגידית לי, האין לכם רופא המכליל את מחלת אחיך?

— רופא? לא! הן אין לנו כסף לשלם לרופא, כי אבותי
עניים מאד, ענתה הנערה. — על הדברים האלה נכמרו רחמי
הרופא, ויגמר בלבו לדחות את מיולו ביער ליום מחר. וישב
וילך עם הנערה אל אחיה החולה. עד מהרה ידע את מחלתו,
ובעזרת ה' הצליח לרפאהו ולהחלימו. ואתם הלא תבינו כי לא
לקח הרופא כל שכר מידי העניים. — ושושנה שמחה מאד בברת

אחיה הקטן מעל ערש־דָּתוֹ (דָּוָה-מחלָּתוֹ); ותאמר אל הרופא
בעליצות־נפשה: היום, אדוני הרופא, הנני לָאָנֹר למענך גרגרים
נחמדים, אשר יַעֲרֹב וּלְחָפֶךָ מאד. אני יודעת אִיפֹה מָקוֹם הגרגרים
תִּנְבָּחֲרִים!

47.

שָׁבֶר עַל שָׁבֶר.

Несчастіе	אונגליק	1 שָׁבֶר.
Надзоръ	אויפֿזיכט	2 פֿקדָה.
Ежевика	בראָמבערע	3 תות*.
Малины	הימבעערען	4 גֶּרְגִּיר־שָׁנִי.
Пристально	שטאַרר	5 קָם.
Красная краска	ראָטהע פֿאַרבע	6 שִׁשֶּׁר.
Виновный	שולדיג	7 אָשָׁם.
Шесть	שטאַנגע	8 מוֹט, מוֹטָה.
Чулокъ	שטרוּמפֿף	9 פּוֹזֶמֶק.
Сверлить, буравить	לאָכערן, דורכבאָהרען	10 נָקֵב.
Пачкать, грязнить	בעשמוטצען, בעפֿלעקען	11 מִינֶף.
Юноша, дѣвица, барышня	ינגלינג, יונגפֿרוּיא, פֿרייליין	12 עָלֶם, עֶלְמָה.
Отвлекать, [отбавлять]	אבנעהמען, [פֿעררניגערן]	13 גֶּרֶע.
Отвѣдывать, вкушать	אבשמעקען, קאָסטען	14 מָעֶם.

Удобство, (облегчение)	בעקוועמליכקייט, [ערלייכטערונג]	15 רִחוּחַ .
Усы	שנורבארט	16 שָׁפָם .
Мыть (бѣлье)	וואַשען (וואַשע)	17 כִּבֵּם .
Клониться [на колѣни]	קניעען	18 כָּרַע .
Выжимъ	אויסנעפרעסמעס	19 מִיץ .
Конецъ, кончикъ	שפיטצע	20 חֹד (חֹדוֹ) * .
Расширяться	זיך אויסברייטען	21 פָּשָׁה .
Свинья	שוויין	22 חֲזִיר .
Рядъ, аллея	רייגע, אַללעע	23 שְׁדָּרָה .
Накладывать, нагрузить	בעלאַדען	24 עָמַם .
Подтверждать, подкрѣплятъ	בעשטאַטיגען, בעקראַפֿטיגען	25 קִים .
Хохотъ (ржаніе)	העפֿטיגעס לאַכען, (וועהרען)	26 מִצְחָלָה (צֶהַל) .
Подбородокъ	קינן	27 מְנִירָ* .
Холстъ (льняной)	ליינוואנד (ליינען)	28 בֶּד .
Поскользнуться	אויסגלייטען	29 הִפֵּעד .
Полотенце	האנדטוך	30 אֶלּוֹנִמִּית* .
Кровь	בלוט	31 דָּם .

1) Malheur.—*Misfortune*. 2) Surveillance.—*Oversight*. 3) Mûre (de ronce).—*common bramble*. 4) Framboise.—*Raspberry*. 5) fixement.—*stare*. 6) Couleur rouge.—*Red colour*. 7) coupable.—*culpable*. 8) Perche.—*Perch*. 9) Bas.—*Stocking*. 10) perccr.—*to bore*.

11) crotter.—to *bemire*. 12) Adolescent. Demoiselle.—*A Youth, Miss*. 13) détourner (diminuer). — to *divert (diminish)*. 14) goûter. — to *taste*. 15) Commodité (Soulagement).—*Comodity (Relief)*. 16) Moustache.—*Mustache*. 17) laver (Linge). to *wash (Linen)*. 18) s'agenouiller. — to *knee*. 19) Extrait. — *Extraction*. 20) Pointe.—*Point*. 21) s'elargir. — to *enlarge*. 22) Porc.—*Swine*. 23) Allée, Avenue.—*File*. 24) charger.—to *load*. 25) confirmer.—to *confirm*. 26) Eclat de rire (Hennissement).—*a loud laugh (Neighing)*. 27) Menton.—*Chin*. 28) Toile. — *Cloth, Linen*. 29) glisser.—to *slip*. 30) Essuie-main.—*Towel*. 31) Sang.—*Blood*.

בבקר אחד מימי האביב, הלבישו את רחל ולאה את בגדיהם החמודים: שקלות לבנות המתנוססות לאור שמש הן (ו-יחדש האביב). והאם נתנה להן ללכת לשוח בשדה הנשען אל הבית. רק השמרנה לכן לבל תטנפנה בקתמים את שלמותיכן הלבנות! הנהיגתן האם.

—קתמים! צחקה רחל: איזה הדרך יבאו כתמים על לבושינו? הן לא חזירים אנחנו! — גם לאה צחקה. ובאמת, איך יעלה על לב איש כי הן תטנפנה את בגדיהן! הלא נערות גדולות הן: רחל היא כבת שמונה שנים, ולאה כבת שש; והנער המשרת בארנת הסוסים, קורא להן תמיד: עלמות פבורות! —

ותחבושנה הנערות את מגבעותיהן על ראשן, ותצאנה אל הגן. לאטן התנהלו בין שדרות העצים, ותקטפנה פרחי-חמד המלאים על דרכן. ותצאנה את הגן, ותבאנה בשדה אשר לאביהן; שם רעו הפרות תחת פקדת נער רוץ. ויהי בעברן בשדה, והנה שיחיתותים לפניהן. ותעמוד רחל תחתיה ותמחא כף מגיל; וגם לאה עמדה ותמחא כף. — ראי נא, הנה קשלו התותים מעת אשר ירד עליהם המטר באחרונה! אמרה רחל. — אמנם כן, קשלו כליל! ענתה לאה. ותשרקנה בקשתותיהן, ולא גרעו עין

מִהְשִׁיחַ הַיָּפָה הַעוֹמֵד לִפְנֵיהֶן עָמוּס נְרַגְרִים נְחֻמָּדִים וּמְתוֹקִים ,
וְכִמוּ יִקְרָאן לְקַטֵּפָם .

— בַּמָּה נִחְמָא אִם נִמְעָם מִן הַתּוֹתִים הָאֵלֶּה ? אִמְרָה רַחֵל :
הֵן גַּם בִּשְׁנָה שֶׁעֲבָרָה עֲשִׂינוּ כּוֹאֵת בְּרִשְׁיוֹן־אֲמֵנוּ . —

— כֵּן הוּא ! אִמְרָה לָאָה : וְאֲמֵנוּ תִרְשָׁה לָנוּ גַם בִּשְׁנָה הַזֹּאת ,
בְּשִׁמְעָה כִּי כָבֵד בְּשָׁלוֹ . — כֵּן הוּא ! קִיָּמָה רַחֵל אֶת הַדְּבָר , וְתִקְרַב
אֶל הַשִּׁיחַ . הָאֵח , מַה יָּפִים הֵם , מַה נְעִימִים הֵם ! קִרְאָה בְּאֹכְלָה
אֶת הַנְּרַגְרִי הָרִאשׁוֹן : קִיָּמִי לֹא אֲכַלְתִּי תּוֹתִים טוֹבִים כֹּאלֵה ! — גַּם
לָאָה מְלֵאָה פִּיָּה תִהְלֵת הַתּוֹתִים . וְתֹאמַר : הַתּוֹתִים הָאֵלֶּה טוֹבִים
גַּם מִנְּרַגְרֵי־שָׁנִי !

— מִנְּרַגְרֵי־שָׁנִי ? וְאֲנֹכִי לֹא אֶמְיָרָם (הָמָר) גַּם בְּנְרַגְרֵי־אֲדָמָה !
קִרְאָה רַחֵל . — כֵּן עָמְדוּ וַיֹּאכְלוּ וּמִן־מַעַט מִן הַשִּׁיחַ . אוּ נִוְעָצוּ
לְהַכִּין מֵאֲכָלִם בְּרוּחָהּ , וְתִקְטֹפְנָה הַמּוֹן־גְּרַגְרִים וְתִשְׁמִימוֹן בְּחִיקָן ,
וְתִשְׁבְּנָה בְּצֵל הַשִּׁיחַ לֵאכֹל בְּמִנוּחָה וּבְרוּחָה . — אַחֲרֵי אֲכָלָן בֵּין ,
שָׁאָפוּ רוּחַ וְתִבְטְמָנָה אִשָּׁה אֶל אַחֻתָּהּ . וְכַהֲבִיטָן אִשָּׁה בְּפָנֵי רַעוּתָהּ ,
וְתִשְׁתַּמְּמָנָה לִמְרֹאֶה עֵינֶיהָ , וּפִתְאֹם פָּרַץ צִחוּק אֲדִיר מִפִּי שְׁתֵּיהֶן ,
וְקוֹל מִצְחָלוֹתֵיהֶן גָּדֵל מְאֹד , עַד כִּי הִרְיִמוּ הַפְּרוֹת אֶת רֹאשָׁן מִהָעֵשֶׁב ,
וְתִשְׁגַּחְנָה (תִּשְׁגַּח־הַשֶּׁקֶף) אִלֵּיהֶן בַּעֲיִנֵּיהֶן הַגְּדוֹלוֹת וְתִקְמָוֹת .

וּמִדּוּעַ צִחְקוֹ הִילָדוֹת כֵּכָה ? אָה , עַל זֹאת אֵין לְתַמָּה : כִּי
פָּנֵי שְׁתֵּיהֶן הָיוּ כִּמוּ הוֹצֵק הוֹצֵק (יִצֵּק) עֲלֵיהֶן סִיר מֵלֹא שֶׁשֶּׁר ! כִּי בְּאֹכְלָן
אֶת הַנְּרַגְרִים בְּאוֹת־נֶפֶשׁ , לֹא גִוְהָרוּ בָהֶם , וְלָכֵן גָּבְרוּ עַקְבוֹתֵיהֶם
בְּכָל פְּנִיָּה . מִתַּחַת לְאַף־רַחֵל גָּרָאָה שֶׁשֶּׁם אָדָם , וְעַל סִנְטָר לָאָה
הוֹפִיעַ זָקֵן־קָטָן אָדָם , וְגַם חֲצִי הַשֶּׁפֶס . וּמִלְבָּד זֹאת הָיוּ שְׁלֹשָׁה
קָוִים אֲדָמִים עַל מִצְחָרְחָל ; כִּי בְּאֻצְבוּעוֹתֶיהָ הִלְחוֹת תְּחַלִּיקָה פַּעַם
אֶת שַׁעְרוֹתֶיהָ . גַּם אֵף לָאָה אָדָם בְּקִצְהוּ , וְלֹא נִוְדַע אֵיךְ נִנְעַע
אָפָה בְּדַם־הַתּוֹתִים . — כֵּן הָיוּ מְרֹאִיָּהִם , וְאֵיךְ לֹא תִצְחַקְנָה ?
אֵךְ עַד מֵהֵרָה נָדָם (דָּמָם) קוֹל צִחְקָן . כִּי רָאוּ וְהִנֵּה שְׁמִלּוֹתֵיהֶן

מלאות בקורות (יפתמים) אדמות, מן הגרגרים אשר שכבו בחיקן.
לב רחל דפק מאד, ופניה אדמו מבששת (יבלמה) ופחד; כי זכרה
את דברי אמה, שפכה צחקה להם זה כחצי שעה, לאמר: רק
השמרנה פן תשובנה בכתמים על לבושכן! ועתה הנה הפתמים,
והשמלות ברורות ומגאלות. ואיך תצחק?

—הוי, רחל! אמרה לאה בקול בוכים: מה תאמר אִמְנו על
הכתמים האלה? אָהָה אלהים, מה נעשה עתה לשלמותי? —
רחל הקרישה, כי לא ידעה עזרה בצרה הזאת. ולאה הוסיפה
ותליל: הוי, איך ארים ראשי בפני אמי, בלבוש מגאל כזה!
אוי מה היה לשלמותינו הלכנות והיפות!

—התותים הפותים אשמים בכל הרעה! אמרה רחל בנעף,
מבלי חשוב כי התותים, במרם יקטפו, לא ירעו ולא ישחיתו אף
לשמלה הלכנה בלכנות. — אחרי הנע הוסיפה רחל ותאמר: נחוץ
איפא להעביר את הבקורות משלמותינו; במראנו זה לא נוכל
לשוב הביתה. קומי, לאה, ונלכה אל הנחל! —

ותברדנה אל הנחל אשר בקצה השדה. והנחל נחל שוקט,
ומימיו נפים, וממנו ישתו האדם והבהמה, ובו כבסו גם את
בגדי הפד לכל הבית. גם עתה היו תלויים מדי־כד לייבשה,
על חבל המתוח בין שני עצי־ערב, והנשען על שתי מוטות. —
הילדות באו אל הנחל, ותברענה על בריהן ותחלנה לכבס את
בגדיהן. ויהי בקרע לאה, ותמער. ותבא רגלה במי הנחל. ותצעק
מר, כי נעלה מלא מים, ופומקה רטב פלו! — ואת היתה הצרה
השניה; אבל בה לא נשכחה ולא עברה הצרה הראשונה:
הכתמים לא נמחו. ולא נכחדו! —

—בלי ברית יהיה כל עמלנו לשוא! נאנחה רחל. ופתאם
עלתה מחשבה בלבה, ותקרא בגיל: לאה! הנה מצאתי תחבלה! —
הגידה! אמרה לאה. —

—הַתּוֹכְרִי כִּי לִפְנֵי שְׁבָעוֹת אַחֲדִים הִסִּירָה אִמִּי אֶת הַבָּהֳרוֹת מִשְׁלַמְתִּי הָאָדָמָה, בְּמִיץ־עֵשֶׂב יָדוּעַ? —

—אָזְכֹּר; אֲבָל אִי מָזָה נִקַּח עֵתָה אֶת הַמִּיץ הַהוּא? אִמְרָה לָאָה. וְרַחֵל הוֹסִיפָה לֵאמֹר: הִנֵּה הָעֵשֶׂב הַהוּא צוֹמַח פֹּה בַשָּׂדֶה; וְמָה לָנוּ מִיץ־עֵשֶׂב אוֹ עֵשֶׂב? הִבֵּה, נִקַּח אֶת הָעֵשֶׂב וְנִמְרָק אֶת הַבָּהֳרוֹת. — וְנִמְקַחְנָה אֶת הָעֵשֶׂב וְנִתְחַלְנָה לְמֶרֶק בּוֹ אֶת הַשְּׂמָלוֹת. אֲךְ כִּבְלֵי אֲשֶׁר הוֹסִיפוּ לְמֶרֶק, כֵּן פָּשׂוּ הַבָּהֳרוֹת, וְעוֹד נוֹסְפוּ עֲלֵיהֶן בְּתַמִּים יְרוֹקִים בָּעֵין (עֵין־צִבְעֵי) הָעֵשֶׂב: אוֹ עֲצָרוּ הִילָדוֹת בְּמַלְאכְתָּן, וְנִתְבַּטְּנָה אִשָּׁה אֶל אֲחֻתָּהּ כְּאֻבֵּדוֹת עֵצָה.

—אָהָה, רַחֵל! קִרְאָה לָאָה: הִנֵּה לֹא טוֹבָה עֲצָתְךָ; כִּנְרָאָה אֵינְנוּ דוֹמָה מִיץ־עֵשֶׂב לְעֵשֶׂב בַּעֲצָמוֹ. — רַחֵל הַחְרִישָׁה, כִּי יִדְעָה בַּנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר הִכְסִילָהּ וְהִרְעָה לַעֲשׂוֹת בַּעֲצָתָהּ. וְאֵת הִיתָה הַצָּרָה הַשְּׁלִישִׁית, בַּעֲבוּר רִגְעִים אַחֲדִים אִמְרָה רַחֵל: שְׁמַעִי נָא, לָאָה! הִנֵּה הַבָּהֳרוֹת לֹא נִצְלִיחַ לְהִסִּיר מִבְּגָדֵינוּ. נִרְחֵץ נָא, לְמַצָּעַר, אֶת פָּנֵינוּ בַּמַּיִם, כִּי מֵרָאֵנוּ נֹרָא מְאֹד. — וְנִתְעַשִּׂינָה כֵּן.

—עֵתָה נִחוּצָה לָנוּ אֲלוֹנוּמִיָּת, אִמְרָה רַחֵל. וְנִתְרָא וְהִנֵּה עַל הַחֹבֶל תְּלִיזוֹת גַּם אֲלוֹנוּמִיָּת אַחֲדוֹת; אֲמַנֵּם עוֹד לֹא יָבִישׁוּ קָלִיל. אֲךְ בְּאֵין אַחֲרוֹת, טוֹבוֹת גַּם קְרִיטוֹבוֹת. — וְנִתְנֵם רַחֵל לְהוֹרִיד אֲלוֹנוּמִיָּת אַחַת מֵעַל הַחֹבֶל; אֲבָל הַחֹבֶל הִיא קְרוֹם מְגֻנָּה, וְנִתְקַצֵּר יָדָהּ מִהִשָּׁג אֶת הָאֲלוֹנוּמִיָּת, וְנִתְפֵּן סְבִיבוֹתֶיהָ, וְתֵרָא וְהִנֵּה דָלְקָה יָבִישָׁה שׁוֹכֶבֶת עַל שֵׁפֶת הַנַּחֵל, וְנִתְקַחָהּ וְתֵאמַר לְהוֹרִיד אֶת הָאֲלוֹנוּמִיָּת בְּרֹאשׁ הַדָּלְקָה הַחֹד; אֲבָל חֲדָה נִתְקַע בְּאֲלוֹנוּמִיָּת וַיִּקַּב בָּהּ חוֹר. וְאֵת הִיתָה הַצָּרָה הַרְבִּיעִית! —

רַחֵל הִתְחַלְחֶלָה מְאֹד, אֲךְ הַמְּעָנוֹת אֵין לְתַקּוֹן, וּבִכֵּן מִשְׁבַּח אֶת הָאֲלוֹנוּמִיָּת בְּחֻקָּהּ לְהוֹרִידָהּ — וְאֵף אֲמַנֵּם יִרְדָּה הָאֲלוֹנוּמִיָּת; אֲבָל מִעֲצָמָת הַמְּשִׁיבָה הִתְנַדְּדוּ (נִוְד) שְׁתֵּי הַמוֹטוֹת אֲשֶׁר עֲלֵיהֶן נִתְמַתַּח הַחֹבֶל, וְנִתְפַּלְנָה הַמוֹטוֹת לָאָרֶץ וְאַחֲרֵיהֶן כֹּל מִיָּד הַבַּדִּי

זאת היתה הצרה החמשה והגדולה מכלן! הפעם לא ידעו כל תחבולה, כי ילדות קטנות כמוהן לא תוכלנה לזקוף את המוטות ולשוב ולנפות את החבל ולתלות עליו כל מדי הכד! — אז נשאו קולן, ותבכינה ותיללנה בזעקת שבר. והקול נשמע באוזני הנער הרועה, ויבא וירא את הנעשה, וימהר ויתקן את המטות, וידבר על לב הילדות לשוב הביתה, ואחרי סרבן זמן מעט שמעו לעצתו.

בוש אני לספר לכם, קוראי הקטנים, את המשפט אשר חרצה האם על בנותיה, בשובן הביתה. אך מלבד המוסר אשר יסרבן אמן, שם עליהן האב עוד ענש קשה מאד: לשבת כל היום, בפני כל, בשלמותיהן המגולות! ואתם הלא ידעתם מה נורא המשפט הזה לילדים.

48.

הפֶּרַח הַמֵּר.

Обонять, чують	ריענען, פֿיהלען	1 הָרִיחַ.
Разжевать	צערקויען	2 לָעֵם*.
Хвалить, славить	לאַבען, ריהמען	3 שִׁבַּח.
Скверный, презрѣнный	אכשייליך, (פֶּערֶאכטעט)	4 נִתְעַב (פֶּעֶב).
Разсуждать	זיך בעראטהען	5 הַמָּלֶךְ (לִב).
Приятный	אנגענעהם	6 נִיחֵחַ (רִיח).

1) flairer, sentir.—to smell, scent. 2) mâcher—to chew. 3) vanter, célébrer.—to laud, celebrate. 4) vilain (méprisé).—odious (contempted). 5) se délibérer.—to deliberate. 6) agréable.—agreeable.

האם הלכה עם בתה הקטנה לשוח מחוץ לעיר. ונתשמח הילדה מאד על המון הפרחים והצמחים אשר צמחו ליד הדרך. ביחוד מצא חן בעיניה פרח אדמדם, קטן ורך. רבקה — זה שם הילדה — קטפה את הפרח היפה, ותתבונן בו בשמחת-נפש, ונתשקתו ותרחה בו, ולא חדלה לשבחו ולהללו. אך עד מהרה שבעו עיניה להביט בו, וימלך עליה לבה לאכול את הפרח היפה הזה. הן פרח נחמד כזה, מאכל תאוה הוא אל-נכון, כן דמקה בלבה, ונתבא את הפרח אל פיה, ונתלעסהו בשניה. אך מה זאת? הנה רחל עותה את פניה, ותרץ אל אמה ותקרא בכי: אהה, אמי! הנה הפרח הזה היה יפה-מראה ומתנוסס בצבעו היפה, ואכלהו. והנה עתה נהפך בפי למרורים (מר), וחכי ולשוני כואבים מאד. הוי פרחים רעים ונתעבים! — ופען אמה ונתאמר: בתי היקרה, למה זה תחרפי את הפרחים הנקיים? הן כאן כן עתה נחמדים הם למראה, ונותנים ריח-ניחוח. והאם אין די לנו בזה? ואולם לך היה לדעת כי הפרחים היפים לא נבראו למאכל אדם.

49.

המבוכה.

Бѣдный	ארמער	1 אביון.
Пятно	פעטטפלעק (פלעק)	2 רבב.
Подарокъ	געשענק	3 תשורה.
Исследовать, испытать	פריפען, אונטערזוכען	4 בחן.
Межь швами	צווישען דער נאטת	5 בין-הדיבקים.
Жиръ	דאס פעטט	6 שומן *.

1) pauvre. — *poor*. 2) Tache. — *Spot*. 3) Present. 4) scruter, examiner. — *to investigate, search*. 5) aux coutures. — *at seams*. 6) Graisse. — *Grease*.

הנכם יודעים, ילדים חכמים, כי בחג הפורים משפט הוא לישראל לשלוח מנות איש לרעהו, ולתת מתנות לאביונים, לעבדים ולשפחות. — ויהי ביום הפורים בבקר יאמר איש עשיר למשורתו: קח לך את בגדי השחור אשר לבשתי אתמול, הנני נותנו לך לתשורה.

ולאיש הזה שני בגדים שחורים, האחד ישן אשר כבר החל להלבין בין הדבקים, והשני חדש; וביום הקודם נשא על בשרו את שניהם, את האחד בבקר, ואת השני בערב. המשרת נבוכ מאד, ולא ידע איזה בגד יחפץ אדונו לתת לו. ואולם אחרי אשר בחר ובדק את שניהם, בחר בבגד החדש, וילבשהו מיד. — לעת ארחת הצהרים הופיע המשרת בחדר-האכל, וירא אדונו והנה הוא לבוש בגדו החדש, ויקרא: מה זאת? הנה לבש הבסיל הזה את בגדי החדש! — הן אדוני נתנו לי לתשורה! ענה המשרת. — לא את זה, כי אם את השני, את הבגד הישן, נמתי לך! קרא האדון.

— את הבגד אשר עליו רבב-שומן? שאל המשרת במתפלא. —

— כן הוא, ענה האדון.

— אבל הן אדוני העד העיד בי זה ימים רבים, כי יגרשני

מביתו אם אבא לפניו בבגד נבבס (מגאל)!

50.

תחבולה נבזזה.

Инспекторъ

אינספקטאר

1 משגיח.

Четыреугольный	פיערעקיג	2 מֶרְבַּע , רְבוּעַ .
Коробка, табакерка	דאָזע	3 קופּסָה* .
Предсказать, пророчествовать	פֿאַרהערזאָגען, פּראָפּעצייהען	4 הַנָּבִיא .
Будни, (не священный)	וואָכענמאגע. (ניכט הייליג)	5 חַל .
Быть ложнымъ, обманчивымъ	טריגעריש, מיישענד זיין	6 הַפּוֹז .

1) Inspecteur. 2) carré.—square. 3) Boîte (Tabatière).—Box (snuff). 4) prophétiser, prédire.—to prophesy, foretell. 5) jour ouvrier (pas saint).—week-day (not holy). 6) être trompeur, illusoire.—to be deceitful, illusive

ויהי היום ויאמר המורה לתלמידי בית-ספרו הקטנים: בשבע הקא נבא המשגיח לבחנכם בלמודיכם, ואני יודע מראש כי שאל ישאלכם: מה היא דמות הארץ? והיה, אולי ישכח הנשאל את המענה הנכון, והביט אל קופסת הטפס אשר בידי, וזכר כי הארץ עגולה היא בקופסתי.

ולמורה היו שתי קופסות: האחת עגולה, לצרכו בימי שבת ומועד (-חג); והאחת מרובעת, לצרכו בכל ימי החל. — היום הנורא בא: וכאשר נבא המורה כן היה; המשגיח פנה אל ילד קטן, וישאלהו: מה היא דמות הארץ? — הילד נבעת ונבוך בראשונה למראה פני המשגיח הזה; אך כרגע התאושש, ויש עיניו אל מול מוכהו אשר הראהו את קופסתו. ויען הילד ויאמר: אדוני! הארץ עגולה בימי שבת ומועד, ומרובעת בכל ימי החל!

51.

הרב המדבר .

Водить, править	לייטען , פיהרען	1	נהג , נהל .
Дѣлать ненавист- нымъ	פערהאסט מאכען	2	השניא (שנא) .
Кузнецъ	שטיער	3	נפח , חרש-פּרָזל .
Наковальня	אמבאם	4	פעם , סדן .
Толкованіе, объясненіе	דייטונג , ערקלאַרונג	5	פּשָׁר , פּתרון .
Мстить	ראכען	6	נקם .
Чревоушщатель	בויכרעדנער	7	אוב .

1) mener, diriger. — to lead, guide, 2) causer à détester. — to cause to detest. 3) Forgeron. — Blacksmith. 4) Enclume. — Anvil. 5) Explication. — Explanation. 6) venger. — to venge. 7) Ventriloque. — Ventriloquist.

על השוק הגדול עמד רב מכבד , ואדוניו נוהג בו . קהל גדול נאסף עליהם , לראות ולהתענג על תעלולי הרב . ויבא איש זר ויגש אל מנהל הרב , וישאלהו : היודע הרב גם לדבר ? — שאל אותו ויגדה ! ענהו המנהל בדמותו כי האיש סתם בו . — ויקרב האיש אל הרב , ויאמר : אי מזה אתה , אדוני ? — והרב ענה בקול גס : מארץ רוסיה ! — כל העומדים שם השתוממו , ויסגו אחר צעדים אחרים , כי רעה (פחד) אָחֲזָם . והאיש הוסיף לשיח עם הרב לאמר : תרכיב הימים אשר הנך עובר את אדוניך ? — לא רבים , ענה הרב , אבל ביום להשגיאהו עלי . —
— האם רע הוא לך ? —

— רע מאד. הוא מתנהג אתי כנפח עם הסדן! —
 — וטה הנך זומם לעשות למען הנקם ממנו? שאל האיש. —
 יבא יום ואמָרָהוּ! ענה הדב בקול זועף. אז החלו כל העומדים
 לנזם בבהלה: והמנהל אמר למשוך את הדב אחריו בִּתְּבֵל. אז
 נשמע קול נהם (=שִׁאָנָה) נורא, ויברח המנהל בחשבו כי עתה
 אומר הדב להנקם ממנו.

ואתם, ילדים חכמים, הלא התמהו גם אתם על הדבר
 הזה? אך באמת אין בזה כל פלא, והנני להגדכם פֶּשֶׁר הדבר.
 האיש אשר דָּבַר עם הדב הזה — אוב. ועתה שאלו נא את
 מורִיכם ויבאָרו לכם מה הוא אוב. או אולי כבר ידועים לכם מעשי
 האובות מכבר? —

52.

אין שלום לרשעים.

Бесѣда	אונטערדאָלטונג	1 שְׂיחָה.
Развѣвать, гонять	אומדערטרייבען, פֶּערשטאָסען	2 נָדָף.
Нечестивецъ, злодѣй	זינדער, באָזעוויכט	3 רִשָּׁע.

1) Conversation. 2) disperser en soufflant. — to blow asunder.
 3) Pêcheur, Scélérat. — Sinner, Wretch.

הַזֶּה אכל לשבֿע־נפשו וַיִּמָּב לכו, ויצא לָשׁוּחַ. פֶּלְכְתוּ
 צעדים אחדים פגע בכלב. גם לב הכלב היה טוב ביום ההוא,
 לכן נָעֵתַר לִבְקָשֶׁת הַזֶּה לָלוֹתוֹ עַל דְּרָכּוֹ. כֵּן הִלְכוּ וַיִּשְׁיחוּ וַיִּסְפְּרוּ
 אִישׁ לרעהוּ מִקְרוֹת (קְרָה) יְמֵי חַיֵּיהֶם. וְאוֹלָם הַשְּׂיחָה הַתְּנַהֲלָה

בכבודות, ולרנעים נפסקה ונעצרה. כי מדי שמוע הואב קול שאון קל, פקח את אוניו ויקשב רב קשב, ועיניו הפיקו דאגה ורנזו. קול עלה גדר, צלצל בנפות צפור, או בעבור הרוח על פני הקמה: כל אלה תחרירו את הואב, ויהי נכון בכל רנע למלחמה או למנוסה (נוס). — רואה אני, ידידי, אמר הכלב, כי לבך רנז, ובכל זאת אין גם צל סכנה (=סתתחים) סביבותינו. השקמ נא ולך אתי בלי פחד. — לא אוכל, ענה הואב בפנים וועפים: אנכי מפחד תמיד. — אמנם אבינך, אמר הכלב: לבך לא ידע מנוחה, יען כי הנך עושה רק רע. —
וכן כתוב בספרי הקדש: אין שלום, אמר ה', לרשעים! —

53.

החכם.

שאלו את אחד החכמים הגדולים: באיזה דרך קנה את חכמתו הגדולה? — בדרך קלה מאד, ענה החכם: מימי לא בושתי לשאל מאחרים, את פשר הדבר אשר קצרה בינתי מדעתו. — לכן אמרו חכמי ישראל: לא הבישן האדם הבוש למד! (ילומד).

54.

איך למדו הצפרים לשיר.

- 1 זרע ערעי. נאצקאממען, (сѣмя) Потомство, (זאצט)
- 2 נגה. גלאנץ Сіяніе, блескъ
- 3 מקהלה (קהל). קאהר Хоръ
- 4 טעם. נעשמאק, (פערשטאנד) Вкусъ, (разумъ)

Толкать, тѣснить	דריקען, שטאָסען	5 דַחֵק .
Сонъ	טרוים	6 חֵלום .
Станъ, наружность	שטאַטור, אייסערעם	7 תֵּאָר .
Стыдъ, срамъ	שאַנדע, שמאַך	8 חֶרְפָּה .
Взоръ, (видъ)	בליק, (אויסזיכט)	9 מִבֶּט .
Вѣчность	עוויגקייט	10 נֶצַח .
Смѣсь	געמיש	11 תַּעְרוּבָה (ערב) .
Играть (на инструмѣнтѣ)	מוזיק מאַכען	12 נָגַן .
Часто повторять, (острить)	אייןאיבען, (שאַרפֿען)	13 שָׁנַן .
Павлинъ	פֿאָיא	14 תִּכִּי .
Вѣкъ, поколѣніе	נאַכקאַממען, מענשענאלטער	15 דּוֹר .
Чирикать, щебетать	צווייטשערן, פֿיפּסען	16 צִפְצִף .
Капля	טראָפּפֿען	17 אָנָל .
Охриплый	הייזער	18 גָּהֵר .
Надѣлить, одарить	בעשענקען, (בעלאַדען)	19 הֶעֱנִיק .
Поученіе, урокъ	לעהרע, לעקציען	20 לָקַח .
Природа, натура	נאַטור	21 מִבְּעֵי* .
Посмѣшище, позоръ	שפּאַטט, האָהן	22 קִלְסָה .

Подкрѣплять,
наслаждаться

ערקוויקען

23 ק'ש'ב ק'ש'.

1) Postérité (Semence).—*Posterity (Seed)*. 2) Rayonnement.—*Shine*. 3) Choeur,—*Chorus*. 4) Goût (Sens).—*Taste (Sense)*. 5) pousser, presser.—*to jostle, press*. 6) Rêve.—*Dream*. 7) Extérieur.—*Stature*. 8) Honte.—*Shame*. 9) Regard (Perspective).—*Look*. 10) Éternité.—*Eternity*. 11) Mélange.—*Mixture*. 12) musiquer.—*to music*. 13) répéter (aiguïser).—*to repeat, (sharpen)*. 14) Paon.—*Peacock*. 15) Age. Generation. 16) gazoniller.—*to chirp*. 17) Goutte.—*Drop*. 18) enroué.—*hoarse*. 19) douer.—*to endow*. 20) Leçon.—*Lesson*. 21) Nature. 22) Opprobre; Raillerie.—*Shame, Raillery*. 23) récréer.—*to delight*.

באחד מימי האביב השפמתי קום, ואלך לשוח ביער.
השמש קם גם הוא, זה עתה, משנתו, וישקף על הארץ בעיניו
הגדולות; ומנגה מבטו נוצצו אנלי המל על העלים כאבני-חן
—יאבנים יקרות, ומבין עפאים הציצו הצפרים הרוחצים במלרענן.
ונישירו במקלה את שירת-הבקר.

האח, ה' אלהים, אמרתי בלבי, מה יפה עולמך אשר
בראת!

ובראות הצפרים העלויים אותי, ויניעו לי בראשם לאות
כרכת-שלום; אך לא עצרו בשירים. אז נגשתי אל צפור קמן,
אשר אמן כחו גם הוא לכבד את השמש מגרנו, ונאשאלהו:
הגד נא לי, צפור נעים, מי למד אותך לשיר שירים נחמדים כאלה
המקדידים את לב ההלך (ההולך) משמחה ותענוג?

—אמי למדתני! צפצף לי הצפור למענה. ואם הצפור אשר
ישבה על הענף הקרוב, ואשר שמעה את שאלתי, אמרה אלי
בחן: ואני למדתי ואח מאמי, אבל זה היה לפני ימים רבים מאד! —
ואמך ממי למדה? הוספתי לשאל. — מאמה היא; אבל הן זה

היה לפני נצח־נצחים ! — ולמעלה מאם־אמה לא ידעה הצפור מאומה . —

ושם ישב צפור זקן מאד , אשר הניד ראשו בלי־חשך מִזְקָן ,
ואשר הקִבְר־פָּנָיו (י־מִרְאָהוּ) עָנְתָה בו כי חכם הוא וּמְלָמֵד עד מאד .
ויהי בשָׁמְעוֹ את שִׁיחָתָנו , וַיִּקְרַץ לִי בְעֵינָיו לְגִשְׁתִּי אֵלָיו . קִרְבָּתִי
אל הצפור הזקן , והוא פָּתַח אֶת חֲרָטְמוֹ , ובקול מְמֹשֶׁךְ וְנָחַר מֵעַט
הוֹרְנִי כדברים האלה : בימים הראשונים אחרי הִבְרָא העולם , עוד
לא ידעו אבותינו הצפרים טוב־מַעַס , קָדֵר וְנָעַם בְּשִׁיר ; וַיִּזְמְרוּ כָּל
הַיּוֹצֵא מִחֲרָטְמָם , וַיִּשְׁרְקוּ וַיִּצְרְחוּ וַיִּצְפְּצוּ וַיִּהְיוּ כַתְּעוּבָה מְשׁוּנָה .
הם שָׁמְחוּ מאד על העולם היפה אשר נָגְלָה לְעֵינֵיהֶם , וַיַּעֲפוּ מֵעֵלָה
וּמִמָּה , מְעַנְף אל עֵנָף , מִפָּרַח אל פָּרַח , וַיִּקְרְאוּ מְטוֹב לָב , כָּל כַּח
נְרוֹנָם . אַךְ אֲדוֹן הָעוֹלָם , הַטוֹב וְהַמֵּיטִיב לְכָל יִצְוֵרָיו , חָפֵץ לְהַעֲנִיק
גַּם לַצִּפְרִים מִתְּנָה יְפָה , וּפְתָאֵם עֲלָה בְּאוֹנָם , מִן הַכֹּהֵן אֲשֶׁר עַל יָד
הַיַּעַר , קוֹל שִׁיר נָעִים וְנִפְלָא , אֲשֶׁר מְלֵא אֶת נַפְשָׁם עֲלִיצוֹת . וַעֲנַג
אֵין־קֶץ . וַיִּתְרוּצִיו (רוץ) הַצִּפְרִים , וַיִּתְּעוּפּוּ וַיִּדְחֲקוּ אִישׁ אֶת אַחִיו ,
לִרְדֹּת אל הַכֹּהֵן לִרְאוֹת אֶת הַמְּנַגְנִים הַנִּפְלְאִים . וּמָה רָאוּ שָׁם ? שָׁם
יִשְׁבוּ שְׁלֹשָׁה מְלָאכִים , נְחֻמְדִּים לְמִרְאָה עַד מְאֹד , וַיִּנְגְּנוּ מְנַגִּינוֹת
נִפְלְאוֹת וְעֲרֻבוֹת , אֲשֶׁר כְּמוֹהֵן לֹא שָׁמְעָה עוֹד אֶזֶן לִמֵּן הַיּוֹם הַהוּא . —
עֵתָה הֵמוּ אוֹנֵכֶם לְשִׁמְעַ , אִמְרוּ הַמְּלָאכִים , אֵל הַצִּפְרִים : הִנֵּנוּ
לְהוֹרוֹתְכֶם שִׁיר וְזִמְרָה . וַיִּשְׁבּוּ הַצִּפְרִים סְבִיבָם , וַיִּקְשִׁיבוּ רַב קָשֶׁב
לְמַנְגִּינוֹת הַמְּלָאכִים , וַיִּתְּאֲמְצוּ לְזִמְרָה לְפִי הַמְּנַגִּינוֹת , בְּעֹזֶרֶת מוֹרִיהֶם
הַטּוֹבִים . אֲבָל לֹא כָּל הַצִּפְרִים עָשׂוּ כֹּזָאֵת . צִפְרִים רַבִּים עֲצִלִּים
וּפְתוּחִים , אֲשֶׁר גַּם עָמַל מֵעַט הָיָה עֲלֵיהֶם לְשַׁחֵךְ , לֹא הֵמוּ אֶזֶן
לְשִׁמּוֹעַ וְלֹא שָׁמּוּ לָב אֶל לֶקַח הַמְּלָאכִים ; וּבִרְאוֹתָם כִּי יֵאָבֵד הַלֶּקַח
מְאֹד , פָּרְחוּ לָהֶם , וַיִּבְעָטוּ בְּמִנְחַת ה' . לוֹ נִתְּנָה לָהֶם מִתְּנַת הַשִּׁיר
בְּחִלּוֹם הַלִּילָה , אוֹי קָבְלוּ אוֹתָהּ בְּאַהֲבָה ; אֲבָל לְלִמּוֹד וּלְשַׁנֵּן —
זֹאת זָרָה לְרוּחָם ! גַּם יֵשׁ צִפְרִים אֲשֶׁר לֹא חָנַן אוֹתָם הַטֹּבֵעַ בְּכִשְׁרוֹן

הַמִּקְרָה (שיר); וצפרים אחרים אשר נתן להם ה' תֹּאכְלֵנָהּ, הַתִּנְאֹל בְּיָמֵינוּ, וּבְאַנְלָתָם אָמְרוּ: מַה לָּנוּ לְלַמּוֹד עוֹד מִפִּי הַמְּלָאכִים? – לִכְן לָמְדוּ הַצִּפְרִים הָאֵלֶּה רַק מַעֲט, או גַם לֹא-מֵאוֹמָה, מִמּוֹרִיהֶם הַמְּלָאכִים, וַיֹּסִיפוּ לַצֶּרֶחַ וּלְצֹחַ (צֹחָה) עַד הַיּוֹם הַזֶּה, לַחֲרֻפָּה וּלְקָלָסָה, כֹּאשֶׁר יַעֲשֶׂה הַתִּבִּי, לְמִשָּׁל. וְאוֹלָם צִפְרִים רַבִּים, אֲשֶׁר מִרְאֵם אָמְנָם אֵינָנוּ נֹאמָה, אֲבָל תְּמִימִים וְנִעְנָוִים הֵם, וְלָבָם הַבֵּין עֶרֶךְ שִׁיר-יִפְהָ, הֵם הָמָּו אֲזֵן קֶשֶׁבֶת לְמַנְגִּינוֹת הַמְּלָאכִים, וַיִּזְמְרוּ לְפִיהֶן, וַיִּשְׁנְנוּ הֵיטֵב אֶת שִׁירֵיהֶם, וַיִּכְבְּדוּ מֵאֵד אֶת הַתְּשׁוּרָה הַיִּפְהָ אֲשֶׁר נָתַן לָהֶם אֱלֹהִים לְתַעֲנוּגָם הֵם, וּלְמִשְׁכִּית נֶפֶשׁ הָאָדָם. – צִפּוֹר טוֹב וְעֵנֹו כֹּחַ, הִיָּה אוּ הַזְמִיר, וְלִכְן יִשְׂמַח עוֹד, עַד הַיּוֹם, אֶת כָּל הַלִּבְבוֹת בְּשִׁירֵיו הַנְּעִימִים וְהַנִּפְלְאִים. כִּי כָל הַיָּמִים אֲשֶׁר לָמְדוּ וְנִמְעְנוּ בָלָבָם אוּ, הִיתָה לְנַחֲלָה לְיִרְעָם אַחֲרֵיהֶם לְדוֹר דֹּרִים. – בְּכָלוֹת הַצִּפּוֹר הֻזְקַן אֶת סִפּוֹרוֹ הָאָרוֹךְ, נִשְׁעַן עַל הַעֲנָף עֵץ וַיִּנָּע, וַיִּרֶם אֶת רִגְלוֹ לְאוֹת בְּרֶכֶת הַפְּרִידָה (הַפְּרִדָּה). וְאֲנֹכִי הוֹדִיתִי לוֹ בְּכָל לִבִּי, וְאֶבְרַכְהוּ וְאֶלֶךְ. וְאֲמַנֵּם בְּטוֹחַ אֲנִי, כִּי כָל הַדְּבָרִים אֲשֶׁר סִפֵּר לִי, כֵּן הוּא: כִּי אִם לֹא כֵּן, מֵאַיִן לָמַד הַזְמִיר אֶת שִׁירֵיו הַנְּחַמְדִּים? – וְאוֹלָם הָאִישׁ אֲשֶׁר יִמָּאֵן לְהֵאֱמִין לִי, יִטְרַח נָא גַם הוּא לְהַשְׁבִּים בְּבִקְרָה בְּיוֹם-אֲכִיב, וַיִּלֶךְ בִּיעֵר, וְשָׁנָה לוֹ הַצִּפּוֹר הֻזְקַן אֶת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה, אִם רַק עוֹדְנוּ בְּחַיִּים. –

55.

הַצִּבְעִים וְהַלִּישׁ.

Откликъ, echo	וויעדערהאלל, עכָא	1. הַד.
Гіена	הִיאָנֶע	2. צִבֵּעַ.
Таскаты	שִׁלְעַפְפֵּעַן	3. סָחָב.
Осаждать	בַּעֲלֵאנֶערן	4. צוֹר.

Леопардъ	לעאפארד	5 לִיש .
Нора	האָהלע, שלופֿפּלאַך	6 מְאוּרָה .
Войско [сила]	העער, [קראַפֿט]	7 חֵיל (חיל) .
Прогнѣвиться	צירנען, ווייטהענד	8 אָנף, הִתְאַנֵּף .
Малолѣтній	יונג, מינדעריאָהריג	9 עוּל־יָמִים .
Задумывать	אויסדענקען	10 חֶרֶשׁ .

1) Echo. 2) Hyène.—*Hyena*. 3) trainer.—*to drag*. 4) assiéger.—*to besiege*. 5) Leopard. 6) Repaire.—*Hole*. 7) Armée (Force).—*Army (Strength)*. 8) s'irriter.—*to become angry*. 9) jeune.—*young*. 10) projeter.—*to imagine*.

הצבאים התאנפו מאד בליש אשר נשא את הכבש שיצרו לאַרְחָתָם . הבה, גסב עליו ונקם גקמתנו ממנו . הנהו רובץ עתה לבדו, ועל־נקלה יהיה לנו לִטְרֹף . והקקמה אשר נעשה בו תפיל אִיקְמָתָנו (אִיקָה (מן אִים) פחד) על כל בני משפחתו, וחרדו מפנינו ולא יוסיפו עוד לקחת טרף מפִּינו . כן גמרו הצבאים באספתם (אסף) הגדולה .

— האח, מה יגדל כבודנו בסחבנו למאורתנו גופת לִיש מומת !
אמר צבע עול־ימים . — אנכי אקח לי את ראשו ! אמר האַחֵר . —
ואנכי את זנבו ! — ואנכי את כפו השמאלית ! — וגו' הגדול יהיה
לבִּלְנו לאַרְחָה שְׁמֵנָה ! —

ויחלו לצור על הליש, ויטבו את מאורתו, ולא נתנוהו לצאת . ובראות הליש כי חיל האויב עצום (חזק, רב) ורב מאד, נימנע להלחם אתם ביד חזקה, ויחרש מזמזות להקלט מהם

בערמה. — לא רחוק ממאורתו עמד עץ גבוה, וכרנע קפץ הליש ממעל לראש אויביו, ויעל על העץ. אז צרו האויבים על העץ. אך הליש הוא ממשפחת החתולים הערומים; וגם הפעם מצא תחבלת-ערמה להנצל מאויביו. הוא החל לשאג, והנה לקול שאגתו האיקמה ענו במרחק עוד קולות שאגה. ויבהלו הצבעים, ואמץ-לבם החל לרפות. והליש שאג עוד הפעם, שאגה יותר נוראה, וכרנע נשמעה שאגה למענה, ממרחק לא רב. — הלישים באים! קרא אחד הצבעים: הבה ננוסה! — וחזרה גדולה אחזה את חיל הצרים, ויפנו ערף וינוסו, מבלי הבט אחריהם.

אז ירד הליש מהעץ, ויאמר: אכן טובה ערמה מגבורה! הנה זכרתי את ההד אשר במקסי (סביב) היער הזה, וההד הזה היה לי לישועה (לעזרה)! —

56.

כל איש על-פי דרכו.

Возлагать	אויפערלענען	1 נטל.
Молотильникъ	דרעשפלענעל	2 מורג.
Мякина, вы́сѣвка	שפרעע, אויסזיבועל	3 מוץ.
Рогатый скоть	רינדפיעה	4 בקר.
Плугъ	פלאגשאצאר	5 מחרשה.
Быть глупымъ, (необра- зованнымъ)	דום ויין, (אונגעבילדעט)	6 בער.
Молотить	דרעשען, (קלאָפּפּען)	7 חבט, דוש.
Рѣшето	ויעב	8 בברקה.

9 קִנֵּעַ . ייעבען Просѣвать, трести
(שיטטעלן)

1) imposer.—to impose. 2) Fléau.—*Flail*. 3) Balle, Criblure.—*Chaff, Sifting*. 4) Bêtes à cornes.—*Horned cattle*. 5) Charrue.—*Plough*. 6) être imbecile (inculte).—to be imbecile (not cultivated). 7) battre (le blé).—to thrash. 8) Crible.—*Sieve*. 9) Cribler.—to bolt.

—ראה נא, אבי, אמר נער קטן ושמו שלמה, אל אביו: ראה נא, מה סָכַל זה הנער נִפְתָּלִי. שְׁנֵה נא בנפשך: הנהו כבר בן שְׁתֵּים-עָשָׂר שנה, ואיננו יודע אף־קרא וכתוב! קָטוּח אני כי גם לְמִנּוֹת לא יוכל. —אֶפְשֶׁר הדבר, ענה האב: הן אבותיו אֶפְרַיִם עניים הם, עניים מאד, וְבִנְדָּאִי לא למד מאומה, כי בעודו ילד כבר נָטְלוּ עליו לְרֵעוֹת את הצאן, וכאשר גדל מעט רָעָה את הבקר, למען עֲזוֹר לאבותיו להשתכר. עתה הִנֵּהוּ מְשַׁרְת בְּאֲרוֹת־סוּסִי, ובעבודתו הזאת הנהו מְשַׁתְּכֵר לא רק לחם לִנְפִשׁוֹ, כי גם עֶרֶךְ־בְּגָדָיו. ואת הנוֹתָר יִתֵּן להוריו האביונים, כאשר נוֹדַע לי. אמנם חֲסֵד־רַעָה הוא בדברים רבים, ובודאי לא יהיה לְמִלְקָד גדול, כאשר יש עם לכבך אתה להיות. אבל סָכַל איננו בכל זאת, בני; כי סָכְלִים הם רק אנשים אשר לא יבינו מאומה; ואולם נִפְתָּלִי מִבֵּין היטב את מעֲשָׂהוּ. ואני שֹׁבֵע רצון מעבודתו. אך למרות הדברים האלה, עוד חָשַׁב שלמה את נִפְתָּלִי לְסָכַל וּלְבָעֵר, אחרי אשר הוא, נִפְתָּלִי, לא ידע קרא וכתוב, בהיותו בן שְׁתֵּים עשרה שנה; והוא, שלמה, יודע כזאת, אף כי עוד לא מָלְאוּ לוֹ תִשְׁע שָׁנִים!

ממחרת היום ההוא, חָבַט נִפְתָּלִי חֲטִים; וּמְלָאכְתוֹ נַעֲשֶׂתָה יפה, ואף פעם אחת לא הִכָּה המורג על אוֹנָיו, כי יָדַע לִהְיוֹת בִּידוֹ קָרָאִי. ואת ראה שלמה ויאמר: אך מְלָאכָה קָלָה היא! ויקח

גם הוא מורג בידו, וינס לְדוּשׁ. אבל כרגע צעק: אוי ואבוי!
כי המורג חבט לו שְׁאֵת גדולה בראשו.

פעם אחרת ראה את נפתלי הולך אחרי המחרשה בשדה,
ויאמר: הבה, אעשה גם אני זאת, הן המלאכה קלה מאד.
ויעמוד הוא במקום נפתלי. אך כרגע קרא העבד היושב על הסוס:
לא, לא, אדוני הקטן! המחרשה לא תִּמוּשׁ ממקומה! ישוב נא
נפתלי הָלוֹם, כי הוא יודע את המלאכה! – שלמה נכלם מאד,
וילך לו. פעם אחרת הניע נפתלי רגן בכברה הנדולה, ויוֹאֵל שלמה
לעשות גם הוא את המלאכה הזאת: אבל הוא לא הצליח
במלאכתו, כי נפל הדגן יחד עם המוץ מהכברה. נפתלי צחק
ויאמר: לא, אדוני הקטן, אתה לא תדע את המלאכה הזאת.
או נוכח שלמה כי נפתלי איננו נִבְּעֵר מִדַּעַת כאשר דמה
בראשונה, אחרי אשר הוא יודע מלאכות רבות, אשר נִבְּצָרָה
משלמה לעשותן. –

כל איש על־פי דרכו, ילדים! אֵל תִּבּוּזוּ לאיש אם לא
ידע את אשר תדעו אתם. הן יוכל היות, כי מִבֵּין הוא מלאכות
רבות, אשר קצרה ידכן מַעֲשׂוֹתָן. –

57.

חֲכָמַת נֶעֶר רוֹעָה.

- 1 מִשְׁמֶרֶת (שֹׁמֵר). אָמַט, Должность, служба
אֲנִשְׁמַעֲלִיזֵנָה
- 2 עָמַ (עִמָּי). פֶּדֶדֶר, (שְׂרִיב־פֶּדֶדֶר) Перо
- 3 מֶרֶךְ (רֶךְ). שִׁכְמַעֲרִנְהִיט, Робость, трусость
פִּיגְהִיט
- 4 שָׁטַף. וִיךְ עֲרִינְעִסֶעַן, Разливаться,
איִבְעֲרִשוּעִמִּמֶעַן (наводнять)

Смутаться,	ערשרעקען,	5 חתת .
страшиться	פֿערוויירט זיין	
Прямота, правда,	ראס געראדע ,	6 נכחה .
	ריכטיגע	
Точка	פונקט	7 נקדה .

1) Office.—Place. 2) Plume (à écrire).—Pen. 3) Timidité; Poltronnerie.—Timidity; Cowardice. 4) se répandre (inonder).—to diffuse, deluge. 5) s'effrayer; se déconcerter.—to fear, be troubled. 6) Juste, Droit.—Right. Just. 7) Point.

פעם אחת הלך המלך דוד לשוח במסבי ירושלם , ויואב שר־צבאו הולך עמו . ויפגשו בנער קטן אשר רעה עדר־צאן גדול . ויהי בראות הרועה הקטן את המלך ואת שר־צבאו , וישפחו לקראתם , ויאמר : שלום עליך , אדוני יואב , ושלום עליך , אדוני המלך ! — ויאמר לו המלך בְּמִתְקַצֵּף : הלא ידעת כי אני המלך , ולמה זה ברכת אָנֹכִי בְּאַחֲרוֹנָה ? — ויען הנער בְּבִטְחָה אך בעֲנֻת־חן : עדר הצאן הזה לאדוני ליואב הוא , ואנכי רועהו , לכן עלי לברך אותו ראשונה , כי הוא נותן לחמי . ואולם אותך לא ידעתי עד היום , ורק בראותי כי אדוני יואב מתהלך אתך בכבוד גדול נֶאֱבִין כי אתה המלך .

דברי הרועה הקטן הנֶאֱמָרִים בְּבִטְחָה ובלי מֶדֶךְ , מצאו חן בעיני המלך . ויוסף ויאמר אל הנער : בא אלי מחר בהיכלי לעת הצהרים , כי דבר לי אליך . — ויען הנער : אדוני המלך ! בעת הצהרים לא אוכל לבא אליך , כי על מי אָטֵש את צאן אדוני יואב ? — ויצחק המלך . ויואב אמר אל הרועה : הן מִצֻּת מִלְּפָנֶי היא , ועליך לעשותה ; ואנכי אשלח מחר את אָבִיךָ אשר על סוּסֵי , לרעות את הצאן תחתך . —

ביום המחרת לעת הצהרים בא הרועה הקטן אל היכל המלך, וַיָּבִיאוּהוּ הַמֶּלֶךְ אֶל חֲדָרוֹ אֲשֶׁר שָׁם עִמְדוֹ שְׂרִים רַבִּים מְרַבִּי (מגדולי) הַמֶּלֶךְ; וְהַנֶּעַר לֹא נָתַת מַפְנִיָּהּ, וַיֵּבֶט סְבִיבוֹתָיו בַּמְּנוּחַת־לֵבָב. אוֹ אָמַר לוֹ הַמֶּלֶךְ: שְׁמַע נָא, נֶעַר קָטָן, הַנָּנִי לְשִׁאלָךְ שְׁלֹשׁ שְׁאֵלוֹת, וְאִם תִּדְרֹעַ לַעֲנוֹת מַעֲנֵה נָכוֹן, וְנִתְּתִי לְךָ מִשְׁמֶרֶת וּפְקוּדָה בְּהִיכָלִי, וְטוֹב לְךָ כָּל הַיָּמִים. — יִשְׁאַל נָא אֲדוֹנִי הַמֶּלֶךְ, וְאַתָּאמֵץ לַעֲנוֹת נִכְחָה, אָמַר הַנֶּעַר. — וַיִּשְׁאַל הַמֶּלֶךְ: כִּמָּה נְטִפֵּי־מִים בָּיִם הַגָּדוֹל? — וַיַּעַן הַנֶּעַר: הַנָּנִי לֵלְכַת וּלְמָנוֹת אֶת נְטִפֵּי הַיָּם, רַק יֵצוּה נָא אֶת אֲדוֹנִי הַמֶּלֶךְ לְסַכּוֹר אֶת כָּל הַנְּהָרוֹת אֲשֶׁר בָּאָרֶץ, לְבַל יִשְׁטוּף מֵהֶם נְטִיף הַיָּמָה, עַד אִם קָלִיתִי לְסַפּוֹר; אוֹ אֵינִי לְךָ מְסַפֵּר אֶל נָכוֹן. — וַיִּצְחַק הַמֶּלֶךְ וַיּוֹסֶף וַיִּשְׁאַל: כִּמָּה כִּכְבִּים בַּשָּׁמַיִם? — וַיֹּאמֶר הַנֶּעַר: יֵתֵן לִי גַלְיוֹן גָּדוֹל! וַיִּתְּנוּ לוֹ. אוֹ לָקַח הַנֶּעַר עִט וַיַּמְלֵא אֶת פָּנָיו הַגַּלְיוֹן נִקְוֹדוֹת, נִקְוֹדוֹת דְּקוֹת וְרַבּוֹת מְאֹד, אֲשֶׁר לֹא יָכַל אִישׁ לְמַנּוֹת, כִּי עָשָׂשׁוּ הָעֵינַיִם בַּהֲבִיטֵן עַל הַנִּקְוֹדוֹת. וַיֹּאמֶר: בְּמַסְפֵּר הַנִּקְוֹדוֹת עַל פָּנָיו הַגַּלְיוֹן הַזֶּה, כֵּן מַסְפֵּר הַכִּכְבִּים בַּשָּׁמַיִם; עֵתָּה יִמְנֶה נָא אֲדוֹנִי הַמֶּלֶךְ! — וַיִּצְחַק הַמֶּלֶךְ וַיִּשְׁאַל בְּשִׁלִּישִׁית: כִּמָּה רְגָעִים בְּנֶצֶח? — וַיַּעַן הַנֶּעַר: אֵל הַהָר הַגָּדוֹל, הַר־הַלְבָּנוֹן, יָבֵא צִפּוֹר קָטָן, אַחַת לְמֵאָה שָׁנָה, וַיִּנָּקֶר בּוֹ בַּחֲרָטְמוֹ; וְהִיָּה כְּאִשֶּׁר יָכַל הַצִּפּוֹר לְנָקֶר אֶת כָּל הַהָר, עַד בִּלְתִּי הַשָּׂאֵר לוֹ שְׂרִיד, אוֹ עֵבֹר הַרְגַּע הָרִאשׁוֹן מִהַנֶּצֶח. —

וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ: הֵנֶךְ בְּן־חַיִל (נָבוֹן, אֲמִיץ), וּמַה־יוֹם הַזֶּה תִּשָּׁב

בְּהִיכָלִי. —

58.

הַחֹתָה.

Терновникъ

דָּאָרְנֶשְׁטְרוֹיךְ

1 חוֹתָה.

Нагой, голый	נאקט, קאהל	2 ערום.
Презирать	פעראַכטען	3 מאַס.
Шерсть	וואָללע	4 צפּער.
Злопамятствовать, стеречь	נאַכטראַגען, צאָרן, [היטען]	5 נאָט.
Козленокъ	ציקליין	6 גָדִי (גָדִים).
Пчела	ביענע	7 דְּבוּרָה (דְּבוּרִים).
Назначать (кому что)	צוּמאַהיילען,	8 מִנֶּה.
приготавливать (ею)	בעשטיממען (אייגעם)	
Срамота, руганіе	שאַנדע, שימפּף	9 קלון.
Садовникъ	גאַרטנער	10 גַנֵּן.
Смиряться	געדעמיטהיגט זיין	11 הַפְּנִיעַ.
Игла (терновника)	שטאַכעל (ד. דאָרן)	12 קוּץ.
Хуленіе, злословіе	שמאַהונג, האָהן	13 גְדוּף, דָּפִי.
Обезлиствить, ,	ענטבלאַטטערן	14 חֲשֹׁף.
обнажать	ענטבלאַסען	
Низкій	ניעדעריג, (לייזע)	15 שָׁפֵל.
Бѣлый	ווייס, (גלאַנצענדר)	16 צָהָר.
Цвѣтокъ	בליטהע	17 נֶצֶחַ, נֶצֶן.
Голое дерево	נאקטער שמוּדִיך	18 עֶרְקֵר.
Острота, насмѣшка	שטאַכעל- רעדע, שפּאַטט, (וויטץ)	19 שְׁנִינָה.
Вина, преступленіе	שולד, פּערגעווען	20 אַשְׁמָה.

Гадкий (съ наружности)	האָסליך	21 מְכַעֵר*.
	(פֶּאָם אויסוועהען)	
Rosa	ראָזע	22 שוֹשָׁן, שוֹשָׁנָה.
Mёдъ	האַניג	23 דִּבְשׁ.
Мало по малу	אַלמאַתליך	24 לֵאמֹר-לֵאמֹר.

1) Buisson épineux.—*Thorn-bush*. 2) Nu.—*naked, bare*. 3) mépriser.—*to despise*. 4) Laine.—*Wool*. 5) garder rancune (*garder*).—*to bear a grudge (watch)*. 6) Chevreau.—*Kid*. 7) Abeille.—*Bee*. 8) destiner.—*to destine*. 9) Honte.—*Opprobre*. 10) Jardinier.—*Gardener*. 11) s'humilier.—*to humble one's self*. 12) Épine.—*Prickle*. 13) Médiance, Injure.—*Slander, Abuse*. 14) effeuiller, découvrir.—*to bare*. 15) bas.—*low*. 16) blanc.—*white*. 17) Fleur.—*Blossom*. 18) Arbre nue.—*a bare tree*. 19) Raillerie (Saillie). — *Raillery (Witticism)*. 20) Faute.—*Fault*. 21) laid. 22) Rose. 23) Miel.—*Honey*. 24) peu à peu, *by and by*.

—הוי, חוח נְבוּהָ! הַנֶּךְ קִלּוֹן-גִּנְנוּ! פֹּה דָּבָר בְּנֵאֻן עֵץ-הָעֵרֶב
הַמִּתְנוּסָם בְּנִצְנוּ, וַיִּבֶט בָּבוּ עַל הַחֹחַ הָעָרוֹם. וְהַדְּבֹרָה וְהַצִּפְּרָת
עָצְרוּ בְּמַעֲוֵפָן וַתִּבְטְנָה עַל הַחֹחַ בְּקִלְסָה, וְהַצִּפְרִים אֲשֶׁר בָּאוּ
בְּקִרְבָּתוֹ, נִזְהָרוּ מְאֹד פֶּן תִּגְעַנֶּה בְּנִפְיָהֶן בַּחֹחַ הַנְּבוּהָ, וַיַּעֲוֹפוּ סָבִיב
לוֹ, תִּרְחֶק, תִּרְחֶק. גַּם הַפְּרָחִים הַקִּטְנִים אֲשֶׁר צִמְחוּ לִרגְלָיו, קָווּ
לוֹ וַיֹּאמְרוּ: הוּא מַה מְשַׁחֵת מֵרְאֵהוּ! חֲלִילָה לָנוּ מִתְּבִישׁ אֵלָיו!
וּמִדּוּעַ זֶה לֹא יִקְצֹץ הַגִּנֵּן אֶת הָעֵרֶב הַנִּמְאָם הַזֶּה?

וַיֹּנְמְרוּ כֻלָּם כִּי הַחֹחַ הוּא תִּרְפֵּת הַגֵּן. — דוֹמָם וְנִכְנָע שָׁמַע
הַחֹחַ אֶת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה, וּמְאֹד מְאֹד חִפֵּץ לְכַסּוֹת אֶת פְּנֵיו
הַנִּתְעָבִים, לוֹ הָיָה לוֹ רַק עֵלָה אֶחָד. וּבְמִרְנָפְשׁוֹ אָמַר: מִי יִתֵּן
וְבָא הַגִּנֵּן וְקִצֵּץ אוֹתִי, תַּחַת אֲשֶׁר עָלִי לְהוֹיֹת פֹּה לְחִרְפָּה וּלְשִׁנִּינָה
לְכָל רוֹאֵיו—וּבְרַגַּע הַהוּא עָבְרָה בְּקֶשֶׁה עַל פְּנֵיו, וַיִּחְזַק (תִּפְשׁ)

צמרה בקוץ-החוח, ויקרע בשרה עד שפך דם. – אוי לי! ילל החוח: מה אמלל אני! הנה עתה פצעתי את הכבשה התמה הזאת! אכן בצדק ישנאוני כל היצורים, ובבזו ירחקו ממני. – אל נא תאמר כזאת! ענתה הכבשה התמה: הן לא אשמתך היא כי נפצעתי כך, כי אם אשמתי ואי חריצורתי: מה פשעך ומה חטאתך אם קוצים דוקרים עליך? לו גוהרתי בלכתי, כי עתה לא עשית לי רעה. ואף אמנם לא גדול הכאב – עוד אשוב אליך לבקרך בימי הקיץ, למען תראה כי אינני נוטרת לך! –

געיומות הכבשה שמחה מאד את החוח, ולא געצב עוד ככה על גרופי האחרים. ואף גם לפעמים ירד אחד הצפרים להנפש עליו. ולאט לאט האמין, כי הסכינו הבהמה והעוף והצמח עם מראהו המכער, כי על כן לא הוסיפו עוד לדבר בו דפי. פה עברו ימים רבים. גפני הערב כבר נבלו, וגם עליו הירוקים כבר גרסמו כלה בשני הגדיים והעוזים אשר רעו על הכר הקרוב. ערום ונחשף עמד עץ הערב, דליותיו סרוחות לארץ, ולא דבר דבר אל החוח. – ויהי היום וצפור קמן עף בקרבת החוח. מה זאת? קרא הצפור בתמהון: איזה הדרך באה השושנה אל החוח? הן לפני ימים אחדים היה עוד חוח נבזה וערום, ועתה הנהו הדור בלבושו, והוא תפארת הגן! חיש אכין לי קני בענפיו. –

וגם הדבורים והצפורות באו ותשתטטמנה מאד לראות את החוח הנמאס, נושא שושנים נחמדות. ותבקשנה ממנו לסלח להן על דברי הכזו אשר דברו לפניהם (יקודם לזמן הזה). וגם הפרחים הקטנים אשר לרגליו, השחו ראשיהם בבשת-פנים, ובשפל-קולם אמרו: לו ידענו כי תצמחנה עליך שושנים יפות כאלה, כי עתה לא דברנו כך דפי. עתה בשנו ונכלמנו לקרים ראש אליך. – אף החוח דבר אליהם דברי אהבה וידידות, ויפרוש

עליהם את סֶבֶת (סֶבֶה-מִכְסָּה) שושני; וַיִּרְעַד מִגִּיל נֶאֱשֶׁר, וַיִּבְצֹר
מִמֶּנּוּ לְהַבִּין אֵיךְ נִהְפֹךְ לַעֲץ-שׁוֹשֵׁן. וַיֵּשֶׁח רֹאשׁוֹ בַעֲנוּה וַיֹּאמֶר: מַה
נוֹאֲלָתִי לְהִתְאוּנוֹן עַל גּוֹרְלִי בְּמֶרֶס יָדַעְתִּי אֶת אֲשֶׁר מָנָה לִי ה'! —
וְהַצִּפְרִים קָנְנוּ בּוֹ, וְהַדְּבָרִים מָצְאוּ (מִצְה-מִצֵּן) דְּבַשׁ מִשׁוֹשְׁנִי
הַנְּעִימוֹת, וְהַחוּחַ הָיָה לְתַפְאֶרֶת הַגֵּן. הַכֹּל אֶהְבֹּהוּ וַיְבִיטוּ בּוֹ
בְּנַחַת; וְהוּא הָיָה מֵאֲשֶׁר מֵאֵד.
וְאוֹלָם אֶת הַיְּפוֹת בְּשׁוֹשְׁנִי צָפֵן (חֶשֶׁן) לִכְבֹּשָׁה הַתְּמִימָה,
וַיִּפְאֵר בָּהֶן אֶת עוֹרָה הַצָּחֹר. —

59.

הַמֶּתֶּהֱלֵל בְּגִבּוֹרָתוֹ.

Слонъ	עלעפֿאַנט	1 פִּיל.
Берегъ	אוֹפֿער	2 גְּדוֹת (גְּדָה).
Послѣдствіе, конецъ	ענדע, פֿאַלגע	3 אַחֲרִית.
Подстрекать, подманить	אַנרִייעֿן, [פֿערלִייטען]	4 הָסֵת (סוֹת).
Тонуть, (втыкаться)	ערטרינקען, (איינזינקען)	5 טָבַע.
Употреблять, воспользоваться	נעברױכֿען	6 הִשְׁתַּמֵּשׁ.
Лисица	פֿוקס	7 שָׁעֵל.
Глубина	טײַפֿע	8 מְצוּלָה.
Могучій, (много)	מאַכֿטיג, (פֿיעל)	9 כִּבִּיר.

1) Elephant. 2) Bord.—Shore. 3) Fin; Suite.—End; Result. 4) inciter (séduire).—to stimulate (delude). 5) se noyer (couler a fond).—

to drown (sink). 6) employer.—*to use.* 7) Renard.—*Fox.* 8) Profondeur, Fond.—*Depth.* 9) puissant (beaucoup).—*fort (much).*

—הנני החזק מכל חיות (חיות) יער! אמר הפיל בעקרו עץ—
רך עם כל שרשיו מן האדמה: הנני כביר-כח גם מהארי, הנקרא
בפיכם מלך החיות!

—אם כן גם (ינסה) נא אפוא לשבר את העץ הזה, הסיתו
שועל ערום, ויראהו עץ שתול על שפת הנחל: שלשום הניע
אותו האריה בכל מאמציו-כחו ולא יכל לו.

—אָה! הדבר הזה משחק (שחוק) הוא לי! קרא הפיל וישען
בכל כבד גופו על העץ. העץ כָּפַף, רָעַשׁ, התבקע ויפֹל המימה.
והפיל לא החזיק מעמד ויפֹל אחריו. וגדות הנחל היו תלולות
ורמות, ויבצר מהפיל לשוב ולעלות, ויטבע במצולת הנחל. —
זאת אחרית שומע לעצת ערומים. וזאת גם אחרית המשתמש
בכחו בלי חשבון ודעת! —

60.

איפה יעשו הסוסים.

Подкова	הוֹפֵאיוּעַן	1 פַּעַם-בְּרֹזֶל.
Коньто	הוֹף	2 פֶּרָקָה.
Гвоздь	נֶאֱנַעַל	3 מַסְמֵר.

1) Fer (de cheval).—*Horse-shoe.* 2) Sabot.—*Hoof.* 3) Clou.—*Nail.*

אָסְתֵּר הקטנה הלכה ברחוב, ותרא מרחוק והנה חֶרֶשׁ-ברזל שם פְּעָמֶי-
ברזל על פֶּרְסוֹת-סוֹס. ותמהר וקָרַץ הביתה, ומגד לאמה לאמר: היום

מצאתי את המקום, אשר יעשו שם הסוסים. ראיתי בבית המלאכה
איש אשר כלה לעשות סוט, בתקעו את המסמרים בנגלו
האחרונה.

61.

שני הצפרים.

- 1 שוט, שוטט. אומה ערשווייפֿען
Ходить туда и сюда
- 2 מכרבל. איינגעוויקעלט,
Окутанный געהיללט
- 3 מהפכה (הפך). צערשטאָרונג,
Разрушение, אומוואַלצונג
превращение
- 4 שזף. ווערטה זיין
Стоять
- 5 הודות (ידה). איינגעשמעהן, בעקענגען
Признать
- 6 חוט. פֿאַרען
Нитка
- 7 עשן. רויך
Дымъ
- 8 לבנה. ציעגעל
Кирпичъ
- 9 תרם. צערשטאָרען,
Разстраивать, ניעדעררייסען
разрушать
- 10 נב. ריקען
Спина
- 11 זועה, זעיה. שרעקען,
Ужасъ, отвращение ענטזעטצען
- 12 עקד. געשמרייפֿט
Полосатый
- 13 התאבֿק. זיך
Клубиться, взвиваться ווירבעלן
- 14 גער. אבשיטטעלן
Вытряхивать
- 15 תציע. בעטטען, אויסלענגען
Стлать

Земля, прахъ (צערריעבענעם)	ערדע	16 עפר.
Болтовня	געשוואַטץ	17 להג.
Плясать, кружиться	ויך דרעהען	18 פּרָגּר.
	טאַנצען	

1) aller ça et la.—*to go hither and thither*. 2) emballé, affublé.—*wrapped up*. 3) Destruction.—*Revolution*. 4) valoir.—*to be worth*. 5) reconnaître, avouer.—*to acknowledge, avow*. 6) Fil.—*Thread*. 7) Fumée.—*Smoke*. 8) Brique.—*Brick*. 9) Détruire, démolir.—*to destruct, demolish*. 10) Dos.—*Back*. 11) Horreur.—*Horror*. 12) rayé.—*striped*. 13) tourbillonner.—*to whirl*. 14) secouer.—*to shake*. 15) poser, faire le lit.—*to spread, litter*. 16) Terre (=Poussière). *Earth* (=Dust). 17) Caquet.—*Chat*. 18) danser. (se tourner).—*to dance (turn round)*.

החרף שורר בארץ. רוח־סערה וקר קשה יסמרו את נוצות שני הצפרים היושבים על שפת הגג. הוי, מה ירעדו מקרה, הצפרים הקטנים! לרגעים יניעו את רגליהם הקפאות. יביטו איש אל אחיו. וכמו יאמרו: אַל נָאֵשׁ, נחכה נא עוד רגע!—עיניהם הקטנות משוטטות בכל עבר, משגיחות אל החלונות, אך איש לא יזרוק לפניהם פתותים. — לסוף נפתח אחד החלונות, ונערה קטנה הוציאה את ראשה ותקרא: באו, באו! ושני הצפרים יודעים את הקול הנעים הזה, והם עונים בצפצוף־גיל לקראתו, והם עפים אל החלון, אשר על שפתו הניחה הנערה פתותי־לחם. גם צפרים אחרים היושבים בקרבת המקום, באו לקול הקריאה, לאכל אתם יחד את ארחת הבקר. ועד מהרה פלו את ארחתם, ויצפצפו: פִּי, פִּי, פִּי, לאות תודה להנערה הטובה הממנה להם אכלם בעתו, יום יום; ואז יעופו להם.

שני צפרינו שבו לקנם בחור הקיר מתחת לגג, ויחבקו איש את רעהו למען יתם להם מעט. — והרוח הולך וסוער

ענג־יאָבּק יתּרוממו (רום) מן הארץ, עשן הארבות יתאפך במהירות גדולה! והאנשים העוברים בחוצות מכרכלים וחבושים, ודומים לצורות־בגדים מתנועעים.

— רוח־סערה כזאת עוד לא ראיתי קימי! אמר הצפור האחד בהוציאו את ראשו מקנו לראות בחוץ: אבל מה קול הרעש הזה? אָדָמָה כי הבית נופל תחתיו. — ברגע שהוא נפלה ארבת־העשן מעל הגג בקול רעש אדיר וחזק, ובנפלה נגעה גם בלכנה אשר היתה למכסה לקן הצפרים, ופּשְׁלִיכְנָה ארצה. הצפרים האמללים חרדו חרדה גדולה, וכמעט יצאה נפשם מפחד. — לסוף, פָּקַח הצפור האחד את עיניו, וירא והנה תכלת השמים פרושה ממעל לראשו, ויתנער, ויניע בראשו, ויגד את כנפיו, ויתפלא כי עוד חי הוא אחרי המהפכה האיומה הזאת. — שמעי נא, אשתי, אמר אל הצפור השניה: הנה גג קננו נהרס ונפץ, ולמה לנו לרבוץ עוד בקן הָהָרוּם הזה? קומי נא ונלכה מזה. אָקֻנָה כי לא קָרַךְ אסון במהפכה הזאת, ויָנִיתִי תַמָּתִי, האף אין זאת? — שלום לי! ענתה אשתו, וכל גופה עודנו רועד מפחד.

— כי עתה קומי ולכי אחרי; יודע אני משכן יפה, אשר ייטב לנו שם, אמר הבעל. ויעופו אל הָרְחוּב הָקָרוּב, וישבו שם על מוט אשר אצל אחד החלונות.

— מה פחשְׁבִי, רעיתי? הלא ייטב לנו בקן־הדרורים הזה? אמר הצפור הבעל: — בקן הזה? ענתה אשתו: מה זה עלה על לבך? ומה יאמרו הדרורים בשובם הביתה? הן קצף יקצפו עלינו מאד. — אל תדאני, רעיתי! ענה הבעל: עד אשר ישובו הדרורים גָּתוּר וְנִמְצָא לנו קן אחר. ואולם לעת פִּזְאוֹת קָר לי מאד: הבה, נבא הַקָּנָה! ובדברו קפץ הקנה ואשתו אחריו.

נפִלְאוֹת היא בעיני, אמרה אשת הצפור: כי גִּיק הָקֵן מִכָּל; הן משפֹּט הדרורים לַמָּלֵא את קִנְיָהֶם בְּהִמּוֹן חִפְצִים יפים. —

נתפן אל בעלה ותאמר: ואתה לך והבא את הקבץ והאזוב אשר בקננו הישן, והצענו פה וחס לנו. אל תשכח להביא גם את גזר הצמר אשר בפנה קימין, ואת שערות החתול אשר אָספנו מעל הגנות! — הצפור הלך. ואשתו החלה לנקות את מעונם החדש, ובהתבוננה בו אמרה: אכן חרוצים הם מאד צפרי הדרור, עד כי יצליחו לבנות להם קן מעפר לבר, ולכוננו (פונן=סמוך וחזק) אל הקיר. אנחנו הצפרים בחרטמנו הקב לא יכלנו לעשות כזאת. ואולם, לדעתי, הם עמלים בבנינם יותר מדי: לו גם עשו להם קנים כמונו, גם אז גדלו ויִיפו בניהם. אך מדוע עוד לא שב אישי? אה, הנהו בא. ומה זה הביא? אך גזר נזר! זה איננו שנה בעמלו!

— צר לי מאד כי נתתיך לחכות לי זמן רב, אמר הצפור בבוא הקנה: אבל שמעי נא את אשר קרני. בעברי על פני קן בת־דודי, ואשמע והנה היא מתקוטטת בבעלה. מה מכער אתה, אמרה, בנבך האדמדם; הן לולי החברקות השחורות, אזי היית לזוגה! — ואת תדמי בלכך כי יפית עד מאד? השיב אישה אֶמְריו לה, ובכל זאת הפל מודים כי הצפרים יפים מנשותיהם. הגם צוארך שחור כצוארי? — לא! — הגם בכנפך קו לבן בכנפי? — לא! — אם כן החרושי ושימי יד לָהּ! — קרובתי לא ענתה דבר, ותצא מאת הקן בַּחֲרִי־אָף (=קצף). ובראותה אותי שפכה לפני את כל לבה. אנכי נחמתיה בכל יָלָלִי, ולסוף הוכחתי לה כי צדקה דברי אישה, ואָשִׁיבָנָה אל קנה ואעש שלום בינה ובין אישה. ואחרי־כן עפתי אל חורנו הישן ואָקח בחרטמי ככל אשר יוכל שאת; אבל הרוח חָמַף הבל, ולא נשאר לי בלתי אם גזר הנזר הזה. ועתה הנני קפא מקר, נשכבה ויחם לנו. —

את החרף בלו הצפרים פנעמים; בבקר בבקר הלכו לאכל ארחתם על חלון הנערה הקטנה, ובימים בהירים טילו (טיל=הלך לשוח) גם ברחובות הקרובים. לפעמים נשמע להם גם מעל הגגות ומראשי הארבות. אלנכון נדברו שחו את הצפרים שבניהם על אדות שוב האביב.

החדש ניסן בא, ובקן צפרינו רבה התנועה. הם הולכים ושבים, מצפצפים ומהנים (הנה) בליחשך, ממילים פעמים אין מספר בכל יום, ובכל פעם אשר ישובו הביתה יביאו בחרטום דבר-מה: חומי צמר או נוצות קמנות. — מה תאמרי, מן-מדי נפשי, הלא ייטב לילדינו במקום הזה? אמר הצפור: מה מאד אשיש לקראתם! מה מאשר אהיה כאשר יקראו לי: אבי! ואת, אהובתי, הלא תשמחי גם את עד מאד? — עתה תן לי לנוח מעט, כי ענפה אני מאד, ענתה אשתו.

יהי בקר. הצפור האם שכבה בקנה, בעת אשר אישה פרפר על המוט. מה עלו הוא! הנהו נגש אל אשתו ואומר: הראני נא אותה עוד הפעם! אז תקום אשתו ממשכבה, ותראה ביצה קטנה ונחמדה, לבנה ועקודה בקנים צהובים, אשר מלטה (מלט=הוליד ביצים) בלילה. — מה נחמד מראה! קורא האב: חיש, כפי אותה פן נקר לה! — והאב הלך וישב על מרזב הגג, נישור: פי, פי, פי, ביצה נתנה לי! — ויבאו כל בעיו לקרבו כי יצא צפור יפה מן הביצה.

ובעוד שבע דגרה אשתו ארבע ביצים, ואז לא עזבה אותן בלתי אם למען הביא אכל לנפשה. ובעלה ישב אז על ידה ויומר לפניה, ויספר לה את כל החדשות אשר צמחו (קרד) בכל הקר. — ובבקר אחד קראה לו אשתו ותאמר: הנה בקול שאון נשמע בביתתי הראשונה, כמו ידפך אפרוחנו בחרטמו בקליפה. אולי חפץ הוא לצאת? — וכרגע נבקעה הקליפה ועד מהרה

נגלה חרמם, ואחר ראש קטן, ואחרי כן יצא אפרח ערום מבלי כל נוצה.

— לא אבין מדוע אין לו כל נוצה, אמר האב. — ואני נפְעָמָה מאד לראות כי עיניו סגורות, אמרה האם: אולי חולה הוא? אנא מהר והבא הלום את אמי הזקנה, היא מְנָסָה (=בעלת גסיון) יותר ממני, ויכלה להועיל לנו בעצתה. — וילך האב, וישב במהרה עם הצפור הזקנה. הבה, גראה את הילד, אמרה: אבל למח זה תתאוננו? הן ילד נחמד הוא, וכל הצפרים נולדים כמחו. מהיום הזה תחל נוצתו לצמוח, ובעוד שבעת ימים תפקחנה עיניו. תנו לו רק לאכל דִּישָׁבְעוּ, ואני מְכַמִּיחֶם כי האפרח הזה יהי לכבוד למשפחתנו. —

(סוף).

Закрывать	בעדעקען	1 חָפָה.
Сомнѣваться	צווייפֿעלן	2 הִסְתַּפֵּק (ספק).
Сжимать	צודריקען	3 עָצַם.
Глубокий сонъ	טיעפֿער שלאָף	4 תְּרִדְמָה (רדם).
Истреблять	פֿערטילגען	5 הִשְׁמִיד.
Червь	וואורם	6 תּוֹלַעַ, תּוֹלַעֵת (תולעים).
Напрасно, даромъ	אומאָנסט, אונגיטץ	7 חֲנָם.
Жилище, пристанище	וואָהנונג, אויפֿענטהאלטסאָרט	8 נֶוֶה.
Садъ	בוימגארטען	9 פֶּרְדִּים.
Произведение, (плодъ)	ערטראג, (פֿרוכט)	10 יָבוֹל, תְּבוּאָה.

11	התפנין* .	ויד צוואטמטענדיקען	Стиснуться
		= קויערן	прикорнуть
12	נור, יגד .	פירכטען, בעוארגט זיין	Бояться, опасаться
13	המלה .	גערייש, לארם	Шумъ, тревога
14	שקע .	פערזינקען	Погружаются
15	גין .	שפערבער	Перепелятникъ
16	דבדבן* .	קירשע, (קירשענבוים)	Вишня

1) couvrir. — *to cover*. 2) douter. — *to doubt*. 3) fermer. — *to squeeze*. 4) Sommeil profond. — *Deep sleep*. 5) exterminer. — *to extirpate*. 6) Ver. — *Worm*. 7) gratis; en vain. — *gratis; in vain*. 8) Demeure. — *Dwelling*. 9) Verger. — *Oranger*. 10) Produit, (Fruit). — *Produce, (Fruit)*. 11) se blottir. — *to be compressed cower*. 12) craindre. — *to fear*. 13) Bruit (Allarme). — *Noise (Alarm)*. 14) se pslonger, ensevelir. enfoncer. — *to be dipped*. 15) Epervier. — *Sparrow—hawk*. 16) Cerise (Cerisier). — *Cherry (tree)*.

אחרי ימים אחדים יצאו גם יתר האפרחים מקליפתם, הנם עתה נחפים בנוצות יפות, ולרגעים ישמע קולם: רעב אני, רעב אני! וכמעט שתשמע האם את קולם נעפה לתור להם אכל. ובשובה הביתה ותולעת בפיה, יתרוצצו הבנים, ורחקו איש את אחיו וקראו: תני לי, תני לי! או יתעופפו האבות לרגעים בחוץ ואין מספר לתולעים אשר ימרפו גדי (= בעד) אפרחיהם. — רק בערב כאשר יישנו הילדים, או ינוחו גם אבותיהם. האב אוהב מאד את כל בניו, אך אהבתו עוד גדלה לבתו חיפה והנעימה.

בבקר אחד כאשר אחרו ההורים לשוב הביתה מציד

התולעים, והנה ילדיהם רובצים נפעמים ונבצעים ברכתי הקן, ואין נודד כנף מפחד. — אבי, אבי! קראה הבת: לו ידעת מה קרנו! שני צפרים אשר אינם דומים כלל לך ולאמנו, באו וידברו איתנו קשות, ואני יודעת לבטח כי קוצפים הם עלינו מאד.

— אולי הדרורים הם אשר שבו מנדודיהם (ממסעיהם), אמר האב בחרדה; התוכלו להגיד לנו, ילדי, מה צבע העופות ההם? — במנם כמעט כלה לבנה, אמרה הבת — ונכם שחור-בןחול (בןחול מעט), אמר האפרח האחד. — וצוארם אדמדם, אדמדם, אמר השני.

— אשר יגדתי בא! קרא האב: אהה ה', מה נעשה עתה, וילדינו עוד לא למדו לעוף. ואמנם קדמו הדרורים לשוב מאשר חשבתי; והן זה מעט עבר חג הפסח.

— אך לחנם תענה את נפשך בראגותיך! אמרה האם: הדרורים עופות טובים ומשכילים הם, ויודעים הם מה קשה גדול-בנים (לגדל בנים). לכן במחתי כי בנפשייפה (טובה) יואילו להשאירנו בקנם עוד ימים אחדים. — ואולם אנכי מסתפק מאד בטוב-לבם, ענה האב: אך אם כה ואם כה, הנה עלי להשאר בבית, ולחכות עד בואם שנית. ואת, רעיתי, לכי ובקשי מזון לבנינו. שם על עץ התפוח, מאחרי הבית הגדול, תמצאי רקשים יפים מאד.

האם יצאה לתור אכל, והאב ישב ליד בניו, ויסמר את גוצותיו, ויחכה בלב-אמיץ לבא הדרורים. — עד מהרה נשמע קול המולת כנפים, ושני דרורים באו וישבו על המומה אשר לפני הקן. — שם אני למצאך פה, אמר הדרור הפעל, בפנותו אל הצפור: אמנם הגד לי מפי רעי, כי יש אשר יאחזו (יקחו לאחוז) הצפרים בקני הדרורים; אך אנכי לא האמנתי לשמועה, כי חשבתי את הצפרים לעופות הגונים. ואולם עתה, אדוני, רואה אני כי

לא נמנעת לשים משכנך בקני בימירנודי. ויען אשר אין בְּרָצוֹנִי לבנות לי קן אחר בשנה הזאת, לכן אבקשך להשב לי את קני, בלי מַעְצוֹר (עֶצֶר).

—נכון הנני לעשות חֶפְצְךָ, אדוני! ענה הצפור בחֶרְדָּה קלה: וגם לא לקחתי את קנך כי אם עָקַב רוח־סערה אשר השם (שם) את נְוִי. אבל הלא תראה, אדוני, כי ילדי עוד טרם יוכלו לעזוב את הקן, כי עוד לא למדו לעוף.

—אם כן נחכה עוד ימים אחדים, אמרה אשת הדרור, כי נכמרו רחמיה על האפרחים אשר התְּבַנְּצוּ בירכתי הַקֵּן. — הדרורים נדברו עוד איש את רעהו דברים אחרים, בלשון אשר לא ידע הצפור ולבטח לְשׁוֹן־אֶפְרִיקָה, ואחר פָּרחו להם. — אז השמיע הצפור־האב קול צפצוף: פִּי, פִּי, פִּי, מְשֻׁמַּחַת־לֵב; האפרחים נָעְרוּ את כנפיהם, והבת פָּקְחָה את עיניה אשר עֲצָמָה כל זמן הַשִּׁיחָה. ובשוב האם הביתה, פָּעְרוּ כֻלָּם את חרמיהם בַּפֶּעַם בַּפֶּעַם.

עברו ימים אחרים. בבקר אחד, והשמש הקיצה זה עתה מִשְׁנָתָה, וילדי הצִפְרִים עודם שְׁקוּעִים בתְּרֻדָּתָם. ואולם האבות יושבים כבר ומשוחחים (שיח) זה זמן רב.

—הנני מבטיחך, אמר האב, כי עוד היום יוכלו ללמוד לעוף. — מה זה עולה על דבך? ענתה האם: הן בנפיהם עודן רְפוּת, ואם תִּנְסָה בָּמֵנוּ להתעופף ונִפְלָה אֶרְצָה והיתה לְמָרָף לְשָׁנִי החתולים. אנא, שמע נא בקולי ונחכה נא עוד ימים אחדים. — לא, לא! אמר האב: כבר נִכְרַתִּי בלבי לתת להם היום את הַלֶּקַח הראשון, כי כבר הגיעה העת לעזוב את הקן הזה. — האפרחים נָעְרוּ; ובשמעם את שִׁיחַת הוריהם, נוצצו עיניהם מְגִיל, כי זאת בִּאֲנֵת־נֶפֶשׁ כל צפור קָטָן ללמוד לעוף.

וַיִּחַל הַלֶּקַח. הבן הבכור עומד על המוטה. הוי, מה ירעד כל גופו בהביטו ארצה! הוי, מה עמוקה היא הַחֲצֵר מִפְּתָחָם!

ויתחלחל הצפור הקטן ויצעק, ויתצעק גם האם הנבְהֵלָה, ויִרְמו גם כל הבנים את קולם. – אִין דְּבֵר, אִין דְּבֵר! אמר האב: תִּזְק וְאַמְקִי הַבֵּט למעלה! עֲמֹד הֶבֶן (חֹזֶק) על המוטה, הִצַּג שלש אצבעות לָפָנִים ואחת לאָחֹר; עתה הבה נִרְד אל הגג הקטן אשר מִתַּחְתָּנו. – כמוני תראה וכן תעשה! אמר האב וַיֵּט את צְוָאָרו; האב פָּרַש את כַּנְפָיו, וַיִּפְרֹש גם הבן את כַּנְפָיו; האב הִתְעוּפָה, והבן-נִשְׁאָר על מקומו: – או קָצַף האב, וַיֵּשֶׁב אל המוטה, נִיֹּשֵׁב את בנו הבכור בִּקְנו, וַיִּחַל ללמד את יתר בניו. אבל כלם היו חֲרָדִים וּמוֹגִילִב (כִּי-לֹב); רק הבת עָרְכָה לבה לגשת עד קֶצֶה הגג. – ימים אחדים נִשְׁנֹו (שָׁנָה) תַּמְסוֹת (נְסִיוֹן), עד אשר לְסוֹף אָמְצוּ הקטנים את לבם, ויתעוּפּוּ הִנָּה וְהִנָּה; וְלִמְקֶץ שָׁבָע כִּבֵּר יכלו ללֹז את הוריהם על דרכם.

או גמר האב להושיב את בניו בכפר, בְּנִאוֹת-דָּשָׁא, לִמְעַן תִּזְק את גופם ואת בְּרִיאֹתָם. וּמִמָּחֶרֶת השִׁבַּת הלכה כל המשפחה אל הדרורים, להודות להם על הָאֲרוּכָה (אֶרֶךְ זֶמֶן) אשר נתנו לָמוּ; וְאַחֵר הלכו לדרכם. ובבֹּאֵם אל כֶּפֶר, הוֹשִׁיב האב את משפחתו על גַּג נִשְׂאָ (רָם) הַנִּשְׁקָף על פני כל הַכֶּכֶר, ויאמר: ראו נא, בְּנִי, אלה שְׂדֵמוֹת הַכֶּר, אלה הַגְּנִים, אלה הַפְּרָדִים, כל אלה לָכֶם הם. פֹּה תִמְצְאוּ אֱלֹפֵי מִינֵי זֶרַע, פְּרִי ורִמָּשִׁים. רק הִשְׁמְרוּ לָכֶם מִפְּנֵי הַנֶּץ, כִּי הוּא טוֹרֵף את כל הַצִּפְרִים הקטנים. הִזָּהְרוּ גם מִפְּנֵי הָאֶכֶר, כִּי הוּא אֵינְנו אוֹהֵב את בני משפחתנו. – הָאָמְנָם? ! אמרה הבת: ומדוע? –

– מדוע? יען אשר אנחנו אוכלים פְּרִדוֹת אחדות מִתְּבוֹאוֹת הַשָּׂדֶה, וּפְרִי-דְּבִדְבֵן מעט. אבל כְּפִי-טוֹבָה הוּא! הוּא שׁוֹכֵחַ כִּי לֹלִי הִשְׁמַדְנוּ את הרמשים האוכלים את עֵצֵי הַפְּרִי, כִּי עתה הוּא עֵצֵי נָנוּ רִיקִים מִפְּרִי.

הַיְשִׁיבָה בכפר היטיבה מאד לבריאות הַצִּפְרִים הקטנים,

נתקלמו ונגדלו ויהיו לצפרים יפים המצפצפים והמהנים בליחשך.
ונערה קטנה אחת תבכה אותם, ותמן להם את ארחתם, ובר
יום ביומו. —

62.

תעדי תיקר.

Украшение, уборъ	שמוק	1 עדי (עדיי, עדיים).
Ярмарка	יארמארקט	2 יריד*.
Главное дѣло	הויפטזאכע	3 עקר*.
Иголка	נאדעל	4 מחט*.
Радость	פריידע	5 תודה.
Водить	פיהרען, ליימען	6 נחה.
Простой, обыкновен- ный	אינפאך, געוואנהליך	7 פשוט*.
Чистый	ריין	8 מהור.

1) Parure, Bijoux.—Attire, Jewel. 2) Foire.—Fair. 3) Essen-
tiel.—Principal. 4) Aiguille. — Needle. 5) Joie. — Joy. 6) guider,
mener,—to guide, lead. 7) simple. 8) pur.—pure.

הילדים הקטנים שאלו פעם אחת את אמם: מה המחט
הזה אשר בארגון? הנך שומרת אותו ככה, והנך מקמת בו
תמיד באהבה, כמו היה יקר בעיניך מכל העדיים אשר לך, אף
כי הוא מחט פשוט מאד. ומדוע לא תעדי (עדה-פאר) בו את
לבושך?

—ילדי היקרים, ענתה האם: הנכם יודעים כי אין דרכי

לפאר את בני בעדיים. ואולם את דבר המחט שפכה יקר בעיני, הנני לספר לכם: לפני שנים רבות גרנו בעיר קמנה. שם היה יריד גדול לילדים, פעם בשנה. אחיכם הגדולים חשכו כל השנה את מעט הכסף אשר בידם, למועד היריד הזה. כל אחד מהם אגר בשנה עשרים אגורות, ובבא היום הגדול הלכו כלם אל היריד. שני הבנים הגדולים קנו בכסף הזה מנות לכם, הקטנים. ואולם בני השלישי, יהודה, שב ברנלים ממהרות מן היריד, ובעינים ספיקות חרוה מסר לי צרור קטן, תבוש בני דק. — אמי! קרא: קחי נא, זאת קניתי לך! ואקח את הצרור ואפרשהו ואפתחהו, לפני יהודה הפיקו דאגה, פן לא תישר תשורתו בעיני. ובצרור היה מחט צהוב, הנוצץ כזהב, ואבן ירוקה בו. — האם זהב טהור הוא? שאל יהודה נגרש. ואנכי חבטתי בזרועותי ואלחצהו אל לבי ואען: על שאלתך נמל עלי להשיבך כי המחט איננו זהב טהור. אבל לא ערך המחט לעצמו הוא העקר, כי אם ערכו בעיני; ולי יקר הוא מאלפי זהב וכסף: כי לבך הטוב נחף לקנותו לי למנה. ואהבתך אלי, אשר נתנה בלבך את החפץ לקנות לי דבר, היא אהבה טהורה ויקרה; ולכן אחת היא בעיני אם יקרה המנחה אם אין. את המחט הזה אשים בין חפצי היותר יקרים, ועד עולם יהיה שמור אתי. — וכן היה, וראו נא, ילדי, בכל פעם אשר אפתח את ארגוני, יאיר אלי המחט הפשוט הזה, יותר מכל העדיים היקרים הצפונים בו. —

63.

הגדולים והקטנים.

Великанъ

ריעוע

1 ענק.

Кедръ

צעדער (בוים)

2 ארז.

Передникъ	שירצע	3 סנור* .
Укрѣпл. мѣсто, замокъ	בורג, (פּעסטונג)	4 מְצוּדָה .
Саранча	היישרעקע	5 חָגַב .
Накоплять, навалить	אויפֿהייפֿען	6 צָכַר .
Старина, (прежде)	אלטערמחוס, (פֿריהער)	7 קָדֶם .
Шевелиться, двигаться	אומהערקריעכען, זיך בעוועגען	8 רָמַשׁ .
Муравей	אַמייזע	9 נִמְלָה (קְמִלִים), ג' .

1) Géant. — *Giant*. 2) Cèdre: — *Cedar*. 3) Tablier. — *Apron*. 4) Fort.—*Castel*. 5) Sauterelle.—*Locust*. 6) entasser, accumuler.—*to heap on, accumulate*. 7) Antiquité.—*Antiquity*. 8) se remuer, ramper.—*to stir, creep*. 9) Fourmi.—*Ant*.

בימ־קדם, בהיות עוד ענקים בארץ, חי ענק אחד במצודתו על הר גבוה מאד. ולו בת קמנה כבת שש שנים. ואולם באמרי "קמנה" לא דברתי נכונה. כי הילדה הזאת היתה אמנם קמנה מאביה ומאמה; אבל בעיני אנשים כמונו, נחשבה גם היא לענק, כי נבקה היה כגבה אָרְזִים.

הילדה הזאת לא יצאה מְקִמָּיה ממצודת־אביה, ורק מרחוק ראתה כי שם בְּעֵמֶק מִמַּחַת הָהָר יִרְמְשׁוּ יִצּוּרִים קִמְנִים, אשר היו בעיניה פְּחָנָבִים. זה בָּמָה נִכְסָף נִכְסָפָה נִפְשָׁה, ללכת לראות מְקֻרֹב את היצורים הקמנים אשר בְּעֵמֶק, אך אביה הִנְיָאָה תמיד מַעֲשׂוֹת חֲפָצָה. — ויהי היום ואביה יצא לְצוּד צִיד, ואִמָּה שכבה להִנָּפֵשׁ בִּמְקֻמָּתָה; וּתְמַהֵר הילדה ותרד אל העמק, ותרא והנה

אנשים קטנים מאד וכן היו בעיניה עובדים בשרה, וסוסים קטנים
רתומים לעגלות קטנות, עומדים על ידם. — אָח, מה יפים
הצעצועים האלה! קראה בת הענק: הנני לקחכם אתי אל חדרי
והיו לי לשעשועים. — ותפרוש את סנורה אשר בָּסָה את כל
השרה, ותאסוף אליו אנשים קטנים אחדים עם סוסיהם ועגלותיהם;
ובשלש קפיצות (קפץ) שבה אל המצודה.

אביה ואמה ישבו אז אל השלחן ויחכו לה. והילדה צברה
לפניהם על השלחן את צעצועיה החיים, ובראותה את היצורים
רוחשים, וזחלים על השלחן בַּעֲדַת נָמְלִים, ופתענג מאד על
המראה, ותמחא כף ותפוז ותצחק מטוב־לב. — אך אביה הענק
רעם פנים (יָנַעַף) ויאמר: לא טוב הדבר אשר עשית, בתי! לא
כל־שעשועים הם, כאשר תִּרְמִי, כי אם יצורים קראוים לכבוד
ולאהבה. אָכֶפֶס כרגע אל סנורך, בוקירות, והשיבים אל המקום
אשר לקחתים משם, כי לולי היצורים האלה העובדים את האדמה
והמוציאים לחם ממנה, כבר מתנו בָּרָעַב אנחנו הענקים. —

64.

שְׁנֵאת תָּנָם.

Свѣтлякъ	יֵאָהֲאֲנִיסוּוֹיִרְמִכֶּן	1 תִּלְעַת־יוֹחָנָא
Жаба	קֶרָאָטַע	2 קֶרְפִּידָה*.
Ядъ	גִּיפֹט	3 אָרֶס*.

1) Ver luisant.—Glow-worm. 2) Crapaud.—Toad. 3) Venin, Poison.—Venom.

תולעת־יוחנא יֵשֶׁבֶה בְּעֶשֶׂב הַרְךְ בְּעֶר סָצַל (נומה צל)

ונפשה לא ידעה כי ננה לה. והנה קרפרה באה חרש מהבצה הקרובה, ותורק את כל ארסה בתולעת. — הָהּ, מה עשיתי לך. שָׁכְבָה קצפת עלי? שאלה התולעת. — לא עשית לי מאומה, ענתה הקרפרה: אבל מדוע התנוצצי ככה? —

65.

תַּמְלֹךְ הַשּׁוּמִים.

Лапша	גודעלן	1 אַמְרִיּוֹת*.
Скучный	לאַנגווייליג	2 שוּמִים.
Основание, (локоть)	גרונדעסמטע, (עללע)	3 אַמָּה.
Волхвъ	צויבערער	4 עוֹנֵן, מְעוֹנֵן.
Трубный рогъ	פּאַזוֹינע	5 שוּפֵר.
Принуждать, настаивать,	נאָטהינגען, צווינגען	6 אָנֵם, אַלֵּין.
Рубинъ (драгоценный камень)	רובין (עדעלשטיין)	7 כֶּבֶד.
Парикъ	פערריקע	8 פּאַה־נֶכְרִית.
Жаворонокъ	לערבֿע	9 חוּנָא*.
Мучить, бить	פלאַגען, שלאַגען	10 נָנֵעַ, נִנֵּעַ.
Коверъ, подушка	פּאַלסמער, מעפּפֿיד	11 מֶרְבֵּד.
Проходъ, порогъ	איינגאַנגס-רוים, שוועללע	12 סָף (סָפִים).
Толкать, нагонять	הינאַויסשטיר-צען, אַנטרייבען	13 דְּחָף.

Ткать, (плести) (פלעכטען)	וועבען,	14 אָרנ .
Опасный, ,	נעפֿאָהרליך ,	15 אָנוש .
неизлѣчимый	הייללאָז	
Растирать	צעררייבען	16 שֶׁחֶק .
Зябликъ	פינק	17 פֶּרְגָּנָה .
Ворота	דאס טהאָר , פּפֿאָרטע	18 שַׁעַר .
Зѣвать	נאָהנען	19 פֶּהֶקָה .
Соболѣзновать	בעדויערן	20 נוד (לִי) .
Насмѣшникъ	שפּאַסמאַכער	21 לֵץ .
Область, край	לאַנד , פּראָווינץ	22 מְדִינָה .
Прясть	שפינגען	23 מָוּה .
Тѣснота	נעדראַנגע	24 מוּעָקָה (עוק) .
Ставить	הינשטעללען	25 יָצַב , נָצַב .
Плѣнять сердце ,	הערץ געווינגען ,	26 לִבָּב .
	אינטערעסירען	

1) Vermicelles.—*Vermicelli*. 2) ennuieux.—*tedious*. 3) Fondement (Coudée).—*Fondation (Cubit)*. 4) Devin.—*Magician*. 5) Trombone. 6) forcer.—*to compel*. 7) Rubis.—*Ruby*. 8) Perruque.—*Wig*. 9) Alouette.—*Lark*. 10) tourmenter, battre.—*to torment, beat*. 11) Coussin (Tapis).—*Cushion (Carpet)*. 12) Seuil.—*Threshold*. 13) pousser, chasser.—*to push, drive on*. 14) tisser, tresser.—*to weave, plait*. 15) dangereux, incurable.—*perilous, incurable*. 16) broyer.—*to rub small*. 17) Pinson.—*Chaffinch*. 18) Porte.—*Gate*. 19) bâiller.—*to yawn*. 20) compatir.—*to condole*. 21) Moqueur.—*Mocker*. 22) Province, Pays.—*Land, Province*. 23) filer.—*to spin*. 24) Foule.—*Throng*. 25) placer.—*to place*. 26) charmer, intéresser.—*to charm, interest*.

לפני שנות-מאות רבות מאד מלך בארץ רחוקה מאד, מלך עולימים אשר נקרא בשם "המלך השומם". השם הזה יאה לו מאד, כי הוא הפיל שממון על כל הקרוב אליו, והוא גם הוא היה גנוע-שממון מאד, ואין דבר אשר מצא חפץ בו. הוא שכב כל היום על מרבדים רכים, בחדר היפה שבהיכלו מנהדר (חדר) והמלא כלי-זקרה ותפארת-שכב ויפהק, ויפהק בלי חשך. וכל שריו ועבדיו העומדים לפניו, בשהיו שומעים את קול הפהוק יוצא מפי מלכם, היו מפהקים גם הם במקהלה, עד אשר רעשו החלונות וינעו אמות הספים (יכל הבית). - אוי לי! פהק המלך השומם באחד הימים: אוי לי, הנני מת בשממון! גם אבי ואב-אבי מתו בשממון, וביום לדתי (ילד) נבאו לי הפועננים כי אם לא אתענג למצער פעם אחת בטרם קלאת (ימלא) לי עשרים שנה אז אמות גם אני.

- אָהָה, אהה! נדו לו כל שריו ועבדיו; וכרגע שמו ידם למו (ל) פיהם ויפהקו, כי ראו את המלך מפהק.

- הנני היום בן תשע-עשרה שנה ואחד עשר חדשים, ושלשה שבועות וששה ימים. בעוד עשרים וארבע שעות תמלאנה לי עשרים שנה; ועד עתה לא עבר עלי רנע בלי שממון. בָּעָה, בָּעָה, פהק המלך. - בָּעָה, בָּעָה, ענו כל שריו ועבדיו. הם חפצו לענות דבר אחר, אבל נאנסו לפהק.

- ובכן, הוסיף המלך: הנני מצוה עליכם להעביר קול (להשמיע) בארץ-ממלכתי, כי כל איש ואשה אשר אינם שוממים ומשוממים יבאו להיכלי, והאיש אשר יצליח לענגני (לשעשעני) אעשרנו עשר רב (אעש אותו לעשיר), וגם יתן לו השם "ראש לצי המלך". -

השרים והעבדים יצאו רחופים ומבהלים (מהר), ויתקעו בחצרות ובשופרות, וישמיעו לכל יושבי הארץ את דבר המלך. -

ובמדינה הנשענה לממלכת המלך השומם, נרו בסכה קמנה על פני השדה, איש עני עם אשתו. ולהם שנים-עשר בנים, כלם טובים ויפים. ואולם היפה והנעימה בהם היתה הבת הבכירה, נערה קמנה אשר קראו לה עליוה; והשם הזה יאה לה, כי היא היתה עליוה כל הימים, ונתצחק תמיד מטוב לב. וכל אשר שמע את מצהלות צחקה אלץ לצחוק גם הוא אף אם רוחו עצובה; כי קול צחקה היה נעים ומלגב עד מאד. — ויהי היום ויולד לעניים האלה הבן השלשה עשר. אז נאנחו האבות ויבכו על שברם, כי בביתם היה מקום רק לשנים עשר ילדים, וגם הלחם ותפוחי-האדמה והחלב אשר בביתם, השפיק רק לשנים עשר ילדים. —

אבל העליוה נחמה אותם, ותאמר: אל נא תעצבו, הורי היקרים; הן אנכי למדתי לבשל, למוות ולארוג. לכן הנני ללכת בארץ להשתכר ביימחיתי (חיים), ורוח לבם (רוחה) והיה מקום ואכל לילד השלשה העשר. — האבות מאנו לשלח את בתם הנעימה מביתם, אך היא צחקה להם בעליצות, ואז נאלצו גם הם לצחוק אתה, ויהיו שמחים ועלזים, ויברכוה וישלחוה ללכת בארץ. —

ותלך הנערה, ותלך ותבוא לפני שערי-הב, ותרא והנה על השער כתוב באותיות-כסף: „ממלכת המלך השומם“. ומאחרי שער הזהב שכבו בעצלתים (= עצלות) על הארץ שני השוערים (שוער = שומר השער), ויחמו את בטנם לאור השמש. — הו, הו! קראה העליוה: פתחו לי את השער ואבא בארצכם. — ויאנקו שני השוערים, ויקומו בלי-תמדה (= תפץ), ויפתחו את שער הממלכה לפני העליוה. — למה זה תאנקו ביום בהיר כזה? שאלה העליוה בתמלה (בחמים). אהה, אלהים! ענו השוערים: בעור שעה ימות מלכנו עול הימים, ועל זה דנו לבנו. — ומה היא מחלת מלככם?

הוסיפה העליוה לשאל. — אהה, מחלתו אָנוּשָה, זאת מחלת השממון, ענו השומרים, ויספרו לה את כל הדברים, וכי הַעֵזֶק (הַעֵזֶק=אָסֶף על ידי קריאַה וְעֵקָה) המלך בהיכלו את כל איש ואשה אשר אינם משוממים. ותאמר העליוה: הנה אני רַפְאֵתִי את אבותי מַעַצְבוֹתֵיהֶם, אָנְסָה אולי אוכל לָגֶרֶשׁ גם את שממון־מלככם. ובדברה צָחָקָה בנעימות כדרכה, וצחקה לָבָב מאד גם את השוערים הוועפים, ויצחקו גם הם, וַיִּסְגְּרוּ את שער הממלכה ויובילו את העליוה אל היכל המלך.

והרחובות אשר בקרבת ההיכל, הוֹמִים מְאֹדִם; כי כל יושבי המדינה הַתְּבָרְכוּ (הַתְּאֹמְרוּ) בלבם כי אינם משוממים, ויבאו לַנְּסוֹת כַּחַם בַּמֶּלֶךְ, וּלְקַבֵּל את ההון הרב אשר הכִּסִּיחַ לַחַת לַמַּעֲנֵגוֹ. ובחצר ההיכל גְּדֹלָה הַמוֹעֵקָה עַד מֶאֶד, כי שם הַתִּנְגָּשׁ (נִגַּשׁ=גִּדְחָק) קָהַל גִּדּוֹל מֶאֶד. שם נִמְצְאוּ הַמּוֹן לָצִים מְשׁוֹנִים. הנה, לְמִשָּׁל, איש אחד אָדוֹם־הַוָּקֵן ופֹאֵה־נִכְרִית צְהוּבָה עַל ראשו, והוא יָכַל לִבְלֹעַ תְּרֵכֶבֶת, כִּמוֹ לוֹ הָיוּ אֲמָרִיּוֹת. וּבְבָלְעוֹ תֵּרֵב הַבַּיִת סְבִיבוֹתָיו פְּמִנְצָה, לֵאמֹר: הַאִין זֶה מַעֲנֵג וּמִשְׁעֵשֶׁעַ? — הַדָּבָר הַזֶּה אֵינְנוּ מַעֲנֵג כָּלֹל! עֵנָה בָּבוֹ איש אחר, וִיקַח אֶת מִגְבַּעְתּוֹ הַשְּׁחוּרָה מֵעַל ראשו, וַיִּשְׁחַקְנָה בֵּין יָדָיו עַד אֲשֶׁר נִהַפְכָה לַצְּפוֹר־קִנְרִי, וְהַצְּפוֹר עָף וַיִּתְּצֵב עַל רֹאשׁ הָאִישׁ וַיִּקְרָא: פִּיפ! — הַמַּעֲשֵׂה הַזֶּה לָבָב מֶאֶד אֶת כָּל הַקָּהַל; אוֹ קֵרָא איש אחר: מִי יִצְחַק עַל מַעֲשֵׂה פֶשׁוּט כֹּזֵה? וְאוֹלָם אֲנִכִּי אַעֲשֶׂה (אַעֲשֶׂה) לַפְּנִיכִם דָּבָר אֲשֶׁר תִּשְׁתּוּמְמוּ עָלָיו. פִּקְחוּ עֵינִי! וְהָאִישׁ הוֹצִיא מִצִּלְחָתוֹ חֲלִיל־כֶּסֶף קָטָן, וַיַּחַל לִנְגֹן בּוֹ. וּכְרָגַע גִּקְהָלוֹ (תִּקְהָל=הָאָסֶף) עָלָיו כָּל הַצְּפָרִים הַמְּוֹמְרִים אֲשֶׁר בְּכָל הַפֶּקֶד: הַזְּמִיר, הַחוּנָא הַפָּרָג, וְעוֹד רַבִּים, וַיִּשְׁבּוּ עַל גַּג הַהִיכָל וַיִּשִּׁירוּ לִפִּי מְנִינָתוֹ. הַמַּעֲשֵׂה הַזֶּה הָעִיר תִּמְהוֹן גִּדּוֹל בְּכָל הַקָּהַל, וְכָלֵם אָמְרוּ בִּלְבָם כִּי הָאִישׁ הַזֶּה יִצְלִיחַ אֲלֵי־נִכּוֹן לִשְׁמַח לֵב הַמֶּלֶךְ הַשּׁוֹמֵם. —

(סוף).

- 1 ירה. הורות (איה). שיעסען, (бросать) Стрѣлять, (ווערפען)
 2 זרם. נוס, שטראם Ливень, потокъ
 3 גדרה. הירדע [ארט] Дворъ для загона скота
 4 חוד. מאיעסטאט, (блескъ) Величество, (גלאנץ)
 5 צנח. זיך העראבלאססען Спускаться съ
 6 תותח. קאנאנע Пушка
 7 צנור. וואססערראהרע, Водопроводъ, שפריטצע шприць
 8 קרט. שלייפען, (шлифовать) Точить, (פאלירען)
 9 גויסס*. אין דען לעטצטען При смерти
 10 מהומה (הום). געטיממעל, Смятеніе, тревога
 11 מבוסה (בוס). צערטרעטונג Попирание
 12 ארמון. פאלאסט Чертогъ, дворецъ
 13 עם. פאלק, люди Народъ, люди

1) tirer (jeter).—to shoot (throw). 2) Torrent, Giboulée.—*Torrent, Shower.* 3) Enceinte.—*Enclosure.* 4) Majesté (Splendeur).—*Majesty, (Splendour.)* 5) descendre.—to descend. 6) Canon.—*Gun.* 7) Seringue.—*Syringe.* 8) aiguiser (lilir).—to sharpen (polish).—
 9) a la mort. — at the point of death. 10) Trouble. — *Disturbance.*

11) Ecorasement.—Crush. 12) Palais.—Palace. 13) Peuple, Monde.—Peuple, Men.

כראות "הַעֲלִיזָה" את כל המעשים הנפלאים האלה, וְתִדְאָג כמעט ותאמר בלבה: אם כל אלה לא יענגו את המלך, בָּמָה אוכל אני לשעשעהו, ואנכי אין כְּחִי כי אם בַּצְחוק? — מִקֵּץ שעה נשמע קול יְרֵי־תוֹתֶךָ, וְהִירִיָה הוֹאֵת הודיעה את העם, כי קם המלך מִשְׁנָתוֹ, וכי עתה יואיל לקבל את הבאים אליו. או נִדְחָקוּ כלם אל הַפֶּתַח, וַתְּהִי מֵהוֹמָה ומבוסה אִיוֹמָה, כי כל איש חפץ לבא ראשונה. אך שרי הארמון התחכמו וַיִּפְתְּחוּ את הַעֲזָרוֹת, וַיִּזְוּ זָרִים־מִים על תִּקְהָל, וַיִּנְעוּ הַנִּקְהָלִים וַיַּעֲמֵדוּ מרחוק, וַיִּתְּנֻצְבוּ בַסֵּדֶר, שורות שורות. — וְהַעֲלִיזָה אשר היתה הקטנה בכל תִּקְהָל, עמדה אחרונה, ועל זה צַר לה מאד, כי יראה פן ימות המלך במרס וַיִּגַע תִּרְיָה לבא לפניו.

יָדַלְתִּי הארמון נִפְתְּחוּ, וּבֹלַע־הַחֲרֻבֹת בא ראשונה לפני המלך. הוא הִשְׁפִּיחוֹהוּ, וַיִּקַּח את החרב הַמְרוֹמָה וַיִּגְעָה אל שפתיו, וַיֹּאמֶר לְקָלְעָה; אך ברגע ההוא תִּחַל המלך לִפְהֵק בקול רם, וַיִּבְהַל האיש, ומבלי הדעת פָּהֵק גם הוא, ותחת לְקָלוֹעַ את החרב קרא: בָּעָה, בָּעָה. — גַּשׁ הלאה! קרא המלך בְּזַעַף: אם אינך יודע מאומה מלבד לקרא בָּעָה, בָּעָה, לֵךְ אל גִּדְרוֹת הצֶאֱנָן ולא אל הארמון! — אָבֵל ונכלם יצא בולע־הַחֲרֻבֹת מלפני המלך, ואיש אחר בא; זה היה האיש הַמְכַנֵּן את מִגְבַּעְתּוֹ לַצִּפּוֹר. — מה זה יִגְלִיל הַסֵּבֶל הזה את מִגְבַּעְתּוֹ בידו בלי חֶשֶׁךְ? הֵן הַדְּבַר הַזֶּה מִשּׁוּמָם עַד מֵאֵד! קרא המלך וַיִּפְהֵק.

— בָּעָה! פָּהֵק גם בעל הַמְגַבַּעַת, וַיִּמָּהַר וַיִּשֶׁם יָדוֹ לַפּוֹי. — וַיִּקְרָא המלך: אם לא תדע מאומה מלבד לקרא בָּעָה, לֵךְ לַגְדְרוֹת הצֶאֱנָן! וַיִּמָּהְרוּ מִשְׁרָתֵי המלך וַיִּשְׁלִיכוּ את האיש החוצה, ואת

מגבעתו אחריו. — אז בא האיש עם הקליל. וכמעט אמר להגיע את חלילו אל פיו, ויחל המלך לפהק. ולא יכל האיש להתאפק, ויפער גם הוא את פיו ויקרא: בָּעָה.

וכן קרה לכל האנשים אשר אמרו לשעשע את המלך. והמלך עיף ויגע ושומם עד מאד. וברגע הזה החל מורה השעות (שָׁעוֹן) להשמיע את השעה השתים עשרה; ויאמר המלך: אהה אלהים, הנה קץ חיי, הנני מת בְּשִׁמְמוֹן! — אך ברגע הזה נִדְחַף אחד המשרתים אל הַאֲרוֹמֹן, ויקרא: אדוני המלך! חָבָה נא מעט! הנה שם בַּחֲצֵר עומדת נערה קטנה המבקשת לבא לפני הוד-מלכותך. — ותבא ה־עליוה. ובבואה הארמונה וַתִּשְׁתּוּמַם לַמְּרֹאֶה עֵינֶיהָ, כי מעולם לא ראתה תפארת וְהֹדֶר כֹּזֶה. אז הביאה לפני המלך אשר שכב גוסס על מַרְבֵּדוֹ. וירא המלך את העליוה ויִפְהַק. אך ה־עליוה לא יכלה להתאפק מצחוק על המראה הזה, כי כל זה היה נִלְעָג בעיניה מאד, וַתִּצְחַק, וַתִּצְחַק כאשר לא צִחָקָה מִיָּמֶיהָ. וַתִּמְחֹא כֶּף, וַתִּתְנַוֵּד וַתִּצְחַק עד אשר נָלוּ דַמְעוֹת מעיניה. ופתאום החלו גם שרי המלך לצחוק, וגם המלך החל לצחוק, לראשונה בקול דָּמָמָה דָּקָה, ואחרי כן בקול גדול, הָלוֹךְ וְחוֹזֵק, וְלִסּוֹף צָנַח מֵעַל הַמַּרְבֵּד, וַיִּתְנַוֵּל עַל הַרְצָפָה, ויניע את ידיו ואת רגליו בַּנֶּדָּל תַּעֲנוּגוֹ, וכמתהולל הֵנִיד ראשו וַיִּרְאֶה באצבעותיו על שָׁרֵי הַמִּסְבָּלִים אשר החזיקו בִּבְטָנֵיהֶם הַמִּתְנוֹנָעוֹת, וַיִּצְהָלוּ (צֶהֱל־צִחָק בַּמִּצְהָלוֹת) כסוסים, עד אשר רעשו שמשות החלונות.

שעה תמימה עברה עד אשר פָּלָה המלך לצחוק. אז נפל על צווארי ה־עליוה ויקרא: נַעֲרָה נַעֲמִיָּה, הִנֵּה, עָתָה לֹא אֶרְפֶּה מִמֶּךָ, הִנֵּה, בְּכִיתִי מִשְׁבִּי, הִנֵּה, וַתְּהִי לִי לְאִשָּׁה, הִנֵּה. האף אין זאת, הִנֵּה? — מוֹבֵן הַדְּבָר כי העליוה לא סָרְבָה לוֹ; וַתְּהִי לוֹ לְאִשָּׁה, וַיִּקְרָא שְׁמָהּ הַמַּלְכָּה הַשּׁוֹמְמָה, לַפְּנִים הַיְּעֵלִיָּה.

על השם הנלעג הזה צחקה העלויה עוד הפעם, וגם המלך צחק מאד.

ומאז והלאה תכל חסלך להיות שומם.

66.

סְפּוּרֵי הַדּוֹר הַזֶּה.

סְפּוּר שְׁנִי.

- 1 כָּפַל. Умножить, усугублять
מולטיפליצירען
- 2 עָלָה עַל. Превосходить
איבערטרעפֿען
- 3 צִיּוֹן. Цыфра, [знакъ] [צייכען]
ציעפֿער
- 4 הִנָּחִים (נחמתי). Сожалѣть, раская-
בעדויערן, בערריען
באַרענט
- 5 חֲכַמְת־הַרְפּוּאָה. Медицина
מעדיצין, היילקונדע
- 6 חָתָם. Запечатать
פֿערזיגענעלן
- 7 חֵק, חֻקָּה. Законъ, предписание
געזעצן, פֿערארדנונג
- 8 כָּלָה. Быть рѣшену
בעשטיממט, בעשלאָסען זיין
- 9 לוח. Скрижаль, доска
ברעטט, מאפעל
- 10 חוּם. Щадить, (сжалиться)
שאַנען, (ערבאַרמען)
- 11 נוֹפֶת. Помахивать рукою
שווינגען די האַנד
- 12 פֿעל. Дѣйствовать, дѣлать
בעווירקען, מאכען

Записка, (рецептъ)	צעטמעל, (רעצעפט)	13 פֿתֿק*
Урокъ	אויפֿנאָבע (= שול)	14 שְׁעוּר*
Соотвѣтствовать,	צו איינאנדער פאססען, שטימען	15 הִתְאָם.
Тѣснить	דריקען, דראָנגען	16 הִצִּיק (צוק).
Кривляніе, гримасы	גרימאסעס, פראַטצע	17 הַעֲוִיָּה* (עוה).
Запутываться	פֿערוויררט ווערען, שטאָקען	18 הִתְקַשׁ (יקש).
Заставить молчать	שווייגען מאַכען	19 הָסֵם.
Сумасшедшій	פֿערריקטער	20 מְשֻׁעַ (שגע).
Конвертъ	בריעפֿקווער	21 מַעֲטָפָה (עטף).
Торопить[ся]	(זיך) בעאיילען	22 אויץ.
Серьёзность	דער ערנסט	23 רִצִּינּוּת*.

1) Multiplier, redoubler.—to redouble, multiply. 2) surpasser.—to surpass. 3) Chiffre [Signe].—Cipher [Sign]. 4) regretter, se repentir.—to regret. 5) Medecine. 6) cacheter.—to seal. 7) Loi, Prescription. — Law, Prescription. 8) être décidé. — to be decided. 9) Table. 10) ménager (avoir pitié).—to spare (take pity) 11) agiter.—to wave. 12) agir, effectuer.—to act, do. 13) Billet, (Recette).—Billet, (Receipt). 14) Tache.—Task. 15) convenir.—to fit. 16) opprimer.—to oppress. 17) Grimace. 18) s'embrouiller.—to confuse one's self. 19) faire silence.—to set silence. 20) Fou.—Mad. 21) Enveloppe. 22) se dépêcher.—to hurry. 23) Gravité.—Seriousness.

בהיותי נער קטן הספנתי להעשות פני ולהאריך (להוציא) לשון.

אחרי כל איש אשר קצפתי עליו. אבל מורי רפאני ממנהגי המנהג הזה.

הדבר היה בבית הספר, בעת הלמוד לפנות ערב. מורנו הורה לנו אז את מלאכת הקפל בחכמת החשבון. הוא עמד לפני הלוח השחור, התלוי על פני הקיר, ויבאר לנו את ארצות החשבון הזה. לא אבד מכם, כי החשבון הזה לא מצא חן בעיני; לכן. מדי הפנות המורה ערפו אלינו לכתוב את המספרים על פני הלוח, ואנפח את לחיי השמאלית ואעצום את עיני הימנית, למען שים בזה אותותי לחברי כי קצפתי בחשבון הכפל. חברי שחקו על הענייני אלה, ואנכי גלתי (גיל) מאד כי הצליח לי לשעשעם במעשי. ואולם נזהר נזהרתי מאד, לחלל מעשיו בהפוך המורה את פניו אלינו. אז העמדתי פני כתלמיד מקשיב אשר עינו ולבו אך אל באורי המורה. — אך רגע אחד הונחתי את זהירותי, ופתאם הפך המורה פניו וירא את ההעניינות הנרות. — טוב מאד! אמר לי המורה: הנך מפליא לעשות בהעניינותך. הנך יכל להתפאר כי נער קטן אחר לא יצליח להשחית תארו כמוד. ובכל זאת, ידע פדע כי הקופים יעלו עליך בדבר הזה, למרות כל עמלך. גשנא אל הלוח והראנו העולה אתה על הקופים במעשה הקפל? — צחוק אדיר התפרץ מפי חברי לשמע הדברים האלה; ואנכי בושתי ונבלמתי מאד. כי בהיותי נער קטן חסתי על כבודי מאד: אהב אהבתי ללעג לאחרים, אבל לא נעים היה לי לראות אחרים לועגים לי. — קמתי ממושבי ואלך אל הלוח. המורה צוני לקפל את המספר 536 במספר 482. חשבתי, חשבתי, ולא יכלתי לעשות הדבר. — שוב למקומך! אמר אלי המורה: וזכר את הדבר אשר אמר לך: למען הבן לעשותו, צריך לשמוע ולהקשיב בתחלה! — עוד הפעם נתנו חברי בצחוק קולם, ואני שבתי אל מקומי גבוך ונכלם. וכמו להכעיסני קרא המורה אל שמעון הקטן אשר אנכי ביותי לו

תמיד, כי הנה בעיני כבסיל, והנער הזה עשה את החשבון מבלי הנקש. – המורה שלחהו אל מושבו ויאמר אליו: אתה הנך שם לב לאשר נאמר לך, לכן במוח אני כי תהיה לבן-חל. – אחרי כן קרא המורה אל נבריאֵל הנארוך: הוא היה המלמד בכל התלמידים. וישם המורה לפניו מספר בן עשרה ציונים לכפלו במספר בן עשרה ציונים. נבריאֵל חשב בקהירות גדולה, לכן לא יכל המורה לגרע עין מהלוח בטרם יכלה הנער מעשהו.

ובעמוד המורה כבס, מוסב פניו אל הקיר, עלתה בלבי מחשבה רעה, מחשבת-נגם. הן המורה שם אותי לצחוק לרעי, לכן נמתי להנקם ממנו ולתת גם אותו לצחוק לתלמידיו! אמנם המזמה הזאת רעה וחסאָה היא, ואתם, קוראי הקטנים והנעמים, תקצפו עלי לבטח כי הרשעתי לעשות כזאת. אבל מה אעשה, ידידי? ואנכי הייתי בעת ההיא ילד שוקב, ילד בן שמונה שנים. ובספרי לבס עתה את מעללי הרעים הנני מלא כלמה וחרטה. ואולם טוב לאדם להודות ולהודיע את עונו, וכן אמר המלך שלמה בקמשליו המחקמים: מודה ועוזב ירחם.

אך נשוב לספורי. אנכי קמתי בלאט ממושבי, וארום לחברי כי יביטו בי. ובראותי כי כלם שמו עיניהם עלי, נאט את צוארי ונאריך לשוני מאחרי המורה, ככל יכלתי. אך הוי, צרה! ברגע אשר עשיתי זאת, פלה גבריאֵל את חשבוננו, ופתאם הסב המורה פניו אלי, ונעמוד איש לנגד רעהו: אנכי בלשון שלוחה (ארוכה), והוא מביט עלי מבלי הוציא הקה מפיו. נפעמתי ונבהלתי עד מאד, ומגהל פלחתי שכחתי גם להשיב את לשוני אל תוך פי. – כל התלמידים החרישו, ויחכו לראות את אשר יקרני. ולגדל מבוכתי לא הביט בי המורה בקצף; מנוחה שלמה פרושה על פניו, רק עיניו הפיקו מזמה לא טובה. – שב על מקומך! אמר אלי: ומדי שבתך תוכל גם להשיב לשונך אל פיד.

כי כבר התבוננתי בה היטב, ואדע את אשר לי לדעת. – חברי צהלו קולם עוד הפעם בצחוק אדיר, ואנכי נפלתי על מושבי באבן, נאחבה במגור (תחדה) לראות מה יעשה בי המורה. וכאשר לא חדלו התלמידים לצחוק, ונינופף מורנו את ידו פעמים, שלש, ניהם איתם. ואחרי אשר החרישו כלם, אמר המורה: אל תצחקו לו! גם הוא גם אתם אינכם יודעים מה חולה הוא הנער האמלל הזה! ואחר פנה אלי ויאמר: יונתן, טוב עשית כי הראית לי את לשונך, ונתת לי עת להתבונן בה היטב. אנכי יודע מעט בחכמת הרפואה, ועד מהרה נוכחתי כי מחלה קשה בקרפך. עתה אבין מדוע עוית פניך במשנע, בראשית למועדנו: זה פעל המחלה. עתה אבין מדוע לא יכלת לחשב את החשבון אשר שמת לי לפניך: גם זה פעל המחלה. צר לי עליך, נער אמלל, נחמתי על אשר קצפתי עליך בראשונה.

אנכי נבוכותי מאד לשמע דבריו, כי נפשי ידעה מאד אשר אך מהתל הוא בי; וגם כל חברי ידעו זאת, כי על כן צחקו עוד יותר. המורה הוכיחם על רעלכם, כי לא יחוסו על חבר חולה. אז הוסיפו עוד לצחוק ביתר עז, ואחד מחברי צנח ממושב וניפל אל תחת השלחן מעצמת צחוקו.

והמורה פנה אלי ויאמר: ככלות הלקח אעצרך עוד בבית הספר פחמשה רגעים; לא למען ענושך, חלילה לי מזה! כי אם למען פתב פתק רפואה למחלתך, ואת הפתק תמסר ליך אביך בשמי. – ידע ידעתי כי הוא זומם עלי רעה, אבל מה הוא הדבר אשר יזם? מה הפתק אשר הוא אומר לשלוח אל אבי? אנכי ידעתי מה זאת פתק רפואה, אבל האמת הדבר כי מורי רופא הוא? – ככלות הלמודים לקח מורי גליון גדול ויכתוב עליו משני עבריו, וישם את הגליון במעטפה ויחתמהו ויתנהו על ידי ויאמר: מסר זאת לידי אביך בשמי! –

אבי קרא את הפתק במנוחה, ויאמר: טוב מאד; עתה לך נעשה את שעורך! – אנכי מהרתי לבלות שעורי לפני ארחת הערב. ואמנם לא לחנם אציתי לבלותם, כי בערב ההוא היינו נכונים ללכת אל דודתי, לראות את הצעצועים החדשים אשר הביא דודי לבנו, בשובו מדרך רחוקה. לארחת הערב העלו על השלחן מטעמים (מאכלים טובים) שונים אשר אהבתי מאד, אך לי נתן רק מרק ופת-לחם. בנראה היו יתר המאכלים נגד תקי-המזון אשר חקק (עשה לחק) מורי לבריאותי בפתקו. – ואולם עוד מעט ראיתי כי גם הבקור (בקר) בבית דודתי לא התאים אל חקי מורי. כי מיד אחרי הארחה אמר לי אבי כי טוב לי ללכת לישן, ואת תרניע רוחי. אנכי ידעתי כי הדבר אשר יצא מפי אבי אין להשיב, וכי אך לשוא אתחנן אליו לקחתי אהו אל בית דודתי. ובכל זאת פניתי אל אמי בעינים מפיקות פחגונים; אך היא הסבה פניה מנגדי. אז ידעתי כי קלה ונחרצה היא לי ללכת לישון. – אבי ואמי נשקו לי כפעם בפעם, מבלי דבר דבר, ואנכי עליתי אל חדרי אשר בפעלית הקיר, ונאפשו את בגדי, ונאשכב על מטתי.

ואולם בשכבי במטתי לא יכלתי להבליג על פעשי, ודמעות פרצו מעיני; ונאכם את ראשי במכסה ונאבך בכי גדול. יגעתי בבבאי ונאדם. (הרדם-ישן שנת תרדמה). ובבקר בתיקצי משנתי בשעה אשר הספנתי, תמהתי מאד כי ערבה לי שנתי ככה, אחרי המקרה הנורא אשר קרני אמש! – קמתי ממשכבי ונאפתלל ונאחל לשנות את שעורי כאשר הספנתי לעשות תמיד. – כפעם בפעם באה שפחתנו הנקנה, יוכבד, ותיבא לי ספל-שקלד – אך לא! הפעם לא הביאה לי שקלד, כי אם פת לחם יבש, ולא יותר! – היא הניחה את הלחם על שלחני, ותצא מבלי דבר דבר. גם זאת תתמורי אשר חקק לשובת בריאותי! צעקתי בקרון (קצר),

אחרי קגרה את הדלת: מי יודע עד מתי ימשיכו ימירפואתי! –
ובאפי כי עז לקחתי את הלחם, נאשליכחו ארצה! הנכם רואים,
ילדים חכמים, מה מאד הרשעתי לעשות בקצפיו! כי הן יודעים
אתם, אשר עזן כבד הוא להשליך דבר ארצה בחמה, ואף כי
פת לחם!

ואולם כעבור חצי השעה, החל הרעב להציקני עד מאד.
או לטשתי עיני בתשוקה נמרצה אל פת הלחם המונח על הרצפה.
אך גאוני מנעני מהרים את הלחם, אשר זה מעט השלכתי מידי
בבז ובחמה, – יהיה מה! קראתי פתאם: הן איש לא ראה בהשליכי
את הלחם ארצה, ואיש לא יראה בהרימי אותו מעל הארץ; –
וארים את הלחם, ונאמקוהו בקנף־זרעי להעביר מעליו את האבק
אשר דבק בו בשכבו לארץ – נאכלהו. ולא אכחד מכם, מחמדי,
כי מעולם לא ערב לחכי לחם יבש, כבבקר ההוא! – או ירדתי
מחדרי ללכת לבית־הספר, נאשק לאבי ולאמי כפעם בפעם, והם
לא אמרו לי דבר.

בבאי לבית־הספר שבו מצוקותי (מצוקה־צרה). החברים התגורו
בי וילענו לי. שכני מימיני שאלני הכבר נרפאתי ממחלתי? ושכני
משמאלי בקשני להראותו את לשוני. ואולם אנכי הייתי כלא־שומע,
ובזה השפלתני לעשות (יעשיתי בשכל, בחכמה). – מורנו לא הזכיר
עוד את דבר הפתק אשר נתן לי אמש. אך נדמה נדמה לי כי
חפץ מורי לנסותני; כי זמן רב הפך פניו אל הקיר, כמו אמר
להנכח האוסיף להאריך לשון אם אין. אך אנכי לא הארכתני לשוני. –
הרפואה הזאת רפאתני לימים רבים ממנהגי המנונה. כעבור
ששה חדשים, קרה מקרה כי שפחתנו הוקנה לא עשתה דבר
כחפצי, נאשוב לאולתי ואאריך לשון למולה. אך כמעט עשיתי
הדבר ונאנחם. – הנה שבה מחלתך אליך, אמרה לי יוכבד ברצינות
גדולה: אלך ואודיע את הרופא!

— סלחי נא לי! כי לא בצדקה עשיתי זאת! קראתי וְאֶתְצַב
 בינה ובין הפתח, לְמַנְעָהּ מַעֲשׂוֹת אֵת אֲשֶׁר אָמְרָה: הָאֲמִינִי לִי כִי
 לא בצדקה עשיתי הדבר!

— אולי רק שָׁרִיד הוא מְמַנְהֵגךְ הַקֹּדֶם, אמרה יוכבד: על
 כן לא אודיע הפעם את הרופא. אך הִשְׁמַר לך לְכָל תְּשׁוּבָה
 מִחֲלַתְךָ אֵלֶיךָ!

„מחלתי“ לא שָׁבָה עוֹד אֵלַי עַד עוֹלָם. —

67.

מְנוּחַת הַיָּמִים-דֶּרֶךְ.

Колочій кустарник	דָּאָרן ,	1 דֶּרֶךְ .
שטאַכליגעסאונקרויט		
Кротъ	מוֹלוֹוֹאָרְף	2 חֹלֶד .
Немноего	אִיין וועניג	3 זְעִיר .
Курятникъ	שטאַלל (פֿאָן געפֿליגעל)	4 לֹול* .
Улитка	שנעקע	5 שְׁבִלּוֹל , חֲמָט .
Норóкъ	וויעזעל	6 חֲלֻדָּה* .
Плетень, изгородь	העקקע , צוין	7 מְשׁוֹקָה .
Убивать	מאַרדען	8 הָרֹג .
Лишить кого	בערויבען ,	9 קִבֵּעַ .
(провести кого)	(הינמערגען)	
Шпіонить	אויסשפּיאָנירען	10 רִגֵּל .
Сдирать кору	אַבשאַלען	11 פֿאַל .
Изводитъ, истреб-	וועגשאַפֿען ,	12 בְּעֵר .
лять	פֿערטיליגען	

13 שִׁים עֲלִילָה . ערדענקען, - Вымышлять, приписать дурное באַזעס צושרייבען

1) Buisson épineux.—*Thorn-bush*. 2) Taupe.—*Mole*. 3) un peu.—*a little*. 4) Poulailier.—*Poultry-house*. 5) Escargot.—*Snail*. 6) Bellette.—*Weasel*. 7) Haie.—*Hedge*. 8) tuer.—*to kill*. 9) priver (tromper).—*to bereave (deceive)*. 10) espionner.—*to spy*. 11) écorcher.—*to tear off*. 12) détruire, enlever.—*to exhaust, take off*. 13) attribuer de mauvaises actions à qq.—*to ascribe bad actions*.

הקפוד גר בחורו הקם, מתחת לשְרִשִּׁי הררר, ויחי חיי נחת ואשר, את רעבונו שבר בתולעים, בשבלולים וברמשים קטנים; ולפעמים אכל גם פּרִי־אלונים. ובאֲרָחְתוֹ הקטנה הזאת הסתפק ויהי שֶׁבֶר־צִוּן.

אבל למרות אֲרָחוֹת־חִייו השלֹוים והתמימים, לא יָשַׁר הקפוד הקם בעיני שכניו, אשר רגלו את כל הליכותיו (הלך) ולא חדלו לדבר בו. הם הביאו במשפט (פֶּדָקוּ) את כל עֶסְקָיו (עֶסְק־מעשה, מלאכה), כמו נָגַע הדבר אליהם! ולסוף, בראותם כי כל דבריהם וכל אֲרָבָם (אֲרָב) לא יִרְגִּיזוּהוּ (רָגַז) ממנוחתו, קמו שני שכניו, החלד והחלדה, ויבאו אל נָהוּ, וישבו, ויעשו כמו היו בביתם. ויאמר החלד: שכני הקפוד, הנה באתי להשמידך תוכחות.

— האָמנם? ועל מה זה? אמר הקפוד. — שמעתי אומרים כי הנך משחית את גן אֲדוֹנֵנוּ, דָּבַר החלד.

ומי אמר כזאת? שאל הקפוד. — הפל אומרים! ענה החלד. — הפל? זה לא־אֶחָד! ענה הקפוד: אם לא תקרא את המַגִּיד בִּשְׁם, לא אֶאֱמִין לך! ואולם הִגִּידָה נא לי מה הן עֲלִילוֹת־הדברים אשר יְשִׁימוּ לי?

— אָה, עונך כבר מאד! הנך מַפְצֵל את השוֹחִים הרכים.

— אם זאת היא חמאתי, הנה שְׁנו מְרִשִּׁיעִי (העושים אותי לְרָשָׁע), או ברעַת (בְּצִדָּה) דְּבֵרו שְׁקֵר! עֵנָה הַקְפּוֹד: הֵן כָּל עוֹד אֲשֶׁר אֲמַצָּא שְׁבָלוֹלִים וּרְמָשִׁים דְּשָׁנִים, לֹא אֶשָּׂא עֵינִי אֶל קְלִיפַת הָעֵצִים. רק בְּהִיּוֹת חֲרֵב (יִבֵּשׁ) עַל הָאֲדָמָה, וְכָל מָרָף לֹא אֲמַצָּא, רַק אִזְּ אֶפְצֹל זַעִיר שֵׁם, וְזַעִיר שֵׁם, אֶת אֶחָד הַשִּׁיחִים. וְגַם אִזְּ אֶקַּח אֶת מַעֲט הַקְּלִיפָה לְצִרְכִּי, מִחוּץ לְמִשְׁכַּת הַנֶּן, בְּמָקוֹם אֲשֶׁר לֹא אֶקְבַּע אִישׁ.

וַיַּחֲרֹשׁ הַחֹלֶד כִּי לֹא יָדַע מַה לַּעֲנוֹת. לֹא כֵן חֲבָרְתּוֹ, הַחֹלֶדָה; הִיא הִיטָה בַּעֲלַת־דְּבָרִים וְאֶשֶׁת־מִדְּנִים אִיוָּמָה. וְמַה זֶה תַּעֲשֶׂה אִיפָּא בִּנְן אֲדוֹנָנוּ? שְׁאַלָה בְּלִשׁוֹן־אָרֶם: הֵן אֲנִכִּי בַּעֲיִנִי רֵאִיתִיךָ שֵׁם, וְעַל פְּנֵי לֹא תִכְוִיבֵנִי. — חֲלִילָה לִי מִשְׁקֵר, עֵנָה הַקְפּוֹד בַּמְנוּחָה שְׁלֵמָה: אַחֲרֵי הַגֶּשֶׁם אָבָא לְבָעַר אֶת הַשְּׁבָלוֹלִים מִהַפְּרָחִים וְהַצְמָחִים וְבוֹאֵת לֹא אַעֲשֶׂה רַעָה, שְׁכָנַתִּי הִיקְרָה! — הָאֲמָנָם? אִמְרָה הַחֹלֶדָה בְּשִׁנְיָנָה: הִרְקָה לְמַעַן הָמַת אֶת הַשְּׁבָלוֹלִים תְּבֹא! כֵּן, כֵּן, תּוֹאֲנוֹת כֹּאלֹה לֹא זָרוּ לִי. —

— הִתְאֲמֵרִי כִּי אֲבָא לְפָרוֹץ בְּלוֹל־הַעוֹפּוֹת לַהֲרֹג תְּרַנְגְּלוֹת וַיּוֹנִים נְקִיּוֹת? שְׁאַל הַקְפּוֹד גַּם הוּא. — הַחֹלֶדָה הִתְאֲדָמָה מֹאד, כִּי הֻזְכַּר לָהּ הַקְפּוֹד אֶת עֲוֹנָה (כִּי זֶה דֶּרֶךְ הַחֹלֶדָה לְמַרְף תְּרַנְגְּלוֹת וַיּוֹנִים); אֲבָל הִיא הִתְאֲמָצָה לְהַסְתִּיר מְבוֹקְתָהּ, וְלִמְעַן הִרְעִם אֶת הַקְפּוֹד אִמְרָה: סוּף־דִּבֶּר, הַנִּנִּי יוֹדַעַת אֶת אֲשֶׁר אֲנִי יוֹדַעַת, וְאֲנִי רוֹאָה אֶת אֲשֶׁר אֲנִי רוֹאָה; וְשִׁכְנָנוּ הַחֹלֶד גַּם הוּא. —

— שִׁכְנָנוּ הַחֹלֶד הַנִּבְכָּד לֹא יִכָּל לְרֹאוֹת דִּבֶּר, כִּי עוֹר הוּא מִיּוֹם הוֹלְדוֹ, עֵנָה הַקְפּוֹד. — אִזְּ נִדְּמָה (דָּמָם) הַחֹלֶדָה, וְתִצֵּא עִם חֲבֵרָה הַחֹלֶד בְּחִרְיָאֵף.

וְהַקְפּוֹד שָׁכַב עַל מַצֵּעַ (מִשְׁכַּב) הָעָלִים, וַיִּישֶׁן בַּמְנוּחָה כָּל הַבֹּקֶר וְכָל הַיּוֹם, עַד הַנֶּשֶׁף (כִּי כֵן שְׁנַת־הַקְפּוֹד; וְשִׁכְנֵנוּ הָיוּ אֲצִלוֹ בְּלִילָה). —

אל תשימו לב לרברי שונאים, אם נפשכם יודעת כי נקיים
ותמימי־דרך אתם. —

68.

החמט והרמש.

Слизистый, (мокрый)	שליימי, (פייכט)	1 מְרִי.
Черный дроздъ	אמזעל	2 קפוז.
Бсть, скушать	עססען, געניעסען	3 בָּרַה, בָּרַה.
Польза	נוטצען	4 תועלת (יעל).
Дроздъ	דראָססעל	5 פִּיבְלָא.
Ящикъ, ларецъ	קאסטען	6 תָּבָה.
Комплименты	קאמפלימענטע (гладкая рѣчь) (גלאטטע רעדען)	7 חִלְקוֹת.
Утка	ענטע	8 בָּרְבוֹר.
Цыганъ	ציגיינער	9 צִעָנִי.

1) glaireux (humide). — *slimy (humid)*. 2) Merle. — *Blackbird*.
3) manger. — *to eat*. 4) Profit. — *Use*. 5) Grive. — *Thrush*. 6) Caisse. —
Duck. Box. 7) Compliments (Paroles douces. — *Sweet words*). 8) Ca-
nard. — 9) Bohémien. — *Gipsy*.

ביום חם ובהיר נפגשו על עֵלֶה־כָּרוֹב, רמש יפה עקד
בחרב־ברות שחורות ואדמות, וחמט אשר נשא על גבו את ביתו
המְהִיר (הנוצץ). בתחלה לא הביטו איש על רעהו, כי עיניהם
ולבם היו במאכלם, אשר אכלו בתאוה עזה. אך לסוף אמר
הרמש: אדוני החמט, הנך אוכל יותר מהמגיע לחלקך, והנך

בוחר לך בצדקה את החלקים הנבחרים ותרשנים. — אדמה כי אין לי להקלם בתאבוני הבריא, ענה החמט בלב טוב: ומלכר ואת הן יש פה דייאכל לשנינו.

— אמנם יש, ענה הרמש: אבל חפץ אני כי משפט הבחירה יהי לי! — ומדוע, רמש צעיר? שאל החמט.

— מדוע? יען כי בהיות מאכלי שמן וטוב, אהפך לצפרת נהדרה המתנוססת ברקמת-צבעיה; ואולם אתה הן תהיה עד-עולם חומט גבוה ומכָּר, זקן וסרי. —

— רב תודות לך על החלקות אשר תדבר באוני! ענה החמט: אבל לך לדעת כי יפי התאר איננו העיקר בתכל. ומלכר זאת, מי יודע אם תאריך ימים עד להיות לצפרת? ואולם אנכי מביא תועלת יותר ממך. — אָהא! הטריתנא להוכיח לי את תועלתך הגדולה, אמר הרמש בכעס.

— ואת נקל להוכיח. ראשונה, הנה אני ואחי מאכל-תאווה אנחנו לקפוץ ולכיכלא; ואתה הלא תודה כי הצפרים האלה משמחים לב ברנָתם. והשנית, הנני מאכל תאווה גם לברבור, ובהיותי לברות לו, הן יוכל להיות כי הברבור יעלה על שלחן איש גדול ומהלל: עתה שוה נא בנפשך, מה נעים גורלי למלא בָּטֶן איש-גדול, שר ואולי גם מלך!

ניצחק הרמש וכמעט נבקע עורו מעצמת הצחוק, ויאמר: אכן כבוד גדול הוא להיות לברות לאחרים! ואולם לא כן גורלי: בהיותי לצפרת, אז אָעופה מִפָּרַח אל פרח, אָמִץ דְּבָשָׁם ודְּבָשָׁם, ויש אשר יצנני איש-מלמד, וְשִׁמְנִי בתבת-זכוכית להראות ופִּי לבני האדם.

— כן, כן. אך לראשונה יתקע מחט בבטנך ומת מות אָבִירי. כי עתה מְשַׁבֵּחַ אני את גורלי להקלע כרגע בפי ברבור ומלכר

זאת, מה יתן לך ומה יוסיף לך (ימה יועיל לך) אם יביטו בך
ואם יתפלאו בך אחרי מותך?

— ומה יתן לך ומה יוסיף לך להועיל לאבוס ברבור אשר
יהי למאכל למלך? ואיך תדע, כי הברבור אשר יבִלֶעךָ יעלה על
שלחן מלכים? הן יכל להקרות כי איש צעני יגנב את ברבורך
ויאכלהו! — הלעג הזה הכעים תמרורים (מר) את החמט, והקדון
גבר עוד יותר. שניהם לא ראו ולא שמעו עוד מאומה בסערת-
המלחמה, ויכו איש את רעהו בחמה עזה. ובעודם נצים נצט
אליהם עורב, ויבלע את שניהם. —
זאת נחרית ריב־הקם!

69.

שְׁלֵמִיאל וְשִׁלְמָה.

- 1 תָּמַךְ. אונטערשטיצען Поддерживать
- 2 מָחֹל, מְחֹלָה (חול). טאַנץ Пляска
- 3 תְּשׁוּקָה. נייניערדע Любопытство
- 4 עֲנִין. זאַכע, אַנגעלעגענהייט Дело, вещь
- 5 תְּבַדֵּל. אונטערשיידען, Различать,
(אָבזאַנדערן) (отдѣлять)
- 6 בָּרַר. אָבזאַנדערן, Выбирать, выдѣлять,
אויסזוכען
- 7 לְשִׁכְת־חֶשְׁבֹן. קאנטאָר Контора
- 8 תְּתַמְהָמָה. ויך אויפֿהאַלטען, Задерживаться,
זיימען медлить
- 9 טָף. קליינע קינדער Малютки, дѣти
- 10 אָטוּן. צייג, געוועבע Сукно, ткань

Башня	טורם	11 מִגְדָּל .
Фабрика	פֶּאַבְרִיק	12 בֵּית־חֶרֶשֶׁת . (מְלָאָה) .
Клещи	צאַנגע	13 מְלָקְחִים .
Извиняться, оправдаться	וויך ענטשולדיגען, רעכטפֿערטיגען	14 הַצְמִידֶק (צדק) .
Компаньонъ	קאָמפּאַניאָן	15 שְׂתָף .
Обветшать (распадать)	אַבגענוצט ווין, (צערפֿאַללען)	16 בָּלָה .
Потекать, изливаться	פֿליעסען, רינגען	17 הַנָּגַר .
Вывѣска	שילד	18 שָׁלֵט .
Сомнѣніе	צווייפֿעל	19 סִפְקָ*, שִׁפְקָ .
Краешекъ, кончикъ	ציפֿפֿעלכען, האַרְכֶּען	20 צִיצִית (רִיזָה) .
Посланникъ	באָטע	21 מְלָאָךְ .
Торговля	געשאַפֿט, האַנדעל	22 מִסְחָר .

1) soutenir. — *to sustain*. 2) Danse. — *Dance*. 3) Curiosité. — *Curiosity*. 4) Chose, Affaire. — *Matter, Affair*. 5) distinguer (séparer). — *to distinguish (separate)*. 6) choisir. — *to choose*. 7) Comptoir. — *Counting-house*. 8) retarder. — *to delay*. 9) Enfants. — *Children*. 10) Drap, Tissu. — *Cloth, Web*. 11) Tour. — *Tower*. 12) Fabrique. — 13) Pincés. — *Pincers*. 14) s'excuser. — *Manufactory, to excuse one's self*. 15) Compagnon. — *Companion*. 16) s'user. — *to be worn out — Doubt, (become old)*. 17) couler. — *to flow*. 18) Enseigne. — *Sign*. 19) Doute. 20) Bout, Poil. — *Hair, Bord*. 21) Messager. — *Messenger*. 22) Commerce.

הלא שמעתם, ידידי הקטנים, את שמע העיר לָנֶדֶן? העיר הזאת גדולה, גדולה מאד מאד, עד אשר כל ערי־מגור־יכם תמצאנה בה מקום בְּרִנָּה, ועוד יִשָּׂאֵר בה כּכּר בַּחֲבֵת־יָדַיִם (=רחב) לצאת עליה בְּמַחֹל.

ויהי היום, באחד ימי הבציר הקָרִים, וילד קטן כּבֵּן שש שנים עמד באחד הרחובות הרבים אשר בעיר הגדולה הזאת, וַיִּבְקֶךְ מרה. הקור לא הִסֵּב בְּדַמְעוֹתָיו, כי הן הילד לבוש אדרת יפה וחמה, ונעל־יָדַיִם חֲמִים הִסְתִּירוּ את כפות ידיו. גם הרעב לא הִצִּיק, וזאת עָנוּ פניו הרעננים והעגולים, וּלְחִיָּיו הַמְּלֵאִים וְהָאֲדָמִים. וּבְכֻל־זֹאת הִרְבָּה הילד לִבְכוֹת, וכאשר יָנַע בִּבְכוּי, יִשָּׁב על מַדְרָגוֹת האבן אשר לבית גדול וְאָפֵל, שעמד בְּקֶרְבָּתוֹ. — אֵךְ יִשָּׁב יִשָּׁב רגעים אחרים, והנה נפתחה הדלת והמון אנשים, נשים ומָפָּץ יֵצְאוּ מִן הַבַּיִת. וַיִּבְעַת הילד, ויקם ממושבו וַיִּשֵּׁת הָצֵדָה. — וּפְנֵי האנשים חֲרוּם ודלים, ובגדיהם בָּלִים וקְרוּעִים; על כֵּן יִרָא הילד מִפְּנֵיהֶם ויאמר לָנוֹם מֶשֶׁם. והנה אחד הקטנים אשר יֵצֵא עִם הַקֹּהֶל הַגָּדוֹל מִתּוֹךְ הַבַּיִת, נִגַּשׁ אֵלָיו וַיִּתְּצֵב לִפְנֵיו וַיִּתְּבוֹן בוּ בַתְּשׁוּקָה. זה היה נער כּבֵּן עֶשֶׂר שָׁנִים; גַּם טִרְאָהוּ הָיָה דֵל וְחֹר, אבל מִפְּנֵיו הָרָזִים נִשְׁקָפוּ שְׁתֵּי עֵינָיִת־כֹּלֶת הַמַּפִּיקוֹת יָדִידוֹת, וּבְגָדָיו הָיוּ שְׁלֵמִים וּמַהוּרִים, אִם גַּם מֵאֲמֹן גַּם וּגְרוּעַ. — לָמָּה זֶה תִּבְכֶּה? שָׁאַל הַנֶּעַר אֶת הַיֶּלֶד הַכּוֹכָה. — יֵעָן כִּי דְבוּרָה וּצְפוּרָה בָּרְחוּ מִמֶּנִּי! עָנָה הַיֶּלֶד: וּדְמַעוֹתָיו נָגְרוּ עוֹד יוֹתֵר לִזְכֹּר אֲסוּנִי.

— מִי הֵן דְבוּרָה וּצְפוּרָה? שָׁאַל הַנֶּעַר. — דְבוּרָה הִיא דְבוּרָה, זֶה אֲוִמָּנָתוֹ, עָנָה הַיֶּלֶד: וּצְפוּרָה הִיא אַחֻתִּי הַקְּטָנָה. דְבוּרָה הוֹבִילָה אֶת צְפוּרָה בַּעֲגָלָתָהּ הַקְּטָנָה, וְאֵנִכִּי הִלַּכְתִּי אִתָּן. אִזּוּ בָאָה אֲוִמָּנָה אַחֲרֵת וַתַּעֲמֹד לְשִׁיחַ עִם אֲוִמָּנָתוֹ; וּבַעֲת־דְּבָרָן חֲפָצְתִּי אֲנִי לְהַתְּכוֹן בְּכָלִי הַשְּׁעִשׂוּעִים הַיֵּפִים אֲשֶׁר בַּחֲלוֹנוֹת הַחֲנִיּוֹת —

א! סוסים קטנים ועגלות קטנות ועלמי אנשים יפים, יפים מאד!
ובפנותי אחרי כן אל אומנתי ואל צפורה, והנה חלפו ואינן! —
— על הדבר הזה אל-נא תִּמְרָר ככה בְּבָכִי (=תִּבְכֶּךָ מֵר),
ענה הנער: כי גם בלעדן תוכל לשוב הביתה. אבל הנידה לי
מה שִׁמְךְ ואיה מִשְׁכֵּן אבותיך?

— שמי שלמה, ענה הקטן: ומה שִׁמְךְ אתה? —
— שמי שלמיאל. אבל זה איננו נוגע אל עֲנִינֵנו; הנידה
נא לי מה שם אביך ואיפה תגורו?
א, אנחנו גרים ברחוב ארוך מאד ובו בית עם מגדל גבוה;
אבל את שם הרחוב שכחתי.

— זה רע מאד, אמר שלמיאל: אבל הלא תדע את שם
אביך? — בְּנֵדְאִי! קרא שלמה בגאון. שם אָבִי "גִּלְדִּישְׁמִיד ושוֹתָפוֹ",
וזה כתוב על השלט הגדול אשר על פני ביתנו.
— רבים הם הגלדשמידים בלָדֵן, אמר שלמיאל בְּדֹאָנָה:
ובכל זאת בא אתי ונִלְךְ ונִנְסָה לִמְצֹא את ביתכם.

בלב בטוח שם שלמה את ידו בכף רעהו הִנְקָשָה (=קשה)
מעבודה, וירץ אתו ככל אשר נִשְׁאוּהוּ רגליו הקטנות. רק לפעמים
עמד תחתיו ויבט אל הַשְּׁלָמִים אשר על פני הבתים; כי הבתים
בָּעָרִים הגדולות דומים זה לזה עד כי כבד להכדיל ביניהם. —
גִּלְדִּישְׁ — קרא הילד בכבדות, ויאמר: שלמיאל, עֲנִינִי נא לקרא,
הלא פה כתוב גלדשמיד? — אך שלמיאל לא ענה דבר. —
"גִּלְדִּישְׁמִינ" בלה הילד לקרא, ויאמר: לא, זה איננו אבי! אבל,
שלמיאל, אם לא תבט אל השלמים, לא נמצא את ביתנו עד
עולם! דבר הילד בתוכחה, ועיניו הגדולות קלאו דמעות. —
אינני יודע לקרא, אמר שלמיאל בקצרה.

אינך יודע לקרא? קרא הקטן בתמהון: ואתה הנך גדול
ממני! אבל האין לך אם אשר תלמדך זאת, כאשר תלמדני אני?

— יש לי אם, ענה הלו: אבל היא עובדת לבית-החרשת,
אשר בו אעבוד גם אני, ואין לה עת להורותני לקרא, אם רק יודעת
היא בעצמה את החכמה הזאת.

— מה אתה אומר! האמות יודעות תמיד לקרא! ענה שלמה
ויקצוף על הקפק אשר יצא מפי שלמיאל: האמות יודעות הכל—
למצער אמי אני. אבל מה זה תעשה אמך, ומה זה תעשה אתה
אם אינך לומד לקרא?

— הנה אמרתי לך, כי אני עובד בבית החרשת אשר ראית
בצאתי ממנו. שם יעשו אמן, כאמון אבךך זו. אני ועוד נערים
בגילי, בוררים אנחנו את הצמר הגס מהצמר הקך והדק, לכל
יעבדו יחד. והצמר ימנה במכונות לחושים, ומהחושים יעשו אמן:
מהחושים הדקים—אמן דק; מהחושים העבים—אמן עב.

— ומה תעשה אמך?

— אמי עובדת בביתה; כי עור לי שתי אחיות קטנות אשר
לא תוכל לעזבן לבדן. אליה יובא האמן, והיא תלקט במקלחים
את הציציות אשר נותרו על פני האמן.

— אבל העבודה הזאת איננה משעשעת כלל, אמר שלמה
אחרי חשבו רגע קטן.

— אמנם כן, ענה שלמיאל: ומלכד זאת הקצבנה עיני אמי
בעבודתה. — ולמה זה תעבוד את העבודה הזאת? שאל הקטן.

— יען כי עניים אנחנו, ולנו להשתכר —

— כסף? כן, גם לאמי דרוש כסף; אבל היא תשלח דבר אל
לשכת-החשבון, ואז יובא לה הכסף. האין גם לאמך לשכת-
חשבון לקחת כסף משם?

— לו היה לנו! ענה שלמיאל: עלינו להשתכר כל אגורה בעמל
ידינו, מה מאד חפצתי להיות גם אני בעל לשכת חשבון, למען

אוכל לתת כסף לאמי בכל עת, ולא יהי עוד עליה לעבוד ככה, אבל, הוסיף הנער באנחה: הנה אני לא אדע גם לקרא.

פה! פה הבית עם המגדל הגבוה! קרא שלמה פתאם: ומעוננו לא רחוק מהבית הזה. — ועוד מעט והנה שָׁלֵם ועליו כתוב „גִּלְדֵּשְׁמִיד וּשְׁתָּפוֹ". הילד הכיר כרגע את השלם וירץ אליו בגיל. ושלמיאל משך בפעמון, וכרגע נפתחה הדלת ודבורה יצאה לקראתם — היא בקשה את הילד בחוץ זמן רב, ואחר רצה הביתה, בדמותה כי שב לבדו. ובבואה הביתה והילד איננו, נבהלה מאד, ותצמדק אלפי פעמים לפני אִם-שְׁלֵמָה, ותספר לה את הנעשה. אז נשלחו מלאכים אל כל עבר לבקש את הילד הקבור. ומה גדלה שמחת האם בראותה עתה את בנה עומד לפני!

שלמיאל כבר אמר ללכת לדרכו, אך כרגע הזה בא גם האדון גלדשמיד, ובהודע לו כל הקורות, עצר את שלמיאל ויאמר לו בירידות: האתה זה חמלת על בני ותביאם הביתה? אם כן בא נא ואכול אתנו ארוחת הצהרים. — תודה לך, אדוני! ענה שלמיאל: הן אֶרְחָתִי אתי (ובדבריו הוציא מצלחתו פת-לחם) וזאת אֶכֶּל בלכתי, כי כבר התמהמהתי מאד.

— את שכרך אגמול לך, אמר אבי-שלמה ויתן לנער שקל כסף: אבל הגידה נא אולי אוכל להיות לך לעזר? כנראה הנך נער טוב. — כן, כן, קרא שלמה: הוא חפץ מאד להיות גם לו לשכת החשבון, למען יוכל לתת כסף לאמו. גם מתאוה הוא ללמד לקרא. כי, שוה נא בנפשך, הוא עוד מרם ידע את החכמה הזאת. — לזאת יש תַּקְנָה! אמר האדון גלדשמיד: הגד לי, נער,

איה משכן אמך ונראה מה לעשות. —

נאבי-שלמה הקים את דברו. הוא לקח את שלמיאל מבית החרשת, ויביאם לבית הספר, ושם למד לא רק לקרא כי אם גם

לכתוב ולחשב ועוד דברים מועילים. ובהיות שלמיאל חרוץ וטוב, לקחתו הארון גלדשמיד אחרי כן אל ביתו ואל מסחרו, וברבות הימים היה לסוחר משכיל.

וגלדשמיד תמך את אס-שלמיאל עד אשר גדל בנה, ועד אשר השיגה ידו לתמכה מכסף משפחתו. ויגדל הבן ויכלכל את אמו ואת אחיותיו.

ושלמה היה רע-נאמן לשלמיאל כל הימים; וכאשר זקן הארון גלדשמיד ניסג ממסחרו, נשאר עוד כתוב על השלם „גלדשמיד ושותפו“: גלדשמיד זה היה שלמה, והשותף היה שלמיאל. —

70.

הנמר וקנה-הצפים.

- 1 נמר. טיגער. Тигрь
- 2 שָׁסַע, שָׁסַע. צעררייסען, שפאלטען. Растерзывать, разнимать
- 3 מַעֲדָנִים (ערן). לעקערביססען, (וואָנגע) (наслаждение) Сладкая пища,
- 4 מָדַד. מעססען. Мѣрять
- 5 פוץ. צערשטרייען (זיד), צערשפרענגען. Разсыпаться, расходиться
- 6 קנה-רוֹבָה. פלינטע. Ружьё
- 7 הַנָּחַת (נחת). איינדריינגען, ניעדערשמינגען. Вонзаться, напускаться
- 8 קָנָה. ראָהר, ראָהרע. Трость, стволъ (היער: טעלעסקאָפּ) (зд. телескопъ)
- 9 צָפָה. שויען, בעאָבאַכטען. Смотрѣть, блюсти

Гавань, приморье	האַפּען, אַפּער	10 חוֹף.
Мѣдъ	קופּפּער	11 נְחֹשֶׁת (נְחָשֶׁת).
Подставка, подножие	געשטעלל, אונטערזאַטץ	12 בֵּן (בִּנָּי).
Нагружать, заряжать	לאַדען, בעלאַדען	13 טָען.
Переваривать	פּערדויען	14 עֲפֹל*.
Индія	אינדיען	15 הדוֹ (הַדִּי).
Кямышъ, болотное расте- nie	נראָז, וואַפּפּגראָז	16 אָחו.
Островъ	אינזעל	17 אִי (אִיִּים).
Животъ	בוֹדֶן	18 פֶּרֶשׁ.
Полированный	פּאָלירט, גלאַט	19 קָלָל.
Свинецъ	בלייא	20 עֲפֹרֶת.

1) Tigre. — *Tiger*. 2) déchirer (séparer). — *to lacerate (part)*. 3) Friandises (Délices). — *Sweetmeats (delight)*. 4) mesurer. — *to measure*. 5) se disperser. — *to disperse*. 6) Fusil. — *Gun*. 7) s'enfoncer, tomber. — *to plunge, fall upon*. 8) Tube (Telescope). 9) regarder, observer. — *to show, guard*. 10) Port. — *Harbour*. 11) Cuivre. — *Cooper*. 12) Piedestal. — *Pedestal*. 13) charger. — *to load*. 14) digérer. — *to digest*. 15) Inde. — *India*. 16) Roseau. — *Cane*. 17) Ile. — *Island*. 18) Ventre. — *Belly*. 19) poli. — *polished*. 20) Plomb. — *Lead*.

בארץ הדוֹ חי נֶמֶר גדול וְאַקְוִירִי. הוא לא חמל על כל יצור אשר פגש בדרכו, וַיִּטְרַף וַיֹּאכַל הַכֹּל. ועוד לא אמר הוּן (הֵן) בחיות ובבהמות אשר מצא ביערו. וַיִּתְּאוּ לַמַּטְעָמִים יוֹתֵר עֲרָבִים וטוֹבִים. ובכן הֵלַךְ הַלּוֹךְ וְנָסַע; וַיִּטְרַף פֶּרֶת־אֶכָר אשר רָעָתָה בָּאָחוּ, ואַחֵר הִשְׁתַּעַר עַל סוֹם וַיִּשְׁסַעְהוּ, ואַחֲרֵי כֵן הִפֵּשׂ בְּתִבֵּי נַחֲמֵד

למראה, אשר אמר להמריא במרום; ולאחרונה בא אל שפת הינט. — לא רחוק מהחוף השתרע האי הגדול סינגפור. הנמר דסה בלבו, כי שם על האי ימצא, אל-נכון, מעדנים גבחרים לכרשו, ונקפץ אל הים וישח אל האי. שם הסתתר בין סבכי-עצים ליד הדרך הגדול, ויצפה לאנשים ההולכים על הדרך.

והנה בא איש אינדי, מונד-ארץ, ואחריו עבדים מבני הודו נושאים כלי-מלאכה שונים וגליונות רבים. כי במקום ההוא היה לסל (סל-עשה מסלה) מסלה חדשה ורחבה. האנשים עמדו לפני מחבא-הנמר, ויקימו את קנה-הצופים. וקנה הצופים עשוי מנחשת קלל, אשר הוקירה לאור השמש; והוא מונח על פן-עץ בן שלש רגלים. — דבר כזה עוד לא ראה הנמר מימיו! צבאים ושוורים בעלי ארבע רגלים טרף לרב בימי חייו, גם עופות בעלי שתי רגלים כבר באו אל בטנו, גם בני אדם היו לו לפרות — אבל יצור נוצץ כזה, בעל שלש רגלים, זה היה דבר חדש וגפלא בעיניו, ולכן שער כי מאכל-תאווה הוא מאין קמחו! ובכן קרב הנמר לאמו, וישכב כמשפטו, ובקפיצה נוראה ובשפאנה איומה קפץ פתאום אל תוך האנשים. — האנשים צעקו מרה, וינוסו ונפוצו לכל עבר. ואולם הנמר לא רדף אחריהם; כי הוא כונן מבטו אך אל קנה הצופים המזרז והנוצץ, וכרגע הפילו ארצה בכפותיו הפכירות. אז שלח שניו בו — אך הנחשת, הזכוכית והעץ לא נעמו לחפו; לכן שוב אל סבכו וישב למו ארב, אולי יקרה לפניו עוד דבר חדש הערב יותר לחכו. — ובין כה וכה והאנשים חשו העירה, ויקחו קני-רובה מסענים, וישבו אל מקומם. ובטרם עוד התעורר הנמר להתנפל על איש, והנה קול יריה מכל עבר. פדורי העפרת אשר נחתו בו, היו גם הם מאכל חדש לנמר, אבל הם לא ערבו לחכו, עוד פחות מקנה-הצופים. את המאכל הזה לא יכול לעכל, וימת.

לא כל דבר חדש, טוב הוא אף לנמר, גם אם נוצץ הוא ובעל שלש רגלים!

71.

הפיל השווא כזב.

Звѣринецъ	מענאזשערי	1 בִּבְרִי.
Простирать,
подавать	הינשמרעקען,
ענטנענערײַטען	2 הוֹשִׁיט (ישט).
Сражение (столкновение)	קאמפף,
(צוזאממענשטאָם)	3 קָרֵב.
Окружать, обступать	אומרינגען,
אומגעבען	4 הִקִּף (נקף).
Доброхотное подая-
ние	פרייווילליגע-
נאָבע	5 נְדָבָה (נדבה).
Полá	ראָקשאָאָם	6 חֲצֹן (חֲצִי).
Скупецъ	נייצהאלז	7 פִּילִי (פִּלִּי, רַע-עֵין).
Рѣшетка, (сѣть)	ניטטערווערק,
(נעטץ)	8 שֶׁבֶכָה.
Бросать	ווערפֿען	9 יָדָה.
Юноша	יינגלינג	10 בָּחוּר (בחור).

1) Ménagerie.—*Menagery*, 2) tendre, présenter.—*to extend, present*. 3) Combat.—*Collision*. 4) entourer, ceindre.—*to surround, encircle*. 5) Donation. 6) Pan.—*Skirt*. 7) Avare.—*Niggard*. 8) Grille (Réseau).—*Grate (Net work)*. 9) jeter.—*to cast*. 10) Adolescent.—*Youth*.

אל בִּבְרִי גדול נאספו המון אנשים, נשים וטף, לראות את החיות השונות אשר בכלובי-הברזל. בתוך הבאים היה גם בחור

הדור בלבושו, אשר כנראה התגאה מאד בכגדו החדש. — החיות השונות לבבו מאד את הגדולים והקטנים. ביחוד ששו הילדים לקראת הפיל, אשר התהלך על פני מקום רחב־ידיים המוקף שבקה. לרגעים הוציא הפיל את אפו הארוך מבעד לשבכה, לבקש אכל לנפשו מאת הקהל. הילדים נתנו לו מכל אשר בידם: פת־לחם, חצי־העגה, פפוח, ועוד כאלה. הפיל הוציא אפו גם אל הבחור המתהדר בלבושו. ויוצא הבחור ענת־חלב מצלחתו ונראה לפיל, אך נתן לא נתנה לו; כי היה הבחור פילי, רע־עין, וימאן לתת מפתו לאחר. ולמען התנרות בפיל, הקריב את העגה פעמים אחדות אל השבכה, ואך אמר הפיל לתפשה באפו, וימהר הבחור וישב את ידו, ויצחק על מבוכת הפיל המתאזה ואין. ולאחרונה השיב את העגה אל צלחת־כגדו. — הישב (מאד) חרה לפיל על הבחור המהתל בו, אך החריש. ואמנם הפיל הוא יצור תמים, אשר לא ידע מרמת בני האדם; ולפי־דעתו, בהושיט לו איש פת־לחם, הנה מחשבת המושיט לאמר: קחה כי לך היא! ובכן רורש הפיל כי לא ישקרו לו, וכי יקנימו (קנים־מלא) את ההבטחה. ובאמת, לא רק בך־רשפותים יבטיח איש דבר או יחלל איש הבטחתו, כי גם בך־קמו ובמעשה. ולכן חשב הפיל בצדק, כי הבחור רמהו ויבטיח לו על־שקר.

ואולם הבחור לא שעה עוד אל הפיל, ועמד פניו כאומר: אתה הנך חיה גדולה וסקלה, ואולם אנכי הנני בחור הדור בלבושי! — אבל הפיל היה ערום מאד, למרות מראהו תמים, וגם פח־כרוננו היה חזק מאד, ולא שבח את העל אשר נעשה לו. הוא הוסיף לאסוף נדבות־לחם מאת הקטנים, ועיניו הקטנות הביטו במנוחה ובשלווה, כמו שבח כבר את הבחור אשר התגרה בו ואשר רמהו. והנה הבחור לא נזהר ויקרב אל השבכה, ויהפוך ערפו אל הפיל. אז הוציא הפיל את אפו, ויביאהו אל צלחת הבחור

אשר בה העגה. ויתפוש באפו את העגה ויוציאנה בחזקה: אך במהירות המשיקה (משך) קרע גם את חצן הבגד – והעגה עם הצלחת וחצי הבגד, באו אל פיו הגדול והעמוק, ועקבותיהם לא נראו עוד! כל זה נעשה במשך רגע אחד, ובטרם מצא לו העלם עת להביט סביבותיו, והנה הוא עומד בחצי בגדו, וכל ראיו שחקו וילענו לו. בחמתו העזה אמר לנקום נקמתו מהפיל ולגדות בו אבן, אך שומר הברר הגיאו מהתגרות קרב עם הפיל, פן תקצר רוחו ועשה לו רעה.

כן דרך פילנו, אמר השומר: הוא דורש מאת כל המתהלכים אתו, כי יהיו ישרים ונכחים. ואמנם גם במנהגנו עם בני האדם נוכל להציל לא רק את חצנו, כי גם דברים יותר יקרים, אם נשמור תמיד את מוצא (היוצא) שפתנו ולא נרמה איש.

72.

מוסר לאוהב-בצע.

Сносить, смывать	וועגשוועממען	1 סוף.
	פארטראגען	
Отказать	איינעם פערואגען	2 השב פנים.
Отфивать,	אבשאטצען,	3 הערה.
таксировать	טאקסירען	
Умереть	שטערבען	4 גוע.
Назначить	פעסטזעטצען,	5 קצב.
	בעשטיממען	
Сводъ, потолокъ	דעקע, פלאפאנד	6 ספון.
Хлѣбн. мѣра	געטריידע מאס	7 מאה (סאים-מאט'ס).
Чертить, дѣлать знаки	צייכען,	8 תינה.
	בעצייכען	

Груда, куча שוטהויפֿען , הויפֿען , 9 גל .

1) emporter.—to wash, take away. 2) refuser.—to refuse. 3) évalner.—to tax. 4) mourir.—to die 5) fixer.—to designate. 6) Plafond.—Ceiling. 7) Mesure de blé.—Measure of Corn. 8) dessiner.—to draw. 9) Tas.—Pile.

פעם אחת היה רעב כבד בארץ , כי עברו הנהרות על גדותיהם וישטפו ויסחפו וישחיתו את כל יבול האדמה. רק השדות אשר בָּהָרִים נָצְלוּ מִשִּׁטְף־הַמַּיִם . — וַיִּיקֶר מַחִיר הַדָּגָן מִיּוֹם לַיּוֹם , וְהַעֲנִיִּים וְהָאֲבִיוֹנִים כַּמַּעַט גָּנְעוּ בַרְעֵב . — וְאָכַר אֶחָד אֲשֶׁר שְׂדֵמוֹתָיו הָיוּ בְּנִכְהָ , צָבַר בְּאַסְמֵי דָגָן רַב מִתְּבוּאוֹת אֲדָמָתּוֹ , וְלֹא מָכַר לְאִישׁ אֶף סָאָה אַחַת . רַבִּים דָּפְקוּ עַל דִּלְתוֹתָיו וַיִּבְקֶשׂוּהוּ לְמָכַר לָהֶם סָאָה אוֹ סָאָתִים בְּכֶסֶף מָלֵא , אָךְ הוּא הָשִׁיב פְּנֵיהֶם וַיֹּאמֶר : בְּטָרִם תְּהִי סָאָת־דָּגָן בִּארְבַּעַה שְׁקָלִים לֹא אֶפְתַּח אֶת אֶסְמִי ; זֶה הַמַּחִיר אֲשֶׁר קִצַּבְתִּי וּמִמֶּנּוּ לֹא אֶגְרַע ! — וּלְמַעַן יִדְעוּ זֹאת כָּל הַבָּאִים לְשָׂבֵר שָׂבֵר (=לְשֹׁבֵר רַעֲבוֹנָם=לְקִנּוֹת בָּרִ), לִקַּח הָאֹכֵר נִחָלַת וַיִּתֵּן עַל דֹּלֶת אִסְמוֹ אֶת הַמַּסְפֵּר 4 בְּכֶתֶב שַׁחֹר וּגְדוֹל מְאֹד .

וַיְהִי הַיּוֹם וַיָּבֹא אֵלָיו הָאוֹרֵג מִכְפָּרוֹ , אִישׁ עֲנִי וַיֵּשֶׁר , וּפְנֵי רַעִים וְדָלִים מְאֹד מִרְעֵב וַיִּגְזֹן , וַיִּשֶׁם עַל הַשִּׁלְחָן לִפְנֵי הָאֹכֵר , אֲרַבְעָה שְׁקָלִים חֶסֶד (פָּחוֹת) אֲנֹרָה אַחַת ; כִּי זֶה הָיָה כָּל הַזֶּנֶוּ . וַיִּתְּחַנֵּן אֶל הָאֹכֵר לֵתֵת לוֹ סָאָה־דָּגָן . אָךְ הָאֹכֵר הֵאָכֵר עֲנָהוּ : לְשׂוֹא כָּל תַּחֲנוּנֶיךָ , מִן הַמַּחִיר אֲשֶׁר קִצַּבְתִּי לֹא אֶגְרַע !

וּבֵן הָאֹכֵר , נָעַר קָמָן וְשׁוֹב לֵב , בְּרָאוֹתָיו זֹאת נִכְמְרוּ רַחֲמָיו עַל הָאוֹרֵג , וַיִּמְשֶׁךְ בַּחֲצֵן־אֲבִיו לֵאמֹר : אֲבִי , תֵּן נָא לוֹ אֶת הַדָּגָן ! — אָךְ הָאֹכֵר הִבְיִינָהוּ אֶת חֲכֵמַת הַמַּסְחָר בַּמִּדְּחָפָה (רַחֵף) נִמְרָצָה , וַיִּדָּם הַנָּעַר , וְהָאוֹרֵג אִסַּף אֶת כֶּסֶפוֹ מֵעַל הַשִּׁלְחָן , וַיִּלֶּךְ לוֹ בִּנְפֶשׁ מְרָה .

לפנות-ערב באו מִבְּתֵי־הָעֵתִים אֶל הַכֹּפֶר, וַיִּמָּצֵא כְּתוּב בָּהֶם
כִּי מִחִיר הָרִגְן עָלָה עַד אַרְבַּעַה שְׁקָלִים הַסָּאָה. או גְּדֹלָה מֵאֹד
שְׂמַחַת הָאֹכֵר, וְכָל אֲבָרָיו רָעְדוּ מִגִּיל. וַיִּקַּח נָר בִּידוֹ וַיָּבֵא אֶל
אִסְמוֹ, לְהַעֲרִיךְ אֶת רֹב הָרִגְן אֲשֶׁר לוֹ, וּלְחַשֵּׁב מֵרֹאשׁ אֶת הַפָּסֶף אֲשֶׁר
יָבִיא לוֹ. וַיְהִי בַּצֵּעַדוֹ עַל הָעֲרָמוֹת וַיִּכְשַׁל וַיִּפֹּל, וְהָנָר גָּשְׁמָם מִיָּדוֹ
וַיִּגַע בַּעֲרָמַת תְּבֵן אֲשֶׁר בִּפְנֵהוּ. וּבְמֶרֶס יָקוֹם הָאֹכֵר עַל רִגְלָיו, אָחוּזָה
הָאֵשׁ בְּתֵבֶן, וְתַעַל הַלֵּהָבָה עַד הַסָּפֹן, וּבַעֲת קִצְרָה הָיָה הָאִסָּם
וַיִּמְלֹאוּ לִגְל־אֶפֶר. וּבַעֲצֵם הַלֵּילָה הָהוּא אֲשֶׁר בָּאָה בּוֹ תְּאוֹת הָאֹכֵר,
נִחַפֵּךְ בֵּין־רִנֵּעַ וּבְרַגֵּשׁ לְעֵנִי !

73.

הַעֲשִׂיר וְהָעֵנִי.

1	קָרָקֶד (קִדְרִי).	שייטעל	Тема, верхъ головы
2	פָּרָה פִּירָה.	איין מאהל	Приготовлять пиръ
		בערייטען	
3	פִּילֵל.	פֶּאַראַויסוועטצען,	Предпологать,
		ערוואַרטען	расчитывать
4	מִפְּרָקֶת (מִפְּרָקִי).	געניק	Хребетъ
5	חֶסֶן.	רייכטהום,	Богатство (запасъ)
		(פֶּאַררֶאמַה)	
6	אָהֶל.	צעלט,	Шатеръ, хижина
7	הַחֲלֵף.	וועפּ-	Перемѣнять, обновлять
		סעלן, ערנייערן	
8	הִדְבֵּק.	איינהאַלען	Догонять
9	מוֹסְרוֹת (אָסוֹ).	ליינע	Возжа
10	הַתְּמַרְמֵר.	וויך ערבייטמערן	Разсердиться

Доить	מעלקען	11 חֵלֵב .
Растягивать, распирать	אויסציעהען, שמאָרקען	12 הַחֵלֶץ, חֵלֶץ .
Умолять	פלעהען	13 חִלָּה .
Плечо, (спина)	שולטער (ריקען)	14 שֶׁבֶם שֶׁבֶם, כְּתִיתָנִי .
Беззаботный, спокой- ный	זאָרגלאָז, זיכער	15 שְׁאֵנָן .

1) Sinciput. 2) donner un grand banquet. — *to give a great regale.* 3) supposer, compter. — *to suppose, expect.* 4) Épine dorsale. — *Backbone.* 5) Richesse. (Provision). — *Riches (Store).* 6) Chaumière, Tente. — *Cottage, Tent.* 7) changer, renouveler. — *to change, renew.* 8) rattraper. — *to overtake.* 9) Rêne. — *Rein.* 10) s'exaspérer. — *to be irritated.* 11) traire. — *to milk.* 12) étendre, fortifier. — *to stretch, fortify.* 13) implorer. — *to implore.* 14) Épaule (Dos). — *Shoulder (Back).* 15) insouciant, tranquille. — *careless, sure.*

ויהי היום יורד מלאך־ה' מן השמים ארצה, לראות בבני האדם, לבקן לבם ודרכיהם. ויבא לפנות ערב אל עיר קמנה ויואל ללון שם הלילה. וירא והנה לפניו שני בתים: האחד גדול ורם ונחמד למראה, והשני קטן ושפל ודל; האחד היה בית־עשיר, והשני בית עני. ויאמר המלאך אל לבו: אסורה נא אל בית העשיר, כי עליו לא אהיה למשא. וידפק על הדלת. ויפתח העשיר את החלון וישאל את המלאך לחפצו. ויאמר המלאך: אנא, אדוני, תן לי מקום ללון בביתך. — העשיר קָחן בעיניו את ההלך, מִפֶּה רגלו ועד קדקדו; ויען כי בגדי המלאך היו פשוטים, ופניו לא היו כפני איש אשר כסף רב בכיסו, לכן הִנִּיעַ העשיר בראשו ויאמר: לא אוכל לאָספך (לקבלך) אל ביתי, כי כל החדרים מלאים כלים יקרים, ואם אפתח את ביתי לכל הדופק על דלתי,

והייתי בזמן קצר לעני הסובב על הפתחים (=בתים), לך ובקש לך טלון אחר! — וככלותו לדבר סגר את החלון, והמלאך נשאר עומד בחוץ.

או הלך המלאך אל בית העני וידפוק על הדלת. וכמעט שִׁדְפַק והנה נפתחה הדלת והעני קדם פניו בידידות ובנעימות, ויאמר: בא בְּרוּךְ־ה' ולין פה הלילה. הן כבר פסה החשך את פני הארץ ולא תוכל עוד ללכת על דרכך בנשף בלילה. — ויישב הדבר בעיני המלאך ויבא הביתה. ותקבלהו גם אשת העני ברצון גדול, ותמהר ותגש לו כסא לשבת, ותאמר: יְרוּחַ לך המקום באהלנו הדל! ואם קָשֶׁר הדבר לפניך, אכל־נא אתנו את ארוחת הערב. אמנם אין ידנו מְשָׁגַת לכרות לך פֶּרֶה גדולה, אבל מה שנמצא בביתנו אותו נִהְיֶן בלב טוב. — ותמהר ותאפה תפוחי־אדמה, ובטרם יֵאָפוּ הלכה לחלוב את עֹזָה למען פֶּת גם מעט קָלֵב לאורח. וכאשר ערכה השלחן ישב המלאך לאכל אתם, ויַעֲרֹב לו המאכל הדל בראותו כי פני בעלי הבית שמחים ומפיקים נחת.

ויהי כאשר הגיעה העת לישן, ותאמר האשה אל בעלה בלאט: שמע נא, אישי היקר, נַעַשׂ נא לנו מצע־תבן ונשכב על הקרקע, ואת המטה נתן לאורח, למען ינוח ויחליף כח; הן עֵיף הוא מאד מהליכתו. — ויישב הדבר בעיני בעלה ויאמר אל המלאך: הנה עת לישן, ואתה עיף ויגע, כי הרבית ללכת כל היום, לכן הואילה נא ושכב במטה והחליץ עצמותיך. — ויקאן המלאך לקחת מהוקנים את מטתם, אך הם פצרו בו מאד, עד אשר עשה את בקשתם וישכב במטה. והוקנים שכבו על הקרקע על מצע תבן.

ממחרת היום ההוא, השכימו בעלי הבית קום, למען הָכֵן ארוחת הבקר לאורחם. וכאשר זרחה השמש בחלון האהל, ויקם

גם המלאך משנתו, ויתפללו יחדו לאלהים; ויאכל המלאך אתם את לחם הבקר, ויברכם בשלום וילך לדרכו. ובעמדו בפתח אמר אליהם: יען אשר ראיתי כי אנשי חסד אתם, ולבכם ישר עם אלהים ואנשים, לכן זה הגמול אשר אשלם לכם: שאלו לכם שלשה דברים, ואנכי אעתיר בעדכם לה' ויתן להם את משאלותיכם (שאלותיכם—בקשותיכם).

ויען העני הקסיד; שתיים אבקש מאת ה': כי תַּפְּנִי אותי ואת אשתי לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא, וכי כל הימים אשר נְחִיָּה עוד על הארץ נְהִיָּה שלמים ובריאים ולחמנו הרל לא יחסר לנו. ואולם בשלישית לא אדע מה לשאל. — ויאמר המלאך: הלא תשאל לך בית חדש, תחת ביתך הישן והנופל? — אמנם כן, ענה העני, אם יעש לי ה' את החסד הזה, ושמח לבי מאד. — ויתפלל המלאך לה', ויהפך ה' את האהל הקטן לבית חדש, גדול ויפה. ובמרים עוד השפיקו (=מצאו עת) הזקנים המְשֻׁקָּאִים, להודות למלאך, חלף וַיֵּעָלֶם מעיניהם.

ויהי כאשר קם העשיר ממשכנו, וישקף בעד החלון וירא ונהנה בית חדש ויפה עומד במקום אשר עמדה עליו הסכה הנופלת. וישתומם עד מאד ויקרא לאשתו ויאמר: ראי נא, אשתי, את הפְּלָאוֹת אשר נעשו בֵּין-לִילָה. אתמול בערב עמד עוד לנכח ביתנו, סְכָה שְׁפֵלָה ומְכֻעָרָה, ועתה הנה שם בית נחמד למראה. רוצי נא ושאלי ודעי איך נהיה הדבר? — ותלך האשה אל שכניה העניים, וַתְּשַׁאלֵם פְּתָרוֹן הַפֶּלֶא. ויספר לה העני כדברים האלה: אתמול בא אלינו הַלֵּךְ ויבקש מאתנו מְקוֹם לֵלֹן, והיום בבקר בְּהִפְרָדוֹ מִמֶּנּוּ נָתַן לָנוּ אֶת שְׁלֹשׁ מִשְׁאֲלוֹתֵינוּ. בְּשִׁמְעַתְּ הָאִשָּׁה אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה, וּתְרִץ וּתְגַדֵּל לְבַעֲלָהּ, ויקרא האיש: אוי לי! לוֹ יִכְלָתִי וּקְרַעְתִּי אֶת בְּשָׁרִי וּגְפָצְתִּי אֶת רִאשִׁי אֶל הַקִּיר מִפְּנֵם יַגְנוֹן. לוֹ פִּלְלָתִי כֹזֶאת מֵרֹאשׁ! הֵן הִהָלַךְ הֵהוּא בָּא גַם אֵלַי לְבִקֵּשׁ

מלון ואנכי שלחתיו מעל פני. — מהרה איפוא, אמרה האשה: ורכב על סוסך ודרוף אחרי האיש, כי עוד לא הרחיק ללכת, והדבקת אותו, ובקשת גם אתה ממנו שלש משאלות, ולא תָרַף (תרפה) ממנו עד אשר יתנן לך.

וירכב האיש על סוסו ויִדְבֵּק את המלאך, ויִדְבֵּר אתו בְּחֵן ובחלקות ויאמר: אל נא תקצוף עלי, כי לא מהרתי לפתוח לך אמש דלת ביתי; כי אבר לי המפתח ובמרים מצאתיו, כבר חלפת ונתעכר. לכן באתי לחלותך כי אם תעבור עוד הפעם דרך עירי, וסרת אל ביתי וקבלתיך בכבוד גדול. כן, כן, ענה המלאך: אם אוסיף לבא בעירך ואעשה כדברך. — ויוסף העשיר ויאמר: אולי תיטיב גם עמדי לתת גם לי שלש שאלות אשר אשאל ממך, כאשר עשית לשכני?!

— את משאלותיך אמלא, ענה המלאך: אבל יועץ אני אותך לבל תִּשְׁאֵל מאומה פן תִּנָּחֵם. — אך העשיר אמר כי ירבה להתבונן ולחפש ברוחו, עד אשר יבחר לו שלש משאלות טובות ונבחות. אז אמר לו המלאך: שוב לביתך, ושלש הבקשות אשר תבקש תִּנָּתְנָה לך.

וירכב העשיר לביתו, ובדרך העמיק לחשוב ולחפש את השאלות אשר ישאל לו. ובהיותו שקוע במחשבותיו, נשממו המוסרות מידו, והסוס השתוכב (שוכב) וַיִּרְקַד ויקפץ ויפריע את בָּעָלָיו מִמַּחשְׁבוֹתָיו. פעמים אחדות נָסָה האיש להרגיע את סוסו באֲמָרֵי חֶבֶה (חֶבֶב), אֲךָ לשווא! — אז קצרה רוחו ויקרא אל סוסו בקצף: מִי יִמֵּן יִלֹּא וְשִׁבְרַת אֶת מַפְרָקְתְּךָ! — הדבר יצא מפיו והסוס נפל מת ארצה, ואדונו עליו. כֹּה נִמְלָאָה מִשְׁאֲלָתוֹ הראשונה! — ובהיות העשיר גָּלִי ובהול על פָּסְפוֹ, וַיַּעַר לוֹ (יצר לו) לעזוב את הכר על גב הסוס המת. ויקח את הכר ויִּשְׁאַחֵהוּ על שכמו וילך

ברגליו הביתה. וייעף מאד בלכתו, כי כבר עליו משא הכר, וגם שמש הצהרים בָּעַר בַּתְּנוּר וַיִּכְשַׁל כּחוֹ. וַיִּתְּעֵצַב הָאִישׁ וַיִּתְּקַצֵּף מֵאֵד; וּבִיחוד חרה לו, כי עוד לא עלה על לבו מה לשאל בשתי משאלותיו, אשר נשאלו לו עוד. "ואם גם אשאל לי כל אוצרות המלכים וכל חסן ותפארת", כה הנה (חשב) בלבו: "האם לא יעלה אחרי כן דבר על לבי, אשר יציר לי מאד כי לא בקשתיו? ואולם אנכי חפץ לשאל לי דבר, אשר לא יהי לי עוד מה לחמוד אחריו". — כן ענה את נפשו בכל הדרך, ויש אשר דמה בלבו כי כבר מצא את הדבר שאין למעלה ממנו, אך בעוד רגע נקל הדבר בעיניו מאד, והתעשת מחפצו הראשון.

ובהיותו סר וועף ככה, עלה פתאם על לבו זכרון אשתו ימה טוב לה עתה בביתה, ויאמר בלבו: הן היא יושבת עתה בחדרה שאננה ושלנה, השמש לא יציק לה בשלהבת (להכה) אשו, ולא תבע רעב וצמא. על זה התמרמר האיש מאד, ומבלי הדעת יצא מפיו כדבר הזה: "מי יתן וישובה אשתי על הכר הזה בחדרה, ולא יכלה למוש ממנו, תחת אשר עלי לשאתו על כתפי בחוס וברעב". ויהי הוא כלה לדבר, והנה הכר חלף מעל שכם ואיננו. ויבן האיש כי עתה מלאה משאלתו השניה. או חס לו עוד יותר, וישא רגליו וירץ הביתה, ויאמר להסגר בחדרו, ולחשוב ולמצא לו משאלה אחת גדולה וטובה. ויהי בכאו אל ביתו, ויפתח את הדלת, והנה אשתו יושבת דבקה ונצקדת אל הפר, והיא מְגַלְגֶּלֶת וצועקת: הושיעוני וחלצוני ממאסרי (אסר)! — ויאמר לה אישה: אנא, יונתי, השקמי נא ושבי תחתך, ואני אבקש לך מאת ה' כל חמדת התבל; רק אל נא תשאל לי לקום ממושבך. — אך האשה התנפחה ותועק: מה יועילו לי כל מחמדי-התבל, אם עלי להיות נצמדת כל ימי אל הכר! אתה בשאלתך הושבתני על הכר, ולך עתה לחלצני ממנו! — העשיר האמלל הרבה להתחנן אל

אשתו, לחמול עליו, לבל מעל משאלתו האחרונה בתהו – אך היא לא נעתרה לו, ולאחרונה גאלץ לבקש מאת ה' להוריד את אשתו מעל הכר.

ובכן לא היו לו משלש משאלותיו, בלתי אם עמל וכעש וסוס־מת – ואולם העני ואשתו חיו בטוב ובנעימים עד יום מותם.

74.

עֲנִיָּה חוֹנֶנֶת דְּלִים .

Даръ, (посылка)	נעשענק, פאקעט	1 אָשְׁפֶּר .
Благородный, щедрый	פֶּרִייעֵנעביג, ערעל	2 נָדִיב .
Бѣдный	אַרם, דירפֿטין	3 מִסְכֵּן .
Заявлять, (изливать)	מיטמתיי- לען, (אויסניעסען)	4 הִבֵּעַ (נבע) .
Ссужать (давать въ заемъ), требовать уплаты	לייהען, מאַהנען	5 נָשָׂה (בי) .
Заемъ	דארלעטן	6 נָשִׂי (נשׂוי) .

1) Present, (Paquet). 2) Noble, généreux. — *noble, generous*. 3) pauvre.—*poor*. 4) exhiber (verser). — *to exhibit, (pour)*. 5) emprunter, sommer.—*to borrow, claim*. 6) Emprunt.—*Loan*.

חֲנָה היתה נערה עֲנִיָּה מאד; זאת ידעו כל חברותיה בבית הספר. לכן בקרוב חג־האורים (חֲנֻכָּה), נועצו העשירות ברעיותיה להקריב (לשלוח) לה אשְׁפֶּר. וַיֵּעַן כִּי מַלְבוּשָׁה הִיָּה מִסְכֵּן מאד, לכן גִּמְרוּ לִשְׁלֹחַ לָהּ כֶּסֶף לְמַעֲלֵה־חֶם, כִּרְאוּי בִּימֵי הַחֹרֶף. — לִילִי חֲנֻכָּה הִגִּיעַ, וְחָנָה קָבְלָה מֵאֵת חֲבֵרוֹתֶיהָ חֲמֵשֶׁה שְׁקָלִים לִקְנוֹת לָהּ

בגד-חם. הנערה העניה שָׁמחה עד מאד על התשורה הזאת, ותָּבִיעַ את הוֹדָתָה לְנוֹתָנוֹת, בְּדַמְעוֹת-עֵין.

אבל הנה עברו ימים ושָׁבְעוֹת, וחנה הוֹסִיפָה לִבָּא לְבֵית הַסֵּפֶר בְּמַעֲלֵה הַיֶּשֶׁן והַבֶּלָה. וכבר עברו שְׁנֵי חֳדָשִׁים, ועוד לא נִשְׂאָה עַל בִּשְׁרָה בְּגַד חָדָשׁ. וַיִּפְּלָא הַדְּבָר (יְהִי לְפֶלֶא) בְּעֵינֵי רַעֲיוֹתֶיהָ, וְלֹא יָדְעוּ מֶה זֹאת. וְלִסּוֹף גָּמְרוּ לִשְׁאֹל אֶת פִּי חָנָה וּלְדַעַת מֶה עָשְׂתָה בַּחֲמִשָּׁת הַשָּׁקְלִים. – אוֹלִי אָבֹד הַכֶּסֶף, אוֹ אוֹלִי נִגְנַב מִמֶּךָ שְׂאֵלוֹ? חָנָה הַבִּימָה לְאַרְץ בְּבִשְׁת-פָּנִים, וַיְהִי כִּמוֹ יֵרָאָה לְהַגִּיד אֶת אֲשֶׁר עָשְׂתָה. וּכְאֲשֶׁר הֵאִיצוּ (יִדְחֲקוּ) בָּהּ, אָמְרָה: סֶלְחָנָה לִי, רַעֲיוֹתִי, אֲנִי הוֹצֵאתִי אֶת הַכֶּסֶף שְׁלֹא כְּחַפְצֶכֶם... – מֶה? קִרְאוּ נִמְהָרוֹת אַחֲרוֹת מִחֲבֵרוֹתֶיהָ: הִקְנִית מַמְתָּקִים? – הֵה, אֵיךְ תַּחֲשַׁבְנָה עָלֵי כּוֹאֵת? עֲנָתָה הַנַּעֲרָה בִּגְנוֹן. הַהֲלוֹיָתָיו (יִשְׁשָׁאֵר) לְאַחֵר? – גַּם זֹאת לֹא, עֲנָתָה חָנָה: אֲנִי אֵל תִּקְצַפְנָה עָלֵי, וְאֲנִי אֶנְדֹּכֵן הַכֹּל: בְּחִצְרָנוּ נָרָה אֶלְמָנָה עֲנִיָּה, אִם לְחִמְשָׁה יָלִידִים. בַּעַל הַבֵּית נוֹשָׂה בָּהּ חֲמִשָּׁה שָׁקְלִים, שֶׁכֶּר-מָעוֹנָה. וְהָאִישׁ קִשָּׁה, וַיֹּאמֶר לָגֶרֶשׁ אֶת הָאִשָּׁה וַיִּלְדֶּיהָ מִן הַמַּעוֹן, וּלְהַשְׁלִיךְ אֶת כָּל בְּלִיָּה הַחוּצָה, אִם לֹא תִשְׁלַם לוֹ נִשְׁיָה עַד מוֹצָאֵי (צֵאת יָקִין) חֲנֻכָּה. אֲבָל מֵאֵין תִּקַּח אֶת הַכֶּסֶף? בְּגִדֵּל תּוֹנָתָה חָלָתָה, וּשְׁנַיִם מִילְדִּיהָ כָּבֵר שָׁכְבוּ בְּחִלְיָם עַל מִטָּתָם, זֶה כְּחָדָשׁ יָמִים. צָרָת הָאֶלְמָנָה גְּדֹלָה מְאֹד. הִיא הַתְּפִלָּה יוֹם וּלְיָלָה בְּבִכּוֹ, אֲבָל עֲזוּרָה אֵין וְאֵין מוֹשִׁיעַ. גְּדֹלָה הָמָר נִגַּע עַד לִבִּי, וַיֹּאמֶר לְנַפְשִׁי: לְחֹרֶף הַזֶּה עוֹד יִשְׁפְּקוּ לִי בְּגָדֵי הַיִּשְׁנָיִם. – וְאַתָּן לְאֶלְמָנָה אֶת חֲמִשָּׁת הַשָּׁקְלִים. מֶה גִּדֵּל אוֹ הַשְּׁשׁוֹן בְּמַעוֹן הַמִּשְׁפָּחָה הָאֶמְלִלָּה הַזֹּאת! יוֹדַעַת אֲנִי אֶל-נִכּוֹן, כִּי בְּגַד חָדָשׁ לֹא שָׁמַח אֶת לִבִּי, כְּאֲשֶׁר גָּלַתִּי לְמִרְאָה הַבְּרָכָה: אֲשֶׁר הִבִּיאֹתִי בַּת־שָׁרָתִי, לְבֵית הָאֶלְמָנָה! עֲתָה הִנֵּה גִלִּיתִי לָכֵן סוּרִי, וְנִאֲקוּהָ כִּי לֹא תִקְצַפְנָה עָלֵי. לֵב הַנַּעֲרוֹת נָע מְאֹד, וּדְמָעוֹת נוֹצְצוּ בְּעֵינֶיהֶן לִשְׁמַע מַעֲשֵׂה

הצדקה הזה, ותאמרנה: לא, חנה, לא נקצף עליך. הנך נְרִיבֶת־לב עד מאד, ויש שקר למעשיך הטובים. – ובעוד שבעת ימים באה רחל לבית הספר לְבוּשָה מעיל חדש וחם, ונָעֲלִים חמים ברגליה. זאת נָתַנו לוֹ אבות־חברותיה, אשר שָׁמְעוּ מפי בנותיהן את מעשה־צִדְקָתָהּ.

75.

הַעֲנֹת הַנִּפְלְאוֹת.

Слово, рѣчь	וואָרט, רעדע	1 מֶלֶךְ (מִלִּים), נִי.
Пирь (питье)	מאַהל, (טראַנק)	2 מִשְׁתֶּה (שְׁתֵּה).
Драгоценность, подарокъ	קאַסטבאַרעם, געשענק	3 מִגְדָּה, מִגְדָּנָה.
Заказать, (отдать на руку)	בעשטעללען, אנפֿערטרויען	4 הַפְקֵד.
Тротуаръ	טראַטאַאר	5 מִפְשָׁעָה.
Косточка (винограда)	טרויבענקערן	6 חֶרֶץ.
Онѣмѣлый, изумленный	בעשטירצט, איבערראשט	7 נִדְהָם.
Ускользнуть, увертываться	ויך ענטפֿערנען, ענטציעהען	8 חֶמֶק.
Платокъ	טוך, אומוואָרף	9 מִטְפָּחָה.
Пряности, лекарство	געוויירצע, מעדיצין	10 סֶם.
Корзина, коробка	קאַרב, שאַכטעל	11 טָנָא.
Раздавить	צערמאַהלען	12 נָרֶם.

Монета	מינצע	13 מִמְבַּעַ*
Лампа, (подсвѣчникъ)	לאמפע	14 מְנוֹרָה.
	(לייכטער)	
Застичь нечаянно	איבערראשען	15 הִבֵּיעַת .
Малый, незначительный	קליין	16 מִצָּעַר (צער) .
	אונבערייטענד	
Желудокъ	מאגן	17 קִבְּה .
Аптека	אפאטהעקע	18 בֵּית-הַמְרִקָּהת .
Песокъ	זאנד	19 חוֹל .
Изюмъ	ראזינע	20 צִמוּק .
Ножъ	מעסער	21 שֶׁבִּין .
Отнимать, лишать	ענטריקען	22 הֶעֱתִיק .
	וועגענעהמען	
Собирать, накоплять	זאממעלן	23 קִבֵּץ, קִבְּץ .
	צוזאממענשארען	

1) Mot (Discours). — Word (Speech) 2) Festin (Breuvage).—*Regale (Drunk)* 3) Present. 4) faire faire, confier. — *to order, to intrust.* 5) Trottoir. 6) Noyau.—*Stone.* 7) engourdi, surpris.—*numb, surprised.* 8) s'esquiver.—*to slip away.* 9) Fichu.—*Handkerchief.* 10) Medicament (Epices.—*Spices*). 11) Carton, Panier.—*Box-Basket.* 12) écraser.—*to bruise.* 13) Monnaie.—*Coin.* 14) Lampe (chandelier).—*Lamp (Candlestick).* 15) surprendre.—*to surprise.* 16) insignifiant.—*insignificant.* 17) Estomac. — *Stomach.* 18) Sable.—*Sand.* 19) Pharmacie. — *Apothecary's shop.* 20) Raisins secs. — *Raisins.* 21) Couteau.—*Knife.* 22) ôter.—*to take away.* 23) cueillir, accumuler.—*to heap up, gather.*

בָּא יוֹם הַפּוֹרִים, יוֹם טוֹב, יוֹם שְׂמֵחָה וּמִשְׁתָּה, יוֹם מְשׁוּשׁ
(יִשְׁשׁוּן) לִקְטָנִים וְלַגְּדוֹלִים. הֶרְחֹבוֹת הַיּוֹמִים מְאֹד, מִשְׁרָתִים

ושקחות אָצים רָצים, ובידיהם הקנות והמגדנות, הממתקים והמעננים, אשר שלחו אדוניהם או בני אדוניהם אל רעיהם, בְּמִשְׁפָּט לְיִשְׂרָאֵל בְּיוֹם הַזֶּה. גם ילדים רבים ונערים ונערות עומדים בחוץ, ועיניהם נמויות ופיהם פָּעוּר, ואזניהם מקשיבות ולבם דופק מְקַצֵּר־רוח; כי מחכים הם בְּלִיזָן־עֵינִים אל שוב המְלָאכִים, נושאי הקנות, מבית חבריהם.

לִיד שַׁעַר בֵּית רָם וְנֶשֶׁא, עומדת רחל, נערה קטנה כבת שנים עשרה שנה, והיא לבושה שְׂמֵלָה דָקָה וְבִלָּה, ועל ראשה מטפחת בְּלָה, ועל רגליה נעלים גדולים אשר לא לפי מִדָּתָה: אות היא כי לְאִשָּׁה בִּאֵה־בְנָמִים (וקנה) הם. – ופני הנערה חורים ודלים מאד, ובעיניה יִרְאוּ אֲנִל־דמעות, ובידה סֶלֶסֶל; אבל הסל ביק פְּקַקְתָּה. היא עומדת ומְצַפָּה, אבל לא לשוב המלאכים; כי היא לא שלחה מנות לאיש, כי עֲנִיָּה היא מאד, וְלִעֲנִיִּים אֵין בָּעִים וְחֻבְרִים. היא נושאת עיניה אל העוברים ברחוב, כי יִחְנוּקָה בַּמִּתְּכֶסֶף (מִתְּתִי־מִתְנָה, נִדְבָה), אבל בּוֹשָׁה היא לְדִרוֹשׁ בָּקָה; לכן אֵין שָׁם לָב אֵלֶיהָ, ואֵין נֶגֶשׁ אֵלֶיהָ.

והבית אשר לידו העמוד, בית גדול ויפה הוא, ובו יגור איש עשיר מאד. ומֵאַחֲרֵי הַבַּיִת הַהוּא, שָׁם בְּחֹצֵר, עומדת סֶכֶה נופלת, ושם תִּגְוֹר מִשְׁפַּחַת־רַחֵל: אֵם חוּלָה, ואח קָמֵן כֶּבֶן אֲרֻבַּע שָׁנִים, וְאִם־אִמָּה, אִשָּׁה וְקָנָה וְבִבְרִית־אֵין יֵאֱשֶׁר אוֹנִיָּה כְּבֹדוֹת מִשְׁמַע, אָב מְבַלְבֵּל אֵין להם כי הוא מת זה ימים רבים.

זה היום השלישי אשר לא עלתה פת־לחם על שלחן המשפחה המסִפְּנָה הַזֹּאת, ורק בתפוח־אדמה כָּלְכְּלוּ אֶת נַפְשָׁם. כי מעט הכסף אשר נָמֵן להם מִדֵּי שֶׁבַע בִּשְׁבַע מֵאוּצֵר הָעֵדָה, הוֹצִיאוּ עַל סְמִי־מִרְפָּא לָאֵם הַחוּלָה.

רחל עמדה בחוץ ועיניה משוטטות, ולא ידעה מה לעשות. לְבַקֵּשׁ נִדְבוֹת מֵאֵת הָעוֹבְרִים, בּוֹשָׁה מאד. ומֵאַיֵּן יבֹא עוֹרָה?

לוי בא עתה העשיר השוכן בבית הגדול הזה, כי עתה אמצתי לבי לבקש ממנו נדבה, כי שכן הוא לנו, ומפניו לא אבוש כבה, כן קנתה הנערה בלבה. וברגע הזה נשמע קול רעש אופן, והנה עמדה מרכבה לפני הבית והאודון יצא מתוכה. או נגשה אליו רחל באמץ-לב ותאמר בקול בוכים: סלח לי, אדוני, כי ערבתי לבי לדבר אליך. אנא, אדוני, קחני ותן לי מפת קמנה; אמי חולה ואנחנו לא אכלנו לחם זה שלשה ימים. — האדון הביט עליה בבז ובקצף וינהום: נו, נו, לא אאמין כי ככה גדלה הרעה בביתך. אך יען כי פורים היום הנני לתת לך מפת: — ויחפש האיש זמן רב בצלחתו, ויוצא ויתן לרחל — אגורת-נחשת! והנערה שמחה מאד, ותודה לו מקרב-לב על המתת המצעירה הזאת. אז רצה אל החנות ופקן באגורתה מעט לחם, מעט פה, ונר קטן. ובעוד רבע-שעה ישבו האם הזקנה ורחל ואחיה, בחדר האפל, ויאכלו באות-נפש את פת הלחם השחור, וישמחו מאד.

הארוחה קלתה, והנר הגיע לקצו, ותאמר האם לרחל: לכי נא אל בית המרקחת, והביאי את הסמים אשר הפקדנו, כי עתה כבר נעשו אל-נכון. — ותלך רחל. עתה הלכה בלב-טוב, כי שבעה היא. אך עוד יותר היתה עליזה בשובה אחרי רבע-שעה עם הסמים הביתה. — ראו נא את אשר הבאתי! קראה בצעדה על מפתן הבית, ותסתפר בסינורה דבר-מה. — מה זאת? מה זאת? — אמר הגידו! אמר אחיה הילד. — דבר טוב מאד! ענתה רחל. — עוד דבר-מאכל? שאל הלו.

— כן, כן, יצחק, מאכל-פאזה! נחש נא מה זאת: פתותי-לחם קטנות ועגולות, רכות ומתוקות, מה זאת איפא? — אל-נכון ענות! קרא יצחק ועיניו נוצצו.
— כן, ענות, ארבע ענות! אמנם מקסות הן באבק דק,

אבל אין רע! את האבק נסיר מעליהן, ואחר נאכלן וערכו לחבנו.
— איך באו העגות לידך? שאלה הנקנה. — בארחה־פלא, ענתה

הנערה: בלכתי לבית המרקחת, עבר על פני משרת נושא פנא בידו; פתאם מעדו רגליו ויפל, וגם הפנא נפל מידו, ועל פני הארץ שפכו המון עגות קטנות, יותר משלשים. העבר התקצף ויקלל, וימהר לקבץ את העגות ולהשיבן אל המנא, ואנכי עזרתי לו לאספן. רָקֵן נפלו על השלג היבש ולכן לא קָרַן אסון, אבל ארבע מהן נפלו על החול הָרַרִי על פני המפִשָּׁעָה, ולא אָבַח המשרת לשימן בטנא, כי מגאָלות הן, ויתנן לי.

— הֵנֶךְ מַצְלִיחָה הַיּוֹם, בתי, בכל אשר תפני! אמרה הוקנה:
אָצַבַּע אלהים היא! ה' ראה בעֲנֵינוּ ויאמר לנַחֲמֵנוּ; אות הוא כי עוד יַעֲזֹרֵנוּ מכל צרותינו. ועתה, בְּנִי, אָכְלוּ את העגות.

רחל בקשה את אמה ואת זקנתה לקחת גם הן מעגותיה, אך הן מאנו באמרן כי לא להן ממתקים כאלה. — ובעת אשר נָתַנָּה רחל לאמה את הסמים, מָהֵר יצחק לשלח שְׁנֵי בענותיו. ופתאום קרא: הוֹי! בָּעָגָה הזאת יש אבן! — הֵנֶךְ דוֹבֵר אֲוֹלֵת! אמרה הוקנה: אֵין זאת כי גָּרְסוּ שְׁנֵיךְ חֲרָצֵן־צְמוּקִים.

— לא, לא, אמי! הביטי וראי, אבן גדולה ולבנה היא! — הוקנה לקחה בידה את העגה הנְשׁוּכָה, וְתָשַׁם את משקָפֶיהָ על עיניה, ותבט בעָגָה לאור הנר. והנה דבר לָכֵן וְעָנֹל כאבן. ותוציאו מהעָגָה, והנה הוא דבר קשה מנוֹלֵל בְּגִיר. הנקנה הפשיטה את הניר בזהירות, ופתאם קפצה ממושבה ותקרא בתמהון: אֵל אלהים! הנה שקל־זהב בעגה! איזה הדרך באֲמַטָּעַע אל העגה? — ויצחק לא הבין את הדבר, ויוסף נִישַׁךְ בעגה השניה, ויקרא שְׁנִית: הנה גם פֶּה דִּבֵּר קשה! — וגם בעגה השניה נִמְצָא מַטְבַּע־זהב מנוֹלֵל בְּנִיר. אז חָשָׂה וַתִּקַּח שְׁכִין לכרות את שתי עגותיה, והנה גם כֵּהֶן מַטְבַּע־זהב, מַטְבַּע יֶהוָה! הוקנה

ורחל עמדו כנדקמות. ארבעת השקלים מזהירים על השלחן לאור המנורה, אך איש לא נגע בהם. — הַיַּעֲשֶׂה ה' אֶתֵּנוּ נַפְלָאוֹת? אמרה החולה סממטה.

— אין זאת כי המַשְׁרַת הלז, היה אֵלֵיהּ הנביא! אמרה הזקנה: הִיבַעַת את המַשְׁרַת, רחל? — פעמים רבות ראיתיו בחוץ, ענתה הנערה: אך לא אדע בבית מי יִשְׁכַּח. — אֵיךְ שָׁיְחִיהָ, אמרה הזקנה: לא נגע בַּשְּׁקָלִים האלה עד אשר יתְּבַרַר (בָּרַר) הדבר.

ממחרת היום ההוא, והאדון העשיר שב הביתה לאַרְחַת הצהרים. ובראותו את מַשְׁרַתוֹ עומד בחצר, ויגש אליו ויקרא בזעף: פֹּתָחַ! הנירה לי מה עשית בָּעֲגוֹת אשר שלחתי אתמול בִּדְרֵךְ לבית ידידי וזבולן, לְמָנָה לִשְׁשֶׁת בָּנָיו? — סלח לי, אדוני! ענה המַשְׁרַת הנבהל: בלכתי כְּשִׁלְחִי וְאָפַל, וְתַפְלָנָה גַם הָעֲגוֹת על הארץ.

— והאם לא קבצתן? הן שלשים נָשִׁים היו! הוסיף האדון בחמה. — אֶסְפַּתִּין כָּלֵן, ענה המַשְׁרַת: אבל ארבע נפלו בחול ולא אביתי לשימן כְּטָנָא, וְאֶתְנֵן לנערה עניה. — והידעת, סָכַל, מה התשורה הזאת אשר נתת לה? שָׁאַן האדון. — נָקַל לָרַעַת: ארבע ענות! ענה הלז.

— לא, פֹּתָחַ! כי אם ארבעה שקל־זוהב! אני אמרתי לְשַׁמַּח את לב הילדים, בני ידידי, וְאָצוּ לָאִפּוֹת בְּכָל עֲגָה סַמְבַּע זהב, למען תִּבְעִיתֶם. ועתה אָבְדוּ לי ולילדים ארבעה שקלים! הידעת, לְמַצְעַר, מי היא הנערה אשר נתת לה את הַמַּתָּח היקרה הזאת? — חִי־נַפְשִׁי (=נשבעתי בנפשי) לא אֲדַע! ענה המַשְׁרַת: רק זאת ראיתי כי עֲנִיהָ היא מאד.

— מה נורא הדבר, קרא האדון בחמה, מה נורא להחזיק בבית משרתים פֹּתִים כִּמוֹךָ! הן ראוי אתה לְהִתְקַבֵּל בְּמַמָּה אשר

בידי, ולתגרש מביתי! — והאדון הרים את מטהו, ויאמר להבות — אך ברגע הוה קפצה רחל, אשר שמעה את כל הדברים, ותעמוד בין האדון ובין עבדו. — אל-נא תבהו, אדוני! אנכי הנערה אשר נתן לי את הענות. אנא, בא אל ביתנו, ואמי הוקנה תשיב לך את השקלים. —

או נח האדון מועפו, ויבט משתאה אל הנערה. וילך אחריה. — בבאו אל החדר, גדהם מאד. עני כזה עוד לא ראה ולא סלל מימיו! לבו רך, ומפיו נעתקו מלים.

רחל מהרה אל אמה ותקח מאתה את ארבעת השקלים אשר צפנה, ותיביאם לאדון ותאמר: הֵא לך את כספך, אדוני. אנא סלח לנו וסלח גם למשרתך, כי כלנו נקיים מעון. ונקבל נא עוד הפעם את תודתי, על האגורה אשר נתת לי אמש. כי באגורה ההיא קניתי לנו לחם, ונאכל ונשבע.

או אמר האדון: עתה ראיתי את העני ואת המסכנות (מסכן) אשר בביתכם, ועתה סלחי לי כי לא נתתי לך אתמול יותר מאגורה. קחי את השקלים ויהיו לכם. אותכם ישמחו יותר מבני העשיר וזולן. וכאשר יתם הבסף הזה, שובי אלי ואנכי אדאג לכם. — רחל חפצה לנשק את ידו, וגם הוקנה התאמצה לקום ממושבה ולבא להודות לו, אך הוא מהר ויחתמק מהם.

והאיש שמר את דברו, וגם לא חכה עד בוא רחל אליו, כי הוא בעצמו בא אל בית העניים לפקדם (לבקדם) יום יום, ובכל פעם הביא להם עזרה. ומקץ שני שבועות נחלמה האם, והעשיר נתן לה עבודה בביתו, אשר הספיקה לבלקלת כל המשפחה.

76.

תולדות ישראל.

א.

Происхождение, история	הערקונפט, נעשיכטע	1 תולדות.
Угнетать, (надламы- вать)	בעדריקען, (צערברעכען)	2 רצץ.
Колѣно, родъ	שטאַמם, נעשלעכט	3 שפּאַט.
Идолъ, (ничтожество)	גאָטצע, (ניכטס)	4 אָליל, גלול.
Близенцы	צווילינג	5 תאומים.
Обновлять, (освѣжать)	ערנייערן, (ערפרישען)	6 חרש.
Иноземець	פּרעמדלינג	7 גר.
Еврей	יודע	8 יהודי, עברי.
Народъ	פּאָלק	9 גוי.

1) Origine, Histoire.—*Origin, History.* 2) opprimer (casser).—*to oppress (break)* 3) Race. 4) Idole. 5) Jumeaux. — *Twins.* 6) renouveler (rafraîchir). — *to renew (freshen).* 7) Étranger.—*Foreigner.* 8) Juif.—*Jew.* 9) Nation.

לפני שנים רבות מאד חי בארץ ארם-נהרים, היא מן־מקומיה,
איש אחד ושמו תרח. ובעת ההיא היו כל בני האדם עוברי-
אלילים, ויעברו לשמש ולירח, לאש ולמים, ויעשו להם צלמי עץ

ואכן, וַיִּשְׁתַּחֲווּ להם וַיִּתְפַּלְלוּ להם, וַיְהִיו להם לאלהים. וגם תרח עֲבַד לאלילים ולא ידע את ה'.

וַיֻּלֵּד לוֹ בֶן וַיִּקְרָא שְׁמוֹ אַבְרָם. וַיִּגְדַּל הַיֶּלֶד וַיְהִי לְנֶעַר חָכָם, וַיְחַכְּמֵהוּ לְמִדָּה אוֹתוֹ לְדַעַת אֶת ה' הַבּוֹרָא אֶרֶץ וְשָׁמַיִם; וַיִּמָּאֵס בְּכָל גִּלּוּלֵי בֵית־אֲבִיו, וַתִּדְבֹּק נַפְשׁוֹ בַּה' לְבָדּוֹ. וְכַאֲשֶׁר גָּדַל וַיְהִי לְאִישׁ, וַיֵּרָא ה'. אֵלָיו, וַיִּקְרָא שְׁמוֹ אַבְרָהָם, וַיִּצְוֵהוּ לַעֲשֹׂת מֵאֲרֻצּוֹ וּמִמּוֹלַדְתּוֹ, וּלְלַכֵּת לְגֹר בָּאָרֶץ כְּנָעַן. וַיִּשָּׁבַע לוֹ ה' לֵאמֹר לֹרְעוּ אֶת אֶרֶץ כְּנָעַן, הִיא הָאָרֶץ אֲשֶׁר הִתֵּה אַחֲרַי כֵּן לְנַחֲלָה לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל יָמִים רַבִּים, וְאֲשֶׁר גָּקְרָא אַחֲרַי כֵּן אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל אוֹ הָאָרֶץ הַקְּדוּשָׁה, וּבְלִשׁוֹן הַגּוֹיִם תִּקְרָא פְּלִסְתִּינָה עַד הַיּוֹם הַזֶּה. וַיַּעַשׂ אַבְרָהָם כְּדֹבַר ה' וַיֵּלֶךְ אֶרֶץ כְּנָעַן. וַיִּקְרְאוּ לוֹ שֵׁם יוֹשְׁבֵי הָאָרֶץ אַבְרָהָם הָעֵבֶרִי, כִּי מִעֲבֹר הַנְּהַר הַגָּדוֹל, נְהַר־פְּרָת, בָּא לְשָׁבֶת בְּתוֹכָם. לָכֵן יִקְרְאוּ הַיְּהוּדִים, בְּנֵי אַבְרָהָם, גַּם בְּשֵׁם עֲבָרִים, עַד הַיּוֹם הַזֶּה.

אַבְרָהָם אָבִינוּ הֵרָאשׁוֹן הָיָה אִישׁ חָכָם וְצַדִּיק; וַיֵּאָהֵב אֶת הַשְּׁלוֹם, וַיַּעַשׂ צְדָקָה לְכָל אִישׁ. וַיִּשְׁלַךְ נַפְשׁוֹ מִנְּגֵד (=לֹא חָס עַל נַפְשׁוֹ) לַהֲצִיל חֵלֶשׁ מִיַּד חֹזֶק מִמֶּנּוּ, וַיֵּאָהֵב אֶת הַגֵּר, וַיִּקְרָם בְּלֶחֶמוֹ כָּל אִישׁ נוֹדֵד. וַיִּשְׁנֵא מְאֹד אֶת הַבָּצֵעַ, אֶת הַשָּׁלָל וְאֶת הַמִּתְּנוּת. וַיְהִיו כָּל דְּרָבְרָיו דְּבָרֵי־חֵן וְעֵנָה, רַבּוֹת וְנַעֲיֻמוֹת. וַיְהִי בְּכָל דְּרָבְרָיו כִּם וּנְעֻלָּה (עוֹלָה) עַל כָּל אֲנָשֵׁי־קֶדֶם. כִּי בִימֵי־קֶדֶם הָיוּ הָאֲנָשִׁים רָעִים וְאֲכָזְרִים, רוֹצְצִים דְּלִים, שׁוֹנְאִים גְּרִים, וְכַח הַזֶּרֶע לְכָד מִשָּׁל בָּאָרֶץ, וְחֶסֶד וְרַחֲמִים לֹא יָדְעוּ גְּוִי־קֶדֶם, רַק אַבְרָהָם אָבִינוּ הָיָה הָאֶחָד אֲשֶׁר יָדַע כִּי כָּל הָאָדָם בְּנֵי ה' הֵמָּה, וְכִי רָצוֹן ה' הוּא כִּי יַעֲזֹרוּ אִישׁ אֶת אַחִיו.

וַתֵּלֶד שָׂרָה אֶשְׁת־אַבְרָהָם בֶּן לַעֲת וְקָנְתָה, וַיִּקְרְאוּ שְׁמוֹ יִצְחָק. וַיִּוָּרְהוּ אֲבִיו אֶת דַּעַת־אֱלֹהִים וְאֶת כָּל דְּרָבְרָיו הַטּוֹבִים. וַיִּתֵּן לוֹ אֲבִיו לְאִשָּׁה אֶת רִבְקָה בִּת מִשְׁפַּחְתּוֹ. וַתֵּלֶד רִבְקָה תְּאוֹמִים אֶת יַעֲקֹב

ואת יַעֲקֹב . עָשׂוּ הִיּה אִישׁ-צִיד , ויעקב איש תָּם רועה צאן . וירא יצחק כי רוח עשו בנו לא תבִלְבֵּל (=תשא, תבין) את תורת המִישְׁרִים (יֶשֶׁר) , נִמְסָר את תורתו רק לִבְנוֹ ליעקב . וה' קרא ליעקב גם בשם ישראל , לכן יִקְרָאוּ הַיְּהוּדִים בשם בני ישראל . וליעקב היו שְׁנַיִם עֶשֶׂר בָּנִים , ואלה שמותיהם: רְאוּבֵן , שְׁמֹעוֹן , לֵוִי , יְהוּדָה , יִשָּׂכָר , זְבֻלֹן , דָּן , נַפְתָּלִי , גָּד , אָשֶׁר , יוֹסֵף וּבִנְיָמִן . הם ראשי שְׁבָטֵי-יִשְׂרָאֵל ; ויהיו בני יעקב כֻּלָּם אֲנָשֵׁי-לֵב , ותהי דעת אלהים לַנַּחֲלַת-עוֹלָמִים להם ולבניהם אחריהם לדור־דורות .

גם ליצחק אבינו , גם ליעקב אבינו נִרְאָה ה' , וַיַּחְדֵּשׁ להם את הַשְּׁבוּעָה אשר נִשְׁבַּע לאברהם , לַתָּת את ארץ-כנען לאֲחֻזָּה לִבְנֵיהֶם .

ב.

- 1 חוֹתֵן (נ' חוֹתֶנֶת) . טויענערפֿאַטער Тестъ
- 2 מִשְׁנָה (שני) . צווייטער , שטאַמחאַלטער Второй, наместникъ
- 3 גָּמָא , סוּף . בינוען , ראָהר Камышь, тростникъ
- 4 יָאֵר . פֿלוּם , (ניל) Рѣка, (Ниль)
- 5 גָּנָף . שטראַלען , שלאַנען Ударить, казнить
- 6 מִצְרַיִם . עגיפטען Египетъ
- 7 חָנָה . ויז ניעדערלאַססען , לאַגערן Располагаться
- 8 בָּצֵק . טייג Тѣсто
- 9 חֲמִץ . זויער ווערדען Закисать

1) Beau-père.—*Father-in-law*. 2) Lieutenant.—*Second*. 3) Roseau, Jonc.—*Reed, Cane*. 4) Fleuve (le Nil).—*River (the Nile)*. 5) punir, battre.—*to punish, beat*. 6) L'Égypte.—*Egypt*. 7) se camper.—*to encamp*. 8) Pâte.—*Dough*. 9) s'aigrir.—*to turn sour*.

וַיֹּסֶף בֶּן יַעֲקֹב אֲבִינוּ יָרַד מִצְרָיִם . וַיִּמְצָא חֵן בְּעֵינֵי פַרְעֹה
מֶלֶךְ מִצְרַיִם, וַיְשִׁימָהוּ לְמִשְׁנָה לוֹ . וַיָּבֵא יוֹסֵף אֶת אֲבִיו וְאֵת כָּל
אָחָיו וְאֵת כָּל בְּנֵיהֶם אֲלֵיו מִצְרַיִם, וַיֵּטֶב לָהֶם מֶאֶד . וּבָרְבוֹת
הַיָּמִים הָיוּ שֵׁם לְנוֹי-גִּדּוֹל וַיַּחֲכֻמוּ וַיַּגְדִּילוּ וַיַּעֲשִׂיוּ . — וַיָּמָת יַעֲקֹב
בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם, זָקֵן וְשָׁבַע יָמִים . וַיָּבֶרֶךְ אֶת בָּנָיו לִפְנֵי מוֹתוֹ .
וּבִבְרָכָה הַגְּפִלָּאָה וְהַנְּשָׁגָבָה הַזֹּאת, הַכְּתוּבָה כָּלָה בְּסֵפֶר הַתּוֹרָה,
נִבְּאָ לָהֶם אֶת אֲשֶׁר יִקְרָה אֶת שְׁבִטֵי יִשְׂרָאֵל בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים .
גַּם יוֹסֵף וְאָחָיו מָתוּ, וַיָּקָם מֶלֶךְ חָדָשׁ בְּמִצְרַיִם אֲשֶׁר שָׁנָא
אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל . וַיִּשֶׂם אֶת כָּלם לַעֲבָדִים, וַיַּעֲבִידֵם עֲבוּדָה קָשָׁה
מֶאֶד . וַיִּצְוּ לְהַשְׁלִיךְ אֶת בְּנֵיהֶם הַנּוֹלָדִים לָהֶם, הַיָּאֹרָה . —
וַיַּעֲקֹב בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל ה', וַיִּשְׁמַע ה' אֶת צַעֲקָתָם וַיִּשְׁלַח לָהֶם
מוֹשֶׁה .

וַיְהִי אִישׁ אֶחָד מִבְּנֵי לֵוִי בֶן-יַעֲקֹב, וּשְׁמוֹ עֲמֶרֶם; וּתְלִיד לוֹ
אִשְׁתּוֹ בִּן . וַיְהִי כִי יָרָאָה אֶת מַצּוֹת הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר צִוָּה לְהַשְׁלִיךְ
הַיָּאֹרָה אֶת יְלָדֵיהֶם כְּרִימָה וַיַּצְפֵּן אֶת עוֹלָלָהּ שְׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים בְּבֵיתָהּ,
כֹּאשֶׁר עָשׂוּ כָּל הָאִמּוֹת הַרְחֻמְנוּת . וְכֹאשֶׁר לֹא יָכְלָה עוֹד הַצִּפּוּנִי
וּתְנִיחָהוּ בְּתֵבֶת-גִּמְאָה, וְתִשֶׂם אֶת הַתֵּבָה בְּסוּף עַל שַׁפַּת הַיָּאֹר .
וְאַחֲתוֹ מֵרִים הִתִּיצְבָה מֵרְחוֹק לִרְאוֹת מָה יַעֲשֶׂה לוֹ . וְהִנֵּה בָּאָה
בַּת הַמֶּלֶךְ לִרְחוּץ בַּיָּאֹר, וַתִּמְצָא אֶת הַתֵּבָה וַתִּפְתָּחָהּ וַתִּרְאֶה וְהִנֵּה
עוֹלָל בּוֹכָה, וַתַּחֲמוֹל עָלֶיהָ וַתִּקְחָהּ אֶל בֵּית אֲבִיהָ, וַתִּקְרָא שְׁמוֹ
מֹשֶׁה . וַתַּגְדִּלְהוּ בְּרַחֲמִים רַבִּים, וַיֹּאחֲזֵהוּ גַם פַּרְעֹה (כֵּן נִקְרָא
כָּל מַלְכֵי-מִצְרַיִם) . וַיַּגְדֵּל הַיָּלֵד וַיְהִי לְנֹעַר גִּבּוֹר חָיִל, וַיִּצֵּא לִרְאוֹת
בְּסִבּוֹלוֹ (סִבָּל; עֲבוּדָה קָשָׁה) אָחָיו בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וַיִּרְבֵּב אֶת רִיבָם .

וּיִקְצֹף עָלָיו פֶּרַעַה וַיִּבְקֹשׁ לִהְיוֹתוֹ. וַיְבָרַח מֹשֶׁה אֶרֶצָה מִדְּבָר, וַיֵּאֱסָפֶהוּ אִישׁ חֶכֶם אֶל בֵּיתוֹ וַיִּתֵּן לוֹ אֶת בָּתוֹ לְאִשָּׁה. וַיְהִי מֹשֶׁה רוֹעֵה אֶת צֹאן חֹתָנּוֹ. וְהָאִישׁ מֹשֶׁה עָנָו מְאֹד מְכַל הָאָדָם אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הָאָדָמָה. וַיֵּרָא ה' אֵלָיו, וַיִּתֵּן אֶת רוּחוֹ עָלָיו, וַיִּשְׁלַחֵהוּ מִצְרִימָה לְהוֹצִיא אֶת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם יַד פֶּרַעַה. וַיְהִי כִּי מָאֵן פֶּרַעַה לִשְׁמוֹעַ בְּקוֹל ה' בִּיד מֹשֶׁה וַיִּנָּף ה' אֶת מִצְרַיִם וַיִּבֶס עֶשֶׂר מִבּוֹת, עַד כִּי נִכְנַע לֵב פֶּרַעַה, וַיִּשְׁלַח אֶת יִשְׂרָאֵל מִצְרָאִי.

אך כמעט שָׁצְאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, וַיִּנָּחֵם פֶּרַעַה עַל אֲשֶׁר עָשָׂה, וַיֵּאֱסֹף אֶת חֵילוֹ (צָבָאוֹ) וַיִּרְדֹּף אַחֲרֵי יִשְׂרָאֵל. וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל חָנּוּ אוֹ עַל יַסְסוֹף, הוּא הֵם הִנֵּקְרָא בְּפִי הָעַמִּים יָם הָאֱדֹם". וַיִּבְקַע ה' אֶת מִי הַיָּם, וַיַּעֲבְרוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּתַרְבֵּה (יָבֵשׁ) עַד בּוֹאֵם אֶל עֲבְרוֹ הַשְּׁנִי. וְהַמִּצְרִיִּם אֲשֶׁר רָדְפוּ אַחֲרֵיהֶם בָּיָם, מָבְעוּ, כִּי שָׁבוּ הַמַּיִם וַיִּכְסּוּ עֲלֵיהֶם. — לְיִבְרַח הַנִּפְלְאוֹת הָאֵלֹהִים יִחְנוּ חֲנֻנ־עֲשֵׂה חֶסֶד בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שְׁנָה שְׁנָה, אֶת חֶג הַפֶּסַח, הוּא חֶג הַמִּצּוֹת, כִּי בְצֵאת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם נִחְפּוּ לִלְכַת וְלֹא הִסְפִּיק בְּצֵקֶם לִהְחַמֵּיץ, וַיֹּאכְלוּ עֻגוֹת מִצּוֹת. —

ג.

Завоевать, завладѣть, ערָאָבֶערן, אײננעחמען	1 לְכָד.
Первенцы (плоды) ערסטינגע (פֶּרִיכְמֶע)	2 בְּכוֹרִים.
Учитель, наставник, לעהרער, מײסטער	3 רַב.
Виноградная лоза ווײנשטאַק	4 נָפֶן י'.
Степь, пустыня וויסטע	5 מִדְבָּר.

Судить, управлять	ריכטען, לייטען	6 שפּט .
Смоковница, (фига)	פייגענבוים (פייגע)	7 תאננה (תאנים) .
Резиденция	הויפטשטאדט, רעזידענץ	8 עיר-הבירה .
Скала	פעלזען	9 סלע (סלעים) .
Граница, пространство	גרענצע, געביט	10 גבול .
Возвышенность, (куча)	האָהע, (הויפען)	11 תל (תלל) .

1) conquérir, s'emparer.—to conquer, take possession. 2) Premices.—First fruits. 3) Maitre.—Teacher, Master. 4) Vigne.—Vine-plant. 5) Desert. 6) juger, gouverner.—to judge, govern. 7) Figuier (Figue). — Fig-tree (Fig). 8) Residence. 9) Rocher.—Rock. 10) Frontière, Territoire.—Frontier, Territory. 11) Eminence, (Monceau).—Eminence (Crowd).

בחדש השלישי לצאת בני ישראל מצרים, באו אל הר-סיני. שם נתן להם ה' ביד משה עבדו את התורה הקדושה. אשר בה כתובים כל המשפטים הטובים אשר יעשה איש בארץ לטוב לו ולכל האדם. ויבחר ה' בישראל מכל גויי-קדם לתת להם את תורתו, תורת-אמת. לזכר מתן-התורה נחג את חג השבועות, הוא גם יום התבואה, כי בשבת ישראל בארצם הקדושה, הביאו ביום ההוא ראשית בכורי אדמתם מנחה במקדש-ה'.

ובני ישראל הלכו במדבר ארבעים שנה, וימטר (מטר) להם ה' לחם מן השמים, הוא הקין, ויוצא להם מים חיים קרים מן הסלע. ושמלותיהם ונעליהם לא קלו מעליהם, וצענה' עומד עליהם

לְסִכָּה (למחסה), מְחַרֵּב בַּיּוֹם וּמְקַרֵּחַ בַּלַּיְלָה. לזכר הדבר הזה נחנן את חג הסִּפּוֹת, הוא גם חג הָאֶסִּיף (כי למועד הזה יֵאָסְפוּ תבואות האדמה בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל). – ואחרי עֲבָרָם אֶת הַמְּדַבֵּר הַגְּדוֹל, באו אל אֶרֶץ הַנִּלְעָד וְנִלְכְּדוּהָ. וימת שם משה עבד ה'. ולא היה עוד בארץ איש גדול חכם וקדוש, עָנּוּ וּמָהוּר, כַּמֶּשֶׁה רַב־נָוִי, ואחריו לא יהיה קָמָהוּ !

אחרי מות מֶשֶׁה עָמַד יְהוֹשֻׁעַ מְשַׁרְתּוֹ בְּרֹאשׁ צְבָאוֹת יִשְׂרָאֵל; וַיַּעֲבִירָם אֶת הַיַּרְדֵּן, וַיְבִיאֵם אֶרֶצָה כְּנָעַן, וְנִלְכְּדוּהָ. וַיִּקֶּם דְּבַר־ה', אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לַאֲבוֹתֵינוּ לֵאמֹרם לִיצְחָק וְלִיעֲקֹב, לַתֵּת אֶת אֶרֶץ־כְּנָעַן לְאַחֲזוֹהָ לְדָרֶעַם אַחֲרֵיהֶם. – וַיַּחֲלֹק יְהוֹשֻׁעַ אֶת הָאָרֶץ לְשָׁנִים־עֶשֶׂר חֲלֻקִּים, כַּמִּסְפָּר שְׁבַט־יִשְׂרָאֵל.

ואחרי מות יְהוֹשֻׁעַ עָמְדוּ בְּרֹאשׁ הָעָם שׁוֹפְטִים, וְהַשּׁוֹפְטִים שָׁפְטוּ בֵּין הָעָם, וְגַם נָלַחְמוּ אֶת מַלְחֲמוֹתֵיהֶם. וַיְהִיו הַשּׁוֹפְטִים אֲנָשִׁי־לֵב גְּבוּרֵי־חַיִּל, וַיִּשְׁפְּטוּ אֶת יִשְׂרָאֵל כְּשֶׁלֶשׁ מֵאוֹת שָׁנָה. – וַיְהִי אַחֲרֵי כֵן יוֹמְלִיכוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עֲלֵיהֶם מְלָכִים מִקֶּרֶב אֲחֵיהֶם. וַיְהִי הַמֶּלֶךְ הָרִאשׁוֹן אִישׁ רֹעֵה צֹאן, מְשַׁבֵּט בְּנִימִין, וּשְׁמוֹ שָׁאוּל. וַיִּפֹּל שָׁאוּל וּשְׁלֹשֶׁת בָּנָיו בַּמִּלְחָמָה עִם הַפִּלִּשְׁתִּים. – וַיֵּצֵא ה' אֶת שְׁמוּאֵל הַנָּבִיא לְהַמְלִיךְ עַל־עַמּוֹ אֶת דָּוִד בֶּן־יִשִּׁי, מְשַׁבֵּט יְהוּדָה; גַּם הוּא הָיָה רֹעֵה צֹאן בְּנֶעְוָרָיו, וּכְבֹּד יָצָא לוֹ שֵׁם (נִדְרַע שְׁמוֹ) בִּימֵי שָׁאוּל. בַּהֲפֹתוֹ אֶת הָעֶגְלָה הַפִּלִּשְׁתִּי, גָּלִית שְׁמוֹ. וַיְהִי הַמֶּלֶךְ דָּוִד אִישׁ־מִלְחָמָה וְגִבּוֹר מְהֻלָּל, נִזְרָא עַל כָּל סְבִיבָיו; וַיַּכֵּנָה אֶת כָּל אוֹיְבֵי יִשְׂרָאֵל, וַיַּרְחֵב (רָחַב) אֶת גְּבוּלוֹת מְמַלְכָּתוֹ, וַיִּלְכּוּד אֶת יְרוּשָׁלַּיִם, הִיא צִיּוֹן, וַיִּשְׁמְרָהָ לְעִיר הַפִּירָה. אֲךָ בְּגִבּוֹרָתוֹ וּכְאֻמָּץ־לְבָבוֹ, כֵּן הִיתָה גַם צָדֻקְתּוֹ וְחַסְדּוֹ; וַיְהִי יָבֵא אֶת ה' מֵאֵד. הוּא הָיָה גַם מְשׁוֹרֵר גִּשְׁבֵּן, וַיִּשֶׁר שִׁירִים וּמִיִּרּוֹת גְּפִלְאִים עַל כָּל צָרָה וְעַל כָּל שְׁמַחָה אֲשֶׁר הִשִּׁיגָה אוֹתוֹ. וּשְׁרָיו אֱלֹהִי, הַיְדוּעִים בְּשֵׁם "תְּהִלּוֹת־דָּוִד", יִשׁוּבְבוּ עוֹד הַיּוֹם נַפֶּשׁ כָּל אִישׁ צָרָה, וַיְרוֹמְמוּ

(רם) רוחו בכל עת, ובכל בְּתִי-הַתְּפִלָּה לְיִשְׂרָאֵל וְלָעַמִּים וְיִשְׁרֹו
עד היום הזה.

וַיָּמָת דָּוִד וַיִּמְלֹךְ שְׁלֹמֹה בְּנוֹ תַּחְתָּיו. הוּא הָיָה אִישׁ-שָׁלוֹם,
וּבְיָמָיו חָיוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּשָׁלוֹה וּבְנְעִימִים, וַיֵּשְׁבוּ אִישׁ תַּחַת גַּפְנוֹ
וְאִישׁ תַּחַת תְּאֲנָתוֹ. וַיַּחֲכֶם שְׁלֹמֹה מְכַל הָאָדָם אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הָאָרֶץ,
וַיֵּשֶׁר גַּם הוּא שִׁירִים נְפִלְאִים, וַיִּכְתֹּב מִשְׁלָיִם עִמְקֵי-בִינָה. וַיִּבְּאוּ
מְכַל הָאֲרָצוֹת לִרְאוֹת אֶת הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה וּלְהַתְּפִלָּא בְּחִכְמָתוֹ. וַיָּבֹן
שְׁלֹמֹה מִקְדָּשׁ (יְהִיבֵל קְדוֹשׁ) לַה' בִּירוּשָׁלַיִם, אֲשֶׁר אֵלָיו בָּאוּ מְכַל
אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל לְהִתְּפַלֵּל לַה'. וּבֵית הַמִּקְדָּשׁ הָיָה בְּנוּן גָּאֹדֶר יֶאֱדִיר,
הַדָּר וּמִהָלָל, אֲשֶׁר עָמַד עַל תְּלוֹ כְּאַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה.

וּלְמַעַן תִּדְרֹעוּ, יְלָדִים, אֵת עֶדְךָ הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה, שְׁמַעְרָנָא אֵת
אֲשֶׁר יִסְפָּר עָלָיו בְּסִפְרֵי הַקֹּדֶשׁ: בְּעִלּוֹתוֹ עַל כְּסֵא הַמְּלוּכָה, וְהוּא
עוֹרְנוֹ עָלֶם צָעִיר וְרֵךְ, וַיֵּרָא ה' אֵלָיו בְּחִלּוֹם הַלֵּילָה, וַיֹּאמֶר לוֹ
אֱלֹהִים: שְׂאֵל מָה אַתָּן לִךְ, וַיֹּאמֶר שְׁלֹמֹה: אַתָּה הַמְּלֻכָּה אֵת עֲבֹדְךָ
(אוֹתִי) תַּחַת דָּוִד אָבִי, וְאֲנִכִּי נָעַר קָמָן (עוֹל יָמִים) לֹא אֲדַע צְאֵת-וְבֹא
(לֹא) נִסִּיתִי בְּדַבְרֵי הַמְּלוּכָה, וְעַמֶּךָ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּחֵרָת. עִם רַב
(הוּא) אֲשֶׁר לֹא יִמְנָה וְלֹא יִסְפָּר מְרֹב. לָכֵן אַחַת אֲבַקֶּשׁ: תֵּן לִי
לֵב-מִבִּין, לְשַׁפּוֹט אֵת עַמֶּךָ יִשְׂרָאֵל, לְהִבִּין בֵּין טוֹב לָרָע, לְבַל
אַחֲרָץ מִשְׁפָּט מִעֶקֶל (עֶקֶלְקֵל) בָּבֹא בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְהִשְׁפֹּט לִפְנֵי. –
וַיִּיטֹב הַדְּבַר בְּעֵינֵי ה' כִּי שָׂאֵל שְׁלֹמֹה אֵת הַדְּבַר הַזֶּה. וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים
אֵלָיו: יֵעַן אֲשֶׁר שָׂאֵלְתָּ אֵת הַדְּבַר הַזֶּה, וְלֹא שָׂאֵלְתָּ לְךָ יָמִים-
רַבִּים, וְלֹא שָׂאֵלְתָּ לְךָ עֶשֶׂר, וְלֹא שָׂאֵלְתָּ נֶפֶשׁ אוֹיְבֶיךָ (וַיִּנְצְחוּן
בְּמַלְחָמָה), כִּי אִם שָׂאֵלְתָּ לֵב לְהִבִּין לְשִׁמְעַנִּי מִשְׁפָּט, לָכֵן הִנֵּה עֲשִׂיתִי
כַּקְּשָׁתְךָ: הִנֵּנִי נֹתֵן לְךָ לֵב חָכָם וְנָבוֹן, אֲשֶׁר כְּמוֹךָ לֹא הָיָה לִפְנֵיךָ,
וְאַחֲרֶיךָ לֹא יִקֹּם כְּמוֹךָ. אֲבָל גַּם אֵת אֲשֶׁר לֹא שָׂאֵלְתָּ אַתָּן לִךְ: גַּם
עֶשֶׂר גַּם כְּבוֹד כָּל יָמֶיךָ, וְאִם תֵּלֵךְ בְּדַרְכֵי לְשִׁמּוֹר חֻקֵּי וּמִצְוֹתַי,
כְּאֲשֶׁר הִלַּךְ דָּוִד אָבִיךָ, וְהִתְאַרְכַּתִּי אֵת יָמֶיךָ. –

ד.

- 1 נחל, ירש, רשט ערבנן. Получать въ наслѣд-
ство, присво- זיך אנאייגען ить себѣ . (אירש, רש.)
- 2 מליצה. Притча, краснорѣчiе, וינשפרוך
בערעדזאמקייט
- 3 חרבה. Развалина, опустоше- טריסמער,
nie פֿערוויסמוג
- 4 הגלה. Выселять, пере- פֿערטרייבען,
селять אין געפֿאנגנים פֿיהרען
- 5 הדיח (נרח). Отвращать, העראכשמוצטען,
сбивать съ пути פֿערפֿיהרען
- 6 הפיץ (פויץ). Размѣщать, разсѣ- אויסברייטען,
вать פֿערשמרייען
- 7 התערב. Смѣшиваться זיך פֿערמישען
- 8 גלות, גולה. Изгнание, выселение פֿערטרייבונג
- 9 מעגל (עגל). Кругъ, стезя נעלייז, וואַנדעל

1) hériter, s'approprier.—to *heir, appropriate*. 2) Parabole.—
Elocution. 3) Ruine, Dévastation. — *Ruin, Desolation*. 4) chasser,
exiler.—to *dispel, exile*. 5) Détourner, repousser. — to *push down,*
dissuade. 6) répartir, dissiper. — to *place severally, strew*. 7) se
mêler.—to *be mixed*. 8) Exil.—*Banishment*. 9) Carrière, Voie.—
Way, Career.

ויהי אחרי מות שלמה, ותבא רוח־זרעה בישראל, ויחצו לשתי
ממלכות: עשרת השבטים היו לממלכה לברדא, ונתקרא "ממלכת

ישראל" או "אֶפְרַיִם" (על שם אֶפְרַיִם בֶּן יוֹסֵף). ושני השבטים יהודה ובנימין רבקו בבית־דָּוִד, וימליכו עליהם את בן־שלמה, וְהִקְרָא הַמַּמְלָכָה הַזֹּאת מַמְלַכַת יְהוּדָה.

ויהיו מלכי־ישראל ואֶפְרַיִם רָעִים וְחָטָאִים, ולא הלכו בדרך ה'; וגם כל העם סָר מאחרי ה' וַיַּעֲבְדוּ לָאֱלִילִים. אך בכל אשר הִרְשִׁיעוּ עֲשֵׂרֶת הַשְּׁבָטִים לַעֲשׂוֹת, עוֹד הָיוּ נְעִלִים וְטוֹבִים מִכָּל הַגּוֹיִם אֲשֶׁר סָבִיבוֹתֵיהֶם; כִּי רוּחַ הַתּוֹרָה הַקְדוּשָׁה אֲשֶׁר נָחֲלוּ מֵאֲבוֹתֵיהֶם, לֹא חָלַף מֵהֶם כָּלִיל, וַיִּבְדִּילֵם לטוב מִיֵּתֶר גּוֹיִּיקָדָם. וגם מלכי־ישראל נודעו בִּקְרֹב הָעַמִּים שֶׁבָּנִיָּהֶם לְתַהֲלָה, כִּי מַלְכֵי־חֹסֶד הֵם; תַּחַת אֲשֶׁר יֵתֶר מַלְכֵי־קָדָם לֹא יָדְעוּ וְלֹא הִבִּינוּ מֶה הוּא חֹסֶד וְצַדִּיקָה.

ויהי מִקֵּץ מֵאתָּים וְחֲמִשִּׁים שָׁנָה לְהִפָּרֵד אֶפְרַיִם מֵעַל יְהוּדָה, וַיַּעֲלוּ מַלְכֵי אֲשׁוּר (אַסִּירִיָּה) עַל שׁוּמְרוֹן, עִיר הַבִּירָה בַּמַּמְלָכָה יִשְׂרָאֵל, וַיִּלְכְּדוּהָ; וַיִּגְלוּ אֶת עֲשֵׂרֶת הַשְּׁבָטִים אֲשׁוּרָה, וַיַּתְּעֲרֹבוּ שָׁם בְּגוֹזִים, וַיִּפְחֹד שָׁמָּה מִיִּשְׂרָאֵל, עַד הַיּוֹם הַזֶּה.

וּבַמַּמְלָכָה יְהוּדָה מָלְכוּ מַלְכִּים מִבֵּית דָּוִד, שְׁמוֹנֶה־עֶשְׂרֵת דּוֹר. אך גם בני יהודה לֹא שָׁמְרוּ תִּמְדַּת חֻקֹּת ה', ולא הלכו תִּמְדַּת בְּדֶרֶךְ הַטּוֹב וְהַיָּשָׁר. שְׁמוֹנֶה מַלְכֵי יְהוּדָה הָיוּ אֲנָשִׁים צָדִיקִים וְחַכְמָיִם, טוֹבִים וְאֲנָשֵׁי־חַיִּל, וַיִּנָּחֲמוּ אֶת הָעָם בַּמַּעֲגָל־צֶדֶק. אך עֲשֵׂרֶת מַלְכִּים הָיוּ אֲנָשִׁים רָעִים, אֲשֶׁר זָנְחוּ אֶת מִשְׁפָּטֵי ה', וַיִּדְּחוּ גַם אֶת הָעָם מִן הַדֶּרֶךְ הַטּוֹב.

וַיָּקָם ה' בְּיִשְׂרָאֵל וּבִיהוּדָה נְבִיאִים. וְהַנְּבִיאִים הָיוּ אֲנָשִׁי קָדָשׁ, חֲכָמִים וְנִבְנוֹנִים עַד מָאד, וַיַּעֲזִירוּ לְמוֹסֵר אֶת אֲזֶן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּגִּידוּ לָהֶם אֶת אֲשֶׁר יִקְרָם בְּאַחֲרִית הַיָּמִים. וַיְהִיו הַנְּבִיאִים נְבוֹרֵי רוּחַ, נִלְחָמִים כָּל יְמֵיהֶם אֶת מִלְחַמַּת הָאֱמֶת וְהַצֶּדֶק, וַיַּגִּידוּ לְמַלְכִּים פְּשָׁעִים וּלְשָׂרִים עֲוֹנִים, וְלֹא פָּחְדוּ וְלֹא חָתְנוּ (חָתְנוּ). וְלָשׁוֹן הַנְּבִיאִים

כֹּאֵשׁ לְהַמִּית הָיָא, וּדְבָרֵיהֶם לֹקָחִים לְכָבוֹת כְּחֵן הַשִּׁירָה הַנִּשְׁנָבָה
אֲשֶׁר הִנָּצַק (יִצְקָן) בָּהֶם, וּבָעֵז מְלִיצָתָם.

אך גם בני יהודה הִקְשֹׁו עֲרֵפֶם, וְכָל תּוֹכָחוֹת הַנְּבִיאִים לֹא
הוֹעִילוּ לְהַשִּׁיבָם מִדְּרַכֵּם הָרָעָה. וַיַּחַר אִף ה' גַּם בְּמַמְלַכַת יְהוּדָה,
וַיִּתֶּנָּם בְּיַד הַפְּשָׁדִים אֲנָשֵׁי כְּבָל (בְּבִילְגֻזָּה), זֶה הַגּוֹי הַמֵּר וְהַנִּמְהָר
הַהוּלָךְ לְרֶשֶׁת אֲרָצוֹת לֹא-לוֹ. וְכַמֵּאָה וְחֲמִשִּׁים שָׁנָה אַחֲרֵי גָלוּת
עֶשְׂרֵת הַשְּׁבָטִים, עָלָה נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ כְּבָל עַל יְרוּשָׁלַם, וַיַּצַּר
עֲלֶיהָ וַיִּלְכֹּד אוֹתָהּ מִקֵּץ שָׁלֹשׁ שָׁנִים, וַיִּשְׂרַף וְאֵת יְרוּשָׁלַם וְאֵת
מִקְדָּשָׁהּ כֹּאֵשׁ, וַיַּגְלֵל אֶת יִשְׂרָאֵל כְּבָלָה, אַחֲרֵי שִׁבְתָּם בָּאָרֶץ
יִשְׂרָאֵל כְּשִׁמּוֹנָה-מֵאוֹת שָׁנָה.

כְּשֶׁבַע שָׁנָה יֵשְׁבוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּגוֹלָה, בָּאָרֶץ כְּבָל. וּמִקֵּץ
הַיָּמִים רַחֵם ה' אֶת עַמּוֹ, וַיִּתֶּנָּם לַחֲסֹד בְּעֵינֵי מַלְכֵי פָּרַס (פָּרְסִיִּים)
אֲשֶׁר מָשְׁלוּ אֹז בְּכָבָל. וַיִּתֵּן כְּרֶשׁ מֶלֶךְ פָּרַס רִשְׁיוֹן לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל לָשׁוּב
לְאַרְצָם הַקְּדוּשָׁה, וּלְכַנּוֹת אֶת הָרְבוּתֶיהָ. וַיֵּשְׁבוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל
אֶרֶץ אֲבוֹתֵיהֶם, וַיֵּשְׁבוּ בָּהּ. וַיֵּשְׁבוּ אֶל ה' אֱלֹהֵיהֶם בְּכָל לְבָבָם,
וַיִּבְנוּ בֵּית לַה', וַיִּפְּצוּ אֶת תּוֹרָתוֹ וְאֵת דְּבָרֵי-נְבִיאָיו בְּכָל הָעַם,
וַיִּלְמְדוּ אֶת בְּנֵיהֶם תּוֹרָה, מוֹסֵר וְדַעַת, וַיַּעֲבֹדוּ אֶת הָאָרֶץ, וַיֹּאכְלוּ
אֶת פְּרִיָּהּ וַיִּשְׁבְּעוּ מִמּוֹנָהּ. וַיֵּשְׁבוּ לְבַטַח בְּצֵל (= מַחֲסֹד) מַלְכֵי פָּרַס
הַמוֹשְׁלִים אֹז בָּאָרֶץ.

זֶה הוּא הַחֲלֹק הָרִאשׁוֹן מִדְּבָרֵי-יָמֵי עַמּוֹ, וְאֵת הַחֲלֹק הַשֵּׁנִי
מִתִּלְדוּתֵינוּ אֲסַפֵּר לָכֶם עוֹד בַּסֵּפֶר הַזֶּה.

77.

מַעֲנֶה יֶלֶד חָכָם.

- 2 פֶּקִיד . בעצמטער , Начальникъ ,
 אויפֿזעהער надсмотрщикъ
 3 הַנֶּעֱזָר יֵעִז . זיך ערפֿרעכֿען Осмѣливаться

1) Est.—East. 2) Chef.—Chief. 3) oser.—to dare.

יְחֻקָּיהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה הָיָה מֶלֶךְ צָדִיק וְחָכָם, וַיַּעַשׂ טוֹבוֹת רַבּוֹת לַעֲמּוֹ, וַיִּכָּן בְּתִי־סֵפֶר בְּכָל עֲרֵי־מַלְכוּתוֹ, לְלַמֵּד אֶת הַיְלָדִים רִאשִׁית תּוֹרָה וְדַעַת. וַיֵּצֵא לְשָׂרָיו וְלַפֶּקִידִיו לָשִׁים עֵין עַל בְּתֵי הַסֵּפֶר לִילָדִים, וְלַהֲפָקִיד לַמּוֹרִים רַק אֲנָשִׁים טוֹבִים, חֲכָמִים וַיָּדְעִים. — וַיְהִי הַיּוֹם וַיָּגֵד לוֹ כִּי בַעִיר הַמְּלוּכָה, בִּירוּשָׁלַיִם, נִמְצָא אִישׁ וְקָן אֲשֶׁר עָבַד כָּל יָמָיו בְּחִיל־הַצֶּבֶא, וְלַעֲת וְקָנָתוֹ בְּכָלוֹת פָּחוּ, עֹזֵב אֶת עֲבוֹדַת הַצֶּבֶא. וַיְהִי לַמּוֹרָה לִילָדִים קִטְנִים, הִבָּאִים אֶל בֵּיתוֹ לְלַמּוֹד מִפִּי רִאשִׁית תּוֹרָה וְדַעַת.

הַדָּבָר הַזֶּה לֹא יָשָׁר בְּעֵינֵי הַמֶּלֶךְ. אֲשֶׁר אָמַר כִּי רַק אֲנָשֵׁי־תּוֹרָה וְחֲכָמָה יֵצְלָחוּ לַהּוֹרוֹת לֶקֶח לִילָדִים, וְלֹא אֲנָשִׁים אֲשֶׁר בָּלוּ כָּל יָמֵיהֶם בְּמַלְחָמוֹת וּבַחַיֵּי־הַמִּלְחָמָה. וַיִּגְמַר בְּלִבּוֹ לֵלְכַת אֶל בֵּית הַסֵּפֶר אֲשֶׁר לְאִיש־הַצֶּבֶא, וּלְרֹאוֹת בְּעֵינָיו וּלְשִׁמּוֹעַ בְּאָזְנוֹ אֶת דְּבַר הַלְמוּדִים.

וַיְהִי כִּבְּאֵה הַמֶּלֶךְ בְּבֵית הַסֵּפֶר וַיִּבְהַל הַמּוֹרָה מְאֹד, כִּי רָאָה אֶת פְּנֵי הַמֶּלֶךְ וְהָנֵם זִעְפִּים. אֵךְ עַד מַהֲרָה אָמַץ אֶת לִבּוֹ, וַיִּשְׁתַּחוּ לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר: מַה אֲדוֹנִי הַמֶּלֶךְ דּוֹרֵשׁ מֵעַבְדּוֹ? — וַיַּעַן הַמֶּלֶךְ: חַפֵּץ אֲנִי לְרֹאוֹת אִיךָ יִלְמְדוּ אֲנָשֵׁי־צִבְאִי אֶת הַיְלָדִים תּוֹרָה וְדַעַת; וְעַתָּה שְׂאֵל־נָא דְבָר אֶת אֶחָד הַיְלָדִים, וְאֶשְׁמַע אֶת אֲשֶׁר יַעֲנֶךָ. וַיִּפֹּן הַמּוֹרָה אֶל אֶחָד תַּלְמִידָיו הַקִּטְנִים וַיִּשְׁאַלְהוּ: הַגִּידָה לִּי אִיפֹה אַתָּה יוֹשֵׁב בְּעֵת? — בְּבֵית הַסֵּפֶר! עֲנֵה הַקָּטָן בְּמַחְבֵּה. — וַאֲיֵה בֵּית־

ספרך? – בעיר המלוכה בירושלים! – ואיה ירושלים? – בממלכת יהודה! ואיה ממלכת יהודה? – בארץ ישראל אשר יאמר לה לפנים ארץ כנען. – ואיה ארץ ישראל? – בארץ המזרח! – ואיה ארץ המזרח? – על פני האדמה! – ואיה האדמה? – בתבל! –

המלך, אשר בבאו אמר לגעור באיש-הצבא, על אשר נועז להיות למורה, נחם לאט לאט ממחשבתו; כי מענה הילד העונה נכחות, ישר בעיניו. וכבר אמר לצאת את הבית; אבל המורה הוסיף עוד לשאל: ואיה התבל? – המלך הביט על השואל בלי-חמדה, באומר: הן השאלה הזאת נשגבה מבינת ילד קטן. – אך הילד לא הרבה לחשוב מחשבות, ויען בכטחה: התבל היא בידי אלהים! –

המענה הזה הפיק רצון מאת המלך, ויקח את הילד על זרועותיו, ויחבקו וישקוהו. ויתן לו תשורה כניד-המלך (יפכלה מלך). ואחרי כן פנה אל המורה ויאמר בנעימות: סלח לי כי היה בלבי רעה עליך. ואולם עתה נוכחתי כי גם אנשי הצבא ביהודה, אנשים חכמים הם ויודעים גם לחנך ילדים. יהי ה' עמך והיית למורה-משכיל בעמי. – ויצא מאת הבית שבע-רצון.

78.

הפֿתבּ הַיִּפּה.

Нанимать	מיעטהען	1 שִׁכֹּר.
Упрямство	ווידערשפענסטיגקייט	2 מָרִי (מָרִי).
Утомлять, аונגעדולדיג выводить изъ терпѣнія	ערמיערען, מאַלען	3 הַלֵּאָה.
Извиваться	זיך ווינדען, פֿערדרעטען	4 הַפְּתֵל.

Исследовать,	פֿאַרשען,	5 חֶקֶר .
розыскивать	אונטערזוכען	
Вооружать, (ауменит-),	אויסריסטען ,	6 אָזר .
(опоясывать)	(מען)	
Недовольный,	אונצופריעדען ,	7 סר .
Угрюмый	מיסמוטהי	
Ручаться	בירגען	8 עָרֵב .
Свидѣтельство	בעשייניגונג ,	9 תְּעוּדָה .
	צייגניס	
Пустое, суета	ניכטיגעס	10 הֶבֶל .
Снисходить,	נאכזיכטיג זיין	11 נָשָׂא פָּנִים .
уважать		
Точность	גענויאיקייט	12 דִּיוקָ* .
Количество, число	בעטראג ,	13 מְכֻסָּה (כסס) .
	אנצאהל	
Терпѣніе	געדולד	14 סִבְלָנוּת , אֶרֶךְ-
		אַפִּים-רוּחַ .
Выдумывать,	אויסדענקען	15 תִּבְּל .
Замышлять		

1) engager.—to engage. 2) Obstination.—Obstinacy. 3) fatiguer, impatienter.—to fatigue, put out of patience. 4) so tortiller.—to coil up. 5) rechercher.—to investigate. 6) armer (ceindre).—to arm (girt). 7) mécontent, morose.—discontented, surly. 8) garantir.—to warrant. 9) Attestation. 10) Vanité.—Vanity. 11) avoir indulgence.—to be indulgent. 12) Précision.—Punctuality. 13) Montant.—Amount. 14) Patience, 15) inventer.—to invent.

מִיכָה הִיא בֵּן לְאִישׁ עֹשֶׂה מְאֹד . הוּא הָיָה נֶעַר חֶסֶד , טוֹב לֵב , וְחָרוּץ בְּלִמּוּדָיו . רַק לְמוֹד אֶחָד לֹא תִפִּיק רִצּוֹן מִמֶּנּוּ , זֶה מְלֹאכֶת

הכתב. אביו אשר יֵעֲדוּ להיות סוחר כמהו, תִּפְץ כי יהי כתב־ידו יפה, כראוי לאיש־סוחר; לכן שָׁכַר לו מורה אָמֵן להורותו את המלאכה. אך, קָאֵמֹר, לא מצאה המלאכה הזאת חן בעיני הנער, ולכן לא הצליח בה. אותיות־כתבו היו מְעַקְלוֹת ונִפְתָּלוֹת, רעות המראה מאד, עד כי היו לֹוֹעָה לְכָל רֹאֶיהֶן.

כֹּה הִשְׁפִּיעַ תַּמְרוּרִים את מורהו, וגם אביו התעצב על זה מאד. אך מיכה בָּאֲחָת, כי המלאכה הזאת מְשֻׁמָּמַת אותו, ולכן תִּכְבַּד מִמֶּנּוּ.

ויהי היום ויבא מורהו אל הַלְקָח, וירא מיכה והנה הוא סַר וְנֶעֱף וְעֵצוּב־רוּחַ מאד. הנער דָּמָה כי הוא בְּמָרְיוֹ הִסֵּב בְּעֵצְבוֹנוֹ; ובהיותו סוֹב־לֵב הִתְאֵמַץ הַפֶּעַם לַיְפוֹת (לעשות יפה) את כְּתָבוֹ לִמְעַן שִׂמַּח נֶפֶשׁ מורהו; אך לְתַמְהוֹנוֹ לא סַר רוּחַ הָעֵצָב מִמֶּנּוּ. וַיַּחְקוֹר הַנֶּעֶר את חֲבָרָיו, וַיִּוָּדַע לוֹ כי מורהו נִפְלַ בְּרַעְיָה גְדוּלָּה, כי איש אחד מִמְּכָרָיו פָּתָהוּ לַעְרוֹב בַּעֲדוֹ לְנוֹשָׂא, ועתה בָּרַח האיש, ובעוד חדש ימים נָטַל עַל הַמּוֹרָה לְשֹׁלֵם בַּעַד רַעְיָהוּ שְׁלֹוִשׁ שָׁקֶל, וידו איננה מְשֻׁנָּת, כי בַּעַל אִשָּׁה וְאֵב לִבָּנִים הוּא, וְהוּא מְכַלְכֵּל בֵּיתוֹ בְּלִחְץ (עֵזֶז). וַיִּשְׁמַר מִיכָה את הַדָּבָר בְּלִבּוֹ וְלֹא גָלָהוּ לְאִישׁ. וַיִּחְבֹּל כָּל הַיּוֹם תַּחֲבָלוֹת, וַיִּשֶׁת עֲצוֹת בְּנַפְשׁוֹ, אִיךָ לַחֲלֹץ את מורהו מִצָּרָתוֹ. אִמְנֵם יִכָּל לְהוֹשִׁיעַ לוֹ כִּרְגֵעַ, בְּגִלּוֹתוֹ את מִצְנֻקָתוֹ לְאִבּוֹ הָעֹשִׂיר הַנָּדִיב; אִךְ הַנֶּעֶר נָמַר בְּלִבּוֹ אֲחֶרֶת.

ויהי בערב בשבתו לפני אביו, ויהחכם הנער להִסֵּב את הַשִּׁיחָה עַל כְּתָב־יָדוֹ. ויאמר: הוּא, אִבִּי, לוֹ יָדַעַת מַה קָּצְרָה רוּחִי בַּמְּלָאכָה הַזֹּאת! —

—אִמְנֵם מְלָאכָה מְלָאָה הִיא בְּרָאשִׁיתָהּ, עֵנָה הָאֵב: אֲבָל בְּחִפְצִי כִי תִהְיֶה לְסוּחָר, נָטַל עֲלַיָךְ לְהַבְלִיג עַל שְׂמֻמוֹנָהּ וּלְלַמְדָּהּ הַיֵּשֶׁב.

—יָדַעְתִּי, אִבִּי, יָדַעְתִּי, גַּם נִכּוֹן אֲנִי לְהִתְאָזֵר עוֹ וּלְאָמֵן מִכָּךְ

אָסן; הַסֵּבֶן) אה ידי כראוי; רק שאלה אחת אני שואל ממך. — מה זאת? אמר האב.

—הנני מבטיחך כי מהיום הזה ייטב כתבידי, ואתה תבטיחני גם אתה. כי בכל פעם אשר אביא לך תעודה ממורי, כי הוטב כתבידי, תתן לי שקל אחד, לעשות בו בטוב בעיני. —
—בכל-לבי נכון אני לעשות כזאת, ענה האב: כי כטוח אני בתכמתך, כי לא תוציא את הכסף להביל. מי יתן והיה עלי לתת לך שקלים רבים! —
וישק הנער לאביו ויחבקהו לאות פְּרִיַת־בְּרִית יִכִּי כרתו בְּרִית.

ממחרת היום ההוא כאשר בא המורה כפעם בפעם אל הלוח ויכתוב לפניו שורה אחת למופת, התאמץ הנער לחקות בדיוק את אותיות מורהו, ובסבלנות גדולה צִיר כל אות ואות. המורה התפלא מאד, ויקרא: טוב מאד, טוב מאד! —ההנך שבע רצון ממני? שאל מיכה. —הנני לא רק שבע-רצון, כי גם משתאה אני לך, ענה המורה: ונכון הנני לספר מְהִלָּה (יתולתך) לאביך. —אם כן, אמר הנער: זאת עֲשֵׂה, תן לי תעודה כי מצא כתבי חן בעיניך הפעם, וְאַרְאֶה לאבי, האומר לי תמיד כי גרפה אני במלאכתי. —בכל לבי אַעֲשֶׂה בקשתך, ענה המורה: וגם בכל פעם אשר תשְׁבִּיעַני רצון, אתן לך תעודה כזאת. —

המורה כתב לו תעודה מְהִלָּת, והנער הִרְאֶה אותה לאביו, אשר לא אָחַר לתת לו את השקל, כאשר הִתְּנוּ. —מה מאד שִׂמַּח הנער על השקל הזה! הן זה פרי-עמלו, יגיע בפיו! הוא שם את השקל בכיס קטן, ויבטח לנפשו להתאמץ ולהשתכר שקל, שקל ליום, עד אשר תהי לו, ככלות החדש, מכסת הכסף הדרוש למורהו. ואף אמנם גָּדַל חֲשֵׁקוֹ, ולפיהו עֲשֵׂה גם תוֹשָׁה. ובכן קבל מדי יום ביומו שמל אחד. —דבר השָׁנוֹת (שָׁנָה) התעודות

בכל יום העיר חשד בלב האב, בדמותו כי המורה נושא פני תלמידו, לכן בקש את בנו להראותו את כתבו במחברתו. ובראותו את הכתב, נוכח כי לא הוסיף המורה על תהלת בנו, ויגל לבו מאד.

או הניע יום השלשים, יום השלום (שלם). ביום הזה נמר המורה לתת בעבוס את כלי-כספו המעטים, למען השיג הכסף, הנקם הזה הונה את נפשו מאד, ובבאו אל תלמידו היה עצוב עד מאד. ויאמר לו תלמידו: הגידה נא לי, מורי, למה פניך רעים ככה היום? - דאגה בלבי, בני! ענה המורה.

-אנא הגד נא לי את דבר דאגתך, הן יודע אתה כי אוהב אני אותך מאד. - המורה כבר חפץ לגלות לו את לבו, אך כרנע התעשת, כי נכלם פן יראה כמבקש נדבות, והוא לא הסכין בזה; לכן הסב פני הדברים, ויאמר למיכה: הנה היום אין לך הולך אחרי הלמוד פתמול שלשום. - כן הדבר, מורי, ענה מיכה.

-הן ידך רועדת, ולא תנוח על מושבך. - כן הדבר, מורי, ואתה הסבות בזה, ענה מיכה, ודמעות נראו בעיניו. - אני? שאל המורה בתמהון.

-כן, אתה! אהה, אינני יכול להתאפק עוד, קרא הנער; זריץ אל ארצו ויוציא משם את פיו, ויפל על צוארי מורו, ויאמר: הלא לך הכסף לשלם לנושה, ולא תמכור עוד את כלי ביתך! - המורה נפעם מאד, אך מאן לגעת בכסף, כי לא הבין מאין בא לנער מכסת-כסף רבה כזאת. או ספר לו הנער את כל הדברים, ויחבקו המורה הזקן בורעותיו, ויאמר: הנך נער טוב לב, ובנאון אקח ממך את כספך, פרי עמלך; אך שלם אשלמהו לך בלמודים.

או בא גם האב החדרה, ויגיד לו הדבר. וישק האב לבנו,

ויאמר: מראשית כזאת ידעתי כי לא תוציא כספך להבל, אך לא פללתי כי לתשועת-מורך קבצתו. במוח אני כך כי תהיה לאיש טוב, ושמחת את לב הוריק. —

79.

הַעִיר.

Самъ, соверш. одинъ	נאנין אליין	1 בְּנִפּוֹ.
Стойло, хлѣвъ	שטאלל	2 רֶפֶת.
Кричать	שרייען (פֶּאָם עוּעַל)	3 נָעַר.
Загадка	ראָטזעל	4 חִידָה.
Преимущество	פֶּאַרצוג	5 יִתְרוֹן (יתר).
Умѣренный	נעמאַסיגט	6 מָתוֹן.
Сила, возможность	קראַעַט, מֶאַגליכקייט	7 אֵל, אֹזֶן.
Стрѣла	פֶּפּייל	8 חֵץ.
Осель	עוּעַל	9 חֲמוֹר.
Кость (костистый)	קנאַכען, (קנאַכִּיג)	10 גָּרֶם.
Волчець	דיסמטעל	11 בֶּרֶקֶן.
Караванъ	קאַראַואַנע	12 אֶרְכָּה (ארח).
Яма	גרוּבֶע	13 פֶּחַת (פֶּחַתִּים), גִּי.
Гибель, разрушеніе	שרעקען, צערשטאַרונג	14 מִחְתָּה (חתת).
Чресла	לענדען	15 מִתְנִים.
Колодезь, (яма)	ברוננען, (גרוּבֶע)	16 בְּאֵר.

Ослица	עזעלין	17	אתון (אתונות), ג' .
Прыгать, скакать	שפרינגען, היפּפֿען	18	גילג. דהר .
Мужчина, человек	מענש	19	גבר .
Искать, наставлять	זוכען, מאַהנען	20	שחר .
Їздокъ, всадникъ	רייטער	21	פּרש .
Зелень, овощи	נעמיזע	22	ירקות (דק) .
Сотрясаться, вздрог- нуть	ערבעבען, עריצטמען	23	התפליץ .
Возливать, напускать	ניעסען, איינועטצען	24	נסך .
Чесать)	קראטצען, (אויסכירסטען)	25	גרד .
Дыхать, пыхтѣть	שנייבען, אטהמען	26	נשם .

1) tout seul. — alone. 2) Etable. — *Sty*. 3) crier. — to cry.
4) Énigme. — Riddle. 5) Preference. 6) modéré. — moderate.
7) Force, Possibilité(y). 8) Flèche.—Arrow. 9) Ano.—Ass. 10) Os
(osseux), — Bone (ossous). 11) Chardon.—Thistle. 12) Caravane.—
13) Fosse.—Pit. 14) Ruine, Malheur.—Ruin, Perdition. 15) Reins.—
Loins. 16) Puits. — Well. 17) Anesse. — She-ass. 18) bondir.—to
spring. 19) Homme.—Man. 20) chercher, sommer. — to seek, sum-
mon. 21) Cavalier.—Rider. 22) Légumes.—Vegetables. 23) trembler.—
to tremble. 24) verser, tomber. — to pour, attack. 25) gratter. — to
scratch. 26) souffler, haleter.—to breathe, puff.

השמש יצאה זה עתה על הארץ; רוב בני הכפר עוד לא
קמו משנתם. ואולם ברפת החמורים חיים צוהלים ועליזים. האתון
השקיף בעד החלון. תפתח את פיה ותראה את שניה הגדולות.

ובאוני כל עובר תנער בגיל: הִי־הָאֵן! — מה מאַשרה היא! עיניה מזהירות, וכמו צחוק יחלוף על שפתותיה. אכן רב אַשרה: כי שם על מצע התבן שוכב הילד אשר ילד לה, עיר קמן ונחמד. עיני האם לא תשבענה מראות את אוני הארכות, ולא תחדל ללַקֵּק. — האח, בני, אמרה אליו באהבה: הנה השמש האיר את יום הַנִּלְדָּךְ, אות הוא כי דרכך בחיים יהיה מלא אורה ואשר. — במוחה אני בו כי יהיה לחמור־גֵּרם, אמרה אתון זקנה מְנִי הרפת: זה רגע ראיתיו עומד הֵבֵן על רגליו. לכן אִיעֲצֶךְ להִינִיקוּ למצער כששה ירחים (יחדשים); אקוה כי אדונינו החֲסֵד (יבעל החמור) לא יניאך מואת. —

—ואנכי, אמר אחד החמורים: רק ברכה אחת אתן לְךָ הַנִּלְדָּךְ, כי לא יהיה בעל־דברים כאמו. מַעֲלֹת השחר ועד הַנֶּחַח לא תחדל להרבות להג, וְתִדְרֹךְ (יגדל) שְׁנֵתִי מעיני. השקמי נא רגע, אתון, הן עוד היום גדול לְבָשָׁר בעולם את דְּבַר הולדת בנך.

—הוי, ילד שַׁעֲשָׁעִי, הנה הם אומרים להפריעני מִהֲבִיעַ אֲשָׁרִי ומשושי, אמרה האתון ותשכב על יד בנה, וְתִלְחֹשׁ באונו: הא לך, בני, חֶלֶב טוֹב, מֵאֵין כמהו. יודעת אני גְּבִירוֹת חולות רבות הִנְכַּסְפוֹת לשותותו; אבל לא, הפעם לא אוסיף תת חֲלָבִי להן, הפעם אֲחַשְׁכֵּנוּ לך, בן יקיר. —

והעיר הולך וגדול, ולפעמים ילך עם אמו להשתעשע על פני הכרים; ובעוד אשר אמו רועה, יקפץ וידלג ויתגולל על פני הדשא, ויש אשר תִּחַרד אמו פן ישבר את רגליו בְּקִפְצוֹתָיו הַזֵּרוֹת. — העיר מצא לו נחל גדול על יד הכר, ולרגעים ישים פַּעֲמָיו אליו. אמו לא תוכל הֵבֵן מה לְכַנֶּה וְלַנְחַל! הן אִי־אֶפְשָׁר הדבר כי ירחץ בו את רגליו, אחרי אשר אָסְרָה עליו אמו מַעֲשׂוֹת כּוֹאֵת, וגם לא נָאָה הוא לַעֲזֹר הַגּוֹן לְתַרְמִיב את רגליו. ואולם זה פתרון

החידה: בלכת העיר פעם אחת לשתות, נשקפו לו פניו ממיר הנחל, ומאו הנהו הולך יום יום להביט בו לראות הקרבו אוניו, הארכו שערות זנבו, ובקלל ההתחמר (היה לחמור) פראוי; כי זה כל חפצו. כאשר אנדל, יאמר תמיד: אכל גם אני קוצים וברקנים כאמי; גם אני אמשוך בעגלה, ואשא על גבי את הגברים והגבירות והילדים. אמנם אמי אומרת כי העבודה קשה, אבל אנכי לא אוכל הבין מדוע יכבד הדבר. אם תרכב גבירה עלי, אז אאמיץ כחי, וכוה וכוה אעשה – ובדברו קפץ וידהר ימין ושמאל, וירם את רגליו האחרונות, ולו ישבה עליו או אשה, כי עתה נפלה מלא קומתה ארצה.

והעיר טוב לב מאד, כי על כן רבים אוהביו ורעיו בכפרו. האחד הוא סיח שחור אשר כגילו, ועוד עז וקנה וגדלה הקטן: ארבעה אלה התהלכו תמיד באחוה וברעות, ותחת התפוח עמדו וישיחו בעגונים המלככים בעלי-חיים (חיות, בהמות) כמוהם. אמנם לפעמים התקוטטו, אך עד מהרה השלמו (עשו שלום).

– צר לי עליך, רעי האמלל, אמר פעם אחת הסיח אל העיר: צר לי מאד על אונך הארוכות. איזה הדרך באו אליך, ומה תועלתה לך? מדי הורידך אותן לימינך ולשמאלך, הנך גלעג ככה, עד כי לא אוכל להתאפק מצחוק. – מה אוכל עשות? ענה העיר: הן חמור אני, ולכן נתנו לי אונני חמור ולא אונני סוס. ואולם אל נא תדבר סרה (רפי) באוני; אני נוכחתי כי אונני מטיבות לשמוע מאוניך. – אולי כן הוא, ענה הסיח, ויפן אל העז ויאמר: אנור לך, עז אמללה, כי נתנו לך רגלים שסועות. הוי, מה מכערות הן! ואולם שורי נא אל רגלי ואל רגל העיר, מה יפו פרסוטינו! – ואנכי לא אקמר (המר) את רגלי ברגליכם, אמרה העז: נסו נא אתם לטפס ולקפץ על ראשי הסלעים, עלו נא אתם על ראשי הגבעות לתור שם את העשב הדשן ואת פרחי-הבשם, ואחר

שובו והראוני את רגליכם ואת שניכם ! וגם זה יתרון לרגלי, כי לא יושמו עליהן פעמי-ברזל ; ואם לא אשגה, אינכם אוהבים עד מאד את פעמי הברזל, גם אתה גם החמור.

—הנך בעלת-דברים מאין כמוך, ולך תמיד הצדקה. לכן נחלל מוזאת, אמר הסיח. — לא, לא נחלל ! אמרה העז : הגידו נא לי מדוע לא נתנה לכם אף קרן אחת לעמור על נפשכם (להגן עליכם), ולי נתנו שמים ? — אנחנו נחֲסֶה (נמצא מחסה) ברגלינו, ענה הסיח. — הָחֲסוּת (מחסה) הזאת איננה שוה מאומה, אמרה העז, ותאכל בכל פה את העשב. — או קפץ הגדי לקראת הסיח, לאמר : הבה נצחק ! ויתגולל העיר על פני הרשא, והגדי והסיח רקדו לפניו. כה חיו שְׁלֶשֶׁתָם חיי צחוק ועליצות.

וְהַמְלֵאָנָה לעיר שְׁנַתִּים ימים (שתי שנים) ויהי לחמור. ותתנאה בו אמו מאד ותתפאר בו כי אין כמוהו ליפי בכל חמורי הכפר. והחמר אדונו עשה לו כר ויעל וירכב עליו למען הורותו ללכת מישָׁרִים. אך החמר האמלל שב מִלְּקָחוֹ הראשון וּשְׁאֵת בְּמִצְחוֹ. כי החמור התהולל מרוב עליצותו, ויעש "בוה ובוה" עד אשר הפיל את אדונו ארצה. אנא, בני יקירי, אמרה לו אמו בשוּבוֹ : הִיטִיבָה נא דרכך והתנהל במנוחה, פן ידע לנו. — לא אדע מה זה היה לי, ענה העיר : הֶחֱלַל הַחֲלוּתִי ללכת כרצון אדוני, ברנל ישָׁרָה וּבְמִתִּינּוֹת (מתון), אבל כרנע השתובבו (שובב) רגלי, וְהִתְקַפְצָנָה וְהִתְדַלְּגָנָה. אין זאת כי החמר קל עלי מאד. ולו יכלתי לִדְבֹרוֹ כי עתה יַעֲצִתוּ לרכוב עלי עם אשתו יחד. — מה כביר כחו ! אמרה האתון בנחת : מה מאֲשֵׁרִים הם בני הנעורים ! — בבקר אחד באו אל הכפר, איש ובניו הקטנים. ובראות הילדים את העיר ויקראו בגיל : חמורים, חמורים ! אנא, אבינו, נרכב נא עליהם העירה.

ויוקרא האב לחמר וישאלהו: היש לך שמונה חמורים לכלנו? — אמנם יש ברפתי שמונה חמורים, ענה החמר: אבל האחד לא יבא בחשבון, כי הוא יפיל את רוכבו אחר. — כי עתה תנהו לי, אמר שמעון הגדול בילדים: אנכי אדע לנהגו. — לא אעזב את לבי לתתו לך, אמר החמר: כי לא אכה לראותך שבור-רגל בשובך. — אל תירא, ידידי, ענה שמעון: לא זאת היא הפעם הראשונה אשר אני רוכב על חמור! — לו יהי כדברך, אמר האב: אם אין חמור אחר, קתהו, ואנכי ארכב על ירך לשמרך לכל יקרך אסון. — האורחה הקטנה שמה לדרך פעמיה: העיר הולך לימין אמו, והיא לא תחדל לשחרו מוסר, לכל ירגו בדרך.

העיר החל לקפץ. אך כרגע זכר את תוכחות אמו, ויגרף מהוללות (מהתהולל) וילך בשלוה. אבל הנער הרוכב עליו לא מצא ענג ברכיבה מתונה, ויך על צואר והעיר. או שכח החמור את מוסר אמו, ויש צוארו ויך וידלג על הפתחים ועל המעמורות. מבלי הביט אחריו ומבלי דאג ליתר בני החברה.

— עמוד, עמוד! קרא שמעון. אך העיר מקפץ על ההרים, דוהר בלי-חשך, ועד מהרה השלך הנער רגל גבעה קטנה. האב הנבהל חש לעזרתו, ובראותו כי לא קרהו כל אסון ויאמר: אכן פרש מהלל אתה! ואולם שנה וראה את חמורך. — והעיר עלה על ראש גבעה, נישקף משם אל האורחה העוברת מתחתיו, ויגער בענג אל שמעון לאמר: תפשיני, יקירי, אם יש לאל ירך! — העיר לא הדביק את האורחה, כי אם שב הביתה בדרך אחרת. הוי, מחמדי! אמרה אשת החמר בראותה אותו שב בגפו: לבי אומר לי כי הסבלת עשה עוד הפעם על דרכך!

נרא החמר כי העיר משתובב מיום ליום. ויירא פן יהיה למחתה לרוכביו, וימכרהו לאשה נקנה מוכרת-חלב. ובבקר אחד הובילו אל גברתו החדשה. העיר האמלל התעצב מאד בהפרדו

מאמו, וישח את ראשו, ויורד את אוניו. והאתון קבתה הרבה בכו, ותעמוד ליד חלון הרפת ותכמ אחרי בנה עד אשר נעלם מעיניה, וגם אז קראה עוד: הִי־א, לאמר: לך לשלום!

נגרת העיר העבדה אותו עבודה קשה: בבקר בבקר אסרה אותו אל העגלה המלאה כד־חלב, להביאם העירה. אך העבודה הזאת מצאה חן בעיניו, כי בה התפתח פֿחו הכביר. ויהי הבקר, והעיר מסייע (נסע; משך) את העגלה העמוסה, מלבד כד־חלב, גם ירקות שונים, כי יום־השוק הוא. היקנה לקחה את השוט בידה, ומשב אל העגלה ומדפוק את העיר, והעיר עף כחץ מקשת, ובעור חצי שעה עמדה העגלה בשוק העיר. — הנך עיר משכיל, אמרה גברתו בתמה לו פת לחם יבש: לך בכחך זה כל הימים, ולא אֶסיר חסדי ממך. — האשה הלכה למכור את ממכרה, ועל העיר היה לעמוד ולחכות לשובה. זאת היא הפעם הראשונה אשר הוא בא בעיר, ועיניו לא שבעו מראות, ואוניו לא מלאו משמוע את כל אשר סביבותיו. חמורים רבים עומדים גם הם ומחכים לבעליהם כמזהו. וירא העיר והנה פני חבריו זועפים, וישאל את שכנו על מה הם נעצבים. — עודך צעיר לימים, ענה הלז: ואונך במתניך, לכן תשמח בחיך ולא תדע דאגה. ואולם אנחנו הזקנים, אשר כחנו יבשל ויחלש מיום ליום, אנחנו לא נוכל לשמוח בגורלנו: העגלה כבדה, השוט יכאיב את בשרנו, וגם מזונותינו אינם מספיקים (שפק). —

ברגע הזה נשמע קול תף, ויתפלץ החמור הזקן מכף רגלו ועד קדקדו. מה לך? שאלו העיר. — אין דבר, ענה החמור: אבל קול תף יחרידני ויעציבני תמיד, כי מבלי הדעת תעל מחשבה בלבי: אולי עור אמי הוא אשר עליו יתופפו (תופף־הכה, דפק על תוף) — עור אמך! קרא העיר בתמהון. — כן הדבר, ענה

החמור: הקפים יעשו מעורנו; זה נקלנו להיות האנשים קתופים עלינו בחיינו וגם אחרי מותנו.

השמועה הזאת נסכה על העיר רוח-עצבת, ותשובתו (שוב) הביתה לא היתה כבאו. על דרכו הכפרה היה עיף, לא מהר לרוץ, ולכן לא הפיק עוד רצון מגברתו. חושה, חושה! קראה אליו ותפחה בשבט. – הנה היא נועזת להכותני! אמר העיר בלבו, בהוסיפו להתנהל לאמו – חושה, חושה! קראה גברתו שנית ותכחה שנית. ויעמוד העיר פחתיו. – גם הוא קשה-ערף ככל חבריו! קראה גברתו ותקד את השבט על גב העיר. – טוב מאד! הנה תחלו חיי-התפא! אמר העיר ולא מש ממקומו.

אז ירדה גברתו מעל העגלה, ותאמר להוליכו בקסנו. אך כמעט שהציגה כף רגלה על הארץ, וידהר החמור ויעף ויבא הביתה, פשעה לפני גברתו. אמנם ינע מאד בקרונותיו, ויצמא למים, אך בראותו כי מי הבאר אשר בחצר גברתו אינם נפים כחפצו, לא נגע בהם; כי העיר, ככל בני משפחתו, שותה רק מים מהורים וזכים מאד.

מקץ שעה באה גם גברתו הביתה, והיא שואפת ונושמת מקצרות-רוח (נשמה). אכן חפצה לגער בו ולסרו, אבל שבה ממחשבתה באמרה: עודנו צעיר לימים, ואולי לא משכתי חסד ככאוי לו ביום הראשון לעבודתו. – אז פתחה סוסרותיו ותוליכהו אל הכר; שם התגולל על פני הרשא, לאמר לגברתו: אם את לא תנדיני, הנני לעשות זאת על פי דרכי. – בערב שב אל הקפת, וישכב וישן ויחלום חלומות נעימים על אדות אמו ורעיו. ויגמר בלבו ללכת לבקרה בים הבאים.

80.

לָקַח טוֹב לְכִילִי.

לֵץ אַחַד בָּא אֶל פִּילִי וַיֹּאמֶר: הֲבֵן לִי מִחַר אֶרְחָה טוֹבָה בְּבֵיתְךָ, וְאוֹדִיעֶךָ דָּבָר הַנָּעִים לְךָ מִמָּאָה שְׁקֵל. – וַיֵּצֵא הַפִּילִי לַעֲשׂוֹת מַטְעָמִים יָפִים לְאוֹרַח, בְּקוּתוֹ כִּי יִבִּיא לוֹ הַלֵּץ תּוֹעֵלֶת רָבָה. – בַּיּוֹם הַמַּחֲרַת בָּא אֵלָיו הַלֵּץ, וַיִּשְׁבּוּ אֶל הַשְּׁלַחַן לֶאֱכֹל. הַכִּילִי חָכָה בְּכִלְיוֹן עֵינָיו כִּי יָקָם הַלֵּץ אֶת הַבִּטְחָתוֹ. בְּהִתְמוֹ לֹאֲכַל הוֹדָה הַלֵּץ לְבַעַל־הַבֵּית, וַיֹּאמֶר: הֵן קָאֲתִים שְׁקֵל נְעִימִים לְךָ מִמָּאָה שְׁקֵל, הָאֵף אֵין וְאֵת? זֶה הוּא הַדָּבָר אֲשֶׁר חֲפִצְתִּי לְהוֹדִיעֶךָ! –

81.

שְׁמַחָה זָרָה.

הַנַּעַר אֶבְיָתָר גָּדַל בְּבֵית־חֲנוּךְ (פֶּאֶנְמִיאָן). אֶרֶון־הַבֵּית וְאִשְׁתּוֹ הָיוּ אַנְשִׁים קָשִׁים, וְלִכֵּן לֹא הִפִּיקוּ רִצּוֹן מֵאֲבִיתָר וְגַם מִיֵּתֶר הַנַּעֲרִים אֲשֶׁר אָמְנוּ (אִמֵּן, חֲנֹךְ) שֵׁם. – פֶּעַם אַחַת שָׁב אֲבִיתָר מִן הַחוּץ אֶל חֲדָרוֹ שֶׁמֶח וְעֵלֶז מְאֹד, וַיִּשְׁאַלְהוּ חֲבֵרָיו לְשִׁמְחָה מֶה זֶה עוֹשֶׂה? (יֵמָּה הִיא שִׁמְחָתוֹ?) – הָאֵח! עֲנֵה אֲבִיתָר: הִנֵּה הֵגַד לִי כִי אֲבִי אֶבֶד אֶת כָּל הַזֶּה בַּעֲנִין רַע. – וְעַל זֶה יָגַל לְבָבְךָ? קְרָאוּ חֲבֵרָיו בְּתוֹכָהּ. – הִידָד! עֲנֵה אֲבִיתָר: הֵן עָתָה לֹא מִשִּׁיג עוֹד יָד אֲבִי לְחַנְכֵּנִי בְּבֵית־חֲנוּךְ! –

82.

לָקַח טוֹב לְמִלְקֵק־פִּנְכָּה.

Тарелка

טעללער

1 פִּנְכָּה.

Слюна	שפייכל	2 ריר .
Обжора	פֿרעסער	3 זולל .
Вилка	גאָבעל	4 מזלג, מזלגה .
Заръзывать	שלאַכטען	5 שחט .
Десертъ (ט)	גאָשפייזע, רעסער	6 קנודל-סעודה* .

1) Assiette.—Plate. 2) Salive.—Saliva. 3) Glouton.—Glutton.
4) Fourchette.—Fork. 5) égorger.—to slaughter. 6) Dessert.

הָאָדון עָרָנאָ הִיָּה מִלֶּקֶק־פֶּנֶכָּא; זֹאת אֹמֶרֶת כִּי הִיָּה זֹלֵל גָּדוֹל, וּבָאָתוֹ (אֹנֶה-תְּשׁוּקָה) לִמְלֹא כִרְשׁוֹ מִעֲדָנִים נִבְחָרִים, תָּר לוֹ בְּכָל יוֹם בֵּית אַחֵר מִמֶּפְרִיו, לֶאֱכֹל שָׁם; מִבְּלִי דֹאנֶה הַטּוֹב הַדְּבָר בַּעֲיֵנִי בַּעֲלִי-הַבֵּית אִם אֵין. — וַיְהִי הַיּוֹם בַּעֲבָרוֹ עַל בֵּית יִדְדִיו צִפְנִיָּה, וַיֵּרָא וַהֲנֵה נֹצֵצֹת-תְּרַנְגֵּלֶת פּוֹרְחוֹת מִחִלּוֹן הַכִּירִים, וַיֹּאמֶר: הַיּוֹם בַּעֲרֵב אָסוּר אֶל הַבֵּית הַזֶּה לֶאֱכֹל אֶת אֶרְקָתִי.

בַּשָּׁעָה הַשְּׁשִׁית בַּעֲרֵב בָּא אֶל הַבֵּית. וּכְרָאוֹת אוֹתוֹ בַּעַל הַבֵּית וַיִּבֶן לִרְעוֹ, וַיִּגְמַר בִּלְבּוֹ לְהַתְעוֹלֵל בּוֹ הַפֶּעַם. וַיֹּאמֶר אֵלָיו: אִם לֹא שְׁנִיתִי, הֵנָּךְ בָּא לֶאֱכֹל אֶתִּי; וְאוֹלָם יַעַלְךָ כִּי אֶרְחִיתִי קֶלְהָ וּמִצְעִירָה. — אֵין-דְּבָר; מְעַשָּׂה וְטוֹבָה! עֲנֵה הַזֹּלֵל. וַיּוֹסֶף אֲדוֹן הַבֵּית וַיֹּאמֶר: הָאוֹהֶב אֶתֶּה תְּרַנְגֵּלֶת צִלְוִיָּה?

—בְּכָל לַבִּי! עֲנֵה עֲדָנָא וְעֵינִי נֹצֵצוּ. — לֵכֵן, אָמַר צִפְנִיָּה: לֵכֵן, שָׁמַע אֶת אֲשֶׁר אֵינְעֵצֶךְ: אִם תִּקְנֶה לְךָ תְּרַנְגֵּלֶת, אֶל תְּחוּם עַל כֶּסֶף, וּבִחְרַת לֶךְ טוֹבָה וּשְׁמִנָּה, וְאַבְסָתָּ אוֹתָהּ יָרַח יָמִים, וּשְׁחַטְתָּהּ, וַעֲשִׂיתָ לָּהּ כְּמִשְׁפַּט הַזֶּה; וּבְדִבְרֵי תִקְבִּיאוֹ אֶל הַפְּיָרִים, וַיֵּרָאוּ תְּרַנְגֵּלֶת-צִלְוִיָּה, אֲשֶׁר נָתַנָּה בִּיחָה לְמִרְחוּק.

הַזֹּלֵל הוֹרִיד רִירוֹ עַל נֶקְנוֹ מַעֲצַמַת תְּשׁוּקָתוֹ. וְאַחֵר שָׁבוּ

לחרר האכל וישבו אל השלחן. ניושם לפניהם מְרַק־עֲשָׂבִים וְנִתְחַד־
 בשר מבושל במים. – אָכַל, ידידי, אמר בעל הבית לאורחו הלא
 קרוא: ודע כי אֲרַחֲתֶנּוּ מַעֲמָה מאד. – ואולם עֲדָנָא, אשר חכה
 לתרגולת, מאן למלא במנו במאכל הדל הזה, ויגע בו אך בַּקָּצֵה
 מוֹלָגוֹ. – הנך מן המְסַרְבִּים, אמר צפניה: הַעֲיִדוֹתִי בך עוד הפעם
 כי אֲרַחֲתִי קִמְנָה; אבל אין אוֹנָם. – האדון צפניה צלצל בפעמון,
 והמִשְׁרֶת הביא, לא את התרגולת הנְכַסְפָה, כי אם-אֲגוּזִים קִמְנִים
 לְקִנְחו־סְעוּדָה. פני עֲדָנָא נָעֻפוּ מאד. וצפניה אמר לו: הנה העֲיִדוֹתִי
 בך כי אֲרַחֲתִי תְהִי קִמְנָה, ואתה לא שמת לבך לדְבָרִי, ועתה
 נפשך רעבה! כי התרגולת הצלויה, לְקַחַר הִיא, כי אוכל אני
 רק צִלִי קר. –

עֲדָנָא יצא בְּחִירֵאָף ולא בָּבַר עוד את צפניה בְּבִקּוּרָיו. –

83.

ספור מְנוֹרַת הַנְּחֹשֶׁת.

Самоваръ	מהעעמאַשינע	1 מִיָּחִם* (חמם).
Кристалль, (хрусталь)	קריסטאַלל	2 בְּדִלָּח, נְבִישׁ. (אַלְגִּבִּישׁ).
Солонка	וואַלץ-דאַזע	3 פֶּדֶי-הַפֶּלֶח.
Вырубить	אוֹיסהוֹיעַן	4 חָצַב.
Прыщики	בלאַזזען	5 אֲבַעְבָּעוֹת.
Молотъ	האַממער	6 פִּמִּישׁ, מְקַבֵּת.
Жестъ, пластинка	בלעך, פּלאַטטע	7 פַּח.
Опара	איינגערירטעס מעהל צום באַקען	8 מִשְׁאָרֶת (שאר).
Мѣсить	קנעטען	9 לֹוֶשׁ.

Пробка	שטאָפּסעל	10 מְנוּפָּה* .
Рѣчь	רעדע, פֿאַרטראַג	11 נָאָם .
Металл	ערץ, מעטאַלל	12 מַתְּכֶת (מַתְּכוֹת) .
Мѣшать, примѣшать	מישען, ביימישען	13 פֿלל, פֿערב .
Литейная форма	נוספֿאָרם	14 מוּצָקָה (יצק) .
Пруть, кусокъ желѣза	שטאַב, שטיק (מעטאַלל)	15 מַטִּיל .
Выстилатъ, покрывать	בעדעקען, איבערציעהען	16 צִפֵּה .
Глина	לעהם	17 חֶרֶשׁ .
Кастрюля	קאַסטערפֿאלע	18 קַלָּחַת .
Бокъ, полка	זייטע, רענאַל	19 צִלַּע .
Келья	צעללע	20 תָּא .
Шипѣть (взволноваться)	זישען, (זיך אויפֿרענען)	21 רָחַשׁ, נָעֵשׁ .
Разить, ударять	שלאַגען, האָממען	22 הָלֵם .
Олово	ציין	23 בָּדִיל .
Отравлять	פֿערניפֿטען	24 הָרַעַל .
Потокъ, ручей, (обилие)	פֿלוּם, באַך, (מענגע)	25 פֿלָנ .
Бѣлый хлѣбъ, (лепешка)	ווייסבראָט, (קובען)	26 חֶלֶה .

1) Fontaine à thé.—*Tea-urn*. 2) Cristal. 3) Salière.—*Salt-box*.
4) ôter en coupant.—*to hew out*. 5) Boutons. — *Pimples*. 6) Mar-

teau.—*Hammer*. 7) Ferblanc.—*Tin-plate*. 8) Pâte.—*Sponge*. 9) pétrir.—*to knead*. 10) Bouchoir.—*Stopper*. 11) Harangue.—*Exposition*. 12) Métal. 13) mélanger. — *to mingle*. 14) Moule. — *Mould*. 15) Tringle. — *Bar*. 16) couvrir. — *to cover*. 17) Argile. — *Loam*. 18) Casserolle.—*Saucepan*. 19) Coté (Rayon).—*Side (Shelf)*. 20) Cellule. — *Cell*. 21) pétiller (s'agiter). — *to simmer (be in commotion)*. 22) battre.—*to beat*. 23) Etain.—*Tin*. 24) empoisonner.—*to poison*. 25) Fleuve (Abundance). — *River (Abundance)*. 26) Pain-blanc (gâteau).—*Wheat bread, (Cake)*.

צחוק אדיר פרץ מפי כל הפנכות אשר עמדו בפירים: הנה!
קראו: אך זה לץ נפלא! — הם! לַחַש המיחם: פן תעירו את
המבשלת!

—אך עם סכל הן הפנכות! אמרה המנורה: הנה תסיקה
אמרה דבר-אולת, ותתמוגגנה כלן בצחוק! — כן, כן הוא! קיקה
מגופת-הבדלח את הדבר, ותתדפק על רגלי המיחם; כי בעת
ההיא עברה ברחוב עגלה מעונה ברזל וניגודו כל כלי הפירים.
—הוא אשר אמרתי, האנשים שוכחי-חסד הם, אמרה המנורה,
אשר פגראה פלטה את נאמה שהחלה בראשונה. אולי תזכרי
עוד, הוסיפה בפנותה אל פגבת-גביש: הן אורי קנו יחד עם המיחם
הקפוח הזה ועם הקלחת העומדת לימינך. והנה אותן ימקרו
(מהור. ינקו) וימרקו מדי שבוע בשבוע; ואולם אותי — בושתי
לדבר עוד, והנכם רואים כי פני הוריקו (יִרְקו) מעצבון ומת-
רוח.

—כן, כן, אמרה המגופה: הנה כן גם גורלי. במרם נפצע
ראשי, התנוססתי על השלחן בכל משתה ויוס-טוב, ועתה השליכוני
אל הכירים ככלי אין חפץ בו! זה הגמול לעבודתי הארכה! —
—הנה! שבו הפנכות לצחוק בקול ובחצפה גדולה, עד
כי נכלמה המגופה ותאמר: שכנתי הכבודה, המנורה הישנה,

כבר אמרה בצדק כי הפנקות גוי סכל הן, ואין לשית לב להן. —
ואחר אמרה אל המנורה: אנא, שקנתי, ספרי נא לנו מחייד
הקודמים, כאשר הבטחתני. — אנא ספרי! אמרו רבים טהפלים
אשר עמדו על צלע הקיר.

—הנני לספר לכם, רעי, ענתה המנורה: והמיחם והקלחת
הכבודה יכלים לקים את דברי, כי גם הם שכבו עת רבה במעבה
(עב; במן, חיק) האדמה, כמוני, בטרם באנו הנה במראנו ההוא
(אשר פָּעַת). — במעבה האדמה? התפלא פך-המלח הכולל. —
כן הוא! קים המיחם: מה זה תתמה ככה? כן צריך להיות.
הוסיפי נא לספר, אמר בפנותו אל המנורה: כי מְדַבֵּרְךָ (ידבר,
שיחה) נְאוּהָ מֵאֵד.

התהלה הזאת אִזְרָה עַז את המנורה, ותוסף ותאמר: כן
הוא; אנחנו שכבנו בבמן האדמה, בין אבנים, בְּאֶפְלָה (חשך),
ויקראו לנו מִתְכַּת־נַחֲשֶׁת. בני אדם גלו אותנו שם, וַיִּחְלּוּ לַחְפּוֹר
באדמה, ויחפרו שם תְּאִים וּמְבוֹאוֹת (מְבוֹא, בא-פתח) וּבְאֵרוֹת
עמוקות; ואחרי חצבם אותנו מִבֵּין האבנים, הֶעֱלוּנוּ בַּעֲגֻלוֹת־יָד
על פני האדמה. אור השמש, אשר לא הסִכַּנְתִּי בו, הִכְנִי
בסְנִינִים, ובכל הדרך הגדול אשר הֶעֱבִירוּנוּ כְּתֵבָה גְדוֹלָה וּשְׁחוּרָה,
לא יכלתי הִרְפֵּא מן המכות אשר הִכְנִי הַחוּצָב בְּהוֹצִיאוֹ אוֹתוֹנוּ
מִן הָאֲדָמָה. יִרְבִּי פָאֲבוֹ מֵאֵד. לְסוֹף הִבִּיאוּ אֶת תְּכֵתֵנוּ אֶל בֵּית
גָּדוֹל וְאֶדָם, אשר עליו הִתְנַשְּׂאוּ אֲרֻבוֹת גְּבוּהוֹת; זֶה הָיָה בֵּית־
חֲרָשֶׁת. שם צָבְרוּ אוֹתוֹנוּ לְעֵרְמָה אַחַת. וַיָּבֵא אִישׁ בְּרִיא (שָׁמֶן)
לִבְקָרְנוּ וּלְבַחֲנֵנוּ, וַיַּהֲפֹכֵנוּ עַל צִדֵּנוּ בַּמַּטָּה אֲשֶׁר בִּידוֹ, וַיִּנְקֹשׁ
(וַיִּדְפֹּק) עֲלֵינוּ; וְאַחֵר צִוָּה לְהִבִּיא אֶת כָּל צָבְרֵנוּ בְּתַנּוּרִים גְּדוֹלִים.
שם שִׂרְפוּ אוֹתֵנוּ, וְאַחֵר עָרְבוּ בָנוּ נְחָלִים. אוֹ שָׁחֲרוּ (שָׁחַר) פָּנֵינוּ
מֵאֵד, וְכֹה הִשְׁלַכְנוּ אֶל תַּנּוּר קֶמֶן מֵהֶרָאֵשׁוֹן; אֵךְ מָה נּוֹרָא הָיָה
חֲמוּ! אֲנַחְנוּ רָעֵשְׁנוּ, רָחֲשְׁנוּ, נָעֲשְׁנוּ, וְעַל כָּל גּוֹפְנוּ עָלוּ אֲבַעְבָּעוֹת;

ופתאם חשנו (חוש ירגש) כי מתנלגלים אנחנו אל תוך מוצקות משונות.
— אהה! בָּמָה תִּלְאֹת (תִּלְאָה (לאה) - צרה, עמל) מְצָאוֹךְ!
נורא הדבר! אנחנו לא יכלנו לשאתן, אנחנו התפוצצנו (נִפְצְצוּ)!
קראו הפנכות.

— ובוה עוד לא בא הקץ למצוקותינו! הוסיפה המנורה
לספר: אחרי הַקֶּר (קר) אותנו מעט, נָתַן לָנוּ הַשֵּׁם נחשת ואז
החלו לְהִלֹּם אותנו בפְּמִיּוּשִׁים בְּבִירִים נְאִיוִמִים, עד כי רָעֵשָׁה הארץ
מקול הַשָּׁאוֹן. אחרי כֵּן הִבְדִּילוּ אֶת הַמָּטִיל הַגִּבְחָר מכל הַקְּבוּצָה
(קבץ; צבור), אשר גם אני הייתי בְּקִרְבוֹ, וְנִתְיַכְנִי (הפך) יחד עם
עוד מִיֵּין מתכת הנקרא "בְּדִיל".

— הגם אֵת מִיֵּין-מתכת? שאלה פַּךְ-המלח בתשוקה. — גם
אני! ענתה המנורה: נחשת, ברזל, בדיל, עֲפָרָה, כסף וזהב,
כל אלה מְתָכּוֹת הם. בְּכֻלָּם כֹּל אֲשֶׁר יִחְפְּרוּ מְחִיק האדמה, כל
הַמְּחָרֵשׁ (חָרֵשׁ, חרשת) בַּמְּקָבוֹת, וְכֹל הַנֶּקֶד בָּאֵשׁ, יִקְרָא מִתְכָּת
אחרי אשר יַעֲבֹדוּהוּ.

— הדבר הזה חדש הוא לי, אמרה תְּקַלַּחַת: לא אֶכְחָד כי
עד היום לא ידעתי זאת. אך הנה הִתְרַחֲקֵנוּ מִן הַסְּפּוֹר.
— ובכן שִׁמְעוּ וְאַסְפְּרָה, אמרה המנורה: לְתַעְרוּבַת הנחשת
עם הַבְּדִיל קראו פַּחַח-נחשת, וממנו עשו אותי ואת הַמִּיחָם. ואולם
הַקְּלַחַת נָעֲשִׂתָה מִנְחַשֶׁת אֲדָמָה, מִנְחַשֶׁת טְהוּרָה, בְּלִי תַעְרוּבָה.
אך בְּתֹרֵם בָּשְׁלוּ בָּהּ מָרֶק צִפּוֹ אוֹתָהּ מִפְּנִים בְּבְדִיל; יֵעַן אֲשֶׁר עַל
פְּנֵי הַנְּחַשֶׁת יַעַל לִפְעָמִים צָבַע יָרֵק, צָבַע יִפְהָ מָאֹד, אֲבָל מְוֹת
(יָאֵרֶם) בּוֹ; וְאִם יִבָּשֶׁל הַמֶּרֶק בְּכֻלֵּי-נחשת בְּלִי צִפּוֹ-בְדִיל, יִכָּל
לְהַרְעִיל אֶת אֲכֻלָּיו.

— מה מְלַמֶּדֶת היא מִנְחָרְתָּנוּ! דְּבָרוּ הַפְּנָכוֹת אֵשֶׁה אֶל רְעוּתָהּ. —
ומה יִפְהָ אֶרֶץ סְפֻכָּה! הוסיף הַמִּיחָם: בְּשִׁמְעִי אֶת דְּבָרֶיהָ אֲדָמָה
כִּי בָאוּ עָלַי עוֹד הַפֶּעַם כֹּל הַקּוֹרוֹת אוֹתִי בַיָּמִים שֶׁעָבְרוּ.

המשארת אשר עמדה בסיר-חרש על התנור, נאנחה ברגע ההוא, וחלק ממנה נפל לארץ ברעש. ותפסק השיחה.

— מה יפה הלילה! לחשה המגופה אל המנורה אשר נדמה. — בחלון-הפנים האירו פני הירח המלאים, וישפכו פלג־אורה על צלע־הקיר, על הפירה ועל המטה אשר ישנה המבשלת בה. צלצל מורה-השעות העיר שאון באפלת-הלילה, ואחרי אשר נדם קולו, הוסיפה המנורה לספר, ותאמר: ובכן עשו אותי ואת הטיחם בבית-החרשת, ואחרי מרמס אותנו, מקרוננו. אז נסענו במסלת-הברזל, אל עיר גדולה. שם העמידו אותנו בחלון גדול של אחת החניות. האנשים העוברים בחוץ הביטו עלינו, ונתבוננו בנו לרגעים, ומקץ ימים אחדים באה אשה אל החנות, ותקן אותי ואת הטיחם ואת הקלחת. ויניחונו בסל ויביאונו אל בית האשה. את שני חברי שלחו אל הפירים, ואותי העמידו ליד מנורה אחרת כמוני, על שלחן-הכתיבה אשר לנערה קטנה, בת האשה. ושימו בי נר לבן, ובעשות הנערה את שעוריה, האירותי לה. אני אהבתי מאד את לאה, כן נקראה הנערה, כי היא היתה נערה טובה, חרוצה, שוקדת וחכמה. אך ימים עברו, שנים חלפו, והנערה יצאה מבית אבותיה ותלקח לאיש. אז—אז שלחוני אל בית המבשלות, והנני לפניכם: ממנף בחלב, ופני גחפים בצבע הירק, בארס, באגורת הנחשת המתגוללת שם בפנה, גם אותה ידעתי-בימים קדמונים (קדם; לפני), או היתה חדשה, נוצצת, והילדים קראו לה אגורת-זהב...

המנורה נאנחה חרש. — רב תודות לך! קראו אליה מכל עבר. ברגע הזה נפל לארץ עוד חלק מהמשארת בקול המולה גדולה, ומקול המפלה געורה המבשלת. ותקם ללוש הבצק לחלות-שבת. והפלים המשוחרחים (שיח) קשכו את שיחתם למועד אחר. —

84.

השמותים בגורלם.

Затемнить, помра- чать	פערדונקעלן, פערדיסטערן	1 הקדר.
Гнить, (тлѣть)	פערפֿוילען, (פער- מאָדערן)	2 רקב.
Выиграть (быть пра- вымь)	געווינגען, (רעכט האָבען)	3 זכה.
Локоны	לאָקען	4 תלתלים.
Биться объ закладъ	וועטטען	5 התערב.
Рубаха	העמד, אונטערקלייד	6 פתנות (פתנותי, פתנות, פתנות).
Оканчивать, совер- шать	פֿאַללבריינגען, אויספֿיהרען	7 ביצע.
Вѣтьвь, (лoза)	רייס, (רעכע)	8 זמורה.
Мѣна	טויש	9 תמורה (מיר. הקר).
Лукъ	צוועבעל	10 בצל.

1) obscurcir.— *to obscure*. 2) pourrir.—*to rot*. 3) gagner (avoir raison.—*to win, (be right)*. 4) Boucles.—*Locks*. 5) parier.—*to bet*. 6) Chemise.—*Shirt*. 7) accomplir.—*to perfect*. 8) Verge (sarment).—*Rod, (Vine-branch)*. 9) Troc.—*Change*. 10) Oignon.—*Onion*.

בפֿקה קמנה וישנה חי אָפֿר זקן עס אשתו הוקנה. שדה
ונחלה לא היה להם; רק סוס אחד היה כל הונם. בסוס הזה מצא
הזקן לחם־צר לביתו, כי השקירו (שכר) לפעמים לאכרייהכפר
בהיות עליהם לנסע העירה. — ויהי היום נקעצו הזקנים למפר

את סוסם, או להחליפו בדבר־חפץ אחר. „אבל במה אחליפנו?
דבר הזקן ונתגרד מאחרי אָזנו. — אתה אישי הנך חכם ונבון,
וידע תדע מה לעשות! ענתה הזקנה: הנה מחר יום־השוק בעיר;
רֶבֶב על סוסנו העירה, ושם תמכרנו או תְּמַיְרֶהוּ, כְּבִינְתָךְ תעשה.
ואני אֶרְצֶה את כל מעשיך. לָךְ ליום השוק וה' יצליח דרכך!
וירכב האכר על סוסו, והזקנה שלחה (=לְוֹתָהּ) אותו
כְּבֶרֶת־אֶרֶץ, ותברכהו עוד פעם. — היום היה יום קִיץ. השמש
לְהִטָּת בכל פַּעֲצוֹמוֹת (עֲצָמָה) חֶמֶה; פני השמים זָכִים ובהירים,
זאף עֲבִי־קָל לא הקדירים. ענני־אֶבֶק יתאבכו מעל הָרֶדֶךְ, מהמון
האדם והבהמה העוברים בו. כי יחד עם האכר הזקן הלכו עוד
אנשים רבים מכל הכפרים הקרובים, אל יום השוק אשר בעיר.
וישא הזקן את עיניו, וירא והנה איש נוהג בִּפְרָה, והפרה בְּרִיאָה
ומוכה עד מאד. „הפרה הזאת תתן, אל־נכון, חֶלֶב נִבְחָר, דָּבָר
הזקן אל לבו: מה טוב היה להחליף את סוסי בפרה זו! — ויקרא
אל האיש לאמר: הו אתה בעל הפרה! הנה הסוס הזה אשר לי,
יקר בודאי מִפְּרִתְךָ; אך בכל זאת חפץ אני לְהִמָּר אֹתָךְ, כי
הפרה מוצאת חן בעיני. התאבה להחליף? — „נחליף!“ ענה הלוֹ.
ויחליפו.

ובכן הנה בָּצַע הזקן את מעשהו, וקָאֵמַת יכל עתה לשוב
הביתה אל זִקְנָתוֹ. אבל יען כי כבר התכוון לנסע ליום השוק,
לכן גָּמַר ללכת העירה, לראות אנשים ולהִרְאוֹת. וילך עם פָּרָתוֹ
הָלָאָה. ויפגש באיש הנוהג בִּכְבֵּשׁ. הכבש היה כבש יפה, בריא
וגדול, ותלפִּלְי־צִמְרוֹ התנועעו לרוח היום. — אך זה כבש נחמד!
דָּבָר הזקן בלבו: אל כבש כזה התפללתי (=נִבְסַפְתִּי)! מִסְפּוֹא
יִמָּצֵא לוֹ בכִּפְרִי דִי והוֹתֵר, ובחֹרֶף הַחֻקְתִּיו בביתִי וְחָס לוֹ. ובכלל
טוב כבש מפרה. כן, טוב בִּכְפָּלִים (כֶּפֶל). — ויגש אל בעל
הכבש ויאמר: התאבה להחליף? — הלוֹ גֵּאוֹת כְּרָגַע, ויחליפו.

וילך הזקן עם פֶּבֶשׁוּ הַלֵּאָהּ. וילך, וירא והנה איש אחד
מְנַהֵג אֶת גְּדוֹל בִּמְזוּרָה אֲרֶפֶה. וירץ הזקן אליו, ויתבונן בָּאוֹ,
וַיִּמְשָׁשׁוּהוּ, ויאמר בלבו: מַה שָּׁמֵן הָאוֹ הַזֶּה! תֵּאוֹה הוּא לְעֵינַיִם!
הָאִח, מַה נָּעִים הוּא לְרֵאוֹת בְּהִתְהַלֵּךְ אוֹ כֹּה בְּבֵית! ומה מֵאֵד
תִּתְעַנֵּג עָלָיו זִקְנָתִי! גַּם לִמְאֹכְלוֹ אֵין לָנוּ לְדָאֵג, כִּי שְׂרִידֵי הָאֲרָחוֹת
יִשְׁפְּקוּ דִּי וְהוֹתֵר לְמוֹזָנֹו. — הַתֵּאֲבָה לְהַחֲלִיף? שָׁאֵל אֶת הָאִישׁ:
אֲנִי אֶתֵּן לָךְ פֶּבֶשׁי חֲלָף (בְּמַחֲרִי) הָאֵוֹ, וְעוֹד אוֹדֶךָ בְּכָל לְבִי. —
הָלוּ לֹא סָרְב, וַיַּחֲלִיפוּ, וילך הזקן עם אֶוֹ הַלֵּאָהּ.

וּכְבֵּר קָרַב אֶל הָעִיר, וירא והנה לִיד שַׁעַר הָעִיר, מִפְּתַח
לְחֹלֹן בֵּית־קֶטָן, מִתְהַלֶּכֶת תְּרַנְגֶּלֶת, וַאֲדוֹנָהּ יוֹשֵׁב אֲצִלָּה עַל סִפְפָן
הַבֵּית. — אֵךְ זֹאת תְּרַנְגֶּלֶת נַחֲמָדָה מִיָּמִי לֹא רֵאִיתִי כְּמוֹהָ! אָמַר
הַזֶּקֶן בְּלָבוֹ: מַה מֵאֵד הַתֵּאֲוִיתִי לְתְּרַנְגֶּלֶת כֹּזֶאת! הִיא תְּתוֹר לֵה
אֲכַל בַּעֲצָמָהּ, וְלֹא יִהְיֶה לָנוּ כָּל מִנְחָה בָּהּ. אֲכַמָּה כִּי אֵהִיָּה נָבֵר
מִצִּלָּה אִם אָמִיר בָּהּ אֶת אֶוִי. — וַיִּשְׁאֵל אֶת הָאִישׁ: הַתֵּאֲבָה
לְהַחֲלִיף? — אֶת תְּרַנְגֶּלְתִּי בְּאַוֶּזָּה, אֶפְשָׁר! עֲנָה הָלוּ. וַיַּחֲלִיפוּ. וילך
הַזֶּקֶן עִם תְּרַנְגֶּלְתוֹ הַלֵּאָהּ.

הַמַּעֲשִׂים הָרַבִּים אֲשֶׁר עָשָׂה הַזֶּקֶן עַל דְּרָכָו, הִלְאֹהֻ מֵאֵד,
גַּם חֵם הַיּוֹם הַקָּשִׁיף כָּחוּ וַיּוֹבֵשׁ גְּרוֹנוֹ, לִכֵּן סָר אֶל פֶּית־צִיָּן לִשְׁתוֹת
מַעַט וּלְאֲכַל מַעַט וּלְהִנָּפֵשׁ.

וַיְהִי אֵךְ דֶּרֶךְ דְּרָךְ עַל מִפְתַּן הַבֵּית, וְהֵנָּה נִפְתַּחַה הַדֶּלֶת
וַאִישׁ אֶחָד יֵצֵא מִן הַבֵּית וּשְׁק־מֵלֵא עַל שִׁכְמוֹ. — מַה זֶה בִּשְׁקָ?
שָׁאֵלוּ הַזֶּקֶן.

— תַּפּוּחִים יְקָבִים, עֲנָה הָלוּ: הַשֶּׁק מֵלֵא, וְלַחֲוִירִים יֵה
הַיּוֹם יוֹס־טוֹב! — לַחֲוִירִים? צֵר מֵאֵד לִתֵּת לָהֶם אֶת הַתַּפּוּחִים,
אָמַר הַזֶּקֶן: מַה מֵאֵד חֶפְצָתִי לְהַבִּיא לְזִקְנָתִי שֶׁק מֵלֵא תַפּוּחִים! —
וְמַה תִּתֵּן לִי בַּעַד כָּל הַשֶּׁק? שָׁאֵל הָלוּ. — מַה אֶתֵּן? אֶת תְּרַנְגֶּלְתִּי,
אֶתֵּן לָךְ, עֲנָה הַזֶּקֶן. וַיִּתֵּן לוֹ אֶת תְּרַנְגֶּלְתוֹ וַיִּקַּח אֶת שֶׁק הַתַּפּוּחִים.

ויבא בבית היין. וינח את השק בזהירות אל יד התנור, והוא ישב אל השלחן. ואל השלחן ישבו כבר אנשים רבים, וביניהם שנים מארץ אנגליה. ושני האנגלים אהבו מאד להתעַרְב, כמשפּט כל בני ארצם. וישאלו את הזקן: מה זה בִּשְׁקֶךָ? – תפוחים רקבים, ענה הזקן: ואם אמר לספר לכם איך באו לידי, וְאָרְךָ הספור מאד. – אנא סִפֵּר לנו! פָּצְרוּ בו האנגלים. ויספר להם הזקן את כל מעשהו מִהַחֵל ועד כֵּלָה.

– עתה תִּכְבֶּדְךָ הזקנה כְּראוי, בשוכך לביתך, אמר אחד האנגלים בצחוק.

– וְקָנְתִּי? אָה, היא תִּשְׁבַּח מעשי, וְתֹאמַר: מה חכם לב אישי הזקן! וכל אשר הוא עושה טוב מאד. – ואני אומר כי אשתך תִּחְרַפֶּךָ וְתִגְדֹּפֶךָ וְתִגְעַר בְּךָ, אמר האנגלי: אֶתְעַרְב אֶתְךָ כי כדִּבְרֵי כֵן יהיה. התאבה להתעַרְב בָּקֵב (מִין מִדָּה) שְׁקִלִי־וזהב? –

– אנכי לא אוכל הֵת לך אף רִבְעֵה הֶקֶב וזהב, ענה הזקן: אבל את שק התפוחים הרקבים אתן לך, אם יָקוּם דְּבָרְךָ. – טוב הדבר! ענה האנגלי: אם תִּזְכֶּה אתה אתן לך קֶבֶט שְׁקִלִים, ואם אֶזְכֶּה אני יהי לי שק התפוחים. –

וַיּוֹשִׁיבוּ שְׁנֵי הָאֲנָגְלִים את הזקן בְּמִרְפָּבֶתָם, ואת שק התפוחים הרקבים עָמְסוּ עַל מוֹשֵׁב הָרֶכֶב, ויסעו לבית האכר. – ויבאו אל ביתו, ותצא הזקנה לקראת בעלה. – שלום לך, וְקָנְתִּי! – שלום לך, וְקָנִי! – אני החלפתי את סוּסֵנוּ! – האח, מה חרוץ הוא אישי! מי כמוך נְבוֹן־דָּבָר! – ותחבק הזקנה את הזקן, ולא שָׁמָּה לֵב אֶל האנגלים ואל שק התפוחים. ויאמר לה הזקן: אני החלפתי את סוּסֵנוּ בַּפֶּרֶה! –

– האח, מה טוב! עתה יהי לנו חֵלֶב לְמִכְבִּיר (פֶּפִּיר, הרבה)! ולא רק חֵלֶב כי גם נִבְתֶּה וְחִמָּאָה. לִזְאת יִקְרָא הַמּוֹרָה!

— ואולם אחרי כן המירתי את הפרה בכבש ! —
 — אכן השכלת לעשות ! הנך נבון עד מאד ! הן העשב אשר
 סביב לביתנו, אך טוב לכבש. עתה יהי לנו פונקטות וכתנות —
 צמר !

— ואולם גם את הכבש החלפתי אחרי כן באזן ! —
 — הנך אומר באזן ? האמנם ? האח, מה טוב ! הנה עתה
 יהי לנו אוזן צלוי למאכל ! מה חכם לבך, מחמדי, ומה הישגת
 לדעת את הדבר אשר ישמחני ! את האזן הזה נאבוס עד אשר
 ישמן, ישמן מאד, ואז נצילהו !

— ואולם את האזן החלפתי אחרי-כן בתרנגולת ! —
 — תרנגולת ! אך זו תמורה יפה ! התרנגולת תמלט ביצים,
 תדגבן והיו לנו אפרחים. האח, עוד מעט והיה לנו לול-תרנגולים
 גדול ! אל זאת התפללתי תמיד ! —

— ואולם אחרי כל אלה החלפתי את התרנגולת בשק מלא
 תפוחים רקבים !

— שק מלא ? לא, כזאת לא פללתי ! הבה אשקך, אישי,
 על חכמתך ועל חסרך אתי ! עוד אתמול בנסעך מזה, ישבתי
 לחשוב במה אקדמך בשובך מדרכך. ואלך אל שכנתי לשאל
 מאתה ביצה ושומן וקצילים. אך היא אשה רעה וצרת-עין (פילי),
 ותאמר אלי : מה אתן לך, שכנתי, ובביתי אין כל, גם תפוח
 רקב אין בביתי. האח, עתה אוכל אני לתת לה תפוח-רקב, ולא
 רק אחד, כי גם עשרה. עתה אלעג לה, האח ! — ותשק הזקנה
 לבעלה מטוב לב.

— הזקן זכה ! קראו שני האנגלים פה אחד : ואמנם דבר-
 פלא הוא, ושנה הוא לשלם בעדו קב-שקלים. — ויצברו לפני הזקן
 קב שקלים.

85.

ספורי תהי' תהי' .

ספור שלישי .

Срывать	העראויסרייסען	1 נסח .
сдвигать (съ мѣста)		
Фундаментъ, осно-	פונדאמענט ,	2 יסוד .
ваніе	גהונד	
Акація	אקאציע (בוים)	3 עץ .
Гнушаться	עקעל האבען , פער-	4 בחל .
	אבשייען	
Сковорода	פלאננע	5 מחבת .
Огородить, обстав-	אומגעבען ,	6 סוג .
лять	אומצייגען	
Спасеніе, (выходъ)	רעטטונג ,	7 מפקט (פלט) .
	אויסוועג	
Предмѣстье	פארשטאדט	8 מגרש (פרדס) .
Пила	זאגע	9 משור .
Коль, гвоздь	פלאק , נאגעל	10 יתד .
Топоръ, ломъ	אקסט , ברעכאייגען	11 פשיל , פילף .
Просвѣтъ, видъ	אנויכט ,	12 מחזה (חזה) .
Отвращеніе, омер-	אבשיי , עקעל	13 זרא .
зеніе		
Качество, (мѣра)	אייגענשאפט , (מאס)	14 מדה .

Несчастіе, (вредъ)	אונגליק , (שארען)	15 הָרָה .
Университетъ	אוניווערסיטאָט	16 בֵּית־מִדְרָשׁ הַמִּדְרָשִׁים .
Каменщикъ	מזירער	17 גוֹדֵר .
Привычка	געוואָנהייט	18 הָרָגֶל .
Вооруженный	אויסגערִיסטעט	19 חָמוּשׁ .
Ступени (лѣстница)	שטעלאזשען (טרעפּפּע)	20 מַעְלֹת .
Привыкать	געוואָנהען	21 תָּרַגַּל הַתְּרַגְּל .
Куча навозная	מיסטהויפּען	22 אֲשָׁפֹת אֲשָׁפֹתֹת .
Ясный, свѣтлый	העלל , קלאר	23 צַח .
Условіе	בעדינגונג	24 תְּנִי הַתְּנָאִים .
Дешевый	וואהלפייל	25 זוּל .
Пилить	זאָגען	26 גִּסֵּר .
Ведро	איימער	27 דֶּלִי .

1) ôter, enlever.—to move, tear off. 2) Fondement.—*Fondation*.
 3) Acacia. 4) abhorrer.—to abhorr. 5) la Poêle.—*Pan*. 6) entourer,
 enclore.—to surround, enclose. 7) Sauvetage, Issue.—*Salvage*,
Outlet. 8) Faubourg.—*Suburb*. 9) Scie.—*Saw*. 10) Clou, Pieu.—*Nail*,
Stake. 11) Hache, Levier.—*Axe*, *Crowbar*. 12) Vue.—*Look*.
 13) Aversion. 14) Nature. (Mesure.—*Measure*). 15) Malheur (Dom-
 mage).—*Misfortune* (*Damage*). 16) Université(y). 17) Maçon.—*Ma-
 son*. 18) Habitude.—*Habit*. 19) armé.—*armed*. 20) Echafaudages.—
 (Escalier).—*Stages* (*Stairs*) 21) s'accoutumer.—to *habituate*. 22) Fum-
 ier.—*Dung-heap*. 23) clair.—*clear*. 24) Condition. 25) a bon mar-
 ché.—*cheap*. 26) scier.—to *saw*. 27) Seau.—*Pail*.

בהיותי נער קטן הייתי קצָר־רוח מאד, ולא יכלתי בְּלָל את האנשים אשר היו עלי לזרח כמעט. אבל מקרה אחד רָפְאֵנִי גם מן המְרָה המְנוּנָה הזאת. אצל ביתנו עמדו שני בתים קטנים ויָשֻׁנִים; בבית האחד גר רצען זקן עם אשתו הזקנה, אשר חיו במנוחה ולא הָקִימוּ כל שָׁאוֹן. ובבית השני גר חיט זקן עם אשתו הזקנה, והם היו שוקטים ושלֵוִים עוד מהרצען ואשתו.

ובבקר אחד, בלכתי לבית הספר, ראיתי והנה שני הבתים הקטנים ריקים מאדם, ונִלְתוּתֵיהֶם וחלונותיהם נִסְחוּ. ועל גגות הבתים עמדו אנשים אשר השליכו ארצה את הלבנים ואת הַיִּתְדוֹת; ואנשים אחרים, חֲמוּשִׁים בְּכֶשֶׁל וּכְלִפּוֹת, הָרְסוּ את אֲבֻת־הָעֵשֶׂן. שְׁנֵי הבתים הקרובים עמדו ברחוב ויתבוננו אל מעשה הָהָרֶם; גם אחדים מחברי אשר הלכו לבית הספר התיצבו להביט אל הנעשה. — כעבור שלשה ימים נִהָרְסוּ הבתים עד היסוד. ובהיותם ישנים מאד העלו אבק רב בנָפֶלֶם. אמי לא שָׁבַעָה רצון מהאבק, אשר בא בכל חדרינו; ואולם אנכי לא שמתי לבי אל האבק, כי מעשה ההרס לִבְנֵי מאד. — כאשר לא נשארה עוד אבן על אבן מן הַבְּנִינִים הישנים, הִזְקֵמוּ מַעֲלֹת־הַבּוֹנִים מסביב למקום, וַיִּחְלּוּ לִבְנוֹת בית אחד גדול במקום שני הבתים הקטנים. מלאכת הבנין ארכה עד קץ הקיץ, ובכל יום ויום עמדתִי לראות כמה הִתְקַדְּםָה הַלֵּךְ הַלְאֹה הַבְּנִין מִיּוֹם אֲתָמוֹל. ואולם יתר גרי הרחוב לא הביטו אל הבנין עד אם פָּלוּ הַבּוֹנִים להקים את הַיִּצִיעַ החמישי. זה היה הבית הראשון, בן חמש יציעות, בעירנו הקטנה; לכן היה לפלא. בימי השוק, באו האכרים מְקֻסְבֵי העיר להתפלא בבנין הגבוה הזה, במרם ישובו לכפריהם.

ולנכח ביתנו הִשְׁתַּרְעָה כבר נְטוּעָה עֲצֵי־שִׁטִּים, והכבר הזאת היתה בעיני עצובה ושוממה, יען כי איש לא בא לִפְנֵי

שם. ומתחת לחלון חדרי עמד ספסל-עץ, אשר איש לא ישב עליו מעולם. לכן קצפתי מאד על המקום הזה הריק מאדם; ומדי שבתיו ללמוד ולשנן את שעורי, ובהשקיפי על פני הכבר השוממה ההיא, אמרתי בלבי: מי יתן לי מחזה אחרת תחת עצי השמים השוממים האלה! —

בראשית ימי האביב הבא, החל הבית להנשב (ישב, נור), ולשמחתי החלו ילדים קמנים לבא להשתעשע ולהתרוצץ תחת עצי השמים. לפי בגדיהם ראיתי, כי הילדים אינם בני-עשירים; אבי הגיד לי כי הבית הגדול נבנה למעונות לפועלים (פעל); עושי מלאכה. — מקץ שבועות אחרים נושב כל הבית, וכבר עצי השמים היתה מלאה, מהבקר עד הערב, המון ילדים וילדות, אשר שחקו ואשר רבו ואשר הכו איש את רעהו. לאט לאט עזבו הילדים את הכבר, ויבאו וישבו על ספסל העץ אשר מתחת לחלון-חדרי, או ישבו סביבותיו. אף היו ילדים קמנים מאד, אשר השתעשעו בנחת תחת הספסל. אבותיהם עשו במלאכה מחוץ לביתם, להשמכר לחמם, והילדים נעזבו לנפשם, ויעשו כמוב בעיניהם.

בהיותי נער קמן אהבתי מאד כל דבר חדש, אך כמעט תרגלתי עמו ותבחל נפשי בו ויהי לי לזרא. אחרי התענגי ימים אחדים על החיים הסואנים (שאון) אשר מתחת לחלון חדרי, החלתי לקוץ בשאון הגדול הזה, ולא יכלתי עוד כלכל אותו. — בבקר אחד בקומי ממשכבי פר וזעף מאד, ואתאנף מאד במעשים הנעשים מתחת לחלוני. העוללים הנשואים על זרועות אחיהם ואחיותיהם הגדולים, החלו לצעק פתאם בקול גדול, כי פחד-פתאם הבקילם. וילדים אחרים אשר ישבו בעזלות-ערכה קמנות, ענו גם הם, בקול שאנה לקראתם; כי אחיהם ואחיותיהם הגדולים עזבו לנפשם, וילכו להשתעשע הרחק מהם. הקמנים

אשר זה לא כביר למרו לַעֲדָר על הארץ. נכשלו ונוקשו לרגעים
בנערים המתרוצצים. ויפלו על פניהם, ויצעקו גם הם, ולמען
נחמם מַמְפִּלָתָם, או למען הַהֶסֶת אותם, חֲלָקוּ להם הגדולים
סִכּוֹת־לְחֵי הַגִּנּוֹת, ואז הִרִימוּ הַמָּבִים קול זַעֲקָה איומה היוורדת
חֲדִי־בָטָן, עד כי הִתְחַלְחַלְתִּי על מושבי ולא יכלתי לעשות
מלאכתי. — וכמו להכעיסני בָּחֲרוּ להם הנערים שעשועים סואנים
מאד, ולרגעים נִצּוּ ויחֲלָקוּ מִהֲלוּמוֹת (הלם; מכות) איש לרעהו.
אם קָרָה כי אחת השפחות השליכה על גַל הָאֲשַׁפּוֹת בחצר,
קִלְחַת או מחבת שְׁבוּרָה וּבִלָּה, אשר לא תִּסְכּוֹן (תצלח) עוד לכל
מלאכה, או ידעתי מראש כי אחד הנערים השוכבים ירים את
הקלחת או המחבת, והתיצב תחת חלוני ויתנפף עליהן במקל
בלי חשך, שעה או שתיים:

אני אטמתי את אוני וְאֶתְמַרְמֵר מאד על המעלולים האלה
הַמְּקַרְרִים את חיי, וְאֶקְלָל את סַפְסַל העץ אשר הִקְהִילָם מתחת
לחלוני. לסוף לא יכלתי להבליג עוד על כעשי, ואמר אל אמי:
מִתְעַב אנכי את הילדים האלה, המִשְׁחָקִים על פני הכֹּהֵן! —
אֲסוּר לָנוּ לְתַעֲב אִישׁ, עֲנֵתָה אמי: ראשונה, יֵעַן כי הַשְּׁנָאָה
מִדָּה רעה היא, שאִינְנָה רְאוּיָה לְבֹן אָדָם, ולנער קִטָּן הָאֲמוֹן
הַיָּטֵב. והשנית, יֵעַן כי הַשְּׁנָאָה היא כְּרָקֵב בַּעֲצָמוֹת בְּעָלְיָה, ולא
תִּרְעַב בלתי אם לו לברו. ואולם הגידה לי מדוע תתעב אותם? —
יֵעַן כי הם מְקִימִים שאון גדול! עֲנִיתִי: — אבל גם אני וגם אביך
שומעים את קול שאונם, עֲנֵתָה אמי: ובכל זאת אִינְנוּ מִתְעַבִּים
אותם. —

— יֵעַן כי אתם גדולים ממני, עֲנִיתִי: והגדולים יודעים
לִכְלֹא רוחם יותר מן הקטנים. — לא! עֲנֵתָה אמי: כי אם יֵעַן
אשר אנחנו יִשְׁרִים במשפטנו.

אנכי הִבְטַחְתִּי אל אמי בתמהון, והיא הכירה בפני, כי

דבריה דורשים באור (פתרון) למעני, לכן הוסיפה ותאמר: ראשונה, הלא תדע כי בכל מקום אשר יש ילדים, שם תגדל ההמוילה. – אם כן, אמרתי בחפזון: לא נרשה להם עוד לבא אל הכנר!

– אם כזאת נעשה והיינו אכזרים גדולים, ענתה אמי: לילדים העניים האלה אין גן לשעשועיהם ולשאוף רוח צח ומהור, הקרוש מאד לבריאותם. והכנר היא להם במקום גן.

– אבל הן יכלים הם לשחק ברחוב –

– ברחוב עוברים סוסים ועגלות היכלים לרמסם. ואויר הרחוב איננו טוב ומהור כאויר הכנר הסוגה בעצים. וברחוב יהי שאונם למרח על אנשים אחרים הנרים שם, כאשר הוא למרח עליך, ענתה אמי. – חשבתי בלבי רגע קטן, ואחר אמרתי: אבל מדוע עלינו לשאת קרחה יותר מאחרים? – ותצחק אמי ותען: ומדוע ישאו האחרים את קרחהם ולא אנחנו? – על השאלה הזאת לא ידעתי מה רענות. ובכל זאת לא שקט רוחי, נאנח ואמר: אבל שאון-הילדים לא ינעם לי בכל זאת!

– גם אני מודה כי לא נעים הוא, אבל הן רק צרה קטנה היא, ונקל מאד לשאתה במעט סבלנות ובמעט רחמים –

אני משער כי צדקה אמי בדבריה, אבל להנתי אהבתי מאד את רוחתי, בהיותי נער קטן; ואם דרשו ממני סבלנות ורחמים, עשיתי זאת רק בתנאי כי לא תפגע רוחתי. והפעם הפריעו רוחתי מאד. – ביום ההוא לא הוסיפה עוד אמי לדבר אלי בענין הזה. היא חפצה לתת לי זמן להתבונן בדבריה. אבל, כנראה, עוד לא ידעתי אז לחשוב מחשבות כנכון, כי ככל אשר הוספתי לחשוב בילדים, כן נמלאתי עליהם חמה.

אז שתי (שית, שים) עצות בנפשי להחליץ מהילדים בלי עזרת אבותי. אולי אצו עליהם לבל ישתעשעו לנכח ביתנו? אבל הן אז יענוני הם, ולבטח לא בשפת-חלקות, כי גם להם חלק

בבכר כמוני. — האשפוך מים על ראשם? אבל אז ישליכו הם
אבנים בחלוני, ושברו את השמשות, והיתה מהומה גדולה בביתנו,
ואבי ירשיעני, אחרי אשר אנכי החלתי את הקדון. — ומה אעשה
אפוא? האמינו לי, ילדים מובים, כי סבלתי מאד מן הדבר הזה,
וגם בלמודי נפרו אותות צרתי; וגם שגתי נדרה מעיני.

בבקר אחד באה מחשבה בלבי, אשר ישרה בעיני מאד.
הנה בכיסי נמצא שקל-כסף אחד אשר נתן לי דודי למנחה: הבה,
אתן את הכסף לילדים הסוואנים, למען יעלו ילכו, יסורו) מקרבת
חלוני! אך בהפוני לבצע זממי, התעשתי ואנחם ממחשבתי. כי
עלה ספק בלבי, אולי לא יאותו הילדים לעזוב את המקום, במחיר
שקל אחד, וללכת אל מקום אחר אשר אולי אין שם ספסל.
ומלבד זאת, הנה שקל-כסף הוא מכסה גדולה לי, אבל במה
נחשב הוא בהחלקו לילדים רבים? ומלבד זאת, אולי יתרחקו מן
המקום, שנים שלשה ימים, ואחרי כן ישובו למקומם הראשון,
למען אתן להם עוד שקל. — ומלבד זאת, עלו על לבי דברי
מורי: בלמדו אותנו את תולדות-ישראל, ספר לנו מעל ספרי
הקדש, כי אחד ממלכי ישראל נתן כסף למלך-אשור למען יעלה
מעל ארצו. או שאל מורנו את גבריאל הארוך מה דעתו על
הדבר הזה? גבריאל הארוך ענה, כי לפי דעתו לא הסכיל
המלך לעשות בזה, אם קצרה ידו מעשות אחרת. או אמר מורנו:
שנית, גבריאל; הוא יכל לעשות אחרת; הוא יכל לעמוד בראש
צבאו ולערוך מלחמה עם מלך אשור. ואולם הדבר אשר עשה
הוא נקרא בפי "מסחר-נכונה" ומרד. כן אמר אז מורי; ודבריו אלה
עלו עתה על לבי. אמנם אנכי לא הייתי מלך-ישראל, "ואויב" לא
היו בני-אשור, ובכל זאת נדמה לי כי אעשה גם אני "מסחר
נבזה" בתתי כסף לאויבי להעלות מעלי. — גם לזאת שמתי לבי,
כי אם אנכי אקלץ מהילדים, הנה יהיו לטרח על האנשים הנרים

מַעֲבֵר הַכֹּכֵר הַשֵּׁנִי, וְזֹאת לֹא תֹאכֶה אִמִּי. – או צַר לִי מֵאֵד
וְאֶחָל לִבְכוֹת בְּרֹאוֹתַי כִּי אֵין מִפְּלֶט מְמֻצּוֹקָתִי. הַדְּמָעוֹת הָרְגִיעוּ
רוּחִי, וְאֶחָל לָזֶם תַּחֲבֹלָה אַחֶרֶת.

לַעֵת הַצְהָרִים בִּשְׁבַתֵּנוּ אֶל הַשְּׁלַחַן לֵאכֹל, נִדְמָה לִי כִּי אֲבִי
מִבֵּיט עָלַי בְּמַבֵּט זֶר; וּבְכִלּוֹתֵנוּ אֶת אֶרְחַתֵּנוּ אִמֵּר לָנוּ כִּי חֶפֶץ הוּא
לִסְפֹּר לָנוּ מְקָרָה מִימֵי־נְעוּרָיו, מְהִימִים אֲשֶׁר הָיָה תִּלְמִיד בְּבֵית־
מִדְרַשׁ הַמַּדְעִים בְּעִיר הַבִּירָה. אֲבִי הִסְכִּין לִסְפֹּר לָנוּ לַפַּעַמִּים
מִמְקָרֵי־מִי־חַיּוֹ, וּסְפֹרָיו לִבְבוֹנֵי תִּמִּיד, לִכֵּן הָאֲוִנְתִּי (אֹזֶן; הַקֶּשֶׁב)
לִדְבָרָיו גַּם הַפֶּעַם בְּאוֹן־קִשְׁבַּת, וְלֹא נִפְלָא בְּעֵינַי מֶה רָאָה עַל פְּכָה
(מְדוּעַ עָשָׂה כֹּזֶאֱת). – וַיִּסְפֹּר אֲבִי לֵאמֹר כְּדִבְרֵים הָאֵלֶּה:

בְּבֹאֵי לַלְמוּד בְּעִיר הַבִּירָה, הָיִיתִי בְּחֹזֶר לֹא־עֲשִׂיר, לִכֵּן נָטַל
עָלַי לְחֹזֶר לִי מַעֲזָן זֶל בְּאַחַד הַמְּגַרְשִׁים. מִצֹּאתִי לִי חֹדֶר קָטָן
בִּיצִיעַ הָרְבִיעִי בְּבֵית גְּדוֹל, הַדּוֹמָה לְבֵית הָעוֹמֵד עֵתָּה בִּקְרִבָּתֵנוּ.
הַחֹדֶר יֵשֶׁר בְּעֵינַי, וְאַבָּא אֵלָיו בְּעֶרֶב, וְאִשְׁכַּב וְאִישָׁן וּשְׁנָתִי עֲרֹכָה
לִי מֵאֵד. כַּעֲלוֹת הַשַּׁחַר הָעִירִנִי מִשְׁנָתִי קוֹל־שֹׁאוֹן זֶר, וְאִקּוּם
מִמִּשְׁכְּבִי לִרְאוֹת מֶה קוֹל הַשֹּׁאוֹן הַזֶּה. אוֹ נֹדַע לִי כִּי לִנְכַח
מִשְׁכְּבִי, מַעֲבֵר הָרְחוֹב הַצֵּר, יְגוּר גִּזְרִי, וּבְבֵית־מִלְאכְתּוֹ יַעֲבְדוּ
כַּעֲשָׂרִים פְּוֵעִלִּים הַמְּנַסְרִים אֲבָנִים. וְקוֹלוֹת הַמְּשׁוֹר בְּנֶסֶר כָּל הַפְּוֵעִלִּים
בְּאֲבָנִים, הָיוּ אִיוִּמִּים וּבִלְתִּי־נִעִימִים עַד מֵאֵד; וְאֲנִכִּי אֶטְמַתִּי אוֹזְנִי,
וְאָמַר אֶל נַפְשִׁי בְּדֹאגָה: בְּשֹׁאוֹן כֹּזֶה לֹא אוּכַל לַלְמוּד וּלְעִשׂוֹת
מִלְאכְתִּי. וְאַתְּעִצֵּב אֶל לְבִי מֵאֵד, בְּדַעְתִּי כִּי גִבְצָרָה מִמֶּנִּי לְשָׁנוֹת
מִשְׁכְּנִי וּלְבַקֵּשׁ לִי נֹהָ שֹׁאוֹן: כִּי אֲנִכִּי שְׁכַרְתִּי מַעֲזָנִי לְשָׁנָה תְּמִימָה,
לְמַעַן יִוָּל (יְהִי זֶל) מַחֲזִירוֹ; כִּי הַשׁוֹכֵר מַעֲזָן לְחֻדְשִׁים מְרֹבָה
בְּמַחֲזִירוֹ מִן הַשׁוֹכֵר לְשָׁנָה. וּבִכֵּן הִגֵּנִי אָנוּם לְשִׁמוּעַ אֶת שֹׁאוֹן
הַמְּשׁוֹרִים הָאֵים שָׁנָה תְּמִימָה! וְהַקּוֹל נֹרָא וְאִיוִּם, יוֹרֵד חֲדָרִי
בְּמֶן. אוֹ בְּכִיתִי בְּכַעֲסִי וְאָמַר: הִנֵּה הַשֹּׁאוֹן הַזֶּה יִפְגֵּי בְּשִׁנְעוֹן
(מִשְׁנָע), וְאִם לֹא אֶשְׁמָע, וְאֶבְדָּה לִי שְׁנַת־לְמוּד תְּמִימָה! – לַפְּנוֹת

ערב בשווי מבית המדרש, שבה נפשי למנוחה כמעט, כי חשבתי ואמצא כדבר הזה: איך יכלים הפעלים המנסרים לשאת את ההמולה הנוראה? אין זאת כי יד ה'הרגל עשתה זאת. וגם השכנים נ'רי הבית ההוא, יכלכלו גם הם את השאון, או למצער לא ישימו לב אליו, יען כי כבר הסכינו עמו, לכן אתאמץ נא גם אני להסכין עם השאון, כי כן אני חפץ: ואת אשר נחפץ זאת נוכל המיד. — ואשוב לעבוד את עבודתי, ואשקוד עליה, עד כי לרגעים שכחתי את קול השאון. ואמנם למרות חפצי עלה הקול הנורא באוני: שְׁרִייוֹ שְׁרִייוֹ שְׁרִייוֹ שְׁרִייוֹ שְׁרִייוֹ; אבל תחת להתקצף ולהתאנף בפועלים, הוספתי לעשות מלאכתי, ואשבח את הפועלים המנסרים. — מקץ שלשה, ארבעה ימים, הסכנתי כבר עם קול השאון, והמעט חדלו להפריעני מעבודתי, כי עוד היה לי לחלק נחוץ בחי. ורָאָה דבר-פלא! ביום השבת, כאשר לא באו הפועלים לעבודתם, ואני הִגִּיתִי (קרא, לְמַד) בספרי, ויהי כמו חסרה נפשי דבר: זה היה קול הַנְּסִירָה אשר חָסַר לי! על זה שָׁחַקְתִּי מאד. כי הן שְׁאוֹן הַמְּשׁוּרִים הוא מְגִינָה, אשר סוף-סוף איננה ערבה לאון מאד! או נוכחתי מה גדול כח ההרגל! —

מקץ השנה שִׁכַּרְתִּי את חררי עוד לשנה תמימה. ואמנם לא מֵאֲהַבְתִּי הֶרְבֵּה לְמַגְנִינַת הַמְּשׁוּרֹת עֲשִׂיתִי זאת, אבל מְטַעֲמִים אחרים: (א) יען כי חררי ישר בעיני. (ב) יען כי מחירו לא היה יקר. (ג) יען כי בקרבת מִשְׁכְּנִי היה בֵּית-מִזְוֵן אשר הִסְפִּיק לי מזונותי בזול. (ד) יען כי לא שמתִי עוד לב אל שְׁאוֹן הַנְּסִירָה. — אבי כָּלָה סְפוּרוֹ, וילך למעֲשֵׂהוּ, ואמי הלכה אִתִּי לְשׁוּחַ מעט בגן. ואולם אנכי התאויתי מאד לעלות אל חררי, למען הִזְכֹּחַ הַבֹּאֶמֶת נוכל את אשר נחפץ. אני לא הִסְפַּקְתִּי (ספק) אף רגע בדברי אבי, ולבי כָּטַח כי הדבר אשר אמר אמת ונכון הוא, ככל דבר היוצא מפיו. אבל נפשי תִּאָּכֶה (חֲשָׁקָה) לרעת.

היצלח גם נער קטן כמוני לעשות בדבר אשר עשה אבי בהיותו
עלם גדול. —

הנסיונות הראשונים לא הצליחו. השאון העולה מן הכבר
מלא אותי בלי חשך. ואמנם היה רגע אשר חדלתי לשמעו, אך
ברגע משנהו הבהילני קול־צעקה גדול מהקולות הראשונים. אבל
תחת להכות באגרופי על השלחן, כאשר הסכנתי לעשות עד כה;
תחת להתקצף ולהתמרמר, התאמצתי להסב לבי אל העבודה אשר
לפני; וכעשרה רגעים עבדתי עבודתי כאיש — לאמר: כאיש בן
שמונה שנים. —

אבי התרגל בשלשה ימים לשאון מנסרי האבנים; ואולם לי
היו דרושים כתשעה ימים להסכין מעט עם שאון הילדים. יכל
להיות כי על כן ארך לי נסיוני, יען כי הייתי עוד נער קטן,
ורצוני עוד לא היה חזק כראוי. אף יכל להיות כי על כן נקל
לאבי להתרגל, יען אשר שאון המשורות היה אחר כל הימים,
תחת אשר הילדים והילדות המשתעשעים מתחת לחלוני, חבלו
והולידו תחבולות חדשות לבקרים (בִּקְרָה) למען הקים שאון חדש. —
עורני וזכר את היום, אשר מצאו בו הילדים דלי־פחים ומחבת
וכד נחשת. אז עלו שלשה מהשובבים לשבמחנה על הספסל,
ויחלו לתופף על הכלים ההם. מעולם לא שמעו אותי קול המולה
אימה כזה! והילדים אשר לא היה כלי־שיר בידם, נָתְנוּ בְּשִׁיר
קולם למען הגדיל השאון, ולסוף החלו לרקד ולפזז. ביום ההוא
השקפתי זמן רב בעד חלוני, אבל תחת להתמרמר על המתופפים,
על המזמרים ועל המרקדים, התענגתי מאד על מראה עיני ועל
משמעי אותי; ולו בקשוני הילדים לקחת חלק בשעשועים כי עתה
לא סרבתי מאד. — ואיכבה שנה מעמי פתאם? הדבר גקל
לבאר: ראשית, הייתי שבע־רצון ממני בעצמי, על התאמצתי
להתרגל אל השאון; והשבע רצון מעצמו הוא שבע־רצון גם

מאחרים. תחת לחשוב את הילדים הסואנים לאויבי בָּנָפֶשׁ, ותחת להאמין כי רק לבעבור הָרְעִימִי יָקִימוּ שאונם, החלֹותי להבין כי הילדים האלה אך מִשְׁתַּעֲשְׂעִים הם על פי דרכם. וגם החלֹותי לְנוֹד לילדים העניים האלה, כי אין להם כִּלִּי־שַׁעֲשׁוּעִים אחרים מלבד הַשְׂבָּרִים הַבָּלִים שֶׁהֵם אוספים בראש כל חֲצוֹת.

ובספרי לאמי כי עשיתי כמעשה אבי, וכי הִצְלַחְתִּי גם אני לְהִתְרַגֵּל אל שאון שִׁכְנִינוּ הקטנים, חֲבַקְתִּי אמי בִּזְרָעוֹתֶיהָ וְתֹאמַר לִי: הֵנָּךְ רֹאאָה, בְּנִי, כִּי לְכָל דָּבָר יֵשׁ צִדָּמוֹב וְצִדָּרֶע, וּמֵאֵד אֲשַׁמַּח כִּי לְמֵדָת לִרְאוֹת אֶת הַצֵּד הַטּוֹב. – וּאִמְנֵם צָדְקוֹ דְּבָרִי אִמִּי. לֹא רַק כִּי סִלַּחְתִּי לִילְדִים אֶת שְׁאוֹנֵם וְהִמּוֹנֵם, כִּי עוֹד חִמַּלְתִּי עֲלֵיהֶם בִּרְאוֹתִי אֶת הַיִּלְדִּים הַגְּדוֹלִים נוֹשְׂאִים בִּזְרָעוֹתֶיהֶם עוֹלָלִים הַמְּמָרִים חִייהֶם בְּצַעֲקוֹתֵיהֶם וּבְהִמּוֹתֵיהֶם.

אֲנִי גִלְתִּהָ אִמִּי אֶת סוּדִי הַגְּדוֹל לֹאֲבִי. וְאֲבִי אָחֻז בִּידִי וַיִּחְבֶּקֶנָּה בְּאַהֲבָה, וַיִּגְמוֹל לִי אֶת הַגְּמוֹל אֲשֶׁר אֵלָיו נִשְׁאַתִּי נַפְשִׁי יִגְבֹּסְפֹתִי: הוּא אָמַר לִי כִּי הִתְנַחֲנִתִּי בְּנֶכֶדִי. –

86.

הַבְּרָבוֹר הַמְּכַעֵר.

Горячо желать	יֵד זַעֲהֲנֵן ,	1 עָרָג .
	פֶּעֶרְלֶאָנֵנֵן	
Обмакивать	אִיִּנְטוֹיֵנֵן	2 טָבַל .
Мужчина, самец	מֵאָנֵן, מֵאָנֵלִיךְ	3 זָכָר .
Лодыжка	קִנְאָכֵל (פֹּסְקִנְאָכֵל)	4 קָרְסֵל (קָרְסֵלִים) .
Корабль	שִׁיפָה	5 אֲנִיָּה .
Презрѣніе	פֶּעֶרְאָטוֹנֵן	6 עֲשָׂאָט .

- 7 בַּתּוֹלָה . יונגפֿרוּיא , פֿרייליין דֶּבִּיца
- 8 צִיר . מַהִיראַנגעל Крюкъ дверной
- 9 רֵעִיוִן . נעדאַנקען , (стремление) Мысль , שטרעבען
- 10 מְתִים . לייטע Люди
- 11 דָּת . געזעטץ , וויטטע , Уставъ, обычай , שיקליכקייט
- 12 דֶּרֶבֶן . שפּאַרן , (шпиль) Шпора, (שטאַעל)
- 13 מִפְּרֵשׁ (פרש) . זעגעל Парусъ
- 14 קָרֹד . זיך פֿערנייגען Преклоняться
- 15 לֶע . שלונד , ראַכען Глотка, горло
- 16 יַחַל , הוֹחַל . וואַרטען , האַפֿען Ждать, уповать
- 17 בָּטֵל . אונטערזאָג , Бездѣйствующій , מיסיג
праздный
- 18 גָּד . גליק Счастіе
- 19 קָבֵל . מַהִיל , לאַזן Удѣль, доля
- 20 מִפְּנֵעַ (פגע) . אַנשטאַם Столкновение
- 21 תִּרְנַגְל־הַדִּי . מרוטמאקן Индюкъ
- 22 תּוֹלַע . שאַרלאַכ־פּורפּורפֿאַרבע Червень
- 23 הִתְחַתֵּן . זיך פֿערהייראטמען , Породняться , פֿערשוואַגערן
- 24 הִתְחַוֵּל . זיך וועלצען , ענטשטעקען , Ринуться ,
возникать
- 25 סוּד . אונטעררעדונג , Беседа, собрание
- 26 שָׁגָה . שוואַרמען , Увлекаться, мечтать

1) désirer.—*to desire*. 2) tremper.—*to dip*. 3) masculin. 4) Cheville.—*Ancle*. 5) Vaisseau.—*Ship*. 6) Mépris.—*Contempt*. 7) Demoiselle.—*Maiden*. 8) Gond.—*Écluse*. 9) Pensée (Aspiration).—*Thought (Aspiration)*. 10) Monde.—*Men*. 11) Usage. Statut(e). 12) Éperon (Pieu).—*Spur (Stake)* 13) Voile.—*Sail*. 14) s'incliner.—*to bow*. 15) Gosier.—*Gullet*. 16) attendre, esperer.—*to wait, hope*. 17) être oisif.—*to be unemployed*. 18) Fortune. 19) Partage.—*Lot*.—20) Obstacle.—*Impediment*. 21) Dindon.—*Turkey*. 22) Pourpre.—*Purple*. 23) marier.—*to marry*. 24) se lancer.—*to rush*. 25) Conversation. Assemblée(y). 26) rêver, penser.—*to dream, think*. 27) prononcer, déclarer.—*to pronounce, declare*. 28) envier.—*to envy*. 29) Cygne.—*Swan*. 30) battre.—*to beat, clap*. 31) Bureau.—*Elder-tree*,

בן גדול, בין סבכי השיחים, דגרה אשת הברבור את ביציה. ימים רבים כבר רבצה על ביציה, ונפשה ערנה לראות את האפרוחים אשר יצאו מקרבן. ומקץ הימים החלו הביצים להבקע, אחת אחת. קול צפצוף־דק נשמע; זה קול הברבורים אשר הוציאו את ראשיהם מבעד לקליפתם. "רא, רא", קראו בכל פחם בצאתם לאויר העולם. עיניהם הקטנות שוטטו מסביב על העלים הירוקים, והאם לא כהתה בם, כי אמנם געים מראה הדקק לעינים. — מה גדול העולם! אמרו הילודים הקטנים בהתיצבם על הפכר הקטנה הסוגה בשיחים. — אתם תדמו בנפשכם כי זה כל העולם? אמרה האם: לא, בני! העולם ישתרע עוד יותר, הרחק מאד, עד מעבר לנן, ועד שדות האדון; אבל שמה לא הלכתי מעורי (מִימִי). — ההנכם בלכם פה? הוסיפה בקומה מעל ביציה: אך לא, הגדולה בביצים עוד לא זעה. אי שמים! מה מאד יארך הדבר! כבר קצתי בעבודתי! — ונחש לדגור עוד, ופניה וזעפיה.

— ומה? איך מצב הדברים? אמרה ברבורה וקנה אשר באה לבקר את הדוגרת. — עוד לי ביצה אחת, אשר אני עמלה בכל

יָבִלְתִּי לְהִבְקִיעָה, עֲנַתָּה הַיּוֹלֶדֶת: וְאוֹלָם שׁוּרֵי נֶאֱ-אֶל אֶפְרָחִי; מֶה
 בְּעֵמֶק? הָאֵם לֹא בִרְבוּרִים נְחָמָדִים מֵאִין כְּמוֹהֶם? הֵם דּוֹמִים בְּכָל
 אֶל אֲבִיהֶם. אֲבָל הַפּוֹחֲזוֹ לֹא בֹא אֶף פֶּעַם אַחַת לְדֹרֶשׁ בְּשִׁלּוּמֵי.
 —הִרְאִינִי נָא וְעִיר אֶת הַבִּיצָה הַמְּסַרְבֶּת לְהִבְקֶעַ, אִמְרָה
 הֹקֵנָה. וְאֵךְ הַתְּבוֹנָנָה בַּת וְתִקְרָא: אֶה, הָאֲמִינִי לִי, וְזֹאת בִּיצַת
 תִּרְנַגְלֵת־הָדִית. אֲנִי יוֹדַעַת וְזֹאת אֶל נֶכֶן. גַּם אֲנֹכִי שָׁעִיתִי כְּמוֹךְ,
 פֶּעַם אַחַת, וְרַב עֵמֶל שָׁבַעַה נִפְשִׁי בְּגִדּוֹל הָאֶפְרָח. כִּי הֵמִין הוּא
 יִרְאֵא מֵאֵד אֶת הַמִּים. לְשׁוֹא מִשְׁכַּתִּיו אַחֲרֵי אֶל הָאֵם, לְשׁוֹא
 שְׁחִיתִי לִפְנֵי פַעֲמִים אֵין מִסְפֵּר. לְשׁוֹא! הוּא לֹא מֶשׁ מִמְּקוֹמוֹ וְלֹא
 טָבַל רְגָלוֹ בַּמִּים. כֵּן, כֵּן, בִּיצַת תִּרְנַגְלֵת־הַיּוֹדִית הִיא, בְּלִי כָל
 סֶפֶק. חֲדָלִי מִמֶּנָּה! וְלִכְּי וְלִמְדִי אֶת בְּנִיךְ לְשַׁחוֹת.
 —לֹא! אַחֲרֵי אֲשֶׁר בְּלִיתִי זֶה זְמַן רַב בַּעֲבוּרִתִּי, הִנְנִי לְדֹגוֹר
 עוֹד יוֹם אוֹ יוֹמִים, עֲנַתָּה הָאֵם. — פְּטוֹב בַּעֲיֹנֶיךָ עֲשִׂי, אִמְרָה
 הֹקֵנָה וְתִלָּךְ לָהּ.

לְסוֹף גְּבַקְעָה הַבִּיצָה הַגְּדוֹלָה. פִּי, פִּי, צִפְצָף הַקֶּמֶן וַיֵּצֵא.
 הִי, מֶה גְּדוֹל וְמֶה מְכַעֵר הוּא! הָאֵם הַתְּבוֹנָנָה בּוֹ וְתֹאמַר: הִילֵךְ
 הַגְּדוֹל הוּא אֵינְנוּ דּוֹמָה לְאַחַד מֵאֵתָנוּ. הַבֹּאֲמָת תִּרְנַגְלֵת־הַדִּי הוּא?
 מִחַר אָנוּכָח: אֵצֵא אֹתוֹ הַמִּימָה וְאִרְאֶה הִישָׁחָה כָּכָל בְּנֵי אֵם אֵין.
 יוֹם הַמַּחֲרַת הִיָּה בַּהִיר וְצַח מֵאֵד. אוֹ יֵצֵאָה הָאֵם עִם כָּל
 מִשְׁפַּחְתָּהּ אֶל הַנַּחַל אֲשֶׁר בְּגֵן. פְּלִשְׁשׁ, אִמְרָה הָאֵם וְתִקְפוּץ
 הַמִּימָה. רֵא, רֵא, קִרְאָה אַחֲרֵי־כֵן לְבִנְיָה, וְיִרְדּוּ אִישׁ אַחֲרֵי
 אַחֲיוֹ אֶל תּוֹךְ הַנַּחַל. הַמִּים עָבְרוּ עַל רֵאשֵׁיהֶם; אֵךְ עַד מַהֲרָה
 הִרִימוּ רֵאשֵׁם וַיַּחֲלוּ לְשַׁחוֹת בַּמַּהִירוֹת, וַיִּשְׁמְחוּ וַיַּעֲלוּ מֵאֵד בְּשַׁחוֹתָם,
 וְגַם הַבִּרְבוּר הַגְּדוֹל וְהַמְּכַעֵר הִיָּה בִּינֵיהֶם. — אֵם כֵּן אִיפֹא אֵינְנוּ
 תִּרְנַגְלֵת־הַדִּי! אִמְרָה הָאֵם: מֶה קָל הוּא בְּרַגְלִיו, וְמֶה זְקוּפָה קוֹמָתוֹ!
 אֲכֵן בְּנֵי הוּא, גַּם הוּא: וְכִי אֶתְבוֹנֵן בּוֹ הַיֹּסֵב, וְרֵאשִׁיתִּי כִּי אֵינְנוּ
 מְשַׁחֲתִת הַמִּרְאָה כְּאֲשֶׁר דְּמִיתִי בַּתְּחִלָּה. רֵא, רֵא! אִמְרָה אֶל

אפרחיה: קומו זלכו עמדי; הגני להביאכם בין מתי-תבל, ולהציגכם לפני הברבורים אשר בלול. רק אל תרחקו ממני, פן תדרך עליכם רגל; גם השמרו והזהרו מפני החתול.

ויבאו אל הלול. ובלול המולה ושאון גדול. שתי משפחות גצות על אדות ראש-דג, וכל אחת מתאמצת להוציאו מן השניה; עד אשר עבר החתול על פני הלול ויחטף את ראש הדג ויברח. – הנכם רואים ארחות-תבל (מנהג העולם), אמרה האם לאפרחיה בחרטום שגון; כי היטב חרה לה על אשר לא נפל ראש-הדג לתבל לה: עתה שאו רגליכם, התאחדו (אחד) ואל תרחיקו איש מאחיו, וברכו בשלום את הברבור הזקן אשר שם בפנה, הוא הנכבד בכל העדה, כי מוצאו מארץ ספרד (שפניה). עתה תתנהגו כדת. לא! אל תאספו (כפן) את רגליכם אליכם! ברבור האמון כראוי ירחיב את רגליו. ראו ועשו כמוני! כפז ראשיכם ואמרו: כא! –

האפרחים עשו ככל אשר צוהה אמם; והברבורים האחרים אשר סבבום, הביטו אליהם ויאמרו בקול רם: התראיתם? הנה באה עוד משפחה רבת-בנים, כמו לא היה די לנו בלעדם! אך מה זאת? מי הוא הברבור הנמאס הזה? פי, פי, איננו רוצים בו! וכרגע עף אליו ברבור גדול וישכחו בצנארו.

–הרפו נא ממנו! אמרה האם: הן הוא איננו עושה רעה

לאיש –

–אמנם כן: אבל גדול ומשנת הוא, לכן הוא קורא למהלומות

–יכמו יקרא להפותות, אמר הנושך.

–כל בניך יפים ונחמדים, לבר מזוה! אמר הברבור הזקן

הספרדי: לא לרצון הוא גם לי, ומאד אבקשך לשנות פניו.

–ואת אין לאל ידי לעשות! ענתה האם: אמנם איננו יפה

מראה, אבל לכו טוב מאד! והוא מפליא לשחות מכל בני.

אָקוּהַ כִּי יִגְדַּל וַיְהִי לְבִרְבוֹר הַגּוֹן, וּבִקְרֵב הַיָּמִים יִשְׁנֶה גַם תָּאֲרוּ לְטוֹב. הוּא אַחֵר לְשִׁבְתּוֹ בְּבִיצָתוֹ, לָכֵן נִשְׁחַת מְרֹאָהוּ מֵעַט. – וּבְדִבְרָה מְשֻׁכָּה אֶת צוּאָרוֹ וּתְחִלּוֹק וּתְמָרְק אֶת נוֹצָתוֹ וּתְאֲמֹר: וּמִלְבָּד זֹאת, הִנֵּה בְרִבּוֹר זָכָר הוּא, וְהִנֵּן וְהִיפִי אֵינָם נְחוּצִים לוֹ כַּכָּה. בְּטוֹחָה אֲנִי כִי יִהְיֶה לְבִרְבוֹר חוֹק, וְעֲשֵׂה וְהִצְלִיחַ עַל דֶּרֶךְ הַחַיִּים. וּמִפְּלִעֲדֵי־זֹאת הִנֵּה יִתֵּר בְּנֵי כָלֵם גְּחַמְדִּים מְאֹד. עֵתָה, בְּנֵי, עֲשׂוּ פְּכֻבִּיתְכֶּם, וְאִם תִּמְצְאוּ רֹאש־דָּג וְהִבִּיאוּתֶם אוֹתוֹ אֵלַי. –

וְהַאֲפֹרְחִים עָשׂוּ כִּמוֹ הָיוּ בְּבֵיתָם. רַק הַאֲפֹרֶחַ הַגָּדוֹל וְהַמְכֻזָּר אֲשֶׁר אַחֵר לְצֵאת מִבִּיצָתוֹ, הָיָה לְמִפְנֵעַ לֹא רַק לְבִרְבוֹרִים, כִּי גַם לְתִרְנַנְגוּלוֹת; וַיִּתְקַלְסוּ (קִלְסָה) בּוֹ וַיִּהְדַּפּוּהוּ וַיִּשְׁכּוּהוּ בְּגִלְל רֵעֵ-מֶרְאֵהוּ. – הוּא גָדוֹל יוֹתֵר מִדֵּי! אָמְרוּ כָלֵם. וְהַתִּרְנַנְג־הַהֲדִי אֲשֶׁר בָּא לָעוֹלָם בְּדֶרֶךְ־נֹת עַל קֶרֶסְלָיו, וְהָאֹמֶר בְּלָבוֹ כִּי מֶלֶךְ נֹרָא הוּא, הִתְנַפַּח כְּאִנְיָה אֲשֶׁר פָּרְשָׁה כָּל מִפְּרָשִׁיהָ, וַיִּרֶץ אֶל הַבִּרְבוֹר הָאֲמִלֵּל בְּחִמָּה שְׂפוּכָה וּבִפְנִים אֲדָמִים פְּתוּלָע. וְהָאֲמִלֵּל לֹא יָדַע מַה לַּעֲשׂוֹת: הִיעֲמוֹד עַל מְקוֹמוֹ, אִם יִקְלַט עַל נִפְשׁוֹ; וַיֵּצֵר לוֹ מְאֹד כִּי נֹלַד מִבְּעָר וְכִי עָלָיו לִהְיוֹת לְחֹרֶפָה וּלְקִלְסָה לְכָל גְּרֵי הַלּוֹל.

כֵּן עָבַר הַיּוֹם הָרִאשׁוֹן, וְהַיָּמִים הַבָּאִים מְרֹרָהוּ וְעֲצֻבוּהוּ עוֹד יוֹתֵר. הָאֲמִלֵּל גִּרְשׁ מִכָּל מְקוֹם־בּוֹאוֹ, וְגַם אַחֲיוֹ בְּנֵי אֲמוֹ נִגְרָוּ בּוֹ, וַיֹּאמְרוּ: מִי יִתֵּן וּתְמָרְפֶּךָ הַחֲתוּל, יֵצֵר גְּבוּהָ! וְגַם אֲמוֹ אָמְרָה: מִי יִתֵּן וְרַחֲמֶךָ מִמֶּנִּי. וְהַבִּרְבוֹרִים נִשְׁכּוּהוּ, וְהַתִּרְנַנְגִּים הִפְּחוּהוּ, וְגַם הַשְּׂפַחָה הַמֵּאֲכִילָה אֶת הָעוֹפּוֹת בְּעֵטָה בּוֹ בְּרַגְלָהּ בְּשֵׁאֲט־נִפְשָׁהּ. אִזּוֹ נִמַּר בְּלָבוֹ לְהִקְלַט, וַיִּפְרוֹשׁ כְּנָפָיו וַיַּעֲף וַיַּעֲבֹר אֶת הַנָּהָר. וְהַצִּפְרִים הַקִּמְנוֹת אֲשֶׁר קָנְנוּ בְּשִׁיחִים נָסוּ מִפְּנֵיו בְּהִלָּה. וְכָל זֹאת יָעַן אֲשֶׁר מִכְּעַר אֲנִי! אָמַר הַבִּרְבוֹר בְּלָבוֹ, וַיַּעֲצוֹם אֶת עֵינָיו וַיּוֹסֶף לַעֲוֹף. – וַיָּבֹא אֶל בְּצָה גְדוֹלָה אֲשֶׁר שָׁם שָׁכְנוּ בְּרִבּוֹרֵי־מִדְבָּר. וַיִּלֵּן שָׁם הַלִּילָה, וְהוּא עֵיף וְעֲצוּב־רוּחַ. – בְּבִקְרָא כְּאֲשֶׁר

הקיצו ברבירי הדבר משנתם ויראו את האורח, ויאמרו: מי הוא זה ואי מזה הוא? - והברבור פנה אל כל עבר ויקד וישתחו ברב-חן, בבל יבלתו. - אכן תוכל להתפאר ברע-מראך, כי אין דומה לך! אמרו אליו הברבורים: ואולם אנחנו לא נשים לב לזאת. רק אל נא תאמר להתחתן בבנות-משפחתנו!

האמלל! העלה על לבו להתחתן? הן מה הוא דורש מהם, כי אם הרשיון לשכב באחו ולשתות את מי הבצה! -

וישב שם שני ימים. ביום השלישי באו אל המקום שני אחי-מדבר. הם היו צעירים לימים, לכן רבה חזקתם. - שמע נא, חבר! אמרו: אתה הנך מכער עד מאד, לכן נחפץ לקחתך איתנו, התאבבה ללכת אתנו ולהיות לצפור-נוד? לא רחוק מזה, בבצה אחרת, תגור משפחת אחים נחמדים, כמעט כלם בתולות, והן מפליאות לזמר. מי יודע? אולי תצליח שם, ונתמצא חן למרות בעורך (בעור-רע מראה) האיום.

פתאם נשמע קול: פוף, פוף! ושני האחים נפלו מתים בין הסוף, ומי האגם אדמו כדם. פוף פוף! וכל העופות פרחו להם וימלטו. וקול היורה לא חדל, כי המון צידים צרו אל הבצה; ובלביהם באו לחפש בבצה. ויתרד הברבור מאד, וינקף ראשו, ויסתירו תחת כנפיו. אך פתאם נצב לפניו כלב גדול וגורא, לשונו תלויה מלעו (תוספת) ועיניו נוצצות באכזריות-חמה. הכלב שם פניו אל הברבור ויראהו את שניו החדות - וכרגע פנה וילך לו ולא נגע בברבור לרעה.

מהלל שם ה'! נאנח הברבור: הנני מכער בכה, עד כי גם הכלב יבו לשלח שניו בי! -

לפנות ערב חדל הציד, חדלו הקולות. אז ערב הברבור לבו להרים ראש, ובראותו כי עברה הרעה, וימהר לנוס מן הבצה, ויעבור על פני שדות וכרים, עד אשר בא אל סבה

ללה ונופלת. ובין כה וכה התחוללה שואה, והברבור לא ידע איזה הדרך יבא אל הסכה. או סבבה הרלת על צירה, ויחש הברבור ויבא הביתה.

ובסכה גרה אשה נקנה, עם חתול גדול ותרנגולת קצרת-רגלים. והזקנה אהבה את החתול כבן, כי הוא שעשע את נפשה בדלוגיו ובקפיצותיו; ואת התרנגולת אהבה כבת, כי מלטה ביצים יפות. — ויהי בקודע בחדר דבר-בוא הברבור הזר, ויחל החתול לנהום, והתרנגולת החלה לקרקר (השמיץ קול כתרנגולת). מה זאת? אמרה הזקנה בהביטה סביבותיה. ויען כי היא היתה קצרת-ראי (לא יכלה לראות מרחוק), חשבה את הברבור לברבורה, ותאמר: הקאח, קא נד! עתה תהיינה לי ביצי-ברבורה. — ותחל שלשה שבועות, והביצים לא באו.

ובסכה ההיא היה החתול האדון, והתרנגולת — הגבירה. כי על כן הסכימו לאמר לרגעים: אנחנו והעולם! כי דמו בנפשם שהם חצי העולם, והחצי הנבחר. ואולם הברבור נועז לחשוב אחרת, על כן חרה בו אף התרנגולת. התוכל למלט ביצים? אמרה אליו. — לא! — כי עתה הואל נא להחריש! — והחתול אמר לו: התוכל לעשות דלוגים כמוני? — לא! — כי עתה אין לך הצדקה לחיות דעתך בסוד חכמים פמונו! —

וישכב הברבור עצוב בפנת הבית. והנה הופיעה השמש בחלון החדר, ורוח צח בא מן החוץ; ותתעורר הפאזה בלב הברבור לשחות במים, ויפיע חפצו זה לתרנגולת, — מה זה ישאף לבך? (יחמוד לבך), קראה התרנגולת: הנך יושב בטל, לכן הנך שוגה ברעיוני-הבל. לו נטל עליך למלט ביצים, כי עתה לא שעית בדברי-אולת! — אבל, אמר הברבור: לו ידעת מה נעים הוא לשוט על פני המים, לרדת עד הטהום ולשוב ולעלות! — הלא אתה תקרא ענג? ענתה התרנגולת: גרמה לי כי בינתך הסבתרה (השפנעת).

שאל את החתול ויגדך היאהב לשוט על פני המים; והן הוא החכם מכל היצורים אשר ידעתי בימי חיי. שאל גם את גברתנו הזקנה ותגדך: הינעם לה לדרת ולעלות במים; והן היא אשה מנסה מאין כמוה. – אכן לא תביני לדברי! נאנח הברבור.

– מה? אנחנו לא נבין? התתקרב בלבך כי חכם ומלמד אתה מהחתול ומגברתנו? – אינני מדבר בי, אומר הברבור.

– ובכן החרש ותהי לך לחכמה. תן תודה ליוצרך על כל הטוב אשר עשה לך: הנה באת בחדר חם, בחברה כבודה אשר תוכל להשפיל ממנה, ואתה עודך סתנפח, עד היותך לטרח! אכן לא נעים לשבת אתך יחד. האמן לי, אנכי דורש אך טובתך. אמנם אני דובר לך דברי-תוכחות; אבל הן בואת יודע האוהב הנאמן. כי את אשר נאהב, אותו נוכיח. ובכן שמע לעצתי, והתאמן למלט ביצים כמוני! – ואני אדמה כי ייטב לי לנסע בארץ, אומר הברבור.

– הנך קשה-עורף. עשה איפא כטוב בעיניך! ענתה התרנגולת. – והברבור הלך לשחות, אך כל העוף והבהמה בוו לו על פעורו. בערב אחד, בבא השמש, וירא הברבור והנה עדת עופות גדולים ונהדרים, אשר עוד לא ראה כמוהם, יוצאים מבין השיחים. אלה היו אנוים-צחיים. הם פרשו את כנפיהם הנפות לעוף אל המדינות החמות, לבקש שם נחלים אשר לא יקפאו. האווים הצחים התרוממו למעלה, והברבור התנעש (נפעס) מאד, ויתהפך במים קאופן, ויט צוארו וישא עיניו אל העופות הנחמדים הנודדים, ויצעק צעקה גדולה ומשונה מאד, עד כי נבהלה גם נפשו.

הוא לא יכל לשפח את העופות הנאדרים והמאשרים האלה. אמנם לא ידע את שמם ואנה הם הולכים, ובכל זאת נצטרך אליהם באהבה-עזה, באשר לא אהב עוד כל עוף. הוא לא קנא

בהם, כי איך יכל לחפץ להנמות אל הנעלים האלה? רק נפשו
ערגה אליהם, ולא ידע מה.

וקר החוף הלך הלך ועז. הברבור עוד שחה על פני
המים, לבל ותפש, אבל הקרח הלך ויכסה את האגם, וביום
אחר אָמר הקרח על כנפיו; ולא יכל הברבור להחליץ-ויתעלף. —
ויבא אָכר וירא את הברבור, ויגזר את הקרח מִסביב לו, ויוציאהו
ויביאהו אל אשתו. שם שבה רוחו אליו.

ילדי האכר חפצו לצחק בו, אך הוא ירא פן יעשו לו
רעה, ויתעופף, ויתנפל על פד החלב, וישפך החלב על הקרקע.
האִפְרָה סָפְקָה בִּפְיָהּ בכעס, וירא הברבור כי רעה נגר פניו,
ויחש וימלט בעד החלון הפתוח. אז היתה מהומה ומבוכה!
האכרת צעקה ותרדף אחריו ותאמר להכותו במקל, והילדים עלו
על גל האשפות בחצר למען תפשו, ויצחקו ויריעו. לאשר הברבור
היה שער החצר פתוח, וינס ויחבא בשלג. —

אין ליֵאל ידי לספר לכם את כל התלאה אשר מִצְאָתָהּ
בְּחֹרֶף ההוא. — אך מקץ הימים החל השמש להִתֵּם את האדמה,
החֲנִיָּא נתן בשיר קולו — והאָבִיב בא. אז חש הברבור כי כנפיו
הוֹסִיפוּ עֲצָמָה, עד כי יכל להתעופף הרחק, הרחק מאד. —
ויעף ויבא אל גן גדול, אשר שם הִנֵּן התפוח, ועץ־הָחֵלֶל נתן
ריח־בְּשָׂמוֹ לְמִרְחֹק. מה יפה־הֵנָּה הוּא! ומה נעים האביב! ומסבִּי
הגן יצאו שלשה אווִים־צחִים ונאדרים, ויכשִׁשׁוּ בכנפיהם וישחו
במים. הברבור הכיר את העופות האלה, ותונה עֵזָה אָחֻתוֹ,
ויאמר: הבה, אֵלֵכָה אליהם! הם ימיתוֹנִי לבטח, כי נועזתי אני
המכֵּעֵר לגשת אליהם. אבל, יהי מה! טוב לי לָמוֹת בידיהם,
מֵאִשֶׁר ישכּוֹנִי הברבורים, מאשר יִנְקְרוּנִי התרנגלים, וּמֵאִשֶׁר
תִּבְעִטְנָה בי השִׁפְחוֹת! — ויקפוץ אל הנחל וישח לקראת האווים
הצחִים. הם רָאוּהוּ וימהרו לקראתו. — הִרְגֵּנִי! אמר האמלל ויָבֵקָה

ראשו על פני המים, נכון לקראת המות. אבל מה זה ראו עיניו במים הַיְּבִים? הוא ראה את דמותו במים, והדמות איננה תבנית עוף מְשַׁחַת המראה, נבזה ונתעב, כי אם תְּבִנִית אֲוִדָּצַח! הוא נִהַפֵּךְ לְאֲוִדָּצַח! — ואל נא יִפְלֹא הדבר בעיניכם, הן הוא יצא מביצת אֲוִדָּה־צָחָה, והפְּרָרָה לא יָדָעָה. —

או התנחם על כל הרעות והמכאבים אשר הִשְׁיִגוּהוּ עתה, בפעם הראשונה, היה מֵאֲשֶׁר בִּהְיוֹתוֹ עַל הַדֶּרֶה־הַטֶּבַע אשר סביבותיו. והאווים הצחים שָׁחוּ מִסְבִּיב לוֹ וַיִּשְׁקוּהוּ בחרטום. והילדים באו אל הנן לזרק פתות־לחם ופִּרְדוֹת אל האווים הצחים, או קרא הצעיר מִכָּלֵם: ראו, הנה נוסף עוד אחד! וכל הילדים הִרְיעוּ בְּגִיל: כן, כן, עוד אחד! וימחאו כף וירקדו ויכַרְכְּרוּ משמחה, ויאמרו: הַחֹדֶשׁ הוא היפה מִכָּלֵם! מה צעיר הוא! ומה קָדוֹר מְרֵאָהוּ! והאווים־הצחים הוֹקֵנִים השִׁפְחוּ לוֹ ויִכְבְּדוּהוּ.

או נכלם העוף מאד, ויסתר ראשו תחת כנפיו, כי נָכוֹךְ מֵאֲשֶׁר הַגְדוּל, אשר לא פָּלַל. אבל לָבוּ לא רם (התנאה). לְבוּ הטוב לא שָׁנָה. הוא זכר את הימים אשר גָּרַדף וגָּרַשׁ מכל מקום באו, והנה עתה יאמרו לו הכל כי הוא היפה בכל העופות הנחמדים האלה! — גם עץ החלול הִמָּה דְּלִיּוֹתָיו לוֹ, והשמש הִפִּיץ אור חם ומְתוֹק. — או סָמְרוּ נוצותיו, צִוְּאוּ גִזְקָה, ויקרא בכל כחו: איך יכלתי לִפְלֹל כי יבא לי כל האשר הזה, בעת אשר הייתי ברבור קטן ומכֹּעֵר! —

87.

אֲבָנִים יְקָרוֹת.

Алмазъ

דיאַמָּאנט

1 שְׁמִיר.

Кольцо, перстень

רינג, זיענעלרינג

2 מִבֶּעַת.

1) Diamant. — *Diamond*. 2) Anneau, Bague. — *Ring*.

איש עשיר היתהלל בקהל באבניו היקרות. ביחוד התנאה
מאד בשמיר גדול ויקר אשר התנוסס במכעתו. — הרשני נא
לשאלך, אמר אחד מן הקהל: איזו תועלת תביא לך האבן הזאת? —
תועלת? ענה המתהלל: מי זה ידרוש תועלת מאבנים יקרות? —
ואולם אנכי הנני להראותך אבנים הנושאות לי פרי כמאתים
שקל, שנה, שנה, אמר הלז ויאחו ביד המתהלל, ויוליכוהו אל
בית הרחים אשר לו. הנה האבנים היקרות אשר לי, אמר בעל
הרחים, ויור באצבעו על אבני הרחים הגדולות.

88.

הַנֶּגֶב הַמֶּרְמָה .

איש אחד מעיר פּרִיז אשר בצרפת (פּרִנְצִייה), בא עירה
לונדון, לבקר את רעהו השוכן שם. וילכו יחדו לשוח ברחובות
העיר ההמיה (המזה) הזאת. בלכתם אמר הלונדוני אל הצרפתי:
פה תוכל ללכת לבטח בלי דאגה; כי בעירנו אין נגבים כאשר
בפריז. — הצרפתי קצף בלבו על הדברים האלה, כי חלל רעהו
את כבוד עיר מגריו; לכן למען יסר את רעהו הוציא חרש
את מטפחתו מצלחתו: ויהי אך עשה את הדבר הזה, ויגש אליו
איש קדור בלבושו, ויטחו הצדה, וימסר לו את שעון זהבו,
ויאמר: הלא לך אדוני הנכבד, את החפץ הקטן הזה, אשר הוצאתי
מצלחתך זה עתה. סלח לי! ואנכי לא ידעתי כי גם אתה אחד
מאנשי חבֶּרְתְּנו. —

89.

הַנֶּלֶכָד בְּמוֹקְשׁוֹ .

Бутылка

פּלאשע

1 בקבוק.

2 דרך-ארץ. Учивость, приличіе, אַנשטאנד, האַפליכקייט

3 שי. Даръ, (данъ) (מריבוט) נעשענק.

1) Bouteille.—Bottle. 2) Politesse, Convenance. — Politeness, Decency. 3) Present. Tribut(e).

משורר אחר אהב מאד יין-שםפני. אחד ממוקיריו ויקר;
מבדיו שלח לו למנחה בכל ראש-חדש, בקבוק יין ביד משרתו
הנער. והמשורר היה כילי מעט, ולא נתן מעולם אף אנורה
אחת לנער בשכר-מרחו. ויקצף הנער על המשורר; ויהי בהביאו
לו את הבקבוק כפעם בפעם, ונתפרץ אל החרר בשאון, ויעמד את
הבקבוק על הארץ לפני המשורר, ויאמר: אדוני שולח לך בקבוק-
יין, הנהו לפניך! ויפן אליו ערף ויאמר לצאת את הבית. אך
המשורר עצרהו, ויאמר לו: עול-ימים, הקנה ימלא איש את
משלחתו? הנני להורותך גמוס ודרך-ארץ. שב אתה על כסאי,
ואנכי אראך איך מתנהגים בדבר כזה. — הנער ישב, והמשורר
יצא. וידפק בלאט על הדלת, ויבא החררה בענות-רוח, וינקד
וישתחו ויאמר: אדון גבבר! אדוני שלחני אליך לברכך ולדרוש
את שלומך. וגם הוא מוביל לך בידי את השי המצער הזה,
לאות כבוד ויקר. — טוב מאד, ענה הנער בנשיבות: השב לו את
הודתי, ואמר לו כי שלום לי; ולך הנני נתן חצי השקל בעד
עמלך!

המשורר אשר גלבר במוקשו, צחק מטוב-לב, ויתן לנער
תהרון שקל כסף.

90.

שְׁנֵי הַשּׁוֹעֲלִים.

- 1 אֵלֶף . לעהרען , בעלעהרען Научать
 2 שָׂרַט . קראטצען , Царапать, саднить
 3 מָצָה (נצה) . שטרייט , צאנק Ссора

1) Instruire.—to instruct. 2) égratigner.—to scratch. 3) Querelle.—Quarell.

שני שועלים גרו יחדו באחוזה וברעות ימים רבים. ויהי היום ויאמר האחד אל רעהו: הבה, ידידי, נתקוטט נא פעם איש ברעהו! — בכל-לבי נכון אני למלא חפצך, רע יקר! ענה השני: אבל איך נחל את הקדון? — הדבר לא יכבד ממנו, אמר הראשון: אם הולכי-שפתים (אנשים תהולכים על שתי רגלים), ידעו לעשותו, מדוע יבצר הדבר ממנו? — וינסו להנצות בדרכים שונים, אך חפצם לא הצליח, כי כל אחד מהר תמיד לומר ולעשות פרוצון חברו. אז אמר השועל הראשון: הנני לאלפך ראשית-קדון! וילך ויבא שתי אבנים, ויאמר: הנה שתי אבנים. עתה אקראנא אתה כי לך הן, ואני אומר כי לי הן, ואז גריב ונשרוט בצפרנינו ונשך איש את אחיו, והיה לנו ריב יפה. עתה הבה נחל: האבנים האלה לי הן, לי, לי, לי! — כן הדבר, ענה השני בידירות. לך הן, קחן ושמח בהן! — אבל בדרך כזה לא נתקוטט עד עולם! קרא הלז ויקפוץ וילקק את פני רעהו: הוי, פס וקן! המרם פדע כי אין מצה בלי שני נצים! —

אז ראו כי הנסיון איננו מצליח בידם, וינאשו ממחשבתם,
ולא הוסיפו עוד ללמד פיהם לריב. —
המשל הזה עולה תמיד על לבי, בהיותי נכון להתקומם. —

91.

הערבי החכם.

Аравія	אראביען	1 ערב (ערבי).
Колдовать	צויבערן	2 קסם, פֿעֿןש.
Верблюды	קאמעל	3 נֶמֶל (נֶמֶלִים).
Пучекъ	בינדעל	4 אַנְדֶה.

1) Arabie. — Arabia. 2) exercer la magie. — to use magic.
3) Chameau. — Camel. 4) Touffe. — Bunch.

ערבי זקן התהלך לבדו בַּמִּדְבָּר הגדול. ויפגש בשני אנשים
סוחרים. — הָאֶכֶד לָכֶם גַּמְלָכֶם? שאל אותם הערבי. — כן הדבר!
ענו. — ההיה הגמל עֵזָר בעינו הימנית ופֶסֶח ברגלו השמאלית?
מדברך כן הוא! — הִתְחַסְרָה לוֹ שֵׁן אחת בפיו? — כן הוא!
הָיְתָה עָמוֹס דָּבֶשׁ על צֵדוֹ הִימָנִי וְחֻטִּים על צֵדוֹ הַשְּׂמָאלִי? — כן,
כן! ענו הסוחרים: ובכן אות הוא כי ראית אותו זה לא כביר
וְתַתְּבוֹנוֹן בו היטב, לכן יהי נא חֶסֶדְךָ לְהוֹלִיכֵנוּ בַּעֲקֻבוֹתָיו.

— יִדְיִי, ענה הערבי: מעולם לא ראיתי את גַּמְלָכֶם, ולא

שמעתי על אֲדוֹתָיו בלתי את הדברים אשר הגדתם לי עתה.

— שִׁקֵּר אַתָּה דוֹבֵר! הֵן פִּיךָ עָנָה בְךָ כִּי רָאִיתָ אוֹתוֹ. עתה

עָנְנוּ: אִיהָ הָאֲבָנִים הַיְקָרוֹת אֲשֶׁר הִיוּ מוֹנְחִים בְּשֶׁקַּע עַל גֵּב הַגַּמֶּל?

— לֹא רָאִיתִי אֶת גַּמְלָכֶם וְלֹא אָדַע אִיהָ הָאֲבָנִים! ענה הערבי

במנוחה. — ויחזיקו בו האנשים ויביאוהו אל השופט. השופט חפש את בגדיו ולא מצא בם מאומה.

—אין זה כי אם מעשה־קסמים, אמר השופט ויגמר לענשו כמשפט המכשפים. או פתח הערבי את פיו ויאמר: אמנם לכם הצדקה להתפלא בי ולחשדני (חשד). ואולם זה פתרון החידה: אנכי גרתי ימים רבים במדבר לבד, וארכה לחקור ולהתבונן בכל דבר. לכן כאשר ראיתי בחול המדבר עקבות־גמל, נאדע כי ברח מאדוניו, יען אשר צעדי איש לא נראו אצל עקבותיו. ובראותי כי על דרך מהלכו נלחכו הצמחים רק מעבר אחד, נאבין כי ענר הוא בעינו הימנית. גם ידעתי כי פסח הוא, יען אשר ראיתי כי עקבות הרגל השמאלית לא נכרו היטב בחול. ובראותי כי בקרב העשבים אשר לחך נשארה עומדת אנדת־עשב קטנה, נאדע כי חסרה לו שן אחת. ובגנוע למשא הגמל, הנה ראיתי כי מעבר האחד על דרכו נקתלו עדת־נקלים ומעבר השני— עדת זכובים, נאבין כי מצד האחד היה הגמל טעון חטים, ומצד השני דבש.

כל השומעים התפלאו על חכמת הערבי, והשופט שלחו בכבוד גדול. —

92.

דוֹבֵר אֶמֶת בְּלִבּוֹ.

Назначить, имено-	בעשטימען,	1 נָקַבְ.
вать	גענויא געגענען	
Излишествовать	איבעריג,	2 עָדָף.
	איבערפֿליסיג זיין	
Торговля	געשאַפֿט	3 מִשְׁלַח־יָד.

1) Fixer, nommer. — to designate, nominate. 2) être superflus.—to be superfluous. 3) Commerce.

רב ספרא היה אחד מן חכמי ישראל הקדמונים, איש גדול בתורה, וצדיק וישר בהליכותיו עם אלהים ואנשים. בָּעָרַב בערב אֵלֶף תורה ודעת את תלמידיו, בלי בָּצַע-כסף, וביום עֶסֶק במשלח ידו; למצא לחם לביתו. — ויהי היום ויבא אליו איש עשיר לקנות ממנו כל־חפץ יקר מאד. העשיר נָקַב לו מחיר, אך רב ספרא הִפֵּךְ פָּנָיו אֶל הַקִּיר ולא עָנָהוּ דבר. ויחשוב האיש בלבו כי לא יאבה רב־ספרא למכור את הכלי במחיר ההוא, ויוסף עוד שקלים אחדים על מחירו; ולא עָנָהוּ הָרַב גם הַפֶּעַם. ולב האיש הָמַד מאד את הכלי, ויוסף עוד הרבה על מחירו, ויָשַׁם את כל הכסף על השלחן. או הִסֵּב רב־ספרא את פָּנָיו אֵלָיו ויאמר: הכלי נָתַן לך במחיר אשר נָקַבְתָּ בראשונה, ועתה הִשִּׁיבָה נָא את הכסף הָעוֹדֵף עַל בִּיָּסָף. ויִפְלֹא הַדָּבָר בְּעֵינֵי הָאִישׁ וישאלהו: מדוע שָׁנִיתָ פְּתָאם את טַעַמְךָ (דעתך)? הלא הִסֵּבְתָּ פָּנֶיךָ מִמֶּנִּי בְּנִקְבִי לך את המחיר בראשונה! — ויעָנָהוּ רב־ספרא לאמר: אֲנִי נֹאֲוֹתִי לַמַּחִיר הָרָאשׁוֹן אֲשֶׁר נִקְבַּת, אֲךָ יֵעָן כִּי הִגִּיעַ אֹז זְמַן-תְּפִלָּה, הִפְכֵּתִי אֶת פָּנָי לַהֲתַפְלֵל וְלֹא יִכְלָתִי לַעֲנוֹתְךָ. ועתה, חֲלִילָה לִּי לָשׁוּב מִמַּחֲשַׁבְתִּי הָרָאשׁוֹנָה! —

93.

לֹא יַעֲזֹב ה' אֶת חֲסִידָיו.

איש עשיר נָדָּבָהוּ לְבוֹ (התנדב) לַחֲלֹק לְעֲנִיִּים אֶלֶף שָׁקֶל. וּמִבְּלִי דַעַת לְמִי לַחֲלֹק אֶת הַכֶּסֶף, הִלָּךְ אֶל רַב־עֲדָתוֹ, ויאמר אֵלָיו: רַבִּי, הֲנִי חָפֵץ לָתֵת לְעֲנִיִּים אֶלֶף שָׁקֶל, וְלֹא אֲדַע לְמִי לָתֵת. קָח־נָא אֶת הַכֶּסֶף מִיָּדִי וְחִלְקֵהוּ כְּבִינְתָךְ. — ויעַן הָרַב:

המקסה גדולה מאד, וגם אני לא אדע למי לתת, ואולי ארבה לתת לאחר ואמציט לשני. הגד נא לי לאיזה עניים וכמה לי לתת לכל עניו – ויאמר העשיר: אם גם אתה לא ידעת, יעש-נא ה' פרצונו; והיה העני אשר יבא מחר בביתך ראשונה, לו תתן את כל הכסף.

ובעיר ההיא גר איש עני; ולו בנים רבים, והוא חלח ויחלש, ולא היה לאל ידו לעשות במלאכתו ולתור טרף לביתו. ויהי ביום ההוא ויקרא העני בספר תהלות-דוד המלך, ויגע אל הכתוב: "נער הייתי גם יקנתי ולא ראיתי צדיק נעזב ונרעו מבקש לחם". ויאמר העני בלבו: והנה אני נעזב מאלהים! ואנכי לא עשיתי דע בימי חיי! הבה, אלקה אל רבנו ואשאלו פשר הכתוב הזה. – וילך ויבא אל הרב. ויהי כראות אותו הרב ויקרא: העני הזה בא אלי היום ראשונה! – ויתן לו את אלף השקלים.

94.

שופט-צדק.

Провести, обмануть, בעטרינען, הינטערנען	1 עקב.
Писатель, שריפטשטעללער, נעלעהרמער	2 סופר.
Розги רומענהיעבע	3 מלקות.
Переодѣваться, ויך פערקליידען, אונערקעננבאר	4 התחפש.
неузнаваемымъ מאנען	
Масло (деревянное) אל	5 שמן.

Всплыть, (наводнять)	העראי־שוויממען, (איבערשוועממען)	6 צוף .
Судить, судиться	ריכמען, פראָצעסירען	7 דין, דון .
Выхватить, похитить	ענטרייסען	8 גזל .
Утверждать	בעהויפטען	9 התחלט .

1) Tromper.—to deceive. 2) Ecrivain, Savant.—Writer, Learned-man. 3) Verges.—Rods. 4) se travestir, se faire méconnaissable.—to disguise, make unrecognisable. 5) Huile.—Oil. 6) surnager (inonder).—to swim up, inundate. 7) juger (être en procès).—to judge, be at law. 8) ravir, arracher.—to ravish, snatch. 9) affirmer.—to affirm.

לאחר מלכי־קדם הגד, כי באחת מערי ממלכתו יש שופט צדק ונבון, היודע לגלות את האמת בכל דבר־ריב, ונאשר כל איש־מרמה לא יצלח לעקבהו. ויחפץ המלך להוכח האמת הרבר. ויתחפש וילבש בגדים כאיש־סוחר, וירכב על סוסו אל עיר השופט. כבאו אל שער העיר, נגש אליו איש פסח ויבקש מאתו מפת. המלך נתן לו נדבתו ויאמר לרפכ הלאה, אבל הפסח קפש בקנף־בגדו (חצץ) ולא נתנו ללכת לדרכו. — מה לך עוד? שאל המלך: הלא נתתי לך מפת! —

— מפת נתת לי, ענה הפסח: אבל עשה נא עמדי עוד חסד, והושיבני על סוסך, והוליכני עד לפני השוק, כי ירא אני פן ירמסוני הסוסים והגמלים בפרסותיהם בלכתי רגלי (ברגלי). — ויושב המלך את הפסח על סוסו מאחריו, וירכבו הלאה. בבאם אל השוק עצר המלך בסוסו, אך הפסח לא ירד. ויאמר לו המלך: למה תשב עוד? רד, כי באנו אל המקום אשר אמרת. —

אך המספן ענה: למה לי לרדת? הן הסוס שלי הוא, ואם מאן אתה לתת לי סוסי ברצון, הבה גלכה אל השופט!

ויקצף המלך ויאמר להוריד את הפסח מעל סוסו בחזקה; ניקהלו עליהם המון אנשים, ובשמעם דבר הריב קראו כלם: לכו אל השופט והוא ישפטכם בצדק!

ויבא המלך עם הפסח אל בית השופט. ובית השופט מלא אנשים אשר באו לרין, והשופט דן אותם איש אחרי רעהו. בבא המלך גרוננו לפני השופט, אישסופר עם אקר על דבר עבד. הסופר אמר כי העבד לו הוא, והאקר החליט כי לו הוא. השופט שמע דברי שניהם ויחרש, ואחר אמר: קניחו את העבד בביתי, ומחר תבאו אלי ואחרץ משפט. — אחרי כן נגשו לפני השופט, טבח ומוכר-שמן. הטבח היה בלו מנאל בדם, ומוכר השמן היה ממנף בשמן. הטבח החזיק כסף בידו, ומוכר-השמן אחז ביד הטבח. ויאמר הטבח: אני קניתי מאת האיש הזה שמן, ואוציא את כיס-כספי מצלחתי לשלם לו; אך הוא תפש את ידי ויחפץ לגזל את כיס-כספי מידי. ובכן באנו אליך, אני מחזיק בידי את הכסף והוא אוחו בידי. אבל הכסף לי והוא נגב. — ומוכר-השמן אמר: שקר הדבר! הטבח בא אלי לקנות שמן, וכאשר יצקתי את השמן בכדו בקש ממני להמיר לו שקליו במטבעות-זהב, ואוציא את הכסף מכיסי ואניח על השלחן, והוא חטף את הכסף ויאמר לברח. אז החזקתי בידו ואביאהו הנה. — השופט החריש, ואחר אמר: הניחו את הכסף אצלי, ואתם באו אלי מחר.

אז הגיע הור המלך והפסח. המלך ספר את הדבר כאשר קרה באמת. אך הפסח אמר: שקר הדבר! אני רכבתי בעיר והוא ישב על הארץ, ויבקשני להושיבו על סוסי ולהוליכהו עד המקום אשר אמר. אנכי עשיתי בקשתו, ובבאנו אל המקום

מאן לרדת מעל הסוס, ויאמר כי הסוס שלו; וזה שקר. — השופט התבונן רגע ואחר אמר: קניחו את הסוס אצלי ואתם באו אלי סחר.

ביום המחרת התאסף המון רב בבית השופט, לשמוע את המשפט אשר יחרץ. — ויגש ראשונה הסופר והאכר. יאמר השופט: אתה הסופר קח את העבד כי לך הוא, ולאכר יתן חמשים מלקות. — הסופר לקח את עבדו, והאכר נוסר חמשים מלקות.

אחרי כן קרא השופט אל המבח ויאמר: הכסף לך הוא! ולמוכר השמן אמר: אתה תנסר בשקמים.

אחרי כן קרא למלך ולפסח. „התכיר את סוסך בקרב עשרים סוסים אחרים?“ שאל השופט את המלך. — אכיר! ענה המלך. — ואתה? שאל השופט את הפסח. „גם אני אכירנו“. ענה הפסח. — לך אחרי! אמר השופט אל המלך. ויבאו בארזה. המלך הכיר כרנע את סוסו בין עשרים סוסים אחרים. אז קרא השופט אל הפסח, ויצוהו להראותו את סוסו בארזה. הפסח הכירהו ויראהו. אז שב השופט אל חדרו, וישב על כסא־המשפט ויאמר אל המלך: קח את הסוס כי לך הוא, ולפסח יתן חמשים מלקות! —

ככלות המשפט הלך השופט לנהו, והמלך הלך אחריו. „מה לך עוד?“ „שאֵלְהוּ השופט“ האינד מרוצה ממשפטי? — אמנם מרוצה אני, ענה המלך: אבל נכסף נכספתי לדעת, איך הבינות כי העבד לסופר הוא ולא לאכר; כי הכסף למבח הוא ולא למוכר השמן; כי הסוס לי הוא ולא לפסח העני? —

— בדבר העבד גליתי את האמת בדרך הזה: אני קראתי לו בבקר ואצוהו לצקת (יצק) דיו בקקסתי. הוא לקח את הקסת וישמטנה (שמט־נקה במים) ויגקה במתרה ביד־חרוצים. אז ירעתי

כי הסכן הסכין לעשות את העבודה הזאת כפעם בפעם. לו היה העבר מְשֻׁרֵת בבית האכר אזי לא יכול לעשות את הדבר ככה, כי אָכֵר איננו משתַּמֵּשׁ הרבה בדיו וקסת; ובכן הבינותי כי עבד הסופר הוא. — ובדבר הכסף נגלה לי האמת בדרך הזה: בערב שָׁמַתִּי את הכסף בקערה מְלֵאָה מים, והיום בבקר התבוננתי בקערה לראות הֵצֵף שֶׁמֶן על פְּנֵי הַמִּים. לו היה הכסף למוכר השֶׁמֶן אזי היה מגאל בשֶׁמֶן בְּיָדִי בַּעֲלֵיו הַמְּמָנָפוֹת. אבל על פְּנֵי הַמִּים לא נראה כל שֶׁמֶן, ובכן ידעתי כי צִדְקוֹ דְּבָרֵי הַטֶּבַח. — ואולם בדבר הסוס, כבר היה לגלות האמת; כי גם הפסח הכיר את הסוס בקרב עֲשָׂרִים סוּסִים אחרים. אבל באמת לא הביאותי את שְׁנֵיכֶם אל הארוה למען תכירו אתם את הסוס, כי אם למען ראות את מי משְׁנֵיכֶם יָבִיר הסוס; כי ידע הסוס את קוֹנָהוּ (את בעליו). ויהי כאשר נגשת אתה אל הסוס, הִפֵּךְ ראשו אליך ויקשך אַחֲרֶיךָ. ואולם כאשר נָגַע בו הפסח, הוריד הסוס את אוֹנֵיו לִמְטָה, וַיֵּרָם את רגלו. אז ידעתי כי אתה בעל הסוס.

אז אמר המלך: דַּע כי אנכי אינני איש־סוֹחֵר, כי אם מֶלֶךְ הָאָרֶץ. אנכי באתי הנה לראות האמת השמועה אשר מעבירים (מפזרים) על אדוֹתֶיךָ, עתה נוכחתי כי הנך שוֹפֵט־חֶכֶם. שְׂאֵל ממני כל אשר תחפֵּץ ואני אתן לך! ויאמר השופט: למה לי שָׁכֵר? הן בִּי־שֹׁכֵר לי כי הללני מִלְּפִי! —

95.

שְׁנֵי הַשְּׂעוּנִים.

1 אָח. קאַמין (פֵּייער-Каминъ (грѣлка) טאַפֶּף)

2 שְׁנֵינָה, שְׁנֵינָה. פֵּעֶרזעֶהען, פֵּעֶהלער Ошибка

- 3 אָנְד . פּערפּענדִיקעל ,
Перпендикуль ,
(וענקבליי) (отвѣсъ)
- 4 פֿון . נענויא -טוּכא ,
Сравнивать ,
נענעבען , טערגלייכען зать
- 5 פֿיט־נְתִיבוֹת . באהנהויף
Вокзалъ

1) Cheminée.—*Fire-place*. 2) Erreur, Méprise.—*Fault, Mistake*.
3) Pendule (Plomb.—*Plumbline*). 4) comparer, montrer exactement.—*to compare, show exactly*. 5) Gare.—*platform*.

באולס־הבית , בקלון גדול , היו שני מוֹרִי־שעות ; האחד
יפח וחדש עמד על האח , והשני ישן ומשחת המראה עמד על
אָרון בפּנה . אדון הבית לא שם לב לשניהם , ויעזבם לנפשם ,
כי על כן לא פֿון השעון החדש את השעה , כי אם פעם אַחר
ופעם חקדים . והשעון הישן לא הורה כל שעה , כי לא היה לו אָנְד .
הנוסעים והאורחים באי המלון לא הביטו , כמובן , אל השעון
הישן , ותחת־זה הביטו לרגעים אל החדש . ויתנאה השעון החדש
ויאמר אל רעהו : הוי , אָמלל , מה מר גורלך ! אין צופה וּפְשִׁנִית
אליך ! ואולם אנכי , כל העינים נמויות אלי . האחד יבֿן את
שעונו לפי , השני לא יגרע עין ממני אם הועד (יער) להתקאות
עם איש נכבד בשעה נקובה . השלישי ישא רגליו לרוץ בחפזון
אל בית הנתיבות , כאשר אִוְרְהוּ . ואולם אתה , אם ישא איש עיניו
אליך בשגנה , וסר מעליך בשאָט־גפּש .

— כדברִיך כן הוא , ענה השעון הישן : ואולם אנכי , למצער

לא אִוְקָה איש . —

96.

נָבֵל הַבִּילִי.

Костеръ, пламя	פֿלאַממע , האַלצשטאַם	1 דוֹר , מְדוּרָה .
Свадьба	האַבצייט	2 חתונה .
Служанка	מאָגד	3 אָמָה (אָמָהוּת) .
Вываривать кипят- комъ	אויסבריהען - קומפּ	4 הַגְעִיל* .
Перина, подушка	פֿפּיהל, קיסמען	5 פֿפּט , פֿר .
Погребъ	קעללער	6 מֶרְתֵּף* .
Лечение, (пластырь)	היילונג (פֿפּלאַסמער)	7 תַּעֲלָה .
Порошокъ, лекарство	אַרצניי , פּולפֿער	8 תְּרוּפָה .
Шить, шовъ	נאַהען , נאַהט	9 תָּפֵר , תִּפְּר .
Бочка	פֿאַם , מאָננע	10 חֲבִית (חֲבִיּוֹת) .
Перевязка, лечебное средство	פֿערבאַנד , היילמיטמעל	11 מְזוּר .

1) Flamme (Bûcher).—*Flame (Wood pile)* 2) Noce.—*Wedding*.
3) Servante.—*Servant maid*. 4) échauder.—*to scald*. 5) Coussin.—*Cushion*. 6) Cave.—*Cellar*. 7) Cure, (Emplâtre.—*Plaster*). 8) Medi-
cament (Poudre.—*Powder*). 9) coudre, Couture.—*to sew. Seam*.
10) Tenneau.—*Barrel*. 9) Bandage, Medicament.

נבל היה אבר עשיר מאד, אך רע-עין וביילי, גם לחשו
לנפשו אכל בדאגה ורגז, כי רעה עינו להוציא כסף גם על מחיתו

(חי, אכל). מעולם לא נתן לאָביון אף אנורה אחת, וגם אשה מאן לקחת, ברעתו כי האשה תדרש אכל לנפשה. — ויהי כאשר פָּרַץ חילו (גדל הונו) מאד, ולא יכל עוד לכלבֵּל (נשא) את כל מעשהו, וַיֵּאָלֶץ לקחת אל ביתו עבדים ושפחות. אז גדלה צרתו מאד, בראותו את עבדיו ואת שפחותיו אוכלים בָּיָם יום יום, והוא לא יכל לכהות בם; כי בלי קוֹון לא עבדו את עבודתם בבית ובשרה. וַיֵּעַן כי רק שתי עינים לו, נִבְצָרָה ממנו להשגיח על כל מעשי עבדיו גם בביתו וגם בשדה, לכן היה מִפְּחַד תמיד פֶּן יוֹנוּהוּ ופֶּן יֵאָכְלוּ יותר מִדִּי. הפחד הזה ענה את נפשו מאד, ויש אשר עלה על לבו לקחת לו אשה, עֹזר כנגדו, אשר תעזור לו לשמור על עבדיו לבל יַעֲקֹבוּהוּ.

ויהי היום וַיִּשְׁפֹּךְ את שיחו (צרת נפשו) לפני אחד מאנשי הכפר, ויאמר: מאד מאד אחפֵץ לקחת לי אשה, לו רק מצאתי אשה אשר לא תאכל מאומה. — האיש שמר את הדבר בלבו, ובשובו הביתה קרא לבתו ויאמר לה: מַעֲכָה, מחר ברעותך את האווות, תִּנְהַגְנָן לפני חֲצֵר־נבל; והיה בראותך אותו בא לקראתך, וְאָמַרְתָּ לְאֹזִיךְ בְּקוֹל: לכו, אוֹוֹת, למען מי שאיננו אוכל מאומה! או ישאלך נבל לבטח: מי הוא זה אשר איננו אוכל מאומה? וְעֵנִית וְאָמַרְתָּ: אני היא אשר אינני אוכלת מאומה; כי אבי דל מאד ואין ידו משגת לתת לי אֵכֶל. ובכל פעם אֶרְעֶב, אֶקְרַב אל החלון הפתוח ואֶפְהֵק, ואֶשְׁאֵף רוּחַ מֵלֵא פִי, ושְׁבַעְתִּי, זאת היא מִחֲתִי כל הימים. —

וכאשר אמר אבי־מעכה כן היה. ביום המחרת רָעַתָּה מעכה את האווות לפני חֲצֵר־נבל, ונבל בא לקראתה, ותִּדְבֹּר לוֹ כְּבֹל הדברים אשר שָׁם אביה בפיה. ויהי כשמוע נבל את דבריה, ויאמר אליה: שְׁמַעִי נָא, נערה טובה, התאבי להיות לי לאשה

ולמושלֵת בכל קִנְיִי? — בכל לבי! ענתה מעכה. ומקץ שָׁבַע חָגוּ אֶת חֲתָנָתָם.

ונבל הכילי היה גם סכל גדול. ויאמן באמת ובתמים כי אשתו תחיה רק בְּשֵׁאִיפֶת רוּחַ. ויהי כאשר עברו חדשים אחרים, ויאמר נבל אל עכרן עברו זקן-ביתו: שמע נא, עכרן, לא אדע אל-נכון אם באמת אין אשתי אוכלת מאומה; כי עיני הרואות אשר תִּשְׁמַן מיום ליום. עוץ לי עצה איך אחקור הדבר? — וַיִּתְּגַדֵּד עֶכְרָן מֵאַחֲרֵי אוֹזְנוֹ ויאמר: גם אני לא אדע. אך אם טוב בעיניך אורידך אל תוך אֶרֶבְת־הָעֵשֶׂן, וראית ונוכחת האוכלת אשתך בִּמְסָפְרִים (סתר) ליד הכירים, אם אין. — וייטב הדבר בעיני נבל. ויורידהו עברו בִּחְבֹּל אל תוך הארבה. ויניחיהו שם תְּלוּי, וירד אל מעכה ויאמר אליה: הִשְׁמְרִי וְהוֹתֵרִי לְבַל תֹּאכְלִי עֵתָה מֵאוֹמָה בְּכִירִים, כי אישך תְּלוּי בְּאֶרְבֶּה. — טוב הדבר, ענתה האשה, ותצו לִצְמָחוֹתֶיהָ לְהַנִּיחַ גְּזֵר־עֵצִים לֶחֶם עַל מְדוּרַת הַכִּירִים, לִמְעַן יֵעַל עֵשֶׂן כָּבֵד בֶּאֱרֶבֶה. — כאשר הוציא עכרן את אדונו מתוך הארבה, הִיחַ נבל שחור וּמִעָשֶׂן (עשן) עד מאד, עד כי לא יכל לפצות פה. — ומה? האכלה מאומה? שְׁאַלְהוּ עֶכְרָן. — לא, בכירים לא אכלה מאומה, ענה נבל וילך לִשְׁכֵב עַל מִטָּתוֹ, כִּי הָעֵשֶׂן הָרַע לוֹ מֵאֵד.

עברו עוד יָרְחִים אחרים, ויאמר נבל אל עכרן, שמע נא, עכרן, דוֹאֵג אני פֶּן תֹּאכַל אשתי מאומה; הֵן עיני הרואות כי תִּשְׁמַן מיום ליום. עוץ לי עצה איך אחקור הדבר. — וַיִּתְּגַדֵּד עֶכְרָן מֵאַחֲרֵי אוֹזְנוֹ ויאמר: גם אני לא אדע; אך אם טוב בעיניך לֶךְ לְחִדְרֵי־הַמִּטּוֹת וְהִתְחַבֵּא בְּקֶסֶת וְהִשְׁקֵף בְּעֵד הַתֶּפֶר, וראית האוכלת אשתך בִּמְסָתִירִים, אם אין. — וייטב הדבר בעיני נבל, ויעל על המטה, ויבא אל תוך הַקֶּסֶת. ועכרן ירד אל מעכה ויאמר אליה: הִשְׁמְרִי וְהוֹתֵרִי לְבַל תֹּאכְלִי עֵתָה מֵאוֹמָה בְּחִדְרֵי־הַמִּטּוֹת,

כי אישך שוכב בתוך הכסת. — טוב הדבר, ענתה האשה, וּתִפֶּן אל אמהותיה ותאמר: הנה היום יום בהיר, הִצְאָנָה את המטות החוצה וחבטנה את הפרים והקִסְתוֹת, כי כבר אָכְלָן הָאֵבֶק. — ותעשינה השפחות כדבר גברתן ותחבטנה את הכסת במקלות בכל פֶּחָן, ואחר השיבו את המטות למקומן. אז בא עכרן ויוצא את נבל מתוך הכסת, והנהו מרוכך (רך) ונמוג כחמאה מחביטת השפחות. — ומה? שאלהו עכרן: הָאֵבֶלָה מאומה? — לא, בחדר המטות לא אכלה מאומה, ענה נבל וילך וישכב במִטָּחוֹ, ויהי חולה כשָׁבַע תמים. ואשתו באה וּתְכַלְכְּלָהּוּ בחליו, ותאמר לו: שִׁמְעָה, נבל, איעצך לעשות כמוני, ולא תאכל מאומה, או לא תדע מחלה, או תהי עלו כל הימים.

עברו עוד ירחים אחדים, ונבל כבר גִּרְפָא מהחביטה אשר חֲבָטוּהוּ, ויאמר אל עכרן: דואג אני מאד, פֶּן תֹּאכַל אֶשְׁתִּי מאומה: הֵן עֵינִי הִרְאוֹת כִּי תִשְׁמֵן מִיּוֹם לְיוֹם. עוֹץ לִי עֵצָה אֵיךְ אֲחַקֵּר הַדָּבָר? — ויתגדר עכרן מאחרי אונו, ויען ויאמר: גם אני לא אדע; אֵךְ אִם טוֹב בְּעֵינֶיךָ כִּד אֶל חֲמִרְתָּךְ, וְיֹשֵׁב בְּחִבְתִּי הִרְיָקָה העומדת שם, וְהִצַּצְתָּ מִן חוֹרֵה־מְגִיפָה, וְרֹאִית אֹלֵי תֹאכַל אֶשְׁתְּךָ בִּמְרִתָּךְ, אַחֲרֵי הִנֵּכְךָ כִּי גַם בְּכִירִים גַּם בַּחֲדָר הַמִּטּוֹת לֹא תֹאכַל מאומה. — וייטב הדבר בעיני נבל, וירד וישב בחבית הריקה, ועכרן עלה אל מעכה ויאמר אליה: הִשְׁמֵרִי וְהוֹהֲרִי לְבַל תֹּאכְלִי עֵתָה מֵאוֹמָה בִּמְרִתָּךְ, כִּי אִישׁךָ יוֹשֵׁב שָׁם בְּחִבְתִּי הִרְיָקָה. — טוב הדבר, ענתה האשה, ותִּפֶּן אל אמהותיה ותאמר: הנה במרתף עומדת חבית־ריקה הנותנת רִיח־רַע בְּאַפִּי, מִדֵּי בָאִי שִׁמְהָ, לִכֵּן קָחְנָה מִיָּם רוֹתָחִים וְצִקְנָה אל החבית למען הִגְעִילָהּ כִּרְאוֹ. — ותעשינה השפחות כדבר גברתן, ונבל כמעט שֶׁנִּכְנָה קָלוֹ. ויבא עכרן ויוציאהו מתוך החבית, וישכיבהו על המטה, אשר לא ירד ממנה כְּחֹדֶשׁ יָמִים, ואשתו באה וּתְכַלְכְּלָהּוּ בחליו ותאמר לו: מַה

נפלא הדבר, כי בכל פעם שובך ממסעך תחלה ימים רבים. —
 [כי בכל פעם אשר ארב לה אומר לאשתו, כי הולך הוא למסעיו].
 ונבל לא מצא מרגוע (רגע; מנוחה) לנפשו. ואחרי הרפוא
 מקויתו, חלה עוד הפעם, ומחלתו חזקה מאד, וישלחו לקרא
 לרופא, ויבא הרופא וימשש את כל אברי החולה, ויאמר: למחלה
 זו לא אדע רפאות-תעלה, כי האיש הזה איננו חולה יען אשר
 יחסר לו דבר, כי אם יען אשר הוא מפתח פן לא יחסר
 דבר לאחרים. ולמחלה כזאת אין כל תרופה ומזור!

97.

אחרית שלמחה תונה.

Опытный	ערפאהרען	1 בִּקְיָי.
Сверчокъ	נריללע	2 צִלְצִל.
Скрипка	פיעדעל, גייגע	3 כִּנּוֹר.
Погода	וועטטער, וויטטערונג	4 מִזְג־הָאָוִיר*.
Трубка, курить	פפייפע (רויכ-) רויכען	5 מִקְטָרֶת, קִפּוֹר.
Наизусть	אויסווענדיג	6 עַל-פֶּה.
Сбродъ	צוואממענגעלויפענעם געזינדעל	7 אַספֿסָה.
Быть медленнымъ	לאננזאם זיין	8 פִּגֵּר.
Городъ	שטאדט	9 קִרְיָה.
Грибъ	שוואם, פילץ	10 פִּמְרִיָּה*.
Приютиться, пре- бывать	זיך שיטצען, אויפענטהאלטנעהמען	11 הִסְתַּלְּפָה (סוף).

Фонарь	לאמערנע	12 עששית*.
Храпъ, сопѣніе	שניבען, שנארען	13 נחרה.
Шататься, подвер- гаться круженію , головы	שווינדליג ווערדען , שוואנקען	14 התעה.
Балки потолка	אבערע באלקען	15 מפחות .
Отстаться позади	צוריקבלייבען	16 החשל.
Галони	נאלאשען	17 ערדלים*פטיגעל.
Топь	שלאמם	18 יון .
Жукъ	קאפער	19 חסיל .
Сумка, мѣшокъ	טאשע , זאק	20 צקלון .
Письмо	בריעף	21 אגרת .
Сговариваться, сходиться	פערצברערען , צוזאממענקאממען	22 הועד (יער) .
Сердиться, быть угрю- мымъ	צירנען , שעלטען , מיסמוטהיג זיין	23 זעם .
Лягушка	פראש	24 צפרדע .

1) Expert.—*experienced*. 2) Grillon. — *Cricket*. 3) Violon.—*Fiddle*. 4) Temps. — *Weather*. 5) Pipe, fumer. — *Pipe, to smoke*. 6) par coeur. — *by heart*. 7) Canaille.—*Rabble*. 8) être lent.—*to tarry*. 9) Ville. — *Town*. 10) Champignon. — *Mushroom*. 11) s'abriter.—*to abode one's self*. 12) Lanterne. 13) Ebrouement, Ronflement.—*Snoring*. 14) être pris de vertige, chancelier. — *to be taken by vertige*. 15) Etai. — *Prop*. 16) rester derrière. — *to remain behrind*. 17) Galloche.—*Gallosch*. 18) Marais.—*Swamp*. 19) Scarabée.—*Beetle*. 20) Sacoche.—*Wallet*. 21) Lettre.—*Letter*. 22) se concerter,

rencontrer. to concert, meet. 23) se fâcher, être morose.—to anger, be morose. 24) Grenouille.—Frog.

גשם שוטף נמך (יירד בועף) ארצה. הכרושים הניעו ראשם ויאמרו איש אל רעהו: מי פלל כי כזאת ילך יום! — נמפי המטר נפלו מהעצים על השיחים ומן השיחים על העשב, ויהיו להמון נחלים קטנים אשר עברו ושטפו בין האזוב ובין אבני השדה. המטר החל לרדת עוד בצהרים, ועתה כבר פנה יום ועוד לא חשב לחדול. והצפצפע אשר טרם ישכב לישן, יצא ממעונו לראות בָּעֵבִים ולהתבונן במוגה־האוויר עוד פעם, אמר אל שכנו כבקי בדבר: בטרם בִּקֵּר לא יחדל הגשם!

כזאת חשבה גם הנמלה, אשר הלכה בדרך בעת ההיא. היא שבה מן השוק אשר "בִּקְרִית ברושים" שָׁשָׁם נסעה בבִּקְרָה למכור את בִּיצִיה, ועתה היא נושאת הביתה את כסף־מִמְכָּרָה בכיס־תִּבְלֶת. על כל צעד וצעד תִּאָּנֵק, תִּאָּנֵק ותִּלְיִלֵל לאמר: הנה נשחתה שמלתי וגם מגפעתני עֲדִי־אוֹבֵד! לוֹ לא עונבתי בביתי את המחסה־מִמְטֵר! אוֹ לוֹ נַעֲלָמִי (נַעֲלֵ־הַלֵּבֶשׁ את הרגלים) למצער את עַרְדְּלִי! כי בְּנַעֲלֵ־הָאֶטוֹן אשר ברגלי, לא אוכל למוש ממקומי בְּשִׁיטְהֵינּוּ הזה!

וּבְדַבְרָה פֹּה רָאָתָה לאור הָעֶרְפִּים (בבא השמש) פִּטְרִיה גדולה. האח! קראה בשמחה ברוצה אל הפטריה: הנה מחסה ממטר מאין כמזהו! פֹּה אשב עד אשר יחדל זֶרֶם העבים; כנראה אין זָר פֹּה, מה טוב ומה יפה! כרגע אָכִין לי מושבי ברוחה. — ויהי היא אומרת לשפוך את מי המטר מְנַעְלֶיהָ, ותשא עיניה ותרא והנה צִלְצֵל קמן עומד בחוץ וכנורו על נבו. — הַתְּרַשִּׁינִי, נמלה יקרה. להסתופף גם אני במלון הזה? אמר הצלצל. — בכל לבי ענתה הנמלה: הִכְבַּרְתָּךְ תִּנָּעֵם לי מאד. — והצלצל אמר: הנני

שב עתה מִחֲתַנַּת הַחֲסִיל, אֲשֶׁר נָנְתִי שֵׁם לִפְנֵי הָאוֹרְחִים. וְעַן כִּי אַחֲרָתִי לִשְׁבַת שֵׁם, לִכֵּן אֲשַׁמַּח כִּי פִנְעַתִי בַּמְלֹךְ הַזֶּה; כִּי מוֹגֵד הָאוֹיֵר נֹרָא מְאֹד, וּמְלֹךְ אַחֵר לֹא יֵרָאֶה וְלֹא יִמָּצֵא בְּכָל הַדֶּרֶךְ. — וּבִכֵּן בֹּא הַצִּלְצַל אֶל תַּחַת הַפֶּטְרִיהַ, וַיִּתְּלָהּ אֶת פְּנֹרוֹ עַל רֹאשׁ שְׁפָלָת, וַיֵּשֶׁב לִיד הַנִּמְלָה:

בְּמַעַמְט שִׁישְׁבוּ רַנְעִים אַחֲדִים וַיִּרְאוּ מִרְחוֹק אוֹר־נֵר. וְכֹאֲשֶׁר קָרַב הָאוֹר רָאוּ וְהִנֵּה תוֹלַעַת־נֹצֶצַת הִיא הַנוֹשֵׂאת עֲשָׂשִׁית קִמְנָה בִּידָה. — שׁוֹאֵל אֲנִי מִכֶּם, אִמְרָה הַתּוֹלַעַת בְּהִשְׁתַּחֲוִיָּתָהּ בְּכָבוֹד: לַתֵּת לִי לָלוֹן אֶתְכֶם בּוֹה. חֲפִיץ חֲפִצָּתִי לִלְכַּת אֶל דּוֹרְתִי הַיּוֹשֶׁבֶת בַּמִּנְחָל־אוֹזֹב, אֵךְ תַּעֲיִתִי בִיעֵר וְלֹא אֲדַע צֵאת נָבֵא.

— בְּכָל לְבָנִי נָתַן לָךְ לִשְׁבַת אֶתְנוּ, עֲנֵנו הַשָּׁנִים: הֵן בְּבוֹאךָ יְהִי לָנוּ אוֹר בְּמִלּוֹנֵנוּ.

הָאוֹר אֲשֶׁר הָאִיר עֵתָה אֶת הַפֶּטְרִיהַ לְמִרְחוֹק, הִבִּיא לָהֶם עוֹד אוֹרָח אַחֵר; זֶה הִיָּה חָסִיל גְּדוֹל אֲשֶׁר הִתְנַהֵּל בְּכַבְדּוֹת עַל דְּרָכּוֹ. מִבְּלִי לִבְרֹךְ אֶת הַיּוֹשְׁבִים בְּשָׁלוֹם, בֹּא גַם הוּא אֶל הַמְּלֹךְ. — כֵּן, כֵּן! קְרֹא: הַגִּנִּי רוֹאֶה כִּי לֹא שְׁנִיתִי, זֶה הוּא הַמְּלֹךְ לְחֶרֶשֶׁי־עֲצִים כְּמוֹנִי. — וּבִדְבָרוֹ הוֹרִיד אֶת צִקְלוֹנוֹ מֵעַל שִׁכְמוֹ, וַיּוֹצִיא קוֹזֹן מִתּוֹכּוֹ, וַיֵּשֶׁב לֵאכּוֹל אֶת אֶרְחַת־הָעֵרֶב. כֵּן, כֵּן! אָמַר: מִתּוֹקָה אֶרְחַת הָעוֹיֵב; וְהִמָּנְקָר בַּעֲצִים כָּל הַיּוֹם כְּמוֹנִי, יֵאכַל בְּתֶאֱבוֹן. — וְאַחֲרֵי כָלוֹתּוֹ אֶרְחָתּוֹ, מָלֵא אֶת מִקְמָתּוֹ, וַיִּקַּח אֶשׁ מֵאֵת הַתּוֹלַעַת וַיּוֹצֵא אֶת מִקְמָתּוֹ, וַיַּחֵל לִקְשֹׁר בְּמוֹב־לֵבָב.

בֵּין כֹּה וְכֹה וַחֲשָׁךְ כָּבֵד כָּסֶה אֶת פְּנֵי הָאָרֶץ, וְהַנֶּשֶׁם הֵלֵךְ הַלֹּךְ וּגְדוֹל. וְלִגְדָּל תִּמְהוֹן הַמְּסָבִים (הַיּוֹשְׁבִים סְבִיב), בֹּא עוֹד אוֹרָח מְאֻתָּר (אַחֵר) אֶל מְלֹכֶם. זֶה זְמַן רַב נִשְׁמַע מִרְחוֹק קוֹל נִחְרָה וְנִשְׁמָה זָרָה, וְהַקּוֹל הֵלֵךְ וְקִרְוֵב, עַד אֲשֶׁר נִשְׁקַף חֲמֵט עֵינָי וַיִּנָּע, שְׁבַמְעַט לֹא נֹתְרָה בּוֹ כָּל נִשְׁמָה. — לֹאֵת יִקְרָא מְרוֹצָה! קְרֹא הַחֲמֵט בְּבֹאוֹ אֶל תַּחַת הַפֶּטְרִיהַ: אֲכֹן רָצַתִי בְּצִבִּי, וְכַמְעַט

שִׁיצָאָה נִפְשִׁי בְרוּצִי. וַאֲמַנָּם עָלַי לְהַגִּידְכֶּם כִּי נוֹשֵׂא אֲנִי אֶגֶרֶת נְחוּצָה מְאֹד אֶל הַכֶּפֶר הַקְּרוֹב; כִּי עַל כֵּן הִתְאֹרַרְתִּי עִזּוֹ וְאֹרֶז כָּל פְּחִי. אֲבָל מִי יוּכַל לַעֲשׂוֹת יוֹתֵר מִיִּכְלָתוֹ? וּמָה גַם אִם הוּא נוֹשֵׂא עוֹד אֶת בֵּיתוֹ עַל גְּבוֹ כִּמוֹנִי! אִם תִּרְשָׁה לִי הַחֲכָרָה, הַנְּנִי לְהִנָּפֵשׁ פֶּה שְׁעוֹת אַחֲדוֹת, אוֹ אַחֲלִיף כֹּחַ וְאֶמְהַר לְרוֹץ אֶרֶץ. —

וְאַחֲרֵי אֲשֶׁר יִתֵּר הַמִּסְפָּּבִים לֹא מָאֲנוּ, יֹשֵׁב גַּם הַחֲמִשׁ בְּתוֹכָם. אוֹ אִמְרָה הִנְמַלְה: לְמָה נִשְׁבַּח פֶּה עֲצָבִים וְשׁוֹמְמִים, אִם יֵשׁ לֹאֵל יִדְנוּ לִבָּלוֹת עֲתָנוּ בְּנִעִימִים? רֹאֶה אֲנִי כִי הִצְלַצַּל תְּבִיא אֶתוֹ אֶת בְּנוֹרֹו, לָכֵן אִם אֵינְנוּ עֵיף עַד מְאֹד, הַנְּנִי לִבְקֶשׁ מֵאֲתוֹ לִנְגֹן לִפְנֵינוּ מְנַגִּינָה עֲלִיזָה, וְיִצְאָנוּ בְּמַחֹל וְשִׁמְחָנוּ אֶת לְבָנוּ. — הַעֲצָה הַזֹּאת יִשְׂרָה בְּעֵינֵי כָל־ם, וְיִתְצַב הִצְלַצַּל בְּתוֹךְ וִינְגֹן מְנַגִּינַת־מַחֹל יִפָּה אֲשֶׁר יִדַּע עַל פֶּה, וְהַנּוֹתָרִים פָּזוּ וַיִּכְרְכוּ סָבִיבוּ מִטּוֹב־לֵב. רַק הַחֲמִשׁ לֹא יִצָּא בְּמַחֹל, בָּאֵמְרוֹ: אֲנִכִּי לֹא הִסְפַּנְתִּי לְהִסּוֹב וּלְכַרְכֵּר בְּמַהֲרָה, כִּי אֶתְעַזֶּה עַל־נִקְלָה. וְאוֹלָם אַתֶּם חוֹלִי (חוֹל־כְּרָפָה) בְּאוֹת־נִפְשָׁכֶם, וְאֲנִי אֵהִיָּה הַצּוֹפֶה וּמִבִּיט. — הַנּוֹתָרִים לֹא שָׂמוּ לֵב אֵלָיו, וַיִּכְרְכוּ וַיִּצְהָלוּ בַּקּוֹל תְּרוּעַת־שִׁשּׁוֹן, עַד אֲשֶׁר נִשְׁמַע קוֹלָם בְּמֶרְחָק שְׁלֹשָׁה צִעָדִים מִחוּץ לַפֶּטְרִיָּה. — אַךְ הִיא! מְקַרָּה נוֹרָא הַפְּרִיעַ פֶּתָאִם אֶת שְׂמִיחָתָם, נִיָּשָׁם לַחֲדָדָה אֶת נִשְׁפ־חִשְׁקָם (מְשׁוֹשָׁם).

כִּי הַפֶּטְרִיָּה אֲשֶׁר תַּחְתָּהּ בְּרַכְרַכָּה הַעֲדָה הָעֲלִיזָה, הִיָּתָה אֲחֻנָּה לְקֶרְפָּדָה זִקְנָה. בִּימֵים בְּהִירִים יֹשְׁבָה הַקֶּרְפָּדָה עַל גִּגְמַעוֹנָה, אַךְ בְּרִדַת הַגִּשְׁם הִסְתַּתְּרָה בְּמַעוֹנָה וְלֹא יִצָּאָה מִמִּחְבֵּאָה, גַּם אִם יִרְדַּ הַמָּטָר מִפֶּסֶח עַד עֲצָרָת (חַג הַסְּפֹּת). וְהַקֶּרְפָּדָה הַזֹּאת הִלְכָה הַיּוֹם בְּבִקְרָה לִבְקֹר אֶת אַחַת מִקְּרוֹבוֹתֶיהָ הַיּוֹשֵׁבֶת בְּבִצָּה אֲשֶׁר בְּקִצָּה הָעֵיר. וַיַּעַן כִּי הָיוּ לָהּ הַמּוֹן־חֲדָשׁוֹת לִסְפֹר לְרַעוּתָהּ, אֲחֵרָה לְשִׁבְתָּ שֵׁם עַד אֲשֶׁר בָּא הַלֵּילָה. עָתָה בְּנִשְׁפֶּה כְּמִשְׁה לֵאמֹה הַבֵּיתָה;

ובשמעה את קול השאון בביתה, באה אל תוכו בלאט, ולכן לא ראה אותה הקהל העלו, עד אשר עמדה בתוכם.

הוי, מה גדלה או המבוכה והמהומה והפלה! החסיל, בגדל פחדו נפל על גבו, וחמשה רגעים עברו עד אשר הצריח לקום ולעמוד על רגליו. — התולעת חשבה אמנם מחשבה טובה: לכבות את עששיתה, למען הקלט בחשך; אבל מרוב פחדה ומבוכתה לא מצאה עז בלכה לבצע זממה. — הצלצל הנבהל הפיל את כנורו מידו בתוך מנגינתו. — הנמלה התעלפה בלי חשך. — וגם החמט, אשר לא על-נקלה תאבד שלותו, גם הוא חרד במעט ולבו התפעם בקרבו. ואולם הוא מצא לו רנוח והצללה נצל; ישועה עד מהרה: כי הוא נאסף אל ביתו ויסגר הדלת בעדו, ויאמר אל לבו: יעבר עלי מה, ואנכי לא אקבל היום איש! —

או פצתה הקרפדה הזקנה את פיה, ותשפוך חמטה על האורחים הלא-קרואים, לאמר: הנה נועדו ובאו הלום ערת ריקים ופוחזים! הביתי בית-מלון לאספסף נבזה ולמנגנים קבצנים (מקבצי נדבות)? הגשמע כדבר הזה, כי לא תוכל בעלת-בית הנונה לעזוב את ביתה, גם רגע קטן, מיראה פן יבאו פריצים (בני בליעל) והפכוהו ממסד (יסוד) עד הטפחות (פלו, ממעלה למטה)? חיש, אספו את פליכם, וסורו מזה כרגע, ואם אין אאלפכם אני להרחיב צעד!

ומה יכלו איפא האורחים לעשות? האמללים לא ערבו עוד את לבם לחלות ולהתחנן, כי אם מהרו לעמוס את צרורותיהם על שכמם; ואל החמט אמרו בעד חר-מנעול-ביתו כי ילך גם הוא עמדם. ואחרי אשר התכונן גם הוא לדרך, יצאו כלם מבית הקרפדה הוועמה: התולעת הלכה בראש להאיר להם הדרך, אחריה החסיל, אחריה הנמלה, אחריה הצלצל, ולאחרונה נסע

החמט. – פֿהֿרֿחֿיקס ללכת פֿברת־ארץ קמנה, ראו כי החמט איננו עוד אתם, ויקראו כלם בקול־גדול: החמט! החמט! בא נא איפא! – ואין עונה. כי החמט פֿגֿר מלכת מאד, וַיִּקְשֵׁל אַחֲרֵיהֶם, עד כי לא בא עוד לאָזְנו קול הקריאה.

זמן רב פֿעו הנודדים ביער, עד אשר מצאו להם מושב קרב תחת שֶׁש־עץ. שם שכבו לישון, אבל שנתם נִדְדָה; כי המקרה הנורא בבית הקרפדה הזקנה, לא נתן להם מנוח כל הלילה. וּמִפִּי גֵד־נָאֵמָן שמעתי כי כל ימי חייהם לא יכלו לשלח את הזקנה האִימָה, ואת הַאִימָה אשר הפילה עליהם. –

98.

אַחֲרִית תּוֹנָה שְׂמֻחָה.

עול־ימים עשיר בא בעיר קטנה לִבְקֵר את רעהו. ויהי בעברו על פני בית־הַמִּשְׁפָּט, וירא והנה המון־אנשים אָצִים, רָצִים, נִדְחִקִים וּבָאִים אל הבית. וַיִּסַּר גַּם הוא לראות מה יַעֲשֶׂה שָׁם. ובבית המשפט נִמְכַּר או בֵּית בְּהִתְחַרֻּת (אויקציאן); אך הָעֵלֶם לא ידע מה יִמְכַּר שָׁם, רק שמע בקרא איש אחד: אני נותן במחירו שלש מאות תשעים ותשעה שקלים! ויאמר הָעֵלֶם בלבו: הבה, אֶקַּבְּ אֲנִי אַרְבַּע־מאות שקל, למען יהיה הַמִּסְפָּר שָׁלֵם. ויעש כן. ומה גדול תַּמְהוֹנו בָּאִמּוֹר לוֹ הַשּׁוֹפֵט כי במחיר הזה קָם הַמִּמְכָּר לוֹ (נִתֵּן הַדָּבָר הַנִּמְכָּר, לוֹ), כי איש לא הוסיף על המחיר הזה. אז ראה העלם כי נִמְהָר לְהוֹצִיא דָּבָר מִפּוֹ בלי חֲשָׁבוֹן; אך הִנְעִשָׂה אֵין לְהַשִּׁיב, ובכן פָּנָה אל העומדים סביבותיו, ויאמר: הגידו לי, למצער, מה הוא הדבר אשר קָם לי לִמְכָּנָה (קִנְיָן), כי עוד טרם ידעתי מה נִמְכָּר פֶּה. – בית! בית! קראו לוֹ כל־הַאֲנָשִׁים בַּצְּחוֹק גדול. – בית? גם זה לְטוֹבָה! ענה העלם:

בית הוא דבר אשר יסכן לכל איש: עתה באו והראוני נא את הבית אשר לי, ואראה על מה הוצאתי פספי. — גילך אתו שלים המשפט, והמון אנשים הלכו אחריו. וכבאם ברחוב צר, עמד שליח המשפט לפני בית קטן ודל, ויאמר: זה הוא מקנת-פספך (אשר קנית בכסף), ואל-נא תקצף עלינו כי אין הבית גדול ויפה יותר. — אמנם כן, אמר העלם: נקל להבין כי בארבע מאות שקל לא יקנה היכל-הפארה.

ויבא בבית: והנה שם בחדר-מספן יושבת אשה זקנה, והיא בוכה ומיללת וסופקת כפיה. — מה לך, אשה טובה? שאלה העלם בחמלה: על מה את בוכה ככה?

— איך לא אבכה? התנפחה: הנה עתה ימכרו את ביתי שם במשפט, יען אשר אין לי לשלם נשיי. אהה, ה' אלהים! הנה עוד מעט ויגרשוני מן הבית, ואנה אני באה? מי יאספני אליו, יקחני אל ביתו, ואני אשה זקנה, עניה וחולה. הה, לו פתי במרם יבאו האנשים הקשים לקחת את ביתי!

— התרנעי, אשה טובה! אמר העלם הנדיב: איש לא יקח ממך את ביתך! אנכי קניתיהו והגני נותנו לך לתשורה. הכסף אשר שלמתי מחירו, ישפך לשלם את נשיך, ואת תוכלי לחיות מעתה במנוחה ובשלום. ואולם אם פֶּשֶׁר הדבר לפניך, הנני להבין לי חדר קטן בביתך, והיה בבאי הלום, כפעם בפעם, ונרתי עמך.

כן נהפכה לשמחה תונת הנקנה. וכן נהפך מעשה העלם הנמדה, לצדקה ולחסד.

99.

הפֶּרַח הַקָּטָן.

Усматривать, בעשויען, אנועהען
cozerцать

1 חוזה.

Тюльпанъ	טולפע	2 צבעון .
Проповѣдывать, (אזים- פרעדיגען, изливать рѣчь (ניעסען רעדע)		3 הַפֶּה (נמף) .
Вниманіе, мысли	נעדאנקען, זינגען	4 מַעֲיָנִים .
Свобода	פֿרייהייט	5 חֶפְזָה, דָּרוֹר .
Погребать, гробъ	בענגראבען, גראב	6 קָבֹר, קֶבֶר .
Летать, носиться	פליענען, שוועבען	7 דָּאָה .
Радоваться, веселиться	זיך פֿרייען, ערהייטערן	8 חֶדָּה .
Печальное	טרויריגעס, בעטריבט	9 נֶכְאִים .
Кусокъ	שטיק	10 פֶּס .
Нѣмой	שמומס	11 אֵלֶם .
Грустить, оплакивать	קלאגען, בעטרויערן	12 סָפֵד .
Пионъ	פעאָניע (בלומע)	13 פּוֹנָה* .
Гнѣвъ, ярость	צאָרן, וואַוט	14 עֲבָרָה .
Сапфиръ	זאַפֿיר, (עדעלשטיין)	15 סַפִּיר .
Вѣнокъ, прибавка	קראַנץ, צוואַטץ	16 לֵילִיָּה .
Судорога	קראַמפּ	17 שֶׁבִּין .
Заточеніе, тюрьма	געפֿאָנגניסס	18 כָּלֹא כָּלֹא .

1) apercevoir, contempler.—to perceive, contemplate. 2) Tulipe. 3) prêcher (verser). —to preach (pour). 4) Pensées, Meditation.— 5) Liberté.—Freedom. 6) enterrer, Tombeau.—to bury, Tomb. 7) voler, planer.—to fly, hover. 8) se réjouir, s'égayer.—to rejoice, di-

vert one's self. 9) *triste. — sad.* 10) *Piece.* 11) *omuet. — dumb.* 12) *s'affliger. déplorer. — to grieve, bewail.* 13) *Pivoine. — Piony.* 14) *Colère, Rage. — Wrath, Fury.* 15) *Saphir(e).* 16) *Guirlande.* Augmentation.—*Garland, Increase.* 17) *Convulsion,* 18) *Prison.*

פרח קטן צמח בנאות-דשא, על יד-גן מלא פרחים גדולים ונחמדים למראה. השמש המובה שפכה את אורה הקמח גם על הפרח הקטן כאשר על הפרחים הגדולים והנהדרים, לכן גדל הפרח משעה לשעה. ובבקר אחד בהקיצו משנתו, והנה הוא קליל בהדרו, בפי-עליו הלבנים בשלג. והפרח לא התאונן על אשר לא יראהו איש בבין העשבים, וכי אך פרח דל ונמאס הוא; לא! הוא שמח בגורלו, פנה אל השמש ויחזה בה, אף הקשיב בענג לשירי החוגא המרחף במרומים. הפרח היה מאשר ועלו כביום-מועד, אף כי לא חדש ושבת היום, כי אם יום ככל ימי החל, וכל הילדים ישבו אז בבית-הספר בקימים ימיקה (כמו תמיד). ובעוד אשר ישבו הילדים על ספסליהם נלמדו מפי מוריהם, יושב הפרח על גבעולו הקטן נלמד גם הוא מן השמש ומכל מראה-עיניו, מה טוב ה' לכל; ולבו עלץ (יעל) לשמוע מה ישביל החוגא הקטן לומר, ומה נפלא להביע בשיריו את כל אשר יחוש הוא, הפרח, בסתר-לבו. והפרח הביט בכבוד אל הצפור המאשר, אשר לו היכלת לראות על פנפירותו, ולומר באות-נפשו. אך לבו לא התעצב על אשר אין לאל ידו לעשות גם הוא כזאת. הנני רואה הכל ושומע הכל, אמר בלבו: השמש תזרח עלי והרוח ישקני; האח, מה רב הטוב אשר העניק לי אלהים! ובגן הקרוב גדלו המון-פרחים גאונים (גאים); וככל אשר ימנע ריחם כן ירבו להתהדר ולהתנפלות ולהתנשא (התנאה). הפואות התנפחו בכל מאמצי-כחן למען תגדלנה מהשושנים. אבל

לא בגדל ערך־הפרח! – הצבעונים אשר ידעו כי יפים הם בצבעיהם מכל הפרחים, וקפו קומתם למען יראו לעין כל. הם לא השגיחו כלל על הפרח הקטן אשר שם מחוץ לגן, אבל הוא הרבה להתבונן ולהתפלא בם, ויאמר בלבו: מה יפו ומה נאוו הפרחים האלה! אל־נכון יעוף הצפור הנחמד אליהם לבקדם! קרוך ה' כי קרוב אני להם וכי אוכל לחדות על שמחתם וכבודם! – ובעוד הוא חושב כזאת בלבו, ויעף הצפור וירד – לא על הפואות והצבעונים – כי אם השפיל לרדת בין העשבים, אל הפרח הקטן. אז רעד הפרח מגיל ויבוך מאד. והצפור הקטן פרפר סביבו, ויזמר לאמר: האח, מה רבו מרבדי הרשא, וראה נא מה נעים מה נחמד הפרח הקטן! – מה מאשר היה אז הפרח! לא, איש לא יוכל לחוש משוש־לבו! והחוגא נשק לו בחרטמו, וישר לפניו שיר נעים, ואחר שָׁב לראות בקרום. – זמן רב עבר בטרם תשוב נפש הפרח למנוחתה, משמחת־גילו. מתבושש (בוש), ובכל־זאת שמח בלבו, נשא עיניו אל הפרחים אשר בגן: הן הם ראו את כל האשר והכבוד אשר באו לו! הן הם יחושו לבטח את כל שמחת־לבו! – אבל הצבעונים וקפו עתה קומתם שבעתים מקראשונה, ומלבד זאת התאדמו מאד, כי היטב חרה להם. והפואות רעמו פנים מאד; ואמנם טוב היה כי נעתקו מלים מפיהן בעברתן הקשה, לולי כן אזי הטיפו תוכחות־קשות לפרח. אז ידע הפרח הקטן כי אין לבם טוב עליהם עתה. ועל זה דנה לבו מאד.

ובעת ההיא באה נערה הנגה, ובירה שכין גדול, חד ומרוט; והנערה קרבה אל הצבעונים ונתברתם אחד, אחד. – הוי! נאנח הפרח הקטן: מה נורא הדבר הזה! עתה בא הקץ לחייהם! – הנערה חלפה, ותלך לה. והפרח הקטן שמח מאד,

ויהי מלא-תודה, על עמרו בחוץ בקרב העשבים, ועל היותו פרח
מִצְעָר ודל. וכאשר בא השמש כִּפֶּן את עליו וַיִּישֶׁן, וַיַּחלוּם כל
הלילה על אדות השמש והצפור הקטן. - וממחרת היום בבקר,
בִּקְיֵץ הפרח משנתו, וַיִּפְרוּשׁ את עליו הַנְּכִים לִנְגַד האור והאוויר,
כאשר יפרשו הילדים את זרועותיהם הקטנות בהקיצם משנתם.
והנה בא לאזניו קול החוגא, אבל קול-שירו היה עצוב ומר.
ואף-אמנם לא יכל עוד לִשְׁיֹר מְטוֹב-לֵב, כי צוד צָדוּהוּ וַיּוֹשִׁיבוּהוּ
בכלוב. והנהו יושב עתה בכלוב אצל החלון הפתוח, לנכח
הפרח. והנהו הונה נִכְאִים על אשר הצפרים המְרַחֲפִים בְּאִוִיר,
על הַדָּר הפרחים והצמחים, ועל מִסְעָיו אשר נסע בִּמְרוֹמִים. -
ובשמוע הפרח את מנגינותיו העצובות, וַתִּכָּל נִפְשׁוֹ לַחֲלֹצוֹ מִמִּסְגָּרוֹ
(נסגר). אך איך יוכל לבא לעזרתו? לִשְׂוֹא הַתְּהַפֵּךְ הפרח בתחבולותיו,
וַיִּשְׁנֹעַת הצפור נִשְׁבָּה מִמֶּנּוּ!

ולא שָׁעָה עוד הפרח אל הַדָּר הַתָּכֵל הסובב אותו, ולא
שָׁעָה עוד אל אור השמש המתוק והחם, ולא שָׁעָה עוד גם אל
עָלָיו הַמִּתְנוֹסְסִים פְּלִבְגַּת-הַסְּפִיר; וַיִּשָּׂם כָּל-מַעֲיָנֵיו אֶךְ בַּצְּפוֹר הַנִּלְכֹּד,
ונפשו מָרָה לוֹ כי קָצְרָה ידו מִהוֹשִׁיעַ.

אז יבאו (באו) שני נערים קטנים, ובִּיד האחד שֹׁכֵין גָּדוֹל
וחד, כשֹׁכֵין אשר פָּרְתָה בו הנערה את הַצְּבָעוֹנִים. והנערים שָׁמוּ
פְּנִיָּהֶם אל הפרח הקטן, אשר לא יכל הִבִּין מה להם אליו. פה
נִכְרַח פַּס-אַדְמַת-עֵשֶׁב, והיה לִמְצָע לחוגא אשר בכלובנו, אמר
אחד הנערים, ויחל לכרות בְּמַרְבָּע מִסְבִּיב לִפְּרַח. - קָטַף את
הפרח הקטן! אמר הנער השני; והפרח רָעַד מִפֶּחַד, כי אם
יִקְטְפוּהוּ נִמָּת, ומה מאד יָצָר לוֹ לָמוֹת עֵתָה, בַּעַת אשר הוא
נֶכֶן לִבָּא לַשַּׁבָּת, יחד עם פס האדמה, בכלוב החוגא. - אל-
נא נִקְטְפוּהוּ! עֵנָה השני: הפרח הקטן הזה יתן לְיִתְחַן לִמְצָע
הצפור.

ובכן הובא פס־האדמה, והפּרַח בְּתוֹךְ, אַל כְּלוּב הַצִּפּוֹר.
 אַבְל הַצִּפּוֹר הָאִמְלָל הִלִּיל בְּקוֹל גְּדוֹל עַל חֶפְשָׁתוֹ הָאֲבוֹדָה, וַיֵּד
 בְּכַנְפָיו עַל חוֹמֵי־הַנְּחֹשֶׁת אֲשֶׁר בְּקִירוֹת כְּלוּבוֹ. וְהִפְרַח נְאֻלָּם דּוֹמְיָה
 מִיָּגוֹן וּמִעֲקָת (עוֹק; מִצּוֹקָה) לֵב, וַיִּכְצַר מִמֶּנּוּ לְהוֹצִיא אִמְרֵי־נַחֵם
 מִפִּיו. — פֹּה עִבְרָה הָעֵת עַד הַצְהָרִים. אִזְּ הַחֵל הַחוּנָא לְצַעֵק:
 מִים! מִים! הִנֵּה יֵצְאוּ כֻלָּם מֵאֵת הַבַּיִת, וַיִּשְׁכַּחוּ לַתֵּת לִי נִמְף־
 מִים, וּגְרוֹנִי גָחַר מִצָּמָא, וּבִקְרָבִי אֵשׁ נִקְרַח, וְהַאוֹיֵר יִשִּׁים מִחֲנֵק
 לְנַפְשִׁי (יִחְנֶקֶנִי). הוּא, הַגְּנִי הוֹלֵךְ לְמוֹת! וְעָלִי לְהִפָּרֵד מֵאוֹר הַשֶּׁמֶשׁ
 הַנֶּעִים, מִיָּרֵק הַדֶּשָׁא, וּמִכָּל הַחֲמוּדוֹת אֲשֶׁר בְּרָא אֱלֹהִים בְּעוֹלָמוֹ! —
 וַיִּנְקֹר הַצִּפּוֹר בַּחֲרָטְמוֹ בְּפֶס הָאֲדָמָה הֶקְרָה, לִמְעַן שׁוֹכֵב נִפְשׁוֹ
 מֵעַמ. אִזְּ רָאָה אֶת הַפֶּרַח, וַיִּנְעַ לוֹ בְּרָאשׁוֹ, וַיִּשְׁקְהוּ בַּחֲרָטְמוֹ
 וַיֹּאמֶר: הוּא, פֶּרַח אִמְלָל! הִנֵּה עָלִיד לְנִבּוֹל (נִבֵּל) וְלִגְוֵעַ פֹּה בְּכֻלָּאִי
 הַצֵּר! אוֹתָךְ וְאֵת פֶּס אֲדַמְת־הַדֶּשָׁא, נָתַנּוּ לִי תַחַת הָעוֹלָם הַגְּדוֹל
 אֲשֶׁר הִיָּה: כָּלוּ שְׁלִי, בְּרַחֲפִי בַמְרוֹם, חֶפְשִׁי לְנַפְשִׁי. אֱלֹהֵי הָעֹשִׁים
 הַרְקִים הֵם לִי עֵתָה תַחַת הָעֵצִים הָרַעְנָנִים, וְכֹל אַחֵר מִעָלֶיךָ—
 תַּחַת הַפְּרָחִים הַנּוֹתָנִים רִיחָם. אֵהָה, מִדִּי אָחוּזָה בְכֶם, זָכֹר אוֹמֵר
 מִה רַב הַטּוֹב אֲשֶׁר אִבְּרָ לִי!

בָּא הָעֶרֶב, וְעוֹד לֹא הוּבָא נִמְף־מִים אֶל הַצִּפּוֹר הָאִמְלָל.
 אִזְּ פָּרַשׂ אֶת כְּנָפָיו וַיִּתְּפֹלֵץ בְּשִׁבְץ. קוֹל־זְמֶרְתּוֹ נָדַם, וְרֹאשׁוֹ הִקְטַן
 נִטָּה עַל הַפֶּרַח הַבּוֹכָה. —

בְּבִקְרָא בָּאוּ הַנֶּעֱרִים וַיִּרְאוּ וַהֲנָה מֵת הַצִּפּוֹר, וַיִּבְכוּ בְּמִי
 גְּדוֹל, וַיִּקְבְּרוּהוּ בְּקִבְר־יָפָה, וַיִּכְסּוּהוּ בְּעִלְי־פְּרָחִים. בְּעוֹדוֹ בַּחַיִּים
 שִׁכְחוּהוּ וְלֹא נָתַנוּ לוֹ נִמְף מִים לְשִׁתּוֹת, וְעֵתָה בְּמוֹתוֹ עָשׂוּ לוֹ כְּבוֹד
 גְּדוֹל, וַיִּסְפְּדוּ לוֹ: הוּא, מְזֻמֵּר־מִשְׁכִּיל!

וּפֶס הָאֲדָמָה הִשְׁלִיךְ הַחוּצָה יָחִיד עִם הַפֶּרַח, וַאֲיֵשׁ לֹא זָכֹר
 אֶת הַפֶּרַח הִקְטַן שֶׁקָּבָה אֶת הַצִּפּוֹר וְאֲשֶׁר חָפֵץ כָּכָה לְנַחֲמוֹ. —

100.

הַתְּמוּדָה .

- 1 בּוֹלָזֵנְז, נֶדוּגָז , קראנקהייט , מְדוּה (רוה) , ו' .
- 2 דְּיוּמָז , צאָלל , (מאָס) , אַצְפֶּע .
- 3 סאָקרוּשֶׁז, בעקִים- , צערקנירשען , דִּכָּא .
אפּעכאַליוואַז מערן
- 4 סִילְנִיַי, אָסִיליוואַז , שטאַרק , תִּקְיָה, תִּקְיָה .
זיך בעמאַכטִיגן
- 5 לומֹבֶזא וּבִי קאָסֶזאָז , נִיכֶט , שְׁנִדוּן* .
- 6 מוּסְקוּלֶז , מוסקעל , שְׁרִיר .
- 7 נאַסמאָרקֶז , שנופֿפֿען , מְרַנֶּז* .
- 8 טאָסאָוואַז נאָ , זיך זעהנען נאָ , הִנָּהוּז (אחרי) .
- 9 אָפּעכאַלִיז , בעטריבען , הֶאָדָב .
- 10 אָסאָזשִיַי, טאָנִיַי , דירר , מאַנער , צָנוּם .
- 11 אָטאַיאַנֶז , פֿערצווייפֿלונג , יֵאוּשׁ .
- 12 אָנֶטִילאַז, פּאָל- , אונטערלעגען , רָפֹד , רָבֹד .
סטערן
- 13 פאַרליכֶז, , גליעדערלאָזמונג , פֿלָצוּז .
(צויטטערן) (טרעפֿעז)
- 14 פּאַזאָז, אָרַז , אַקערן , פֿלִיגען , חֶרֶשׁ .
(היער פֿריגעלן)
- 15 סִיבֶז, , גרויז , אַלט ווערדען , שִׁיב .
סטאַרֶז
- 16 דראָטֶז, באָרֶזטֶז , רינגען , הֶאָבֶק .
קאַמפֿפֿען

Сапогъ	שטיעפעל	17 נַעל-שׁוּק .
Кашель	דאס הוסטען	18 שְׁעוּל* .
Шило	אַחלע	19 מְרַצֵּעַ (רצע) .
Бросать, низвергнуть	שליידערן, אומהערווערפֿען	20 הָטִיל . מְלִיל .
Шапка	מיטצע	21 מְצַנְפֶּת .

1) Maladie, Infirmitté. — *Sickness, Illness*. 2) Pouce. — *Inch*.
 3) écraser, désoler.—*to afflict, bruise*. 4) fort, s'emparer.—*strong, to overcome*. 5) Goutte. — *Gout*. 6) Muscle. 7) Rhume. — *Coryza*.
 8) Désirer.—*to desire*. 9) affiger.—*to grieve*. 10) Desséché.—*dried up, meagre*. 11) Désespoir.—*Despair*. 12) étendre dessous, rembourrer.—*to lay under*. 13) Paralysie, (Palpitation). 14) labourer.—*to plough*. 15) grisonner.—*to get grey*. 16) lutter.—*to wrestle*. 17) Botte.—*Boot*. 18) Toux.—*Cough*. 19) Alène.—*Awl*. 20) lancer.—*to fling*.
 21) Bonnet.—*Cap*.

באחת הערים, באחת הארצות, חי רצען זקן ושמו שמואל.
 הוא היה אהוב מאד לכל אנשי עירו, כי היה חרוץ במלאכתו
 ויעש מעשהו באמונה. לכן רבו מאד הקונים את מלאכת־ידו,
 וביחוד גדל מספר הילדים והילדות אשר הנעיל את רגליהם
 הקטנות; כי נודע לתהלה במלאכת נעלים־קטנים. ושמואל אהב
 מאד להחזיק ברגלי הקטנים, ואהבתו זאת ענתה את נפשו מאד,
 עד כי בבקר אחר נשא את קולו ויצעק מר: הוי, מה אמלל אני!
 מה פשעי ומה חטאתי, כי לעת־זקנתי אָרכה כפ־רגלי כמדת תשע
 אצבעות! — ויתאבל הרצען מאד, ויחל להקנות אחרי ימ־ילדותו.
 הה! קרא במר נפשו: מה טובים היו הימים ההם, בלכתי לבית
 הספר, בהאבק עם חברי, בהיותי עלו וכל דאגה לא ידעתי!
 מה טובים היו הימים, בהיות כפ־רגלי רק כשלש אצבעות בָּאָרֶץ!

את כל הוני אתן בשמחה, לו שכתתי עתה לילדותי, לו היה לי כְּאֵז פֶּה צַר, ידים קטנות, גו קטן ורגלים קטנות! מה מאשר הייתי לו הייתי עתה רק כבן חמש, שש שנים!

ויהי אך פֶּלֶה הרצען לְדַבֵּר והנה ילד בן שש שנים, ילד מִמְּקָרִיו, בא אל חנותו. שלום לך, אדוני שמואל! אמר הקטן. — שלום, דוד הקטן, ילד מחמד! ענה הרצען ויסב פניו למחות דמעותיו.

— מה לך, אדוני? גְּדֻמָּה לי כי בבית! אמר דוד הקטן. — אהה, ילד יקר! יגון גדול יִדְפָּאֵנִי! ענה הרצען בתונה. — גם לי יגון גדול, אדוני הרצען! הוי, הוי, אדוני שמואל! קרא דוד וַיִּבֶךְ. — הוי, הוי, דוד הקטן! קרא הרצען ויבך גם הוא.

וַיִּתְנַפְּחוּ שניהם ויבכו בקול גדול. אחרי אשר יָגְעוּ בְּאַנְקָתָם, עָצַר דוד פתאם בִּבְכוּיו, ויאמר במנוחה שלמה: הירעת, אדוני שמואל, מה הוא הדבר אשר יֹאדִיב את נפשי? — לא! — כי עתה הנני לְהִגִּידָךְ. מתאַבֵּל אני כי אינני איש גדול, קָא בְּיָמִים, ועל זה דָּוָה לבי. לו הייתי גדול, כי עתה לא הלכתי עוד לבית הספר; לו הייתי גדול כי עתה לא הִכּוֹנִי חֲבָרִי; לו הייתי גדול, כי עתה היה לי בית וכסף; לו הייתי גדול, כי עתה לא אכלתי עוד פַת־חֲבֻכָּה לְאַרְחַת הַבֶּקֶר; לו הייתי גדול, כי עתה...

— כי עתה היו לך רגלים גדולות! קרא הרצען ביגון. — — רגלים גדולות? אמר דוד בתמהון. הֲלֹאֵת יִקְרָא צָרָה? נִהְפֹּךְ הוא, או יִטֵּב לי, או אעמוד הֵבֵן על רגלי, או אוכל ללכת רַגְלִי גם בדרך רחוקה מְבִלִי אֲשֶׁר אֵינֶע, או יהיו לי גַּעְלֵי־שׁוֹקִים גדולים ויפים!

— אהה, ילד יקר, הנני רואה כי לא תבין מה היא הֻקְנָה, כי לא תבין מה קשה הוא להיות בן שבעים ושנים שנה כמוני;

הנני רואה כי לא שמת לבך אל גורלי, ולא תדע מה הוא רצען! —

—אולי כן הוא, ענה הילד: אבל גם מר מאוד להיות רק בן שש שנים, ללמוד קרא וכתוב, לאכל פת־חֲרֵבָה, ולהיות מְקָה לרגעים מידי חברים המְקִיפִים ממני. הגידה נא לי, אדוני שמואל, האיך יודע תחבֵּלָה לעשותני לְגֶדוֹל?

עודנו מְדַבֵּר והנה נִבְקָעָה בְּרִקְעַ הַחֹדֶר, ואיש קָמָן, אשר ראשו כראש ילד־יִפֶּה, וְגִוְּתוֹ בִּלְהָ ורעוּעָה כגוף איש זקן, עלה ויִתְּצַב לַפְּנִיָּה, ויאמר: בְּקֶרֶם טוֹב עֲלֵיכֶם!

דוד הקָמָן הִתְחַלֵּחַל מאד, גם הוֹקֵן נִבְהַל, אֲךָ הוּא הִבְלִיגַל עַל פָּחָדוֹ, וַיִּשְׁתַּחֲוֶה לַפְּנֵי הָאוֹרֵחַ הַזֶּה, ויען: שְׁלוֹם!

—הַשֶּׁקֶט, דָּוִד! אמר האורח: אל תִּירָא מִפְּנֵי! כִּי אֲנִי הַמֶּלֶאךָ הַמַּחֲלִיף אֶת הַשָּׁנִים. שְׁמַעְתִּי אֶת קוֹלְךָ וְאֶת קוֹל הָרִצְעָן הַזֶּה, וְאֵבֵא לִישׁוּעַתְכֶם. כִּי בְיָדִי הַיִּכָּלֶתָ...

—להשיב לאיש את ילדותו? קרא הרצען בְּחִפּוּן. — כן הוא! ענה המֶלֶאךָ: בְּיָדִי הַיִּכָּלֶתָ להשיב לאיש את ילדותו ולְהִזְקִין באותה שְׁעָה אִישׁ אַחֵר. כִּי רַק לְהַחֲלִיף אֶת הַשָּׁנִים אוֹכֵל: לְקַחַת מֵהָאֶחָד אֶת זִקְנָתוֹ וּלְתִתָּהּ לַשָּׁנִי, וּבְאֹתָהּ שְׁעָה תִּסּוֹר הַיְלָדוֹת מֵהַשָּׁנִי וְהִיתָה לְרֵאשׁוֹן. וּבִכֵּן, הֲלֹא אֵתָה דָּוִד הַקָּמָן חִפְצָת לְהִזְקִין; וְאֵתָה, שְׁמוּאֵל הוֹקֵן, הֲלֹא נִכְסַפְתָּ לִּימֵי־יְלָדוֹתְךָ? אָמְרוּ מֶלֶךְ, וְאֲנִי נִבְּוֵן לְהַחֲלִיף אֶת שְׁנוֹתֵיכֶם: אֵתָה דָּוִד תִּהְיֶה לְשְׁמוּאֵל, וְאֵתָה שְׁמוּאֵל תִּהְיֶה לְדָוִד. עֲתָה הִנְנִי מַחֲבִה לְדַבְּרְכֶם! —

שְׁמַחַת הָרִצְעָן הוֹקֵן גְּדֻלָּה מְאֹד, וּמְרֹבב שְׁשׁוֹנֵי נְעֻתָקוֹ מִלִּים מִפְּיוֹ. וַיֵּרָם אֶת יָדוֹ הַצְנוּקָה וְהִבְלִה לְאוֹת כִּי יֵאוֹת לְתִמּוּרָה זֹאת. — וְאֵתָה, דָּוִד הַקָּמָן, אָמַר הַמֶּלֶאךָ: הֲלֹא תִתְּאוּ לְהִיטוֹ לַאִישׁ? — אֲמַנְם הַתְּאוּיָתִי, אֲדוֹנֵי הַמֶּלֶאךָ! עֲנֵה הַיֶּלֶד אַחֲרֵי הַתְּאוּשָׁו שֶׁמֶלֶךְ פָּחָדוֹ: אֲבָל הֵן לֹא הִתְפַּלְלָתִי לְהִיטוֹ לְרִצְעָן זָקֵן! — מַה זֶּה

תאמר, קטן? קרא שמואל בקצף. – ניהם אותו המלאך. ויפן אל הילד ויאמר: אם לא תאות להחליף את שנותיך בשנות שמואל, תשאָר בילדותך; אז תוסיף להיות ילד קטן האָנוס ללכת לבית הספר, הממָאן ללמוד, והנוסר בידי הוריו ומוריו.

– אבל, אדוני המלאך! דבר דוד בקול-בוכים: הלא יתכן כי אָגבֵל מבלי אשר אנָקן ואהיה לאיש-שִׁיבָה (שיב; ימי זקנה) ברגע?

– איך תקרא לי זקן וְשָׁב? איש בן שבעים ושנים שנה, עודנו במבְּחָר שנותיו! קרא שמואל ויתאמץ לדבר בקול רך ומְחַבֵּב: ומלבד זאת, אל תשכח כי בקחתך את שנותי, ינתן לך גם שְׁמִי, גם מלאכת־יָדִי, גם ביתי וכל הוֹנִי. הן יש לי גן נחמד מלא עצי פרי, תאווה למאכל, גם בלי־ביתי, אשר כמעט חדשים הם, לך יהיו; ובאָרְנוּ הזה העומד פֶּה לימינך, מְצֵא תמצא המון־שְׁקִל־זהב: לא יָדַע מספרם בדיוק, אבל לא פחות הם מארבעה. גם לִואֵת שִׁים־נָא לְבָךְ: הן אני נודע לתהלה כרצען אָמֵן וחרוץ ותהלתי תביא לך ברכה; מארבע פְּנּוֹת (קצות) עִירְנוּ יבאו אליך הקונים, ובזמן קצר תעשיר, וקניית לך סוסים ומרכבות, שְׁדוֹת זַפְרָדִּים... ראה נא, מדי זְכָרִי כל זאת, אָנֹכֶח כי אֲסַפִּיל לעשות בהחליפי כך: הנני עוזב את מלאכתי, את תהלתי, את ביתי, זאת כל הָעֶשֶׂר הַצָּפוֹן לי, בעבור פת־חרבה לאֲרַחֵת הבָּקָר!... חִיר־נִפְשִׁי, כמעט אֲדַמָּה כי לא מְחַכְמָה אעשה זאת!...

הדברים האלה אשר דבר הזקן בערמה, למען תת חן־זקנתו על הילד, עשו את אשר חפץ. וכמעט שִׁפְחָד הילד פָּן ישוב הרצען ממחשבתו. – אחרי האָנָחוּ אָנָחָה עמוקה, הביט דוד בתשוקה על הזקן; והזקן התהלך בְּחָדָר ברגלים קלות, בקומה זקופה, בְּפָנִים צוהלים, בְּלִחְיִים נְפוּחִים, ובשִׁפְתֵי־רִנָּנוֹת; וַיִּתְנַפֵּחַ, וַיִּפּוּז מעט; ובכלל התאמץ להסתיר את זקנתו, ולקטות את לב הילד אל

התמורה. כל זה הצליח להכריע את מאן הילד, ובעוד רגע אמר דוד אל המלאך: גאותי לתמורה זו, אך בתנאי...
אך כמעט שיצאה מפיו המלה "גאותי" — וכרגע והנה הוא יושב על כסא־עץ רפוד בעור, ואחת מידיו הצנומות והשחורות, תחזיקה בנעל־גדול, והשניה אוחות בפטיש, והנה הוא אומר להלום בפטיש על פף־הנעל, ויתקפהו שעול חוק, ותרעד ידו. ויך הפטיש על אצבעותיו. או ענה פניו ויתקצף. והנה קול־צחוק עולה באוזניו; וינהום דוד בנעם־אפו, וישא עיניו לראות מי הוא המהמל בו. והנה ילד עלו מתפרץ מחדרו. זה היה שמואל אשר נהפך לילד; לא! זה היה דוד בעצמו, בךמותו וכץלמו, בשערות־ראשו הצהבות והמסלסלות, בלחייו האךמות, וגם בכל בגדיו נהליכותיו (מנהגיו)! —

אך גם אחרי התמורה, זכרו איש, איש, את אשר היו לפנים. שמואל שנהפך לדוד. וזכר כי לפנים היה הוא הרצען הוקן, ודוד שנהפך לשמואל זכר כי לפנים היה הוא הילד העלו. — אחרי מפת־הפטיש, אשר הכאיבה לדוד מאד, נקל להבין כי הרצען החדש לא מצא חפץ במלאכת־ידו. נישלך בחקתו את הפטיש ואת המרצע ואת כל כלי־מלאכתו. על הארץ, נסמך את שתי ידיו על שני צדי הכסא, ויאמר לקום ממושבו — אבל לא יכל, כי כמו נצמד אל הכסא. — אוי, מה היה ליו צעק: הן לא אוכל להגיע יד ורגל! מה זאת? רחמו עלי! הושיעו, תצילו! — לקול־צעקתו בא אחד השקנים אל חדרו. שלום לך, אדוני האמן! אמר השכן.

—הוי, הוי! נאנק דוד.

—האחזק השגרון כפעם בפעם? —

—מה זה תאמר? קרא דוד נבהל: האנכי חולה? האנכי

נגוע־שגרון?

—אנכי לא אדע, כי על כן שאלתיך: ואולי רק מְדוּה־
הַשְּׁרִירִים (רוֹמְטִיזם) הוא, אשר בו הסכנת —

—הוי, אלי! מְדוּה־הַשְּׁרִי... .

—הן לא להכְּעִיֶסְךָ אמרתי זאת! או אולי שָׁבָה אליך הפְּלָצוֹת? —

—הנך אומר פלצות? מה זאת? —

—כן, פלצות, פלצות! אבל מה זה היה לשִׁבְנִי? הִיצֵא
הָאֵמֶלֶל מִדַּעְתּוֹ? הלא תזכור עוד את הפלצות אשר אָחֲזָתְךָ, זה
כארבע שנים בערב חג־הַסְּכוּת? או לא יכלת לזכר, לאכול,
לשתות ולהתהלך. נקל להבין כי אם שָׁבָה אליך מחלתך זו,
הנך אל־נכון ברעה גדולה. אבל מה לעשות? זקן כמִוֶּךְ צָרִיךְ
להִפּוֹן תמיד לקראת הַמָּוֶת!

—הוי! לא אָבָה לִּמְ... . שעול נורא, פִּשְׁעוֹל אשר הסב לו
את מכת הפְּמִישׁ, תִּקְפָּהוּ עוד הפעם, וַיִּנְיַעְהוּ וַיַּמְלִיכֵהוּ וַיִּשֶׁם
מִחֲנֶק לוֹ. כשעה תמימה התפתל האמלל, וַיִּבְצֹר מִמֶּנּוּ לְהוֹצִיא
הָגֵה: מִפּוֹי. לִסּוֹף הִרְפָּה הַשְּׁעוֹל מִמֶּנּוּ. או החל דוד לצעוק
ולבכות: אבל אני אומר לך כי לא אָבָה לָמוֹת! אנכי לא הייתי
חולה מְעוּדִי, לא ידעתי שְׁגֵדוֹן וכל מְדוּה־ —

—שִׁבְנִי, הנה עתה אֶחָד הַמְּרַנֵּן; הִנֵּה נָא אִיפָּא: הָאֵלֶף
וְקִרְאָתִי לְרֹפֵא? —

—מה לי וְלֹרְפָא? קרא דוד הוֹקֵן כְּנוֹאֵשׁ: חֲפִץ אני ללכת
לביתי, חֲפִץ אני לראות את אָמִי, חֲפִץ אני ללכת לבית הסֵפֶר!
שָׁמִי דוֹד וְאִנִּי בֶן שֵׁשׁ שָׁנִים, וְלֹא אָבָה לָמוֹת! —

מה נורא היה לראות את הוֹקֵן הוּהוּ, אשר לפני שעה עוד
היה ילד בֶּן שֵׁשׁ שָׁנִים! מה נורא גִּאוּשׁוֹ! הִנֵּהוּ שׁוֹלַח את ידו
לִמְרוֹט את שְׁעֵרוֹת רִאשׁוֹ הַצְּחוּבוֹת, וּבִאֲצִבְעוֹתָיו הַצְּנוּמוֹת דִּבְקָה
פְּאֵה־נְכֵרִית אִימָה! הוי מה פָּחַד ומה צֶעֶק הִרְצֵעַן הָאֵמֶלֶל! —
או מִהֵרָה הִשְׁכֵּן לְעוֹבוֹ, בְּאָמְרוֹ כִּי הִבָּה הָאִישׁ בְּשָׁעוֹן.

כל היום שכב דוד על הארץ, בלי־דעת, בין אגדות עורות
 ישנים, בין יתדות־עץ וברזל. — ואולם לפנות ערב הֶעִירָהּ קול
 שאון נורא, אשר בא לאזניו מן החדר. הפחד נתן לו אוזניים,
 וַיִּקְימָהּוּ על רגליו. מי פה? שָׁאַל. — אנכי שמואל! ענה קול־ילד:
 הנני לנפץ ולשבור ולהרוס ולשרוף הכל, אם לא תָּשִׁיב לִי סִיד את
 חנותי! לֵךְ מִזֶּה, ואם אֵין אָמִיתֶךָ במרצע הזה!

או שָׁבָה השמחה ללב דוד! — האתה זה, רצען וקן? אמר
 בקול־רֶךְ: האתה הֶסְבֹּתָ בְּכָל הַרְעַשׁ הַזֶּה, לִמְעַן אָשִׁיב לְךָ את
 פְּטִישֶׁךָ, את נעליך, את מְרֻצָּעֶךָ, את שְׁנוֹתֶיךָ ואת כל גּוֹפֶךָ?
 אָה, אֵל־נָא תַחשׁוּב כִּי יֵשׁ אֶת נַפְשִׁי לְהִיּוֹת שְׁמוּאֵל לְמִרּוֹת חֶפְצֶךָ!
 חֲלִילָה לִי מִזֶּה! אִם מֵאֵן אַתָּה לְהוֹסִיף לְהִיּוֹת דּוֹד, לֹא אֶבֶה עוֹד
 גַּם אֲנִי לְהִיּוֹת שְׁמוּאֵל. הֶשֶׁב־נָא לִי אֶת אֲשֶׁר לָקַחְתָּ מִמֶּנִּי, וְאֲנֹכִי
 אָשִׁיב לְךָ אֶת אֲשֶׁר נָתַתְּ לִי: אֵךְ הֵה! הֵן יָדַנּוּ קָצְרָה מַעֲשׂוֹת
 כְּדַבֵּר הַזֶּה, וּמִי יוֹדֵעַ אִם יִגְדִּיל הָאָדָם הַמֵּלֶאֶךְ אֶת חֲסָדוֹ עִמָּנוּ,
 לְהַפְכֵנוּ כַּמִּקְדָּם? וְהֵן עָתָה אֲנֹכִי שְׁמוּאֵל וְאַתָּה דּוֹד! —

—לֹא, לֹא! אַל תּוֹסֵף דְּבַר כּוֹאֵת! כִּבֵּר קָצְרָה נַפְשִׁי לְהִיּוֹת
 עוֹד דּוֹד הַקָּטָן! כִּבֵּר הָיוּ לִי לְזָרָא גַם בֵּית־הַסֵּפֶר, גַּם שֵׁשׁ הַשָּׁנִים,
 גַּם הַפֶּת הַחֲרֵבָה, גַּם הַמוֹסֵר וְהַתּוֹכַחֻת, וְעוֹד וְעוֹד. הֵן נִבְלָה
 הִיא! לִיִּסֵּר בְּשִׁבְטִים אֶת אִישׁ כְּמוֹנִי!

—הָאָמֵן יִסְרוֹךְ בְּשִׁבְטִים? אָמַר דּוֹד, וְלֹא יָכַל לְהִתְאַפֵּק

מִצַּחֻק: אוֹתָךְ יִסְרוּ בְּשִׁבְטִים?

—אוֹתִי? הֵן הֵם דָּמוּ כִּי אוֹתָךְ הֵם מַכִּים, אוֹתָךְ, דּוֹד הַקָּטָן;

אֵךְ סוֹף סוֹף הִנֵּה עַל גְּבִי חָרְשׁוֹ... נִבְלָה הִיא! הַלּוֹאֵת חֲתִיתִי
 שִׁבְעִים וּשְׁתַּיִם שָׁנָה, לִמְעַן פֶּתַח גְּוִי לַמַּכִּים? שְׁוֶה נָא לִנְגֹדךָ אֶת
 אֲשֶׁר קָרַנִּי: אַחֲרֵי תְּמוּרָתִנוּ בְּצִאתִי מִן הַחֹדֶר הַזֶּה הַחוּצָה, וְהִנֵּה
 נֹאסְפוּ עָלַי עֲדַת יְלָדִים וְנַעֲרִים, אֲשֶׁר הִחֲלוּ לְהֶאָבֵק אֵתִי, וְכַמְעַם
 אָמְרוּ לְהִרְגֵנִי! בְּמַלְחָמָה הֵיאָ אָבְדוּ לִי: מִצָּנְפְתִּי, נַעַל אֶחָד

יותר ממצחית קָתַנְתִּי. ופתאום והנה מורה בית-הספר עובר עלי. ומבלי דבר כבר אחו בערפי, וימשכני אחריו. בבאי בבית-הספר, צוּנִי לְשִׁבְת לְקֹרֵא - נֶאֱמָאן. ויצוני לעמוד בפנה - ואמאן. אז נועז האיש לקחת שוט בידו ולהשכיבני על גרבי! ואתה הלא תבין, כי עמדתי על נפשי, נֶאֱלָחַם כְּגִבּוֹר, נֶאֱתָעַצַם, נֶאֱשָׁכְהוּ בְּכָל מֵאֲצִי-כַחַי; והוא מְקַה אחת ושנים... אז הרימותי קולי ואצעק: אני הָאֶמָן שְׂמוּאֵל, עושה נעלים לאנשים, נשים וסף! הִתְרַף מִמֶּנִּי רַבִּי? ... גם שמו לא ידעתי.

—שמו רבי-אֶלְקָנָה—

—אֶלְקָנָה או אֶלְקִים, אחת היא לי! הִתְרַף מִמֶּנִּי, אמרתי, אתה תְּפַלֵּעַל! ? אנכי רָצֵעַן נִכְבֵּד וְנוֹדֵעַ לְתַהֲלָה, וְחֲנוּתִי בְּרַחוּב הַגְּדוּלָּה! הַנְּנִי לְהַגִּישׁ מִשְׁפָּטִי לִפְנֵי רַב־עֲדָתְנוּ! שְׁמִי שְׂמוּאֵל הַרְצֵעַן, הַשְׁמַעַת ? שְׂמוּאֵל, שְׂמוּאֵל! אֵךְ לְשׁוֹא צַעֲקָתִי; הוּא הוֹסִיף לְהַפּוֹתִי בְּלִי-חֲנוּת (חֲנָן; רַחֲמִים), כְּמוֹ הִיתָה זֹאת מְלֹאכְתּוֹ כֹּל יְמֵי חַיָּו! לְסוֹף הַשְּׁלִיכְנִי הַחוּצָה, וְהַנְּנִי עוֹמֵד לִפְנֵיךְ בְּכָלִי מֵלֹא בּוֹשָׁה וְכִלְמָה! עַתָּה תֵּשֶׁב לִי אֶת פֶּסֶא־עוֹרִי, אֶת שְׁבָעִים וּשְׁתֵּים שְׁנוֹתִי, וְזֹאת חֲנוּתִי!

—בכל לבי אעשה זאת. אבל הִנְעַתַּר לִנּוֹ הָאֲדוֹן הַמֶּלֶךְ,

לְהַחֲלִיפֵנּוּ בְּמִקְדָּם?

—הַנְּנִי נְעַתַר לָכֶם עֵנָה קוֹל גִּסְתָּר; זֶה הִיָּה קוֹל הַמֶּלֶךְ. זָכְרָנֶע שֶׁב דּוֹד לְהִיּוֹת יֶלֶד קָטָן, וְשְׂמוּאֵל גַּם הוּא הִיָּה לְרַצֵּעַן זָקֵן בְּמִקְדָּם. דּוֹד בְּשׁוּבוֹ לְקִדְמָתּוֹ (לְאִשֶּׁר הִיָּה מִקְדָּם), מִשֵּׁשׁ אֶת כָּל אֲבָרָיו, לְמַעַן הִנּוּכָה כִּי הוּא הוּא וְלֹא אֲחֵר. וַיִּכַּסּ אֶל שְׂמוּאֵל הַזָּקֵן, וְגַם הָלֹז הַבֵּית אֵלָיו, וַיִּתְּמָהּ אִישׁ אֶל אֲחִיו, וַיְהִי שְׁמַחִים וּשְׁבָעִי-רָצוֹן. — אַחֲרֵי עֲבוּר הַתְּמַהוֹן וְהַשְׂמַחָה עַל חַיֵּיהֶם הַחֲרָשִׁים, הוֹדּוּ לֵה' עַל הַחֲסֵד אֲשֶׁר עָשָׂה אֲתָם. וּמֵלֶכֶךְ ה' בָּא וַיֹּאמֶר: לֹא אִיסְרַכֶּם עוֹד עַל מְאֻנִּיכֶם (מֵאֲנוּתְכֶם) הַנּוֹאָלִים, כִּי כִבֵּר נִשְׂאָתָם בְּיַד

ענש בהקנתן לכם בראשונה חפצכם האוילי. אך אחרי שימי קץ
לצרותיכם, תהי לכם המסה הזאת לתרופה, ואל תשובו עוד
לאנולתכם, לבקש לכם דבר שלא בומנו! —

—עתה הנני שמח בילדותי, ואני שוב לחברי בבית-הספר.
האח, מה מאשר אני! קרא דוד הקמן ויפוז ויברכר.
—דרש-נא בשמי את שלום ר' (רבי) אלקנה, ואמר-לו כי
שמח אני מאד לבלי היות עוד בן שש שנים! —

101.

ילד מצל מהמון פגעים רעים.

Случай, рокъ	שיקואל	עראייגנים	1 פגע.
Свертывать, обви-	אומוויקעלן,	אומבינדען	2 צנף.
вать			
Матросъ, (гребецъ)	מאטראזע,	(שיפער)	3 מלח.
Ржа (мѣдянка)	רזסמ (היער):	גרינשפאנן	4 חלודה.*
Лакомка	נאשער,	לעקערמזיל	5 לקקן.*
Цѣль, мѣта	ציעלפונקט	ציעל	6 מטרה.
Горѣть	ברענגען		7 דלק.
Волна	וועללע		8 גל.
Прогонять, истреб-	פערמרייבען,	פערמילנען	9 הורש (ירש).
лять			
Оторвать, отвязать	לאסמאכען,	לאסמרייסען	10 היתק (נתק).
Шелкъ	זיידע		11 משי.

Предводитель, (судья)	פארשטעהער, (ריכטער)	12 קָצִין .
Похлебать, проглотить	אויסשלירפֿען, פֿערשלינגען	13 עֲלֶע .
Виноградъ	וויינמרויבע	14 עֶנֶב (עֲנָבִים) .

1) Sort, Accident.—*Fate, Accident.* 1) entortiller, bander.—*to tie, wind round.* 3) Matelot (Rameur).—*Sailor (Rover).* 4) Rouille. (Vert-de-gris).—*Rust (Verdigris).* 5) Friand.—*Dainty.* 6) But, Cible.—*Aim, But.* 7) brûler.—*to burn.* 8) Onde.—*Wave.* 9) chasser, exterminer.—*to dispel, extirpate.* 10) détacher, ouvrir.—*to detach, open.* 11) Soie.—*Silk.* 12) Chef (Maire).—*Leader, (Judge).* 13) avaler.—*to swallow.* 14) Raisin.—*Grapes.*

הַצִּיר הַצֶּרְפֶּתִי הַמְהַלֵּל אִיוֹשֶׁעַן דָּרְקָרֹא, הָיָה בִּילְדוֹתוֹ מִפְּנֵעַ וּמִמֶּרָה לַהֲמוֹן אֲסוּנוֹת וּפְנֵעִים רַעִים, מֵאִין כִּמְהוּ. בִּשְׁנֵה הַרְבִּיעִית לִמְיָחִיו, נִתְּלָה, נִשְׂרָף, מָבֵעַ, תִּקְרַעַל וְנִחַנֵּק! וְכֵה הָיָה הַדְּבָר: פֶּעַם אַחַת לָקְחָהּ אֲבִיו עַל זִרְעוֹתָיו, וַיְרִימָהּ אֶל פִּי לְנִשֵּׁק לוֹ, וַיֵּרָא הַיֵּלֶד אֶת חֶבֶל־הַמָּשִׁי אֲשֶׁר עַל מְעִיל אֲבִיו (כִּי שָׂר־צָבֵא הָיָה אֲבִיו), וַיִּקַּח אֶת הַחֶבֶל וַיִּצְנַפְהוּ עַל צוּאָרוֹ לִשְׁחַק בּוֹ. וְאֲבִיו לֹא הִתְבּוֹנֵן אֶל מַעֲשֵׂה הַיֵּלֶד, וַיִּפְתַּח אֶת זִרְעוֹתָיו וַיִּתְּנֵן, לְמַעַן יִצְנַח הַיֵּלֶד עַל הָאָרֶץ—וְהִנֵּה נִתְּלָה הַיֵּלֶד בַּחֶבֶל! אוֹ רֹאֵה הָאֵב אֶת הַדְּבָר, וַיִּמְהַר וַיִּכְלֹת אֶת הַחֶבֶל בְּשִׁכְין, וַיִּנְצַל הַיֵּלֶד.

פֶּעַם אַחֶרֶת בְּעָרֵב הַנִּיחָה אוֹמְנָתוֹ נִרְדְּלָק אֶצֶל יִרְעוֹת־עָרְשׁוֹ, וַתֵּצֵא. הָרוּחַ הִגִּיעַ אֶת הִירְעוֹת וַתֵּאָחֲזוּ בָּהֶן הָאֵשׁ. וְתַעֲבוֹר הָאֵשׁ עַל הַקָּרִים וְתִכְסְּתוֹת, וַתִּגַּע בְּכַתְנַת הַיֵּלֶד—וְהִנֵּה הַנֶּעֱר בּוֹעֵר בָּאֵשׁ! לְאִשְׁרוֹ נִשְׁמַע קוֹל צַעֲקָתוֹ בַּחֲדָר הַשְּׁנִי, וַיִּבְּאוּ אֲבוֹתָיו וַיִּכְבּוּ אֶת הַבָּעֶרָה, וַיִּצִּילוּהוּ.

פֶּעַם אַחֶרֶת, כֹּאֲשֶׁר הִפְקִיד אֲבִיו לְקָצִין בַּעִיר מְרִסְלִיָּה, עָשׂוּ מִשְׁתָּה לְכַבּוֹרוֹ עַל הָאֲנִיּוֹת הָעוֹמְדוֹת בַּחוּץ. וַיְהִי בַּהֲנָשָׁא הַיֵּלֶד

על זרועות העבר מאניה לאניה, ותמערנה רגלי העבר, והילד נפל במי הים! לאשרו מהר מלח אחד לךדת אחריו, ויצילהו מגלי הים אשר כבר אטרו עליו.

אחרי ימים אחדים, בשבתו בחדר אביו, ואיש אין אתו, וירא הילד והנה צבע ירק עומד בסיר קטן על שלחן אביו. הצבע מצא חן בעיני הנער, אשר נועד (יעד) להיות ציר מהלל, ויגלע כרגע את הצבע עד תמו – והנה הרעל! (כי הצבע ההוא היה חלונת-נחשת). לאשרו בא אביו ברגע ההוא החרדה, וירא את הסיר הירק, וידע את אשר נעשה, וימהר ויקרא לרופא, ויתן לו סמים להוריש את הרעל (אקס) מבטנו, ויחי.

שני שבועות אחרי כן, נתנה לו אמו אשפל-ענבים יבשים. והילד לקקן עד מאד, ותחת לאכל את הענבים אחד אחד, בלע את כל האשכל פעם אחת – האשכל נשאר תקוע בגרונו – והנה נחנק! לאשרו ראתה זאת אמו, ותבא את ידה אל פיו עמק עמק, ותמשך בקצה האשכל, ותוציאהו מגרונו, ותשב רוח הילד אליו. –

102.

הצפרדעים התרים.

Прыгать	היפפען	1 נתר.
Вывихнуть, (отвра-
щаться)	פעררענקען, (צבווענדען)	2 נקע.
Разсказать, בעקלאגען,
причитывать	ערצאהלען	3 תנה.
Фантазія, (сходство)	איינבילדונג, אהנליכקייט	4 דמיון (דמה).
Торжественность	פייערליכקייט	5 הדרה.
Описывать	שילדערן	6 תאר.

Опухать	אנשוועללען	7 צָבַח .
Двоюродн.братъ,(род- ственникъ) (פֿערוואַנדטער)	פֿעמטער, (רוד- סטעניק)	8 שְׁאָר .
Быть взвѣшиваему т. е. наравнѣ	אויפֿגעוואָגען ווערדען ד. ה. נאראנפֿ	9 סֵלָא .
Разбивать, расто- лочь	צערשלאגען , צערשטאמען	10 פֿתַח .
Квакать (פֿראַשען)	קוואקען (פֿ.)	11 קִרְקֵר* .
Чечевицы	לינען	12 עֲדָשִׁים .
Большой палецъ (руки или ноги)	צעהע , (רוקי דוימען)	13 בֶּהֶן (פֿהונות) .
Чистое золото	ריינעס גאלד	14 פֶּזַ .
Чужой	פֿרעמד	15 נָכְרִי [נִכְרִיָּה , נ'] .

1) Sautiller.—to hop. 2) démettre (se détourner).—to dislocate, (turn away). 3) raconter.—to relate. 4) Imagination (Resemblance). 5) Solennité.—Solemnness. 6) décrire.—to describe. 7) s'enfler.—to swell. 8) Cousin (Parent).—(Kinsman) 9) être pesé, i. e. comparé.—to be weighed, i. e. compared. 10) broyer, casser.—to break, pound. 11) coasser.—to croak. 12) Lentilles.—Lentils. 13) Pouce, Orteil.—Thumb, Toe. 14) Or pur.—pure gold. 15) étranger.—foreign.

בימירקם התגורר צפֿרדע גדול בִּבְצָה אשר על יד העיר
שומרון. הוא היה בעל מְזֻמּוֹת ובעל מְאֻנִּים גדולים, וביחוד עָרְנָת
נפשו לנסע ולתור ערים גדולות. ובשמעו יום יום את ההלֵת
העיר ירושלים, מפי הצִפְּרִים המרחיקים נָדוּד (הנודדים במרחקים),
ניגמר בלבו לנסע ולראות את העיר המהֻלָּלה הזאת.
ונישכם הצפרדע בבקר, וישם לדרך פֿעֲמִי. הָאֵפ, הוֹפ,
היֵפ—כן התנהל הצפרדע על דרכו, הָלוּךְ וקָפֵץ, הָלוּךְ ונִהַר,

בלי־חשך; ובתשוקתו הנמרצת ללמוד ולהשפיל לא שעה אל עמל־הדרך, ולא שם לב אל כל המכשלים והתחבטות. ובערב יום השלישי למסעו בא עד רגלי הר גדול. ההר הזה היה אמנם רק גבעה קטנה ושפלה מאד; אך לעיני הצפרדע הקטנה וקצת־הרגלים, נדמה כהר גבוה.

ויקר מקרה, כי צפרדע אחר היושב בפצה על יד ירושלים, וגם הוא שואף למדע (דעת) ולהשפלה, נסע גם הוא ממקומו ללכת לראות את עיר שומרון, בירת מלכי אפרים, למען יוכל בשובו הביתה, לתאר לפני קרוביו ורעיו, בטוב־מעם ודעת, את תפארת העיר שומרון אשר חזו עיניו. וגם הוא בא אל הגבעה הקטנה ההיא, העומדת בחצי הדרך בין ירושלים ובין שומרון, ויעל עליה מעבר מזה.

ובכן נפגשו שני התרים על ראש הגבעה. נקל להבין כי גם שניהם שמחו מאד על הפגישה הזאת, ונחלו לקרקר על אדות מוג־האזיר, על אדות החרב אשר על האדמה, ועל כל התלאות אשר מצאום בדרך. ויביעו איש לרעהו את מורת־רוחם, כי למרות כל עמלם עוד עומדים הם בחצי הדרך, אף כי כבר כשל פתם בעמלם. — רגלי הימנית תכאב לי מאד, ולא אוכל להניעה, נאנק הצפרדע השומרוני: ירא אני פן נקעה מירכי. אף ראה־נא מה עששו ומה צבו עיני מלהט השמש! —

—ואנכי הנה הפיתי בקבחת־הגרון מרוב הקפיצה, וראשי דולק מהם היום; דואג אני כי לא אשוב בחיים ירושלימה. לֹא יצאתי משם! קרקר הצפרדע הירושלמי בקול נחר. — כן עמדו זמן רב, ויביטו איש בפני רעהו בעיניהם העבות, אשר רמות עדשים להן; וניתנו צרותיהם איש באוני רעהו. לסוף אמר השומרוני: שִׁמְעֵנִי נא, שְׂאִירִי היקר! הנה רגלינו

עומדות על הר נשא, אשר מעליו נוכל להשקיף על פני שתי הערים, ירושלים ושומרון, גם יחד. לכן אדמה, כי תחת לענות פחנו בדרך, טוב נעשה להתיצב על בהונות רגלינו, ולהשקיף איש איש, על העיר אשר חמד לראות. או נשוב לביתנו, ונספר לרעינו ולשכנינו את כל הוד תפארת העיר הרחוקה, והם ישתוממו למשמע-אזנם, וינקאו בנו. ואת הדברים אשר לא נראה בעינינו, לא יבצר ממנו לשות לנגדנו בכח-דמיונו. העצה הזאת תחשך ממנו עמל ומכאבים רבים. מה תקנהך אתה, מִכְּבָּדִי, לעצתי זו? — טובה עצתך מאד, שארי המלמד! לא תסלא בְּפוֹ! ענה הירושלמי, ויתנודד כי אֶחָתוֹ הקדחת.

ויעמדו שני הצפרדעים על בהונות רגליהם והשומרוני סמך את רגלו החולה על מַטְהוֹ, וישימו פניהם איש לנכח העיר אשר אָוָה לראות. וישקיפו, ויביטו, וישגחו, ויִשְׁוּרוּ, ויִחֲזוּ בכל פֶּחַ עיניהם הבהירות והמְלֻשָׁשׁוֹת (כי הצפרדעים מְטִיבִים לראות עד מאד). — זמן רב הִשְׁקִיפוּ בדממה ובתְּדֵרָה, עד אשר תִּקַּף את השומרוני כְּאֶבֶר־גִּלּוֹ, וַיֵּאנֶק וַיֵּשֶׁב לִהְפֹּשׁ. וכמתבוסש אמר: הֵאֵמַת אֶנִּיד לָךְ, אדוני ושֹׁאֲרִי, כי למראה עיני דומה עיר־התהלה ירושלים, בְּפֶלֶל, לעיר מנוּרִי, שומרון; ומאד אֶסְכִּיל לעשות אם אוסיף עוד לכתת רגלי לראותה. הנני ממהר לשוב לביתי, ככל אשר תרשני רגלי החולה.

—וגם אנכי אעשה כמוך, קרֶקֶר הירושלמי: כי גם אני לא אראה כל דבר בעירך שומרון, אשר לא ראיתי כבר בירושלים. ובכן, שלום לך וה' יצליח דרכך! אדוני, מאד נֶעְטָמָה לי חֶבְרֶתְךָ הכבודה! — וישתחו שניהם איש לרעהו, וינתרו איש איש לִדְרֹכּוֹ ולביתו. וכבואם הביתה גדלה השמחה בַּעֲדַת שכניהם ומִפְרִיהֶם, וַיִּקְיֹפוּם בשאלות אין־מספר. ושני הצפרדעים קרקרו ימים רבים באוזני רעיהם, על אדות מְקִרִיהֶם, מִסְעֵיהֶם וּמְסוֹתֵיהֶם, וירבו

להלל את הפארת העיר אשר ראו, ויתפארו, ויכובו וישקרו לבלי חק (בלי גבול); והשומעים השתאו וישתוממו, ויקנאו בהם קנאה גדולה.

אך באמת לא ראו שני הצפרדעים כי אם איש איש את עיר מגוריו. כי בהתנצבם על רגליהם האחרונות, ובשיקום פניהם אל העיר הנכריה, שכחו כי עיניהם הן בערפם והן ראות לאחור ולא לפנים (כי כן עיני הצפרדעים), ולכן נראה להם רק העיר אשר יצאו ממנה, אף כי נפתו להאמין כי עיר חדשה תחזינה עיניהם. —

—הלא תצחקו, ילדים, על שני צפרדעינו השוגים והמשקרים? ואולם כאשר תגדלו והייתם לאנשים, וראיתם וידעתם כי גם בקרב בני האדם יש נוסעים ותרם הדומים לשני צפרדעינו. גם הם מספרים נפלאות וזרות אשר לא ראו בעיניהם; וגם הם רואים בארץ נכריה, ובעיר חדשה, רק את אשר ראו במקום מגוריהם; יען אשר עינם ולבם מוספים אל המקום אשר יצאו ממנו, ולפיהו ישפטו על כל מראה עיניהם, ולכן קשה להם לחזות נבקה.

103.

התנין והחתול.

Крокодилъ	קראקאדיל	1 תנין (פנים).
Бальзамировать (мумию)	איינבאלואמירען (מומיען)	2 חנטי.
Ржавѣть	פערראסטען	3 החלד.
Благоговѣть	עהרפירכטען	4 הערץ.
Челюсти (крокодила)	קיננבאקען (ד. קראקאדילס)	5 בלתי-פנים.

Мозгъ, (разумъ) - נַעְהוּרִין, (פֶּעַר- שְׂמַאֲנַד)	6 מַח .
Удостоиваться ווערדינט ווערדען	7 זָכָה* .
Происхождение, родо- שְׂמַאֲמַם, שְׂמַאֲמַמְבוּיִם словіе	8 יַחְשִׁי* .
Мечтать, бредить , טריימען, פֶּאַנְטאַזירען	9 הָזָה .

1) Crocodile. 2) embaumer (Mummies).—to embalm (Mummies).
3) s'enrouiller. — to grow rusty. 4) révéler. — to reveal. 5) Mâ-
choire.—Jaw. 6) Cerveau (Raison).—Brain (Reason). 7) être hono-
ré. — to be honoured. 8) Origine, Généalogie.—Origin, Genealogy.
9) rêver.—to rave, dream.

הַתִּנִּין רַבִּץ בְּעֵצִלְתִּים. בְּסוּף אֲשֶׁר בִּיאֹר־מִצְרַיִם. וְהִנֵּה
חֲתוּל, אֲשֶׁר רֹדֵף אַחֲרֵי עֶבֶד, קָפֵץ עַל פָּנָיו וַיִּפְרַע מִנּוֹחָתוֹ.
וַיִּרְגֹּז הַתִּנִּים וַיִּקְרָא בְּעוֹף: יִצְוֹר גִּתְעָב וְעוֹפִיִּים! אִיךְ עֲרַבְתָּ לְבָךְ
לְבֹא בְּקִרְבִּיתִי הַקְדִּשָּׁה? הַאִינֶךָ רֹאֵה מִי רֹבֵץ לִפְנֶיךָ?
—הַנִּי רֹאֵה אֶךְ בְּרִיאָה (בְּרָא; יִצְוֹר) גְּדוֹלָה וְעֵצֶלָה, אָמַר
הַחֲתוּל אֲשֶׁר נִזְהַר בְּכָל־זֹאת לְהִתְרַחֵק מֵעָלָיו: הֲרֵשִׁנִּי נָא לִשְׂאֵל
אֶת הַדּוֹד־כְּבוֹדְךָ, מַה הִיא קִדְשָׁתְךָ אֲשֶׁר תִּתְפַּאֵר בָּהּ? אוֹלֵי יַעַן
אֲשֶׁר תִּבְלַע אֶדָם וּבִהְמָה?
—מִקֶּדֶם קִדְּמָתָה נָתַנוּ לִי פֶה כְּבוֹד־אֱלֹהִים, עֲנֵה הַתִּנִּין
בְּנֹאֵן: כָּל מִצְרַיִם בְּבִדּוֹנִי וַיַּעֲרִיצוּנִי, יוֹם יוֹם הָאֲכִילוּנִי, וְאֲשֶׁר־
הָאִישׁ (יִמְאָשֶׁר הָאִישׁ) אֲשֶׁר זָכָה לְהִיטֵל לְקִרְוֹתַי לִי. — הֵם הֵם! צַחֵק
הַחֲתוּל: אֲכֹן אֲשֶׁר גְּדוֹל הוּא לְמֵלָא בְּטִנֵּךְ! אֲבָל הַגִּידָה לִי מַה הֵם
פְּעֻלָּיִךְ הַבְּבִירִים אֲשֶׁר בְּגִלְלָם גִּתָּן לְךָ הַכְּבוֹד הַזֶּה? —
—פְּעֻלִּים? שְׂאֵל הַתִּנִּין וַיַּפְעֵר לַעֲוֹ לְבַל־יִחַק מִגְדָּל תְּמַהוֹנוֹ:

"פִּעָלִים" שָׁנָה בָּבוּ וּבְגַד־לֵבָב: מַה לִּי וּלְפִעָלִים? הַאִין דִּי לִי בִּזְכוּת־אֲבוֹתִי, זִכְרָם לְתַפְאֶרֶת? הִנֵּה שׁוֹכְבִים חֲנוּטִים, צָבָרִים, צָבָרִים, אֲצֵל קְבֻרֹת הַמַּלְכִים, שֵׁם בְּהִפְיִמֻּדִים, וְגַם בְּמוֹתָם עוֹד יִקְבְּרוּ עַל פְּנֵי כָל הָעָם. – וְהַתִּנִּין סָגַר בְּרַעַשׁ אֶת דְּלִת־פָּנָיו, עַד כִּי נִגְרָשׁוּ מִי הַיָּאוֹר סְבִיבוֹתָיו.

– אֲבָק־חֲנוּטִים, הֵם הֵם, אֲךָ זֶה זֶה זֶה! לַעֲגֹל הַחֲתוּל!
צַר לִי עַלֶיךָ מֵאֹד, בְּרִיאָה אִיוֹמָה וְאִמְלָלָה! אָהָה, יִדִּידִי, הִנֵּנִי רֹאֶה כִּי לֹא תִדְעֵה אֶת דּוֹרְךָ. בִּזְמַן הַזֶּה לֹא יִתְּנוּ עוֹד קְבוּרָה לְאִשָּׁר נִתְּנוּ הַפְּתִימִים הַקְּדֻמוֹנִים כְּבוֹד! גַּם אוֹתָנוּ הַחֲתוּלִים חֲנֻטוּ בִּימֵי קֶדֶם, גַּם אֶת אֲבוֹתֵי קְבוּרָה וְקִדְשׁוֹ וְעֵרִיצוֹ, כָּל אֲשֶׁר עָשׂוּ לְאֲבוֹתֶיךָ, וַיִּחַשּׁוּ אִינְנוּ נוֹפֵל (קֶטֶן) מִיִּחְשָׁךְ. וְאוֹלָם אֲנִכִּי הִנֵּנִי נִכְבֵּד וְאֶהוּב עַד הַיּוֹם הַזֶּה, יֵעָן כִּי אֲנִכִּי אִינְנִי מִתְפָּאֵר בְּקְבוּרַת־אֲבוֹתִי, וְאִינְנִי שׁוֹכֵב בַּעֲצָלִתִּים בְּסוֹף הַיָּאוֹר כְּמוֹךָ: אֲנִכִּי פוֹעֵל פְּעֻלֹת מוֹעִילוֹת. עֲשֵׂה נָא כְּמוֹנִי, אוֹ תִּקְבֹּד גַּם אֹתָהּ. – הַחֲתוּל קִפֵּץ דְּלוֹג־רֶב, כִּי הַתִּנִּין רִדֵּף אַחֲרָיו בְּחֶמָה עוֹהָה.

– מִי־אִוִּי! אֲמַר הַחֲתוּל: לֹא לָךְ, יִקְרִי, לְתַפְשָׁנִי! כִּי רִגְלִי לֹא נִחְלָדוּ בְּאֶבֶק הַחֲנוּטִים כְּאִשָּׁר נִחְלָד מִחֶמֶךָ בְּאֶבֶק אֲבוֹתֶיךָ. שָׁכַב בְּשֵׁלֹם, וַיַּעֲרֹב עַלֶיךָ זִכְרֵי אֲבוֹתֶיךָ הַחֲנוּטִים. הֵם הֵם! –
עֲבֵרָה שְׂעָה, וְהַתִּנִּין עוֹדֵנוּ רוֹבֵץ, עֲצֵל וְסָכָל, בְּסוֹף הַיָּאוֹר, וּבְלֵעַ פְּעוֹר הִנְהוּ וְהוֹלֵם חֲלוּמוֹת מְכַבֵּד אֲבוֹתָיו. וְאוֹלָם הַחֲתוּל בָּרַר צָד שְׂבַעָה עֲכָבְרִים.

104.

מִי־סֵר הַסּוּם.

Самоллюбіе

אִינְעִנְלִיעֵבֶע

1 אֲנִיּוֹת*.

Облекать בעֲקֻרֹסְמַעַן, אִיבְעִרְצִיעֵהָעֵן,

2 קָרָם.

Грудь	ברוסט	3 חֶזֶה .
Размѣръ, устрой- ство	פֵּעֵרֶה אָלמָנִים , איינריכטונג	4 מִתְכַּנֶּת (תכנן) .
Подождать	ווארטען	5 פֶּתֶר .

1) Amour-propre.—*Self love*. 2) revêtir, s'incruster.—*to clothe, incrust*. 3) Poitrine.—*Chest*. 4) Proportion, Dimension, Organisation. 5) attendre.—*to wait*.

יוצֵר האדם והבהמה! כן אמר הסוס בנשתי אל פִּסִּיה (כסא ה'): אומרים עלי כי הנני אחד מִמְבַחֵר היצורים אשר פִּאֶרַת עולמך בהם, וְאֶנְיוֹתִי תֵאָכְפָּנִי לַתַּת צֶדֶק לְדַבְרִים האלה. ובכל־זאת, אולי נמצא בי מַעֲוֹת לְתִקּוֹן—

—ומה יש לִתְקֵן בך, לפי דעתך? הנידה ואָעֲשֶׂה חפֶּצֶךָ וְעָנָה אֱלֹהִים וַיִּצְחַק .

—אולי אֶמְהַר לָרוּץ, בְּהִיּוֹת רַגְלִי גְבוּהוֹת יוֹתֵר וּדְקוֹת יוֹתֵר . גם צוּאֵר אַרוֹךְ יָשִׁים לִי לְיוֹת־חֵן . גם חֶזֶה יוֹתֵר־רַחֵב, יִרְבֶּה לִי עֲצֻמָּה . ואחרי אשר יַעֲדֵנִי לְשֵׂאת עָלַי אֶת בְּחִירָךְ, אֶת האדם, הנה טוב יהיה אם תִּבְרָא פֶּר עַל גִּבִּי, וְלֹא יִהְיֶה צָרְךָ לְפָרֶשׁ לְשִׁים עָלַי פֶּר .

—טוב הדבר, עָנָה ה': פִּתְרִי וְעִיר! — וַיִּקַּח ה' עִפּוֹר מִן הארמה, וַיִּפֹּחַ בּוֹ נְשִׁמַת־חַיִּים; והנה נִרְאוּ עֲצָמוֹת, וּבָשָׂר קָרַם עֲלֵיהֶם. וכִּרְגַע קָם וַיְהִי הַגִּמְלָה הַמְכָּעֵר . — הסוס רָאָה וַיִּתְחַלְחַל, וַיִּבֹט בְּשֵׂאֲמ־נֶפֶשׁ עַל הַיִּצּוֹר מְשַׁחַת־הַמְּרָאָה. וה' אָמַר: הנה רַגְלִים גְּבוּהוֹת וּדְקוֹת, הנה צוּאֵר אַרוֹךְ וְחֶזֶה רַחֵב, הנה גם פֶּר מְבָעִי (מִן הַמִּבְעֵי). הַתֹּאבָה כִּי אַעֲשֶׂךָ כְּמִתְכַּנֶּנִּי? — הסוס קָעַד מִמְּגוֹר . — לֵךְ מִפְּנֵי! אָמַר אֱלֹהִים: הַפֶּעַם יִהְיֶה לְךָ פֶּחָדֶךָ לַמּוֹסֵר, וְלֹא אֶעֱנֹשְׁךָ קֶשֶׁה . וְאוֹלָם לִמְעַן יִהְיֶה מוֹסֵרְךָ לִנְגֵד עֵינֶיךָ כֹּל הַיָּמִים, הַנְּנִי שׁוֹלַח

את הגמל על פני הארץ, והיה לך למזכיר-עון, והבטת אליו והתחלחלת! !

105.

הכבש.

Вооружение, оружие	נשק.	1
וואפֿען		
Змѣй	נחש.	2
Слюна	רק.	3
Бодать	נגח.	4
(מיט ד. האָרנער)		
Зубы, рѣзцы	מלתעה, מתלעה.	5
באק-שניידעצאָהנע		
Козель	תיש (תִּישִׁים).	6
באָק		

1) Arme, Armement. 2) Serpent.—Snake. 3) Salive(a). 4) frapper de cornes.—to goad. 5) Dent incisive.—Cutting tooth. 6) Bouc.—Goat.

הכבש נשא ויסבול מכאבים רבים מאת כל החיה והבהמה. או נגש אל פסיה ויתחנן אליו להקל מצרותיו. ויאמר אלהים: אכן רואה אני, יצורי התמים, כי בראתיך בלי כל נשק להגן על נפשך. עתה בחר-לך, במה אתקן המעות? האשים בפוך מלתעות חדות? האשים ברגליך צפרנים חדים? — לא, לא! אמר הכבש: חלילה לי מהדמות אל חיתו-

מָרָא!

—האשים רעל ברק-פוך? הוסיף ה' לשאל. — לא! ענה

הכבש: הן הנחשים שנואים מאד בגלל ארסם.

—ומה אעשה לך אפא? הנני להצמיח קרנים במצחק, ואתן עץמה בערפך.

—אך לא! אב טוב! הן או אהיה ננח בפניש! —
 —אבל אם תחפץ כי לא ירעו לך אחרים, או עליך להיות
 נורא על סביבך, או נחוי לתת לך היכלת להרע לאחרים —
 —אם כזאת נמל עלי, נאנח הכבש: או טוב לי להיות כאשר
 הייתי. כי ירא אנכי אשר היכלת להרע, תעיר בקרבי הפאזה
 להרע ולהיוק גם בלי צורך. וטוב לשאת ולסבל עול מעשות עול.
 וה' בדרך את הכבש, ומדיום הוא שכת להתאונן על
 נורלו. —

106.

המלך שלמה והצפור.

Говорить, рассказать	שפרעען, שפרעזען	1 מלל.
Топать	ערצאָהלען	
Шататься, шатание	שטאַמפּפּען	2 רקע.
	וואַנקען	3 פיק.

1) Parler, raconter.—to speak, account. 2) trépigner.—to stamp with feet. 3) chanceler, Branlement.—to reel, Reeling.

ויהי פכלות המלך שלמה לבנות את מקדש ה', ויחל לבנות לו היכל-מלוכה. שלש עשרה שנה עמלו הבונים עד אשר עמד הארמון קליל ביפיו והדרו. ובכן, הלא תוכלו לשות לנגדכם, ילדים חכמים, מה יפה ומה נאדר היה ארמון-שלמה. ובאמת יצא שמו בכל הארץ, וכל המלכים אשר מסביב לארץ ישראל באו לראות את הבנין הנהדר ההוא, ולא שבעה עינים מראות, ולא חדל פיהם למלל תהלתו.

ויהי היום וישב המלך שלמה עם אשתו בְּתִיָּה בת־פרעה מלך מִצְרַיִם, על יד חלון־ארמונו, וישקיפו על העוברים בחוצות ירושלים. וישא המלך את עיניו וירא זחנה שני צפרים קמנים עומדים על גג הבית אשר מנגד להיכלו והם מצפצפים בהגות רבה. ושלמה החכם מכל האדם הבין גם שיחת עופות ויש אזנו ויקשב וישמע כדברים האלה: „אכן יפה עד להפליא הוא ארמון־המלך, ובכל מסעי הרבים לא ראיתי כמותו ליפִי“, אמר הצפור האחר. — אין לִבְחַד כי יפה הבנין, ענה הצפור השני: ובכל זאת לו חפצתי כי עתה הפכתיו לגל־אבנים בִּין־רגַע. —הֲאֵמֶנָּה? קרא הראשון בתמהון.

— די לי לרקע ברגלי שלש פעמים על גג הארמון, ונפל תחתיו ונהרס עד היסוד! ענה השני וזקף ראשו בגאון. והצפור השני הביט ביראה ובכבוד אל רגלי רעהו שֶׁקָּבָה גדל כחן וגבורתן. שמע המלך את הדברים האלה ויצחק וירגו גם יחד, וַתִּשְׁאַלְהוּ בתיה המלכה: מה לך מלכי ובעלי? ויספר לה שלמה את דברי הצפור ותאמר בתיה בצחוק: ישלח נא אדוני המלך את אחד מעבדיו הַלְמוּדִים לצוד צפרים ויביא את הצפור המתפאר לפנינו, והתענגתי לראות את מבוכתו — ויעש שלמה כאשר אמרה המלכה.

הצפור המתפאר הובא לפני המלך ויקד וישתחו אליו בפיק בִּרְפִים ויעמד המלך פניו כמתקצף ויקרא: שמעתי את אשר דברת באוזני רעך על דבר היכלי. ועתה חיש עשה כאשר אמרת וְהָרַם כרגע את ארמוני, ואם אין אֶסֶרְךָ קשה. — ויען הצפור בחלחלה (רעד): אנא, אדוני המלך, סלח נא לחטאת חֲרָטְמִי! ואולם דע־נא, מלך אדיר, כי הצפור השניה אשר באזניה התהלכלת—אשתי היא; ומי לא יִפְשֵׁל בדבר שקר בִּשְׁבַחו גבורתו לפני אשתו? — ויצחקו המלך והמלכה משוב לב. ושלמה אמר אל הצפור:

סלחתי לך הפעם. אך אחת אבקש ממך, כי אם תאבה עוד הפעם להתהלל בכחך הגדול באוני רעיתך, בחר לך ענין אחר לשקר בו, ואת ארמוני אל תעל על שפת חרממך! השמעת? עתה לך לשלום אל אשתך, אשר כבר התעלפה מפחד בהלקחך ממנה. — וישתחו הצפור אל המלך והמלכה, ויעף אל אשתו. — מהלל שם ה', כי יצאת בשלום מהיכל שלמה! קראה אשתו בשמחה בשובו אליה.

— פתיה! ענה הצפור בנאון, אבל בקול דממה דקה: האנכי נרא מפני שלמה? דעי לך, כי המלך והמלכה התנפלו לרגלי ויבסו ויתחננו להעביר את הרעה אשר אני חושב על ארמונם. ולמראה דמעותיהם ומגורתם רך לבי ואפתר להם, ואשבוע לעצור בכחי הגדול, לבלי השם (שמש) נזקם כל ימי חייהם. והיכלתי לעשות אחרת? הן סוף סוף מלך הוא, וטוב לחיות ברעות ובשלום עם איש כמותו.

107.

תודת התלמיד.

- 1 נגש. Толкать, понуждать, ארננען, אנטרייבען
- 2 התבן. Быть правым ריכטיג זיין
- 3 פלני, אלמני. Такой-то איין געוויסער
- 4 קורה. Бревно, кровь, домъ באַלקען, אָפּדאַך, הויז
- 5 התודע (ידע). Дать себя знать זיך צו ערקענען געבען
- 6 תפקה, חזקת-היד. Строгость, (сила) שטרענג, (מאַכט)

1) forcer. pousser.—to force, urge. 2) être juste.—to be righty
3) un tel.—quidam. 4) Poutre, Demeure.—Beam, House. 5) se faire
reconnaître.—to give to recognise one's self. 6) Severité(y). Force.

נִפְתָּלִי הָיָה בֶּן לְסוֹחֵר עֲשִׂיר. הוּא הָיָה יֶלֶד מְכַשֵּׁר (בַּעַל
כְּשֻׁרִנוֹת) אֲבָל שׁוֹבֵב מָאָד, וַיִּשְׁפָּע כַּעַם וַיִּגְוֶן אֶת מוֹרְהוֹ הַיִּשְׂרָאֵל.
ר' יְחֻקָּאֵל בֶּן נִקְרָא הַמּוֹרָה, גָּמַל יָמִים רַבִּים לְדַבֵּר עַל לֵב תַלְמִידוֹ
הַסּוֹחֵר (סוֹר; מְמָרָה) בְּתוֹכָחַת רְכוּת, אֵךְ בְּרֹאוֹתוֹ כִּי בְּדַבְרִים
רַכִּים לֹא יִסֹּר, הֵחָל לְהַתְהַלֵּךְ אֹתוֹ בְּחֻק־הַיָּד. וַיִּטַּל (נִטַּל) עַל
נִפְתָּלִי לְהוֹתֵר בְּבֵית הַסֵּפֶר, לְמַעַן מַלֵּא אֶת אֲשֶׁר הָסֵר מִשְׁעוּרָיו;
וַיַּעֲמִידוּ בִפְנֵהוּ, גַּם יָסְרוּ בְּשִׁבְמִים, וְאִם כָּל אֱלֹהִים לֹא הוֹעִילוֹ אוֹ
יָסְרוּ גַם בְּמַטָּה. וְר' יְחֻקָּאֵל הָיָה אִישׁ חֹזֵק וּמִכּוֹתָיו עָשׂוּ עַל
בָּשָׂר הַיֶּלֶד בַּהֲרוֹת אֲדַמְדָּמוֹת וּכְחֻלּוֹת.

אֲבִי נִפְתָּלִי לֹא קִצָּץ עַל הַדָּבָר, כִּי עוֹד הוֹדָה לְמוֹרָה עַל מַעֲשָׂהוּ
וַיֹּאמֶר: טוֹב תַּעֲשֶׂה כִּי תִסֹּר קֶשֶׁה אֶת בְּנֵי הַמְּמָרָה; כִּי מִי אֲשֶׁר
לֹא יִט אֲזוֹנוֹ לְשִׁמּוֹעַ, עָלָיו לָתֵת גֹּו לְמַהֲלָמוֹת. וְאֲנִי חָפֵץ כִּי בְנֵי
יִהְיֶה לְאִישׁ חָיִל. — וְאִמְנָם לֵב נִפְתָּלִי לֹא הָיָה טוֹב עַל מוֹרְהוֹ
וּלְכִשְׁתּוֹ אָנוּס אֲנִי לְהַגִּיד כִּי גַם שָׁנָא אוֹתוֹ. וּפַעַמִּים רַבּוֹת אָמַר:
מִי יִתֵּן וְעֹזְבְתִי אֶת בֵּית הַסֵּפֶר הַזֶּה, וְלֹא יִנּוּחַ עוֹד עָלַי שְׁבִי
ר' יְחֻקָּאֵל הַנוֹגֵשׁ.

עָבְרוּ יָמִים רַבִּים, נִפְתָּלִי גָדַל וַיְהִי לְאִישׁ וְר' יְחֻקָּאֵל זָקֵן.
נִפְתָּלִי הָיָה לְאִישׁ סוֹחֵר וַיִּכְּנֶן לוֹ בֵּית מִסְחָר גְּדוֹל בְּעִיר הַבְּרִיחָה
(עִיר שֶׁשָּׁם בָּאִים לְרַחוּץ בִּים וּלְהַתְרַפֵּא), וּבִהְיוֹתוֹ חֲרוּץ וְשׁוֹקֵד עַל
מִשְׁלַח־יָדוֹ, בָּרְכוּ ה' וַיַּעַשׂ לוֹ הוֹן, וְכָל יוֹשְׁבֵי עִירוֹ אֶהְבָּהוּ
וַיִּכְבְּדוּהוּ. — וַיְהִי הַיּוֹם וַיֵּלֶךְ נִפְתָּלִי לְשׁוּחַ עַל שַׁפַּת הַיָּם. וְהַחֹף
מָלֵא מַיִלִים (הוֹלְכִים לַמַּיִל) לְאֵין מִסְפָּר. וַיֵּשֶׂא עֵינָיו וַיִּרְא וְהִנֵּה אִישׁ
זָקֵן וְצָנוּם יוֹשֵׁב שְׁחוֹחַ (שָׁח) עַל סֶפֶסֶל-אֲבָן, וּפְנָיו כְּפָנֵי חוֹלָה, וְעֵינָיו
קָמוֹת. פָּנֵי הַזָּקֵן הָצָנוּם גִּפְּלָאוּ בְּעֵינֵי נִפְתָּלִי. „הָאִישׁ הַזֶּה לֹא

מוזר (זר) הוא לי", אמר בלבו: מי הוא זה אפוא? — ופתאם עלה רעיון על לבו: הלא זה האדון יחזקאל, מזרי לפני! — וישב נפתלי על ספסל החולה, אך לא התנדע אליו. — הלא גם אתה באת הנה להתרפא? החל נפתלי לדבר אל הזקן. — למורת־רוח כן הוא, ענה הלו בשעול דק: זה נסיוני האחרון. אם לא ארפא פה, אז אדע כי בא הקץ לחיי. — היש לך פה מעון טוב? הוסיף נפתלי לשאל. — הם... אל מעון טוב לא יכלתי לשאת עיני, ענה הזקן: כי צרור פספי הדק לא ירשני כדבר הזה. הנני מתגורר בעליה צרה ברחוב פלוני אלמוני. — גרמה לי כי אין ירך משנת לכלכל כל צרכיך במקום הרחצה הזה? אמר נפתלי. — אמנם כן אדוני, ענה הזקן: למה אבחר? מורה עני הנני ואתה הלא ידעת כי שכר המורים מצער הוא. משפחתי גדולה, ולחשך ליום־דע לא יכלתי. די לי כי תשפק משפחתי לכלכלת־ביתי; אבל לעת זקנתי קליתי. אז נאלצתי למכור את רוב ספרי ומעט מכילי־ביתי לקנות את התרופות אשר צוו לי הרופאים. ובאחד הימים חוקה עלי מצנת הרופא לנסע למקום־רחצה. אז מכרתי את שעוני ואת רוב חפצי למען עשות את הנסיון האחרון להסיר מחלתי. עתה הלא תבין כי לא לי לבקש פה מעון טוב.

דברי הזקן הניעו מאד את לב נפתלי. השנאה אשר שנא את מורהו בימי־ילדותו, כבר נהפכה זה כמה להקבת־טובה (תודה). זה כמה נוכח כי תוכחות ר' יחזקאל וקשי־דרכו אתו, היו לו לברכה ולישועה. ועתה הנה באה לו עת־רצון להראותו אותות תורתו.

כזאת לא יתכן! אמר נפתלי בכלות הזקן לדבר: לך נחוי מעון־טוב, ואסור לך לענות נפשך בדאגות אם תאבה להרפא. אני אראג לך! — ומבלי התנדע קם נפתלי וילך, והזקן לא ידע מה לחשוב על האיש הזר, ויאמר בלבו: אין זאת כי האדון הזה הוא

אחד האנשים האוהבים לעשות צדקות בפיהם.
 אך מה גדול תמהון הזקן, בבא אליו למעונו, בבקר המחרת,
 משרת אחד אשר בקשו לרדת ולשבת אתו במרכבה העומדת
 לפתח הבית. ר' יחזקאל (כי הוא היה הזקן) מאן לעשות הדבר, אך
 העבד לא הרפה ממנו עד אשר עשה כדברו. — המרכבה נסעה
 ותעמוד לפני בית יפה וגדול, העבד הביא את הזקן בחדר נחמד
 ומקנח. הזקן היה בחולם אך בעוד קנע נפתרה החירה.
 — שלום בואך בצל קורתי אדוני, ר' יחזקאל! אמר נפתלי בבאו
 החדרה ונתקע לו בפו: הנני רואה כי לא תפירני, לכן אתנדע אליך.
 אני נפתלי, תלמידך לפנים, אשר פעמים רבות נשק את בשווי.
 היום אני מודה לך, כי תוכחותיך הועילו לי מאד. שב נא כביתי כל
 ימי התרפאך בזה. כסף לא אקח מידך. ובשובך לביתך בעירך
 תמצא בביתך את כל החפצים אשר מקבת מלחץ וממחסור; כי
 כבר שלחתי כסף לאשתך לפדות את הכלים.
 יחזקאל עמד משתומם ונדהם ולא ידע אם בהקיץ או בחלום
 באו עליו כל הדברים האלה.
 הפלפלה אשר פלבלוהו בבית-תלמידו הועילה הרבה לרפואתו.
 ומקץ שני ירחים נסע לביתו נרפא וקריא, — ומדי ספרו את
 המקרה הזה לבני ביתו ולבני עירו היה אומר: אמנם רואה אני כי
 התלמידים אשר התהלכנו אתם בתקף הם המקירים לנו תודה
 בקתר עז. —

108.

עת לַחֲשׂוֹת וְעֵת לְדַבֵּר.

1 חֲשֵׂה, שְׁתַּק. שווייגען, (זיך) Молчать, (затихать) בערוהיגען.

Обижать, задѣвать , פערלעטצען	2 פגוע .
Предпочитать	2 בּפּר .
Награда	4 פּרם* .
Уклоняться, избѣгать	5. הִשְׁתַּמֵּט (שמט) .
Недостатокъ, (уступъ), פערקירצונג	6 מְנַרְעָה (גרע) .
Щель, проломъ	7 פּרץ .
Отличаться	8 הִצְטַיֵּן (ציון) .
Высокомѣріе, хва- стовство	9 רַהֵב .
Приласкаться	10 הִתְרַפֵּק .
Клеветать, אנקלאגען, доносить	11 הִלְשִׁין .
Разрушать, אויפֿלאָזען, разстраивать	12 הָפִיר (פור) .

1) se taire, (calmer).—to be silent (grow calm). 2) offender, blesser.—to affront, offend. 3) préférer.—to prefer. 4) Prix.—Remuneration. 5) éluder.—to avoid. 6) Défaut.—Defect. 7) Fracture.—Breach. 8) se distinguer.—to distinguish one's self. 9) Présomption, Vantere. — Presumption, Brag. 10) se serrer contre. — to lie on. 11) dénoncer, calomnier. — to calumniate, denounce. 12) dissoudre, détruire.—to dissolve, demolish.

ביום השבת הלכה תמר לבקר בבית דודתה. ובשבתה שם
באה עוד נערה קטנה—מרעותיה והשעשע את תמר בשיחתה, עד

מאד. כאשר הלכה לה רעותה, אמרה תמר אל דודתה: מה נחמדה היא, ואת הנערה צפורה! הגם את תשמחי בה וביחיתה כמוני? הם... לא פתיה היא, ענתה הדודה כמשמקמת.

— אה, קראה תמר בצחוק: מה מאד הצליחה לחקות את רעותנו רבקה! ובדברה בלשון-רהב דמיתי לשמוע את הגבירה מרהבה, כמו חיה! מדוע לא אבין גם אני לחקות ככה! — ואני שמחה כי לא תביני כזאת! אמרה הדודה. — אבל, דודתי, דברה תמר: הנה מעשה החקוי משעשע מאד, איש לא יוכל אז להתאפק מצחוק ומה נעים הוא להביא אנשים לידי צחוק! — אכן נעים הדבר, ענתה הדודה: אבל רק אם לא נפגע איש; ואם אין רע המעשה. — אבל הן צפורה לא תפגע איש, אמרה תמר: הן היא מתהלכת אתי ברעות ובידידות. — ואולם אחרי-גוף (גוף) תוכל צפורה ללעג גם לך, ענתה הדודה: האם לא עלה כדבר הזה על לבך?

תמר התאדמה כי באמת לא באה מעולם מחשבה כזאת בלבה. ותאמר: צר לי מאד כי לא תמצא צפורה חן בעיניך, דודתי היקרה, ובעיני ישרה מאד. מה טוב הוא להיות עליזה. ואנכי עליזה תמיד בחברת צפורה. — ותצחק הדודה ותאמר: הן לא אמרתי לך כי שגאתי את צפורה! רק יותר טובה היתה בעיני לולי הרבה לחקות את רעיותיה. טוב תעשה לעצום עין לנגד מגרעותיהן ולפקוח שתי עיניה לנגד מעשיהן הטובים; ולא להפך.

— אבל אבטיחך, דודתי, כי יודעת היא לדבר בחכמה ובשכל-טוב, הוסיפה תמר להצדיק את רעותה. — מודה אני לדבריך, ענתה הדודה: אבל לו מעטה לדבר דפי ברעיותיה, כי עתה נעמה עוד שיחתה. היום כבר היה עם לבבי לחזכור לה את המשל "מלה בשקל, שתיקה דומיה" בשנים" המדעי את המשל הזה? — לא, לא אדע. אבל איך יתנו שני שקלים במוזיר השתיקה?

אם כן הדבר, אַקבל עלי לחשות שְׁבַע תמים, כי בשקלים שָׁנִים
אמצא חפץ רב.

— אבל תמר! צחקה דודתה: עוד לא בנת לרעי! — ותמר
הוסיפה ותאמר: ובכל זאת: כבר הדבר ממני, כי אוהבת אני
לשיח הרבה. אךמה כי גם לך לא יהיה לרצון אם אָאמֹס שפתי
כיום תמים. — וַתִּתְרַפֵּק על דודתה, וַיִּשֶׁם לַחֲזָה הרכה על פני
הזקנה. והדודה ראתה כי הִבִּינָה הקטנה היטב את דברי המשל
וַתִּשָּׁק לָהּ ותאמר: אל-נא נוסיף לְדַבֵּר בזה היום כי עתה עת לך
לשוב הביתה. אך מאמינה אני כי יבא יום וְנָחַת צדק לְמִשְׁלִי.
בלכת הנערה לביתה הֶעֱמִיקָה לחשוב על אדות הדברים אשר
נִדְבְּרָה עִם דודתה. — הנה אָחֲרַת לְבָא, תמר, אמרה אליה אמה
בבאה הביתה. — אָחֲרַתִּי אמי? ענתה תמר בנפש פוֹזְרָה: אולי כן
הוא, כי הלכתי לְאָמִי. — לְאָמֶךְ? אמרה האם: אך צחוק
תעשי לי! אַת, וְלֹאֲמִי! — ותצחק אמה וגם תמר צחקה. — מה
שלום דודתך? שאלה האם. — שלום לה! ענתה תמר: אבל
נִחְשִׁי-נָא מי היה בבית דודתי בשבתי שם? אַ, הפעם שֶׁעֲשֵׂהָ
את נפשי מֵאִין כְּמוֹה! — הָהִיתָה שם צפורה? שאלה האם
בְּרִצְיֹנוֹת קלה. — נִחֲשֵׁת וַתִּמְצְאִי! אמרה תמר: אבל כאשר אָחֻזָּה,
גם לִבְךָ לא טוב לצפורה, כְּלָבֵב דודתי. — ומבלי חֲבוֹת לְמַעֲנָה
אמה הוסיפה: האם לא זר הדבר, כי יִתְּנוּ שְׁנֵי שְׁקָלִים בִּמְחִיר
השתיקה? — מי הִגִּיד לך זאת? שאלה האם. — דודתי, ענתה
תמר: אבל לפי דעתי קֶשֶׁה השתיקה מאד. — „עַתָּה לחשות ועת
לְדַבֵּר” כן כתוב בספרי הקדש, אמרה האם: ואולם לא יָפְלָא
בְּעִינֵי כי אַת מְבַכֶּרֶת את הַדְּבָר, — הִוֵּי, אמרה תמר: מדוע לא
נִהְפֹךְ הוא: מִלָּה בְּשְׁנֵי שְׁקָלִים ושתיקה בשקל? הֵן או יִיטֵב לי
יותר. — מה אַעֲשֶׂה לך, בְּתִי? צחקה האם: כל דבר טוֹב בְּעֵתוֹ! —
שְׁבָעוֹת אחרים חלפו ותמר עוד לא יכלה להִבִּין מדוע יקר

ערך השתיקה מהדבור. ויהי היום ותבא תמר הביתה והיא ננרשה מאד. ותתקרב לחדר אמה ותקרא: עתה, אמי, עתה ידעתי מתי עת לדבר. — לואת ישמח לבי מאד. ענתה האם: השמיעני נא את הדבר אשר לך אלי. —

הדבר נוגע לרעותי למעכה — אך הנני לספר לך את הדבר מראשיתו. ובכן אתמול בהיותי בגן, נארא והנה קהל-נערות תקבנה את מעכה. ואשמע והנה היא מדברת בקול רם ונאדע כי דבר מרעיש נפל בבית הספר —

או רצת אליהן לשמוע הדבר? אמרה האם. — כן הוא. אמרה תמר בהתאדמה מעט: ובגשתי אליהן קראו אלי כלן פה אחד: תמר, תמר, האין שערות מעכה אדמות? האין אדמות כשערות עכסה? ואען: למה זה תשאלנה והכל רואים כי כן הוא. השמעת? קראו כל הנערות כמנצחות; ומעכה סרה וזעפה עוד יותר. ופתאם בהפנותי שכמי ראיתי והנה רעותי נעמה עומדת לפנינו, או נדמו כלן.

— זה היה...

אבל תמר הפסיקה את אמה, לאמר: הנך חפצה לאמר: זה היה כח מעשיה, כי מדי באה החרישו כל הנערות. —

— כן הוא; אבל מדוע, בתי, לא תשימי גם את אותה למופת לך, תחת ללכת אחרי הרבות?

— אכן צר לי מאד על הדבר הזה, והנך רואה כי לא אכחד מסך דבר. ואולם נעמה הנה גדולה מכלנו; אין חפצי להקמין בזה את ערכה: אנכי אחששנה לאוצר יקר, והיא הורתני מתי עת לדבר. אך הנני להוסיף לספר לך: בעמדנו ככה אמרה בקולה הרך ובשלוותה הרגילה: למה לכן, נערות, לבלות עתכן בהבל, בריבות על דבר שערות-ראשכן? אבל, ענתה עכסה: אני אודה ולא

אָבש כי שערותי אָדמות, ולמחזה תקצוף מעכה עלינו? — ואני יודעת, אמרה מעכה, כי נעמה לא תקרא לשערותי אָדמות, האף אין זאת? ותצחק נעמה ותאמר: הגדנה לי מה מראה שְעֵר־ראשי אני, או אנדכן גם אנכי. — וראי נא, אמי, זאת היא הפעם הראשונה אשר ראיתי כי גם שערות נעמה אָדמות הן! או נפלה מעכה על צְוָארי נעמה, ותקרא: אם שערותי כשערותיך או שמחה אני בחלקי ולא אָשים לב לדברי הנערות! המענה הזה ישר בעינינו מאד, וכלמה כסתה פנינו. אך אוסיף נא לספר: נעמה נָשקה לה ותאמר: באנה, נערות, והשְלֹמנה (עשו שלום) והבְטַחנה כי לא תוספנה לְדבר עוד דבר־יִאָלֶת כאלה, כי לא טוב הדבר. או אמר לי לבי: הנה המְשַׁל אשר מְשָׁלָה (דָּבַר במְשָׁלִים) אמי מְכֻן יפה אל נעמה, כי מְלָתָה שָׁה שְׁקל, יען אשר היא עוֹשֶׂה שלום; האף אין זאת, אמי? —

— כדברך כן הוא, ואני אֶקוֹה כי מַעֲתָה תְשִׁימִי לך את מְשָׁלִי לָקֹן, אחרי אשר ישר בעיניך —

— אני רוצה לכלל דרכי להתנהג לפיהו, ענתה תמר ברצינות. ואחרי חֲשֵׁבָה רגע הוסיפה: עתה עלי עוד להִנָּכַח כי „שתיקה בשני שקלים” וְאָדָמָה כי לא יִקַּל לי הדבר. —

אכן כבר לדעת מתי עת לחשות, לכן גדול ערך השתיקה, אמרה האם. —

אחרי ימים אחדים קרה בבית הספר המקרה הזה: הנערה צְפֹרָה, היודעת לחקות כל איש, היתה רעות־תמר. פתאם נוכחה תמר כי לב רעותה סר מאחריה, וכי נתנה אהבתה לאחרת, ואז נוכחה תמר כי הפְּשָׁרֹן לחקות יוכל גם להִזְיֹק ולהִרְעֶ. פעם אחת אמרה צְפֹרָה לתמר: הגני להודיעך דבר סֵתֶר, רק הבטיחיני לבלתי גְלוֹתֶךָ אותו לאיש. והען תמר, יכלה אני לכסות סודי מכל איש רק לא מֵאָמִי, טמנה לא אֶבְסֶה דבר. — לו ידעתי כזאת מראש,

אמרה צפורה: אוי לא בחרתיך לרעיה לי. — הדבר האריב מאד את נפש תמר, כי אהבתה לצפורה, הכתה שרש עמוק בלבה ויצר לה לאברה. לכן התאמצה לשוב לקנות לבה. ואולם פעולות-דברית צפורה (רעותיה) הוסיפו להרחיב הפך בין שתי הרעיות, ועל זה דוה לבית-תמר ומלך מרה וקנדה (=חשכה, עצובה) כל הימים. — וצפורה החלה להראותה אותות שנאה בקלוי ובקסתר. לה ולתמר היה-ארון משהף (יחד) בבית הספר, ופתאם החלו ספריה-תמר להקלם מעת לעת; וכי אך יד צפורה עשתה זאת, זה היה ברור. תוצאות (יצא; אחרית) הדבר היו, כי נבצרה מתמר לעשות את שעוריה מחקר ספרים; ובכל זאת בוששה להצטרך לפני מורתה באגדן הספרים. אז חדלה לקות עוד לעשות תושיה, ולקנות בפךס, אשר לו שאף רוחה כל הימים. אתם, קוראים קמנים, תחשבו אל-נכון כי הסכילה עשה בכסותה את חשדה ממורתה; אבל נפשה בקלה להלשין את רעיותיה, ומלבד זאת חפצה לנסות הפעם הלא-אמת (היהיו אמת) דברי המשל כי טובה השתיקה מן הדבור, וגם אגדן הפרס אשר אליו קותה, לא יקר לה במחיר הנסיון הזה. ואף גם זאת כי קותה אשר בנסיון תושב לה אהבת צפורה.

עת המסה (עקסמן) באה, וגם מגורתה באה ונהיתה. „תמר” אמרה לה המורה: הן בלמודים רבים הצטיינת מאד, ולכן יפלא בעיני כי לא הצלחת לזכות בפרס, ומה גם כי עד פה זכית לפרסים רבים. תמר תחרישה, רק דמעות נולו מעיניה; וצפורה ראתה זאת. — אהה, אמי! אמרה תמר בשובה הביתה: לי לא נתן הפרס, יען כי פעמים רבות נעלמו מארונני הספרים הנחוצים לי ולא מצאתים רק אחרי עבור המועד. — יותר לא הגירה לאמה, אך אמה הבינה כי עוד סוד בלב בתה ועוד מעט נגלה הסוד. פעם אחת בשבת תמר, בגן, באה צפורה אל חדר אם תמר ותאמר: אהה גבירה, אמללה אני מאד ולא אוכל עוד למנוע רגלי מביתך, —

ולמה לך למנוע רגליך מביתי? שאלה אסתר בתמהון: מה זה ידאיב את נפשך? —

—הטרים תדעי כי הופרה ברית האהבה ביני ובין תמר? —
—לא ידעתי דבר!

—אבל הן תמר אמרה לי פעמים רבות, כי לא תכחד ממך דבר, אמרה צפורה. —כן היה משפטה כל הימים, עד לפני זמן קצר, ענתה האם באַנחה.

כי עתה עלי לספר לך את אשר קרה, אך לא אדע איך אֶחַל; אנכי הרעותי לעשות מאד, אמרה צפורה בקול בוכים. ויחי כאשר עוֹדָה אותה האם, ותספר לה את כל הדברים. ואך בלטה לספר והנה תמר באה החדרה; ותקם צפורה מִכִּסֵּאָה ותרוץ לקראתה, ותקרא: תמר יְקִירָתִי, התסלחי לי?

ומן רב עמדו הנערות חֲבוּקוֹת אשה בְּזוּרוֹת רעותה. וצפורה אמרה: לא אוכל להנידך מה נִבֵּה אני בעיני, כי רק באֲשָׁמְתִי לא זכית בפרס. אבל מדוע לא קצפת עלי? מדוע לא הוכחתי בדברים?

— לו עשיתי כזאת, כי עתה הנדלתי עוד שְׁנֵאתְךָ אלי —
— אהה מה אֶמְלִלָּה אני! אם גם את תסלחי לי, הנה אנכי לא אוכל לִסְלַח לי עד עולם! —

— סלחי לך, רעותי. במה נֶחֱשַׁב אֶבְרֹן הפרס לנגד אֶבְרֹן אהבתך אלי? ועתה הן שבה אהבתך לי. ועתה אמי הנה נוכחתי כי שתיקה יפה מִהַדְּבָר, כי בשתיקתי שבה אלי, רעותי. — ותִּשָּׁק האם לשתי הנערות ותאמר: ואנכי אמרתי כי כָּךְ נשכח מלִבְךָ דבר המשל. לכן אשמח מאד כי הצלחת להביא אות לדבריו — ותמר וצפורה היו מהיום והלאה לַכֶּעוֹת נאמנות. —

109.

החשבון והכילות.

Бережливость	שפֿאַרזאמקייט	1 חֶשְׁבֹּן (חֶשֶׁף).
Скупость	קאַרגהייט, ניין	2 כִּילוֹת.
Собиратель	קאַללעקטירער	3 נְבִיא־צִדְקָה.
подающий для бѣдныхъ		
Стеречь, сохранять	בעוואַהרען, אין אַכט געהמען	4 נָצַר.

1) Economie. 2) Avarice. 3) Collecteur. 4) garder.—to guard.

בעיר קמנה קבבו נְבִיא־צדקה לאסוף גרבות למובת העניים. ויבאו בפקד אל חצר איש-עשיר, וישמעו והנהו דובר קשות אל משרתו, על אשר נָטַש אִמֶּשׁ חָבֵל בַּחצֵר, והמִּטְר ירד עליו וישחיתו, ויקצוף עליו כי לא הניח את החבל במקום מְקֻסָּה. — גִּלְכָה מִזֶּה! אמר אחד הנְבִיאִים: האיש הזה פִּילִי הוא, כאשר שמענו עתה באזנינו, והוא לא יפתח את ידו לנו. — ובכל זאת נָנַסָה, אמר השני, ויקרבו אל האיש. בעל הבית קבלם בכבוד ובנעימות, והם הגידו לו את מִטְרַת בּוֹאֵם. וראה זה פֶּלֶא! האיש נתן להם ברצון סֶמֶת גדולה ועוד הבטיח לתת פֶּמְקָסָה הזאת מִדִּי חֹדֶשׁ בְּחָדְשׁוֹ. חגבאים הורו לו על נדיבת-רוחו, אבל לא יכלו להתאַפֵּק מִהַבִּיעַ לוֹ תַמְהוֹנָם, ויאמרו: סלח לנו, אֲדוֹן נַכְבֵּד, אבל באמת לא חֲכִינוּ לַנִּדְבָה כּוֹאֵת מִיָּדְךָ, כי שמענו בְּקֶצֶף קֶצֶף גדול בגלל דבר מַצְעָר ונאמר פִּילִי אֹתָהּ. — אִמָּנָם שְׁגִיתָם אֲדוֹנִי, עֲנֵה הָאִישׁ: הַסִּכֵּן הַסִּפְנִיתִי לַנֶּצֶר דָּבָר קָטָן כְּדָבָר גָּדוֹל וְהַחֲשָׁבוֹן הַזֶּה הַעֲשִׂירִי עֹשֶׂר רֶב, תִּהְיֶה לְאֵל! וְלֹכֵן יֵשׁ לְאֵל יָדִי לַעֲזוֹר לַעֲנִיִּים בִּיד רַחֲבָה. —

110.

קבצנים עזלים.

Рубить	הויען, אויסהויען	1 קטב.
Обида, насиліе	אונרעכט, געוואלטמהאט	2 קמס.
Сжимать, стягивать	שליעססען, צוזאממענציעהען	3 קפיץ.

1) hacher. — to cut, fell. 2) Affront (Violence). 3) serrer.— to close.

איש עשיר בא, לגור בעיר קטנה; כי קנה יער לחטב במסבי העיר וגם בית־חרשת הקים שם. וכשבתו זמן קצר ביער, יצא הקול כי פילי הוא עד מאד, וכי לבו קשה כאבן, ולא יחוס על דל. ומאן ידעו האנשים כי ככה רע לב האיש הזה? הם שמעו זאת מפי הקבצנים. כי בעיר ההיא היו המון קבצנים, והם צעקו תמס על האיש העשיר, ויקללוהו ויחרפוהו בעברם על פתח־ביתו. ומדוע? יען אשר לא נתן להם אף פתלחם ואף כי אנורה.

ויהי היום ויבא רב העיר אל העשיר לבקש מאתו מפת לטובת הנשקפים בעיר הקרובה. ויתן לו האיש נדבתו ביד רחבה. אז אמר לו הרב: הנה רואה אני כי איש נדיב אתה, ומדוע יאמרו עליך מתייעירנו כי רע־עין אתה עד מאד? האמת הדבר כי לא תתן לקבצן אף פתלחם?

— אדוני הרב! ענה העשיר, יודע אני כי בעיני יושבי עירנו נחשבתי כבילי נבזה. ואולם שמע נא נאבאר לך הדבר. הנך יודע כי רב מספר הקבצנים בעירנו וגם לא נכחד ממך כי יש לי בית חרשת גדול ויער במסבי העיר. ויהי כאשר החלו הקבצנים לבא

אל ביתי בְּהֶמוֹן ואמר אליהם: מִתְּנַת חֲנֹם לא אתן לכם, אבל הֲנִי לתת לכם עבודה. לקטנים אמרתי: אתם תוכלו לעבוד בביתי עבודה קלה וְאַתֶּן לכם אכל וגם שכר. לַגְּדוּלִים אמרתי אתם תוכלו לבקר לכם מלאכה בְּעֵרִי או בבית־חֲרָשָׁתִי, וְשֶׁלֶם אֶשְׁלֶם לכם שכר מִיָּד. אבל איש מהם לא אבה לשמוע לעצתי. לא אָחָד! הם בחרו לָסֵב על הפתחים מַעֲשׂוֹת מלאכה. או קִפְצָתִי ידי מִפֶּתַח להם מאומה; וְלֹכֵן קָלְלוֹנִי ויחרפוני וַיִּתְּנוּ אוֹתִי לַפְּנִי (כמו) כִּלְי ורע־לֵבָב. אך אני לא אֲשִׁים לֵב לְדַבְּרֵיהֶם. האיש אשר יִמָּאן לעבוד, אֵינְנו שׁוֹה אף פֶּתַח לֶחֶם אחת!

— אמנם צדקת אמר הרב: לו עשו כִּמּוֹךְ כֹּל הַעֲשִׂירִים, אוי מַעֲמָה הַקְּבָצוֹת, וְלִעֲנִיִּים הִיתָה תְּשׁוּעָה גְּדוּלָה! —

111.

חֲתָנַת הַפָּרָג.

Впечатлѣніе	אינדרוק	1 רָשָׁם*.
Обручать	פֶּעַרלֶאָבֶען	2 אָרֶשׁ.
Снигирь	נימפעל (פֶּאָנעל)	3 תָּם.
Поднесение, даръ	עֲהֶרענגאַבע, געשענק	4 מִשְׁלָּאת (נשא).
Щеголь	שטעגליץ	5 צְפּוֹר־הַדְּרֹדֶר.
Обязываться	זיך פֶּעַרפֶּלִיכְטֶען	6 הַתְּחִיב*.
Ракъ	קרעבס	7 סִרְמָן*.
Риѡма	ריים, פֶּעַרז	8 חֲרוּז*.
Медлить	צאָנערן, זיימען	9 בּוֹשֵׁשׁ.
Невѣста, (снoха)	ברויטע	10 כֶּלֶה.

(שווענערמאָכטער)

Дремать	שלוּמסערן	11 נום .
Слабость	שוואַכע	12 רפּיזן (רפה) .
Древний, давний	אַלט, אַלטער- מהימליך	13 עתיק .
Стволъ, пенъ	בוימ־שטאַמם	14 מצבת .
Прядь, нить	געוועבע	15 קור .
Овсянка	נאָלדאַמסער	16 דרור־העקב .
Сорока	עלסמער	17 עורב־העמקים .
Пара, новобрачные	פאַר, יונגעס עהעפאַר	18 צמד .
Обрядъ вѣнчанія	טרויאונג (ס צע- רעמאַניע)	19 סדר־הנשואין .
Сирота	ווייזע	20 יתום (יתומה, ג').
Благородный, вельможа	אַדלינער, פאַרנעהמער	21 חר .
Сочинять, (соединять)	פערפאַססען, (פערמייניגען)	22 חבר .
Озирать, окидывать	בליקע ווערפּען	23 שיקר סקר .
Дятель	שפּעכט	24 דחם .
Приготовление, (устройство)	פאַרבערייטונג, (איינריכטונג)	25 תכונה (כח) .
Веселиться, наслаждаться	זיך פרייען, אַמזיורען	26 התעלים, עלם .
Паукъ	שפיננע	27 עקביש .
Договоръ	פערטראג [קאנטראַקט]	28 חוזה .

Удодъ	ויערעהאָפּף	29 דוכיפת .
Оглушать, (смущать)	בעטייען, (פערוויירען)	30 האָם, הויס .
Женщина, самка	ווייב, ווייבליכע	31 נקבה .
Женихъ, (зять)	ברייטיגאָם, (שוועגערזון)	32 חתן .
Харкать	זיך רייספערן	33 פֿעפּע (פֿרוץ) .
Защита, убожище	צופלוצט, שווען	34 מֶשֶׁנֶב (שגב) .
		מָעוּז (עו) .
Привязывать	פֿערבינדען	35 קשר .

1) Impression. 2) fiancer.—to betroth. 3) Bouvreuil.—*Bullfinch*. 4) Present. 5) Chardonneret.—*Goldfinch*. 6) s'obliger, to bind one's self. 7) Ecrevisse.—*Crawfish*. 8) Rime, Vers.—*Rhyme, Verse*. 9) tarder.—to delay. 10) Fiancée (belle-fille).—*Bride (Daughter-in-law)*. 11) someiller.—to doze. 12) Faiblesse.—*Weakness*. 13) vieux, antique.—old, ancient. 14) Tronc.—*Trunk*. 15) Toile.—*Web*. 16) Bruant.—*Siskin*. 17) Pie.—*Magpie*. 18) Paire, Nouveaux-mariés.—*Pair, New-married*. 19) Cérémonie des épousailles.—*Nuptial-ceremony*. 20) Orphelin.—*Orphan*. 21) Noble.—*Gentle*. 22) composer (joindre).—to compose (join). 23) reagrdcr autour.—to look round. 24) Pic.—*Wood-pecker*. 25) Préparation, (Organisation). 26) s'amuser.—to amuse, enjoyce. 27) Araignée.—*Spider*. 28) Traité.—*Treaty*. 29) Huppe.—*Pewet*. 30) assourdir.—to stur. 31) femelle. 32) fiancée (beau-fils).—*Bridegroom (Son-in-law)*. 33) tousser.—to cough. 34) Refuge, Protection. 35) attacher.—to bind.

גילה ורנה בעיר. מאז הפקר יצִלְצלו פֿעמוני־האביב בתרועת שמחה. חג היום, משהה ושמחה. —האח, הנה יום־טוב! צפצפו הצפרים הקטנים בקנים: הנה חתנת האדון הפרג! —האדון הפרג?

שאל צפור קמן אדם -הצואר בתמהון. —בן, בן! ענהו אחיו הבכור; המרם תדע כי ארש לו הפרג אשה, את הפרגה הצעירה אשר גדלה בקן אמנו הזקנה? אכן טובה לב היא אמנו הזקנה: היא אומנת תמיד את היתומים העוזבים. ומה תגדל תפארת החתונה! אין מספר לבעלי הכסף אשר נקראו אל המשתה. הלא ידעתם כי הפרגים האלה ממשפחה עתיקה הם. שמעתי כי מדור לדור ישכנו על האלה הגדולה זה כעשרים שנה!

— אבל אנחנו לא נוכל לחזות את כל התכונה בעד השיח הזה, התאונן העוף הקטן. -- כי עתה עלו אלינו! אמר פם קמן אשר ישב בקנו עם אחיו ואחיותיו, ממעל לקן הפרגים. המשתה נעשה על מצבת-העץ הגדולה, פה מימין; ומקני נוכל להשקיף ברוחה על כל התכונה. אבינו ואמנו קרואים גם הם אל המשתה, לכן נהיה לבדנו בערב הזה. האח, מה מאד נתעלם היום! שמעתי אומרים כי הפרג החתן נשא (קבל) משאות יפות מאת קרוביו ומיודעיו (רעיו) לפאר את קנו!

האמנם? האמנם? קראו הצפרים הקטנים. — אמנו לא ספרה לנו את כל המתנות, הוסיף התם לצפצף בלהגו. אך המתנה אשר נערכה ביותר זו נוצת און יפהפיה (יפה מאד) רכה ודקה, הגדולה די הציע את קרקע הקן. גם צמר-כבשים קורי-עכביש ושערות מזנב-סוס נתנו לו. אבל נחשו נא את האשכר אשר הקריב צפור הדרדר, כל השומע יצחק! הוא נועז לתת שש שערות-חזיר וצמרת-קוצים!

— בעיני לא יפלא הדבר, אמרה אם התמים אשר שבה לקנה: הוא יציע כואת בקנו, לכן ידמה כי כל העולם עושה כהו. ומלבד-זה הנה הפרג שמח גם באשכר הזה, כי ימצא חפץ בו. ועתה, ילדי, שכבו לישן כי כבר הרביתם להג היום. אך כמעט שחלפה האם ויחלו הקטנים את שיחתם ואת

צפצופם. אשכח מאד, אמר אדם הצואר: לראות את דרור הזהב; אומרים כי צפור יפה הוא, צהוב ושחור. הוא קדם לשוב מארץ אפריקה למען שמח בבאו את החתן והכלה. – אני שמעתי, אמר התם: כי דרור הזהב הוביל שי לכלה, פקס-אזוב נחמדה מאד. אבל הנה אמנו שבה עוד הפעם, נחריש ונשכב. נקל להבין כי רבה התכונה למשתה חתנה חשוקה כזאת, וכל הידים היו מלאות עבודה עוד מאז הבקר. שארי הפרגים עשו חוזה, משכבר הימים, עם אנדת (חברה) תולעי-יוחנא, על-פי התנאים האלה: בכל חתנה אשר תהי במשפחת הפרגים תבאנה התולעים להאיר, ולעת הצורך תעשינה גם אורים (איללוגיציזם); ומצדם התחייבו הפרגים לבלי אכול כל תולעת-נוצצת, עד עולם. – דודה-זקנה קבלה עליה להבין את המשתה, ולפאר ולעדות את מקום החג. ותהי ראשית-פעלה לקרא לששה עקבישים לארג קורים נהדרים על השיחים וענפי העצים אשר שיתו צלם על מצבת העץ, ששם יעשה המשתה. וכאשר נשאלה הזקנה מה הם הפאזרים הזרים האלה? ותנע ראשה ותען: סודי הוא, ובערב יודע הדבר לכם. – עתה היא עורכת השלחן, בעזרת שלש זקנות ממקריה. אכן לא נקל הוא לתור מאכלים פריצון עוף ועוף. לקטנים ישפקו הפרדות והרמשים; אבל מה לתת לגדולים, למשל: לדרור-הזהב, לעורב-העמקים ולדוכיפת? אמנם הדוכיפת כבר דאגה לנפשה, היא הביאה מבעוד יום רקשים ופרטגנים שחורים אחדים, ותאמר: זאת מנחתי לצמר הנעים; הנה המתים (המם) מעט, אך בכל-זאת השמרו לבל ימלטו. – המתנה הזאת הונחה על מצבת העץ יחד עם המטעמים האחרים אשר כבר נחו עליה; כי גם על המושב הנכון לקפוץ שכבו שבלולים קטנים אחרים. – עתה, אמרה הדודה אל עוזרותיה: מלאנה מים את כוסות

הָאֱלֹוִנִים (פְּרֵי הָאֱלֹוִן), וְשָׁמְנָה כּוֹס כּוֹס אֶל מוֹשֵׁב כָּל עוֹף, וְאֲנִי אֹכְלָה וְאֵבִיא עוֹד רַמְשִׁים וּפְרָדוֹת.

נָקַל לְשַׁעַר מִה גִּדְלָה עֲלִיצוֹת אֲדָמִי־הַצּוֹאָר, הַמְּשַׁקִּיפִים מִקֶּנֶם עַל הַתְּכוּנָה הַרְבֵּה הַזֹּאת; בְּכָל פֶּעַם אֲשֶׁר הִנִּיחָה הַדּוֹדָה דְּבַר חָדָשׁ עַל הַשִּׁלְחָן, הִרְיָעוּ הַצִּפְרִים הַקְּמָנִים תְּרוּעַת־גִּיל. הִנֵּה עֵתָה בָּאָה הַפִּרְנָה הַזֹּקֵנָה וְרַמֵּשׁ בַּחֲרַטְמָה, אֵךְ בְּגִשְׁתָּה אֶל הַשִּׁלְחָן הַפִּילָה אֶת הַרְמֵשׁ מִפָּחוֹד. מַה זֶּה רֹאֲתָה עֵינָה? אָהָה, הִנֵּה הַרְמְשִׁים הַנוֹעְדִים לְדוֹכִיפֶת מִתְכוֹנְנִים לְהִמָּלֵט, וְגַם שְׁבָלֹלִי הַקְּפוּז יִצְאוּ מִקְלִיפָתָם, וְהֵנָּם אוֹמְרִים לְשִׁים לְדֶרֶךְ פִּעְמִיָּהֶם! הִי מַה אַעֲשֶׂה אִיפֹא? קְרָאָה הַזֹּקֵנָה: הֵן בְּדֶרֶךְ כּוֹה לֹא נִצְלִיחַ לַחֲכִין אֶת הַמִּשְׁתָּה עַד עוֹלָם! וְאֲנִי וְאַתָּן לֹא נוֹכֵל לַעֲמוֹד פֹּה לְשִׁמּוֹר אֶת הַרְמְשִׁים הָאֲרוּרִים לְבָל יִמְלֹאוּ.

—הֵנֵנוּ לְבָא לַעֲזֹרְתְּכֵן! קְרָאוּ אֲדָמִי־הַצּוֹאָר וְהַפְּמִים פֹּה אַחֵר — מוֹב מְאֹד אָמְרָה הַזֹּקֵנָה: בָּאוּ נָא, יִלְדֵי, אַתֶּם תַּעֲמִדוּ עַל הַמְּשַׁקֵּר עַד אֲשֶׁר נָשׁוּב מִמָּהֻלְכָנוּ.

הַצִּפְרִים הַקְּמָנִים קִבְּלוּ אֶת מִשְׁמַרְתָּם בְּשִׂמְחָה רַבָּה, אִלֵּם עַד מַהֲרָה נֹכַחוּ כִּי הַעֲבוּדָה הַזֹּאת אֵינָה מְלַכֶּבֶת כָּלֵל, כִּי הַרְמְשִׁים הַגְּדוֹלִים הָעֹבְדִים אוֹתָם עֲבוּדָה קָשָׁה לְשִׁמְרָם, וְלִדְרֹף אַחֲרֵיהֶם בְּלִי־חֶשֶׁךְ. — בָּשׁוּב הַדּוֹדָה רֹאֲתָה כִּי רַק צִפּוֹר אַחַת נוֹטְרָת אֶת הַסְּרַמְנִים הַשְּׁחוּרִים, וְתֹאמַר: אֲכֵן יִלְדָה חֲרוּצָה אֵת, כִּי אֶת לְבָדֶךְ הַמְּשַׁלִּי בַרְמְשִׁים הַמִּתְנוּעָעִים הָאֵלֶּה, וּבְכָל זֹאת יִנוּחוּ בְּשִׁלּוּה! — אֲמַנֵּם מִצָּאֵתִי תַחְבֵּלָה יִפֹּה, עֲנֵתָה הַצִּפּוֹר הַקְּמָנָה: הִנֵּה הַפְּכֵתִי אוֹתָם עַל גְּבֵם, וְרִגְלֵיהֶם לַמַּעֲלָה; עֵתָה יִפְרַכְסוּ כָּלֵל אֶת נַפְשָׁם, וּמִמְקוֹמָם לֹא יוֹעִזוּ!

הָאָח, מַה נְּכוֹנָה הִיא! אָמְרָה הַדּוֹדָה בְּלִבָּה: אֲכֵן אֲמַת הַדְּבַר כִּי הַיִּלְדִּים בְּרוּר זֶה נְכוֹנִים שְׂבָעָתָיִם מֵהַיִּלְדִּים שְׁבָדוֹרוֹת

הקרמונים. הנה הצפור הזאת הִנָּה רק בת ששה שבועות, והנה בעלת-מזמות טָאֵץ כמוה! –

בין כה וכה נקהלו הקרואים, וגם החתן והכלה הופיעו, וילכו כלם אל פנה גסתרר ביער לִפְדֵּר שם את סדר הנשואין. לכבוד החג הִתְהַדְּרוּ הצפרים במלבושם עד מאד, אף הִחֲלוּ לערוך את הַלְבָּשָׁתָם (לבוש) עוד טרם תצא השמש, כי היה עליהם למרוק ולמרט את נוצותיהם שבעתים למען תנוצצנה עד להפליא. –

החתן בא ראשונה בלויִת רעיו, ואולם הנקבות בוששו מאד לבא; אך לסוף נשמע קול צִפְצוּף ולהג רב – זה אות כי הַנְּקָבוֹת הולכות וקִרְבּוֹת.

וישבו כל אחד כמשפטו, אלה ישבו על הארץ ואלה על הענפים. ותהי דומיה; לא נשמע בלתי אם קול הַתְּלַחֲשׁוֹת (רחש) הצפרים הלא-קרואים הַמְּצִיִּצִים מבין הַעֲפָאִים.

מֵעוֹלָם לא דמיתי, אמר עורב העמקים: כי הִתְוַמָּה הקטנה הזאת תַּצְלִיחַ למצא לה חתן יפה כזה. ראו נא מה מתבוששת היא! אנכי ביום-חַתֻּנָּתִי, לא בושתי כמוה, אנכי הִמְיִיתִי ראשי בצחוק לכל הקרואים. אכן אלה הפרגים חפצים להתראות בְּבִגְדֵי הָרִים, ובכל זאת הנם אוכלים רמשים כְּאֶחָד מאתנו. אמת הדבר, כי לא יָנְעוּ בחרטמם אל תולעת שְׁעִירָה (בעלת שֶׁעַר); לא לנו הם, יאמרו, כי אם לְקָרָאִים.

בוא הִקְפוּ שם קץ לכל השיחות. הוא עלה ויעמוד על ראש ענף רם, ויעֲמֵד פָּנָיו בְּרָצִינוֹת וְחִשְׁבוֹת, וַיִּכְעֲבֵע נרונו פעמים אחדות, ואחרי שִׁקָּר עֵינָיו את כל הקהל, שם פָּנָיו אל הצמד, וַיִּנָּאֵם (נָאֵם-דִּבֶּר) להם את הַנֶּאֱמָם הַנִּפְלֵא הזה: בני היקרים! ביום שִׁמְחַתְכֶם זה, אשר נִקְהֲלוּ כל רְעֵי מִשְׁפַּחַת הַפִּרְגִּים לְשִׁישׁ אֶתְכֶם מְשׁוּשׁ, הִנְּנָנִי לְקַפּוֹ זָקֵן כְּמוֹנִי לְעוֹץ אֶתְכֶם עֲצוֹת טוֹבוֹת אֲחֵדוֹת. חיי הצפרים אינם תמיד חיי מנוחה ובלי רָגֵז. ובכל זאת עלינו

להודות לה' כי הבדיל אותנו לטוב בתתו לנו כנפים. שוו נא
בנפשכם. מה נורא היה, לו נמל גם עלינו לצעד על הארץ כבני
האדם וככל החיה והבהמה! —

הקפו עצר במלים, וכל הקהל הניע בראשו לאות שָׁבַח
(תהלה). ויוסף הקפו ויאמר: פרגים יקרים! לא לקפו כמוני
להורותכם איך לבנות לכם קן; כי הכל מודים אשר הפרגים הם
הבונים החרוצים. בכל עוף ודער, וכי קניהם הם למופת לכל.
אך אחת אבקשכם: להיות לכם ביצים, אל נא תעזובן רנע. אל
תשכחו כי הקרא לא יגום ולא יישן, ובראותו קן נעזב, אף רנע.
ובא והניח שם את ביצתו. ואמנם לא אָכִינָה איככה יַעֲצֵלוּ ככה
הקראים לבנות להם קן. ועתה דעוֹנָא, בְּנִי, כי קרא קטן
בקנכם היא רעה גדולה לכל המשפחה: הנכם מגדלים או ילד וזלל
החוטף את כל המזונות אשר יביאו האבות לאֲפֻרוּחֵיהֶם, וכאשר
יגדל מעט ולקח לו לבדו את כל הקן והשליך את כל יושביו
החוצה. כאסון הזה קרה גם לפרגה הצעירה, אשר אנחנו מתכבדים
לְחַג את חתנתה היום. ואולם היא היתה עוד מאֲשֻׁרָה, כי אָסְפָה
אותה צפור זקנה וטובה, אדומת־הצואר, ותהי לה לאֵם רחמניה.
והזקנה, אדומת־הצואר, הורידה ראשה בעֲנִיָּה, לשָׁמַע תהלתה.
הָאָחֳדוּ נָא, רְעִי, אתי להודות לה פה בְּקֵהֶל, ולא רק לה, כי גם
לכל אדמִי־הצואר אשר ביער, כי יודעים אתם אשר הצפרים
הָרַחֲמָנִיּוֹת האלה, הם תמיד מְשֻׁבָּב ומְעוּז ליתומים עוזבים. —
עוד הפעם עצר הקפו במליו, וכל הקהל הניע בראשו עוד הפעם.
ואחר הוסיף הנואם ויאמר: סְלַחֲרָנָא לי כי אֲבָבִיר (ארכבו) קלים על
אדות הדבר הזה, אבל אנכי־הִנָּצֵב עמכם פֹּה, נְסִיתִי בְּמִסָּה הוּזָה:
גם בְּקֵן אָבוֹתִי הִתְאַוָּרַח קרא קטן; הוא גָּדֵל מִמֶּנִּי בְּפָלִים, ומִכְשָׁר
היה עד מאד, ואמי אשר חֲשַׁבְתִּי לְבִנָּה הִתְפָּאֲרָה בו ותאמר כי
יִפָּה הוא מאד, ולא חדלה לדבר אל אבי לאמר: אני מְקַנָּה כי

בננו זה יהיה לקפוז נפלא. ואמנם היה לקפוז נפלא, כי יום יום אכל את מזונותינו, ומקץ הימים השליך אותי ואת אחי החוצה. אמנם קן הקפוזים איננו רם, ונקל היה לנו לשוב ולעלות אליו; אך ברגע ההוא עבר עלינו נער קטן ויתפשנו ונקחנו אתו. אחי הקטן, אשר נפצע בנפלו, מת ממחרת היום, ואולם אנכי, אנכי הזקן בקפוזי היער, הידעתם איפה בליתי את ימי חיי הראשונים? — בסל־ירקות! שָׂרַק קפוז קטן הנצב על השיח הקרוב.

הקפוז הזקן הביט ברגו על התצופ הקטן, ויאמר: כן רעי! בסל ירקות! ועתה שוו נא לנגדכם: בניכם מגדלים בסל בלי אִויר ובלי חפשה! פה עצר עוד הפעם במלים, כי זכרונות־ילדותו הרעישו את לבו. וַיִּמַּח רָסִים דְּמַעַה אֲשֶׁר נָזַל עַל חֲרַטְמוֹ. כל הקהל התנווד ונרעד, ויביטו סביבותיהם בחדר, כמו ראו סלים אין־מספר תלויים סביבותם; ובכל זאת לא הָבִינוּ מאומה מה זאת. והקפוז הוסיף: ובכל־זאת לא אוכל להתאונן על הנער. אך עני היה וידו לא הִשִּׁיגה לקנות לי כלוב. הוא נתן לי מטעמים יפים: ביום הראשון האכילני לחם טָבֹול בְּחֶלֶב, אך המאכל הזה לא כשר לפני, וְאָחֳלָא (חלא־חלה). אז יַעֲצֶהוּ רַעְהוּ לַתֵּת לִי בֶשֶׂר, ויעש כן וַאֲרַפָּא. אך מה מאד עָרְגָה נַפְשִׁי אֶל הַרְמֻשִׁים הַקְטָנִים אֲשֶׁר הָאֲכִילַתְנִי אִמִּי! פִּנְרָאָה, תְּכוּנַת־גִּוְיָתִי מוֹצָקָה (חֹזֶק) מֵאֵד, כִּי נִשְׁאֲתִי הַכֹּל; אֵךְ בְּכֹל־זֹאת נִשְׁאָר רַפְיוֹן בְּקִבְתִּי, וְאִם אֶבְלַע רֶמֶשׂ גָּדוֹל מֵעַט, וְלֹא אֲדַע שָׁלֹו בְּבִטְנִי זִמָּן רַב.

ברגע הזה החלה צפור אחת לפתק, ושִׁבְנָתָהּ הִרְוִיכִית פָּעֶרָה גַּם הִיא אֶת חֲרָטְמָהּ לְבִל־חֶק, וכִּרְגַע פָּהֲקוּ כָל הַקְּרוֹאִים. זאת ראה הקפוז ויָבֹלֶם וַיִּבּוֹךְ, וְלֹא יָכַל עוֹד לִמְצֹא סֹדֶר בְּנֶאֱמֹו. קִצְרָה נַפְשִׁם בְּנֶאֱמִי, אָמַר בְּלָבוּ: וְאִמְנֵם הָאֲרַכְתִּי מֵאֵד, אֲבָל מַה רַבִּים עוֹד הַדְּבָרִים אֲשֶׁר הִיוּ לִי לַהֲגִידֵם!

וְהִקְרַחַם, אֲשֶׁר בָּא אֶל הַחֲתָנָה בְּקִבְהָ רִיקָה, הֵחֵל לִדְפֹק

בחרטמו על העץ אשר ישב עליו, להוריש ממנו רמשים. כל
העדה חשבה את המעשה הזה לעון כבד להקריהנמוס. אכן רואה
אני כי עלי לבלות דברי דברו הקפוז אל לבו, ויאמר בקול:
סלחו לי, רעי היקרים, כי הארכתי לספר לכם מקרי ימי חיי,
אבל אני מבטיחכם כי הדברים ראויים להשמע. ועתה היו מאשרים,
חתן וכלה, אני מברך אתכם בבנים מקשיבים, והיום שמחו
בשמחתכם. — אז ירד הקפוז מהענף ויגש אל הצמד; ובנו, צפור
קטן, שחור כאביו, הגיש לו גביע־פרח קלא מל. הוקן לקח את
הגביע מידו, ויקריבוהו אל הצמד באָקרו:

רעים נחמדים

היו לאחדים!

גם בשמחות גם בצרות

תהיינה נפשותיכם קשורות!

החרוים הנפלאים האלה, אשר חבר הקפוז בעצם־ידו, יצאו
מפיו בשריקה נעימה עד מאד, ויעשו רשם פביר על כל הקרואים;
ונקבות אחדות לא יכלו לעצור בעד דמעותיהן, בהמין־לבן. החתן
והכלה שתו יחדו מבוס־הפרח; ובוה תם סדר־הנשואין, וכל
הקרואים נגשו אל הצמד לברכם. ואחר עפו כל הקהל אל היער
הקרוב, אשר שם ערך דוד־זקן ממשפחת הפרגים, ארחת קמנה
לכל הקרואים.

(סיף).

Тускый, мрачный	דונקעל, טריבע	1. בָּהָה.
Скворецъ	שטאַר (פֿאַגעל)	2. וִרְוִיר.
Малиновка	גראַזמיקע (פֿאַגעל)	3. צֶהוּר־קֶהָה.

Зинька	מייזע (פֿאַנגעל)	4 סְנוּנִית .
Глина	טהאָן , לעהם	5 חֶמֶר .
Уходить, истощаться	וועגנעהען, צוענדע זיין	6 אָזל .
Очищать, (убирать, готовить)	אויפֿריימען , בעריימען-דאָרוּם	7 פֿאַה .
Перепель	וואַכטעל	8 שְׁלִי (שְׁלִים) .
Отрядъ (разбойничій)	שאַר , רויבשאַר	9 גֶּדּוּד .
Смутный	ברוין	10 חוּם , שְׁזוּף .
Вымышлять	ערוינגען	11 רַחַשׁ .
Поклонъ	קניקס , ביקלינג	12 כְּפִיפָה (כפף) .
Издѣваться надъ, шутить	האַהנען , פֿערשפּאַטטען	13 הֶלַעַב .
Возлелѣять	צאָרטליך פֿלעגען	14 מַיָּח .
Красить, (мазать)	בעשטרייכען , (וואַלבען)	15 מָשַׁח .
Томиться, тосковать	שמאַכטען	16 כָּמָה .

1) sombre, terne.—*dark, dim.* 2) Etournean.—*Stare.* 3) Fauvette.—*Redwing.* 4) Mésange.—*Filmouse.* 5) Argile.—*Loam.* 6) s'en aller, être épuisé.—*to depart, be exhausted.* 7) enlever, préparer.—*to clear, prepare.* 8) Caille.—*Quail.* 9) Détachement. 10) brun.—*brown.* 11) imaginer.—*to imagine.* 12) Reverence. 13) Railler.—*to mock.* 14) soigner.—*to take care of.* 15) peindre (oindre).—*to paint (anoint).* 16) désirer, aspirer.—*to desire, languish.*

כאשר בא הלילה, כבר קלתה כל תכונת המשתה הגדול.
או הופיעה הדודה מאחד השיחים ובחרטמה תולעת־נוצצת. ופנח
את התולעת על קורי העכביש שְנָאֲרָנוּ בבקר ממעל לשלחן
המשתה, ואחר הביאה עוד המון תולעים ופניחן סביב לתולעת
הראשונה, ויהי אור גדול. ועוזרותיה גִסוּנו אחר צעדים אחדים,
להתבונן ברשם האור, וַיִּפֶק רצון מאתן, ופבטחנה את הדודה
כי מחזה נפלא כזה עוד לא ראו מימיהן. — אז אמרה הדודה אל
הצפרים הקטנים: עתה תוכלו לשוב לקנכם; ויען כי ילדים
חכמים ומקשיבים אתם, לכן אֲרַשֶׁה לכם לבא מחר בבקר לאכל
את שְׂרִידֵי המשתה. — תודה לך, דודה! אמר תם קמן; ואמנם
הוא לא חכה עד יום מחר למען מַעַם מן המטעמים, כי בִשְׁמָרו
על הרמשים, כבר קָלָא כְּרָשׁוּ מַעֲרָנָם. — תודה לך, דודה! אמרו
גם אדומי־הצואר בַּצְחוֹק־עֲרֵמָה; ואחר מהם הסִפֵּתָר מאחרי אָחִיו
בשאתו בחרטמו תולעת־נוצצת, כי חפץ לעשות גם לנפשו משתה
קמן.

או נשמע צִלְצַל־כנפים וקול צַפְצוּף, וכל הקרואים באו אל
מקום המשתה. כל בעלי הכנף הִבִּיעוּ את תמחונם ואת שִׂמְחָתָם
עד התכונה היפה, וכלם הִלְלוּ את הדודה על טוֹב־מַעֲמָה
נחריצותה. — אכן הִפְלֵאת לעשות, נִבְרַת כבוד! אמר אליה
זֶרְזִיר אחד: רבות ראיתי בימי חיי, כי אני מתהלך בארץ לְאֹרְכָה
ולְרַחְבָּה, וכל ימי החרף הנני יושב בארץ מַצְרִים; אך אורים יפים
כאלה עוד לא ראיתי!

וַתֵּאָץ הדודה באורחיה למהר לשבת אל השלחן, כי דָּאָגָה
פֶּן ינוסו הרמשים. בראש השלחן פָּנוּ מקום לְרַחֵם, כי הוא הנכבד
בכל הקרואים; אבל זָנְבוּ הַסִּמָּר הִפְרִיעוּ מִשְׁבֵּת, ויבחר לעמוד
על רגליו. הדוכיפת קִדְדָה וַתִּשְׁתַּחֲו פַעַמִּים אֵין מספר. במרם
ישבה; כי כֵּן מְשַׁמָּה המיד. למה זה מִרְכִּי בַּהֲשַׁתְּחוּיֹת וּבִכְפִיפֹת?

אמרה אליה הדודה הוקנה: טוב תעשי כי תמהרי לשבת על מקומך ולשים עיניך על רמשיך אשר שמרנו עליהם כל היום. והדוכיפת עוֹתָה את חרטמה לדברים האלה, וְתִשָּׁב, וְתִסָּב את פְּרָכָתָה לאחר, לאות כי לא טוב לבה עליה.

המשתה טלא חיים, מִיָּד בראשיתו, וכל הקרואים חוּו רעתם על תכונת המטעמים, איש איש לפי טעמו. – הדודה הוקנה הזאת גסה מאד בנמוסָה. אמרה הדוכיפת: הנה טָרַחְתִּי להביא בעצמי את אֶרְחָתִי, ועוד תִּזְעַף עלי! ובדברה לקחה את אחד הרמשים, ותקצץ את רגליו וְסָס את קליפתו, וְתוֹקְקָהוּ למעלה, ובחריצות חטפה אותו בחרטמה. בְּמִוֶּבֶן הִתְעַנְּנוּ כל המסָּבִים על מְנַהֲג־אכילה זה, וכלם הָלְלוּ את חריצותה. אך הוּי פָּגַע רע! בַּעֲשׂוֹת הדוכיפת כמשפט הזה לְרַמֵּשׁ האחרון, נִפְל הרמש על ראש צפור־קנה, אשר הִתְעַלְפָה כרגע. – מִים! מִים! צַעַק בעל הצפור בְּשִׁפְכוּ על ראשה את מִי־כֹסוֹ. וְיִסָּבוּ כל הקרואים על המתעַלְפָת וּתְאֻמְצוּ להחיותה, עד אשר שָׁב רוחה אליה. אנא סלחי לי! אמרה אליה הדוכיפת וְתִקְדַּ וּתְשַׁתְּחוּ שלש פעמים: הן אנכי חפצתי אך לַעֲנֹגְכֶם בְּשַׁעֲשׁוּעִי. ואחר אמרה הדוכיפת לנפשה: אִמְנֵם טוב עשיתי לו לא באתי אל המשתה; בחרטם פָּמְנִי אֵין לאכול בקהל גדול. וְתִשָּׁב עֲצוּבָה, עד אשר החל הזורזר לשמח את הַחֲבֵרָה בְּתוֹלָיו, בַּחֲקוֹתוֹ את קול העורב, השָׁלִיוּ והתרגגלת, ולסוף הרים את ראשו ויקרא בלשון־בני־אדם: פוֹחֵ! וַיִּצְחַק כל הקהל. – אבל הגד נא לי, אמר אליו צפור אחד: איפה למדת לְדַבֵּר בלשון בני אדם? – זה ספור ארוך! ענה הזורזר: הקפוי בָּלָה ימי ילדותו בסל, ואני חייתי שְׁנָתִים ימים בְּכֻלּוֹב התלוי על פתח בית־רָצֵעַן. ובשמעי את אדוני קורא בלי חשך פוֹחִיִּים לנערים שובבים אשר הִלְעִיבוּ בו, למדה גם לשוני לקרא כזאת לכל עובר. כמוכן, לא קָבְלוּ העוֹבְרִים

ברצון את שם הכבוד הזה אשר קראתי להם, וביחוד קצף עלי
עלם יפה על קריאתי זו. ופעם אחת בעברו עלי, ואדוני אין
בביתי, ואקרא אליו כפעם בפעם: פוחו, פוחו! ויחר אפו בי
ויפתח את כלובי. ויאמר לתפשני, אך אנכי תמקתי מידו ואברח
בקראי אחריו: פוחו, פוחו! —

— נדמה לי כי אינך רעב, אמרה הסנונית אל הרחם היושב
ממולה — נהפוך הוא! ענה הלז: רעב אני מאד, אבל הנמלים
אשר הושמו לפני, מתות למחצה, וגם יש אשר נכרת ראשן.
ומאכל כזה לא יערב לחכי. — רואה אני כי תלמש עיניך לרמשי,
אמרה הסנונית: אם ישרו בעיניך הנני לתת לך אחדים מהם
ברצון.

— מודה אני לך! ענה הרחם, ויארך את לשונו עד אשר
נגעה ברמשים אשר לפני הסנונית נכחו. — הוי, מה נורא הוא!
אמרה הסנונית. הנה נבהלתי מראות לשון ארבה כזאת! — ואולם
הנמלים אינן רכות-לב כמוך, צחק הרחם: בהאריכי לשוני על
ערמת הנמלים, תעלינה עליה בשמחה ובצהלה, כי לשוני מדבבֶקֶת.
וזאת תיטב בעיניהן. וכאשר תמלא לשוני מהן, או אֶבְלָעֵן בֶּן־
רגע, והן שמחות בגורלי לנוח בקבתי: — הוי, אכזרי! קראה
הסנונית. — ואת מתמדי, הנך רחמניה? אמר הרחם: שמעתי כי
בצאתך לצוד זבובים לא תדעי חנות, גם את. ובעלך ספר לי
כי ששים זבובים ורמשים ליום הם אֶרְחֹת־תמיד לך. ואולם נחדל
נא מזאת: הגידי נא לי, מדוע לא באת אל סדר־הנשואין היום
בבקר? — איך תשאל כזאת! ענתה הסנונית: התוכל אם משפחה
גדולה, אם לעשרה ילדים אשר הרממם לא ידע שְׁבִעָה, לנמש את
ביתה יום תמים? הן עלי לשַׁחֵר לטרף בְּדִי (בעד) אפרחי! ואף
אמנם רב מספר הזבובים והרמשים אשר אֲשַׁמִּיד בכל יום, אבל
במוחה אני כי האכר הנר בקצה היער, סְּבִיר לי תודה על כל

החסד אשר אני עושה לו. כי לולי עמלתי להכחיד את הרמשים החונים גדודים, גדודים, על עצי הפרי בגנו, כי עתה לא נשאר שְׂרִיד מפרי העץ! –

–הָאָכֵר מְכִיר תּוֹדָה? קראה צפור אחרת: אל תִּזְאָל להאמין בזאת! לוֹ הִכִּיר לָנוּ תּוֹדָה כִּי עֵתָה לֹא הִרְשָׁה לִבְנֵינוּ לִקְחַת אֶת קִנְיָנוּ וְאֶת אִפְרָחֵינוּ. עוֹד בְּיוֹם אֶתְמוֹל, בְּעֶבְרִי עַל פְּנֵי אֶחָד הַשִּׁיחִים, שָׁמַעְתִּי קוֹל מִתְנַפֵּחַ: הוּא, יִלְדִי, הוּא מִחֲמַדִּי! אֵיכֶם עֵתָה? הִנֵּה תִּגְנְעוּ בָרֶעֱב! בָּאתִי אֶל הַשִּׁיחִים, וְהִנֵּה שְׁנֵי צִפְרֵי קָנָה עוֹמְדִים וּמְבִיטִים בַּתּוֹנֶת־לֵב אֶל קֶנֶס הָרִיק, וְלִבִּי חָשַׁב לְהִשְׁבֵּר לַמְּחֹזָה הַיּוֹנָן הַזֶּה. אֵהָה, קֵרָא הָאֵב, נַעַר רַע־לֵב לִקְחָם מֵאֵתָנוּ! יִלְדִים נִחְמָדִים, הִילִילָה הָאֵם: כִּבֵּר יָדְעוּ קֵרָא אֲבִי!

–נֹרָא הִדְבֵּר! קראה הסנונית וְזָכְרוֹן יִלְדִיהָ עָלָה עַל לִבָּהּ: הִנֵּנִי עוֹזֶבֶת אֶתְכֶם, בְּעֵי. אִמְנֵם אִישִׁי שׁוֹמֵר עַל יִלְדֵינוּ, אֲבָל טוֹבִים הַשָּׁנִים מִן הָאֶחָד.

–לֹא כָל בְּנֵי הָאָדָם רַעִים וְאִכּוֹרִים הֵם, אָמַר צִפּוֹר־מְזֻמָּר צִעִיר לִימִים: וְלִמְשָׁל אֲנִי בִנְפִי מִקְנִי, הִרְיַמְתִּי נַעֲרָה קִמְנָה מִן הָאָרֶץ, וְתִתְאֲמָן בְּכָל יִכְלָתָהּ לְהַשִּׁיבֵנִי לְאֹבוֹתַי, וְכֹאשֶׁר לֹא הִצְלִיחַ לָהּ, הִבִּיאֲתָנִי אֶל בֵּיתָהּ, וְתִכְלַלְנִי וְתִמְשָׁחֵנִי כְּאִם־רַחֲמָנִיָּה. הִיא לֹא נִתְּנָה לְאַחִיָּה לִגְנֹעַ בִּי, וְרַק מִרְחוֹק הִרְשָׁתָהּ לָמוּ לְהַבִּיט עָלַי, אַחֲרֵי הַנִּיחָם יְדִיהֶם עַל גִּבִּם. חָפְשָׁה שְׁלָמָה נָתַנּוּ לִי בַּחֲדָר, וְאִסְכִּין עִם כָּל בְּנֵי הַבֵּית, עַד כִּי אֲכַלְתִּי אֶתֶם יַחַד בַּעַת אֲרַחֲתֶם, אִף שְׁתִּיתִי מִכּוֹס אֲבִי־הַבֵּית; וְאַתֶּם יוֹדְעִים מַה מְרַגְזִים וְמַה רָצִינִים הֵם פְּנֵי אֵב מִבְּנֵי־הָאָדָם! קִנֵּי הִיָּה מִשְׁתַּצֵּעֲצוּעָה קִמְנָה. – מַה זֹּאת צִעֲצוּעָה? שְׂאֵלָה הַדּוֹכִיפֶת. – קִשָּׁה לִי לְהִבְיֵן הַדְּבָר, עֵנָה הַצִּפּוֹר הַמִּסְפָּר: זֶה יֶלֶד קֶטָן, קֶטָן מְאֹד, אֲשֶׁר לֹא יָנוּעַ וְלֹא יָזוּעַ, וְאֲשֶׁר הִילָדוֹת מִשְׁתַּעֲשְׁעוֹת בּוֹ. – אִם כֵּן, יֶלֶד מַת הוּא! אָמְרָה הַדּוֹכִיפֶת. – אֲבָל לֹא כֵן! עֵנָה הַצִּפּוֹר: זֶה יֶלֶד אֲשֶׁר לֹא חָי מְעוֹדוֹ.

—לא אבין דברך, אמרה הדוכיפת: הן ילד אשר לא ינוע ולא יזוע, מת הוא, ומה מגונה הוא להשתעשע בילדים מתים! —
החרישי נא, אשתי, אמר אליה בעלה: הן דברים כאלה נשגבים
הם מבינתך הקצרה! — והצפור המזמר הוסיף לספר: כאשר גדלתי
וחכמתי שלחוני לחפשי —

—האח, אנשים טובים! קרא הקפוז: ואתה לא הוספת
לראותם עוד? — ומדוע לא? ענה המספר: בקרא לי גברתי הקמנה
דרור (קרא דרור-שלח לחפשי), בכתה מאד, ותאמר: לך לשלום,
יקירי, לצפרים נחוי הדרור, הא לך חפשתך; אהבתיך ואחפץ
באשרך! גברתי ממנה בלב גפעם, ובכל זאת הייתי מאשר, כי
זה ימים רבים נכסף נכספתי להתעופף תחת תכלת-השמים.
אֶרְחִמִי (הלכתי) לחברה עם עדת צפרים עליונים ואתעלם בחברתם
כל היום, אך בבא הערב — אה, רעי, לב חם בקרבנו, אנחנו
הצפרים המזמרים, — בערב ונאנהה אחרי גברתי הקמנה, ואָעוֹף
אליה. ומה גדל אֶשְׁרֵנוּ בהתראותנו פנים! היא השכיבה אותי
במִטָּתִי הקמנה, ובבקר עֲפַתִי לי, וכן עשיתי יום יום, שנה
תמימה. — לו הייתי אני תחתך, אמרה צפור אחת: אזי לא רבה
אמונתִי ככה, אנכי הייתי מפחדת תמיד פן יתפשוני ולא ישלחוני
לחפשי. ובכלל, אך טוב לנו להשמר ולהזהר מבני האדם. —

לקצה השלחן התעוררה שיחה־מְנָה מאד, בין העופות. —
לא אדע, אמר הקפוז: מדוע הנני שחור כָּלִי, ומדוע צפור-
הדרדר רבים צָבְעוּ, כחמשה וששה? —

—איך לא תדע את הדבר? ענה צפור הדרדר: הן ספור
עתיק הוא הנודע בכל העולם. — ספר נא לנו! קראו כל בעלי
הבנף.

—לא אדע אם אמת נכון הדבר, אבל הנני לספרו לכם,
בכל אשר שמעתי מפי אבִי־נְקִי: כברא ה' את עוף השמים, יצַרם

מחמר, ולכן היו פֶּלֶם אֲמָצִים כַּעֲיֵן החומר. אז קרא אלהים אל מלאך-קטן, ויצוהו למשקם בצבע. המלאך הציג את כל הצפרים על שלחן אָרוך, המלא המון סירות-צבָּעִים ומַצְבָּעִים קטנים. בראשונה צָבַע אותם צָבַע אחד: את אלה צָבַע שחור, פֶּקֶפוּ; את אלה-לָבֵן, בִּיוֹנָה; את אלה-צהוב, כַּצְפוֹר הַקִּנְרִי; וכן הלאה. אז נסוג המלאך אָחֹר כַּמַּעַט, להתבונן בַּרָשָׁם המראה. ויחשב לנכון, כי שני צבָּעִים לְעוֹף יִגְדִּילוּ תַפְאֲרָתוֹ; ויעש כן לדרור-הזהב, לָרָחַם וּלְאֲדָמִי-הַצּוּאָר. עתה, אמר המלאך: הבה, אמשח נא את העוף אֶךְ-הַחֲרָטָם הַזֶּה, בשלשה צבָּעִים, שחור, לָבֵן וְחוּם. — זאת היתה אִם מִשְׁפַּחְתִּי, אמרה הדוכיפת. — והמספר הוסיף ויאמר: אבל צָבַעִי הַדּוּכִיפָת לֹא הִפִּיקוּ רִצּוֹן מֵאֵת הַמַּלְאָךְ. נִנְסָה נָא פְּעֻרֹבָה אַחֶרֶת, אמר, ויקח עוף אחר וַיַּצְבָּעֵהוּ אֶת הַבֶּטֶן וְהַצּוּאָר אֲדָם נִפְלֵא, וילבישהו מעיל אָמִץ, וַיַּצְנִפְהוּ מִצְנַפֶּת שַׁחֲוֵרָה, וגם את כַּנְפָיו וּזְנָבוֹ מִשְׁח בַּצָּבַע שַׁחֲוֵר. —

—זה הָפֶס, הָתֵם! קראו כל המִסְבִּים. — והמספר הוסיף: עתה שִׁמַּח בַּחֲלֻקְךָ, אמר אליו המלאך הַצּוּבֵעַ, הִנֵּךְ יִפָּה עַד מֵאֵד! אִמְנֵם הַנְּנִי מְרוּצָה, עֵנָה הָעוֹף, אֲבָל, אֲבָל חֲרַטְמִי עֵב מֵאֵד. אל תתאונן על הדבר הַזֶּה, עֵנָה הַמַּלְאָךְ, זֶה יִהְיֶה לְךָ לִישׁוּעָה בַּתְּקָרוֹת לִפְנֵיךְ פְּרָדוֹת וּרְמָשִׁים הַקָּשִׁים לַפִּצּוּחַ, או תִּוְרָה לֵה' כִּי נָתַן לְךָ חֲרָטָם כֹּזֵה. אַחֲרֵי פְּלוֹתוֹ לַצּוּבֵעַ אֶת כָּל הַצְּפָרִים, מָחָא בַּכְּפִי, לֵאמֹר: עוֹפוּ לָכֶם! ויעופו. ויהי בַּהֲפָנוֹתוֹ שְׂכָמוֹ. והנה מֵאַחֲרֵי סִיר-צָבַע נִשְׁקַף צְפוֹר קָטָן. מה זאת? הַשְׂכַּחְתִּיךָ? שָׁאֵל הַמַּלְאָךְ. אִמְנֵם כֵּן, עֵנָה הַצְּפוֹר נִכְלָם. ומה אַעֲשֶׂה לְךָ אִפּוּא? אמר המלאך: וְהַצְבָּעִים אֲזַלּוּ מִסִּירוֹתַי! עֲלִיךְ אִפּוּא לְהִשָּׂאֵר אִמִּץ! אֲנִי, אֲדוּנִי, הַתַּחֲנֵן הַצְּפוֹר: הַנְּנִי קָטָן מֵאֵד, אוֹלִי יִשְׁפְּקוּ שְׂרִידֵי-הַסִּירוֹת לַצְּבָעִי. הִבֵּה נִנְסָה, אמר הַצּוּבֵעַ הַקָּטָן, וַיִּמָּח בַּמַּצְבָּעוֹ אֶת שְׂרִידֵי צָבַע הַחוּם אֲשֶׁר לִפְנָיו, ויִמְשַׁח בּוֹ אֶת גּוֹ הַצְּפוֹר, לֹא חֲסַר בְּלִתִּי אִם

לבטן ; ויקח שרידי צבע לבן לבטן, ואחר מצא מעט צבע שחור וימשח את הכנפים ומקצת (חלק) הראש. אולי יש גם מעט שֶׁשֶׁר, אמר הצפור, כי נדמה לו אשר מראה-צבעיו בָּהָה מעט. אין אף מאומה! ענה המלאך. צר לי מאד, אמר העוף ויִרְחֶף ממעל לסירות, ופתאם קרא: הנה נִטֵּף אֶדָם על פני השלחן, אנא מִשְׁחֵנִי בו מסביב לחרטמי. ויעש המלאך את בקשתו. ובראות הצפור מעט צבע-חום על שפתי הסיר וימרק בו את כנפיו. הוי, נוֹבֵל! אמר המלאך: אתה נִמְשַׁחַת אחרון והנך יפה מכל חבריך! פֶּתַר לי זעיר. הנני לִדְרוֹק עליך עוד רְסִיסִים לְבָנִים אחדים. עתה הנך כְּלִיל־יָפִי. עוף לך! אבל הצפור לא מָשׁ מִמְקוֹמוֹ, ויאמר: עוד לא קראת לי שם, ועוד לא הגדת לי מה יהיה מאכלי. ויִקְחָהוּ המלאך ויוליכוהו אל צמח הַדְּרֵדֵר, ויאמר: הצמח הזה יהיה לך לֶאֱכֹלָה, בְּנִירָאֵם קוראים לו "צמח רע", אבל יִרְעוּ פִּאֻהַ לֶחֶךְ, ולפי מֵאֲכֹלְךְ אקרא לך צפור-הַדְּרֵדֵר.

—האח, מה יפה הספור! קראו כל הצפרים. רק הורויר לא

הטה און קשבת לספור צפור הַדְּרֵדֵר. הוא לא נָרַע עֵין מהאורים אשר ממעל לשלחן; ואם כי המטעמים אשר נתנו לו היו טובים ושונים, בכל זאת בָּמָה בָּשָׂרוּ לְבַלֵּעַ תולעת אחת. ואולם בראותו כי אין נוֹגֵעַ בתולעים, לא עָרַב לָבוֹ גם הוא לִמְלֵא תִאֲוָתוֹ בעצמו, וירנע את רוחו באמרו לנפשו כי את התולעים חֲשָׁבוּ לְקִנּוּחַ-הסעודה, וכי עוד מעט יֵעָלוּ אותן על השלחן. אבל קִנּוּחַ-הסעודה עָבַר, הַשִּׁיחֹת והומירות החלו, ותולעים לא הוֹשְׁמוּ לִפְנֵיו. אז לא יכל להתאפק עוד; ויהי בְּמִחָא כל הקהל כְּפִיהֶם להודות לצפור הַדְּרֵדֵר על סִפּוּרוֹ, ויִחַטֵּף הורויר תולעת אחת ויבלענה חיש מְהֵרָה, ואין רואה. אך פתאם חֲשָׁבוּ הַכּוֹכָבִים בְּקוּרֵי-הַעֲכָבִישׁ. ותרֵא הַדּוּדָה הִזְקָנָה, ותעווֹב את מקומה, ויִתְרַץ אל התולעים לדעת על מה זה אָסְפוּ (הסירו) נְגִהָם. והנה התולעים שוכבות על הארץ וחסות

להמלט ממקום החג. נָכְלָה היא! אמרו אל הדודה: הנה אנחנו
 בָּאנו לִפְאָר את חֲגֻכֶּם, והורויר בא ויאכל אחת מאתנו לעיניך,
 ואין נוער בו, כמו היינו תולעים פְּשׁוּמוֹת! – הדודה נְבוּכָה מאד,
 כי לא עָרְבָה לבה להוכיח את הורויר על דרכו. אך למען רצה
 את התולעים, נגשה אל החתן וַתִּלְחַשׁ דבר באזניו. אז קם החתן
 וישם אות כי חפץ הוא לנאם נאָם, ויִחְרִישׁוּ כל הקהל, – רעי
 היקרים! אמר החתן: הנה זה היום שְׁקִינִיתִי, יום שְׁמַחַת־לבי.
 וביום־אֲשֶׁר־יָרַשׁ לבי דבר טוב, ואני דורש מכם כי גם אתם
 תִּתְחַבְּרוּ עִמִּי במעשה הטוב אשר אני אומר לעשות. הנה אתם
 רואים כי תולעים־נוצצות חִבְרוּ יחדו לִפְאָר את החג ולהאיר את
 מִשְׁתֵּנוּ, ואני יודע כי רבים בכם אוכלים בָּאוֹת־נֶפֶשׁ את התולעים
 האלה. הבה, רעים, הנני שואל מִכֶּם חסד למענן: לִזְכֹּר יום
 חֲתֻנָּתִי, אל תוסיפו לִנָּנֵעַ בהן לרעה! ובכן הנני נושא כוסי ושותה
 לַחֲנִי התולעים!

–תְּחַיֶּינָה התולעים־הנוצצות! קראו כל הצפרים במקהלה. –
 אז הָאִירוּ התולעים את אורן שבעתים, כי בסור פָּחוּךְ הִפִּיקוּ נִגְה
 ככל יכלתן.

אז תָּחִלוּ הוֹמִירוֹת והמחולות. אך פתאם עמדו כלם תחתיהם,
 ויִחְרִישׁוּ: כי קול שִׁירַת הַזְּמִיר נִשְׁמַע. הזמיר לא יכל לבא אל
 חֲתַנַּת רעיו הפרגים, לכן כָּבְדָם בְּשִׁירָתוֹ מרחוק. וַיִּפּוּצוּ כל הצפרים
 וַיִּשְׁמְטוּ ביער לבקש את הזמיר, ולהאזין לשירתו הנעימה מקרוב;
 רק הדודה נשארה על מקום המִשְׁתָּה.

שִׁיר הַזְּמִיר תָּחֵל, והצפרים לא שבו. גם החתן והכלה לא
 שבו. וַתִּקְצֹץ הדודה מאד ותאמר: לא יֵאֱמִינוּ כי יִסְפֵּר! הִכָּה יְהִים
 מִשְׁתַּחֲתָנָה? בימי נעורי לא נָהֲגוּ כן! מרוב יגונה ומרוב
 מחשבותיה נפלה עליה פִּרְדָּמָה עוֹה, וַתִּישֶׁן. – ומִמָּחֶרֶת היום
 ההוא שכבו הצפרים מְפֹרָדִים ומְפֹרָדִים ביער, כי עָמַל החג ושִׁירַת

הומיר הפילו עליהם תרדמה עזה. ובהקיצם משנתם, והנה כבר יצא השמש; ויתבוששו מאד, ויתגנבו אל קניהם בכלמה ובמכוכה גדולה.

112.

ההתערבות.

Погрузиться въ воду,	טויכען,	1 צלל, צולל.
водолазъ	טויכער	
Запасаться пищею	זיך מיט	2 ה'צמיד (ציד).
	נאָהרונגסמיטטעל פֿערזאָרגען	
Запасъ, пища	קאָסט פֿאַרראַטה,	3 צדה.
Закладъ	וועטטע	4 ה'תערבות.
Мѣхъ	שלוין	5 חמת.
Подкрѣплять, (под-	שטאַרקען, (אונטערשטימטען)	6 סעד.
держивать)		

1) s'enfoncer, Ploneugr.—to sink, Diver. 2) s'approvisionner.—to stock one's self with aliment. 3) Provision.—Aliment. 4) Gageure.—Bet. 5) Outre.—Bag. 6) fortifier, (soutenir).—to fortify, (to sustain).

יושבי ארץ אנגליה שוחרים מאד להתערב על כל דבר קטן וגדול. ויהי היום ויבא איש אנגלי אל עיר אחת בצרפת, לראות ולהראות; והאיש שוחה חרוץ. וישאל האנגלי את אנשי המקום לשוחים ולצלולים המהללים אשר בעיר. והנה נגש אליו איש צרפתי, ויאמר: אני השוחה הראשון והצלול הראשון בכל ארץ צרפת! — א! אמר האנגלי: גם אני אינני האחרון במלאכה הזאת בארץ מולדתי. ובכן, הבה נתערב, ונראה מי מאתנו יגדיל לעשות.

—נכון אני לעשות חפצך, ענה הצרפתי: יַעֲרֵנָא את המועד והמקום והודיעני את תַּנְאִיךְ — המועד יהי מחר בבקר, אמר האנגלי: והמקום פֶּה בִּים אשר ליד העיר, וְתַנְאִי — עשרת אלפים שקל; לאמר: אנחנו נשחה בים, קרוב אל הַחֹף, עד אשר יֵיעַף האחד, ומי אשר ייעף ראשונה הוא ישלם לרעהו את כסף ההתערבות עשרת אלפים שקל. — הצרפתי נאות ברגע לתַנְאִים האלה.

ביום המחרת בא האנגלי אל שפת הים, נכון להתנפל במים; וירא והנה הצרפתי כבר מַחֲכָה לו, והוא נושא על שִׁכְמוֹ שֶׁק גדול מאד.

—מה השק הזה? שאל האנגלי, אשר היה נכון לרדת המימה בלי כל מאומה. — זה צִידָה לָדָרֶךְ! ענה הצרפתי: בִּשְׁק הזה יש מעט לחם, מעט בשר, מעט גבינה, גם חֲמַת־מים, כי הן מִי־הים הַמְּלוּחִים אין לשחות; וגם שלשה בִּקְבֻק־יִין לקחת אתי לַחֲזֹק פָּחִי.

—אבל למה לך כל אלה?

—למה? הָאִמְנִם תֹּאמַר לְהַמִּיתֵנִי ברעב? הן כּוֹאֵת לא

הַתִּנְיָנוּ!

—ואנכי דמיתי כי די לנו לַסְעֹד לִבְנוֹ מעט מֶרֶם נָחַל את מלאכתנו, ואת אֲרֻחַת הַצְהָרִים נאכל אחרי הַתְּמוּנוֹ את העבודה — רב תודות לך, אדוני! אבל אנכי אינני חפץ לָצוּם זמן רב כּוֹה. — זמן רב? עֲד־מִתִּי אֶפֶא תֹאמַר לשחות בים? שאל האנגלי במבוכה גדולה.

—לא ארע עד מתי יֹאדִיךְ פָּחִי. אבל יש אשר אֶשְׁחָה שלשה, ארבעה ימים רצופים, וצידה לדרך אני לוקח תמיד לְשִׁבְעַת מִים, הלא פֶּה יֹאמַר: בְּנִסְעֶךָ לַיּוֹם הַצִּמִּיד לְשִׁבְעַת! — האנגלי לא דָּבַר דבר, וַיִּשְׁתַּחוּ אל הצרפתי, ויוציא מכיסו את עשרת אלפים

השקלים, ויתנם לצרפתי, ויברכהו בשלום, וישב לארצו ולעירו.
 כן זכה הלץ הצרפתי בהתערבותו, מבלי אשר נודע לאיש
 הניכל הוא לשחוח אם אין.

113.

תשובת הפילי.

Возвращение т. е.	ריקקתו ד. ה.	1 תשובה (שוב).
исправление	בעסערונג	
Капать, слезить	טראפֿעלן, טהראַנגען	2 דלף.
Наслаждаться	געניעסען	3 הנהי*.
Отвращение	אַבשייא, עקעל	4 דראַוין.
Лѣстница	לייטער	5 סקם.
Свято обѣщать, дать	נעלאַפֿען, הייליג פֿערשפּרעכען	6 נדר.
Обрѣзывать (дерево)	בעשניידען (בונים)	7 זמר.
Ожесточать	פֿערשטאַקט זיין, גרויזאם האַנדעלן	8 תקשיח.
Обѣтъ	נעליבדע	9 נדר.

1) Retour (Réparation). — Return, (Repairing). 2) dégoutter, pleurer.—to drop, weep. 3) jouir.—to enjoy. 4) Aversion. 5) Échelle.—Ladder. 6) vouer, promettre. — to vow, promise. 7) tailler (les arbres).—to cut (a tree). 8) endurcir.—to harden. 9) Voeu.—Vow.

בבית קמן העומד בנן גדול מחוץ לעיר, נר עליון. כליון היה
 איש עשיר, אבל כילי עד מאד, ולכן חי בצר ובמצוק, כי חס על

פספו, ולבו לא נתקוהו לקנות לו גם צרכיו הנחוצים. לבו היה לב אבן, ולא חמל על דל ולא עשה טובה לאיש, לכן שנאוהו כל אנשי עירו, ושמו היה לדראון בפי כל.

ויהי היום וכליון יושב מאז הבקר על ראש עץ-פרי לזמרו, ותקרב נערה קטנה אל העץ ותאמר בקול מתחנן: אדוני כליון... ויט כליון את ראשו לראות את הדובר בו. ובראותו כי הנערה לובשת קרעים (בגדים קרועים) ענה קשות: מה לך ולי? המרס תראי כי עושה אני במלאכה? אנא, אדוני, אמרה הנערה ועיניה דלפו מתנוגה: אמי חולה, חולה מאד, והקר חוק מאד. — צר לי מאד, ענה כליון: אבל הן לא אני אשם בזה, ומה אעשה לך אפוא?

— אהה, אדוני, הנה יש לך עצי-קצער הרבה, אולי תיטיב עמנו לתת לי גזרי-עצים אחדים להשיק פגורנו, ונודך מקרב לב. — מה זה עולה על לך? המרס תדעי כי איש מספן אנכי? לא אוכל לתת לך מאומה. לך בקשי נדבות מאת אחרים! — הנערה חפצה לפצור בו עוד, אך בראותה כי הסב פניו ממנה, וכי שב לעבודתו, נתקשח ראשה בעצבון ותלך לה.

כליון כבר כלה את מלאכתו, והנה קול שאון דק עולה באוזניו; ויבט לארץ וירא והנה קהל נערים שובבים לקחו מערכת העצים אשר בגן ויברחו.

— הוי, פוחזים, הנני אליכם! קרא. והנה הוא יורד מענף אל ענף עד הענף התחתון אשר עליו גשען הסלם — אך, הוי צרה! הסלם איננו! והעץ גבה מאד ובלי סלם אין לרדת מעליו. — אתם בני-בלעל, קרא כליון בועף אחרי ערת הנערים: אתם הפוחזים לקחתם את הסלם! אבל אני אימרכם קשה ואגמול לכם כמעלליכם! — הנערים הפכו פניהם אליו, ובראותם כי קצרה יד

אויבם מעשות להם רעה, ויקרבו אל העץ, ויחלו להלעיב בכליון וללעג לו.

— השיבו לי את פִּלְמִי! צעק כליון בחמה. — האנחנו לקחנוהו? אמר אחד הנערים וַיִּצְחַק: שור תחתיך וראית אותו. — ואף אמנם הסלם שכב על הארץ לרגלי העץ; וַיֵּשׁ לְשַׁעַר כִּי הָעֵץ אֲשֶׁר רַעְתָּה בִּקְרַבְתּוֹ נִנְעָה בְּסֵלָם וּתְפִילָּהוּ אֲרֻצָּה. — אם אתם לא לִקְחַתוֹהוּ, הרימוהו נא והציבוהו אל העץ! קרא כליון. אבל הנערים לא משו ממקומם, ויִּצְחָלוּ בְּקוֹל גָּדוֹל, וַיֹּאמְרוּ אִישׁ לְרֵעֵהוּ: מִי זֶה יִזְאֵל לַעֲשׂוֹת בִּקְשָׁתוֹ! הֵן אִם יֵרֵד מִהָעֵץ וְהָכֵנּוּ! — וּבִלְעָדִי זֹאת, הִנֵּה אִישׁ רַע הוּא, אֲשֶׁר לֹא יַעֲשֶׂה טוֹבָה לְאִישׁ; יִשְׁבֹּנָא עַל הָעֵץ! אָמַר הַשֵּׁנִי. — כֵּן הוּא, אָמַר הַשְּׁלִישִׁי: כִּילִי זָקֵן הוּא, אֲשֶׁר יִרְעִיב אֶת נַפְשׁ בְּהֻמָּתוֹ, כִּי עַל כֵּן נִקְסָה הָעֵץ אֶת נִקְמָתָהּ מִמֶּנּוּ! —

כֵּן הוֹסִיפוּ לְדַבֵּר וּלְהַתֵּל בְּאֶסֶר הָאֵמֶלֶל. וּבִרְאוֹת כָּלִיוֹן כִּי אֵימָתוֹ לֹא תִבְעַתָּם, הִתְחַל לְדַבֵּר תַּחְנוּנִים; אֲבָל גַּם תַּחְנוּנָיו לֹא עָשׂוּ פְּרִי, הַנְּעָרִים הִקְשִׁיחוּ לָבָם וּלֹא נִעְתְּרוּ לוֹ וַיִּכְבְּדוּ עוֹד אֶת לָבָם וַיֵּלְכוּ לְדֶרֶכָם, וַיַּעֲזֹבוּ אֶת כָּלִיוֹן לְגוֹרְלוֹ הַמֵּר. — אִזּוֹ נִשְׂא כָּלִיוֹן אֶת קוֹלוֹ וַיִּצְעַק לַעֲזוּרָה, בְּכָל פֶּהוּ. אֲבָל מִי יִשְׁמַע קוֹלוֹ? הֵן בְּבִיתוֹ אֵין אִישׁ בִּלְעָדוֹ, וְהַעִיר רַחוּקָה כַּמֶּהֱלֵךְ חַיִּי-שְׂעָה. וּמָה אֲפּוֹא יַעֲשֶׂה הָאֵמֶלֶל? בְּרֵאשׁוֹנָה חָשַׁב לִקְפוֹץ מִהָעֵץ אֲרֻצָּה, אֲבָל כִּרְגַע נָחַם מִמַּחֲשַׁבְתּוֹ, כִּי זָקֵן הָאִישׁ וְחָלַשׁ. וַיִּירָא פֶּן יָמוּת בִּקְפִיצָתוֹ. כִּי אֵף אִם גַּם חֵי בִלְחָץ וּבִמְצוֹק מִצְרוֹת-עֵין (כִּילוֹת), בְּכָל זֹאת דָּבָקָה נַפְשׁוֹ בַּחַיִּים, וְאִישׁ לֹא יֵרָא אֶת הַמָּוֶת כַּמָּהוּ.

בֵּין כֵּה וּכֵה וְהַיּוֹם כֵּד, וְרוּחַ סַעֲרָה הִתְחַלְלָה וְתֹאמַר לַעֲקָר מִשְׁרַשׁ אֶת הָעֵץ אֲשֶׁר יֹשֵׁב עָלָיו כָּלִיוֹן. עֵתָה אֶבְדָּה כָּל תְּקֵנָה. (תוֹחֶלֶת) כִּי מִי יַעֲבֹר בְּדֶרֶךְ הַזֶּה, בְּסַעֲרוֹת-רוּחַ וּבִמַּשְׁרוֹת-עֵץ? גַּם הַבְּהֵמוֹת חָשׂוּ מִפְּלֹט לֵהֵן, וְגַם הַחֲתוּל אֲשֶׁר הִתְהַלֵּךְ בְּנֵן, הִתְחַבֵּא עֵתָה בְּאַחַד הַחוּרִים, וּמִשָּׁם הִבִּיט בְּמִנוּחָה עַל אֲדוֹנוֹ הָאֵמֶלֶל. —

הוי, פֿפּוי־טובה! קרא כליון אל החתול: למה תראה בצֶרֶת־אֲדוֹנְךָ וְתַחֲרִישׁ! הלא אתה גִּקְרַת בעיני מכל האדם והבהמה, ועוד היום בִּבְקֶרְךָ נתתי לך פת־לחם אשר מְנַעַתִּיהּ מאיש אביון. הוֹאֵת תּוֹדֶתְךָ עַל חֲסָדִי וְאֶהְבְּתִי? עֵתָה רוֹאֶה אֲנִי כִי אַךְ אֵנִי לֵיתֵי לַעֲשׂוֹת מִיֵּשׁוּעָה... אַךְ מִי יוֹדֵעַ? לֹא הִיָּה לִי בֵן, כִּי עֵתָה אֲוִלִי הִיָּה לִי לִישׁוּעָה. הִנֵּה הִילָרָה הֶעֱנִיָּה, אֲשֶׁר בִּקְשָׁה עֲצִים, אֹהֶבֶת מֵאֹד מֵאֹד אֶת אִמָּהּ, כֹּאֲשֶׁר נֹכַחְתִּי מִדְּבָרֶיהָ. אֲכֵן הִרְעוּתִי לַעֲשׂוֹת כִּי מְנַעַתִּי מִמֶּנָּה גּוֹרִיעֵץ אַחֲרָיִם. וּמִי יוֹדֵעַ? אֲוִלִי יִסְרְנִי אֱלֹהִים עַל רָעָה לִבִּי – וְאֲוִלִי עָלַי לְמוֹת פֶּה עַל הָעֵץ... אֲבָל זֹאת אֶדְרֹךְ, כִּי אִם אֶנְצֵל הַפֶּעַם, וְנִהַפְכְתִּי לְאִישׁ אַחֵר וְלֹא אוֹסִיף עוֹד לַחֲיוֹת בַּלְחֵץ. וְאַתָּא מֵיָּמֶיךָ לְהֵנֹת מִהוֹנִי, וְאַהֲבָה מֵעַתָּה גַם אַחֲרָיִם. אָ, הֲנִי נִשְׁבַּע לְבַלְתִּי מְנַעֵי עוֹד טוֹבָה מֵאִישׁ. מַלְבָּד לַחֲתוּל הָרֶעַ הַזֶּה... אֲבָל אֵיךְ אֶנְצֵל?

וְהַגִּשְׁם שׁוֹמֵץ בְּרֹם, וּבְגָדֵי כְלִיּוֹן רָטְבוּ עַד הַבָּשָׂר. הוּא מַה גּוֹרָא הוּא! לֹא בָּא עֵתָה אִישׁ לַעֲזוּרָתִי!... אַךְ מִי יִצְלִינִי? הֵן בְּלִם שׁוֹנָאִים אוֹתִי שְׁנֵאת־קְמוֹת, כֹּלֵם יִשְׁמַחוּ לְשִׁמּוֹעַ כִּי מָתִי פֶה. בְּרֹד, גָּעוּב. – אַךְ מַה זֹּאת? קוֹל צַעֲדִים אֲנִי שׁוֹמֵעַ! חוֹשׁוּ לַעֲזוּרָתִי! הוֹשִׁיעוּ! הִצִּילוּ!

– מִי קוֹרָא לִי? נִשְׁמַע קוֹל נַעֲרָה קִמְנָה. – אֲנִי, נַעֲרָה טוֹבָה! סִלְחִי לִי, שְׂאִי נָא לְפִשְׁעִי! רְאֵי הֲנִי הוֹלֵךְ לְמוֹת, הִצִּילִינִי נָא וְאֲנִכִּי אֲתֵן לְךָ עֲצִים כֹּכָל חֲפֶצֶךְ. אֲבָל בָּאִי נָא, בָּאִי. – עוֹד לֹא כָלָה לְדַבֵּר וְהַנַּעֲרָה נִגְשָׁה אֶל הָעֵץ, וּכְרַנַּע הִצִּיבָה אֶת הַסֵּלֶם. כְּלִיּוֹן יָרַד מִהָעֵץ, וּבִהְמוֹן־לְבוֹ חִבַּק אֶת הַנַּעֲרָה בִּזְרוּעוֹתָיו, וַיִּשָּׁק לָהּ, וַיְבַטִּיחֶנָּה לְתֵת לָהּ אֶת כָּל חֲפֶצֶה. – לֹא נָתַתְּ לִי מֵעַתָּה עֲצִים בְּעֵבֹר אֲמִי! עֲלֶיךָ הַנַּעֲרָה. וַיִּשְׁתַּחֲוֶה כְּלִיּוֹן עַל בִּקְשָׁתָהּ הַמְּצַעֲרָה, וַיִּמְהַר וַיִּנְאַנֶּה (וְאֶגְרִי־קֶשֶׁר) אֶנְדֶּת־עֲצִים, וַיִּשֶׁם עַל שִׁכְמָהּ, וְגַם בְּסֵף נָתַן לָהּ. וּבִלְכָתָה הַבְּטִיחַ אוֹתָהּ לְבֹא לְבַקֵּר אֶת אִמָּהּ הַחוּלָה.

בלילה הזה, מרם ישכב על מטתו, התפלל לה' ממעמקי לבו, וַיִּזְדַּר נָדָר לַעֲזוֹב אֶת דְּרָכָיו הָרָעִים. אִם הָיִתְּ אֶת גְּדֻרָּו וּמִהוּמָם הָהוּא נִהַפֵּךְ לְאִישׁ אֲחֵרִי: יָדוֹ פָּתַח לְאֲבִיוֹן, וַיַּעַשׂ טוֹבוֹת לְכָל אִישׁ; עַד כִּי יֵצֵא לוֹ שֵׁם בְּכָל הָעָרִים אֲשֶׁר סָבִיבוֹתָיו, וַיְהִי אֱהוֹב וּמִכְבָּד מְכֹל. "הִנֵּה כְּלִיֹּן הַטּוֹב" ! אָמְרוּ מְתִיעִירָו בַּעֲבֹרָו עַל פְּנֵיהֶם, וְעַל זֶה שִׁמַּח מְאֹד. —

114.

הַמִּתְבּוֹדֵד.

Пещера	הַתְּהַלֵּעַ	1 מַעְרָה.
Не попадать въ цѣль, (прошибаться)	פֶּעַרְפֶּעַה־לֵּעַן, פֶּעַה־לֵּ שִׁיעֵסֶעַן	2 תִּחְמָא.
Крыть, скрывать	בַּעֲדַע־קַעַן, בַּעֲדַע־כֶּעַן	3 סָפֵן.
Воскъ	וּזַא־כֶּם	4 דּוֹנֵג.
Отрека́ться, воздержива́ться	וִיךְ צוֹרִיק־צִיעִה־עַן, עֲנִמְזֹא־נֶעַן	5 הַנָּזֵר, הַזּוֹרֵר (זֹר).
Пусты́нникъ	אִינּוּיַעֲדֵלֶעַר	6 מִתְבּוֹדֵד.

1) Antre. — *Cavern*. 2) manquer (But). — *to miss (the aim)*. 3) couvrir (d'un toit). — *to cover (roof)*. 4) Cire. — *Wax*. 5) se retirer, abstenir. — *to retire, abstain*. 6) Solitaire. — *Solitary*.

בימִיָּקָדָם הָיוּ מִתְבּוֹדְדִים גַּם בִּישְׂרָאֵל. וְהַמִּתְבּוֹדֵד הוּא אִישׁ אֲשֶׁר עֹזֵב אֶת עִירוֹ וְאֶת בֵּיתוֹ, וַיִּנָּזֵר מִכָּל חַמּוּדוֹת הַמֶּבֶל, וַיִּלְךָ לְשֹׁכֵט לְקַדֵּר בִּיעָרִים אוֹ בְּמַעְרֹת. — וַיְהִי הַיּוֹם וַיַּעֲבֹר אִישׁ צָדִיק וְנָבוֹן

ביער, וירא והנה בין סבכי העצים עומדת סבה קמנה, בניה
 מענפי-עצים וספונה באזוב ובקליפת-עץ. זה היה משכן איש מתבודד.
 ויבא ההלך אל הסבה להנפש מעט. והמתבודד, איש שכיבה,
 קדם פניו בידירות ויבקשהו לשבת. עד מהרה החלה שיחה
 ביניהם. המתבודד ספר מחייו השוקמים והשגלויים, והאורח ספר
 לו ממעשי בני האדם בארץ, ואיך יפעלו גדולות בעבודתם. לסוף
 אמר האורח: אבל הגידה נא לי, זקן, מדוע התבודדת ביער
 ותזור מן העולם? – למען אוכל לעבוד את ה' בהשקט ובמנוחה.
 ענה הזקן. – אבל התדע מה היא עבודת ה'? שאל האורח. –
 עבודת ה'? ענה המתבודד: הלא היא להתפלל אליו יום יום,
 ולסור מרע. – אם כן, שגית מאד, אמר הצדיק הנבון: התפלה
 וסור-מרע הוא רק חלק קטן מעבודת ה'. עבודת ה' באמת היא
 לעזור לאחינו לבני האדם, לעבוד אתם ולפעול לטובתם. כל בני
 האדם ממורח-שמש ועד מבאו, הם משפחה אחת גדולה, הם בני
 אב אחד, בני ה'. ואלהינו אבינו חפץ בהצלחת (אשר) המשפחה.
 חפץ כי ייטב לבניו. ולכן על כל איש ואיש לעזור לאשר (להצלחת)
 את המשפחה הגדולה, לעבוד ולפעל. ואסור לאיש להזור מאחיו
 ולחיות לבד ולעשות אך לנפשו. ואולם אתה נזורק אחור
 מהמשפחה ולא תועיל לאיש, ולכן החטאת את מטרותך.
 אך המתבודד מאן להורות לדברי האורח. וינס להצדיק
 ולהלל את חיי הבדידות. – והנה דבורה עפה אל תוך הסבה,
 ונתנה על ענף הקיר.

–הדבורה הזאת באה להוכיח משונתך (שגה; שגיאה), אמר
 האורח. – ואיככה? שאל המתבודד. – הנך יודע, ענה האורח;
 כי הדבורה היא יצור מועיל מאד. ואולם אם תאמר לכלא בסכתך
 את הדבורה הזאת היושבת על פני הקיר, ולהחזיקה אֶתך, או לא

תביא לך כל תועלת. רק בעבודה יחד עם אלפי בני-מינה, תתן לנו את הרבש המשמח לבנו, ואת הדונג הטוב לכלנו.
או ראה המתבודד את עונתו. צדקת, אדוני, אמר אל האורח: לולי זקנתי כי עתה שבתני עוד היום אל אחי, אל בני האדם, ועבדתי עם הכל בעד הכל. —

115.

בפתח היערן.

Вышивать	שטיקען	1 רקם.
Рай	פאראדיעו	2 יערן (ינערן).
Черпать	שאַפּען (וואַססער)	3 שאַב.
Художественное произведение	קונסטווערק	4 מלאכת-מחשבת.
Прялка	שפינדעל	5 פּלֶך, פִּישור.

1) broder.—to embroider. 2) Paradis(e). 3) puiser.—to draw.
4) Ouvrage de l'art.—Art-work. 5) Quenouille.—Distaff.

בעיר קמנה חי איש עשיר. ולו בת יחידה ושמה עכסה;
היא היתה שמחת אבותיה וגאונים. ואביה חפץ כי תהי בתו
לאשה משכלת וחשובה מאד. ויקח לה מורה מלמד מאד ואומנת
משכלת עד מאד, והם למדו את עכסה כל דבר חכמה וכל
מלאכת-מחשבת. ותלמד עכסה לנגן בכלי-שיר, לזמר ולצר במצפץ.
ותלמד לדבר בארבע לשונות; ותלמד לצאת במקחול; ותלמד
לרקום ולעשות פרחים מלאכותים. בקצרה, היא למדה הרבה
מאד, ותצטין בכל המדעים ובכל המלאכות, עד כי תתפלאו בה

כל יודעיה. ואבותיה ראו את החיל והתושיה אשר תעש בתם בלמודיה, וישמח לבם. וַיִּקְווּ כי תהי עכסה מאשרת מאד בחייה. ולנכח בית העשיר גר איש עני מאד בסכה קטנה, וגם לו בת יחידה ושמה רחל. ורחל לא יכלה ללמוד הרבה. כי בית־ספר אין בעיר הקטנה ההיא, ולשפור לה מורה לא השיגה יד אביה. לכן היה לה אביה למורה, ואמה לאומנת. אך אביה לא יכל ללמוד אֶתה בלתי אם ביום שבת ומועד. כי היה האיש שואב־מים, ובימי החל עָבַד עבודתו הקשה מן הפֶּקֶד עד הערב, ובשובו לביתו בנשף בערב היה עיף ויגע עד מאד. וגם אִם רחל היתה עסוקה כל היום בַּעֲבוֹדַת הַמֶּשֶׁק. אחרי חֲלָכָה את העוֹ ואחרי האכילה אותה, היה עליה לנָקוֹת ולטַהֵר את כלי הבית, לנָקוֹת ולטַאֵטא את חֲדָרֵם הָדָל, ואחר ישיבה אל הַפֶּלֶךְ וַתִּטּוּהוּ, למען השמֵכֵר מעט ביגיע־כִּפְיָהּ, וגם בלעד־יָזֹאת לא היתה אִם־רחל מְשַׁכֶּלֶת גדולה במַדְעִים, ולכן לא יכלה רחל ללמוד ממנה הרבה. אבל שני דברים לְמַדָּה הילדה: לַעֲבוֹד בַּחֲפֵץ כִּפִּים, ולהתפלל בְּתֶם־לֵבָב.

כל עוד היות רחל ועכסה ילדות קטנות שעשעו יחדו, יען כי ברחוב ההוא לא היו ילדות מְבִנּוֹת־עֲשִׂירִים. ושתי הנערות התרועעו, ולא עבר יום אשר לא שִׁעֲשִׁעו יחד בין עצי היער, ואשר לא הלכו יחדו לשוח בשדה. ואולם אחרי שנים אחדות, נִפְרְדוּ אשה מעל רעותה, כי עכסה הֶעֱשִׂירָה שְׁלַחָה לעיר גדולה. רחוקה מאד, לְכָלֹל הַשְּׂכָלָתָהּ. שתי הנערות פָּכוּ מאד בעת הַפֶּרֶד; וּמִן הַעַת הָיְיָה לֹא ראו עוד אשה את אחותה.

ושתי הנערות גדלו, ותהיינה לַעֲלָמוֹת, ותהיינה לנָשִׁים. שתיהן ידעו גם שמחה גם צרה בימי חייהן; אבל אשה לא ידעה דבר מְקוֹרוֹת רעותה. ומקץ הימים זָקְנוּ שתיהן. – וַיִּקֶּר מְקָרָה כִּי מָתוּ שתיהן ביום אחד. אָמֵנָּה קִבְּרִיהֶן היו רחוקים מאד זה מזה;

אבל שם במקום, אל פתח העדן, נפגשו שתי הרעיות, אשר לא ראו אשה את רעותה למן עת ילדותן עד היום. רחל שמחה מאד על הפגישה ותאמר: תני לי ירך, עכסה יקרה, ונבא יחד בהיכל אשר הנצח. שם עלי אדמות (בארץ) השתעשענו יחד רק עת קצרה, אבל פה במרום נשב תמיד כשבת אחיות יחד, ויחד נתעלם בשמחת הנפשות. ובברה חפצה לאחוז ביד רעותה ולבא אתה אל העדן. אך פתאם עף אליהן מלאך ה', וכדמעות גראו בעיניו. והמלאך אחז דומם ביד עכסה, ויפיקנה (המק, הרהק) מפתח העדן, ויעף אתה הלאה הלאה, מטה מטה...

נתתחלחל רחל ותבט אחרי רעותה בעצבון. דמעות חמלה גולו מעיניה, בפרשה כפיה אל אברהם אבינו היושב לפתח העדן והשומר את מבואו, ובהתחננה לפניו על רעותה: מדוע? מדוע הרחיקה מן העדן? שאלה את אברהם אבינו בבכי. ואברהם אבינו החליק את יקנו הלכן, ויען ויאמר: עכסה למדה הרבה, הרבה מאד בימי חייה. היא דברה בלשונות רבות, ותדע הסון חכמות ומלאכות. היא ידעה את מקום כל עיר, כל כפר, כל נבעה, כל נחל, שם על פני האדמה. היא ידעה את כל קורות העולם מלפנים עד היום הזה. אין דבר נעלם ממנה, וגם בימי זקנתה לא חדלה ללמוד ולהגות בחכמת אדם. ואולם דבר אחד שכתה: היא שכחה לכלכל ולטפח את לבה; היא ידעה להשפיל אך לא להיטיב, ולמרות אוצרות חכמתה הרבים, נשאר לבה דל, ריק וקר - לכן לא אוכל לתת לה מקום בהיכלי העדן. - רחל הקשיבה דוממה לדברי אברהם אבינו, ודוממה הלכה אחרי המלאך אשר הביאה אל תוך העדן. היא מצאה שם נעים ומקרים רבים, אך את עכסה לא יספה עוד לראות. -

116.

תולדות ישראל.

ה.

Присоединять, ,
присовокуплять	אנשליעססען ,
צופיגען	1 ספח .
Нравственность, ,
мораль	מאראל ,
זימליכקייט	2 מוסר .
Выкупъ, окупъ	זיהנ-לאזענעלד	3 כפר .
Священникъ	פריסטער , נאָטמעס-
דיענער	4 כהן .
Продолжительная, ,
окончательная	אנדויערענד ,
גאנצליך	5 נצחת (נצח) .
Греція	גריעכענלאנד	6 יון (יוני, יונים) .
Сирія	סיריען	7 ארם (ארמי) .
Изваянный, ,
(идолъ)	אויסגעהויענעס ,
(גאָמצענבילד)	8 פסל .
Ревновать, горячо
вступиться	איינפערן ,
זיך אָננעהמען	9 קנא .
Освящать, обнов-
лять	איינווייהען ,
ערנייערן	10 חנך .
Переводить	איבערועטצען	11 תרגם .
Мерзость, нечистъ	אכשייא ,
גרייעל	12 שקץ , שקוץ .
Литый (образъ)	געגאָסענע ,
(גאָמצענבילד)	13 מִסִּכָּה (נסך) .
Иго, тягость	יאך , לאסט	14 על .

15 פֶּרֶק . צעברעכען , אַבווערדען , Сломать, свергать

1) ajouter, annexer.—*to adjoin, annex.* 2) Moralité(y). 3) Ransom.—*Ransom.* 4) Prêtre.—*Priest.* 5) de longue durée; définitif.—*of long duration; definitive.* 6) Grèce.—*Greece.* 7) Syrie(a). 8) Sculpture.—*Idol.* 9) être zélé, défendre.—*to be zealous, defend.* 10) inaugurer, renouveler.—*to inaugurate, renew.* 11) traduire.—*to translate.* 12) Aversion, (Horreur).—*(Horror).* 13) Fondu, Idole.—*Founded, Idol.* 14) Joug, Poids.—*Yoke, Burthen.* 15) secouer; casser.—*to shake off; break.*

בחלק הראשון ספרתי לכם, קוראי הקטנים, את קורות אבותינו עד שובם שנית אל ארצם, בימי מלכי פֶּרַם, עתה הנני לספר לכם את אשר קָרַם אחרי כן.

ימים רבים ישבו בני ישראל לבטח בארצם הקדושה, בצל מלכי פֶּרַם. או נִלְחָם נִלְחָם דְּרִיזִשׁ (דְּרִיזִשׁ) מֶלֶךְ פֶּרַם עִם אֶלְפִּסְנֶדֶר מֶלֶךְ מִקְדֹן (מִקְדֹנִיָה), הוּא אֶלְכֶסְנֶדֶר הַגָּדוֹל, וַיֵּךְ אֶלְכֶסְנֶדֶר אֶת צְבָאוֹת פֶּרַם; וַתִּקְרַע (וַתִּלְקַח) אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל מֵעַל אֲרָצוֹת מִשְׁשַׁלַּת־פֶּרַם, וַתִּסְפָּח עַל מַמְלַכַת אֶלְכֶסְנֶדֶר, הַגָּדוֹל וְהַפְּבִירָה. ואחרי מות אֶלְכֶסְנֶדֶר, הִתְחַלְקוּ יוֹרְשָׁיו אֶת אֲרָצוֹת מַמְלַכְתּוֹ, וַתִּפּוֹל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל לְחֶבֶל לְמַלְכֵי מִצְרַיִם מִבֵּית־מִקְדֹן. וישבו ישראל לבטח גם בימי מלכי מִצְרַיִם הַיְּוֹנִים. וַיִּלְמְדוּ אוֹ בני יִשְׂרָאֵל לִדְעַת אֶת שִׁפְתַּת לְשׁוֹן הַיְּוֹנִים, אֶת מִלִּצְתָם וְאֶת חֻכְמָתָם, וַיַּעֲשׂוּ חֵיל בְּכָל דְּבַר מִדָּע, וַיְהִיו לְשֵׁם וּלְתִהְלָה. או צִנָּה אֶחָד מִמַּלְכֵי מִצְרַיִם לְתַרְגֵּם אֶת תּוֹרַת יִשְׂרָאֵל יְוֹנִית (לְשַׁפְת־יוֹן), וַיִּרְאוּ הַיְּוֹנִים אֶת הַמוֹסָר הַנֶּעֱלָה, אֶת הַמַּדְרָה וְאֶת הַקִּקְשָׁה אֲשֶׁר בְּסֵפֶר תּוֹרַת־מֹשֶׁה, וַתִּפְּלֹאוּ מְאֹד; אֲךְ הָבֵן לֹא הִבְיִינוּהָ; כִּי רוּחַ הַיְּוֹנִים הִמְתְּהוּלָלִים בְּאִלְלִיּוֹת הָיָה

שונה עד מאד מרוח התם והענוה, החסד והמוסר, אשר בתורתנו הקדושה.

אחרי כן נספּה ארץ ישראל למלכי יון המושלים בָּאָרֶץ. אז החלו ימים רעים לאבותינו. המלך אַנְטִיּוֹכֶס הִרְשַׁע הִכְבִּיד את ידו על בני ישראל, ויֹאֲלֶצֶס לעזוב את ה' ואת תורתו, ולדַבֵּק בַּשְׁקִיצִיּוֹן ובגלוליהם; וישלח את חילו הגדול, ברכבו ובפָּרָשָׁיו, להסיר את ישראל בחזקיד מאחרי תורת-אלהיו, או לעשות אתם פְּלָה (קץ, הַשְׁמָד). ובני ישראל נתנו נפשם כַּפָּר תורת אלהיהם, ויבחרו בַּמָּוֶת מֵעֲבוֹד לָאֱלִילִים. ויהרג אנטיוכס בישראל למאות ולאלפים, על אשר לא שמעו בקולו; וַיִּשֶׁם פָּסֶל וּמִסְכָּה בבית המקדש, להכעיס את ישראל. — ויהי אז בישראל איש זקן, בן שמונים שנה, ושמו מַתִּתִּיהוֹ-הַכֹּהֵן לְבֵית (משפחת) הַשְּׁמוֹנִי. וַיִּקְנֵא הוֹקֵן הַקָּדוֹשׁ הוּא לֵאלֹהֵיו. וידבר על לב ישראל לשוב מֵעֲלִיהֶם את עול אנטיוכס הקשה. וַיֹּאסְפוּ אֵלָיו כָּל אִישׁ גְּבוּר־חַיִּל בִּישְׂרָאֵל, והוקן ובניו הגְּבוּרִים עִמּוֹ בְּרָאשָׁם. וַיֵּצְאוּ לִמְלַחְמָה על צְבָאוֹת אֲנִטִּיּוֹכֶס, ויהי ה' עִמָּהֶם, ויכו את האַרְמִיּוֹנִים מִכָּה נִצָּחַת, וַיִּגְרֹשׁוּם מֵאַרְץ הַקָּדוֹשָׁה. ויפליא יהודה הַמִּקְבִּי בִּנְמַתְתִּיהוּ לעשות גְּבוּרֹת גְּדוּלוֹת בְּמִלְחֲמוֹתָיו עִם אוֹיְבֵי עַמּוֹ, וַיֹּאזֶר עַז את סִתֵּי-חִילוֹ הַמַּעֲשִׂים, ולא חָתוּ ולא פָּחְדוּ מִפְּנֵי חֵיל הָאוֹיֵב הָרַב וְהָעֵצוֹם, וַיִּדְעוּ כִּי לֹא בַכֹּחַ יִגְבֵּר אִישׁ, כִּי אִם בְּרוּח־אֱלֹהִים אֲשֶׁר בִּקְרָבוֹ, בְּרוּחַ הָאֱהָבָה-לְאַרְצוֹ וּלְתוֹרָתוֹ. — וַיִּמָּהְרוּ אוֹ בְנֵי יִשְׂרָאֵל את בית המקדש, מִשְׁקִיצֵי הַיּוֹנִים, וַיַּחֲכֹהוּ יְשִׁנִּית, ויעשו חֵג שְׁמוֹנֶת יָמִים, הוּא חֵג הַחֲנֻכָּה. וַיִּזְכֹּר הַנְּצִחוֹן הַגְּדוֹל אֲשֶׁר נִצְחוּ עִם יִשְׂרָאֵל הַקָּטָן את צְבָאוֹת הַיּוֹנִים-הָאֲרָמִים הַרְבִּים וְהָעֵצוּמִים, וַיַּחֲגוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל שְׁנֵה שָׁנָה, את חֵג הַחֲנֻכָּה הַזֶּה, הוּא גַם חֵג הַמִּכְבָּים אוֹ חֵג הָאוּרִים; כִּי בַלִּילוֹת הַחֲנֻכָּה יַעֲלוּ (ידליקו) גִּרְוֹת, לִזְכֹּר הָאוּרָה אֲשֶׁר הָאִיר ה' לְאֲבוֹתֵינוּ בִּימֵי הַשְּׁשִׁמּוֹנָאִים.

נופל יהודה המכבי, הגבור הנערץ, במלחמה; ויהי שמו
לברכה ולתהלה עד היום הזה. — ואחרי מותו פלו אָחיו את אשר
החל מתיתו ויהודה לעשות. ויפרקו את על הגוים מעל ארץ
ישראל; וימלכו בני בית־השמוני על ישראל.

1.

Обращаться въ	צום יודענטהום	1 הַתִּיחֵד.
iудейство	איבערטערעטען	
Намѣстникъ	שטאַטטהאלטער	2 נָצֵב, נָצִיב.
Возмущаться, воз-	ויד עמפּאָרען	3 מָרֵד.
ставать		
Науськивать, воз-	אויפֿהעמזען	4 מְכַמֵּךְ.
мущать	אנרייצען	
Грабитель, расхи-	פלינדערן	5 בָּזָז.
щать	רויבען	
Разрушение	זערשטאַרונג	6 חֲרָבָן.
Разжигать ссору	ענטצינדען	7 חֲרָחֵר (חרה).
	אנשירען (שטרייט)	
Могучій, жестокий	מאַכטיג	8 עָרִיץ, אַבִּיר.
	געוואלטמאכטיג	
Существование	דאס בעשטעהען	9 תְּקוּמָה.
	עקסיסטענץ	

1) prendre le judaisme.—to take the Judaism. 2) Lieutenant.
3) se soulever. — to revolt. 4) inciter, intriguer.—to incite, instigate.
5) piller, voler.—to plunder, rob. 6) Destruction. 7) exciter, attiser.—
to kindle, enflame. 8) puissant, cruel.—mighty, cruel. 9) Existence.

המלך השני מבית החשמונאים, יוחנן, הוא הורקנוס הראשון. הרחיב את גבולות ארץ ישראל, ויספח אליה את ארץ אֶדֶס, ניכבד ידו על הָאֲדוּמִים וַיֵּאָכֵף עליהם לְהִתְנַהֵד. וברבר הזה תָּרַע לעשות דבר אשר לא צִוָּה ה', כי כה אמרו נְבִיאֵי אֱלֹהֵי־יִשְׂרָאֵל: כל הָעַמִּים יִלְכוּ אִישׁ בְּשֵׁם אֱלֹהֵיו, ואנחנו נֵלֵךְ בְּשֵׁם ה' אֱלֹהֵינוּ לְעוֹלָם־עַד! – ואחרי דורות אחדים בָּשַׁל פְּרִי הַמַּעֲשֶׂה הָרַע הזה, כי קם אוֹרֵב מִתּוֹךְ בְּנֵי־אֶדֶס לְמַלְכֵי בֵּית הַחֲשֻׁמוֹנָאִים, וַיִּסְכַּךְ בְּחֻלְקַת־לִשְׁוֹנוֹ אִישׁ בְּאָחִיו, וַיִּתְרַחַר רִיב בֵּין שְׁנֵי אָחִים מְזֻרְעֵי הַמְּלוּכָה. וַיִּנָּצוּ שְׁנֵי הָאָחִים, אֲדִיסְתָּבֶל וְהוֹרְקָנוֹס (השני) עַל אֲדוֹת הַמְּלוּכָה. וְלֹא אָבוּ לְהִשָּׁלִים (לעשות שלום). וַיִּקְרָא אֶחָד הָאָחִים לְעוֹרְתּוֹ אֶת נְצִיב־רֹמָא (רָאם) הַמוֹשֵׁל בְּאֶרֶס. וַיִּבֹא פֶמְפִּיוֹס הָרֹמִי בִשְׁעָרֵי יְרוּשָׁלַיִם, בַּחֹל כְּבֹד מֵאֹד, וַיִּשְׁפֹּךְ דָּם רַב בְּיִשְׂרָאֵל, וַיִּזְבּוּ אֶת בֵּית־ה'. – וְלִמֵּן הַיּוֹם אֲשֶׁר דָּרְכָה רָגֶל הָרֹמִים הַעֲרִיצִים וְהַאֲכֹזִרִים עַל אֲדַמַּת יְהוּדָה, נִפְתְּחָה הָרַעָה עַל יִשְׂרָאֵל, וַיִּבֹא הַקֶּץ לְשִׁלְתּוֹ. כִּי מִמְּלֶכֶת רֹמָא, וְאֵת הַמְּמֻלְכָה הָרַעָה וְהַחֲמָאָה, הָאֲבִירָה וְהַאֲכֹזְרִיָה, אֲשֶׁר כָּל יִשְׁעָהּ וְחִפְצָהּ הָיָה רַק לְפְרוֹשׁ מִמְּשַׁלְתָּהּ עַל כָּל אֲרָצוֹת תִּבְל, וּלְדַבָּא תַחַת רִגְלֶיהָ אֶת כָּל הָעַמִּים, – זֶה הָעַם הַשּׁוֹתָה דָם פְּמִים, לְשֹׁשׁ עֵינָיו גַּם לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וַיִּתְּאוּהָ לְרָשָׁתָהּ. וְתָהִי רֹאשִׁית מַעֲשֵׂה הָרֹמִים לְהַסִּיר אֶת הַחֲשֻׁמוֹנָאִים מִבְּסָאָם, וְלְהַמְלִיךְ עַל יִשְׂרָאֵל אֶת הָעֶבֶד הָאֲדוּמִי הוֹרְדוֹס. וַיִּהְרַג הוֹרְדוֹס אֶת כָּל בְּנֵי בֵּית הַחֲשֻׁמוֹנָאִים, וַיַּעְרֹץ וַיִּרְצֹץ אֶת עַם יִשְׂרָאֵל, וַיִּשֶׁם אֶת כָּל לְבוֹ אֶךְ לְמִצָּא חֵן בְּעֵינֵי הָרֹמִים. וְאוֹלָם אַחֲרֵי מוֹתוֹ הוֹרִידוּ הָרֹמִים גַּם אֶת בְּנֵי מַכְסָא יִשְׂרָאֵל, וַיִּפְקִידוּ נְצִיבִים רֹמִים בְּאֶרֶץ אֲבוֹתֵינוּ. וַיִּרְשִׁיעוּ הַנְּצִיבִים לַעֲשׂוֹת מֵאֹד, וַיִּתְּעוּ לְאֲבוֹתֵינוּ וַיִּרְצִצוּם בְּאֲכֹזְרִיּוֹת אִיוֹמָה, עַד אֲשֶׁר קָצְרָה נֶפֶשׁ אֲבוֹתֵינוּ בְּמִצּוֹקוֹתֵיהֶם, וַיִּקְוּ עַל הָרֹמִים הַמוֹשֵׁלִים בְּאֶרֶס וַיְכּוּם וַיִּגְרְשׁוּם, וַיִּמְרֹד יִשְׂרָאֵל בְּרֹמָא.

או החלה המלחמה האָרְכָה אשר נלחמו היהודים, במר-
נפשם, עם מִצְנִיקֵיהֶם הרומים האכזרים. שנים רבות נמשכה
המלחמה הנאָשָה הזאת. ואם גם צבאות־רומא היו גבורים נוראים,
מלְמַד־י־מלחמה, אשר כבר הכניעו והכריעו פתחם את כל ממלכות
הארץ, בכל זאת לא יכלו פְּרָאשֹנָה לעם־ישראל הקטן במספרו
מאד. כי גבורי־ישראל נלחמו על עמם ועל ארצם בנבירה נפלאה,
אשר לא נשמע בגוים כמותה. ולו היה לישראל לְב־אחד בעת
ההיא; לולי התגלע ריב ומְדָנִים בין ראשי־ישראל, כי עתה אולי
גברה ידם על הרומים הרבים והעצומים, אך רוח־רעה שָׁלַח
בישראל, וְתוֹפֵר אֲחֻתָם, וילחמו איש באחיו ככל אשר נלחמו
בְּאֹיֵב הרומי האכזרי, על כן לא יכלו לעמוד מפני האויב, ומקץ
הימים נִבְקְעָה ירושלים לפני צבאות הרומים, וישרפו את העיר
ואת מקדש ה', ויעשו שְׁפָמִים (נַקְמוֹת, עֲנָשִׁים) אִיוֹמִים בישראל,
ויגרשום מארצם, וַיִּפְּצוּם אל כל עֵבֶר, עד היום הזה.

גם בְּחֶרֶבֶן הראשון בידי הַפְּשָׁרִים, גם בחרבן השני בידי
הרומים, נשרפה ירושלים ביום התשיעי לחדש אָב; לכן היה היום
המר הזה ליום־צום לישראל לדורותם.

הנה כי כן בא הקץ לממלכת ישראל, עקב אשר קָדַל
השָׁלוֹם והאַחֻזָה מקרבם. כי הַשָּׁלוֹם מְבִיָּת (מְפָגִים) הוא הַתְנַאֵי
הראשון לַתְקוּמַת כל מְשָׁחָה וכל עם, ואף כי לעם־ישראל הקטן
בכל מְשַׁפְחוֹת האדמה! לכן נֶאֱמַר בַּתְּהִלּוֹת יְיָ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל: ה'
עוֹ לַעֲמּוֹ יִמֵּן, ה' יִבְרַךְ אֶת עַמּוֹ בְּשָׁלוֹם! לאמר: אם יהי שלום
בישראל אז יֵעוּ ואז יַעֲשׂ תֵּיל.

ז.

Объяснять, ענמשיידען, ערקלאָרען,
рѣшать

1 פֶּרֶשׁ.

Вѣра, религія	נלויבען, רעליגיאָן	2	דת, אַמוּנָה .
Накрывать, защи- щать	בעדעקען, בעשיטצען	3	סָכֵךְ .
Князь	פּירסט	4	נָשִׂיא .
Колебание, падать, разрушаться	וואַנקען, שטירצען	5	מוט, מוט .
Крыло (т. е. защита)	פליגעל (ד.ה. שוויץ)	6	אַפֶּר, אָפֶּרָה .
Терять силу	ערמאַטמען, שוואַך ווערדען	7	פּונ .
Притѣснять, ненавидѣть	דריקען, בעפּינדען	8	צָרַר .
Отвергать, презирать	פֶּערשטאַסען, פֶּעראַכטען	9	נָעַל .

1) expliquer, décider.—to explain, explicate. 2) Religion. 3) Couvrir, defendre. — to cover, defend. 4) Prince. 5) chancellor, se détruire. — to fall, waver. 6) Aile (i. e. Protection). — Wing (i. e. Protection). 7) s'affaiblir.—to grow weak. 8) presser, haïr.—to oppress, hate. 9) abandonner, mépriser.— to abandon, despise.

כאשר גלו ישראל שנית מעל אדמתם, נפוצו בכל ארצות תבל. ואולם תורתו אשר נשא אתו, ושפתו הקדושה אשר בה קנה, שמו אותו לעם אחד גם בהיותו מפורד ומפּרָד בין כל העמים. — עוד בשוב אבותינו לארצם מגלות בבל, קמו בקרבם אנשים חכמים אשר שמו לבם לבאָר ולפָּרש את דברי התורה, ויקראו האנשים האלה „פּרושִׁים“ (על עסקם לִפְרֹשׁ את חקי הדרת), והבאים אחריהם נקראו „תּנאִים“ (כי היהודים דברו אז בשפת בבל, אשר בה נאָמַר ל„לומדים“ תּנאים). ואחרי התרבן השני אסף וקבץ רבֵי

יְהוָה הַנָּשִׂיא (הַנִּקְרָא בְּגִלָּל צְדָקָתוֹ וּקְדֻשָּׁתוֹ "רַבְּנוּ תִּקְדֹּשׁ" אֶת דְּבָרֵי הַבְּאוּרִים וְהַחֲקִים וְהַמְּשַׁפְּטִים אֲשֶׁר הוֹרוּ וְהָגוּ הַחֲכָמִים הָאֵלֶּה, וַיַּעַל אוֹתָם (וַיִּכְתְּבֵם) עַל סֵפֶר הַנִּקְרָא "מִשְׁנָה", כִּי הוּא מִשְׁנֵה לְתוֹרַת־מֹשֶׁה. וְאַחֲרֵי כֵן בָּאוּ חֲכָמֵי יִשְׂרָאֵל בָּאָרֶץ הַקְּדוּשָׁה וּבִבְבֵּל, וַיּוֹסִיפוּ לִבְאֹר גַּם אֶת דְּבָרֵי הַתּוֹרָה וְגַם אֶת דְּבָרֵי הַמִּשְׁנָה, וַיִּכְתְּבוּ דְּבָרֵיהֶם בְּסֵפֶר הַגְּדוֹל הַנִּקְרָא "תַּלְמוּד" אוּ "גְּמָרָא" (כִּי בִלְשׁוֹן־בְּבֵל יֵאָמֵר לִ"תַּלְמוּד" גְּמָרָא). וַיִּקְרָא לַחֲכָמֵי הַתַּלְמוּד הָאַחֲרוֹנִים "אַמּוֹרָאִים". וַיִּשְׁמְרוּ הַיְּהוּדִים אֶת תּוֹרָתָם מִכָּל מִשְׁמֵר, בְּכָל אֲרָצוֹת פּוֹזְרִיָּהֶם. וְהַעֲמִים אֲשֶׁר בְּתוֹכָם יֵשְׁבוּ, הִצִּיקוּ לָהֶם מְאֹד, וַיִּכְבְּדוּ יָדָם עַל יִשְׂרָאֵל לַעֲזוֹב אֶת ה' אֱלֹהֵיהֶם, וַיִּמָּרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם עַד מְאֹד. אֵךְ הַיְּהוּדִים נִשְׂאוּ וּסְבָלוּ הַכֹּל, וַיִּתְּנוּ אֶת בָּשָׂרָם לַמָּקִים וְאֶת נַפְשָׁם לַהּוֹרָגִים, וְאֶת תּוֹרָתָם וְאֶת אֲמוּנָתָם לֹא עָזְבוּ. וְאַף גַּם בְּהִיּוֹת הַיְּהוּדִים גֵּרִידִים עַל צִנְאוֹרָם בְּלִי־חֶשֶׁךְ, לֹא פָּגַע רוּחָם וְלֹא קָשַׁל כֹּחָם, וַיַּעֲשׂוּ חֵיל לֹא רַק בְּתוֹרַת ה', כִּי גַם בְּכָל דְּבַר־חֲכָמָה וּמִלֻּאכֶת־מַחֲשַׁבֶּת. — וּכְשֶׁשׁ מֵאוֹת שָׁנָה אַחֲרֵי הַחֲרָבָה הַשְּׁנִי, בָּלְכוּד הָעֶזְרָבִים אֶת מְדִינוֹת סְפָרַד, נוֹשְׁבוּ שָׁם יְהוּדִים רַבִּים, וַיִּשְׁכְּנוּ לְבִמְתָּה בְּצֵל מַלְכֵי עֶרֶב הַטּוֹבִים וְהַחֲכָמִים. וַיִּגְדִּילוּ יְהוּדֵי סַפְרָד לַעֲשׂוֹת בְּחֲכָמָתָם הַרְבֵּה, וַיְהִיו לְשֵׁם וּלְתַהֲלָה בְּכָל הָאָרֶץ, וַיִּקְוּמוּ בָּהֶם מְשׁוֹרְרִים גִּשְׁנָבִים וְחֲכָמִים בְּכָל מַדָּע. וַיִּבְחָרוּ בָּם מַלְכֵי־עֶרֶב לְיוֹעֲצִים וּלְשָׂרֵי־מְלוּכָה, עֲקָב חֲכָמָתָם וַיִּשֶׁר לָבָם. וְהָרֹפְאִים מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל הָיוּ מְהֻלָּלִים בְּכָל אֲרָצוֹת תְּבֵל, וְגַם מַלְכֵי הָאֲרָצוֹת אֲשֶׁר רָכְאוּ וַעֲנּוּ אֶת הַיְּהוּדִים, לָקְחוּ לָהֶם לְרֹפְאִים מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל, יַעַן אֲשֶׁר יָדַע לָבָם כִּי חֲכָמָתָם רַבָּה וְרוּחָם נְאֻמָּנָה.

כֹּאֲלָף וְשִׁמּוֹנָה מֵאוֹת שָׁנָה, לְמֶן הַחֲרָבָה הַשְּׁנִי עַד רֵאשִׁית יְמֵי הַדּוֹר הַזֶּה, לֹא יָדְעוּ הַיְּהוּדִים מִנוּחָה בָּאֲרָצוֹת גְּלוּתָם. שְׁוֵנֵיהֶם וְלֹחֲצֵיהֶם לֹא נָתַנוּ לָהֶם פּוֹנֵת, וַיַּעֲנּוּ אֶת נַפְשָׁם בְּאִזְכּוּרֵי אִיּוֹמָה, אֲשֶׁר יִחָרֵד וַיִּנּוֹעַ כָּל לֵב לְשִׁמְעָה; וּבְלִי חֶשֶׁךְ נָטַל עַל הַיְּהוּדִים

לנוע ולנוד מארץ אל ארץ. — אך זה כמאה שנה באה חכמת ודעת בלב העמים, ונחדלו לרדוף ולצוד את ישראל בגלל תורתו ודתו, ותהי רוחה לישראל. אמנם יש אשר יחרשו עוד צוררינו מזמות גם כיום להרע לנו; אך שומר ישראל, ה' אלהינו, אשר לא נתן למוט רגלינו בימי החשך, ואשר התחיינו עד היום הזה; למרות כל תחבולות הגוים הרבים והעצומים אשר סביב שְׁתוּ וְשִׁית, תקהל) עלינו להשמידנו, — הוא יסך לנו באבירתו גם מַעֲתָה ועד עולם; הוא יפר את מחשבות צוררינו ויסכל (יעש סכלי־פר) את מועצותיהם (עצה) הרעות. — כי ברית־עולם בְּרוּתָהּ בין ה' ובין ישראל עמו, אשר כל־עוד לא יעזב ישראל את אלהיו ואת תורתו; לא ימִשְׁהוּ ולא יוֹנִיחוּ גם ה', וכה דבר ה' ביד משה עבדו: וְאַף גַּם זֹאת בְּהִיוֹתָם בְּאֶרֶץ אוֹיְבֵיהֶם, לֹא מֵאַסְתִּים וְלֹא גְעֻלָּתִים לְבָלֹתָם לְהַפֵּר בְּרִיתִי אִתָּם, כִּי אֲנִי ה' אֱלֹהֵיהֶם! —

ח.

האַכְמוּטָה, פֶּרַעפֶּעל	Високомѣrie	1 זָדוֹן .
קאַלאָניע	Колонія	2 אַחְזָה .
פֶּערמאָגען	Имущество	3 רְכוּשׁ .
פלינדערן	Грабитель	4 שָׁסָה, שָׁסָם .
וויינבערג	Виноградникъ	5 בָּרֶם .
זיך אין געפֿאָהר זעמזען	Бросаться въ опасность, рисковать	6 שִׁים נַפְשׁ בִּבְּחָ .
זעהנזוכט	Тоска	7 גֶּעגֶנֶים .
ווילדער	Дикарь	8 פָּרָא .
אומקאָממען	Гибнуть	9 (ד)ספָּה .

- 1) *Présomption, Forfait.*—*Presumption, Forfeit.* 2) *Colonie(y).*
 3) *Le bien.*—*Property.* 4) *pillier, to plunder.* 5) *Vigne.*—*Vineyard.*
 6) *se mettre en danger.*—*to set in danger.* 7) *ardent desir.*—*arduous desire.* 8) *Sauvage.*—*Savage.* 9) *périr.*—*to perish.*

ועתה, ילדים נבונים, הלא תשאלו מה היה לארץ הקדושה אחרי הלקחה מידי ישראל?

הארץ הקדושה נספחה בראשונה אל ארצות ממשלת-רומא הגדולה והרחבה; ומקץ הימים כאשר פקד ה' על הממלכה החמאה הזאת, את רשעתה ואת זדונה, ויעל עליה המון גוים פְּרָאִים, ויתנה בידי שוטים ויִשְׁסוּ אותה, ויקרעוה לקרעים. או באה ארץ-אבותינו בידי בני-עֶרֶב, וימשלו בה עד היום הזה.

ואולם היהודים לא שכחו את ארץ ויבותיהם, גם אחרי הנתקם ממנה. כחמשים שנה אחרי החרבן השני נסו היהודים אשר נשארו על אדמת הקדש, להוציא את ארצם בחוקה מידי רומא, ויתקוממו (קום) גבורי בני ישראל, לפרוק על הגוי הנכרי והעריץ מעל צואריהם, אך הנסיון הזה פֶּלַה בְּגִנוֹן, כי במלחמה ההיא נפלו רבבות (רנבה-עשרת אלפים) גבורי ישראל, וגם אלה אשר לא נָסְפוּ במלחמה היתה אחריתם מרה מאד. —

מן אז נואשו בני ישראל מן המחשבה לשוב ללכוד את ארצם בְּחֶרֶב ובכַּחַ הַזֶּרַע. וירגיעו את הַמִּנֵּת-לֵבָם ואת נַעֲנִיעֵיהֶם אל ארץ-אבותיהם, בבקרים אותה לַעֲתִים קְרוֹבוֹת או רְחוֹקוֹת. ויש אשר השליכו את כבודם ואת מַחֲמִדֵּיהֶם בַּמָּקוֹם-מְגוּרֵיהֶם, וישימו נַפְשָׁם בַּכֶּפֶס לַעֲלוֹת ולשבת בארץ הקדושה: כי בימים ההם עוד לא היו אָנִיּוֹת-קִימּוֹר וּמַסְלוֹת-בְּרוֹל בארץ, והנוסעים לארץ רחוקה סבלו תלאות ומצוקות רבות, וגם הנפש וגם הָרֶכּוּשׁ היו בַּסִּכָּנָה גדולה, כי השודדים אשר בִּנְבָשָׁה ועל הים, אָרְבוּ לַנֶּפֶשׁ הַנוֹסְעִים וּלְהוֹנֵם.

בכל הדורות יִשְׁבוּ יהודים רבים בארץ הקדושה, וביחוד בעיר ירושלים. ואולם מעת אשר החלו בני האדם להוסיף חכמה ודעת בכל דבר מלאכה וְחִרְשָׁת, ואניות־קיסור ומסלות הברזל פָּרְצוּ בארץ, מן אז החלו היהודים לעלות בָּהֶמוֹן אל ארץ אבותיהם ולשבת בה. וזה כעשרים שנה החלו להִנָּסֵד (יסד) אֲחֻזּוֹת רבות בארץ, בידי היהודים העולים. ויחלו בני ישראל לעבוד אדמת הקדש לאכל את פריה ולשפֹּעַ מְטוּבָה; ויורעו שדות ויטעו כִּרְמִים, וישובו אל עבודת אבותיהם על אדמת אבותיהם. — וכאחוזות רבות היתה שפת־עַבְרָי, שפת קדשנו, ללִשׁוֹן הַמְדָּבָרָה בפי האנשים הנשים והטף. גם הוֹקְמוּ בתי ספר לנערים ולנערות להורותם תורה ומדע, בשפת־עבר, והמורים והתלמידים יִדְּבְרוּ אך עִבְרִית.

117.

הַשָּׁנָה הָרִאשׁוֹנָה.

Потъ	שוויים	1 זַעָה, יָזַע.
Востокъ	אָסִטֶען	2 קָדֶם, קְדָמָה.
Мысли	געדאַנקען	3 עֲשֵׂתוֹנוֹת (עשת).
Крѣпко	פֶּערוּזִינקען אין טיעפֿען	4 הָרָדֶם.
уснуть,	שלאָף, בעוואוסטלאָזן	
лишаться чувствъ	ווערדען	
Кружиться,	שנעלל דרעהען,	5 סִחְרָחַר.
(волноваться)	(פּאַפֿען)	
Преступить	איבערטערעטען	6 עֵבֶר.
	(איין געזעטץ)	

- 1) Sueur. — *Sweat*. 2) Est. — *East*. 3) Pensées. — *Thoughts*.
4) s'endormir; perdre connaissance. — *to fall asleep, become senseless*.
5) tourner. — *to turn round*. 6) transgresser. — *to transgress*.

אדם וְחָוָה עָבְרוּ מִצִּוַת ה' וַיֹּאכְלוּ מִפְּרֵי עֵץ־הַדָּעַת. וַיִּגְרָשׁ
ה' מִגֶּן־הָעֵדֶן, וְלֹא נָתַנָּם עוֹד לְהִתְנַחֵל אֶת הַמְּלָאכִים כְּאֲחֵים
וְרָעִים, כֹּאֲשֶׁר הִסְכִּינוּ מִיּוֹם הַבְּרָאָה. וַיָּנַע הָאָדָם וַאֲשֶׁתוֹ בָּאָרֶץ,
לְתוֹר אֶכֶל לִנְפֶשׁ, וַיֹּאכְלוּ לַחֲמֵם בְּעֵצ־אֶפְסִים (פְּנִים), בְּדִבְרֵי ה',
וּפְחַד הַמּוֹת הָיָה תָמִיד לִנְגַד עֵינֵיהֶם; כִּי אָמַר לָהֶם ה': מוֹת
תָּמוּתוּ!

וַיִּבְמְרוּ רַחֲמֵי הַמְּלָאכִים אֶל הָאָדָם וַאֲשֶׁתוֹ, וַיָּבֹאוּ לִפְנֵי בָס־
יָהּ, וַיֹּאמְרוּ: אֲנֵנוּ ה', בָּרָךְ נָא עַל יִצְרִיר־בְּפִיךָ! הִנֵּה הֵם נָעִים
וְנָדִים בָּאָרֶץ, לַחֲמֵם בְּרָנוּה יֹאכְלוּ, וְהֵם יֵרָאִים מֵאֵד אֶת הַמּוֹת.
וַיַּעַן ה' וַיֹּאמֶר: לִכֵּן הִנְנִי לְהַקְלֵם מַעֲצָבוֹנָם, וְהִנְנִי לְהַסְפִּינָם,
לֹאֵם לֹאֵם, עִם הַמּוֹת, וְלֹא יִירָאוּ עוֹד מִפְּנֵינוּ. — אוֹ בָרָא ה' אֶת
הַשָּׁנָה. —

וַיְהִי לַעֲת עָרֶב, וְהָאָדָם וַאֲשֶׁתוֹ יָשְׁבוּ תַּחַת אֶחָד הַיָּשִׁיחִים,
קִדְמַת גֶּן־הָעֵדֶן, וְהֵם עֲצִיפִים מֵאֵד מַעֲמַל הַיּוֹם, וְעֵינֵיהֶם נִמְוִיּוֹת
בְּנִעְנָעִים אֶל הַגֶּן הַנְּחָמֵד, אֲשֶׁר נִרְשָׁה מִמֶּנּוּ. וּפְתָאם תִּפְשׁ הָאָדָם
בִּידֵי אֲשֶׁתוֹ, וַיֹּאמֶר בְּבִקְלָה: חוּה, לֹא אֲדַע מַה הָיָה לִּי: עֲשִׂתוֹנוֹתִי
אֲבִדוּ, רָאִשִׁי סָחָרָר, וְעֵינֵי נִסְגָּרוֹת. הִזֵּה הוּא הַמּוֹת אֲשֶׁר שָׁלַח
ה' לִיסְרָנוּ? — וַיִּבְהֹלוּ גַם שְׁנֵיהֶם, וַיִּשְׂאוּ אֶת קוֹלָם וַיִּבְכוּ; וּבִבְכוּתָם
נִעְצְמוּ עֵינֵיהֶם, וַיִּשְׁנּוּ. — וּבִהֲקִיצָם בִּבְקָר מִשְׁנָתָם, דָּמוּ בִנְפֶשׁם
כִּי הוֹשְׁבוּ לִגֶן הָעֵדֶן; כִּי הַחֶבֶל עֲמָדָה לִפְנֵיהֶם בְּלוּלָה בְּכָל הַדֶּרֶה.
אוֹ יִשְׁנוּ בְּעָרֶב בְּעָרֶב אַחֲרֵי עֲמַל הַיּוֹם, וּבִהֲקִיצָם הָיוּ תָמִיד
מֵאֲשָׁרִים וְעֲלִיּוֹם מֵאֵד, כְּבִימֵי שְׁכָתָם בִּגֶן הָעֵדֶן.
מֵאוֹת שָׁנִים עָבְרוּ, וְהָאָדָם וַאֲשֶׁתוֹ כָּבֵד קָדְלוֹ לַסְּפּוֹר אֶת

ימי חייהם. ויהי היום ויגשבו כפעם בפעם תחת אחד השיחים, לפנות ערב; והנה נרדם האדם את שנת המות, ורוחו נפש לשובה השמימה. וחוה לא ידעה כי מת אישה, ותשכב גם היא ותישן. וכצאת השמש על הארץ בבקר, ותיקץ חוה משנתה; ובראותה כי האדם עודנו ישן, ותאמר בלבה: וישן נא אישי עוד מעט, כי עבודה קשה עבר אתמול.

והאדם לא הקיץ. ותוחל חוה שעות רבות, ואישה לא יזוע ממקומו. אז ידעה כי מת הוא, ותבך בדממה, ותתאבל על אישה בקרב לבה: אך את המות לא יראה עוד, כי ידעה כי אך שנה הוא.

118.

הגפן •

- 1 רחל. דאם שאף Овца
2 קא, קיא. דאם אויסגעבראָצענע Блевотина
3 שטן. זאטאן, באָזער גייסט Сатана, злой духъ

1) Brebis.—*Sheep*. 2) Vomissement. — *Vomiting*. 3) Satan.

בצאת נח מן התבה אחרי המבול, החל למעט קרם. ויבא אליו השמן ויאמר: תרשני נא לעורך במלאכתך. ויטעו יחדו, ויבא השמן רחל וישחמנה, וישפך דמה על הגפן. ואחר הביא אריה וישחמהו גם אותו, ויזרק דמו על הגפן. ולאחרונה הביא חזיר וישחמהו ויז מדמו על הגפן.

וישאלהו נח: מה הדבר אשר עשית? ויען השמן ויאמר: הנה הראיתך בזה את אשר יקרה לאדם בשתותו מיין הגפן.

והיה בשתותו את הפוס הראשונה, והיה עָנוּ וּשְׁפָל־רוּחַ פָּרְחָל,
ובשתותו כוס שניה, והיה לכו כֶּלֶב הָאָרִי, והחל להתפאר ולדבר
גדולות ואמר: מי כְּמוֹנִי? ואולם בהוסיפו לשתות עוד, והיה
פָּחֶזֶר, נְבוֹה וּמִתְגֹּלָל בְּקִיאוֹ. —

119.

בֵּן אֲרָחוֹת תִּבְלִי.

Колючий тернь	דָּאָרְן	1 חֶדֶק.
Сухость, опаление	טראָקענהייט, דיררע	2 צָחִים.
Негодование, злоба	פֿיינדשאַפֿט, אונמוטה	3 הִתְנוּאָה (נוא).
Огорченный, покинутый	עלענד, פֿערשטאָסען	4 מָרוד.
Осошь	דיסמטעל (נאָנזעדִיסמטעל)	5 קְמוֹשׁ.
Фиалка	פֿיילכען	6 דוּדָאִים.
Колючий, ёдкий	שמעכֿענד, שמערצהאַפֿט	7 מִמָּאִיר (מִמָּאָרֶת).
Возрастать, увеличиваться	הערפֿאַרוואַכסען, גראָסווערדען	8 שָׁגַה, שָׁגִישָׁג, שָׁגֵא.
Крапива	ברענגעססעל	9 סִלּוֹן.
Показаться	זיך פֿרעמד שמעללען	10 הִתְנַפֵּר.
Изобилие, множество	איבערפֿלוּס, מענגע	11 שָׁפַע, שְׁפָעָה.
Кашлять	הוסכטען	12 הִשְׁתַּעַל (שעול)*.

- 1) Epine.—*Thorn*. 2) Aridité(y) 3) Indignation, Animosité(y).
 4) malheureux, abandonné.—*unfortunate, abandoned*. 5) Laiteron.—*Sow-thistle*. 6) Violette.—*Violet*. 7) piquant, douloureux.—*prickly; painful*. 8) croître, grandir. — *to grow up, increase*. 9) Ortie.—*Nettle*. 10) se feindre d' être étranger. — *to feign to be foreign*.
 11) Abondance, Foule.—*Abundance, Multitude*. 12) tousser.—*to cough*.

בגן יפה צמחו המון פרחי-חמד. הגנן טפחם ויכלכלם
 בשקידה רבה, ויפקדם לבקרים ויגןם וינצנם בעין טובה. והפרחים
 צמחו ויגצו וייפו מאד, וישובבו נפש כל רואיהם; ולא ידעו כל
 דאגה ועצבון, ויקבלו את חסדי השמים ואת טפוחי הגנן אשר
 עמל בהם. בלי כל תמהון ובלי כל פליאה, כמו צריך הדבר
 להיות כן.

ועל יד הגן היפה, היתה משוכת-חרק, ובה מצאו למו
 מחסה כל פרחי השדה העניים והאמללים, ובעמל ובעצבון חפרו
 להם את לחמוֹנוֹם בצחיח־אדמתם. אבק־הדרכים עור את עיניהם
 ויטנף את שלמותיהם הזכות. גם התולעים והשבלולים הציקו להם
 מאד, ובה נלחמו מלחמת-המיד על חייהם הדלים. — אהה!
 נאנח בקול־דק אחר מפרחי המשוכה: מה מאשרים הם הפרחים
 היפים אשר בגן! להם נקל ונעים לפרח. הגנן יטפחם ויגן
 עליהם, יגןם וישמרם מכל רוח רעה. הה, לו יגינו גם אנחנו
 לגורל כזה!

הם, ידידי, ענה פרח אחר בקול נחר וגם: הם ילדים
 מפנקים מראשית ערישתם; ואולם אנחנו עדה פשוטה ודלה, ובני
 האדם יקראו לנו "עשבים־רעים". חים, חים, השתעל הפרח: הנה
 בא אבק בגרוני! —

—עשבים רעים? אל נא, אדוני הקמוש! אל הוסף דבר
 כזאת! אמר בקצף פרח קטן קדור בלבשו: אנכי הנני ממשפחת

הרוֹדָאִים הַשּׁוֹכְנִים בְּגֵן הַיְפָה הַזֶּה, וְשֹׁאֲרֵי אֲשֶׁר מֵת בְּשִׁבְעָה שָׁעָבֵר
הִיָּה נַחֲמָד וְנִעִים כְּפִרְחִים הַנְּאִיוִּנִים אֲשֶׁר בְּגֵן, אִם גַּם הֵם בְּגִדְל־
לִבָּם יִתְנַכְּרוּ לְקְרוֹבֵיהֶם הָעֲנִיִּים... הוּא, צָר לִי מְאֹד עַל קְרוֹבֵי
הָאֵמֶלֶל! לֹא מִפְּחוּ וּבִלְכָּלוּ גַם אוֹתוֹ כֹּאֲשֶׁר יַעֲשֶׂה לְקְרוֹבָיו אֲשֶׁר בְּגֵן,
כִּי עֵתָה לֹא חָלָה וְלֹא נָנַע!

—הָרַף מְבַכִּי וְיִלְלָה! נָהֵם אֶחָד הַדְּרָדְרִים: אֲנַחְנוּ אֵינֵנו
מִמְּאִנֵּי־הַדַּעַת (רְכִּילֵלֵב, מִפְּנִיקִים). סוֹף פָּלְנוּ לָמוֹת, וְאַחַת הִיא
לָנוּ אִם נָמוֹת שֵׁם בְּגֵן הַיְפָה וְאִם פֹּה בַּמְּשׁוֹכֶת הַחֹדֶק!
—לֹא רַק לֹא הִתְנָאוּ כִּכָּה הָרִיקִים הַנְּפֹחִים הָהֵם! אָמַר סְלוֹן—
מִמְּאִיר בַּחֲמָה עֹזָה: מִי יִתֵּן וְיִבְלִתִּי לִפְרֹץ אֶת הַמְּשׁוֹכָה לְבֹא אֶל
הַפִּרְחִים הַשְּׂאֲנִנִים הָהֵם, אוֹ יִדְעוּ אֶת תְּנוּאָתִי! לֹא הִכָּה אוֹתָם הַבָּרֶק
וַיִּפְּצֵם!

—הֲלֹא תִּפְלֵם, סְלוֹן רַע־עֵין! הֵן עוֹן כְּבֹד הוּא לְקַלֵּל אֶת
אֱלֹהֵי אֲשֶׁר לֹא עָשׂוּ לָךְ כָּל רַע! אָמַר פִּרְחֹ וְקֵן: הֵן פֹּה אֶרֶץ
עוֹלָם, וְלֹא לְכָל אִישׁ לַהֲנוֹת מִן הַחַיִּים. אֱלֹהֵי יַחֲיוֹ בְּשִׁפְעַת טוֹבָה
וְאֲשֶׁר, וְאֱלֹה־עֲנִיִּים מְרֹדִים: וְעֲלִינוּ לִשְׂאֵת בְּדַמְמָה אֶת גּוֹרְלָנוּ.
רַק נִהְיֶה־נָּא יִשְׂרָאֵל וּטוֹבִילֵב: לֵב שְׂמֵחַ וַיִּמְתִּיק גַּם אֶת הַגּוֹרֵל
הָרַע!

—וּפִרְחֵי הַגֵּן צִמְחוּ וַיִּשְׁגְּשְׁגוּ בְּגֹאוֹן־תְּפָאֲרָתָם, וְלֹא יָדְעוּ מֵאוֹמָה
מִכָּל הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דָּבְרוּ לְשִׁכְנֵיהֶם בָּם, שֵׁם בַּמְּשׁוֹכֶת הַחֹדֶק, וְלֹא
יָדְעוּ מֵאוֹמָה מְעַנִּים וּמַחִיִּים הַמְּרִים; כִּי הֵם, פִּרְחֵי הַגֵּן, הִתְעַנְּנוּ
עַל רֵב טוֹב.

וְהַצִּפּוֹר אֲשֶׁר יֹשֵׁב עַל מְשׁוֹכֶת הַחֹדֶק הַבֵּית הִנֵּה נִתְּנָה. וַיֹּאמֶר:
כֵּן אֶרְחוֹת־תִּבֵּל!

120.

ספורי הדוד הזקן.

ספור רביעי.

Карты (игральные)	קארטען
(שפיעל-)	1 קלפים*.
Быть разорену	רואינירט זיין	2 רשש.
Сѣно, (трава)	הייא, (גראז)	3 חציר.
Придать, приноровлять	זעמצען, צומהון	4 שוה על.
Тереться	זיך רייבען (י. ה. נאהע בעריהרען)	5 התחבך*.
Примѣшанный	בייגעמישט	6 מהול.
Будущее	צוקונפט	7 עתיד, עתידות.
Выдумать	אויסדענקען	8 ברה (פרא).
Ванна	וואננע	9 אמבטי*.
Шутка	שערץ, שפאס	10 לצון.
Убытокъ, ущербъ	שאדען, פערלוסט	11 נזק.
Вязать снопы	בינדען גארבען	12 אלים אלמות.
Поступать скромно	בעשיידען, דיסקרעט-זיין	13 הצנע לכת.
Стѣна	וואנד	14 פתל.
Скрытый, тайный	פערבארגען, געהיים	15 פמס.
Адресъ	אדרעססע	16 פתבת.

Високъ	שלאפע	17 רקה .
Попугай	פאפאני	18 אנפה .
Вздremнуть	אייניקען , איינשלוים- מען	19 ה'תנמגם (נום) .
Долгъ, (заемъ)	פפליכט, (שולד)	20 חוב .
Обирать виноградникъ	ווינצען	21 בצר .
Бѣдность, разореніе	ארמוטה , רואין	22 ריש , ראש .
Линейка	לינעאל	23 סרגל .
Колесо	ראד	24 גלגל .
Рыбачій челнъ	פישער באץ , באהן	25 סירת-דונה .
Лепетать, бормотать	מורמעלן , שטאממעלן	26 דכב .
Взыскивать	איינקאסמירען , איין- פארערן	27 גבה* .

1) Cartes. — Cards. 2) être ruiné. — to be ruined. 3) Foin (herbe). — Hay (Grass). 4) ajouter, poser. — to add, lay. 5) se froter a. — to rub ones self. 6) mêlé. — mixed. 7) Futur(e). 8) imaginer. — to devise. 9) Baignoire. — Bathing-tub. 10) Plaisanterie. — Jest. 11) Dommage, Perte. — Detriment, Loss. 12) lier des Gerbes. — to tie sheaves. 13) être discret. — to be discret. 14) Mur. — Wall. 15) caché, secret. — close, secret. 16) Adresse. 17) Tempe. — Temple. 18) Perroquet. — Parrot. 19) s'ensommeiller. — to slumber. 20) Devoir (Dette). — Duty (Debt). 21) vendanger. — to gather (a vineplant). 22) Ruine, Pauvreté. — Ruin, Poorness. 23) Règle. — Rule. 24) Roue. — Wheel. 25) Nacellé. — Ship's boat. 26) murmurer, bégayer. — to murmur, lisp. 27) exiger. — to require.

בהיותי נער קטן הספנתי לספר לכל איש את הדברים אשר שמעו אזני בביתנו. ואמי אמרה לי פעמים רבות: לשונך ארכה מאד, יונתן הקטן, ובזאת תוכל להסב מורת-רוח גם לאחרים גם לך. — אז קרני מקרה אשר רפאני גם ממדתי המנונה הזאת.

הדבר אשר אספר לכם קרה בימי החנכה. אבי הסכין בלילי-חנכה, אחרי לחם הערב, לשחק בקלפים כשעה אחת עם בענעוריו, הוא הארון מיכאל. הארון הזה גר בקרבתנו, וכפעם בפעם בא לבקר בביתנו; ולא אבחד מכם כי לפעמים הביא לי גם תשורה, ולפעמים העתיר בעדי לאבי, באמרו ליסרני על חמא שחמאתי: ואתם הלא ידעתם, כי נכשלתו פעונות לרגעים. בכלל היה הארון מיכאל איש טוב-לב, ובדברו חמד לצון.

בשחקו עם אבי בקלפים, ישבה אמי אל הקא (תנור) ופעבוד עבודתה, ואני ישבתי או בירכתי החדר אל שלחן קטן, לעשות שעורי, ואתנאה מאד כי נתנה לי לבדי-מנורה גדולה.

באחד מלילי-חנכה, בשבתי ככה אל שלחני, ושעורי היו ארוכים ומשוממים מאד, ואתנמנמ מעט על פני ספרי. ובהקיצתי מתנומתי (תנומה-שנה קצרה) ואשמע את קול אבי בדברו אל רע מיכאל כדברים האלה: הנה רששתי, רששתי קליל! עתה אין לי כי אם למכור את ביתי ולקנות לי סכה קמנה בקצה אחד הכפרים ולהתהלך שם במעיל-עב ובנעלי-עץ! — אנכי לא ערבתי לבי להביט בפני אבי, ואולם את פני אמי ראיתי והנם מפיקים רצינות. — הארון מיכאל הלך לו אחרי רגעים אחדים, ובתקעו כפו לאבי בהפרדו ממנו, אמר: אל תעצב, ידידי הזקן, התחזק והיה לאיש חיל, ושא את נוקך במנוחה! — ואבי ענהו: אנכי אשאהו בלב שמח! —

ואבי האמלל התאמץ להצהיל פניו ולהתלוצץ! —
אחרי לכת מיכאל, ישב אבי ליד אמי וניסחו חרש. לי

נְדָמָה כִּי אָמִי נָאֻחָה, וְכִי אָבִי מֵתֹאמֵץ לְנַחְמָה. אוֹ זָכַרְתִּי כִּי פָנִי
אָמִי הָיוּ עֲצוּבִים מֵאֹז הַבֶּקֶר, וְכִי לֹא אָכְלָה כְּמַעֲט מֵאוֹמָה לְאַרְחַת
הָעֶרֶב. — בַּהוֹלִיךְ אָמִי אוֹתִי אֶל חֲדָרֵי לִישָׁן, נִכְסַף נִכְסַפְתִּי מֵאֹד
לְדַבֵּר בִּאֲזוּנָה דְּבָרֵי גְחוּמִים. אֲבָל מְלִים נִעְתְּקוּ מִפִּי; לָכֵן הִסְתַּפְקִיתִי
לְנִשְׁקָה בִּאֲהָבָה רַבָּה מֵאֹד, יוֹתֵר מֵאֲשֶׁר הִסְכַּנְתִּי תְּמִיד. אָמִי
הִכִּיפָה בִּי בְּתִמְהוֹן, וְאֲנִי חֲשַׁבְתִּי כִּי נִכְוֹנָה הִיא לְהַגִּיד לִי דָבָר.
אָךְ הִיא נִשְׁקָה לִי מִבְּלִי הַגִּיד דְּבָר, וְתִכְסְנִי הַיֹּטֵב בְּמִכְסִּי. אוֹ
הִתְאוּשְׁשֵׁתִי וְאָמַר לָהּ: שְׁמַעִי נָא, אָמִי, הֵנֶךְ עֲצוּבָה מֵאֹד בְּעֶרֶב
הַזֶּה... אֵין דְּבָר, בְּנֵי הַיָּקָר! עֲנֵתָה אָמִי, וְתָנַם לְצַחוּק: רַק רֹאשִׁי
יִכָּאֵב לִי.

הוּא, אָמִי הֵאֱמַלְלָה!

וְאַתָּם הִלֵּא תִשּׁוּ בְּנַפְשֵׁכֶם, יְלָדִים נְבוֹנִים, כִּי בְלִילָה הַהוּא
לֹא נִרְדַּמְתִּי מִיָּד, כַּפֶּעַם בַּפֶּעַם. לָבִי אָמַר לִי כִּי עָלִי הַחֹב לְהִיּוֹת
עָצוּב, אַחֲרֵי כִּי גַם אָבִי וְאָמִי עֲצוּבִים. אָךְ לְמִרּוֹת חֲפָצֵי הַהִתְעַצֵּב,
נִבְצַר הַדְּבָר מִמֶּנִּי. לְמִנְת־רוּחִי שֶׁמַּחְתִּי לִלְכַּת הַכְּפָרָה וְלַחֲיוּת שֵׁם
כְּאַחַד מִיְלָדֵי הָאֲכָרִים. הֵן אָבִי אָמַר כִּי יִתְהַלֵּךְ שֵׁם בְּמַעֲלָ עָב
וּבְנַעֲלִי-עֵץ, וּבִכֵּן אֲלַבֵּשׁ לְבַשָּׁתָּ גַם אֲנִי מַעֲלִי-עָב וְנַעֲלִי-עֵץ! הֶאֱחָ! —
אוֹ נָסִיתִי לְשׁוֹת לְנִגְרִי אֶת הַלְבוּשׁ אֲשֶׁר תִּלְבֹּשׁ אָמִי בְּשִׁבְתָּנוּ בַּקֶּצֶה
הַכֹּפֶר בְּסִכָּה קִמְנָה; אָךְ לֹא יִכְלָתִי לְדַעְתּוֹ. — אוֹ עָבְרוּ מַחֲשַׁבוֹתַי
אֶל עֲנִינִים אֲחֵרִים. אֲנִכִּי יָדַעְתִּי אֶת חַי־הַשְׂדֵּה רַק מִמְּסַעֲרֵי-עֲנָג
אֲשֶׁר נִסְעָנוּ לַפְעָמִים בִּימֵי הָאֲבִיב, לָכֵן הִיא הַכֹּפֶר בְּעֵינֵי כַּמּוֹס
שִׁמְחָה וְתַעֲנוּגִים. וְאַחֲשַׁב בְּלִבִּי: בַּחֲרָף אֲחַלִּיק עַל פָּנֵי הַנַּחֲלִים
הַקָּפְאִים, וְאַצּוֹד צִפְרִים קִטְנִים. בֹּאֲבִיב אֶקְלַע יוֹרֵי-פְּרָחִים יָפִים אֲשֶׁר
אֲנִישׁ לֵאמֹר. בְּקִיץ אֶעֱזוֹר לְקַצּוֹר אֶת הַחֲצִיר וְלֶאֱלֵם אֲלֻמוֹת,
וְאֶתְגּוֹלֵל עַל הָעֲרֻמוֹת. בְּקִצִּיר נִבְצַר אֶת הַפְּרָמִים — אָךְ בְּלַעֲדִי כָּל
אֱלֹהִי, הִנֵּה בַּקֶּצֶה הַכֹּפֶר אֵין כָּל בֵּית-סֵּפֶר! וְלֹא אֶכְחָד מִכֶּם.

ילדים נחמדים, כי התקוה לבלתי לכת עוד לבית הספר, שנתה יתר פאר ויתר חן על חיי השרה, בעיני.

ממחרת היום ההוא בבקר, הביאה לי שפחתנו יוכבד את ספל השקלד, ולא דברה לי דבר; וגם אני לא הגדתי לה מאומה. רבות פעמים הוכיחוני על היותי מתאזה לדעת הכל; לכן גמרתי הפעם להראות לפל כי יודע אני גם לחשות ולהצניע לכת בעננים נכבדים. – בטרם לכתי לבית-הספר לא ראיתי את פני אבותי: אמי שכבה עוד על מטתה, עקב כאב-ראשה, ואבי יצא בבקר השכם למעשהו. ואולם אנכי הבינתי כי אך רישנו הקרוב לבא, הוא הוא אשר יעצור את אמי במטתה, והוא הנני את אבי מביתו בבקר השכם.

מבלתי יכלת להתעצב כנכון, גמרתי למצער להראות כנער מלא רצינות. כי לא אביתי להחשב בעיני מתים ככן בלי-לב: כי מה יאמרו האנשים בראותם כי חזות (מראה) פני כתמול-ששם, בעת אשר אבי רשש? – לא זאת היא הפעם הראשונה אשר שמעתי מדברים באנשים שרששו. ואנכי חזיתי, כי מדי ידבר באנשים שרששו, ונדו להם מאד; יען כי הריש נחשב כדבר רע מאד. אנכי לא הרבתי לחשוב מעולם בדבר הזה, ואולם הפעם בהעמיקי לחשוב בדבר, נובחתי, כי אם גם הריש דבר נעים הוא לנערים קטנים כמוני, הנה בלי-תפונה צרה גדולה הוא לאנשים באים בימים.

בלכתי לבית הספר תפוש במחשבות האלה, התנהלתי לאמי, מבלי הבט ימין ושמאל, ואתחכך בכתלי הבתים. פתאם גראה אלי מרחוק חברי וידידי שוקאל, וגם הוא הולך ומתחכך בכתלי הבתים; אפס, כי הוא לא עשה זאת מעצבון, כי אם יען אשר אהב לרפוק בסרגלו על דלתות החלונות, בלכתו. פניתי כה וכה לראות אם אין איש רואני, ואז נשאתי את רגלי וארוץ

בכל פְּחוּי להרביק את רעי היקר. אמנם ידעתי כי לא מוב עשיתי
ברוצי ברחוב בכל פְּחוּי; כי נער קטן הרץ ברחוב, אין לו עוד
הַחֲזוֹת הקשה והרצינות הראויה לבן איש־רָשָׁשׁ. זאת ידעתי – אבל
נחוץ היה לי להרביק את שובאל, למען דַּבֵּר אתו בִּיחִידוֹת (יחיד:
באין איש לנגדנו) במרם אבא בִּית־הַסֵּפֶר. במקרה הסב שובאל
פניו אל עֶבֶר פני, וִירֵאֲנִי מרחוק, וכרנע עצר במהלכו ויחל
לפְּנוֹ על פני המִפְשָׁעָה, לאות כי שמח הוא לקראת באי. ואולם
אנכי ידעתי כי לא עַת לרקוד היא, לכן הִנִּיפֹתִי ידי לו ברוצי,
ואבְּיָנֵהוּ לדעת בְּרָמּוּס כי יחדל מִרְקֹד. הוא חדל לרקוד, ויבט
אלי בתמהון, ובנשתי אליו אמר לי: שלום לך, זקן נשוא־פָּנִים! –
אנא, אל נא תחמוד לצון, כי לא עת צָחוק עתה, עניתי. –
מה זה היה לך היום? קרא שובאל, וַיִּמַּד אותי בְּמַבְטוֹ מִפֶּה רגלי
עד קדקדי. – יָדַעַתְּ תדע, עניתי ברצינות מְהוּלָה בגאון: כי אבי
רָשָׁשׁ! –

–האמנם?

–וכי אנחנו הולכים לָגוֹר בשדה –

–הִלֵּהֲתַל בי אתה אומר? קרא שובאל. – אז שָׁנִיתִי לוֹ את
דברי אבי: אָמַשׁ אמר אבי אל האדון מיכאל לאמר: הנה
רָשָׁשְׁתִּי, רָשָׁשְׁתִּי כָּלִיל, ועלי עתה למכור את ביתי וללכת לגור
בכפר, במעיל עב ובנעלי־עֵץ! – שובאל הביט בעיני רגעים אחדים
מבלי דעת מה לענות; גם נאנח אָנְחָה עמוקה. ולסוף אמר:
למִרְת־רוח לי הדבר הזה, צר לי עליך מאד! – אל תִּגְדֹּר לי,
אבל נודה לאבי ולאמי! עניתי ברצינות גדולה, אף כי באמת
חפצתי לתת בצחוק קולי: ראה נא, אנכי אינני אָמַלֵל; כי הן
בִּ"קֶצֶה־הַכֶּפֶר" אין כל בית ספר, ואתה הלא תבין כי אֶתְנַחֵם על
יָשִׁי, בדעתי כי אוסיף עוד ללכת לבית הספר.
–המֶאֱשֶׁר! קרא שובאל: יודע אני נערים רבים אשר יאבו

להיות נפשם תחת נפשך, וגם אני אחד מהם!
 -גם זאת לך לדעת. אמרתי ברגש: כי גם צאתנו לגור
 בשדה, לא תמנענו מהתראות פנים לעתים קרובות -
 -ובכל זאת דואג אני, פן יכבד הדבר ממנו, ענה שובאל:
 מי יודע? אולי רחוק מאד קצה הכפר אשר אמר אביך -
 -רחוק או קרוב, אחת היא! עניתו בבטחה: אנכי אבא
 אליך ולקחתוך אלי בעגלתי, ובעגלתי אשיבך לביתך.
 -כן הוא, כן הוא! קרא שובאל וימחא כף: שכחתי כי
 שם בשדה יש לכל איש עגלה וסוסים -

-גם אשקך שם חלב -
 -אני אוהב מאד לשתות חלב! -
 -ובחרף גחליק על פני האנמים -
 -איזה אנמים? שאל בתמהון.
 -הלא בכל כפר יש אנמים! -
 -לא בכל כפר! ענה בדאגה: אני יודע כפרים אשר אין
 כל אגם בהם -

-השקט, ידידי, עניתו: אני אדבר על לב אבי, ויבקר
 בכפר אשר למצער אגם אחד בו.
 -האח, מה נעים להחליק! קרא שובאל ויחלק על פני
 המפשעה. אבל רגלו ננקה באבן, ויפל מלא קומתו ארצה. אנכי
 עזרתי לו לקום מעל הארץ, ולאסוף את ספריו ומחברותיו אשר
 נפזרו בנפלו. - שמע נא, אמרתי בנקותו את בגדיו: הנה הגדתי
 לך את כל הדברים האלה, יען אשר רעי הנאמן אתה, ומטך לא
 אכסה דבר. אך אבקשך לכל תגלה הדבר לאיש, למצער ביום הזה.
 -כן אעשה, וקן נכבד! לא אפצה פה. אבל ברגי תכאב:

לי!

-השען על ורעי. גם זאת לך לדעת, כי שם יהי תצור רב -

— ואנחנו נתלגל על העצמות. האח! —

— גם נבצר את הכרמים. אבל הסי! הנה גבראל הארוך;
נשיח בענין אחר!

את שעורי הקינותי לפני המקרה הגדול, ולכן עשיתם כראוי. אבל כהיות עלי להגידם לפני מורי, לא ידעתי דבר; כי איך יכלתי לשים לב ללמודי, וראשי מלא המון מחשבות וזממים? לכן נכשלה לשוני באמרי את שעורי לפני מורי ואפקיל מאד לענות על שאלותיו. — הקץ לדברי אולת? אמר אלי מורי: ראה הוהרתך לבל תוסיף עוד לראות פני בשעורים לא נכונים כאלה. אל תוסיף עוד! — אנכי לא עניתי דבר, רק הורדתי אפי. ובלבי אמרתי: אכן לא אוסיף עוד!...: שובאל קבץ לי בעיני ממקום מושבו, וגם אנכי קרצתי לו בעיני, לאות כי סוד קמוס אָתנו אשר נעלם גם מהמורה.

השבון! קרא המורה אחרי האמר השעורים לפניו; וישלח את אחד התלמידים אל הלוח השחור. אני הבטתי אל הלוח ולא ראיתי מאומה, כי ראשי סחרחר כגלגל, מהמון המחשבות אשר חשבתי לעתידותי.

שובאל! קרא המורה פתאם: תן לי את הנגיד אשר צפנת בכף ירך! — שובאל סרב מעט, אך לסוף קם ממושביו, ובפנים סאָדמים (אדם) מסר לידי המורה את הנגיד אשר נכפל כמקבב. — המורה קרא את כתבת המכתב, ויבט עלי בחשד; ואחר פרש את פס הגליון, ויאמר: הנה פתק מאת שובאל אליך, יונתן, ובו כתוב לאמר: גם סירת-דונה לשוט על פני האנס, גם קנה רובה לירות בצפרים, נחוץ יהיה. —

כל תלמידי בית הספר צחקו בקול גדול לשמע הדברים האלה. או פנה המורה אלי ויאמר: הלא תגיד לי מה האנס

הזה, ומה היא סירת־הדונה, ומה הוא קנה הרובה, ומה הם הצפרים האמורים בפתק הזה?

אנכי ידעתי היטב אל מה ירזמו דברי הפתק; אך תחת לגלות הדבר, עניתי בכמחה: אינני יודע מה הוא שֶׁח!
— מוב מאד! אמר המורה: ואתה, שובאל, הלא תדע את אשר כתבת?

— אני כתבתי את הדברים קָתם, בלי כל מחשבה, ענה שובאל: רק לעורר צחוק בלב יונתן —

— ובכן הנך חושב כי יונתן איננו עוד נְכוך במחשבותיו ופזור־הנפש לְמַדִּי, כי תאמר עוד להָעִיר צחוק בלבו? שאל המורה. שובאל הוריד אָפו על השלחן, ויחל לְצַר קוֹים על דף השלחן, כַּעֲטוֹ. — שובאל, קום ממושֶבֶךְ! אמר המורה. ויקם שובאל.

— היודע אתה כי אָסור לשלוח פתקים מִנֶּד לֵיד, בעת הלמוד? אמר המורה. שובאל הֶשֶׁח ראשו, לאות כי יודע הוא כי אָסור הדבר.

— לכן, אמר המורה בְּמִתִּינּוּת: לכן תִּנָּתֵר היום בבית הספר שעה תמימה, אחרי כלות הלמודים. ועתה שֵׁב על מקומך!
רגעים אחדים אחרי כן, הִקְפּוֹתִי ראשי לראות את פני שובאל, ולנַחֲמֵהוּ מִיִּגְוֹנוֹ בַּצְחוק־קֵל. אכל שובאל לא רָאֵנִי, כי הוא היה שְׁקוּעַ בשיחה אָרְכָּה עם שְׂכֵנִיו, וּכְנִרָאָה בְּאֵר להם עֵינָיו נִכְבֵּד. — הלמודים החלו שנית. ואולם מְדִי נֶשְׁאֵי עֵינֵי מַעַל סְפָרִי, ראיתי כי חברי מתבוננים בי בְּמִבְטָזֹר.

הלמודים פָּלוּ. שובאל נותר לבדו בבית הספר, ואנכי הלכתי לביתי, אחרי אשר רזמנו איש לאחיו.

את אמי מצאתי יושבת אל השלחן עם אבי, כאֲב־ראשה חלף; אך למרות הצחוק אשר היו על שפתותיה בבאי החדרת,

גדמה לי כי פניה חֲדָרָא מאד. גם פני אבי לא הפיקו נחת; ועל זאת לא התפלאתי כלל; הִנָּקֵל לאמר? איש רָשָׁשׁ!
בשבתי לבדי בחדרי, לא החליתי לעשות שעורי כפעם בפעם, כי עָרְנָה נפשי לדעת מתי יחל הריש באמת ובתמים? בכליון עינים חכיתי לראות ראשיתי. ובאמת איך יחל ריש? מה אומרים אז? מה עושים אז? – אז ראיתי בְּעַד החלון את שְׁלִיחַ המִשְׁפָּט עובר ברחוב. וְאָמַר בלבי: אולי זה הוא האיש אשר יבא עתה אל אבי וְיֹאמַר לוֹ: אדוני, אתה רָשָׁשָׁתָּ, ואנחנו באים למכור את ביתך! – הִשְׁקַפְתִּי, הִשְׁקַפְתִּי בְּעַד החלון, ושליח המִשְׁפָּט הולך וקרוב אל ביתנו. ופתאם נשא את עיניו ויבט על ביתנו. עתה יחל הריש! דברתי אל נפשי, ולא ידעתי מה לעשות ברגע הנורא הזה: האשמח על חיי השדה הקרובים לבא, אם אתעצב על תוֹגַת אבותי? – אבל שליח המִשְׁפָּט עבר על בני ביתנו, וילך הלאה. אז נֶאֱנַחְתִּי וָאָמַר: עוד לא החל הריש! ואשב לעשות מלאכתי.

מעת הצהרים והלאה שמעתי פעמים רבות קול צלצל הפעמון בדלת ביתנו. בכל פעם מִהֲרַתִּי אל החלון לראות אם לא בא הריש. אבל כל הַמְצָלְצִלִּים היו אנשים הידועים לי מכבר: אלה היו משרתי החניות, נערי הַקֶּצֶב (מִבָּח), ועוד כאלה המספיקים צרכי הַמֶּשֶׁק.

בִּרְדַּתִּי אל חדר האכל לעת אֶרְחַת הצהרים, מצאתי את אבי מתהלך בחדר הנה והנה, וגליונות בידו. לא אָבִין מה כל הַתְּרָדָה אשר חרדו היום, אמר אבי אל אמי: הסכן הספנתי לְשֵׁלֶם את חשבונות החניות. מִדִּי חָדַשׁ בחדשו; ולמה אֶפּוֹא הָאִיצוּ היום לדרש כלם הכסף מידי? ואף גם זאת כי מכתב הַקֶּצֶב איננו פְּתוּב כָּלֵל בְּלִשׁוֹן רַבָּה:

אז הבינתי כי הגליונות אשר בידי אבי ופניו הוועפים,

דבר להם (נוגעים הם) אל הריש, ואולי הם הם ראשית הריש. מאד מאד נכספתי לשאל את באור הדבר, אבל לא ערבתי לבי. — אַרְחַת הצהרים אָרְכָה בעיני מאד, ומה פֶּלֶא? הן אבי לא דבר דבר, ובפני אמי נראו עוד עקבות מכאוב. אבי אמר לה כי לא טוב עשתה כי קמה ממשכבה, וכי מתאמצת היא יתר מדי, וכי תמיד תעשה יותר מִיְקָלָתָה; ואמי לא ענתה דבר. הה, אמי האמללה!

בשובי בערב מבית-ספרי, מצאתי את האדון מיכאל עומד ומצלצל בפעמון דלת-ביתנו, ופניו אָדָמִים פְּתוּלֵע, והוא נושם ושואף בחזקה. שפחתנו פתחה את הדלת, והאדון מיכאל בא ראשונה. מה זאת, ידידי? אמר אל אבי בנפלו עיף על כסא, ובהתנפנפו (השֵׁב רוח) במְסַפְּחָתוֹ: מה השמועה הסְקָלָה הזאת העוברת בכל העיר? — איזו שמועה? קרא אבי בתמהון.

— זה פְּשֵׁתִי שְׁעוֹת נִקְרָאתִי אֶל אֶסְפָּה בְּאַגְדַּת מַלְכֵי־יִשְׂרָאֵל וְרוֹמִים, וישאלוני כל הנאספים: מה האסון אשר קרָךְ? ובאָמְרִי כִי לֹא אָדַע מאומה, הִגִּידוּ לִי כִי רָשָׁשֶׁת קָלָה, וכִי עֲלִיךְ לִמְכּוֹר אֶת בֵּיתְךָ וּלְלַכֵּת לְגוֹר בְּשָׂדֶה, וְכִי בְּכָל הָעִיר יִשְׁחֻוּ אֶךְ בְּדָבָר הַזֶּה. הֵן אֶךְ מִהֶמְלָה (הַתֵּל; לְצוֹן, שְׁחוֹק) סְקָלָה הוּא, הָאֵף אֵין זֹאת? — כִּמּוּקָן, אֶךְ מִהֶמְלָה סְקָלָה הִיא, יִדִּידִי הֶזֶק. עֲתָה נִפְתָּרָה לִי הַחִידָה: עֲתָה אֲבִין מְדוּעַ הָאֵיצוּ כָּל הַחֲנֻנִים (כְּעִלֵי הַחֲנִיּוֹת) לִנְבוֹת הַכֶּסֶף מִיָּדִי; עֲתָה אֲבִין מְדוּעַ כָּתַב אֵלַי הַקָּצֵב מְכַתֵּב שְׁלֹא בְּנָמוּס. אוֹרֶךְ, יִדִּידִי, כִי הוֹדַעְתָּנִי אֶת הַדָּבָר. וְאֲנִכִּי הִנְנִי לְדָרוּשׁ וּלְחֻקִּיר מִי הוּא הַבְּלִיעֵל אֲשֶׁר בָּרָה אֶת הַשְּׁמוּעָה הַזֹּאת.

— יוֹנָתָן מְתַעַלֵּף! קִרְאָה אֲמִי פִתְאֵם, וּבֵאֵמֶת הִתְעַלֵּפְתִּי. — וּכְשׁוֹב רוּחִי אֵלַי, רֵאִיתִי וְהִנֵּה אֲמִי מְרַמֶּקֶת אֶת רַקִּיטִי וּמְנַפֶּחֶת עֲלֶיהָ בְּנֶחֱת. וְאֲבִי וְהָאֲדוֹן מִיכָאֵל הִשְׁחֻוּ רֵאשֶׁם עָלַי וַיְבִישׁוּ בְּעֵינַי. אַהֵה, אֲבִי! דּוּבְבוּ שְׁפָתַי, וְאֶסֶךְ אֶת פְּנֵי בְּכָפוֹת יָדַי:

—מה לך, ילדי?—

—אהה, אבי, אנכי הוא הקליעל! — אבי הביט אלי בשקמון.
הילד הזה מדבר מתוך האש (החם), קרא מיכאל: שימו את
רגליו באמפטי חמה...

—באר נא את דבריך, בני היקר, אמרה אלי אמי בחדר.
אנכי הוא, אמרתי ואתנפח: אנכי הוא אשר הגדתי כי רשש אבי.
—שימו את רגליו באמפטי חמה! נהם מיכאל. אבל אמי
ענתה בנחת: אל נא, אדוני, תן לילד לבאר את דבריו.

—אנכי הגדתי הדבר אך לשובאל, והוא הבטיחני לבלי גלות
הסוד. אבל שובאל הגיד הדבר לחבריו, והם ספרו לאבותיהם.
—אבל איך עלה על לבך להגיד לשובאל כי רששתי? אמר לי
אבי: הלא תבין, בני, כי דבר כזה לא יחשב עוד כלצון. מדוע
קדית כזאת?

—אבל אבי, אמרתי ואשא עיני אליו במנך: הן אני לא
בריתי הדבר! כי באוני שמעתי בדברך כדבר הזה.
—מתי? שאל אבי. — אתמול בערב! עניתי.

—עתה נפתרה לי המידה! קרא האדון מיכאל ויד באגרופו
השמאלי על כף ידו הימנית: אכן לא טוב הדבר להתלוצץ בפני
ילדים: כי הם טועים בכאור הדבר, ושונים אותו קאנפה.
אתמול בערב, בשחקנו בקלפים, בא לי גר (אשר), ובמשחק אחד
זכיתי ממך עשרים אגורות. או אמרת, ידידי, בלצון: הנה
רששתי, רששתי כליל, עתה עלי למכור את ביתי וללכת לגור
בשרה, לבוש מעיל-עב ונעלי עץ! הן אלה הם הדברים אשר
שמעת. יונתן, האף אין זאת? —

—כן, אדוני! עניתי ואוסיף להתנפח.

—ומה חשב או לבך, בתודע לך כי רשש אביך? —

—אנכי התעצבתי על צרת אבי ואמי. אבל לנפשי קשר

הדבר מאד ללכת לגור בשדה, בדמותי כי שם לא ישלחוני לבית הספר –

צחוק אדיר התפרץ מפי האדון מיכאל; וגם אני ואמי נשכו שפתותיהם למען התאפק מצחוק. – אז השכיבוני על מטתי, כי קנחת קלה נשקה (השק) בעצמותי. ולא הוסיפו עוד לדבר בענין הזה.

ואולם התוכחות אשר מנעו הורי ממני, אותן ערכתי אני לנפשי, נאקוט (התקומט) בפני מאד על פחזותי הסבלה. – וחברי בבית הספר לא התנהגו אתי בחדר, כאבותי. ימים רבים עוד לעגו וישאלוני לַפְּקָרִים, מה שלום הריש בביתנו? למען הראות לאבותי כי נחמתי על אולתי, החליתי לשקוד על למודי בחריצות ואדי לתלמיד מקשיב.

ברית-האהבה אשר ביני ובין שובאל הופרה, במשך שלשה שבועות. מקץ העת ההיא שבנו להתרועע, אך אנכי לא הוספתי עוד לגלות לו סוד, אם הסוד נגע באנשים אחרים ולא בי בנפשי. –

121.

יסד קרתנה.

Основаніе	דיא גרינדונג	1 יסד.
Произносить	אויסשפרעכען	2 במא.
Канатъ, веревка	שמריק, זייל	3 עבות, ו' (י-ים-ות)
Убывать, потеряться	אבהאנדען קאממען, פעהלען	4 הפקד.
Пространство	רוים, פלאצע	5 שטח.
Ръзать	צערשניידען	6 חתך.

Портить	פערדערבען	7 חבל .
Замѣшательство,	פערוויירונג ,	8 (רוח) עוועים .
круженье головы	שווינדעל	
Тиръ, Сидонія, Финикия	טירוס ,	9 צור , צידון .
	סידאָניען ,	(פֿעניקיען)
Ремень	ריעמען	10 שריוץ , רצועה* .
Ножницы	שעערע	11 מספֿרים* .
Почки, (совѣсть)	ניערען, (אינגע-)	12 פֿליות .
	רעם געוויססען)	
Обхватывать	אומפֿאָססען	13 לפֿת .

- 1) Fondation. — *Foundation*. 2) Prononcer. — *to pronounce*.
 3) Corde, Cable. — *Rope, Cable*. 4) se perdre, manquer. — *to be in want*. 5) Espace. — *Extend*. 6) couper. — *to cut*. 7) gâter. — *to spoil*.
 8) Confusion. Vertige(o). 9) Tyr, Sydonie, Phénicie. — *Phoenicia*.
 10) Courroie. — *Strap*. 11) Ciseaux. — *Scissors*. 12) Reins. (Conscience). — *Kidney (Conscience)*. 13) étreindre. — *to embrace*.

יהודה ! יהודה ! יהודה !

הקורא את הקריאה הזאת, היה נער יפה וקריא, כבן שנים עשרה שנה, ושמו יעקב, אשר בא עם אבותיו לגור בכפר ובנאות דשא בימי הקיץ. הוא קרא בספר, זה עתה, את דבר יסוד העיר העתיקה „קרתנה“, וראשו עורנו מלא מהספור היפה ההוא. — בֶּת מֶלֶךְ צִירוֹנִים, דִּידָה שְׂמָה — כֵּן כְּתוּב בַּסֵּפֶר הַהוּא — בָּאָה בָּאֵנִיָּה אֶל חוֹף אֶפְרִיקָה הַצִּפוֹנִית, וְאִנְשֵׁי הַמָּקוֹם קָבְלוּהָ בְּרָצוֹן וּבִידִידוּת. וְתִשְׁאַל הַצִּירוֹנִית הָעֵרוֹמָה, מֵאֵת אִנְשֵׁי הַמָּקוֹם, לָתֵת לָהּ לִמְתָנָה חֶלְקֶת (חֶלֶק) אֶרֶץ, בְּשִׂטָּח אֲשֶׁר תּוֹכֵל לְהִקִּיף בְּעוֹר שׁוֹר אֶחָד. אִנְשֵׁי הַמָּקוֹם הָיוּ אִנְשִׁים תְּמִימִים, וְיָדְמוּ כִּי שִׂטָּח כֹּזֵה אֵינּוּ גְדוֹל.

ניאותו להת לה את חפצה. אז לקחה הצידונית הערומה, עור-שור, ונתכרתהו לשרוכים דקים עד מאד, ונתקף ברצועות העור מרחב גדול מאד. אז נוכחו אנשי אפריקה, כי עקב עקבה אותם בת-צד; אבל לא אבו לשוב מדבריהם. ובכן היה המקום המוקף, לאחזה לדירה, ונתבן עליו עיר גדולה, ונתקרא לה בשפת צד וצידון הקרובה לשפת-עבר "קרתא-חדתא"; לאמר: קרנה חדשה. ואולם היונים אשר לא יכלו לבטא כראוי מלים מלשונות נכריות, שנו את השם על-פי דרכם, ויקראו לעיר ההיא "קרתגה", וכן שקמה בפי כל סופרי דברי הימים (תולדות).

הספור הזה לכב מאד את יעקב, וכרגע עלה רעיון בלבו. לנסות לחקות את "יסד קרתגה" על פני אחר הכרים אשר בגן. אבל למען בצע זממו, היה דרוש לו עור שור למען חתכו לרצועות; ומצא יקח את העור? אמנם באחו הקרוב רעו שרים רבים, אבל למען פשט את עורם נחוץ לשחטם בראשונה, ויעקב לא היה שוחט ולא בן-שוחט. — אז זכר יעקב את האמן עושה-החבלים המתגורר בקרבת מעון-הקיץ של אבותיו, ואשר עם בנו יהודה התרועע זה ימים רבים. ויאמר יעקב בלבו: אולי ישאילני יהודה חבל ואיסד את קרתגה בחבל: הן בשוח אני כי לו גרה גם דירה בקרבת עושה חבלים, כי עתה לקחה גם היא חבל להקיף בו את המקום, תחת למרחץ ולכרת במספכים עור-שור עב לרצועות דקות. לכן עמד יעקב מאחרי הגדר אשר לבית השכן, ויצעק בכל כחו: יהודה! יהודה! — אבל יהודה לא שמע לקולו, כי גם הוא גם כל בני משפחתו לא היו אז בבית. גרון יעקב נחר מקרא, ולבו זעף מאד, כי ראה אשר היום לא תוסד קרתגה.

ובעמדו כה עצוב וזועף, נשא עיניו וירא והנה המון עבوتים וחבלים צנופים, תלויים מתחת לגג בחצר האמן. ויעקב היה אמנם נער טוב וישר, אך לפעמים נמחר מעט. וגם הפעם

תִּקְפְּתוֹ פְּחוּזוֹתוֹ, וַיֹּאמֶר לְנַפְשׁוֹ: לְמָה לִּי לַחֲכוֹת לַיהוּדָה? אַקְחָה לִּי אֶחָד הַחֲבָלִים הָאֵלֶּה, וְאֵת אוֹמֶרֶת: אֲנִי אֲשַׁאלְהוּ, לִיסֹד קֶרְתָּנָהּ, וְאַחֵר אֲשִׁיבֶנּוּ לְמִקְוָמוֹ. – וְהוּא לֹא הִתְבוֹנֵן כִּי בַעֲשׂוֹתוֹ כִּדְבַר הַזֶּה הִנֵּה לוֹ רְבוּז־זֶרֶז בְּלִי דַעַת בְּעָלָיו, אֲשֶׁר לֹא בָדָת; וְאוּלֵי יִחְבַּל אֶת הַדָּבָר אֲשֶׁר לֹא־לּוֹ, וְלֹא יִהְיֶה לֵאלֹל יָדוֹ לְתַקְנֹה. אֵךְ לְמִדַּת־רוּחִי לֹא שֵׁם יַעֲקֹב לֵב אֶל כָּל זֹאת, וּבִתְשׁוּקָתוֹ הַעֲזָה לִיסֹד אֶת הָעִיר הָעֵתִיקָה, דֹּלֵג עַל הַגֹּדֶר, וִירֵץ אֶל מְקוֹם הַחֲבָלִים, וַיִּקַּח חֲבַל דֶּק צָנוֹף, וַיִּשְׁימָהוּ עַל שַׁכְמוֹ. וַיִּמְהַר וַיֵּשֶׁב בְּדֶרֶךְ אֲשֶׁר בָּא, וַיִּשָּׂא אֶת רַגְלָיו וַיֵּנֶם. רַק בִּבְאוֹ אֶל נֵן אֲבוֹתָיו עֶמֶד לְנוּחַ וּלְהִנָּפֵשׁ מִסִּבְל־מִשְׁאוֹ. לְבוֹ דַּפֵּק מֵאֵד, וְלֹא יָדַע שְׁלָלוֹ בְּנַפְשׁוֹ. עֵינָיו שׁוֹמְמוֹ סְבִיבוֹתָיו, וְאוֹנִי קְשׁוּבוֹת לְכָל קוֹל הַמוֹלָה. אֲנִלִּי זַעַה הַתְּגַלְגָּלוֹ מִמִּצְחוֹ, וְלֹא עָרַב לְבוֹ אֶף לְשֹׁאֵף רוּחַ אֶל קֶרְבוֹ. כָּל עוֹף פֹּרוּחַ תִּקְחִידָהּ חֲרָדָה גְּדוּלָּה, כִּי אָמַר: עֵתָה יִבֹּא הָאִמֵּן לִרְרוֹשׁ אֶת חֲבָלִיו. וְאִם צִפְצִף צִפּוֹר בִּקְרִבָתוֹ, וַיִּתְחַלֵּחַל וַיֹּאמֶר: הַקּוֹל קוֹל יְהוּדָה הִבָּא לִבְקֹשׁ אֶת הַחֲבַל. כֵּן גִּדַּל פָּחַדוֹ וַעֲנֻת־נַפְשׁוֹ מִרְגָּע לְרָגַע, וּלְמַעַן הַשְׁתִּיק אֶת מוֹסֶר־כְּלִיוֹתָיו, עָצַם אֶת מִשְׁא הַחֲבַל עַל כַּתְּפוֹ וִירֵץ הָלָאָה אֶל קֶצֶה הַגֵּן, אֶל הַכֶּר הַגְּדוֹל, אֲשֶׁר אָמַר לִיסֹד עָלָיו אֶת הָעִיר.

פְּתָאם שִׁמְעוּ אוֹנִי קוֹל דְּבָרִים; וַיִּמְהַר וַיִּסְתֵּר תַּחַת אֶחָד הַשִּׁיחִים. וּכְרָגַע רָאָה וְהִנֵּה אַחוֹתָיו הַקְּטָנָה רָחֵל וְאוֹמֶנְתָּה, הַזֹּלֹכוֹת אֶל הַנַּחֵל אֲשֶׁר אֵצֶל הַגֵּן. מִי הַנַּחֵל לֹא הָיוּ עִמּוֹקִים בְּמִקְוֵם הַהוּא, וּבְמִרְחָק מֵאָה צִעְדִּים הָיוּ רַק מִי־מִתְנַגִּים (מִים הַמִּזְעִיעִים רַק עַד הַמִּתְנַגִּים), כִּי עַל כֵּן רָחֲצוּ שֵׁם כָּל בְּנֵי הַבַּיִת, זֶה שְׁנַיִם רַבּוֹת, וּמַעֲוֹלָם לֹא קָרָה אִסּוֹן. – יַעֲקֹב חָכָה עַד אֲשֶׁר עֲבָרוּ הַזֹּלֹכוֹת. אֲבָל גַּם אַחֲרֵי עֲבָרָן, שָׁכַב עוֹד בְּמַחְבּוּאוֹ בֵּין הַשִּׁיחִים. נִפְלָא הַדָּבָר, כִּי פְתָאם חִלְפָה תִּאֲוָתוֹ לִיסֹד אֶת הָעִיר. הַחֲבַל הֶעִיק עָלָיו מֵאֵד, לֹא רַק עַל שַׁכְמוֹ, כִּי אִם בִּיתָר עוֹ עַל נַפְשׁוֹ; וּבְכָל לְבוֹ

חפץ כי יתלה עתה החבל על יתרו כמקדם. אבל החפץ הזה הן לא יעשה באפס (כלי) יד, כי לחבל אין רגלים או כנפים, ואם לא ינשא ביד לא ילך מאליו. או אֲחוּה רעדה את יעקב, אולי כבר נודע בבית האמן דבר הפקד החבל? אולי יראהו בהשיבו את החבל למקומו? ובמה יִנְפָה או את אָרְחוּ לפני שואליו? הן חרפה וכלמה, בוז וענש יהיו מנת־כוסו (יגורלו)! – אמנם ככל הדברים האלה היה לו לחשב בנפשו בטרם יקח את החבל מחצר השכן. ואולם עתה כבר געשה הדבר, ומפרי מַעֲלָליו יאכל.

בחפזו לקח את החבל ויאמר ללבת – והעיר קרתנה נשכחה מלבו. ופתאם והנה קול זעקה עולה מן הנחל. ועוד מעט ויעקב הקשיב קול הקורא לעזרה! רוח־עֲנָעִים בא על יעקב: הנחל, אחותו, האומנת, עושה החבלים, יהודה, החבל – כל אלה סבבו כגלגל במוחו. ומבלי הדעת פנה וירץ בכל מאמצי כחו אל הנחל. כרגע והוא עומד על שפתו – ולמראה עיניו אֲחֻזָּתוּ פִּלְצוֹת! לא רחוק מהחוף, ראה את האומנת נלחמת כנואשה עם גלי הנחל האומרים לבלעה, ובשִׁאֲרִית־כחה תתאמץ להחזיק את רחל מִמַּעַל למים. כנראה באו בִּמְקָרָה במקום עמוק, אשר לא נודע קודם, ועתה הֵנָּה במוקְשֵׁי־מוֹת! יעקב ראה כי לא עת עתה למחשבות ולסִפְּקוֹת: כרגע גָּלַל ויפתח את החבל הצנוף, ובִּלְפָּתוּ ביד־שמאלו את העץ הקרוב, השליך בכל כחו את קצה החבל אל הטובעות. הוא לא הִחְמִיא המטרה, והאומנת תפשה בחבל, ויעקב מהר ניצנוף את קצהו השני סביב לעץ, צִנְפוֹת רבות, או החל למשוך בחבל. בעוד רגעים אחדים עלו הנערות מן המצולה, ויעלו על גדות הנחל.

אחרי אשר לבשו את בגדיהן ואחרי אשר חלף פחדן, באו אל מושיען – ומה רבו התודות אשר הודו לו! מעודו לא נִשָּׁק יעקב ככה כביום ההוא! ואולם גִּפְּלָא בעיניהן לראות כי יעקב

נבוכד מאד. וכאשר החל לצנוף את החבל, שאלוהו בתמהון איך בא החבל היפה והחרש הזה לידו? – פני יעקב אדמו כדם, ויסב פניו מנגדן וישם את החבל על שכמו. אך הנערות שָנו את שאלתן; אז גדלה מבוכת יעקב מרגע לרגע, עד אשר לא יכול עוד להתאפק, ויתן בבכי קולו. – ולא יכלו הנערות לראות בבכי מצילן, ותחבֵקנה אותו ותבקשנה אותו להגיד להן את כל אשר אתו. והאומנת הבטיחתהו, כי אם אולי עשה דבר שלא כדת. תתאמץ היא לתקן את המצות. זמן רב עבר במרס נאות יוסד־קרתגה להַתְנודות (הודות) על עונו. אך אחרי גלותו את הדבר, נחמתהו האומנת, ותדבר על לבו לשוב אתן הביתה.

ובבואם הביתה שלחו לקרא לשבנם. האָמן בא וישתומם לראות את החבל, אשר כבר ידע כי נפקד ממקומו. אך כאשר ספרה לו האומנת את כל הדברים, ויצחק האיש וישמח מאד כי היה החבל להן לישועה, ויאמר לנער כי מִתָּר לו להחזיק את החבל תחת ידו ככל צרכו, וכי אין בלבו כל קצף עליו. – אז נגש יעקב ליסד קרתגה. אך מן היום ההוא והלאה, לא עשה עוד כל דבר בלי חשבון, ובלי שֶׁאל בנפשו בראשונה המוב וישר הדבר.

122.

הַשֵּׁד.

Колебаться,	אונענטשלאָסען	1 רָהָה.
труситься	זיין, צאָנהאַפֿט	
Бѣсъ	מייפֿעל	2 יֵשֶׁד.
Съра	שוועפֿעל	3 גַּפְרִית.

Побивать камнями, бросать камни (שטייניגען מיט) שטיינער בעווערפען)	4 רָגַם .
Лопата	5 מַעְדֵּר (עדר) . שוילפֿעל
Приказать, (рѣшать) (ענטשיידען)	6 גָּזַר . בעפֿעהלען
Страшилище, чучело (אייג. שרעקנאָממע)	7 מַפְלָצֶת (פלץ) . פֿאַגעלשײכע
Рядъ	8 טוּר . רייע
Шагъ	9 פֿאַשע (פֿאַסיעה) . שריטט
Вилы	10 קלֶשֶׁן . היינאַבעל
Строй, рядъ , (אַרדנונג)	11 מַעְרָכָה (ערך) . שלאַכטאַרדנונג
Преисподняя, (гробъ)	12 שָׂאָל . אונטערוועלט, (גראב)
Лакомиться	13 לֶקֶק . נאַשען
Убывать, отсутство- вать	14 הֶעֱרַר . פֿעהלען , אַבוועזענד זיין
Смола	15 זָפֶת . פֿער
Угрожать кому-н.	16 יָרָא אֶת . דראָהען
Рожонъ	17 שְׁפּוּד* . בראַטשפּיעס
Качество, чинъ	18 תּוֹר . אייגענשאַפֿט, ראַנג
Штаны	19 מַכְנֵסִים . האָזען
Пылко гоняться	20 דָּלַק . נאַכזעמצען , נאַכיאָגען

1) hésiter, être peureux.—to hesitate, be cowardly. 2) Diable.—Devil. 3) Soufre.—Brimstone. 4) lapider.—to lapidate. 5) Pelle.—

Shovel. 6) ordonner (décider).—*to order (decide).* 7) Épouvantail.—*Scare-crow (fright).* 8) Rangée.—*Row.* 9) Pas.—*Pace.* 10) Fourche.—*Pitch-fork.* 11) Ordre (de Bataille).—*order of battle.* 12) Enfer (Tombeau).—*Hell (Tomb).* 13) être friand.—*to be dainty.* 14) être absent, manquer.—*to be absent, in want.* 15) Poix.—*Pitch.* 16) menacer.—*to threaten.* 17) Broche.—*Spit.* 18) Qualité, Grad.—*Quality, Rank.* 19) Culottes.—*Breeches.* 20) poursuivre.—*to run after.*

עץ הדברבן אשר לפני בית הארון ידעיה. העומד בקצה הכפר, התנוסס בפרי האדם. והנה שתי זקנות עניות עברו על פני העץ, ופשאנה עניהן להביט על פרו - ופתאם נשאו רגליהן ונתברחנה ונתצרחנה: אהה אלהים! הנה השד יושב על העץ ואוכל את פרו!

לשמע קול צוהתן נפתחו דלתות בתי הכפר, וכל האנשים, הנשים והטף החלו גם הם לצעק מר, וידלקו אחרי הזקנות לדעת מה נהיתה. מעבר הכפר השני עמדו הזקנות ממנוסתן, כי כשל כחן ורגליהן עיפו. ויקהלו עליהן כל אנשי הכפר וישאלו אותן: מה זאת? מה ראיתן? — כאשר שקמו הזקנות מעט מפחדן, פתחה האחת את פיה לענות, ובקול נפעם אמרה: אנחנו ראינו את השד על עץ הדברבן אשר להארון ידעיה. אמנם משקפינו לא היו אז על עינינו; אבל זה לנו לאות כי השמן אשמדאי בכבודו ובעצמו הוא, כי לולי זאת לא יכלו נשים זקנות כמונו, בלי משקפים, לראות מה למעלה. — ובדברה הביטה עוד מעט לעת, במגור מסביב. אף כי העץ רחוק כבר מאד, ולא נראה עוד לעין.

—ומה היה מראה השד? שאל אחד מתוך הקהל.

—ראשו שחור כראש-פיש, ושתי קרנים איומות עולות מראשו;

עיניו גדולות כפפה הפעור לפהק, ונוצצות כנחלים בוערות; לעו

כתנור, ולשון-אש מתנועת בפיו בין שני טורי-שנים ארכות וחדות כשכינים. ונשמת-אפו כופת וגפרית.

—אהה, אלהים, איזה שד! קראו הילדים בקרבם אל אמותיהם. — והוקנה הוסיפה לספר ולתאר: גוו שחור ושעיר כגוף הדוב, וארבע פפותיו גם הן כגוו. וזנבו, אהה וזנבו! זקוף הוא פחצצה ונוד ינוד לרגעים.

—ההגיד לכם השד דבר? שאל אחד מאנשי הכפר, ויש צוארו ויבט בתשוקה בפני הוקנה.

—א, הוא הגיד לנו המון דברים! אמרה הוקנה השניה: אך כרבם לא הבינונו אותם. רק זאת שמעתי אל נכון באמרו: אני השמן אשמדאי! ואחר צהל פסוס בצחוק איום וגורא. הי, הי, הי, הי!

כל אנשי הכפר נפלו על פניהם, ויתפללו ויתחנונו להי. הילדים, בגדל פחדם, נדרו נדר, כי אם יצילם הי מפף השד, והיו מהיום הזה מקשיבים וחכמים, ולא יוסיפו עוד ללקק, ולא יוסיפו עוד לכעוס, ולא יוסיפו עוד לדבר שקר, ולא יוסיפו עוד לענות פניהם אחרי מוריהם — סוף דבר, מעתה יהיו ילדים טובים, כי מה לא יבטיח איש בעת-צרה ופחד?

אבל כל התפללות והתחנונות (תחנונים) והנדרים לא הרגיעו את רוח יושבי הכפר. הם יראו לשוב הביתה. וכבר בד היום, ואיש לא ערב את לבו למוש ממקומו. אז אמר האמיץ בכל הקהל: אם טוב הדבר בעיניכם, נלכה ונקח ונאסוף את כל כלי הנשק אשר בבתים הקרובים, ויצאנו למלחמה על השד.

וישב הדבר בעיני כל אנשי הכפר (כי כלם נקהלו שם, איש לא נעדר). אבל איש לא רצה ללכת במלאכות (משלחת), שליחות זו, מגדל הפחד; לכן הפילו גורלות: מי ילך להביא את הנשק. ויעל הגורל על שנים מגדולי הפחדנים (מוגי לב, פוחדים).

וַיֵּשְׂאוּ שְׁנֵי הַמַּלְאכִים אֶת רַגְלֵיהֶם וַיַּחֲלוּ לָלֶכֶת; וַיִּצְעְדוּ צִעְד־צָר, צִעְד־צָר לִפְנֵים, וּפְשַׁע רַחֲב, פְּשַׁע רַחֲב לְאַחֹר. לְסוֹף, אַחֲרֵי אֲשֶׁר רָחַו כְּרָבֵעַ שְׁעָה, וְאַחֲרֵי אֲשֶׁר יִירָאוּ אוֹתָם כָּל הַקָּהָל כִּי יִרְגְּמוּם בִּאֲבָנִים – אָמְצוּ הַמַּלְאכִים אֶת לְבָם וַיִּלְכוּ אֶל הַכֹּפֶר. כָּל אֲבָגְרֵיהֶם רָעְדוּ, אֶת אוֹנֵיהֶם אָטַמְמוּ בְּאַגְרוֹפִם, מִירָאָה פֶּן יִשְׁמְעוּ אֶת נְהִמַת הַשָּׂד; נִם אֶת עֵינֵיהֶם עָצְמוּ, וְרַק מַעַת לַעַת פָּקְחוּ אֶת רֵבֶעַ הָעֵין, כִּי רֹאוּת אֶת הַקּוֹצִים וְהָאֲבָנִים אֲשֶׁר בְּדֶרֶךְ, לְבָל תִּגְפְּנָה רַגְלֵיהֶם. אַחֲרֵי רַב־עֲשֵׂה שָׁבוּ הַמַּלְאכִים הַגְּבוּרִים, וּבִידֵיהֶם חֲמֹשֶׁה קִנְיָרוּבָה חֲלָדִים, חֲמֹשֶׁה קִלְשׁוֹנוֹת, שְׁלֹשָׁה שְׁפוּדִים, וּמַחְרִשׁוֹת וּמַעְדְרוֹת וּמַקְלוֹת. כָּלִי הַנִּשְׁק נִחְלָקוּ לְכָל הַגְּבָרִים, וְהַנָּשִׁים אִסְפוּ אֲבָנִים וַיִּשְׁיִמּוּן בְּסִנּוּרֵיהֶן, לַעֲזוֹר בַּמַּלְחָמָה. שׁוֹמֵר־הַיַּעַר הִפְקִיד לִשְׂרֵי־הַצִּבָּא עַל הַחֵיל הַכָּבֵד הַזֶּה. עַל יָקֵן הַכֹּפֶר הַזֶּשֶׁם (צֹוֹת) לְהַעֲבִיד בְּשֵׁד בִּשְׁם הַמִּשְׁפָּט לַעֲזוֹב אֶת הַמָּקוֹם; וְעַל מוֹרֵה הַכֹּפֶר הָיָה לְנָאֵם נָאֵם בְּאוֹנֵי הַשָּׂד, אִם יִקְשֶׁה אֶת לְבוֹ וַיִּמָּאֵן לְהַעֲלוֹת. –

אַחֲרֵי כָלוֹת כֹּד הַתְּכֻנָּה הַרְבֵּה הַזֹּאת, וְאַחֲרֵי אֲשֶׁר הִצְנִי כָלִם בַּמַּעֲרֵכָה, בֹּא הַלֵּילָה וְהַחֲשָׁךְ כָּסָה אֶת הָאָרֶץ. גִּלְבָּה! קְרֹא שׁוֹמֵר הַיַּעַר, וַיֵּרֶם אֶת שְׁפוּדוֹ, בַּתוֹר קָרַב. כָּל הַקָּהָל הִלֵּךְ אַחֲרָיו קָרֵשׁ, לַמַּעַן. הַתִּנְפֵּל עַל הַשָּׂד פִּתְאֹם, בְּטֶרֶם יִצְלִיחַ לְחַבֵּל תַּחְבֻּלָּה לְרַעְיָתָם. לְרַגְעִים עֲמְדוּ תַּחְתֵּיהֶם לִשְׂאֵף רוּחַ. כָּל הַלֵּבָבוֹת דִּפְקוּ בַּחֲזָקָה, וְאִישׁ לֹא בָלַע רָקוּ בְּלִי־כִבְדוֹת; כֹּה גָדֹל הַפַּחַד! – רַבִּים מְאֹד הִתְאַווּ בְּסִתְר־לִבָּבָם לְבָרֵךְ מִן הַמַּעֲרֵכָה; אֲבָל הַפַּחַד אֲשֶׁר פָּחַדוּ, פֶּן בִּלְכָתָם יִחְדְּדוּ בְּלִילָה, יִפְגְּשׁוּ אֶת הַשָּׂד פְּנִים בְּפָנִים, – הַפַּחַד הַזֶּה הִנְיָאֵם מִבְּצַע חֲפָצִים. הַקָּהָל נִגַּשׁ אִישׁ בְּאַחִיו, וּכְמַעַט שָׁנְדַּחְקוּ אִישׁ לַתוֹךְ אַחִיו, וּבְחֻשְׁכַּת הַלֵּילָה דָּקָה כָּל הַמַּחֲנֶה לַחֲזִיקָה גְדוֹלָה אַחַת בְּעֵלֶת מָאָה רָאשִׁים וּמֵאֵתִים רַגְלִים. רַבִּים, אֲשֶׁר בְּרוּצִים נָפְל מֵהֶם מִצְנַפְתָּם אוֹ גָּעִלָם, עֲזָבוּ אֶת אֲבָבָתָם עַל

פני האדמה, כי יראו להקישל אחרי המחנה ולהשאר רגע קרד, פהרים את אבדתם מעל פני הארץ.

לסוף, אחרי פלהות רבות, באו אל המקום האיום. העץ הנורא עמד לפניהם, רק גדר אבנים הבדילה בינו ובין המחנה. האדון ידעיה ובני ביתו נמו שנתם זה כבר, לכן לא שמעו בקשת המחנה אל ביתם.

שומר היער, בתור שר הצבא, נאנס ללכת עם ארבעת האנשים נושאי קני-הרובה, לתור את המקום. הוא קרב אל הגדר בעינים עצומות, ולא מצא עז בלבבו להרים רגל, מראה פן ופנע בלע אדם וגדול הנכון לבלעו אותו עם שפודו. ולמען התאזר עז מרט את זרעו הימנית בידו השמאלית, ואת זרעו השמאלית בידו הימנית, וישך את לשונו בכל פח שניו, גם שתה לרגעים מפקקו. אך כל זה לא הועיל לאמץ לבו עד אשר החלו האנשים ההולכים אחריו לבעט ברכו למען האץ בו – אז נגש אל העץ. ויבט, ויבט, וירא את השד! שערותיו סמרו מפרח, ובקבדות קרא: ירו! כרגע נשמע קול יריה מארבעת קני-הרובה: פוף. פאף! – לקול היריה קרבה כל המחנה בתערוכה איומה, ניתנגשו איש באחיו, ויפלו איש על אחיו. וקן-הכפר קרא: בשם המשפט הנני גוזר עליכם להפוך כרגע! (כי ברב התרגשותו דמה כי דבר לו אל גדוד-שדים). ומורה הכפר, הנודע לתהלה בכח-דבורו, החל לנאם נאם גדול, לאמר: אשמדאי! שר השאל, רחם נא עלינו... אך בטרם יכלה והנה גפפת החלון בחדר-ידעיה; כי שאון-היריה העיבהו משנתו. – מה קול ההמון הזה בגני? קרא בשומו מצנפתו על ראשו. מה זאת? הוסיף בלבשו מכןסיו. מדוע מפריעוני משנתי? הוסיף בנעלו נעליו.

– אנחנו באנו להמית את השד! ענה וקן הכפר.

– איזה שד? אמר הלז ויפהק.

—השד היושב על עץ הדבדבן בנגד!

לשמע הרברים האלה, התפרץ צחוק אדיר מפי ידעיה,
והצחוק האדיר מלמלהו מלמלה גדולה, עד אשר נפל מלא קומתו
ארצה. אחרי רגעים אחדים יצא אל הקהל, ונר בידו; ויראם את
השד הנורא אשר נפל מן העץ ארצה, מרעש חיריה. הביטו
פתיים! אמר להם: הביטו וראו את חשד אשר ינרקם (גור)! ומה
ראו? הם ראו מפלצת עשניה מקרעי־בגד אדמים ושחורים, אשר
העמדה על שק מלא תבן, ושבת ארוך קקוע בה. את המפלצת
הזאת שם ידעיה בראש העץ, למען הכריח את הצפרים, והמפלצת
הזאת היתה בעיני שתי הזקנות לשד־נורא!

עתה ראו־נא, ילדים חכמים, איך יולדו ספורים איומים על

דבר שדים ורוחות־רעות!

שירים.

123.

חילדים.

Козелъ	באק	שעיר . 1
Садъ	גארטען	פארמל . 2
Свѣтитъ	לייכטען	ההל (הלל) . 3

1) Bouc.—Goat. 2) Jardin.—Garden. 3) luire.—to shine.

חדנה ושחוק	נחנו ילדים
עוד לנו נאות ,	בנים וצעירים ,
מחול וצחוק	שמחים וחדים
ולראות פטובה .	רוקדים בפעירים .
עצב ותונה	לבנו מאשמה
לא נכון לבער ,	עוד נקי וטהור ;
ילד בדאנה	בכח ועצמה
כסיל ובער .	קפץ ודהור .

הָהָה, בְּדֵי הַשָּׁמַשׁ	מִתְרוֹ וְשָׁקְדוֹ
פָּנָה הַיּוֹם,	יְלָדֵי שְׁעֵשׂוּעִים,
נֶשֶׁף וְאַמֶּשׁ	הַרְגִּינוּ וְרָקְדוּ
יִקְרְבוּ פֶתְאֵם.	אַחִים וְרָעִים!
שָׁמֶשׁ בֹּרֵחַ	פָּזוּ וְכִרְכְּרוּ
הֵם, הֵם וְדָם!	בְּגִילָה וְרִנָּה,
לִילָה וְיָרֵחַ	סִבֵּב סִחְרָחֵר
אַל תִּקְרְבוּ תֵּלוֹם!	תִּנָּה וְתִנָּה,
אֵינְכֶם אוֹבִים	בְּשָׂדֶה וְגִנִּים
וְלִבּוֹא תִּאֲצִיזוּ—	בְּכֶרֶמַל וְאַחֲזוּ,
רָעִים אֲהוּבִים	בְּפִרְחִים וְשׁוֹשְׁנִים—
תִּפְרְדוּ וְרוּצוּ.	תִּידֵד צִוְחוּ.
אִישׁ אִישׁ אֶחָלוּ	שָׁמְעוּ, צִפְרִים
לִינוּ תִּלְיָלָה;	סִבִּין עֶפְאִים
בִּקְרָה בְּחֵלֹ (בְּתִתְּלֹ)	יִזְמְרוּ זְמָרִים
נָשׁוּב נְגִילָה!	בְּקוֹלָם נָעִים.
(בן-זאב).	

124.

עֲשֵׂת-בְּרוֹל וְחִצְצָרָה.

שטאהל, בלאנק	1 עֲשֵׂת בְּרוֹל.
אויסהויען, בילדען	2 קִרִּין.
אויסמערדאר	3 סִלָּה.
רוישען, מאַנען	4 צִלָּל.
Сталь, лощеный	
Изваять, образовать	
Всегда	
Шумѣть, звенѣть	

1) Acier, poli. — *Steel, polished.* 2) former, tailler. — *to form, cut.* 3) toujours.—*ever.* 4) faire du bruit, sonner.—*to make a noise, jingle.*

„מחמר אחד
הן קרצנו יחד”
— את פי העֶשֶׂת החֲצִצְרָה שְׁאֵלָה:
„ומדוע כה את מני נבדלה?
אני כמעט רוח—
צח בי יפוח”
ובקול פחדים) חיש הנני צוללת;
ואת לו בפטח אותך יחבטו,
לו גם לפתותים) את גורך יבתו
לא תשמיעי קול, אך תדמי סלח”.

„זה פשר הדבר לבעת תשאלי”
— ענתה העֶשֶׂת
לא ידעה בשת—
„נען פי רקה את לבן תצללי.”

(יל”ג).

125.

השוּעַל, הַזֵּאֵב וְהַסּוּם .

1 הַרֶק (ריק) . ציקען, *Обнажать, выводить*

ריסטען *наружу*

2 נתיץ . אויסשלאגען, *Вышибать, (сокру-*

(ניעדערדייטען) *шать)*

(א פוח=נפח . ב) =בקול נורא . ג) מן פתח=לרסיסים .

Лукaвство, (искрив- леніе)	שלויהייט , פֿערדערעהטהייט	לִזוֹת. 3
Вырѣзывать	איינגראבען	חֲרֹת. 4
Кровь, (сокъ)	בלוט, (זאפט)	נִצָּח. 5
Дуракъ	דוממקאפּף	בֶּער. 6

1) dégainer; mener a la bataille. — *to unsheath, lead at war.*
2) casser, briser. — *to knock out, wreck.* 3) Ruse, Courbure. —
Cunning, Wryness. 4) graver. — *to carve.* 5) Sang. — *Blood.* 6) Sot. —
Silly.

שוועל גער א) און ערום ב)לא-שנים ב),
ראָה סום ראשונה בימי-חיותו.
יאמר לזאב: "אחי, תִּרְקֹנָא שְׂנִיד!
חנה שם חיה רעה אַל עִינִיד,
לִדְנָא אֵלֶיהָ תִּרְרָאח פָּנִים ג)."
וישאל תזאב את פי השועל הֵעָהוּ
לאמר: אולי תִּזְקֶה תִּיא מִפָּנָיו?
מִתְרָאָה תִּגֵּד לִי אִם תִּדְעָנוּ!"
— "לו צִיר תִּיִּיתִי
אֲוִי זאת עֲשִׂיתִי;
אָבֶל אֲבוֹתִי, הֵן יִדְעָתָ כְּמוֹנִי,
בָּלִים תִּפָּה וִידְעִי-עֲנִיד,
וּלְבִית תִּסְפֹּר אוֹתִי לא נִתְּנוּ.
זְבָל-זאת בא רע!

א) צעיר לימים. ב) בוקן. ג) הלחם. ד) נודעים לעניים.

בִּי מִי זֶה יוֹדֵעַ
 אוֹלֵי הַקֶּרֶת אֱלֹהִים טָרָף לָנוּ. —
 וְחֶסֶם רָעָה בָּאָחוּ; ,
 וַיֵּשֶׁב הַשּׁוֹעַל אֵלָיו וַיִּשְׁתָּחוּ
 וַיֹּאמֶר: „אֲדֹנָי! אֲנַחְנוּ עֲבָדֶיךָ
 תַּפְצִים לָדַעַת אֶת יְשֵׁם כְּבוֹדְךָ!".
 אוֹלָם גַּם חֶסֶם לֹא הָיָה בְּעַר
 (כִּי נָדַל בֵּין אֲנָשִׁים, לֹא בָּיַעַר!)
 וַיַּעֲגֵם: אֲדֹנָי! אִם לְשִׁמִּי תִדְרָשׁוּ
 הֵא לָכֶם רִגְלִי, אֵלֵי הַלּוֹם גִּשׁוּ!
 עַל עֶקֶב־נַעֲלֵי חֲרוֹת הוּא, קָרְאוּהוּ! —
 הַשּׁוֹעַל עָמַד תַּחֲתָיו, לֹא גִשָּׁשׁ אֵלָיו,
 יַעַן כִּי הוֹדִיו לְקִרְאָה לֹא הוֹדוּהוּ.
 וַיֵּשֶׁב הַזָּאֵב וַיִּשָּׁח רֹאשׁוֹ —
 וַיִּכְעַט בּוֹ חֶסֶם בְּחֶמֶת־רוּחַ,
 וַיִּתֵּן לוֹ אַרְבַּע שָׁנִים,
 וַיִּנָּקֶר לוֹ שְׁמִי הַעֵינִים;
 וַיִּפֹּל הַזָּאֵב אַחֲרֵי אֶרְצָה סְרוּחַ
 וַיִּפְרֹץ בָּם תַּפְכָּה, וַיִּזוּ תַנְצָח.
 וַיֹּאמֶר לוֹ הַשּׁוֹעַל בְּלוֹזֹת־שִׁפְתָּיִם:
 עֲתָה הַשְׁמִיעֵךָ זֶה, אֵת (אֲשֶׁר) לֹא שָׁמַעְתָּ,
 וּכְפָרֶם־תִּרְגְּלוּ הַתְּנוּהָ לָךְ עַל מִצַּח:
 אֵל תֵּאֱמָן לְאִישׁ (אֲשֶׁר) מִתְּמוֹל־שָׁלֹשׁ לֹא יִדְעָתָ!

(בִּתְרוּם יל"ג : Lafontaine).

126.

הַעֲטִילָה.

Летучая мышь	פֿלעדער-מוז	1. עֲטִילָה.
Соко́ль	פֿאלקע	2. פֿרס.
Расхище́ние, хи́щны́й	פלינדערונג, שפייע	3. בִּז, בִּנ.
Гадъ	קריכענדעס אינוועקט	4. שֶׁרִץ.
Пагуба, гибель	פֿערניכטונג, פֿערדערבען	5. קֶרֶץ.
Плѣшивый	קאהל, קאהלקאפּפּ	6. קֶרֶח.

1) Chauve-souris.—Bat. 2) Faucon.—Hawk. 3) Pillage, Nourriture.—Spoiling, Food. 4) Reptile. 5) Perdition, Destruction. 6) Chauve.—Bald.

בַּמְּאוֹרֶת-עֲטִילָה חֲתוּל פִּרְצָה
וּבְכָל אֲוֵת-נִפְשָׁה עָלָיו קִפְצָה
לֵאמֹר: הֵן עֲבָר אֶתָּה
וְלֹאֲכֹלָה לִי נִתַּת! —
— "הֲאֵנֹכִי עֲבָר?" עֲנַת הַשֶּׁרֶץ:
"אֵיפֹה רָאִיתָ בְּאֶרֶץ
עֲבָר בְּעַל-כְּנָפַיִם?" —
הַחֲתוּל יֵצֵאתָ, וַיָּבֹא שָׁם פֶּרֶס,
נִיָּרָם חֵישׁ הַצִּפְרָנִים

ויאמר: "צפור את, עליך קרן!
 לי לבג תהי ולמלאות תפרם א!" –
 אנכי צפור? ענה המתנפר:
 שנית, על דברתי ב!
 תעיני האנשים הנקר ב?
 אם צפור אנכי איה נוצתי?
 כי מי זה ראת תחת תיגה
 עוף-פנה קרח? –

(הנ"ל, הנ"ל).

127.

השועל והזאב.

Изображеніе, видъ	נעשטאלט, פארם	1 צורה.
Нѣтъ, ничто	ניכט, קיין	2 אפס.
Убираться, скрыться	פערשווינדען, צוריקציעהען	3 האספ.
Сыръ	קאזע	4 תריץ-חלב.
Луна	מאנד	5 לבנה.
Втиши, втайнѣ	שטילל, אים נעהיימען	6 (ב)שלי.
Подвергаться опасности	זיך אין געפאָהר בענעבען, געפאָהרדען	7 הסכן.
Остатокъ	רעסט	8 שארית (שאר).

א = ברש, במן. ב = האמן לי על דברי! ג = התאמר להונות אנשים!

1) Image.—*Figure*. 2) pas.—*no*. 3) s'en aller, se retirer.—*to go off, retire*. 4) Fromage.—*Cheese*. 5) Lune.—*Moon*. 6) secrètement.—*secretly*. 7) encourir un danger.—*to submit to danger*. 8) Reste.—*Remnant*.

שׁוֹעַל רָעַב עָבַר עַל עֵין-מַיִם
וַיֵּרָא הַיָּרֵחַ
בַּמַּיִם זוֹרֵחַ
וַיְהִי בַגְּבִינָה לוֹ בָּעֵינָיִם.
וּשְׁנֵי דָלִיִּי הַבָּאֵר בַּגְּלָגַל הָלוּ
וַחֲלִיפוֹת הַבָּאֵרָה יָרְדוּ גַם עָלוּ—
אִז בְּדָלִי הָעֲלִיּוֹן הַשׁוֹעַל יַעַל
וַיִּכְבֵּד עָלָיו וַיֵּרֶד חֵישׁ מָטָה:
אַתָּה! וְמָה רָאוּ עֵינָיו שָׁם עֲתָה?
רָאוּ כִי תִקְוֹתוֹ מַעֲלָה בּוֹ מַעַל!
אִין שָׁם כָּל זָכָר לַגְּבִינָה
אֲבָל יֵשׁ שָׁם צוּרַת הַלְּבָנָה!—
עֲתָה יִשְׁכַּב הַשׁוֹעַל בְּדָלִי שָׁמָּה;
מֵאַפְסֵי-תִקְוֹת רוּחַ בּוֹ לֹא קָמָה.
כִּי מִפְּלֹט אִין
לַעֲלוֹת מִן הָעֵין.
אִם מִלֶּאדָּה פִּלְאִי
לֹא יָבֹא בִשְׁלִי
(לְ)הִסָּב תַּגְּלָגַל וּלְתוֹצִיא תְּכָלִי.—
בָּכָה עָבַר יוֹם, בֵּן עָבְרוּ יוֹמִים,
הַשׁוֹעַל עוֹרְנוֹ בַּבָּאֵר תַּפִּים;

וּבָכָר תַּחֲלֶה תִּזְכָּנָה הָאֶסֶף
 וּלְתַקְטִין כָּל לַיְלָה קַעֲרַת תִּכְסֶּף -
 וּזְאֵב צָמָא תִּגַּה עַל פָּנָיו עֹזֵר;
 אִזּוּ נִשְׁמַע קוֹל הַשּׁוֹעַל אֵלָיו דּוֹבֵר:
 „תִּזְאָב! בֹּא תֵלֶם, נִפְשֶׁךָ אֲשַׁבֵּיעַ,
 מִבְּלִי תִסָּכֵן, מִבְּלִי עָמַל וַיִּגִּיעַ;
 תֵּלֵא תִרְאֶה חֲרִיץ־הַחֲלָב בַּפִּים?
 מִיֵּץ חֲלָב וּדְבֵשׁ הוּא, נִחְמַד לְעֵינַיִם,
 וּבָכָר מַחְצִיתוֹ אֶבְלָמִי תִתְּסֶרְתִּי
 וּשְׂאֲרִיתוֹ לָךְ אֶחָוִי הוֹתֵרֶתִי,
 גַּם תִּדְּלִי תֵרֶק שָׁם לָךְ תִּעֲמֶדְתִּי.
 שָׁבִיבוּ וְרֹדֶה, כִּי כֵן גַּם יִרְדֶּתִי“.
 וַיִּפֹּת הַזְּאֵב אֶל דִּבְרֵי הַבָּלִיעַל
 וַיֵּרֶד - אִזּוּ עָלָה הַנּוֹבֵל מֵעַל.
 (הגיל).

128.

בְּקִיעַת יַם־סוּף.

Сохнуть, изсякать	פֶּעֲרוּיַעֲנֵן ,	1 נֶשֶׁת .
	פֶּעֲרִשוּיַנְדֵּעַן	
Куча, плотина	דָּאָמַם, הוֹיֶפֶן	2 גֵּד .
Вопль, уныние	וועהקלאַנע ,	3 תִּזְאָנָה (אנה) .
	בעטריכונגס	
Дикіе звѣри	ווילדע מוהיערע	4 בְּנֵי־שַׁחַץ .
Источникъ, родникъ	קוועללע	5 מַעֵין (עין) .
Пылатъ	ענטברענגען , גליהען	6 קָדַח .

- 7 מִטָּה (נמט) . אויסדעהנונג ,
Расширение, раз-
махъ אויסברייטונג
- 8 פָּסֶם, גָּמֵר . אויפהאַרען,
Кончатся, выво-
дятся שווינדען
- 9 פֶּפֶר בִּפְפֹּר . בעדעקען מיט
Покрыть смолою פֶּעך , (איבערשטרייכען)
- 10 מִכְבֵּר . געפלאַכטענע
Плетеное одѣяло דעקע
- 11 הִחֲרָה (החוסק) . אייפֿריג זיין
Поощрять
- 12 שָׁרִיוֹן . פאנצער
Броня
- 13 בָּיִג . פֿישער
Рыболовъ
- 14 פִּלְלִיָּה . ענטשיידונג ,
Рѣшеніе, (приго-
воръ) (רעכטשפרונד)
- 15 הֶפֶךְ . געגענטהייל
Противоположность
- 16 הִקָּר (קור) . פליעסען ,
Истекать, струиться ,
הערפֿאַרקוועללען
- 17 נָה . קלאגע, וועהמוט
Стонъ, сожалѣніе
- 18 מְרֹאֲשׁוֹת (ראש) . קאפֿפֿזיימע, צו הייפֿטען
Изголовье
- 19 רָדָה . העררשען ,
Властвовать, уgne-
татъ אונטעריאכען
- 20 רָמָה . געוויס
Черви
- 21 הִקְצֵעַ . אַבקראַציען , אומהויען
Обтесать
- 22 גָּב . ברעט
Доска
- 23 קָאָה . אויסשפייען ,
Блевать, изрыгать ,
אויסווערפען
- 24 קִשְׁקֶשֶׁת . Чешуя שופפע

Сѣть, неводъ	נעמץ	25	מִכְמָר , מִכְמָרֶת .
Камень, скала	שטיין , עֵלֹ	26	צֹדֵר .
Собрание, стечение	ערוואַממלונג , אַנוואַממלונג	27	מִקְוֶה (קוֹס) .
Струиться	שפרודעלן , קוועללען	28	נָבַע .
Плавательн. перья	פֿלאָספֿעדער	29	כְּנָפִיר .
Испортиться, загрязниться	פֿערדאַרבען ווערדען	30	הָאָלַח .
Существо	לעבענדעס וועזען	31	יָקוּם .
Пустой, полный	האַל , לעער	32	נָבֹב .
Бѣгучій	פֿליכטיג	33	פָּרִיחַ .
Всасывать, [устремляться]	העריינ-הערויסציעהען	34	גִּיחַ .

1) tarir.—to drain. 2) Monceau, Digue.—*Heap, Dam*. 3) Lamentation. 4) Bêtes féroces.—*wild beasts*. 5) Fontaine.—*Spring*. 6) brûler, flamber.—to burn, flame. 7) Extension, Battement.—*Enlarging, Flapping*. 8) cesser, disparaître.—to cease, be extirpated. 9) couvrir avec poix.—to cover with pitch. 10) Cuverture tressée.—*tressed planket*. 11) encourager.—to encourage. 12) Armure.—*Armour*. 13) Pêcheur.—*Fisherman*. 14) Décision. 15) Opposition. 16) couler, repandre.—to spout, pour. 17) Gémissement, Regret.—*Moan, Regret*. 18) Traversin.—*Bolster*. 19) dominer, subjuguer.—to rule, oppress. 20) Vers.—*Worms*. 21) équarrir.—to square. 22) Planche.—*Board*. 23) rendre.—to vomit. 24) Ecaille.—*Scale*. 25) Filet.—*Net*. 26) Pierre, Roc.—*Stone, Rock*. 27) Confluent.—*Conflux*. 28) couler.—to spill. 29) Nageoires.—*Fines*. 30) se gâter.—to be corrupted. 31) Etre.—*Being*. 32) Creux, vide.—*void, empty*. 33) coureur.—*Runner*. 34) absorber.—to absorb.

בַּצֵּאת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם
 אֶרֶץ הָאֱמֹרִי* לְרֵשֶׁת,
 וּמֵהֵם גָּשְׁתוּ מֵיִם
 וּנְהָרוֹת הָיוּ יִבְשֹׁת –
 אֹז הָיְתָה חֲלָחֳלָה ב' בְּכָל מַתָּנִים
 בֵּין כָּל לֹבְשֵׁי שָׂרִיוֹן קְשָׁקְשֶׁת ג'.
 הַצֵּעִירִים קָרְאוּ: "כָּלְנוּ נִנְעָנוּ!
 בָּא יוֹסֵף יי"ד תִּקְיִן תִּקְרִין,
 וּמִיִּם אֵין עוֹד בְּכָל הָאֶרֶץ!"
 גַּם תִּזְקָנִים תִּגְיֶעוּ רֹאשׁ וַיֹּאמְרוּ:
 "מַעֲוֹלָם לֹא רָאִינוּ, לֹא שָׁמַעְנוּ,
 גַּם אֲבוֹתֵינוּ לָנוּ לֹא סִפְרוּ
 כִּי יִבְשׁ הָיִם וּנְהָרוֹת יִתְרַבּוּ
 וּכְמוֹ נֵד גּוֹזְלִים ה' יִתְיַצְבוּ.
 עָתָה יִשְׁמָעוּ הַדִּינִים וּבָאוּ,
 יִפְּשׂוּ אֶת רִשְׁתָּם, מִכְּמִרְתָּם יִנָּחוּ.
 וּכְבִּיזִים עֲזֹבוֹת אוֹתָנוּ יִקְחוּ,
 תִּנְשְׂאָרִים בְּצִמָּא וּבְחֶרֶב יִנָּעוּ!"
 "הוּי!" קָרְאוּ כָּלֶם בִּילָל קוֹל־תְּאֵנִית:
 תְּבִיאֵינָא עֲצָה עֲשׂוּ פְּלִילִית!
 תְּכַמְדְּכֵר נַחְנוּ אִם אֶרֶץ מֵאֲפִלְיָהוּ"
 תֵּאֵין עוֹד עֲצָה בְּדַגַּת תִּימָה ז'
 גִּלְכָּת אֶל תַּתְּנִין תַּנְדוּל שָׁמָּה.

(א) ארץ כנען. (ב) פחד, רעדה. (ג) = דגים. (ד) = יום נורא.

(ה) מים. (ו) אפלה. (ז) ברני הים.

הלא הוא לאיש-שיבה בְּתֵּהוּם יִחַשֵׁב,
 וְאִשָּׁר יֹאמַר לָנוּ נִקְשִׁיב רַב קָשָׁב". —
 וּבְכִבְדוֹת רַבָּה הִתְנַחֲלוּ כָל־מֶזֶד
 בֵּין צוּרֵי הַתְּהוֹם עָלֵי טִיט וְחֹמֶר —
 כִּי אֵין מַיִם לַעֲדָה לְשָׁחוֹת בָּמוֹ , —
 וַיִּפְתַּח הַתַּנִּין פִּיהוּ וַיֹּאמֶר
 אַחֲרֵי שָׁמְעוּ מְגוֹר־לִבָּמוֹ :
 אֶל־נָא תֹאמְרוּ נֹאשָׁה , רוּחְכֶּם הָשִׁיבוּ ;
 בַּצָּרָה לֹא יוֹעִיל הַמַּעַה וּבְכִי ,
 רַק עֲצָה וּגְבוּרָה , כָּם כָּל אִישׁ יָחִיד ;
 עַל־כֵּן שִׁימוּ לֵב לְדַבְּרֵי הַקְּשִׁיבוּ :
 אֲנִי תַּנִּין מְלֹךְ לְבְנֵי־שָׁחַץ !
 מַה־יָּם זֶה לְגִנְדִּי ? אִם לֹא סִיר־רַחֵץ ט !
 וּמַה־יָּם תִּגְדֹּל ? רַק כֶּקֶטֶן עָרֶשׁ ,
 כַּמַּצָּע הַקָּצֵר מִהַשְׁתַּרְע !
 וּמַה־פִּלְעִי מְגוֹר ? תְּהוֹר־יֶחֱרֵשׁ !
 כָּמוֹ אֶת־גִּרְדַּעַת כִּי אֲשַׁת־עֵשֶׂע .
 אֲנִי הוּא הַשָּׁב בֵּין גְּרֵי הַמַּיִם ,
 וְשָׁנוֹתֵי רַבּוֹ בְּשָׁנוֹת הַשָּׁמַיִם ,
 וּפְלִיאָתִיאוֹ כְּזֹאת אֵף כִּי לֹא שָׁמַעְתִּי
 כִּי יִהְיֶה יָם לְמָקוֹם מְדֻרְד־רַגְלִים , —
 הֵן אַחַת תִּהְיֶה פֶה אוֹתָהּ יִדְעֵנִי
 כִּי תִיָּתֵה הַחֲרָבָה לְמָקוֹם מְקוּה־מַּיִם .

(ח) = אל תואשו . ט) סיר לרחוץ . י) שכרי חרש חדים . יא) פלא .

וְכִמּוֹ יוֹם זֶה לָנוּ לִזְכָּשֵׁי קִשְׁקִשָּׁה,
 בֵּן הֵיְתָה. עַתְּ צִרְתָּ לַחֲיַת הָרִמָּשָׁה
 אֲדֹ-עַת אֲרָבוֹת הַשָּׁמַיִם נִפְתָּחוּ
 וּמַעֲיָנוֹת הַתְּהוֹם הִקְרוּ, נִבְעוּ,
 יַמִּים עָבְרוּ חֶק, הַמָּסִים יֵי קָדְחוּ,
 וּפְנִי-אֶרֶץ מַיִם עֲזִים נִסְלָאוּ;
 לְמִכְנוֹסָה הָיָא מִבּוֹל יִקְרָאוּ!
 אִי הִיָּה לַדְּגִים יוֹם-טוֹב וְנָחַת;
 נִמְשְׁנוּ תַהְהוֹם עָלֵינוּ מִתְחַת
 וְנִתְלַךְ אֲרִצָּה תַחַת כָּל הַשָּׁמַיִם
 וְנִפְרָשׁ לְשָׁחוֹת עַל כָּל הַר נִבְתָּ;
 הוּי! עוֹד הַאֲחֻזִּי תוֹנֶה וְנֶה,
 כִּי אֶזְכּוֹר הַיָּמִים כִּימֵי אֱלֹהִים
 עַתְּ צִנְפִּי אֶרֶץ רַחֲבַת-יָרֵדִים,
 וּמִטּוֹת-סִנְפִּירֵי בִשְׁתֵּר פְּרִשְׁתִּי,
 פֹּה שְׁחִיתִי, וּפֹה גִּאֻת יֵי לְבִשְׁתִּי
 וְאֵלֶךְ קוֹמָמִיּוֹת בְּהוֹלֵךְ עַל רִגְלִים –
 הַתְּהוֹם הַיָּם-רִגְלִי וּמִרְאֲשׁוֹתֵי שָׁמַיִם!
 אִי כָּל חַי כָּל בֶּשָׂר מֵתוּ, נִאֲלָחוּ,
 כָּל שְׂאֵפֵי-רוּחַ פָּסוּ וַיִּמָּחוּ:
 גַּם הָאָדָם הָרִדָה בְּרִגְתָּ תִּיפָה
 אֲוִיבְנוּ מָאֻז, גַּם הוּא גָמַר שְׁפָה,
 לֹא נִשְׁאָר מִכֻּלָּם בְּלִיתִי אִם אֶחָד;

הוא מִצָּא תְהִבָּלָה וְעֵצָתוֹ קָמָה
 לְבָלִי כָּל הַיָּקוֹם יִכְחַד גַּם יַחַד ,
 וַיִּבֶן לוֹ תֵּבַת עֲצֵי־נֹפֶרֶד
 וַיִּכְפֹּרָה מִבֵּית וְחוּץ בַּכֹּפֶר ,
 וּמָכַל הָחַי שֵׁם אֱלֹהֵי נְאֻסָּפוֹ
 לְבָלִי בַּפִּבּוּל יִגְוְעוּ וְסָפוּ .
 וַיִּבְנוּ יַעֲמֹד מִזֶּה רֶוַח גַּם לָנוּ !
 זֹאת אֲפֹא עֲצָתִי , שְׁמָעוּ הָאֲזִינוּ :
 לְהִנִּים תִּקְמָנִים לֹא נִדְאָג אָנוּ ;
 יִשְׁטוּ בָּיִם יִשְׁמְאִילוּ יִימִינוּ (ט)
 וַיִּמְלְטוּ אֶת נַפְשָׁם בְּאֶשֶׁר יוֹכְלוּ .
 בִּצֹר לַנְּדוּלִים , הַצֵּעִירִים נִחְבָּאוּ ,
 וּבִקְמָנָם מִצָּרָה סִתְרָה יִמְצְאוּ .
 גַּם מִה־דָּנוּ תִּנְדּוּלִים לְקִמְנֵי־אֶרֶץ ?
 כְּגִלֵּל תִּנִּין אֶחָד בִּקְשׁ יוֹמְלוּ
 לְאַלְפִים לְרִבְבוֹת רַמָּה וְשֶׁרֶץ !
 וְאַנְחָנוּ כָּלֵנוּ תֵּבַת עֲצֵי־נֹמָא נִבְנָה לָנוּ .
 הֵן שֵׁם בְּאָחוּ .
 הֵם לָרֵב יִצְמָחוּ ,
 וְנִבְוִבִים הֵם וְכִמְכִּבֵּר מָלְאוּ מַיִם .
 גַּם יֵשׁ אֲתָנּוּ חֲרָשֵׁי־יָדַיִם :
 דִּגְי־תִקְשׁוֹן , הוּא בַּעַל הַשָּׁנִים ,
 יִפַּח תְּעֵץ וּמִמָּקוֹמוֹ יִסִּיעַ ;

(י) מִין עֵץ . (ט) = ילכו לשמאל או לימין .

דנ־תפֿשׁור אוֹתוֹ סָבִיב יִקְצִיעַ;
 תִּנְחָשׁ הָעָרוֹם, נַחֲש־בָּרִיחַ,
 יַעַשׂ תִּתְּבַח קָנִים טוֹ עִם יִצְנֶע;
 עַל יָדוֹ תִּתְּרַח תַּחֲזִיק כָּל תִּדְּנָה;
 תִּתְּנִין תִּמְעוֹפֶה וְעַל תִּנְגָּה
 יִסְפֹּן גִּבִּים וְשִׁדְרוֹת יִי יִנִּיחַ;
 וְאֲנִי-אֲנִי אֶל פִּי יִרְהֹן אֲנִיחַ,
 אַחֵר אֲקִיאֲנוּ, וּבְמִיץ-אַפִּים
 כָּל חֲדָרֵי תִתְּבַח נְזִלִים יִמְלֹאוּ,
 כִּם תִּחֲיוּ שְׁאֲנִימִים כִּימֵי-שָׁמַיִם
 עֲדֵי יִפְסוּ תִתְּחַלְמוֹת (אֲשֶׁר) קָפְאוּ...
 עוֹד הוּא דוֹבֵר וְשִׁפְתָיו לֹא נִבְלָאוּ,
 וַיֵּט מִשָּׁה יָדוֹ וַיִּשְׁבּוּ הַפִּיִּם
 וַיִּכְסּוּ (אֵת) תִּדְּנִים עִם חֵיל-מִצְרַיִם!
 (הנ"ל).

129.

הַסּוּם הַמִּתְנַקֵּם.

Юность	יוגענד	1	עֲלוֹמִים (עֲלִים).
Узда	צוים, ציגעל	2	מִתְּנָג (מִתְּנָג).
Завязать, обуздать	צובינדען, באַנדיגען	3	בָּלֶם.
Кривда, -פֿערקעהרט- разпущенность	פֿערדרעהונג, חֵיט	4	מִטְּחָה (נִטְחָה).

(1) חֲדָרִים. (2) מוֹרֵי קוֹרוֹת. (3) נָהָר יִרְדֵּן = מִסְרַבִּים.

Враждовать, преслѣ- довать	האססען , פערפאלגען	5 שטח .
Если	קריפפע	6 אבוס .
Насилие	רויב , געוואלטמהאט	7 פֿרק .
Плѣнныя	נעפאלגען נעהמען	8 שובה .
Навсегда	פֿיר איטמער	9 לצמיתת (צמת) .

1) Jeunesse. — *Youth*. 2) Bride. — *Bridle*. 3) dompter, lier. — *to tie, bridle*. 4) Depravation, Injustice. — *Corruption, Iniquity*. 5) avoir de l'animosité; persécuter. — *to be at enmity, persecute*. 6) Violence. 7) faire prisonnier. — *to take captive*. 9) pour toujours. — *for ever*.

באביב תהבל , בפֿעלומי האָרץ ,
עת היא עוד לא ידעת משה ופֿרק ,
האדם לא אכל רק . עשב ירק
ובהמות־שדיא לא ידעו כל פֿרץ ;
נמל וחמור וסוס פֿיערים רעו ,
סתג ורסן לא שמעו לא ראו
ברפרות ג) ונענלות עוד לא משכו
ובגי האדם ברנליהם הלכו : —
אז שמם הסוס משטמה ד)
את הצבי קל הרנלים ,
ניחפץ לשפוף עליו חמת
ועזוזה עבדתו בפֿים ;

(א) שני = שדות . (ב) שבר . (ג) מרפבה . (ד) שנאה . (ה) עז .

אָפּס פֿי לאַ יִכָּל תִּפְשֶׁהוּ
 כָּל גַּת אֲשֶׁר רָדַף אֶת־רִיהוּ.
 וַיִּנְעֹץ וַיִּגְמַר־אָמַר
 וַיָּבֹא אֶל תְּאֲדֹם וַיֹּאמֶר:
 הִנֵּה אֲנִי מִתְנַחֵם לְנֶקֶם בְּצִבִּי,
 אֲךָ לֹא אוּכַל לְשׁוּבוֹתוֹ שָׁבִי
 פִּי מִיָּדִי יִכְרַח בָּרַח;
 אַתָּה אִישׁ תַּחְבֻּלוֹת, רַב כַּח,
 תִּבְּחָ לִּי עֲצָה הֵלֶם וַיִּשְׁוּעַת חֶסֶן"ו'. —
 וַיַּעֲתֶר־לוֹ הָאִישׁ, וַיִּקַּח רֶסֶן
 וַיִּבְלֹם אֶת פִּיו וַיִּרְפֹּב עָלֵיהוּ;
 וַיִּרְדֹּף אַחֲרֵי הַצִּבִּי וַיִּשְׁיָנֶנּוּ
 וַיִּנָּקֶם אֶת נִקְמַת תְּסוּם מִמֶּנּוּ;
 אִזּוֹ אָמַר תְּסוּם: הִנֵּה אֲבָרְכְּךָ
 עַל רִיבְךָ אֶת רִיבִי, עַל טוֹב לְבָבְךָ,
 עָתָה לְמִקְוֵמִי אֲשׁוּבָה אֵלֶיךָ!
 "לֹא!" — עָנָה הָאִישׁ, וַיַּחֲזֹק רַסְנֵהוּ:
 "פֹּה תֵשֵׁב עִפְדִּי פִּי אוֹתִיךָ,
 עָתָה יִדְעֵתִי בְּפֶה לְבָלוֹם פִּיךָ;
 וּכְבֹּר אֲרוּחַ בְּגִיתִי
 גַּם אֲבוֹם לָךְ קְנִיתִי". —
 מִנִּי־אִזּוֹ בָּא תְּסוּם תַּחַת הַשָּׁבֶט
 וַיְהִי לְאָדָם לְצִמִּיתָת לְעֶבֶד.

130.

אַרץ הפסחים.

1 שמצה. שימפה, איבעלרונף Худая молва

1) mauvaise Réputation.—bad reputation.

ויהי אי בארץ הרו לפני ימים ושנים
וכל יושביו, איש ואשה, אבות ובנים,
בדם צלעי ירך ופסחי רגלים,
בדם עלני לשון ועמקי שפתיים א).

הלך מארץ רחוקה נקרה שמה
ויתברך בלבבו ובקרבו דמה
לאמר: יראוני האנשים והללו
כי ישר אלה ושפתי ברור מללו.

וישא רגליו וילך הלך ושוב
עבור וסבב פעם בשוק ופעם ברחוב,
והנה תלדים שחקו על לבתו ובזו
קרצו בעינם עליו ובאצבע רמזו.

ויגערזו בם תוקנים על אדות הרעה
לאמר: "אין לבזו איש במום, יד אל בו נגעת".
והאנשים אמרו יחדו איש אל רעהו:
חוסו על מכת אלהים! לקת גלמדתו! —

וְלֹא יָכַל הָאִישׁ עוֹד לְהִתְאַפֵּק בְּחִמָּתוֹ
וַיֹּאמֶר אֶל כָּל חַנְצָבִים לְקִרְאָתוֹ:
אֵל נָא אֲחִי! אֵךְ אִם אַתָּם לוֹ שְׁמָעוּנִי
חֲדָלוּ לָכֶם, וְלִמְדוּ לְלָכֶת בְּמוֹנִי;

שׁוּרוּ נָא, אִם עוֹד תֵּעִינִים בְּכֶם פְּקוּחוֹת,
כִּי אַתָּם תַּפְסֹחִים וְאַנְכִי הוֹלֵךְ נִבְחוֹת!
וּבְאֲשֹׁר שְׁמָעוּ דְּבָרָיו שִׁיחוּ וּמִוִּב־טָעֲמוּ
הוֹסִיפוּ לָנוֹד תָּנוּתוֹ וְקִשְׁיֹמוֹ
לֵאמֹר: אֵי לְאַסּוֹן-אִישׁ אֵין אַסּוֹן מִפְּנֵינוּ!
חֲלֹךְ פִּסְחָה לֹא יֵלֵךְ אַף כְּבִד־פֶּת אֵינְנוּ!

וַיִּתְנַגֵּב הַזֶּר לְהַחֲבֹא בְּאֲשֹׁר יִמְצָא
לְכָל יוֹסִיף עוֹד שְׁמוֹעַ חֲרָפָה וְשִׁמְצָה. ॥

* *

כָּל מוֹם וְכָל דָּפִי, כָּל מַעֲוֹת וְכָל חֲסִרוֹן,
בְּאֲשֹׁר הַסִּינַי הַסִּבִּין אִישׁ כֹּה מְנַעוּרָיו,
הוּא בְּעֵינָיו יָפִי וְכָבוֹד, הַכֹּשֶׁר וְכִשְׁרוֹן,
וּבִזְעַם בּוֹ, בּוֹזֶה דַּעַת וּמִשְׁחִית דְּבָרָיו.
(בֵּן-זֶאֱבִי)

131.

הַנָּשִׁים *

Горбѣтъ, тлѣтъ ברענגען , נליהען

1 יָקָר .

« = כְּבָרִי לְשׁוֹן .

Испарение	דונסט	2 אָד .
Мѣхъ, кувшинъ	שלויד, קרוג	3 גַבֵּל .
Жара, (солнце)	הימצע, (וואַנגע)	4 חֶמָה .
Разливаться	שטראָמען	5 זָרם .
Облекать	בערעקען, בעקליידען	6 עָמָה .
Небо	היממעל	7 שַׁחַק (שַׁחֲקִים) .
Капнуть	טרייפֿען	8 רָעַף .
Вянуть	וועלקען	9 קמל .

1) brûler.—to burn. 2) Evaporation.. 3) Outre, Cruche.—*Skin, Pitcher*. 4) Chaleur (Soleil).—*Heat (Sun)*. 5) se répandre.—to *diffuse itself*. 6) revêtir.—to *invest*. 7) Ciel.—*Heaven*. 8) dégoutter.—to *drop*. 9) se flétrir.—to *wither*.

3.
בְּמִדְּוָי הַשְּׁחָקִים
גַּם אֲדִים גַּם עֲבִים
יַעֲוֹפוּ בְּבָרְקִים
רָצִים אֶף שָׁבִים .

4.
מִנְּבִהֵי שָׁמַיִם
כָּל בְּעָלֵי כָנָף
מְפִיק־בְּרָבִים
יָרְדוּ עַל עֲנָף .

1.
שָׁמַשׁ בְּצִתְרִים
יִנְקֶרֶת בּוֹעֶרֶת ,
בְּחִצֵּי הַשָּׁמַיִם
חֲמָתָה גּוֹבֶרֶת .

2.
מִרוֹחַ לֹחֵט יִנּוּעוֹן
בְּהַר הַשְּׁבָלִים ,
מִחַם צַח יִזּוּעוֹן
יִדְּעֵא בְּנָלִים .

(*) = יְנוּדוּ .

וּפְרָחִים נָבְלוּ
הַיִּרְקֶקֶק עָטְמוּ ג.

9.

הֵן חֶלֶף הַפֶּעַר
הַקּוֹלוֹת הָדְלוּ,
גַּם שָׁקֵט הַיַּעַר
וּפְנֵי רוֹם צָהְלוּ.

10.

כַּפִּפִּיר וְלֹשֶׁם ח
הַזְהִירוּ צָחוּ
אֲנִלִּי הַנִּישָׁם
עָלִי כֵר וְאַחוּ.

11.

שָׁם בְּנִבְתָּ
בְּעֵבִים מְתוֹחַ
הַבְּרִית לְאַלֶּה
הַקִּשְׁת בְּרוֹם!

(מיכ"ל).

6.

הָעֵבִים נִפְנְשׁוּ
וּבְרָקִים סָעְרוּ,
הָרַעְמִים רָעְשׁוּ
אֲדָוִים נִשְׁפְּרוּ!

6.

הָעֵנָנִים שָׁבְעוּ
יִשְׁקוּ יַחְמוּ,
מֵרַעַם גִּבְקָעוּ
וּמִים יִזְרְמוּ.

7.

כָּל גִּבְלֵי שָׂדֵי
חַיִּים יִרְעִיפוּ
וּבִרְכָּה לְבִלִּידֵי
מִמְרוֹמִים יִמְיִפוּ.

8.

נִצָּנִים קָמְלוּ
תִּנְשָׁם הַחַיִּים ג.

132.

דְּלִיָּה נִדְחָת .

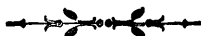
Заблуждаться	פֶּעֶרְאִירְרֵן	1 הַנְּדָח .
Внезапно, неожиданно	פִּלְאָטְצִלִּיךְ , אונערװארטעט	2 פֶּתַע .

(ג) = קִתְּחָה אוֹתָם . (ג) = עָטָה אוֹתָם . (ד) מִין אֲבָן יִקְרָה .

1) s'egarer.—to lose one's way. 2) subitement.—suddenly.

לְבִלִי תִדְּחִי .	תִּים יְהוֹם בְּשֹׁאֵן וְרַעַשׁ ,
"עֲלִי עֵץ בָּעֵץ	עַל פָּנַי מִימִי דָלִיָּה נֹסֶעֶת .
יִשְׁכְּבִתִּי שְׂאֵן —	"אֲהָה דָלִיָּה !
וּפְתַע גְּדִפְתִּי	אֵן אֶה עֲנִיָּה
בְּלֹא־עֵת נִקְמְפְתִּי . —	אֲנִה תִפְסְעִי ?
אִם מִמְּקוֹם תִּלְדְּתִי	בְּסַעַר וְשׂוֹאָה
אֲהָה גְּדִדְתִּי ,	כִּי תִלְכִּי תֹעֵה
לָפֶת לִי חִיִּים ? —	תָּבֵל הִירָאִי ?
לָכֵן יִשְׂאוּנִי	נָא הַעֲצֵרִי
לָכֵן יִתְּדָפוּנִי	אֵל נָא תִבְרָחִי !
בְּחֻמָּתָם תִּפְּסִים !	נָא הַשְׁמִרִי

(הג"ל) .

רשימת המלים (וואקאָפּעלן)

בסדר א"ב.

א.

נר		נר		נר	
245	אויץ	192	אָנר	59	אָב
40	אויצער	177	אָנרוף	113	אָבדע
30	אויז	360	אָנרע	69	אָבז
30	אָנר	497	אָנר	493	אָבזע
156, 37	אָנר	372	אָנר, אָנר	97	אָבזע
160	אָנר	97	אָנר	201	אָבזע
417	אָנר	43	אָנר	440	אָבזע
68	אָנר	31	אָנר	113	אָבזע
297	אָנר	137	אָנר	52	אָבזע
353	אָנר	38	אָנר	169	אָבזע
263	אָנר	46	אָנר	311	אָבזע
159	אָנר	269	אָנר	372	אָבזע
87	אָנר	204	אָנר	222	אָבזע
49	אָנר	106	אָנר	164	אָבזע
26	אָנר	46	אָנר	137	אָבזע
70	אָנר	43	אָנר	443	אָבזע
445, 99	אָנר	116	אָנר	443	אָבזע
33	אָנר	90	אָנר	346	אָבזע
220	אָנר	102	אָנר	62	אָבזע
183	אָנר	301	אָנר	121	אָבזע
103	אָנר	97	אָנר	207	אָבזע
256	אָנר	131	אָנר	99	אָבזע

483	אָפּס	120	אָמין	99	אָטום
41	אָפּק. הַתְּאָפּק	74	אָמין-הַתְּאָמין	177	אָטור
65	אָפּר	86	אָמין-גַּאָמין	236	אָטוריות*
81	אָפּרִת	165	אָמין	263	אָי
90	אָפּשָׁר*	139	אָמִנָּה	136	אָים
372, 131	אָפּצֶע	77, 64	אָמִין	136	אָיִמָּה
120	אָרֶב	35	אָמִין	85	אָיש-צָרָא
65	אָרְבָּה	33	הַתְּאָמִין	182	אָכּוֹר
237	אָרֶג	25	אָמור	182	אָכּוֹרִי
157	אָרְנִי	140	אָמֶש	39	אָכֵל
111	אָרְנָה	87	אָמֶת	41	אָכֵל
192	אָרְיָה	237	אָנוּש	84	אָכָה
120	אָרִין	65	אָנָּה. הַאָּנָּה	110	אָקֶר
233	אָרִי	332	אָנִיָּה	301	אָל
187	אָרֶח	389	אָנִיּוֹת	121	אָלִין
107	אָרֶח	354	אָנָּה	195	אָלוֹנִיּוֹת*
301	אָרְחָה	236	אָנָּה	487	אָלָה. הַאָּלָה
56	אָרְחָה	211	אָנָּה	284	אָלִיל
31	אָרִי	211	אָנָּה-הַתְּאָמִין	453	אָלֶם
31	אָרְיָה	454	אָנָּה	367	אָלֶם
64	אָרְיָה	182	אָנָּה	131	אָלֶם
51	אָנָּה-הַתְּאָמִין	64	אָמִין	394	אָלֶם
297	אָנָּה אָפּים	177	אָסִיר	346	אָלָה. אָלָה
297	אָנָּה-רִיִּים	173	אָסִים	236	אָלָה. אָלָה
64	אָרְכָּה	156	אָסִיָּה	84	אָם
437	אָרֶם	483	אָנָּה-הַתְּאָמִין	181	אָסִיָּה-הַתְּאָמִין
241	אָרְמִין	359	אָסִיָּה	453	אָסִיָּה*
81	אָרְנָה	188	אָסִיָּה	236	אָסִיָּה
235	אָרְס*	153	אָסִיָּה	355	אָסִיָּה
25	אָרְץ	126	אָסִיָּה	443, 174	אָסִיָּה
115	אָרְץ	59	אָסִיָּה	70	אָסִיָּה

89	אָשׁר	194	אָשׁם	407	אַרשׁ, אָרשׁ
302	אַתּוֹן	217	אַשְׁמָה	69	אַשׁ
88	אַתּמּוֹל	323	אַשְׁפּת	134	אַשְׁכּוֹל
				275	אַשְׁכּוֹר

ב.

398	בכר, בָּכַר	440	בָּזוּ	71	באר, בָּאָר
137	בלג, הִכְלִיג	482	בָּזוּ	301	בָּאָר
257	בָּלָה	265	בָּחוּר	265	בָּכַר*
169	בָּלָה	322	בָּחַל	482	בָּג
74	בָּלִי-חֶשֶׁק	201	בָּחַן	40	בָּגַד
113	בָּלִיעַל	61	בָּחִירָה	70	בָּגָד
312	בָּלָל	61	בָּחַר	195	בָּד
492	בָּלֵם	466	בטא, פֶּטָא	453	בָּדָא
84	בָּלַעַ	46	בָּטַחַ	453	בָּדָה
137	בָּנָה	46	בָּטַחַ	256	בדל, הִכְדִּיל
73	בָּנִין	54	בָּטַחַת	312	בָּדִיל
485	בָּגִי-שֶׁחַן	333	בָּטַל	311	בָּדִלַח
188	בָּעַט	117	בָּטָן	165	בָּדַק
169	בָּעַל	43	בין, קָבַן	34	בָּהִיר
212, 69	בָּעַר	43	הִתְבַּנֵּן	33	בהל, הִתְבַּהֵל
251	בָּעַר	137	בִּינָה	70	בָּהֶלָה
70	בָּעֲרָה	201	בִּין-הַדְּבָקִים	31	בָּהֶמָה
473	בָּעַר	137	בִּינָה	384	בָּהֵן
169	בעת, בָּעַת	278	בֵּית-הַמִּדְבָּר	32	בוא
278	הִכְבַּעַת	87	בֵּית-הַמִּסְפָּר	44	בֹּדֵד
106	בֵּן	257	בֵּית-חֶרֶשֶׁת	28	בֹּז
106	בָּצָה	323	בֵּית-מִדְרַשׁ הַפְּדָעִים	123	בוך, הִבּוֹךְ
96	בָּצִיר	354	בֵּית גְּתִיבּוֹת	142	בוס, הִתְבּוֹסַס
317	בָּצָל	33	בָּבָה	177	בּוֹשׁ
127	בָּצַע	56	בָּבוֹר	407	בּוֹשֵׁשׁ
317	בָּצַע	288	בָּבוֹרִים	28	בָּזָה

177	ברך . קִבֵּךְ	61	קִרֵד	170	קִצֵעַ
72	קִרֵק	62	קִרֵד	56	קִצֵק
301	קִרְקֵן	84	קִרֵד	454	קִשֵד
256	קִרֵד	254	קִרֵה	66	—הִקְצַר
90	קִשְׁוֶרֶת	245	—קִרְחַ	343	קִקְבוֹק
103	קִשֵל	184	קִרֵשׁ	359	קִקִי*
56	—קִשֵל	113	קִרְוֹל	81	קִקֵעַ
106	קִשֵם	49	קִרְחַ	38	בקר . בִּקֵר
106	קִשֵם	94	קִרִיא	81	בִּקֵר
103	בשר . בִּשֵר	192	קִרִיאוֹת*	212	בִּקֵר
83	בִּשֵר	487	קִרִים	40 , 21	בקש . בִּקֵשׁ
833	בְּתוּלָה	47	בְּתִית	118	בֵר
73	בְּתִיעֵנָה	45	בִּרְהַ	31	בֵרָא
				254	בִּרְבוֹר

ג.

323	גִוֵר	91	גִבֵעָה	28	גִמָּה . הִתְגַמָּה
284	גִוִי	100	גִבֵעַל	29	גִמָּה
292	גִוֵלָה	192	גִבֵר	118	גִמָּוֶה
292	גִלָה . הִגֵלָה	302	גִבֵר	118	גִמָּוֶן
241	גִוִסִם*	83	גִבֵרֶת	139	גִמָּל
267	גִוֵעַ	69	גִג	222	גִב
94	גִוִת*	333	גִד	486	גִב
228 , 120	גִוֵר	417	גִדוֹר	405	גִבִּי-צִדְקָה*
65	גִוֵרָל	220	גִדוֹת	65	גִבָּה . הִגְבֵה עוֹף
350	גִזֵל	217	גִדוֹף	454	גִבֵה
471 , 99	גִזֵר	217	גִדִי	289	גִבוֹר
100	גִזֵר	32	גִזֵל	67	גִבוֹר
64	גִזְלָת	80	—גִזֵל	120	גִבִינָה
487	גִיִם	152	גִדֵר	102	גִבִיעַ
150 , 38	גִיל	241	גִדְרָה	83	גִבִידָה
137	גִיר	181	גִהֵץ . גִתֵץ*	314	גִבִישׁ

470	גְּפִירִית	346	גָּמַל	381 , 268	גַּל
284	גֵּר	486 , 103	גָּמַר	454	גִּלְגָּל
192	גִּרְרָה	434	גִּרְעָדָן	100	גִּלְה . גִּלְה
194	גִּרְרִי-שָׁנִי	110	גָּנָב	284	גִּלְזוּל
302	גִּרְד	90	—הִתְגַּנֵּב	292	גִּלְזוּת
145	גִּרְזוֹן	111	גִּנְבָה	130	גִּלְזוֹן
123	גִּרְזָה	134	גִּנְו . הִנְו	52	גִּלְיָל
301	גִּרְם	217	גִּנְוֹ*	86	גִּלְלִי
277	גִּרְם	54	גִּס*	142	—הִתְגִּלְלִי
194	גִּרְע	445	גִּעְגָּעִים*	165	—הִתְגִּלְגָּל
97	גִּרְש . גִּרְש	443	גִּעַל	103	גִּלְע . הִתְגִּלְע
182	—גִּנְגָש	355	—הִגְעַל*	76	גִּמָּא . גִּמָּא
117 , 59	גִּרְש	127	גִּעַר	286	גִּמָּא
25	גִּשָּׁם	312	גִּעַש	174	גִּמָּר
56	גִּשָּׁר*	301	(גִּת) . כְּנַפֹּו	113	גִּמּוּל
		288	גִּסְוֹן	113	גִּמּוּל

ד

207	דָּחַק	80	דָּגַר	65	דָּאָב
479	דָּחַנ	277	דָּחַם . נָדָחַם	33	דָּאָג
156	דָּחַו	302	דָּחַר	69	דָּאָה
297	דָּחַק*	157	דָּחַר*	367	דָּאָה
350	דָּחַן	450	דָּחַרַיִם	36 .	דָּב
372	דָּבָא . דָּבָא	38	דָּחַה	454	דָּבָב
120	דָּל	181	דָּוָה	228	דָּבָדָּן*
302	דָּלָג . דָּלָג	432	דָּוָג	217	דָּבָרָה
328	דָּלִי	409	דָּוִכִּימָה	142	דָּבָק
106	דָּלִית	350	דָּוִן	269	—הִדָּבַק
428	דָּלָף	350 , 207	דָּוִר	37	דָּבָר : דָּבָר
471 , 381	דָּלָק	212	דָּוִש	218	דָּבָש
86	דָּלָת	192	דָּחַה	27	דָּגִמָּלוּם
387	דָּלִמִּי-סָנִים	236	דָּחַף	78	דָּגָן

367, 84	דָּרֹר	142	דָּהָא*	195	דָּם
408	דָּרֹר-תֵּתֵקֵב	217	דָּפִי	103	דָּמֹחַ
160	דָּרָה	165	דַּפְס . תְּרַפֵּס*	127	— דָּפֶה
45, 30	דָּרָה	70	דָּפֶק	130	דָּמוֹת
344	דָּרָה-אֶרֶץ	99	דָּק	383	דָּמִיוֹן
126	דָּרֵשׁ	174	דָּקָה	70	דָּמָה
103	דָּשָׂא	428	דָּרְאוֹן	107	דָּבַע
160	דָּשֵׁן	333	דָּרְבָן	107	דָּמָה
443, 333	דָּת	251	דָּרְדָר	28	דָּעַת

ה.

182	הַמִּשָּׁל	72	הוֹרִים	297, *130	הֶקֶל
428	הִנֵּה*	47	הוֹלָה . הוֹלָה	156	הֶבְרָה*
245	הִסָּה . תַּסָּה	25	— הִתְהַלָּה	152	הִגָּה
245	הִעֲוִיָּה*	95	הוֹן	145	הִגָּה
77	הִסָּה	388	הוֹזָה	157	הִגִּיוֹן*
486	הִסָּה	176	הִיָּל	136	הִגִּית
106	הִר	157	הִלָּאָה	210	הִר
251	הִרָג	68	הִלָּל . הִלָּל	263	הִדִּי
323	הִרְגָּל*	477	— הִתְהַלָּל	126	הִרְזֹם
222	הִרָם	52	— הִתְהַלָּל	50	הִרָה
182	הִשְׁגָּחָה*	312	הִלָּם	29	הִרָר
156	הִשְׁקָלָה*	46	הִסָּה	383	הִדְרָה
90	הִתָּל . הִתָּלָה	150, 38	הִמִּין	145	הִדִּיר
426	הִתְעַרְבוּת	228	הִמָּלָה	241	הוֹר
		409	הִמָּם	323	הִנָּה

ו.

וּתִר . וְתִר*

102

ז.

45	זְהִירוֹת*	113	זֶהָב	115	זֶאֵב
56	זוּר	118	זֶהָר . זֶהָרָה	107	זֶבֶב
323	זוּל	30	זֶהָרִיר*	445	זֶרֶן

97	זָקֵן	173	זָמִיר	310	זוּלָל
78	זָקָף	181	זָמַם	153	זוּעַ
80	זָר	43	זָקֵן	222	זוּעָה
156	זָר	428	זָמַר	47	זועף, זועף
322	זָרָא	123	זָנַב	432	זור, הזור
160	זָרֵה	139	זָנַח	432	—הַזָּנִיחַ
70	זָרֵעַ	447	זָעָה	156	זָחַל
416	זָרִיז	222	זָעָה	160	זָרַח
77	זָרִיחַ	251	זָעִיר	388, 317	זָכָה
497	זָרַם	360	זָעַם	130	זָכּוּכִית
241	זָרַם	47	זָעַף	130	זָכּוּת*
206	זָבַע	471	זָפַת	65	זָכַר
134	זָרַק	46	זָקֵן	382	זָקַר
				317	זָמוּרָה

ח.

244	חֹס	367	חָרָה	121	חבא, חֲבָא
263	חֹף	232	חָרָה	188	חֲבַב
56	חֹר	61	חָרַל	212	חֲבַט
103	חֹר	450	חָרַק	355	חֲבִית
181	חֹשׁ	34	חָרַר	466, 297	חבל, חֲבַל
32	—חֲתָשׁ	284	חֲדַשׁ, חֲדַשׁ	333, 54	חֲבַל
286	חֹתֵן	43	חָרַשׁ	70	חֲבַק
366	חֹוֶה	26	חָרַשׁ	408	חבר, חֲבַר
408	חֹוֶה	454	חֹוֶב	45	חֲבַר
390	חֹוֶה	236	חֹוֶבָא*	84	חֲבַרְבָּרָה
195	חֹוִיר	216	חֹוֶת	107	חֲבָרָה
61	חֹוק, חֲחֹוק	222	חֹוט	157	חֲבַשׁ
67	חֹוק	333	חֹול, חֲחֹולָל	182	חַג
49	חֹוקָה	174	—חֲחֹולָל	234	חֲנָב
394	חֹוקֶת-חֲדַר	278	חֹול	195	חֹד
142	חֹטָא	417	חֹום	52	חֹד

277	חמק	37	חלון	432	—החטא
417	חמור	350	חלט . החלט	406	קטב
426	חמרת	90	חלי	118	חטה
112	חן	169	חליל	80	חטף
286	חנה	40	חלילה	407	חיב . התחייב *
40	חנות	56	חלופות	301	חידה
387	חנט	153	חלל . חלל	104	חיה
72	חנית	25	—החל	31	חיה
437 , 147	חנף	192	חלם . החלם	81	חיים
227	חנם	100	חלף	164	חיט *
150	חנן	269	—החלף	211	חיל
64	—התחנן	270	חליץ	73	חיק
52	חנף	270	—החליץ	47	חיש
55	חנק . חנק	46	—החליץ	123	חך
46	חפד	163	חלק . החלק	54	חכה . חכה
72	חפיר	61	—החלק	453	חכך . התחנך *
173	חפידה	97	חלק	57	חכם . התחכם
360	חפיל	254	חלקות	25	חכם
269	חפן	176	חלש	244	חכמת-הרפואה
124	חפח	65	חם	203	חל
12	חפרון	142	חמאה	270	חלב
227	חפה	106	חמוד	77	חלב
59	חפז	497	חטה	120	חלב
61	חפזון	115	חמה	251	חלד
37	חפץ	301	חמוץ	387	חלד . החלד *
99 , 50	חפץ	323	חמוש	251	חלדה *
100	חפז	245	חמש	90	חלה
107	חפש . חפש	37	חמול	270	—חלה
349	—התחפש	107	חמם . התחמם	312	חלה
367	חפשה	406	חמם	381	חלודה
160	חפשי	286	חמץ	207	חלום

123	חשב -	156	התהרה -	301	חץ
123	חשבון	440	התהרה -	311	חצב
41	חשך*	407	חורו*	89	חצה
145	חשיבות*	181	חקטח*	173	חצוף*
397	חשה	81	חרטום*	49	חצי
130	חשה	483	חריץ-חלב	453	חציר
30	חשה	115	חרטש	265	חצן
30	חשכה	97	חרף	174	חצפה*
405	חשבון*	83	חרף, חרף	188	חצירה
360	חשל, החשל	207	חרפה	131	חצר
173	חשן	130, 103	חרץ	244	חק
217	חשה	277, 147	חרצן	244	חקה
84	חשק	70	חרר	131	חקה, חקת
181	חתול	207	חתר -	130	חקק
46	חתול*	372, 211, 137	חרש	297	חקר
465	חתך	137	חתרש -	408	חר
244	חתם	80	חרש	36	חרב
333	חתן, החתמן	312	חרש	94	חרב
409	חתן	51	חרש	292	חרבה
355	חתנה	204	חרש ברקל	440	חרבן
215	חתת	51	חרש-עצים	33	חרד
56	חתתים	480	חרת	97	חרה
		86	חשב	486	התרה -

ח

277	חטא	237	חטא	99	חטא
194	חטף, חטף	373	חטל, חטל	56	חטח
110	חטף	471	חטף	332	חטל
194	חטף	192	חטף*	220	חטש
206	חטף	140	חטף	207	חטע*
263	חטף	130	חטל	242	חטע
256	חטף	177	חטן	232	חטור

254	טָרִי*	120	טָסָף	414	טפח . טפח
46	טָרָף	83	טָרַח	360	טָפְחוֹת
147	טָרַף	82	טָרַח	41	טפס . טפס*
110	יָסַר	360	יָנַן	31	יָאָה
110	יָסַר	437	יָנַן	49	יאל . הוֹאֵל
157	יָעַר	76	יִזְנָה	182	יָהֲוֵאל
115	יָהֲוֵעַ	447	יָזַע	286	יָאָר
360	יָהֲוֵעַ	74	(יחוד) בְּיָחוּד*	145	יָאָשׁ . הַיָּאָשׁ
295	יָעַר . הַיָּעַר	44	יָחִיד	372	יָאוּשׁ
76	יָעַל . הַיָּעַל	333	יָחַל . יָחַל	68	יָאָח . הַיָּאָח
25	יָעַן	333	יָהֲוֵחַל	94	יָבַל . הַיָּבַל
25	יָעַר	388	יָחַשׁ	227	יָבֹול
28	יָעָה	94	יָנַן	78	יָבֵשׁ
87	יָפַח . הַיָּפַח	84	יָבַח . הַיָּבַח	95	יָבֵשׁ
28	יָפַע . הַיָּפַע	100	יָהֲוֵנַח	40	יָבֵשׁ
36	יָצָא . הַיָּצָא	96	יָבַל	181	יָגַה . הַיָּגַה
237	יָצַב	47	יָבַלָה	107	יָגֹון
140	יָצַג . הַיָּצַג	130	יָלַד . הַיָּלַד	62	יָגַע
222	יָצַע . הַיָּצַע	26	יָלַד	228	יָגַר
164	יָצַע	26	יָלַדָה	26	יָד
78	יָצַק	67	יָלַדוֹת	265	יָדָה . יָדָה
31	יָצַר	74	יָלַל . הַיָּלַל	222 , 74	יָהֲוֵדוֹת
73	יָצַח . הַיָּצַח	50	יָלַל	38	יָדִיד
496	יָקַד	50	יָלַלָה	33	יָדִידוֹת
487	יָקִים	27	יָם	28	יָדַע
33	יָקַר	110	יָקִי	394	יָהֲוֵדָה
245	יָקַשׁ . הַיָּקַשׁ	52	יָקַק	440	יָהֲוֵד . הַיָּהֲוֵד
70	יָרָא	322	יָסַד	284	יָהֲוֵדִי
471	יָרָא*	465	יָסַד	42	יָוִם
		57	יָסַף . הַיָּסַף	90	יָוִם-הַיָּלָדָה

64	יָשַׁן	122, 72	יָבֵד	61	נִזְרָא
57	יָשַׁן	122	יָרָבָה	25	יָרֵד
188	ישע. הוֹשִׁיעַ	302	יָרְקוֹת	25	— יָרֵת
59	יָשָׁר	292	יָרֵשׁ	241	יָרָה
112	יָשָׁר	381	— הוֹרֵשׁ	241, 59	— הוֹרוֹת
322	יָתֵד	292	— רָשָׁת	84	יָרַק
408	יָתוֹם	25	יָשָׁב	32	יָבֵחַ
126	יָתֵר. הַיֹּתֵר	25	— שָׁבַת	232	יָוִיד*
301	יָתִירוֹן	265	ישט. הוֹשֵׁט	73	יָרִיעָה

כ.

367	כָּלָא	354	— בָּנוֹן	50	כָּאב
45	כָּלָב	123, 70	— נָבוֹן	49	כבד. נִכְבֵּד
244	כָּלָה	95	כּוֹס	61	כָּבֵד
49	— כָּלָה	228	כּוֹץ. הַחֲבֹנֵץ*	87	כָּבֵד
97	כָּלָה	74	כּוֹב. כָּזָב	65	כָּבֹה
407	כָּלָה	203	— הַכָּזָב	49	כָּבוֹד
168	כָּלוּב	33	כָּח	87	כָּבוֹד
77	כָּלִי	188	כחד. כָּתֵד	220	כָּבִיחַ
181	כָּלִיוֹן-עֵינַיִם	28	— הַכָּתֵד	195	כבס. כָּבַס
466	כָּלִיּוֹת	100	כָּחֹל*	212	כָּבְרָה
165, 80	כלל. כָּלָל	65	כִּירִים	61	כְּבוֹת-אֶרֶץ
111	כָּלָל*	64	כּוֹכֵב	86	כָּבֵשׁ
40	כלם. נִכְלָם	121	כָּחַשׁ	142	כֵּד
417	כָּמֹחַ	254	כִּיבָּלָא*	165, 56	כְּדוּר
453	כָּקֵס	405	כִּילוֹת*	236	כְּדֻכּוֹ
33	כמר. הַכְּמָר	265	כִּילִי	174	כחה. כָּחַח
263	כֵּן	322	כִּילָף	416	כָּחָה
359	כָּנוֹר	164	כִּים	437	כָּחֵן
217	כנע. הַכְּנַעַץ	147	כָּכֵד	50	כָּחַח
113	כָּנָף	127	כָּלָא	56	כּוֹן. הָכּוֹן

56	קָרָה	118	קָפָה	97	בָּם
160	קָרָה-קָרִית	486	קָפָר	96	בָּמָא
86	קָשָׁב	486 , 437	בָּפָר	33	כסה , בָּפָה
322	בָּשִׂיל	43	בָּפָר	35	בָּסִיל
30	קָשָׁל	355 , 150 , 90	פָּר	160	כסף , הַבָּסָף
346	כשף , בָּשָׁף	222	כרבל , מְכַרְכֵּל	41	בָּסָף
127	קָשָׁר	43	כָּרְבֶּלֶת*	355	בָּסָת
147	בָּשָׂרוֹן	269	קָרָה	102	כעס , הַכָּעַס
177	כשכש , בָּשָׁשָׁשׁ	269	בָּרָה	106	בָּעַס
156	קָתַב	56	בָּרוּב*	409	כעכע , בָּעֲבַע*
453	בָּתְּכָת	100	כָּרְבַם	106	בָּעַשׂ
453	בָּתָל	223	כרכר , כָּרְכַר	36	בָּה
156	בָּתָם	445	בָּרָם	96	בָּפֹר
317	בָּתְּנָת	477	בָּרְטָל	417	בָּפִיפָה*
270	בָּתָף	123	כרסם , כָּרְסַם	417	לעב , הַלְעָב
390	כתר , בָּתָר	195	קָרַע	244	קָפַל
384	כתת , בָּתַת	263	קָרַשׁ	118	בָּסֹן

94	לָחַם	127	לָחָה	296	לאה , תְּלָאָה
163	לָחֵץ	244	לֹחַץ	35	לָאֵט
140	לָחַשׁ	161	לֹחַט	103	לָאֵט
35	לָט	161	לָחֵט	218	לָאֵט-לָאֵט
127	לָטַשׁ	367	לֹחֶה	237	לבב , לָבַב
30	לָלַל	251	לֹאֵל*	77	לָקֹן
30	לָלַח	59	לֹון	222	לָכְנָה
211	לָלֵשׁ	311	לֹושׁ	483	לָכְנָה
288 , 81	לָבֹד	480	לֹוּת	72	לָבַשׁ
43	לָמוֹד	131	לָח	69	לָחֶכָה
43	לָמוֹד	137	לָחִי	223	לָהֵג
333	לָעַץ	84	לָחֹךְ	182	לָהֵט
56	לָעֹג	102	לָחַם , הַלָּחֵם	169	לָוִה

471	—לֶקֶק	237	לָץ	137	—גִּלְעָג
381	לֶקֶקוֹ*	453	לָצוֹן	74	לֶעֱג
147	לָשׁוֹן	38	לֶקֶחַ	200	לָעֵס*
398	לָשׁוֹן . הַלָּשׁוֹן	207	לֶקַח	45	לָמִי
256	לִשְׁכַּת-הַיָּשׁוֹן	76	לֶקֶט . לֶקֶט	30	לָפִיד
		45	לֶקֶק	466	לָפֶת

מ.

177 , 59	מוֹשֶׁה	355	מְדִינָה	211	מְאֻרָּה
106	מוֹשֶׁב	237	מְדִינָה	41	מְאֻקָּל
37	מוֹת . הָמָת	165	מְדִינָה	59	מֵאֵן . מֵאֵן
70	מָוֶה	453	מֵהֶל . מֵהוֹל	110	מְבוּקָה
359	מִזְג־הָאֵיזִיר*	241	מְהוּמָה	62	מְבוּל
142	מִזְנָה	49	מְהִיר	217	מָאֵס
142	מִזְוִן	256	מֵהֶמָּה . הִתְמַהֵּמָּה	241	מְבוּסָת
355	מִזְוִר	222	מְהַפֵּקָה	122	מְבַחֵר
310	מִזְלָג	32	מֵהֶר . מְהֵר	207	מְבַט*
310	מִזְלָגָה	182	מוֹג	145	מְגַבֵּעָה
57	מִזְסָה	165	מוֹדָעָה	277	מְגִד
173	מִזְסָר	443 , 194	מוֹט	257	מְגִדָּל
294	מִזְרָח	194	מוֹטָה	277	מְגִדָּה
388	מִנָּה	95	מוֹם	127	מְגִנָּה*
111	מִחָא (כף)	437 , 86	מוֹסָר	312	מְגִנָּה*
74	מִחָבָא	269	מוֹסְרוֹת	115	מְגָל
156	מִחָבֶרֶת	87	מוֹעֵד	398	מְגִרָּעָה
322	מִחָבֶת	237	מוֹעֶקֶה	322	מְגִרָּשׁ
123	מִחָה	153	מוֹפֶת	134	מִד
256	מִחָזֶל	212	מוֹץ	288	מְדַבֵּר
256	מִחָזָה	312	מוֹצָקָה	262	מְדִד
322	מִחָתָה	110	מִקָּשׁ	322	מְדָה
232	מִחָט*	212	מוֹרָג	372	מְדָה
150	מִחִיר	27	מוֹרָה	153	מְדוֹן

450	מְמַאִיר	487	מְמַמְרֵת	181	מְחַל (על)
450	מְמַמְרֵת	471	מְמַנְסִים	90	מְחַלָּה
40	מְמַמְרִים	67	מְמַמְרֵה	107	מְחַמְּה
97	מְמַמְשָׁלָה	297	מְמַמְרֵה	25	מְחַמְּמָה
38	מְמַמְמִיקִים	218	מְמַמְרָ*	49	מְחַמְּמָה
123	מְמַמְה	111	מְמַמְרֵה	51	מְחַמְּמָה
217	מְמַמְה—	118	מְמַמְרֵה	212	מְחַמְּמָה
153	מְמַמְה	156	מְמַמְמָה	51	מְחַמְּמָה
87	מְמַמְמָה	165	מְמַמְמָה-מְמַמְמָה	57	מְחַמְּמָה
181	מְמַמְמָה	56	מְמַמְמָה . מְמַמְמָה	301	מְחַמְּמָה
59	מְמַמְמָה	49	מְמַמְמָה	100	מְמַמְמָה
278	מְמַמְמָה	257 , 31	מְמַמְמָה	278	מְמַמְמָה
91	מְמַמְמָה	47	מְמַמְמָה	74	מְמַמְמָה
77	מְמַמְמָה	131	מְמַמְמָה	59	מְמַמְמָה
124	מְמַמְמָה	434	מְמַמְמָה-מְמַמְמָה	54	מְמַמְמָה
	מְמַמְמָה . ע' סבל .	277	מְמַמְמָה	492 , 486	מְמַמְמָה
257	מְמַמְמָה	27	מְמַמְמָה	312	מְמַמְמָה
437	מְמַמְמָה	94	מְמַמְמָה	277	מְמַמְמָה
275	מְמַמְמָה	381	מְמַמְמָה	25	מְמַמְמָה
	מְמַמְמָה . ע' סכן .	72	מְמַמְמָה	381	מְמַמְמָה
169	מְמַמְמָה	49	מְמַמְמָה . מְמַמְמָה	170	מְמַמְמָה
221	מְמַמְמָה	222	מְמַמְמָה	311	מְמַמְמָה
40	מְמַמְמָה . מְמַמְמָה	200	מְמַמְמָה (לבו)	27	מְמַמְמָה
40	מְמַמְמָה—	67	מְמַמְמָה	130	מְמַמְמָה
169	מְמַמְמָה	67	מְמַמְמָה	195	מְמַמְמָה
182	מְמַמְמָה	122	מְמַמְמָה	94	מְמַמְמָה . מְמַמְמָה
157	מְמַמְמָה	392	מְמַמְמָה	52	מְמַמְמָה
466	מְמַמְמָה*	349	מְמַמְמָה	486	מְמַמְמָה
182	מְמַמְמָה	257	מְמַמְמָה	51	מְמַמְמָה
56	מְמַמְמָה	145	מְמַמְמָה	51	מְמַמְמָה
292	מְמַמְמָה	391	מְמַמְמָה	180	מְמַמְמָה

241, 44	מָרַם	103	מִצְבֵּעַ*	195	מַעַד . הַמַּעַד
296	מָרִי	408	מִצְבֵּת	262	מַעְבְּדִים
214	מָרָה	345	מִצָּה	471	מַעְבֵּר
94	מִרְכָּכָה	195	מִצְהָלָה	409	מַעֲוֹז
112	מִרְמָה	234	מִצְוָה	107	מַעֲוֹן
56	מִרְעָה	38	מִצְוָה ו	236	מַעֲוִינָן
373	מִרְצֵעַ	220	מִצְוֵלָה	245	מַעֲטָפָה
153	מִרְקָק	124	מִצַּח	173	מַעֲטִיל
59	מִרְקָק	373	מִצְנָפֶת	485	מַעֲטָן
142	מִרְקַחַת	278	מִצְעָר	367	מַעֲטִינִים
269	מורר . הַתְּמַרְמָר	149	מִצְעָר (ל)	153	מַעֲרָה
87	מִרְת־רוּחַ	40	מִצֵּץ	142	מַעֲלָל
355	מִרְתֶּה*	286	מִצְרִים	45	מַעֲלָל
61	מִשָּׂא	311	מִקְבֵּת	45	מַעֲלָלָה
311	מִשְׁאֲרֵת	206	מִקְהָלָה	323	מַעֲלֹת
407	מִשְׁאֵת	487	מִקְוָה	127	מַעֲלָל
409	מִשְׁנֶבֶת	57	מִקֹּם	90	מַעֲנָה
202	מִשְׁנִיחַ	359	מִקְטָרֶת	432	מַעֲרָה
245	מִשְׁנָע	115	מִקֵּל	471	מַעֲרָקָה
126	מִשְׁוֹכָה	70	מִר	38	מַעֲשָׂה
251	מִשְׁוֹכָה	77	מִרְאָה	333	מַפְנֶעַ
322	מִשׁוֹר	486	מִרְאֲשׁוֹחַ	70	מַפְלָה (מַפְלָה)
173	מִשְׁוֹכָה	236	מִרְבֵּד	322	מַפְלָט
417	מִשְׁתַּח	203	מִרְבֵּעַ	471	מַפְלָצַת
381	מִשִּׁי	440	מִרְדֹּ	269	מַפְרָקָת
55	מִישָׁה	59	מִרְה		מַפְרָשׁ . ע' פִּרְשׁ .
70	מִשְׁכָּב	177	—הַמִּרְיָא	333	מַפְרָשׁ
33	מִשְׁכָּן	450	מִרְוֵד	277	מַפְשָׁעָה
97	מִשָּׁל	65	מִרְזֵם	150	מַפְתָּח
152	מִשָּׁל	134	מִרְזֵב*	87	מַפְתָּן
214	מִשְׁמֶרֶת	64	מִרְחָב	33	מִצָּא

312	מִשְׁכָּח*	277	מִשְׁכָּח	286	מִשְׁכָּח
891	מִשְׁלָּחָה	432	מִשְׁכָּח	94	מִשְׁכָּח
91	מִשְׁכָּח	492	מִשְׁכָּח	153	מִשְׁכָּח
301	מִשְׁכָּח	301	מִשְׁכָּח	103, 62, 45	מִשְׁכָּח
40	מִשְׁכָּח . מִשְׁכָּח	51	מִשְׁכָּח	165	מִשְׁכָּח
90	מִשְׁכָּח*	333	מִשְׁכָּח	123	מִשְׁכָּח*
		390	מִשְׁכָּח	177	מִשְׁכָּח
נ					
408	נֹחַ	123	נֹחַ . הַתְּנִיב	118	נֹחַ
454	נֹחַ—הַתְּנִיב	265	נֹחַ	312	נֹחַ
62	נֹחַ	107	נֹחַ		נֹחַ . ע' אִמֶּן .
174, 153	נֹחַ		נֹחַ . ע' דָּהֵם .	203	נֹחַ . הַתְּנִיב
213, 115	נֹחַ—הַתְּנִיב	292	נֹחַ . הַתְּנִיב	487	נֹחַ
244	נֹחַ . נֹחַ	498	נֹחַ—הַתְּנִיב	142	נֹחַ
100	נֹחַ . הַתְּנִיב	275	נֹחַ	74	נֹחַ . הַתְּנִיב
152	נֹחַ	428	נֹחַ	67	נֹחַ
103	נֹחַ . הַתְּנִיב	428	נֹחַ	77	נֹחַ
57	נֹחַ	205	נֹחַ	497	נֹחַ
150	נֹחַ	204	נֹחַ	142	נֹחַ
453	נֹחַ	372	נֹחַ . הַתְּנִיב	487	נֹחַ
73	נֹחַ—הַתְּנִיב*	486	נֹחַ	275	נֹחַ—הַתְּנִיב
232	נֹחַ	204	נֹחַ . הַתְּנִיב	206	נֹחַ
292	נֹחַ	156	נֹחַ—הַתְּנִיב	391	נֹחַ
99	נֹחַ	130	נֹחַ . הַתְּנִיב	207	נֹחַ . הַתְּנִיב
45	נֹחַ	100	נֹחַ	236, 107	נֹחַ
107	נֹחַ . הַתְּנִיב	37	נֹחַ . הַתְּנִיב	236	נֹחַ—הַתְּנִיב
244	נֹחַ—הַתְּנִיב	237	נֹחַ	67	נֹחַ—הַתְּנִיב
82	נֹחַ—הַתְּנִיב	118	נֹחַ—הַתְּנִיב	286	נֹחַ
77	נֹחַ . הַתְּנִיב	227	נֹחַ	257	נֹחַ . הַתְּנִיב
360	נֹחַ	80	נֹחַ . הַתְּנִיב	394, 90	נֹחַ
110	נֹחַ . הַתְּנִיב	113	נֹחַ	485	נֹחַ

140	נצל . נצל	322	נָסַח	110	נִפְקָנָהשׁ
41	נִהְיָה	123	נָסִינָה*	391	נִחַשׁ
217	נָצַן	302	נָסַךְ	263	נִחַשָּׁת
65	נצץ . נוצץ	65	נָסַס . הִתְנַסַּס	262	נחת . הִנָּחַת
405	נָצַר	43	נָסַע	62 , 29	נָטָה
347 , 194	נָקַב	323	נָסַר . נָסַר	212	נָטַל
409	נָקְבָה	65	נָעוּרִים	373	נָטַל—
215	נָקְבָה	165	נָעַל	103	נָטַע
123	נָקָה	373	נָעַל-שׁוֹק	61	נָטַף
50	נָקִי	32	נָעַם	367	נָטַף—
204	נָקַם	301	נָעַר	103	נָטַף
383	נָקַע	222	נָעַר—	217	נָטַר
265	נָקַף . נָקַף	25	נָעַר	139	נָטַשׁ
123	נָקַר	187	נָסַח	200	נִיחָה . (נִיחָה)
120	נָר	204	נָסַח*	52	נִיצוֹץ
	נָרְפָה . ע' רַמָּה .	40	נָפַל	130	נִיר*
137	נָרְתִיק*	124	נָפַלָא	367	נָכְאִים
30	נָשָׂא	52	נָסַן . נָסַן		נָכַד . ע' כָּבַד .
47	נָהֲנָשָׂא	97	נָסַן	181	נָכַד
30	נָשָׂאת	146	נָסַשׁ . הִנָּסַשׁ	59	נָכַה . הִנָּה
297	נָשָׂא-נָשִׁים	64	נָסַשׁ		נָכֹן . ע' כֹּון .
94	נָשָׂג . הָשָׂג	40	נָסַת	123	נָכֹנָה
97	נָשַׁב	228	נָן	215	נָכַחָה
97	נָשַׁב—	440	נָצַב		נָכַלָם . ע' כָּלָם .
275	נָשָׂה	217	נָצָה	127	נָכַר . הָכַר
275	נָשִׁי	102	נָצָה . הִנָּצָה	450	נָהֲנָבַר
443	נָשִׂיא	480 , 487	נָצַח	384	נָכַרִי
45	נָשֶׁה	207	נָצַח	234	נָמָלָה
302	נָשָׂם	437	נָצַחַת	262	נָמַר
130	נָשָׁחַת	143	נָצַחַן	181	נָמַרֵץ
177	נָשָׁף	440	נָצִיב	42	נָסָה . נָסָה

479	נָחֵץ	80	נָחַח	89	נָשַׁק
160	נַחֵץ . נַחֵץ	46	נָחַח . נַחֵץ	131	נָשַׁק . נַשֵּׁק
381	נַחֵץ	29	נָחַח	391	נָשַׁק
383	נַחֵץ	29	נָחַח	31	נָשַׁק
			נָחַח . ע' תַּעֲב .	485	נָשַׁח

. ס

97	סָמַר	210	סָמַח	267	סָמַח
83	סָמַר	267	סָמַח	86 , 51	סָמַח . סָמַח
417	סָמַר	417	סָמַח	74	סָמַח
231	סָמַר	43	סָמַח	74	סָמַח
187	סָמַר	59	סָמַח	182	סָמַח
195	סָמַר	454	סָמַח	84	סָמַח
487	סָמַר	69	סָמַח	297	סָמַח
426	סָמַר	443	סָמַח	120	סָמַח
72	סָמַר	102	סָמַח	204	סָמַח
236	סָמַר	116	סָמַח	57	סָמַח
367	סָמַר	483	סָמַח	59	סָמַח
445	סָמַח , סָמַח	74	סָמַח	408	סָמַח
169	סָמַח	440	סָמַח	322	סָמַח
267	סָמַח	57	סָמַח	160	סָמַח (סָמַח)
437	סָמַח	192	סָמַח	333 , 187	סָמַח
367	סָמַח	384	סָמַח	165	סָמַח
127	סָמַח	478	סָמַח	72	סָמַח
432	סָמַח	450	סָמַח	286	סָמַח
86	סָמַח	118	סָמַח	359	סָמַח
227	סָמַח . סָמַח	428	סָמַח	62	סָמַח
257	סָמַח	188	סָמַח	349	סָמַח
123	סָמַח	192	סָמַח	94	סָמַח
36	סָמַח	289	סָמַח	68	סָמַח
45	סָמַח	277	סָמַח	297	סָמַח
38	סָמַח . סָמַח	123	סָמַח	220	סָמַח . סָמַח

28	סתר . תקמר	407	פרטן*	454	פרגל*
		372	פרנה*	35	פרות
ע .					
94	ענף	442	עלה	165 , 28	עב
43	עיר	115	עלל . עולל	115	עבד
289	עיר-הבירה	115	עולל	72	עבד
169	עיר	64	עולם	169	עבט
408	עקביש	41	ע(מ)ולם	447 , 30	עבר
120	עקבר	236	עונן	31	—העבר
262	עכל . עכל*	49	עון	115	עבר
437	על	466	עונים (רית)	367	עברה
86	עלג . עלג	52	עוף	284	עברי
33	עלה	81	—יעף	465	עבתות
78	עלה	37	—עופף	465	עבתים
492	עלומים	31	עוף	90	עגה
43	עלז	52	עוק . העק	156	עגול
169	עלקה	87	עור . הער	91	ענקלה
181	עליון	29	עור	182	ענקלון
142	עליונות	51	עור	160	ענה
41	עלם . העלם	408	עורב-העמקים	232	עני
359	על-פה*	43	עז	434	עזן
45	על-פי	47	עז	471	עדר . העדר
161	עלל . התעלל	173	עז-פנים	56	עדר
194	עלם	41	עזב	384	עדרשים
194	עלקה	174	עזות	34	עור . התעורר
408	עלם	188	עור . העור	86	—הער
408	—התעלם	54	עורה	39	עוה . ענה
381	עלע	214	עט	84	עוט
76	עלף . התעלף	497	עטה	182	עול
241	עם	482	עטלה	182	עולה
33	עמוד	30	ענ	211	עולי-מים

440	עָרִיץ	81	עצל . העצל	137	עסוד
115	עָרִישָׁה*	81	עֲצֵלָה	67	עָמַל
54	עָרָה	81	עֲצָלוֹת	195	עָמַס
267	עַרְבָּה	227	עָצָם	100	עָמַק
149	עָרָה	187	עַתְּצָם*	106	עָמַק
49	עָרְמָה	52	עָצָם	381	עָנָב
173	עָרְמָה	115	עָצָם	83	עָנָב
217	עָרָר	81	עָצָם (ב) עָצָם	28	עַתְּצָנָה
347	עָרָף	62	עַצְר־כַּחַ	86 , 27	עָנָה
387	עָרִץ . תְּעָרֵץ	349	עָקָב	177	עַתְּנָה
115	עָרָשׁ	140	עָקָב	118	עָנָה
67	עָרָף	222	עָקָד	113	עָנִי
36	עָשָׁב	188	עָקָלָקָל	94	עָנִי
32	עָשָׂה	188	עָקָלָתוֹן	55	עָנִיכָה*
57	עָשִׂיר	52	עָקָר	256	עָנָו
222	עָשָׂן	232	עָקָר*	28	עָנָו
181	עָשָׂשׁ	312 , 297 , 90	עָרָב	106	עָנָה
360	עָשָׂשׁוֹת*	317 , 292	עַתְּעָרָב	25	עָנָה
47	עָשָׂת . הַתְּעָשָׂת	67	עָרָב־לָב	207	עָנָה . תְּעָנָה
478	עָשָׂת־בְּרָנָל	160	עָרָב	233	עָנָה
447	עָשָׂתוֹנוֹת	34	עָרָב	153	עָנָה
43	עָת	118	עָרָב	127	עָסָק . הַתְּעָסָק
165	עָתוֹן*	346	עָרָב	160	עָפָאִים
453	עָתִיד	332	עָרָב	223	עָפָר
278	עָתָק . תְּעָתָק	360	עָרָד־לִים*	263	עָפָרָה
408	עָתִיק	121	עָרוֹם	25	עָץ
127	עָתָר . תְּעָתָר	217	עָרוֹם	65	עָצָב . תְּעָצָב
				62	עָצָה
פ.					
134	פָּאָר	134	פָּאָר . פָּאָר	115	פָּאָה
398	פָּגַע	28	פָּה־תְּפָאָר	236	פָּה־תְּנָכִירִית

182	פָּצַעַ	164	פָּרַח	381	פָּנַע
160	פָּצַר	311	פָּרֶה-הַמָּלַח	359	פָּנֵר, פָּנֵר
177	פָּקַד	59	פָּרֵא, הַתְּפִלָּא	160	פָּנֵר
277	פָּקַד - הַפָּקַד	87	פָּלֵא	30	פָּגַשׁ
465	פָּקַד - הַפָּקַד	312	פָּלֵג	169	פָּרַח
194, 38	פָּקַדָּה	486	פָּלִילִיָּה	77	פָּה
107	פָּקַח	434	פָּלֵךְ	237	פָּהֶק*
295	פָּקִיד	269	פָּלֵל, פָּלֵל	367	פּוֹאֵה*
445	פָּקִיא	77	פָּה-הַפָּלֵל	443	פּוֹג
322	פָּקִיר	394	פָּלֵנִי	181	פּוֹנֶה
237	פָּקִי*	302	פָּלֵן, הַתְּפִלָּן	194	פּוֹנֶמֶק*
107	פָּרַד, הַפָּרַד	372	פָּלִצוֹת	86	פּוֹחוֹ
188	פָּרַד	34	פָּנָה	262	פּוֹץ
77	פָּרַדָּה	87	פָּנָה -	292	פָּהֶן -
227	פָּרַדִּים	417	פָּנָה -	72	פּוֹצֵץ -
83	פָּרַח	51	פָּנִימָה (מִ)פָּנִימָה	34	פּוֹק, הַפֶּק
50	פָּרוֹר	309	פָּנֶכָה*	398	פּוֹר, הַפֶּר
159	פָּרִחַ	121	פָּנֵק, פָּנֵק	54	פּוֹתָה
78	פָּרַח	367	פָּס	384	פּוֹ
106	פָּרַח-יוֹ	120	פָּסַח	156	פּוֹ, פּוֹ
77	פָּרִי	437	פָּסָל	134	פּוֹר, פּוֹר
177	פָּרַכִּים, פָּרַכִּים*	486	פָּסַס	311, 120	פָּח
173	פָּרַכִּים, הַתְּפִרָּכִים*	165	פָּסַק, הַפָּסַק*	57	פָּחַד -
482	פָּרַם	244	פָּעַל	70	פָּחַד
398	פָּרַם	150	פָּעַם, הַפָּעַם	131	פָּחוֹת*
221	פָּרַקָה	204, 173, 38	פָּעַם	169	פָּחוֹת
142	פָּרַץ	221	פָּעַם-פָּרִיזָל	301	פָּחַת
164	פָּרַץ - הַפָּרִיץ	103	פָּעִמּוֹן	311	פָּטִישׁ
69	פָּרִץ	123, 81	פָּצָה	359	פָּטִרָה*
398	פָּרִץ	83	פָּצַח	220	פָּיל
		251	פָּצַל	392	פָּיק

55	פתה . פתה	187	פֶּשֶׁט	438	פֶּרֶק
47	פֶּתֹחַ	471	פֶּשַׁע	493	פֶּרֶק
33	פֶּתַח	47	פֶּשֶׁק	442	פֶּרֶשׁ
99	פֶּתִיל	100	מִשֵּׁר . הַתְּפֹשֵׁר *	169	— מִפְּרֹשׁ
296	מַתְל . הַפֶּתֶל	204	פֶּשֶׁר	302	פֶּרֶשׁ
498	פֶּתַע	103	פֶּשְׁרָה *	69	פֶּרֶשׁ
245	פֶּתֶק *	94	פֶּת	195	פֶּשֶׁה
204	פֶּתְרוֹן	25	פֶּתָאִם	232	פֶּשׁוּט *
				52	פֶּשֶׁחַ

צ .

333	צִיר	426	— הַצֵּטִיר	57	צֶאֱן
106	צֵל	177	צֹנָה	160	צָב
65 , 41	צֵלָה	426	צֹלָל	36	צָבָא
65	— הַצֵּלִים	57	צִום	383	צָבָה
127	צִלְחָה	350	צִוָּה	160	צָבִי
95	צָלִי	99	צִוֵּן . הַצֵּן	210 , 103	צָבֵעַ
478 , 426	צָלָל	245	צִוֶּק . הַצֶּק	28	צָבַע
130	צָלָם	487 , 210	צִוֶּר	367	צָבָעוֹן
120	צָלַע	483	צִוְרָה	234	צָבוֹ
312	צָלַע	323	צַח	100	צָבָר
102	צָלַצַל	450	צָחִים	57	צֵד
359	צָלַצַל	40	צָחַק	466	צִדוֹן
77	צָמָא	217	צָחַר	112	צָדִיקָה
174	צָמַד . הַצֵּמֶד	73	צָדִק	95	צָדִק
408	צָמַד	426	צִדְקָה	257 , 97	צָדִק . הַצֵּטֶדֶק
278	צָמוֹק	244	צִוּוֹן	87	צָדִק
100	צָמַח	130	צִוֶּר . צִוֶּר *	87	צָדִיקָה
76	צָמַח	130	צִוֶּר *	100	צָהֵב
493	(ל) צָמִיתוֹת	398	צִוֵּן . הַצֵּטִין *	90	צָהָרִים
217	צָמַר	99	צִוֵּן	87	צָוָאר
46	צָמֶרֶת	257	צִיָּצִית	81	צִוֶּר

47	צפון	262	צפה	372	צנח
37	צפון	312	צפה	241	צנח
360	צפון	103	צפון	241	צנח
57, 52	צר	81	צפור	453	צנע. הצנע-לכת
466	צר	407	צפור-הדרדר	381	צנח
140	צרה	416	צפור-קנה	137	צנח
443, 99	צור	107	צפון	47	צנח
90	צור	184	צפה. צפופים*	254	צנח
70	צוח	207	צפנה. צפנה	139	צנח
54	צוח	177	צפנה*	89	צנח
47	צורה*	360	צפנה	52	צנח

ק.

408	קור	45	קדש	486	קדש
486	קור	69	קדש	278	קדש
394	קורה	156	קדש	165	קדש*
27	קדש	38	קדש. קדש	126	קדש. קדש
153	קדש*	102	קדש. הקדש	251	קדש
90	קדש	49	קדש	278	קדש
359	קדש. קדש	59	קדש	278	קדש
169	קדש	103	קדש	367	קדש
195	קדש. קדש	194	קדש	367	קדש
73	קדש	77	קדש	333	קדש
153	קדש	43	קדש	485	קדש
46	קדש	312	קדש	89	קדש
217	קדש	145	קדש	74	קדש
54	קדש	203	קדש*	107	קדש
174	קדש	65	קדש	447, 234	קדש
263	קדש	81	קדש	447	קדש
207	קדש	217	קדש	269	קדש
90	קדש	188	קדש	317	קדש. הקדש

389	קָרַם	62	קָץ	47	קִלְפָּה *
29	קָרַן	267	קָצַב	453	קִלְפִּים *
137	קָרַם	102	קָצָה	471	קִלְשׁוֹן
332	קָרַסל	381	קָצִין	118	קָמָה
118	קָרַע	486	קָצַע . תִּקְצַע	450	קָמוּשׁ
235	קָרַפְדָּה *	115	קָצַר	177	קָמַט
478 , 49	קָרִץ	59	קָצַף	497	קָמַל
482	קָרִץ	41	קָצַף	80	קָן
112	קָרַקַע	36	קָצַץ	437	קָנָא . קָנָא
384	קָרַקַר . קָרַקַר	100	קָצַרְרוּחַ	94	קָנָה
90	קָשַׁב . תִּקְשַׁב	51	קָצַר	40	קָנָה
74	קָשַׁב	65	קָר	262	קָנָה
74	קָשַׁבְתָּ	38 , 26	קָרָא	262	קָנָה-רוּחָה
51	קָשָׁה	80	קָרָא	310	קָנָה-סְעוּדָה *
67	קָשָׁה-עֶרְף	36	קָרַב	346	קָסַם
428	קָשָׁה . תִּקְשִׁית	265	קָרַב	157	קָסַת
67	קָשִׁי	52	קָרַדַם	121	קָעָה
486	קָשָׁקֶשֶׁת	64	קָרָה	127	קָפָא
409	קָשַׁר	99	קָרַח	254	קָפּוּז
28	קָשַׁת	482	קָרַח	406	קָפִץ
		359	קָרִיָּה	40	קָפִץ-
+ ר					
150	רָגַשׁ	203	רָבּוּעַ	28	רָאָה
447	רָדַם . תִּרְדָּם	86	רָבַע	30	רָאָה-
74	רָדַף	116	רָבַץ	89	רָאָה
398	רָהַב	153	רָגַז	131	רָאָה
470	רָהַה	251	רָגַל . רָגַל	454	רָאָה
76	רָוַח . תִּרְוַח	323	רָגַל-תִּרְגַּל	288	רָב
118 , 70	רָוַח	34	רָגַל	74	רָבַב
195	רָוַחָה	471	רָגַם	201	רָבַב *
165	רָוַח . תִּרְוַח	115	רָגַע . תִּרְגַּע	372	רָבַד

872	רפד	49	רכך . רכך	169	רוע . קריע
54	רסה . תרפה	127	רם	33	רוץ
49	—תרפה	49	רמה . רמה	116	רוצח
156	—רקח	486	רמה	49	רותם
408	רפיון	153	רמו*	149	רזה
398	רפק . התרפק	153	רמם	51	ריום
301	רפת	81	רמש	64	רקב
486 , 103	רצה	84	רצבון	29	רחוב
103	—רצה	61	רעד	27	רחוק
57	רצופים*	56	רעה	120	רתים
245	רצינות*	56	רעיע*	449	רתל
466	רצעה*	333	רעיון	37	רחם . רתם
164	רצען*	312	רעל . הרצל	408	רתם
52	רצפה	102 , 68	רעם . הרעם	33	רתמים
284	רצץ	67	רעם	177	רחף
391	רק	77	רעץ	137	רחץ
317	רקב	73	(רעע) הרע	417 , 312	רחש
156	רקד	234	רמש	40	רשב
454	רקה	130	רגו	96	ריבו
434	רקם	142	רסיסים	200	ריח . קרים
107	רקמה	111	רקן	106	רים
392	רקע	95 , 26	רע	61	ריק . הורק
67	רשה . תרשה*	265	רע-עין	479	—תק
131	רשיון	81	רעב	81	ריק
407	רשם*	84	רעב	310	ריר
187	רשע . תרשע	497	רעף	454	ריש
205	רשע	47	רעש	97	רד
453	רשש	150	—הרעש	136	רד-לרב
160	רשת	73	—הרעש	72	רדב
169	רחם	81	רפא	182	רפב
		90	רפא	445	רבוש

ש.

94	שוק	353	שָׁנָה	434	שָׂאב
153	שור	372	שָׁדֵד *	52	שָׂאג
31	שור	450 , 333 , 110	שָׂגָה	174	שאה . הַשְׁתָּאָה
57	שורה	353	שָׂנִיָּאָה	73	שָׂאֵן
218	שושן	450	שגשג . שָׁנָג	332	שָׂטָט
218	שושנים	470	שָׂד	26	שָׂאָל
417	שזוף	33	שָׂדָה	188	—הַשְׁאָל
99 , 77	שחה	195	שָׂדָרָה	471	שָׂאָל
145	—הַשְׁתָּחָה	168	שָׂהָה *	270	שָׂאָן
28	שחור	68	שָׂוָא	107	שָׂאָף
77	שחת	72	שואה	56	שאר . הַשְׁאָר
310	שחט	33	שׁוּב	383	שָׂאָר
287 , 40	שחק	60	—הַשָּׁב	483	שָׂאָרִית
32	—שחק	208	—הַשָּׁב־נָפֶשׁ	145	שָׂאָת
74	שחוק	267	—הַשָּׁב־פָּנִים	493	שָׂכָה
497	שחק	153	שׁוּבָב	200	שכח . שָׁכַח
302	שחר	77	שׁוּב־בִּנְפֶשׁ	284	שָׁכַט
110	שחר	61	שׁוּרָד	265	שָׁכָכָה
77	שחת . הַשְׁחָת	222	שָׁוָה	251	שָׁבָלֹל
392	שטה	169	—שָׁוָה	117	שָׁבָלִית
465	שטח *	453	שׁוּה־עַל	146	שָׁבָלִית־שׁוּעַל *
493	שטם	140	שׁוּחַ	173	שָׁבַע
214	שטף	222 , 149	שׁוּט	115	שבע . הַשְׁבַּע
140	שטר	222	שׁוּטָט	150	שָׁבַע
344	שי	201	שׁוּטָן *	160	שבע־רָצוֹן
372	שיב	67	שׁוּנָה	367	שָׁדָן
134	שיבה	220	שׁוּעַל	84	שָׁבָר
150 , 99	שיח	236	שׁוּפָר	194	שָׁבָר
205	שיחה	110	שׁוּק	450	שָׂאָא
50	שים	134	שׁוּק־צָדִיקָה	147	שגב . הַשְׁגָּב

262	שָׁמַע	83	שָׁלַשׁ	445	שָׁלֹם נָפֶשׁ צָרָה
262	שָׁמַע	81	שָׁם	252	שָׁמַע לִקְלָה
134	שָׁמַע	84	שָׁמַל	106	שָׁמַר
61	שָׁמַע*	227	שָׁמַד . הַשָּׁמַד	36	שָׁכַב
150	שָׁמַע*	40	שָׁמַח	33	שָׁכַח
373	שָׁמַל*	41	שָׁמַחָה	169	שָׁכַחָה
245	שָׁמַר*	112	שָׁמַט . הַשָּׁמַט	278	שָׁכַן
182	שָׁמַח	398	שָׁמַט*	134	שָׁכַל . הַשָּׁכַל
477	שָׁמַר	28	שָׁמַט	182	שָׁכַל
450	שָׁמַל . הַשָּׁמַל*	342	שָׁמַר	140	שָׁכַם (שָׁכַם)
84	שָׁמַן . הַשָּׁמַן	70	שָׁמַלָה	270	שָׁכַם
86	שָׁמַר	156 , 107	שָׁמַם	27	שָׁכַן
115	שָׁמַר . הַשָּׁמַר	236	שָׁמַם	150	שָׁכַן
237	שָׁמַר	64	שָׁמַמון	296	שָׁכַר
69	שָׁמַרָה	81	שָׁמַן	134	שָׁמַרָה
117	שָׁמַרָה	349	שָׁמַן	113	שָׁכַר
145	שָׁמַר : שָׁמַר	27	שָׁמַע	97	שָׁלַג
32	שָׁמַרָה	492	שָׁמַרָה	160	שָׁלַח
86	שָׁמַרָה	30	שָׁמַר	160	שָׁלַח
112	שָׁמַר	220	שָׁמַר . הַשָּׁמַר*	26	שָׁלַח
471	שָׁמַר*	28	שָׁמַשׁ	40	שָׁלַח
127	שָׁמַרָה	130	שָׁמַשָׁה	347	שָׁלַח יָד
289	שָׁמַט	120	שָׁן	121	שָׁלַח
116	שָׁמַר	204	שָׁמַ . הַשָּׁמַ	257	שָׁלַח
217	שָׁמַל	123	שָׁמַה	483	שָׁלַח
195	שָׁמַם	38	שָׁמַה	417	שָׁלַח
450	שָׁמַע	81	שָׁמַה	54	שָׁלַח . הַשָּׁלַח
450	שָׁמַעָה	217	שָׁמַחָה	61	שָׁלַח
150	שָׁמַק	207	שָׁמַן : שָׁמַן	165	שָׁלַם . שָׁלַם
257	שָׁמַק	445	שָׁמַח	59	שָׁלַם
61	שָׁק	445	שָׁמַם	70	שָׁלַחָה

131	שָׂרָר	131	שָׂרָג . הַשָּׂרָג	86	שָׂקָד-עַל
78	שָׂרָשׁ	47	שָׂרָה	76	שָׂקָה . הַשָּׂקָה
149	שָׂרָשָׁה	345	שָׂרָט	74	שָׂקָט . הַשָּׂקָט
146	שָׂרָת	123	שָׂרִיד ?	150	שָׂקָל
41	שָׂשׁוֹן	486	שָׂרִיזִין	228	שָׂקָע
194	שָׂשָׂר	372	שָׂרִיר	123	שָׂקָף . הַשָּׂקָף
77	שָׂתָה	466	שָׂרִיף	437	שָׂקָץ
103	שָׂתָל	51	שָׂרִעַ	437	שָׂקִיזִין
397	שָׂתָק	69	שָׂרִף	408	שָׂקָר . שָׂקָר
257	שָׂתָק*	482	שָׂרִין	86	שָׂקָר
		134	שָׂרָק	67	שָׂר

ת.

207	תָּבִי	267	תָּנָה	312	תָּא
76	תָּבִלָּת	150	תָּוִחַלָּת	90	תָּאבֹון*
394	תָּבִן . הַתָּבִן	140	תָּוִכַחַת	123	תָּאנָה
289	תָּל	284	תָּוִלְדֹות	284	תָּאומִים
100	תָּלָה	333 , 227	תָּולַעַ	246	תָּאם . הַתָּאם
165	תָּלוּל	227	תָּולַעַת	289	תָּאנָה
104	תָּלִינָה	235	תָּולַעַת-יִחְנָג*	87	תָּאנָה
27	תָּלְמִיד*	254	תָּולַעַת	485	תָּאנָה
317	תָּלְתִלים	471 , 96	תָּור	383 , 130	תָּאר . תָּאר
41	תָּם	143	תָּור	207	תָּאר
407 , 49	תָּם	74	תָּורָה	264	תָּבָה
41	תָּמָה	43	תָּושָׁיָה	227	תָּבוּאָה
86	תָּמָה	194	תָּוֹת*	173	תָּבֵל
40	תָּפִהוֹן	241	תָּוִתָּה	165	תָּבֹן
130	תָּמוּנָה	51	תָּחֲלָה	130	תָּבִינִית
317	תָּמוּנָה	147	תָּחֲתוֹן	147	תָּהוּ
256	תָּמִךְ	391	תָּלַשׁ	28	תָּהֲלָה
96	תָּמָם	408	תָּבוּנָה	33	תָּוִדָה

56	תֵּקֶן	83	תַּעֲנוּג	323	תַּנְאִי*
46	תִּקְעַע	35	תַּעֲר	383	תַּנָּה . תַּנָּח
372	תִּקְקָה	207	תַּעֲרוּכָה*	62	—תַּחֲנָה*
394	תִּקְקָה	61	תִּתֵּן	450	תַּנּוּאָה
487	תִּרְגָּם	106	תַּסְאָרֶת	86	תַּנוּעָה*
227	תִּרְדָּמָה	90	תַּפּוּת	127	תַּנּוּר
355	תִּרְסָה	113	תַּפְלָה	182	תַּנְחוּם
43	תִּרְנָגֶל*	355	תַּפֹּר	387	תַּנִּים
333	תִּרְנָגֶל-הַדִּי*	355	תַּפָּר*	387	תַּנִּין
43	תִּרְנָגֶלֶת*	111	תַּפֶּשׁ	200	תַּעֲב . נִתְעַב
136	תִּשְׁאָה	41	—תַּפֶּשׁ	87	תַּעֲה
428	תִּשׁוּכָה	440	תַּקִּימָה	360	—הַתַּעֲה
256 , 115	תִּשׁוּקָה	96	תַּקִּיפָה	297	תַּעֲוִדָה
201	תִּשׁוּכָה	372	תַּקִּיף	355 , 40	תַּעֲלָה
				145	תַּעֲלוּל

תִּכְנֵן הָעֲנִיִּים.

צד	צד		
5	— 21	I הקדמה
22	— 24	II נמית השמות
25	— 26	(1) נַעַר חָכָם
26	— 27	(2) עוֹד נַעַר חָכָם
27	— 28	(3) מִי הֵם
28	— 29	(4) הַקֹּשֶׁת וְהַשֵּׁמֶשׁ
29	— 31	(5) הָעוֹר הַזֹּהִיר
31	— 32	(6) הַשְּׁמוֹת
32	— 35	(7) הַיְלָדִים וְהַיָּרֵחַ
35	— 37	(8) הַמִּתְפָּאֵר
37	— 38	(9) הַיֶּלֶד הָרְחוּם
38	— 44	(10) יְדִידֵי הַקָּטָן גֵּד וְדִבְרֵי-חֶכְמָתוֹ
44	— 46	(11) יוֹסֵף וְהַמְּלָאכִים
46	— 56	(12) אֵיךְ לָמַד הַדּוֹב לְתַפְשׁ
56	— 64	(13) שְׁנֵי הָאֲחִים
64	— 67	(14) הַנִּיצוֹץ הַקָּטָן אֲשֶׁר אָמַר לִהְיוֹת לְכָכָב
67	— 69	(15) הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה בְּיָלְדוֹתוֹ
69	— 72	(16) אֶהְבֶּת־אֵם
72	— 73	(17) יֵי מֶלֶךְ
73	— 76	(18) הַיֶּלֶד הִירָא אֶת הָרַעַם
76	— 80	(19) הָעֲנִיִּים עַל פְּנֵי הַשָּׁמַיִם

80 — 86	הקנא העצל	(20)
86 — 89	הכבש המעיר	(21)
89 — 94	תורת הילדה	(22)
94 — 96	העשיר והפריא	(23)
96 — 106	ריב החורף עם האביב	(24)
106 — 110	איך בא פרח הזו ביער	(25)
110 — 112	האפר החכם	(26)
112 — 114	שני הקרדמים	(27)
115 — 117	הזאב הרחום	(28)
117 — 120	הנרש	(29)
120 — 126	העכבר והענה	(30)
126 — 136	יצחק והענה	(31)
136 — 139	התבנית הנוראה	(32)
139 — 142	הילדה הזונחת סדר	(33)
142 — 145	שני הפלבים	(34)
145 — 146	רופא נפלא	(35)
146 — 147	תחבולת ערום	(36)
147 — 148	החתול והפנאי	(37)
149 — 152	עורך הכסף	(38)
152 — 156	היונים הענות	(39)
156 — 159	המכתב	(40)
159 — 164	פח האחות	(41)
164 — 173	הרצון העני	(42)
173 — 181	מסעי בן-הצפור	(43)

181 — 187	גַּם זֶה לְמוֹכָה	(44)
187 — 191	סְפוּרֵי הַדּוֹד הַזֶּקֶן (סְפוּר רִאשׁוֹן)	(45)
192 — 194	הַנִּרְגָּרִים הַיָּקָרִים	(46)
194 — 200	שָׁכָר עַל שָׁכָר	(47)
200 — 201	הַפֶּרַח הַמָּר	(48)
201 — 202	הַמְּבוּכָה	(49)
202 — 203	תַּחֲבֵלָה נִכְזָּבָה	(50)
204 — 205	הַדָּב הַמְּדַבֵּר	(51)
205 — 206	אֵין שְׁלוֹם לָרָשָׁעִים	(52)
206	הַחֶכֶם	(53)
206 — 210	אֵיךְ לָמַדוּ הַצִּפּוֹרִים לָשִׁיר	(54)
210 — 212	הַצִּבְעִים וְהַלִּישׁ	(55)
212 — 214	כָּל אִישׁ עַל־פִּי דִּרְכּוֹ	(56)
214 — 216	חֻכְמַת נַעַר רוּעָה	(57)
216 — 220	הַחוּחַ	(58)
220 — 221	הַמִּתְהַלֵּל בְּגִבּוֹרָתוֹ	(59)
221 — 222	אִיפֹה יַעֲשׂוּ הַפּוֹסִים	(60)
222 — 232	שְׁנֵי הַצִּפּוֹרִים	(61)
232 — 233	הַעֲדֵי הַיָּקָר	(62)
233 — 235	הַנְּדוּלִּים וְהַקְּטָנִים	(63)
235 — 236	שְׁנֵי אֲתָת חָנָם	(64)
236 — 244	הַמְּלֶכֶת הַשּׁוֹמֵם	(65)
244 — 251	סְפוּרֵי הַדּוֹד הַזֶּקֶן (סְפוּר שֵׁנִי)	(66)
251 — 254	מְנוּחַת תָּמִים דָּרֶךְ	(67)

254 — 265	הַחֲמֵט וְהָרֶמֶשׁ	(68)
256 — 262	שְׁלֵמִיאל וְשִׁלְמָה	(69)
262 — 265	הַנָּמֵר וְקִנְיַת הַצִּפִּים	(70)
265 — 267	הַפִּיל הַשּׁוֹנֵא כָזָב	(71)
267 — 269	מוֹסֵר לְאוֹהֵב-בְּצַע	(72)
269 — 275	הָעֶשִׂיר וְהָעֲנִי	(73)
275 — 277	עֲנִיָּה חוֹנֶנֶת דָּלִים	(74)
277 — 283	הָעֲנוּת הַנִּפְלְאוֹת	(75)
284 — 294	תּוֹלְדוֹת יִשְׂרָאֵל (א. ב. ג. ד.)	(76)
294 — 296	מַעֲנֵה יֶלֶד חָכָם	(77)
296 — 301	הַכֶּתֶב הַיָּפֶה	(78)
301 — 308	הָעִיר	(79)
309	לֶקַח טוֹב לְכִילִי	(80)
309	שְׁמִיחָה זָרָה	(81)
309 — 311	לֶקַח טוֹב לְמַלְקָא פְּנִיָּה	(82)
311 — 316	סְפּוֹר מְנוֹרַת הַנְּחֻשֶׁת	(83)
317 — 321	הַשְׁמִימִים בְּגוֹרָלָם	(84)
322 — 332	סְפּוֹרֵי הַדּוֹד הַזֶּקֶן (סְפּוֹר שְׁלִישִׁי)	(85)
332 — 342	הַבְּרִבּוֹר הַמְּכַבֵּר	(86)
342 — 343	אֲבָנִים יְקָרוֹת	(87)
343	הַנֶּגֶב הַמְרוֹמָה	(88)
343 — 344	הַנִּלְכָּד בְּמוֹקְשׁוֹ	(89)
345 — 346	שְׁנֵי הַשּׁוֹעֲלִים	(90)
346 — 347	הָעֶרְבֵי הַחֲכָם	(91)

347 — 348	דוֹכֵר אֶמֶת בְּלִבּוֹ	(92)
348 — 349	לֹא יַעֲזוֹב ה' אֶת חֲסִידָיו	(98)
349 — 353	שׁוֹפֵט צָדֵק	(94)
353 — 354	שְׁנֵי הַשְּׁעוֹנִים	(95)
355 — 359	נָבֵל הַכִּילִי	(96)
359 — 365	אַחֲרִית שְׂמֻחָה תוֹנָה	(97)
365 — 366	אַחֲרִית תוֹנָה שְׂמֻחָה	(98)
366 — 371	הַפֶּרֶח הַקָּטָן	(99)
372 — 381	הַתְּמוּרָה	(100)
381 — 383	יֵלֵד מִצֵּל מַהֲמוֹן פְּנָעִים רָעִים	(101)
383 — 387	הַצִּפְרִדָּעִים הַתָּרִים	(102)
387 — 389	הַתִּנּוֹן וְהַחֲתוּל	(103)
389 — 391	מוֹסֵר הַסּוּם	(104)
391 — 392	הַכֶּבֶשׂ	(105)
392 — 394	הַמֶּלֶךְ שְׁלֵמָה וְהַצֶּהֳרָה	(106)
394 — 397	תּוֹדַת הַתְּלָמִיד	(107)
397 — 404	עַת לַחֲשׂוֹת וְעַת לְדַבֵּר	(108)
405	הַחֲשָׁבוֹן וְהַכִּילוֹת	(109)
406 — 407	קִבְצָנִים עֲצֵלִים	(110)
407 — 426	חֲתֻנַּת הַפָּרָג	(111)
426 — 428	הַהֲתַעֲרָבוֹת	(112)
428 — 432	תְּשׁוּבַת הַכִּילִי	(113)
432 — 434	הַמִּתְבַּדֵּד	(114)
434 — 436	בְּפֶתַח הָעֵדֶן	(115)

437 — 447	תולדות ישראל (ה' ו' ז' ח')	(116)
447 — 449	השנה הראשונה	(117)
449 — 450	הנפץ	(118)
450 — 452	פן ארחות תבל	(119)
453 — 465	ספורי הדוד הזקן (ספור רביעי)	(120)
465 — 470	יסד קרבתה	(121)
470 — 476	השד	(122)

שירים.

477 — 478	הילדים	(123)
478 — 479	עשת-ברזל וחצצרה	(124)
479 — 481	השועל, הזאב והסוס	(125)
482 — 483	העמלף	(126)
483 — 485	השועל והזאב	(127)
485 — 492	בקיעת ים-סוף	(128)
492 — 494	הסוס המתנגם	(129)
495 — 496	ארץ הפסחים	(130)
496 — 498	הנשם	(131)
498 — 499	דליה נדחת	(132)
500 — 628		III רשימת המלים בסדר א"ב	

